N° 2

Queritur hic p° utrū ſbſtancia finita i ſuo conceptu cōi: iq̄n^m naturał: ſit p^m ſbm̄ et adeq̄tū philoſophie naturalis. Et uide^r

Pri^m ar^m p̄mo q̄ nō. Nā cuilibȝ ſcie naturał rōne ſbiectiua cōpetit: eidē cōpetit rō q̄ditatiua. ſȝ ſbe finite i ſuo cōceptu cōi: nō cōpetit rō q̄ditatiua ꝛ diffinitiua. ergo ꝛc̄. Maior pȝ ꝑ ariſtotilē p° poſterioꝝ ubi dr̄: q̄ de ſbo oꝫ p̄ſupponere q̄d ē: ꝛ q̄ ē: q̄ntū ad diffi°nē. q̄ ꝑp̄a paſſio ꝓbat^r de ſbo ꝑ diffi°nē ſbi. oȝ ergo q̄ ſubiectū hēat diffinitionē. Minor pȝ. nā rō diffinitiua ꝑ philoſophū. 7°. methaphiſice: ꝛ porphiriū: cōſtat ex genere ꝛ dr̄a. ſȝ ſba finita i ſuo cōceptu cōi nō hȝ gen⁹ ſup̄ ſe: ut pȝ. ergo nec ꝑ cōñs dr̄am.

S^m argu^m Item ad idē ſic: Oē q̄d ē ſubiectū i aliq̄ ſcia dicit aliq̄m conceptū cōmunem oībȝ i ſcia ꝑtractatis. Sed ſba finita i ſuo cōceptu cōi nō ē h⁹ōi oībȝ q̄ tractāt^r i phia naturali. ergo ꝛc̄. Maior pȝ. Tū q̄ de equocis nō ē ſcia. De ſbo ā ē ſcia. ſbm ergo i ſcia nō pōt ēē equocū. Tū ꝛ: q̄a equocū ſolā uocē dicit cōēz. ſola uox ñ pt̄ ēē ſbm i ſcia.

bene Ex q̄ caueāt illi: q̄ dicūt: ens ēē equocū: nō uideo eī q̄° poſſint ſaluare methaphiſicā de ente ēē ſcit de ſbo. Minor ꝑncipal pȝ. Tū q̄ illa q̄ dñt ꝑ extrema cōtradictō ut ꝑ forē equalētes extremis cōtradictonis nō hēnt aliq̄m cōceptū cōmunem: ſed ſba corruptibil ꝛ incorruptibil dñt ꝑ cōtrēa cōtradictō: ut ꝑ forē equalentes extremis cōtradictionis. ergo ꝛc̄. Maior pȝ: nā cōtradictō diſtāt i infinitū ergo illa q̄ dñt ꝑ cōtradictō diſtāt i infinitū: ꝓba° cōñs. Quāta ē diſtictio inter diſtictiua: puta int̄ cōtradictō: tanta ē inter diſticta. q̄ diſtāt i infinitū: q̄a inter ip̄a nō cadit aliq̄d mediū. extremis ei cōtradictionis nīl ē cōe. ergo nec eq̄pollētibȝ. Minor pȝ. q̄ ſba corruptibil hȝ ꝑ ān̄exo formā ſenſibilē. ſba ſcd̄o incorruptibil formā inſenſibilē. ꝛ iſta cōtradicunt. ergo ꝛ ꝛc̄. Tū q̄a corruptibili ꝛ incorruptibili nīl ē cōe cōmunem ex. 10°. methaphiſice. Preterea. Enti ei: cui cōpetit rō ſubiectiua alicui⁹ cōi⁹ ſcie real competit ſua cōitas real: circūſcripto oī intel: ſȝ ſba i ſuo cōceptu cōi: nō dicit aliquē cōceptū cōmunem realē oībȝ ſbſtāciis. ergo ſibi nō competit rō ſubiectiua. Maior ꝓbatur. q̄a nuq̄ maioris entitatis ē effect⁹: q̄ ſua cā. nec mēſuratū q̄ mēſura. ſbm ſcd̄o ē mēſura ſcie: ꝛ cauſa ſcie. Ad ip̄m ei tanq̄ ad ꝑfectiſſimū reducuntur oīa ꝑtractata i ſcia. ergo ſi ſcia ſit tal. ſbm ſuū dēt hēre cōitatē talē. Minor ꝓbat^r. q̄a accipio angelū heri ꝓductū. ꝛ ſbam incorporeā ſiue āgelū hodie ꝓductū. Tunc arguo ſic. Angel⁹ heri ꝓduct⁹ fuit ſimpliciter ens. angel⁹ hodie ꝓduct⁹ fuit ſimpliciter heri nō ens. ergo āgeli heri ꝓducti: ad āgelū hodie ꝓductū: nulla ē realis cōitas. ꝓbo cōñam. nā dato q̄ ſic. ſequūt^r 2° incōueniens. ꝑmū ē. q̄ nīl poſſit nouiter creari. ꝓbatur. Illud nō pōt nouiter creari. cui p̄e ſit aliq̄ cōitas real. q̄a creat° nīl p̄ſupponit. ſȝ iſti⁹ angeli hodie ꝓducti: ꝑeſſit aliq̄ cōitas tal ꝑ te: q̄a i āgelo ꝓducto heri: ponis ei q̄ tal ſba angelica cōis: i cōceptu cōi q̄ditatiuo: hēt cōitatē talē. ergo ꝛ ꝛc̄. Secundū incōueniens q̄d deducitur ē: q̄ annichilato aliq̄ individuo ſimpliciter. annichilant^r oīa alia eiuſdē ſpēi. ꝓbo. q̄ annichilato aliq̄ ſimpliciter. annichilantur oīa q̄ ſūt in eo. Si ergo detur q̄ ſit aliq̄ tal cōitas cōis i hoc angelo ꝛ in illo. ipſo

BIBLIOTHECA REGIA

Blank leaf wanting?

adnichilato adñlabitur iª real vnitas ꝯ ꝑ ꝯñs oēs angeli ¶ Preterea si sba finita in suo ꝯceptu cōi: eēt sbiectū i phia naturali. seqretª ꝙ āgeli eēnt de ꝯsideracioē phie naturalis sed hoc est faᵐ ¶ ꝓbaº h9 falsitatꝭ ē ista. ¶ Cū ꝙ oia i phia ꝑtractata sūt corporalia ꝑ ꝯmētatorē: Angel9 eiꝰ nec ē corporal nec ad corp9 reducit. ¶ Cū ꝙ oia i phia ꝑtractata sꝫ mobilia. angel9 ā nō est mot. ꝓbaª. quia oīe qd moueª ꝑti ē i tmīo a q̄ ꝯ ꝑti in tmīo ad q̄m ꝑ phm i. 6º. phicorū. sed angel9 nō hēt ꝑtē extra ꝑtē ¶ Cū ꝙ nullū iextensū ꝯ idiuisiˡᵉ est sbm alicui9 extensi ꝯ diuisit: ꝙ subiectū ꝯ actūs debent adequari ¶ Angelus ā est inextensus ꝯ idiuisiˡ et nō hēt aliq̄m q̄titatē. g° nō est sbm mot9 g° nō pt eē mot ¶ Preterā ꝙ in titulo q̄stionis poiª. vtrū sba finita inq̄ᵐ natural sit sbm ꝑᵐ ꝯ adeq̄tū Probo. ꝙ naturalitas nō sit rō forꝫ adeq̄ta sbi h9 scie sic ¶ Mobilitas ē rō forꝫ ꝯ adeq̄ta sbi h9 scie g° nō naturalitas. g° sba finita gis sub hac racioē nō est hic sbm ¶ Ans pꝫ. Illud ē forlis rō subiectia i hac scia ꝑ qd hec scia distiguª ab aliis scieciis. sed ꝑ mobilitatē sic distiguª ꝑ phm sexº meta. vñ dē ꝙ ꝑ mobilitatez hec scia distiguª a meta. ꝯña tez: nªalitas et ꝯ mobilitas sunt disticta

Ad oppoᵐ

¶ Ad oppositū atª Oi sbe finite iest mobilitas g° sbe finite i suo ꝯceptu gi inē natural rō subiectia. ꝯña tenꝫ ꝙ oia mobilia sunt de ꝯsideracioē nªal phie ¶ Ans ꝓbaª in ferius. ꝙ ā naturalē sit forꝫ rō subᵘᵃ. ꝑª. mobiᵃˢ ꝯ ē g° nªlis. tenꝫ ꝯñal. Illa ois opio poit. vel ꝙ mobilitas t nªalitas ē forꝫ rō. antecedens ꝑª Nulla rō forꝫ sbᵘᵃ ꝑª de sbo illi9 scie a ꝑori. Minor ꝓbaª Na arguā sic. Oē qd hꝫ naturā ē mobile nā nªa ē ꝑnᵐ mot9. sꝫ sba finita hēt naturā g° ꝯc.

Rn̄o
processus

¶ Rn̄o i iª q̄one sic ꝓcede intendo. ꝑº nāq ad euidenciā scie natural phie ꝯ e9 sbi. tractabiª i ꝯnali de scia ꝯ sbo. 2º ponētª aliq̄ ꝯºnes negatiue et aliq̄ affirmatiue ꝑꝫ q̄s apparebit vitas ꝯ solucio ad dubiū. 3º aliq̄ dubia remouebo. ꝯ opioē de indiombꝫ aureoli inꝓbabo.

pᵐ puncti

¶ Circa ꝑᵐ de ipo articulanº sic ꝓceª Primº videbiª scie vitas qual sit. 2º videbiª q̄t moīs possit aliqd sciri. 3º q̄ ē rō ꝑmi sbi i scia.

pª opio bac catheloni

¶ Circa ꝑᵐ est opio solēmis ꝯ scialis. bachelarij mathelani. q̄stioē ꝑª sup ꝑᵐ sentenciarū: q̄ ponit ꝙ vnitas hitus sciētificī ē vitas e9dꝫ forē simplicis existētꝭ i intellcū | q̄ tota adq̄ritª ꝯꝑᵐ ad sbaꝫ ꝑ ꝑmā demrāacioēz. sed ꝑ seq̄ntes demraacioēs: illa forē augmētaª ꝯ adq̄rit diuisos gradus intencois ꝯ nouū respcēm ad ꝑmā. ita ꝙ nō ꝯmaginaª ꝙ ex disticticē speᶜᵃ oboꝝ sit distictio speᶜᵃ hituū sciaꝝ. sicut ꝯmaginatur scot9. qd sic ꝓbat. ꝙ si tot essent hit9 sciētifici spē distīcti q̄t sūt oba scibilia spē diūsa: seq̄reª ꝙ aliq̄s hit9 sciētific9 hēns ꝑ obo eē creatū: posset eē ꝑfectior hitu hēnte deum ꝑ obo. ꝯns ē faᵐ g° ꝯ añs. ꝓbacio falsitatis ꝯñtꝭ: ꝙ illa scia ē ꝑfectior q̄ est de ꝑfectiori obo ꝑ ꝯmentatorē sup ꝓhemiū de aīa. De9 ā excedit oē obm creatū g° ꝯ ē ꝯña ꝓbaª habit9 q̄ habet deū ꝑ obo est finitus et finitos hēt grad9 i sua ꝑfectione. Sint g° illi gradus. 1 ꝯ accipiatur hitus q̄ hēt ꝑ obo infimā spēꝫ specialissimā. q̄ ad minus habet vnu gradū ssi g° ad variacioēz speᶜᵃᵐ oborū seª variaº in habitibꝫ. qn̄ g° habuerun9 tot oba spē dīa: q̄t grad9 i hitu habente deū ꝑ obo: erit equalis: et q̄to plura: tantomagis ꝑfectior erit

Jmpbaᵒ opiōis

¶ Jſta opīo nō placꝫ. credo eī ſalua ſua gr̄a ꝙ ē fāᵃ ⁊ īꝓbabil. ⁊ ī elidendo hāc ꝯᵒnē ondā ꝙ ꝑma rō eꝰ nō cogit. ꝑmo ꝗ rō facit ꝯtᵃ eū. Jdē eī īgueīēs qđ ipē ꝓbat eᵒ ꝓbabo de ſua opīone: Nā ſuppoīto hᵒ qđ ipſe ſuppoīt: ꝙ hītꝰ hn̄s deū ꝓ obō adeq̄to: hēat .1φ. ꝯdꝰ: Suppoᵒ ēt ꝙ hītꝰ hēns ēēs creatū ꝓ obō hēat .1φ ꝯdꝰ ſeu deᵒnes. qđ ē poˡᵉ. cū ꝯ ſꝫᵐ ipſū ꝑ aliā deᵒnē ⁊ aliā adq̄² alt ⁊ alt hītꝰ ſe² ꝙ hītꝰ iᵉ hꝫ .12. ꝯdꝰ. et ie nō n̄ .1φ. hoc ipē ꝛputat īgueīēs ⁊ iō ꝓ me ⁊ ꝓ ipō ſoluo negādo ꝯn̄az nec ꝓbaᵒ eꝰ vꝫ. Nā ꝯdꝰ q̄ ſut ī hītu hēnte deū ꝓ obō ſt altꝰ roīs ab illt q̄ ſt ī hītu hn̄te ens creatū ꝓ obō iō nō pn̄t eq̄ri. ¶ Cōfīz² iſta ſolucō. Pōt² ꝙ ſba ītēdat² ī .10. ꝯdꝰ. ⁊ pō² ꝙ deꝰ ītēdēs albedinē ī īfinitū. nuq̄ꝓ tñ albedo pt ēē ꝑfectioꝛ nec eq̄ꝑfecta cū ipā ſba. Sic ī ꝓpoīto. ⁊ iō rō hēt mltos maīfeſtos defectꝰ. puta pᵒ ꝗ facit ꝯtᵃ eū. q̄ ē magnꝰ defectꝰ in q̄cūq̄. 2ᵒ ꝗ arguēret ꝑ rōēz ſuā ꝙ deꝰ pt facē: ꝙ albedo ēēt ꝑfectioꝛ ipā ſba cū deꝰ ī īfinitū pt illā intendē ſucceſſiue. 3ꝰ defectꝰ. ꝗ peccat ꝑ fallaz. n̄ cām ut cām: putat eī cām iᵈ qđ adedit. qđ tñ nō ē. vt declaratū ē ī ſoluēdo.

Confirmo

pᵐ

2ᵘ defᵒ

3ᵘ

Opiō aurᵉ 2ᵃ

¶ Jdō ē aᵃ opīo aureoli q̄ ponit ꝙ vnitas ſcīe ē vnitas n̄ūal eꝰdꝫ tōlitatis reſultās ex ꝯiūctioē ꝑticulariū hītuū īſpicīētū diūſas ꝯᵒnes. ita ꝙ dicat: ꝙ diſticᵒ ī hītibꝫ nō ſumit² ex diſticᵒⁿᵉ ſpeſifica oboꝝ. Nā alit hītꝰ īnūales phīe nob deficent. cū īnūabiles ſit ſpēs de qbꝫ nō hēmꝰ demōſtracioēs. hᵒ ipē ꝛputat īgueniēs ēē maīfeſte fāᵐ.

Jmpbaᵒ

¶ Jſta ēt opīo nō placꝫ. Nā tūc ſeq̄re² ꝙ nuq̄ꝓ aliqs ī nobis poſſit ꝯn̄ari hītꝰ ſcīe. cū vnitas tōlitatis nuq̄ꝓ fit n̄ ex ꝯiūctioē oīm ꝑtiū. ſicut pꝫ de domo vt ipēmet exēplificat ꝑ ſe. hoc ē aūt maīfeſte fāᵐ ꝯ ⁊ c̄. Pretāa rō facit ꝯ eū. Nā ſi vnitas hītꝰ ꝛſultꝫ ex ꝯiūctioē ꝑticulariū hītuū. ſe² ꝙ īnūabiles hītꝰ ꝑticulares nob deficiāt. qđ ipē ꝛputat īcōueīēs. ¶ Et iō tam ꝓ me ⁊ ꝓ eo dico: ꝙ ſic nō hēo ꝓ incōueīente: ꝙ īnūabiles demōſtracoēs nob deficiāt ī phīa ita nō hēo ꝓ īcōuemēts. ꝙ īnūabiles hītꝰ ſpeſifice diſtīcti nob deficiāt ī phīa. ¶ Et iō omiſſis iſtis duabꝫ opīobꝫ ē aᵃ opīo doctoris ſubtil cū q̄ me teneo. q̄ ponit ꝙ cū hītꝰ īterꝰ ſit q̄dꝫ q̄litas ꝯn̄ata ex freq̄nti cōſidacioē: vel vna ꝑfecta: īclinās ad cōſilez ſpeculacioēz reᵛ obi. a q̄ ꝯigit². et pōt poī duplex hītꝰ. vnꝰ ꝓꝑꝰ q̄ foꝛlit īclinat ad ſpeculacōez obi. tanq̄ꝓ eꝰ natuāl ſilitudo: ex cōſidacioē derelicta. ¶ Alꝰ ē hītꝰ q̄ vtualr inclinat ad ſpeculacioēz altꝰ: ī q̄: ſbm alid vtualr cōtinet². Pñiᵒ hītui corrn̄det vnitas ſpeīfica. q̄ diſtig² ex ſpeīfica diſtīctioē oboꝝ ī oꝛdīe ad aliā paſſionē demōſtrandā. Secundo vō corrn̄det vnitas generis: ita ꝙ ſic ꝓīmgmoꝛ de iſta ꝯᵒne: ꝙ q̄t ſut oba diſtincta foꝛliter ī phīa: tot ſunt habitus phīci ſpecifice diſtīcti. q̄ tñ oēs ſub vno hītu genāli cōtinētur. vñ licet ſint ſcita oīa vtualr notᵃ ſubiecīs ⁊ pncipalioris: tñ ſciūtur foꝛlr ꝑ ꝓpriā ⁊ ſpālē demōſtracioēz. hec ꝗ opīo ſic ꝓba². Actꝰ ſpeculandi cīca diūſa oba ſpecifice diſtīcta. diſtincti ſunt ſpecifice. ꝯ et eoꝝ habitus per iſtos actus agendi. conſeq̄ncia tenꝫ ꝗ habitus per actus diſtigūtur. hoc ēt in habitibus moꝛalibꝫ. Añe dēs patet: nā maioꝛ eſt diſtinctio actuū oboꝝ ſpecifice diſtīctoꝝ: q̄ꝓ actuum eiuſdꝫ obi. ſed illi q̄ ſunt eꝰdē obiecti ſunt n̄ūaliter diſtincti. ꝯ et aliꝗ plꝰ q̄ꝓ n̄ūalr. ſed diſticᵒ mᵒ² q̄ꝓ n̄ūal

Opiō Scoti

ꝗ hr̄ ſciā

2ᵃ eſt hītꝰ ꝯn̄ ꝯ vtualis

Confirmacio

ē diſtīctio ſpecꝫ vel gnis g̊ ꝑ cͣ. ¶ Cō
firꝫ q2 demōſtraº cāt ſciaꝫ g̊ alia eſt
alia demr̄aº aliā ꝑ aliā cāt ſciam.
Nā idꝫ addi² vtrobiqꝫ. hec de iº arti
culo. ¶ Qn̄tū ad zᵐ h9 artikl vbi erat
videndꝫ q̄t moīs aliqͥ pt̄ ſciri. ¶ Dico
zº pūcta. ¶ Primᵐ pūctū ē idꝫ. ¶ Iuxta
qd̊ pono tres 9ºnes negatiuas ꝑ v
nā affirmatiuā. ¶ Pria 9º ē iª. ꝙ ꝑfecti
ſſiā cog̊º nō pt̄ hēri de aliq̊ in reᵇ ad
alid̊. hec ꝓba² ſic: Nā noª reſpectiui
p̄ſuppoīt noticiā abſolutā. ſed ꝑfectiſ
ſiā cog̊º nullā aliā p̄ſuppoīt g̊ ꝑ cͣ.
¶ Maioꝛ pꝫ. q2 ſicut res ſe hꝫ ad ēē ſic
ad cog̊ſci vl' ītelligi. ſꝫ ēē reſpectiui
p̄ſuppoīt ēē abſolutū g̊ ꝑ cͣ. ¶ zª 9º ē
iª. ꝙ ꝑfectiſſiā cog̊º ſiue noª nō pōt
hēri de aliq̊ ī 9ī. hec pꝫ. ¶ Perfectiſſiā
noticia alic9 nō ſtat ī vniul' nec ī cō
fuſo. ſed notª ī 9i ē vnit' g̊ ꝑ cͣ. ¶ zª
9º ē iª. ꝙ ꝑfectiſſiā cog̊º ſiue noticia
nō pt̄ hēri de aliq̊ ſub rōe paºnis. ꝓ
bat². notª paſſioīs p̄ſuppoīt noticiā
ſbi g̊ ꝑ cͣ. ¶ 4ª 9º affirmatiā ē iª. no
ticia hita de aliq̊ ꝑ e9 rōē foꝛlē ꝑ q̊
ditatiuā ē ꝑfectiſſiā cog̊º ꝑ ſcīa no
bileſſiā. ꝓba². q2 cog̊º iª ꝑ qm̄ habetª
ꝑfectiſſi9 9cept9 rei ē ꝑfectiſſiā. ſed
cog̊º q̄ aliqd cog̊ſci² ī ſuo 9cepᵘ q̊di
tatiō ē h9di g̊ ꝑ cͣ. p² miōꝛ. q2 cog̊º
diffinitiā ē cog̊º diſtīctiſſiā. ¶ Cōfirꝫ
q2 iˢ 9cept9 nullū aliū p̄ſuppoīt g̊ ꝑ
cͣ. ¶ z9 pūct9 ē iˢ. ꝙ aliqͥ pt̄ ſciri ꝑ
ītelligi dupl't. vnoº abſtractiue. alio
mō intuitiue. Pro c9 noª ē nodꝫ. qd̊
ē notª intuitiua ꝑ qͥd noª abſtractiā.
¶ Dico ꝙ notª ītuitiua ē iª q̄ rſpiciat ſu
um ꝑᵉ poītū. ꝑ p̄ᵐ obm vt exn̄s ī &
extra ꝑ p̄ſes ī ꝓpa exn̄a ipi cog̊ſcēti
tanq̄ obm clare ꝑ īmeᵗᵉ cog̊tū. ¶ Iux
ta qd̊ aduertendꝫ ē. ꝙ eo ꝙ dicit ſuū
ꝑᵉ poſitū iuxta mētē ſcoti ī p̄º ſnīaᵐ
ꝙ oīs actus ꝑ hit9 hꝫ p̄ᵐ obꝫ a quo
ēēntialit' dependet. ꝑ hꝫ zᵐ obm a q̊

ēēntialit' nō dependet. ſed tendᵗ ī idꝫ
vītute p̄mi obi. Ille ā act9 ad iª ob
iecta ſic ſe hꝫ. ꝙ impoᵇˡᵉ ē eūdꝫ actū
ſine hitudīe ad p̄ᵐ obm a q̊ ēēntialit'
dependet remañe. pt̄ ā remañe ſiᶜ ha
bitudīe ad zᵐ. a q̊ ēēntialit' n̄ depē
det. Proban² ā iſte zº ꝓpoēs. q2 nl' ēē
pt̄ ſine eo a q̊ ēēntialit' dependet. nā ſi
ſic iā depēdēt accn̄talit' ꝑ n̄ nccīo. ꝙ
ā pt̄ ēē ſine eo a q̊ accn̄talit' dependet
pꝫ. q2 dependencia accn̄tal' ē 9tingēs
g̊ ꝑ cͣ. ¶ Exᵐ h9 poī² a doctoꝛe. Idem
ē act9 viſioīs ēēntie diuine ꝑ aliaꝝ
reꝝ ī ēēnª: ſꝫ ēēnª ē p̄ᵐ obm: res vī
ſe zªriū obm vꝫ rūp tn̄ nō poſſet tīm
nere eadꝫ viſio n̄ ēēt e9dꝫ ēēnᵉ. poſ
ſet tn̄ mañe abſqꝫ hº ꝙ ēēt reꝝ viſa
rū ī ea: zº po² ī deſcꝑſioē notᵉ ītuiti
ue: ꝙ obm realit' ſit exn̄s ī ꝓpa exn̄ª
nō aliq̊ mº repn̄tante ſꝫ ī ſe. qd̊ di²
ad drām notᵉ q̄ habe² de pluuia ipa
nō exn̄te. zº dt̄ ꝙ ſit clarū. ad drāꝫ
eoꝝ. q̄ nō clare viden² vt cū hō vi²
a longe ꝑ non cog̊ſcitur vtrū ſit hō
vl' aī9. ¶ Sed dico ꝙ notª abſtra
ctiā eſt iª. q̄ nō reſpicit obm vt pre
ſens ꝑ exiſtens ī ſua ꝓpa exiſtenciā
ſed vt p̄ſens ī ſuo repreſentatiuo.
¶ Quantū ad vltīm h9 articuli
vbi erat videnda rō p̄mi obiecti ꝑ e9
9dicionē. ¶ Dico primo cum francīſ
co de marchia: ꝙ illdꝫ habet racioneꝫ
p̄mi obiecti in ſcīa. qdꝫ eſt p̄mū tri
plici p̄mitate. Primo p̄mitate gene
racionis. zº p̄mitate ꝑfectionis. zº
p̄mitate intencionis. ¶ Dico g̊ primo
ꝙ e9 notª ſit p̄ma p̄mitate gn̄acōis
hoc eſt. ꝙ noticia eius primo gene
retur. q̄ noticia alicuius alterius.
quod iſto modo patet. Nam noticia
in aliqua ſcientia dependet. ex noti
cia ipſius primi ſubiecti. quod talit'
patet. Quia cognitio poſterioris pre
ſupponit ipſam cognitionem p̄oꝛis.

2°

¶ 2° dico ꝙ ei9 notᵃ sit ꝑfectioꝛ ꝙ̄ ali ei9 alteri9 noticia. qꝛ noticia s̄bi ē ꝑfectioꝛ ꝙ̄ noticia passiōis ⁊ oīm aliorū ꝯsideratoꝝ ī illa sciā: vn̄ notᵃ s̄bi respicit noticiā p̄mīs: sicut noticia p̄ncipioꝝ noticiā ꝯ̄ōnis. vn̄ ꝓpt istā s̄bi p̄mitatē dicit phs 2° p9terioꝝ: ꝙ tūc scim9 simplr̄ qn̄ scim9 ꝙ q̄d ē de s̄bo Et scim9 sem̄ q̄d: qn̄ ꝙ̄tū āt qˡe sci9 Et idē hēr 2° metaphisice/

3ª p̄mitas

Tercia ā p̄mitas ē ītencōis. Nā notᵃ s̄bi n̄ ītendit ꝓpter noticiā p̄mīs ꝑmo eꝫ Noticia p̄mīs ⁊ n̄ oīm alioꝝ ꝯsideratoꝝ ī sciā ꝓpt noticiā p̄mi s̄bi ītēdūt². ⁊ iō de ista noticia dicit ī9 doctor/

Drā int̄ obm̄ et s̄biectum

Drā ē int̄ obm adeq̄tū pᵒᵃ ⁊ s̄bꝫ p̄mariū ī sciā. vn̄ dico ꝙ̄m ad istā t̄plicē p̄mitatē: ꝙ s̄bm sciē distiḡr ab obo potentie/ Prim̄ obm potēcie n̄ hꝫ ēē p̄m aliq̄ p̄dicatoꝝ p̄itatū. Color eī q̄ ē p̄m obm uis9 nō ē p̄m p̄miᵗᵉ ꝯ̄nacōis. nec eī color p̄ᵒ ui² sꝫ singli colores. Nec p̄miᵗᵉ ꝑfectiōis: nec enī color ut color ē ꝑfecti9 uisiˡᵉ. sꝫ aliq̄ ei9 spēs ꝑmo aliq̄d ei9 īdiᵐ Nec eī p̄miᵗᵉ ītencōis: nec eī spēs ꝓpt ge9 ē. sꝫ ge9 ꝓpt spēs/

q̄d bonū sciᵗᵘ

Circa q̄d ē intelli ꝙ sicut recte po² de poᵃ ꝙ duplex hꝫ obm. sic de sciā ꝙ duplex hꝫ s̄bm: potēcia eī hꝫ p̄ᵒ aliq̄d obm m̄ale n̄ hᵒ finᵉˢ ut iđ sꝫ oīa sunt obm adeq̄tū.

¶ De 2° ā exᵐ ē Nā color ī ꝯ̄i ē fozle obm specificū uis9. nā iđ q̄d ē fozl rō uidēdi ē color: q̄dq̄d eī uiᵗ uiᵗ s̄b rōe coloris ⁊ istđ tr̄e n̄ pt̄ ēē sinᵉ: qꝛ si sic. tūc q̄cq̄d uidere² seu sentire² uidere² s̄b hᵒ singlari/ Eodꝫ mᵒ ymaginoꝛ de s̄bo sciē. Nā q̄dꝫ ē s̄bꝫ m̄ale

¶ Aliud fozle ⁊ q̄ditatᵐ. Sic ī methaphica s̄bm m̄ale st̄ oīa ēēa q̄ tractat² ī illa sciā. S̄bm vō fozle ⁊ q̄ditatᵐ ē ip̄m ens. Quicq̄d ibidꝫ tractat² sbᵐ ē sub rōe entis/

Descriptio scoti de p̄ s̄bo

Est ā ali9 mo9 dicēdi s̄bm̄ doctoris scoti: q̄ sup p̄mū sententiaꝝ describit p̄m s̄bm sciē hoc mō p̄mᵐ s̄bm sciē ē id q̄d hꝫ ꝯceptū q̄ditatiuū nō inclusū v̄tualr̄ ī aliq̄ p̄ori ad illā sciāꝫ ꝑtinēte. pᵒ notū sᵐ racioēꝫ ꝓp̄a q̄ditatiuā fozlē ⁊ absolutā. pᵒ ⁊ v̄tualr̄ ꝯtinēs noticiā oīmū ūitatū ī illa sciā. adeq̄tū toti illi sciē ei9 ē s̄bm/ vn̄ ī iᵃ descriptiōe elicit. 6 ꝯdicoēs.

p̄ma condicio

p̄ma. ꝙ hꝫ ꝯceptū q̄ditatiᵐ ⁊ entitatiᵐ. hoc ꝓba²: qꝛ de nō ente n̄ ē sciā. Tū qꝛ si iđ s̄bm hēat sub se ꝑtes subiectiuas. de eis p̄dica² ī q̄d q̄d n̄ ō ēēt si ꝯceptū q̄ditatiᵐ nō haberet

2ª condicio

¶ 2ª ꝯdiᵒ ē hec. ꝙ ille ꝯcept9 nō sit īclus9 v̄tualr̄ ī aliq̄ p̄ori ꝯceptu ad illā sciāꝫ ꝑtinēte. hec ꝓba²: In ēēntialr̄ ozdiatis oꝫ stare ad aliq̄d simpliter p̄m siue p̄ᵒ notū ī illo ozdie. Sed int̄ ꝯsiđata ī sciā ē ozdo ēēntial secᵐ ozdiēꝫ cogtiōis. ḡ necc̄e ē ibi stare ad aliq̄d simplr̄ p̄m siue p̄mo notū ī iᵒ ozdie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō īclusū v̄tualr̄ ī aliq̄ p̄ori ad illā sciāꝫ ꝑtinēte. ⁊ illđ dico ēē s̄bm p̄m/ Maioꝛ/ est euidēs ⁊ miōꝛ ꝓba²: qꝛ ī ꝯsideratis ī aliq̄ sciā ē ēēntial ozdo ꝯ̄ōnū ad p̄ncipia ⁊ mediatoꝝ ad īmediata. ⁊ īmediatorū ad terminos spiales siue ꝓprios. qꝛ p̄ncipia cognoscim9 īq̄tᵐ t̄īos cogscim9 ꝑmo posterioꝝ: Preterea termin9 p̄dicat9 ozdia² ad t̄minū s̄bm ēēntialr̄ qꝛ ab eo ēēntialr̄ dependꝫ: cū hēat cām sui ēē ⁊ sue cogtiōis ī s̄bo: vn̄ ista resolutio stat ad s̄bm. Cū ḡ sic ozdiate ⁊ mutuo se supponūt ꝯsiderāta ī sciā. oꝫ int̄ illa ēē ozdinē ēēntialē

3ª condicio

¶ Tercia ꝯdicio ē. ꝙ sit p̄mo notū. hec ꝓba² sic. De s̄bo oꝫ p̄suppoᵉ q̄d est ⁊ qꝛ ē. ex p̄mo posterioꝝ

4ª condᵒ

¶ Quarta ꝯdicio. ꝙ sit secundꝫ suā rōēꝫ fozlē ⁊ absolutā. hec p² sic. qꝛ si ꝑ cām alterius: iam esset inclusum virtualiter in noticia alterius. q̄dꝫ est cōtra secundam condicionem ¶ Dico

formaliter . quia formalitas sbi est rō re
rogscēdi. dico absolutā: quia respecti-
uū psupponit absolutū: et iō si sbm
scie eēt notū sm rōez respectiuā: n̄ ab
solutā: iā eēt virtualr iclusū in aliq

hᵃ conclusio

priori ad sciam ptinēte ¶ hᵃ ꝯdicio ꝙ
sit pᵒ virtualr ꝯtinēs noticiā oīm veri
tatū. ꝙ aūt sit virtualr ꝯtinere aūt pa-
tebit alibi. et iō omitto. pbaᵗ iᵃ ꝯdi
cio sic. Oīs effcūs adeqtꝰ ꝯtiet pᵒ
a sua cā adeqta. sed qcunqꝫ scia est
effcūs adeqtꝰ sui sbi pmi ergo rc̄ Ma
ior patet quia ad oppositū pdicati seqᵗ
oppoᵐ sbi. s. ꝙ nō est effcūs adeq
tus illiꝰ cē. Minor pz quia sbm ē cā sci
encie: si ergo ē pᵐ sbm adeqtū scie. est

Sᵃ conclusio

cā scie adeqta ¶ Sᵃ ꝯdiᵒ ē: ꝙ sit ad
eqtū toti illi scie cuꝰ ē sbm. pbatᵗ quia
oīa determīata ī scia reducuntᵗ ad p
mū sbm et ad ipm oīa hēnt attribuci
onē. nā vl sunt ptes sbi integrales
vl essentiales ul ptes subiectiue vel
sunt passiones eiꝰ vel effcūs eiꝰ aliq
modo uel sunt neᵒnes l puacōēs uel
uie qdā vt puta gñacioēs l corrup-
cioēs. hoc expsse dicit phs 4ᵒ metᵉ.
caᵒ pᵒ ponēs exᵐ de sano. hec de pᵒ

2 Articulus

articulo ¶ Circa 2ᵐ articulū vbi po-
nēde erant aliq ꝯᵒnes pono pᵒ sex ꝯ

Prima conclusio

clusioēs ¶ Prima ꝯᵒ est: ꝙ ens sub
qcunqꝫ ꝯsideracioē suptū. nō pōt esse
sbm mal'e ī phia naturali. pro cuius
euidencia sciēdū: ꝙ ī sbo scie ē aliqd
formale et aliqd mal'e. sicut pz de linea
uisuali q ē sbm ī pspectiua. linea dicᵗ
in rōez mal'ē sbi. l'z uisuale dicit raci
onē formlē. quia linea nō sub qcunqꝫ ra-
cione est sbm ī pspectiua sed soᵐ sub
rōe uisual'. Numꝰ aūt relatus ad so-
nū est sbm ī musica. Nūs vō sub ra
cione nūi ē sbm ī arismetica. pro bo
ergo ꝯᵒnē. quia arˡᵉˢ ī 4ᵒ metᵉ dicit ī
pncipᵒ. Est ergo scia q speculaᵗ ens in
qtū ens. postea subdit. Aliarꝫ et

nulla intendit vl'r de ente iqᵐ ens
verūptā pte eiꝰ abscidentes circa hāc
speculantᵘʳ ¶ Cū pro ꝯsilez textū 6ᵒ
metᵉ. Cum vō phia ē scia circa qddā
geꝰ entis vt circa talē sbaz ī q ē pnᵐ
motꝰ et qetis ergo rc̄. ¶ Cū aūt pro rōez sic
quia si ēs sub qcunqꝫ rōē suptū: eēt ma
teriale sbm ī phia. seqretᵘʳ ꝙ scia phi
ca subalt'narer metᵉ. qd ē faᵐ ¶ falsi
tas aūt ꝯñtis pz pro phm. 6ᵒ metᵉ dicē
tē illas eē diuisas et distīctas. diuidit
eī phiam ī phicā et mathēᵃᵐ et diui
nā: ꝯña pz quia idē qd ꝯhit ens ad sta
dū pro sbo ī scia phica l' ē aliq dr̄a ac-
cidental' et sic hētᵘʳ ppoitū ¶ Nā hec ē
ꝯdicio scie subalt'ne. ꝙ addat aliqᵐ
drām accntalē sup subalt'nātē: Si sᵗ
dr̄a pro se. ergo ꝯstituit aliqd pticulare
suppositū sub illo gi et hētur ppoitū
¶ Ex hᵒ ꝯcludo ꝙ opio thomistarꝫ q
pōit ꝙ ens mobˡᵉ ē sbm ī scia natu-
rali ē faᵃ ¶ Cū quia poit motū eē rōnē
formlē sbi phie. Tūc aūt phica eēt pᵃ
scia ¶ Intelligēdū tn̄ ē: ꝙ qn̄ dr̄ ꝙ ēs
mobˡᵉ nō ē sbm ī phia n'ali. pt̄ itelli
gi duplr̄: sic ꝙ mobilitas sit rō formal'
sbi et ens supponat simplr̄. et ut sic ī
telligo negatiue ens eē sbm hic ¶ Si
aūt intelligaᵗ ꝙ ens mobˡᵉ hoc ē qd il-
lud qd ē mobˡᵉ. qd nos ꝯcūloqᵗ sba ī
ꝯceptu gi: vt sic bñ ꝯcederem. hoc aūt
nō intendit iᵃ opio ¶ 2ᵃ ꝯᵒ ē: ꝙ m

2ᵃ ꝯ

obˡᵉ ē corpꝰ eē mal'ē rōez subiectiuaz
scie n'alis. qd pbaᵗ: Illd nō ē mlia
lis rō subiectiua scie n'al ad qd n̄ ha
bent oīa ptractata et ꝯsiderata ī scia n̄
turali pro se attribucioēz. sed nō oīa ꝯsi
derata ī scia n'ali hēnt attribucioēz ad
corpꝰ ergo rc̄. Maior pz quia hec ē vᵃ cō
dicio sbi ī scia. sed minor pᵗ. quia aliq n̄
corporea sunt pᵉ mobilia. sꝫ oīa mo-
bilia st̄ pᵉ ꝯsidata ī scia n'ali ex 6ᵒ
metᵉ. ergo aliq nō corporalia sunt pᵉ ꝯ
siderata ī scia n'ali. sed tn̄ cū sint no

bilioza corpē nō hēnt attribuciōem
ad corpꝰ ꝫ ꝛc. ¶ Ad istā maiorē ꝓbā
dā pono duas ꝓpoēs. Pª ē: ꝙ ange-
lus ē n̄ral ꝛ ꝑ se mot. hanc ꝓbo sic:
Quilꝫ angelꝰ ē ī poª passiuā ꝛ n̄rali
ad vbi. ꝫ q̄libꝫ angelꝰ ē ꝑ se ꝛ n̄ra
lis mot. Añs pꝫ: qꝫ idꝫ qd ē recepti
uū aliꝰ forē q̄ caret. ē ī poª ad rcipi
endꝫ illā form: sed āgelꝰ ē hꝰōi ꝫ.
¶ Probaᵗ. qꝫ āgelꝰ limitatꝰ ē ꝫ pt ēē
ad vbi. nō eī possit ēē vbiqꝫ. hoc eī so
li deo cōuenit. sed posse recipe aliqd
nl aliud ē qͣ ēē ī poª passiua ad illud
ꝫ ꝛc. ꝯña pncipal pꝫ: qꝫ vbi ē tminꝰ
motꝰ localis. ꝫ si aliqͣ hēat poñam
passiuā ad vbi ē mōle localit. ¶ 2ª ꝓ
poº est iª. ꝙ angelꝰ pt se moue lo-
calit. ꝓbaᵗ: Cuicūqꝫ enti inest poña
passiā ad aliqd adq̄rendꝫ pfectionis
est ī illo ꝙ hēat poᵃᵐ actiuā ad ad-
q̄rendꝫ illd. sed āgelo inest poª passiā
reᵛ illiꝰ vbi qd nō hꝫ ꝫ ꝛc. Maior
pꝫ qꝫ poª actiā ē pfectior ī iº: Minor
pꝫ ꝑ pmā ꝓpoēꝫ. ¶ Cōfirª. qꝫ illd qd ē
pfectiōis ī ipfecto. attribuendꝫ ē enti
pfectiori. sed grauia ꝛ leuia ꝛ oīa aīa
lia habēt ī se poñam actiuā sui motꝰ
q̄ tñ sunt enª ipfectiora āgelo. ꝫ a
mlto forciori attribuenda ē poª actiā
āgelo q̄ possit se moue ī loco. Minor
pꝫ ī. 6º phicoꝝ. ¶ Cōfirª: vtrumqꝫ est
mouēs ꝛ mōle ꝛ vtꝰ mobil nō exce
dit vtutē mouētꝭ. ibi pt ēē motus.
sꝫ angelꝰ hꝫ vtutē mouēdi qꝫ moues
corpꝰ qd sibi iūgiᵗ vt motor. Est ꝑ
mōlꝭ. qꝫ exñs ī vno vbi pōt ēē ī aº
ꝛ vtꝰ mot nō excedit vtutē mouen
tis. qꝫ sunt ī eadꝫ n̄ra ꝫ ī āgelo pōt
ēē motꝰ local. Ita ꝙ hec ꝯfirº ꝓbat
nō ꝙ tñ sit mot localꝭ. sed ꝙ moue
at se localꝭ. ¶ Sꝫ iuxta has duas ꝓ
poēs dubitaᵗ. dicit eī ꝙ angelꝰ moᵗ
¶ Cōtra tñ: Tū oē qd moueᵗ ē ī loco
Angelꝰ nō ē ī loco ꝫ āgelꝰ n̄ moᵗ

qꝫ nō ē corpꝰ ex q̄rto phicoꝝ. ¶ Tū qꝫ
indiuiˡᵉ nō moueᵗ. āgelꝰ ē hꝰōi ꝫ.
Maior hētur 6º phicoꝝ. ¶ Tū ꝑ 4º
phicoꝝ. Si ēēt dare vacuū ī natura
motꝰ ēēt ī istāti. qd negat phs. pᵗ
eo ꝙ nō ē resistēcia ex pte medij. sed
āgelo nl pt resistere. seᵗ ꝙ āgelus
moueᵗ ī istāti qd ē ꝯ phm ¶ Pro eui
dencia istiꝰ dubitaciōis notādꝫ ē. ꝙ ali
qͣ ēē ī loco ē duplr. vno mº dimēsi
onalit ꝛ extensiue ¶ Alioº pñsentali
ter ꝛ deffīatiuē ¶ Primoº ē ī loco oē qd
locū occupat ¶ 2ºº ē ī loco oē qd n̄ hꝫ
ꝙ possit locū occupare. pºº āgelꝰ n̄
pt ēē ī loco 2ºº bñ pōt ēē ī loco ¶ Ad
2ᵐ pōt dici ꝙ indiuiˡᵉ nō moᵗ motu
eꝰ sbo videat locꝰ dimēsionalr ꝛ ex
tensiue. nō aūt ē sic de motu āgeli vl
pōt dici: ꝙ vlū ē de idiuiˡⁱ de gne q̄ti
tatꝭ vt ē pūctꝰ. Nō aūt ē sic āgelus
¶ Ad 3ᵐ sciēdꝫ: ꝙ successio cātur ī mo
tu reᵛ triū: vnoº ex pte tmi. qꝫ tēꝰ
n̄ ē natꝰ adq̄ri idiuisibilr ¶ 2ºº ex pᵉ
medij puta ex eꝰ rsistēª ¶ 3º ex pᵉ sb
iecti eo ꝙ sbm nō ē natū recipe tm
sil ¶ Dico ꝫ ꝙ successio ī motu āgli
nō cātᵗ ex pᵉ medij sꝫ ex pᵉ tmi. et
sic pꝫ ꝛc. ¶ Per hº possit euadi iª diffi
cultas arlꝭ: ꝙ si ēēt dare vacuū lap
piclꝰ ēēt sil sursū ꝛ deorsū: Posset
dici qꝫ ꝑ tanto dic hoc qꝫ n̄ ēēt iª suc
cessio ex pᵉ medij. tñ simplr n̄ ēēt sil
sꝫ successiº. ¶ Ex pdcis gelū corrie ꝙ
phia n̄ral ut tpiᵗ tdita ab arleᵉ ē er
ronea ꝛ isufficiēt tdita. hº ꝓᵗ sic. ex
cludēs a scia aliqͣ qd pᵗ ē de ꝯsidera
ciōe scie. tradit erronie illā sciaꝫ sꝫ a
rleᵉˢ ē hꝰōi ꝫ: Miºʳ ꝑ pꝫ ex dcis su
piꝰ: qꝫ oē mōle n̄rale ē de ꝯsideraºᵉ n̄ra
lis scie. sed ipe excludᵗ dicēº sbas
sepatas meꝫ puri actꝰ hētes ꝛ necce ē.
12º meᵗᵉ ꝛ ꝑ ꝯñs imōlꝭ qd ē fālꝰ
ꝛ erroneū ¶ Cōfirª qꝫ 6º phicoꝝ ꝛ.
8º sºᵐ atribuit mutaºēs corpi n̄rali

2ª propo

Confirmacio

Subiu

Conclusio

Confirmacio

g̃ ſeᵐ eū corp9 ſolū ē ſbm ī phia q̄d
ē ꝓbatū eē fl̃m ¶ Si ꝗ dicis ꝙ ariſto-
teles loꝰ ſc̄e v̄itate phie nō ꝗ v̄itate
fidei catholice ⁊ theologie ¶ Contra
v̄itas nuꝗ̄ ꝯdicit v̄itati g̃ v̄itas the-
ologie nō ꝯdicit phie. g̃ nō loꝰ uere
ſeᵐ vnā v̄itatē nec ſeᵐ aliā. ¶ Maᵒʳ
pꝫ ꝑ phm 2ᵒ ꝑiarmenias ī fine ubi
ꝓbat. ꝙ ꝓpō vēa nuꝗ̄ oppoꝛ ꝓpōi vēr
ꝓꝛetā ꝓbatū ē ꝙ loq̄ndo n̄ralr: ꝗge-
l9 mot ē g̃ ptīz ad ꝯſideꝛacionē n̄ra-
lē. ¶ Et iō dico magis ꝙ ariſtotiles loꝰ
nō ſeᵐ ꝙ theolog9 ſꝫ ſeᵐ ꝙ phs: vꝫ
v̄itatē phie fuit f̄lo mō locut9: ut n̄
habuit noticiā plenā de rbꝫ n̄ralibꝫ: ꝉ
ſi habuit oppoitū poſuit ¶ Iuxta q̄d
ſciᵈᵐ ē. ꝙ ſcīa n̄ral pt̄ dupliciť ꝯſida-
ri. vꝫ vt tradita ab ariſᵗᵉ. ut ī ſe eē
abᵗᵉ. ꝑmo mō ē ibi ſbm corp9 ⁊ 2ᵒᵒ
ſba phica ī ſuo ꝯceptu cōi ¶ Tercia
9ᵒ ē. ꝙ mobilitas n̄ ē rō foꝛl ſbiec-
tiua ſcie n̄ral ¶ Tū ꝑ rōnez facta ī oppo-
ſitū ad ꝑmū ꝑncipale ꝗ ꝓbaꝛ de ſubo
ſcie naturał a ꝑoꝛi ut fuit ibi ꝓbatū
¶ Sbm pᵐ ſcie ꝑ rōnez foꝛlē ſubiec-
tūᵐ q̄ dr ſbm ꝯtīz v̄tualr oēs v̄ita-
tes ꝑmās iſti9 ſcie. Sꝫ ſbꝫ phicū pᵐ
nō ꝯtīz v̄tualr ſub rōe mouētis oēs
ꝑmās rōēs phicas g̃ ⁊c̄. ¶ Maᵒʳ pꝫ ꝗ
illa ē ꝯdiᵒ ꝑᵃ ſbi vt patuit ſupi9 ꝑ
ꝑᵐ articulū. ¶ Miōr ꝓbaꝛ: ꝗ id q̄d ē
rō mēſurandi ⁊ cauſandi ſciaꝫ ē rō
ipaꝫ v̄tualr ꝯtīnēdi. ſꝫ mobilitas n̄
pt̄ eē rō mēſurandi nec cāndi ſciam
phicā g̃ ⁊c̄ ¶ 4ᵃ 9ᵒ ꝑncipal ē ꝙ mo-
bilitas ē ꝓꝑria paᵒ adeq̄ta ſbo ſcien-
tie n̄ral. q̄d ꝓbaꝛ: ꝗ oē accn̄s q̄d n̄
ē de ꝯceptu q̄ditatiuo alic9 ſbi: ſꝫ mē
ipi ſbo ꝑ ſe ⁊ ſeᵐ ꝙ ipm ⁊ adeq̄te:
ē e9 ꝓꝑria paᵒ. ſed mobilitas ē h9ōi
reſ̄ ſubi ſcie n̄ral g̃ ⁊c̄ ¶ Mioꝛ ꝓbatꝛ.
¶ Mobilitas nō ꝑdicaꝛ ī q̄d de ſubo n̄-
tural ſcie ⁊ ꝑdicaꝛ ꝯūtbiliť ⁊ ſoli.
⁊ ſemꝑ ieſt vt pꝫ. 6ᵒ. methaphica

oīa ī q̄d n̄ralia ſunt mobilia ⁊ ꝯ9ᵒ.
pꝫ ꝑᵒ phicoꝝ ⁊ 2ᵒ: ⁊ vbi dr ꝙ natura
ē ꝑncipiū mot9 ¶ Ex hoc ꝯcludo corr̄-
larie ꝙ opio ꝯīs q̄ poīt ꝙ rō foꝛl ꝑ-
mi ſbi phie n̄ral ē mobilit ē f̄lſa vt
pꝫ ī ſeq̄nte 9ᵒᵉ ¶ hᵃ 9ᵒ ē q̄ ſba fini-
ta ī ſuo ꝯceptu ꝯī ē ſbm n̄ral phie:
ſubm dico m̄le vt pꝫ. 6ᵒ. metaphie
vbi dr ſic ¶ Sꝫ q̄m vō phica ē ſcia tca
q̄dꝫ ꝯe9 ētē vt ſba ¶ Vn̄ itēdit dicē
ꝙ ſba q̄ ē ꝑncipiū mot9 ⁊ q̄etē ē ſbꝫ
ſcie n̄ral: ſꝫ oīs ſba finita ſeu āgłica
ſeu corꝑea ē ꝑnciᵐ mot9 ⁊ q̄etē vt
ꝓbatū fuit ſup̄ g̃ ⁊c̄ ¶ Et dico finitā
ꝓpt diuinā ¶ Rōe pꝫ ſic: Illd ē ſbm
ī ſcīa n̄rali ad q̄d hēnt attꝛbutiōez oēs
ſub q̄ ꝯtinēꝛ oīa mobilia. ſꝫ ad ſbaꝫ
finitā ꝛducūtꝛ oīa moᵇⁱˡⁱᵃ ⁊ ſb ipa ꝯ-
tinēꝛ. angłs ei n̄ pt̄ hēre attꝛbucōez
ad corꝑ9 cū ſit nobiᵒʳ ⁊ tn̄ ē mot vt
ꝓbaᵐ ē g̃ ⁊c̄ ¶ Ccludo ſcdm̄ corr̄m
ꝙ ncc̄m ē ponē ꝯpt itēᵐ ſcdmᵗᵉᵐ mō-
rē ſcdmᵗᵉ n̄rali. ita ꝙ nᵃ via ꝑmgiari
poſſit ꝙ v̄itas aīalitatē ī ſbe ī q̄ ꝯue-
niūt ſuppoita ſub ipō ſit v̄itas ſc̄a
ꝑ itēᵐ ¶ Tū ꝗ oē f̄cm ꝑ itēᵐ ē accn̄s
g̃ ſeꝛ ꝙ hō ⁊ aſi9 q̄ ꝯueniūt ī vᵒ aīa-
li ꝯueniūt ī uno accnte ¶ Tū ⁊ q̄d pt̄
de ēte tali q̄ditatiē ē ī re ēcuſcꝑto oī
oꝑe intē9 ſed aīal q̄d ē ꝯē ⁊ ꝯe9 h9-
mōi ē ¶ Nā hec ē ūa ꝑdiᵒ. s. ē aīal:
¶ Tū ꝗ ſba ut pꝫ ī iᵃ 9ᵒᵉ ē hic ſubm
Scia q̄ n̄ral dꝫ hēre ſbꝫ tale ⁊ ꝯē. te-
nētē q̄ volūt ꝑtē oppoitā: nā a me
ē iconceptit ⁊ iopiat ¶ 6ᵃ 9ᵒ ⁊ ultiᵃ
ē iᵃ. Foꝛl rō ſubiectia ī ſcīa n̄rali ē
n̄ralitas. Vn̄ nt aᵈᵐ ītelligo ꝑ n̄rali-
tatē n̄ ꝯceptū q̄ditatiᵐ ſbe mot ꝑ q̄m
ꝯceptū ipa ē ꝑnciᵐ mot9 vt pꝫ. 2ᵒ
phicoꝝ: Natuꝛa ē ꝑnciᵐ mot9 Pono
g̃ ꝙ ſbm ſcie n̄ral ē ſba finita ſb hac
rōe foꝛli q̄ ē n̄ralitas: hec ꝓꝛ ſic. Sb
illa rōe aliq̄d ē ſubm ī ſcīa naturali
tali ſub q̄ ꝯtīz v̄tualiť oīa tractata ī

Solu°

obiectio

Sed ꝙ n̄alis sc̄ia consideāt

3ª q°

2ª conclusio

corre

hª q

corre

6ª conclusio

ſcia. pʒ ꝑ ꝯdiones ſbi. ſʒ ſba ſimita
ſub tali rōe ē h9ōi ꝗ. Mā nō pt̄ ꝯti
nere n̄ ꝑfectiozē e9 rōēʒ c9ōi ē ꝯcep-
t9 ꝯditat9. h9ōi ꝗ ē n̄ralitas ꝗ ⁊c̄.
¶ Cōfir̄ª: ꝙ iˢᵉ ē ꝯcept9 ꝑfectioꝛ q̄ hē-
ri poſſit de re. ſʒ ſupi9 dc̄m ē ꝙ de ra-
cioē ſbi ē ꝙ ſit ꝑfecti9 oībʒ i ſcīa ꝯſi
derat̄ ꝗ ⁊c̄. ¶ Q̄ntū ad vltiᵐ ꝙ erāt
dubia remouēda. Primū dubiū ē. ꝙ i
q̄one dc̄m fuit ꝙ mobilitas ē q̄dꝫ ꝓpa
paº p̄mi ſbi h9 ſcīe n̄ral̄: Jō q̄ra tūc
vtrʒ ſit diſa l̄ idiſa a ſbo h9 ſcīe n̄ra
lis. Juxta qḋ t̄āgā vnū ſubtilē mo
dꝫ dicendi aureoli. 2º ipm improbabo.
3º dicā ad ꝓpoiᵐ ¶ Q̄nᵐ ad p̄ᵐ di-
ſtīg̃t aureol9 dicēs. ꝙ q̄dꝫ ē idīo ab-
ſoluta: q̄dꝫ reᵘᵃ. Jndīo abᵗᵃ ē q̄ alīq
qḋ ē idiſū a ſe. Jndīo reᵘᵃ ē iª q̄ aḋ
ē idiſū nō a ſe. ſʒ ab aliis indiſū ſcḋe
p̄º pʒ. nā eēnᵃ dīna ē idiſa a ſe: idīo
ne abſoᵗᵃ. ⁊ eſt idiſa ab aliis indīoē
reᵘᵃ. s. ab atrbutis. ita ꝙ ꝓpt̄ diuſā
idīonē. dicebat ꝙ ꝯdc̄oria p̄nt̄ verifi-
cari de eodꝫ. s. de dīnis: n̄ ꝓpt̄ aliq̄ʒ
diſtīctioēʒ ex pte rei ⁊ intēᵐ cū ibi ſᶜ ſum
ſimꝑtas ⁊ ꝑ ꝯs ſuma vnitas. n̄ ē ꝗ a
liq̄s mo9 dꝫſtīctioīs ſʒ bn̄ n̄ ꝑdep̄tās
q̄ ibi funda² ſup iᵃˢ 2ᵃˢ diſtīctioēs.
¶ 2ᵐ dc̄m ē ꝙ idīo abᵗᵃ dr̄ eo ipō. ꝙ
viʒ n̄ funda² ſup̄ rē i ozdie ad extᵐ
Jª ꝗ idīo q̄ aliqḋ ē idiſū a ſe dr̄ ab
ſoluta. Jndīo aū̄ q̄ aliqḋ dr̄ indiuiſū
ab aº dr̄ reᵘᵃ. ꝙ ē i ozdie ad aᵈᵐ. oē
ei abſolutū ꝓſcīdit ab ozdie ad aliḋ
reſpecᵐ vō icludit aᵈᵐ ¶ 3ᵐ dc̄m ē:
ꝙ indīo cū ſit q̄dꝫ p̄uaº. pt̄ ꝯpari ad
2º ſicut q̄libʒ p̄uaº: ul̄ ad idꝫ qdꝫ p̄
uat. ul̄ ad illḋ ſup qḋ funda² ⁊ qdꝫ
ꝓſuppoīt. Cecitas ei pt̄ ꝯpari ad ui
ſū q̄m p̄uat ⁊ ad oculū q̄m ſuppoīt
⁊ ſup q̄m funda²: Silit indīo pt̄ ꝯpa
ri ul̄ ad idꝫ qḋ p̄uat: ſic dicit reºnē p̄
uat ei dīonē: q̄ q̄dꝫ dīo eſt relaº ꝗ ⁊
Et ſua p̄uaº pt̄ ꝯpari ad rē. i q̄ fun
da² ⁊ ſic pōt dici abſoluta. eo ꝙ fun
datur ſup̄ rē q̄ n̄ ē in ozdie ad extre
mū ¶ Cōtra huc modꝫ dicēdi arg²
ſic. p̄mo rōe ⁊ ōndo maīfeſte ꝯdictī
onē i dicto ſuo. ꝓbando ꝙ nᵃ indīo ē
abſoluta ꝑmo ꝙ oīs ē reᵘᵃ ⁊ ſic. oīs
rō icludēs fozlr̄ reºnē ē fozlr̄ qḋ re
ſpectiuū ⁊ n̄ fozlr̄ abſoluta. ſʒ oīs i
dīo ē h9ōi ꝗ ⁊c̄. Maioꝛ pʒ ꝙ ipa re
laº dicat qḋ reſpectiuꝫ. Minoꝛ p² ſic
Oē indiſū ē vnū. oē vnū eſt idꝫ. ꝗ
oīs idīo ē vnitas: oīs vnitas ē ꝑdep̄ti
tas. ꝗ a p̄º ad vltimū oīs idīo ē ꝑdē
titas. ſed ꝑdep̄titas ē relaº pura ꝗ:
ꝯnē p̄me patēt ꝑ locū a ꝯiugatis.
¶ Jmꝓba² iſte mo9 dicendi aureoli.
ꝑ ſubtilē doctorē modo n̄ū hoc mº: q̄n
cunq3 aliq̄ 4ºʳ ſubalt̄nati accepta ſe
ſic hent. ꝙ duo ex vno late ſit oppo
ſita aliis duobʒ ex alio latere Si al
terū mēbrū iſti9 latis ſit poˡᵉ A lrḋ
impoˡᵉ Silit ex alio late alterū erit
poˡᵉ puta idꝫ qḋ corrn̄det impoˡⁱ. ⁊ re
liquū erit impoˡᵉ puta idꝫ qḋ correſpō
det mēbro poˡⁱ: ſʒ i iª dꝫſtīctioē quaʒ
poīt ſunt 4ºʳ mēbra ſcʒ 2º ex pᵉ in
dīonis puta idīo abſoluta ⁊ indīo
ſpectiua. q̄ aliqḋ ē indiſū n̄ a ſe ſʒ aᵇ
aº ¶ Duo iſtis oppoita ex pᵉ dīonis
viʒ dīo abſoluta oppoita idīoni abᵗᵉ
⁊ dīo reᵘᵃ q̄ oppoi² idīoni reᵘᵉ. ⁊ ex
pᵉ iſti9 dīonis alt̄ū mēbrū eſt ipoˡᵉ.
puta idꝫ qḋ aliqḋ q̄ꝫ diui² ſcʒ i pᵉ ſit
diſū i ſe: nᵗ ei ē diſiˡᵉ i aliq̄ n̄ iª aliq̄
mº ſint aª ab ipō: ſic totū n̄ diuidit²
i pᵉ n̄ ꝑ q̄p̄to ip̄e pᵉ ſunt dꝫᵉ ab ip
ſo toto ꝗ ponē aliqḋ qḋ ſit diſū i ſe ꝉ
a ſe hº ncīo ē ipoˡᵉ: s: ꝙ ſit diſū ⁊
a ſe: ꝗ ex alio late puta ex pᵗᵉ idīo
nis membrum correſpondens mem
bro impoſſibili: eſt poſſibile: puta ꝙ
aliquid ſit indiuiſum: a ſe. ¶ Et ali
ud mēbrū eſt impoſſibile: puta ꝙ ali
quid ſit indiuiſum non a ſe. Maioꝛ

obiectio

distinct' aureoli

2ᵐ dcm

3ᵐ dcm

Improbaᵒ aureoli a doctore subtili

q̄rit an, rat' attributus [illegible]
[illegible] a ꝑte rei [illegible]
[illegible] ad [illegible]

q° impbacõe

duplicit̃ declaraᵃ. p̄ᵒ exᵒ. 2ᵒ tõe. Exᵒ sic. Accipio ex p̄te cẽ 2ᵒ mẽbra puᵃ cãm ẽẽ p̄oꝛẽ ſuo effectu. ꝛ cãz ẽẽ poſterioꝛẽ ſuo effectu. et ex p̄te eff̃cs aᵃ duo correſ̃cia iſtis. puta effectum ẽẽ p̄oꝛẽ ſua cã. ꝛ eff̃cz ẽẽ p9terioꝛẽ ſua cã. mᵒ ſic ẽ. q̄ ex p̄te cẽ: alid̓ mẽbrũ ẽ poˡᵉ ꝛ neceſſariũ. puta q̄ cauſa ſit p̄oꝛ ſuo effectu. alid̓ mẽbrũ ipoˡᵉ puta q̄ cã ſit poſteᵒʳ ſuo eff̃cu. Ita ex pᵉ eff̃cs: mẽbᵐ corrñs mẽbᵒ poſſibili ex p̄te cẽ: qd̓ ẽ. eff̃cm ẽẽ poſterioꝛẽ ſua cã ẽ poſſibile. alid̓ ã ipoſſibile. viz eff̃cm ẽẽ p̄oꝛẽ ſua cã. ſic ĩᵐ cui corrñdz: eadꝫ ipoſſibiᵗᵉ q̃ ẽ ipoſſibile: cãm ẽẽ poſterioꝛẽ ſuo effectu ¶ Et hᵒ ẽ poˡᵉ: eff̃cm ẽẽ poſterioꝛẽ ſua cã. ꝛ eadꝫ poſſiᵗᵉ q̃ ẽ poˡᵉ cãm ẽẽ p̄oꝛẽ ſuo eff̃cu ¶ 2ᵒ pᶻ tõe. q̄ qñ aliq̃ mẽbra ſic ſe hñt ad aliq̃ 2ᵒ q̄ vnũ oppoᶻ vni. ꝛ altũ altĩ: ꝛ vnũ tãtũ mẽbrũ ẽ poˡᵉ ex vno lat̃e ꝛ alid̓ ipoˡᵉ ¶ Impoˡᵉ ẽ vtrũq₃ mẽbrũ ẽẽ poſſibile ex alio lat̃e: vl̃ ipoˡᵉ: ſꝫ ĩ tõe p̄dc̃a ẽ h9oĩ ꝛ ſit̃e g° ꝛc̃. Maᵒʳ pꝫ q̄ poˡᵉ nõ oppoĩᶻ poˡᵉ ſed ipoˡᵉ tm̃. tunc g° ſi vtrũq₃ mẽbᵐ ex p̄te vna ẽ poſˡᵉ ꝛ vnũ ſolũ ex p̄te altã: ſeᶻ q̄ mẽbᵒ qd̓ ẽ poˡᵉ ex vna p̄te nl̃ oppoĩᶻ alti9 p̄tĩ. ſed vtrũq₃ mẽbᵐ oppoᶻ tm̃ alteri mẽbᵒ ipoˡᵉ g° ꝛc̃ ¶ Iſte g° mo9 dicẽdi de iſtis idiomibꝫ nõ placꝫ m ¶ Et iõ dico alĩ ponẽdo de diſtĩcᵒⁿᵉ mũbilitatis ꝛ c9cunq₃ alteri9 paᵒnis eq̄dĩ ẽtis a ſbo ſeptẽ ꝓpoẽs ¶ Pmᵃ ꝓpoᵒ ẽ iſta: q̄ nl̃la ꝓp̄a paᵒ ẽ p̄ ſe cadit in p̄dicamẽto: hec ꝓbaᶻ ſic: Tũ p̄ᵒ q̄ ſe q̄reᶻ ꝓceſſ9 ĩ ĩfinitũ: ꝓbo. ſi ei cadẽs ĩ p̄dicamẽto cadẽt ſicut ſpẽs. Omis ã ſpẽs ẽ ſcibilis ꝛ p̄ ꝯñs hñs ꝓpãl paᵒnẽ: tũc de illa paſſiᵒⁿᵉ ſicut de p̄m̃ arᶻ ĩ infinitũ ¶ Tũ ꝛ̃ q̄ idꝫ ẽẽt ẽẽnciale alicui idꝫ ꝛ diſtĩgueretᶻ ẽẽncialiẽ ab eodꝫ: Probaᵒ: Nã oĩs ꝓpria paſᵒ vel dñt iſti: ẽ diſtĩcta ẽẽnciale a ſbo c9 ẽ. Accipio g° illã ꝓp̄ã paᵒnẽ illi9 p̄dicamẽti ĩ q̃ ponᶻ iſta ĩq̄tũ ẽ ĩferi9 ẽ idꝫ ẽẽntiali cũ illo p̄dicamẽto. Inq̄tũ ã ẽ ꝓpria paᵒ ẽ diſtĩcta ẽẽntiale vnũq̄dq₃ ã ad vnũq̄dq₃ ꝯpatũ ſemp̄ hꝫ vnã ẽẽntiã g° nec eodꝫ reᵒ nec diũſo põt ẽẽ idꝫ ẽẽntialẽ cũ aliq̃ ꝛ diſtĩctũ ab eodꝫ ẽẽntiale ¶ Tũ ꝛ̃ idem diſtĩgueretᶻ ẽẽntialẽ ab eodꝫ ꝛ ſeipſo: Secundꝫ iſtos ei ꝓp̄a paᵒ diſtinq̄tur ẽẽntialẽ a ſbo: Tũc capio illã ꝓpriã paſſioẽz i9 p̄mẽti. ꝛ arᶻ ſic: qd̓ q̄d diſtĩgᶻ ẽẽntialẽ ab aliq̃ ſupioꝛi. diſtingᶻ ẽẽntialẽ a q̃libꝫ ĩferioꝛi: ſed iſta ꝓpria paᵒ diſtingᶻ ẽẽntialẽ ab iᵒ ſupioꝛi: ꝛ iſta ẽ ĩferioꝛ ad ip̄m g° diſtingᶻ ẽẽntialẽ a ſe ¶ Cõtra iſtã ꝓpoẽz arᶻ ſic: Nã oĩs ꝓpria paᵒ ẽ q̄dꝫ ponᵃ nᵃᵃt: ſꝫ tal̃ ẽ ſpẽs q̃litatis ut pꝫ in p̄mẽtis ¶ Rñõ: ſi rõ tua valeat ꝓbarẽ q̄ oĩs dr̃a de gñe ſbe ẽ de gñe q̃litatis puta rõnalitas: qd̓ ꝓut puto nõ credẽs. Nã tũc accñs ꝯſtitueret ſbam ĩtrinſice ꝛ p̄rcᶻ de ſba pᵉ: q̄d fãᵐ eſt: ꝛ iõ dico q̄ ibi accipiᶻ nᵃᵃt põnᵃ p̄ q̄dꝫ faciliᵗᵉ ſeu diff̃caᵗᵉ ad actũ ¶ 2ᵃ ꝓpoᵒ ẽ: q̄ nl̃la ꝓp̄a paᵒ ẽ foꝛ̃liter ſba nec foꝛ̃lĩ accñs: q̄ ñ ſba pᶻ: nã ſbe nõ ẽ demõſtraᵒ p̄mo p9liorum: ¶ Tũ ꝛ̃ q̄ tũc ſba ẽẽt paᵒ accñtis qdꝫ ẽ fãᵐ: nã ꝓp̄a paᵒ oziᶻ ex ꝓp̄is p̄nap̄ijs ſbi: nõ ẽ ſic de ſba reᵒ accñtis: Sꝫ q̄ ñ ſit accñs foꝛ̃lĩ arᶻ ſic ¶ Tũ q̄ oẽ accñs eſt de aliq̃. 9. p̄mẽtoꝛ ſed paᵒ nulli9 p̄dicamẽti ẽ. ut ꝓbaᵐ ẽ ex p̄ma ꝓpõe ¶ Tũ ꝛ̃ q̄ m̃a nuda nõ põt ẽẽ ſbm alicu9 accñtis. cũ foꝛ̃ ſbal̃ ſit p̄m9 act9 q̃ ĩfoꝛ̃t m̃az ¶ Tũ q̄ omne accñs accidit: dr̃ ei accidẽs ab accidere: ꝓpria paſſio nõ accidit: predicatur enim per ſe de ſubiecto ĩ demõnſtracione: et per conſequens eſt impoſſibile ſibi: non ineſſe ¶ Tum

Pᵃ ꝓpoſicio

Pᵃ ꝓ ꝓp̄a paᵒ nõ eſt cadẽs p̄dᶜ

pᵒᵇᵉ ꝙ ꝓpᵃ

rᵒ

q̃litas [illegible] tonalitas

2ᵃ ꝓpoſicio

q q̄ poᵉ [illegible] ſbᵃ ab[illegible]

poᵃ [illegible] 2ᵒ foꝛ̃lis ꝛ 1ᵒ [illegible] ẽ q̄ ꝯ oꝛdo accñs ꝛ ẽẽnᵃ [illegible]

ſꝫ fundamentalis non ſbᵃ ſ. abᵗᵃ

aᵃ ꝯ poᵃ [illegible] ꝛ 2ᵉ formal[illegible] q ſbᵃ [illegible] z q̄ accn̄s ꝛ sb̄m faciūt vnū aggregatū ꝑ accn̄s. ꝙ tali q̇ nō ē scia ꝙ 6ᵒ meᵗᵉ. Scia q̇ ē hitꝰ ꝯᵒnis ī q̄ ꝯcludiᵗ ꝓp̄a paᵒ de sbo ꝙ ṗᵒ posteriorū ꝯ̄ ꝛc̄. ¶ Tota ista ꝓpoēz arguᵗ sic ṗᵒ ꝑ boeciū: Oē ꝓp̄ū emanat de ꝯ̄ne accn̄tl. ꝛ vrideᵗ ꝙ sit ꝯ̄ totā phiam. Tota eī phia uiᵗ clamare. ꝙ oē qd̄ est ut ē sba ł accn̄s. ꝛ ita uiᵗ diuide agazel ī sua meᵗᵃ enꝯ ¶ Rño Ad ṗᵐ dico ꝙ ē vꝰū ꝑ modū: nō ꝑ rē. oē eī ꝓp̄ū hēt modū accn̄tl. iō cū deꝰ sit in sacra theologia sb̄m. sibi m̄e aliq̄ paᵒ. nā ī oī scia ṗdiᵗ paᵒ de sbo. ī dō tn̄ nullū ē accn̄s. ¶ Cōfirᵗ ṗdc̄a soluᵒ dicit nāq̧ azcles. hᵒ meᵗᵉ. ꝙ dc̄a est qdū q̄litas. oz ꝯ̄ ꝙ integratᵗ ꝑ mōm nō ꝑ rē. Nā vt dc̄m ē nulla q̄litas ꝯstituit ꝓdicatiue sbam cū sit pꝰtioz ¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ cū dr̄. Oē qd̄ ē ut ē sba uel accn̄s. sic intelligiᵗ ꝙ est idē cū sba ut idē cū accn̄te. ut aliqd̄ sbē ut aliqd̄ accn̄tl. vel sic. Oē qd̄ est ut ē sba ł accidēs. vꝰū ē ꝯdep̄tiue ut fozliter. ꝓp̄a paᵒ lz nō sit fozlr̄ sba ē tn̄ ꝯdep̄ᵗᵉ sba ¶ 2ª ꝓpoᵒ est ista. Nlla ꝓp̄ia paᵒ ē distīcta ēēntialr̄ ab eo cuꝰ ē: hec sic ꝓbaᵗ Nulla rō reat ꝑitia. alicui īexpn̄s ꝛcūsc̄ṗto oī tali ab eo qd̄ nō ē ip̄m: ut nō idē secū ēēntialr̄ est ab iᵒ tali cui īexistit distīcta ēēntialr̄ ꝑmo necc̄io ē idē secū ēēntialr̄. Sz ꝛcūsc̄ṗto ab hoīe siue ꝑ ītelᵐ siue talr̄ oī ex̄tnᵒᵒ ꝓp̄ia passio sibi ī ē. ꝯ̄ ꝛc̄ Maioz pz q̄ claudit ṗdicatū ī sbo: ꝛ oꝓpoitū ṗdicatī fert oppoᵐ sbi. Mīoz pᵗ. nā ꝛcūsc̄ṗto ab hoīe oī tali ex̄tnᵒᵒ. ut pt̄ deꝰ sibi dare actū ridandi ut nō. si sic ꝯ̄ homo iste pt̄ actū illū recipe. sz oē qdū pōt recipe actū ridendi est risiᵇˡᵉ cum risibilitas nt̄ adū sit ñ q̄dū aptitudo ad actū ridendi ꝯ̄ ꝛc̄. ¶ Cōfirᵗ iᵃ ꝓbatio. Nā poᵃ actiua ē rōᵇ ꝑōne passiue ꝙ hᵒ meᵗᵉ: ꝯ̄ poᵉ actiue dei correspondet poᵃ passiuo in creaturam. Si deus 2ᵐ. s. ꝙ deꝰ nō pōt dare actū ꝛc̄. ¶ Cōtra q̄ tunc nō ēēt oīpotēs nec eꝰ potencia infinita. ¶ Cū ꝛ q̄n ridebat poterat sibi dare actū ridendi ꝯ̄ pt̄ pro sēꝑ. cū eꝰ poᵃ nō pt̄ variari nec augeri nec minui ¶ Ad istā rōnem respōdetur ꝯcedendo maiozē. ꝛ cum dr̄ ī mīōre: ꝙ uel deꝰ pt̄ sibi dare actū ridendi ut nō: dico ꝙ sic. ꝛ ip̄e homo est ī potenᵃ ad actū ridendi. q̄ sic̄ tu ꝓbas. cuilibz poᵉ actiue correspondet poᵃ passiua. ꝛ cū īfers. ꝯ̄ hō ē risibil̄ nego ꝯ̄nam. Cū risibilitas dicat aptitudinē. hō q̇ lz sit ī poᵃ nō tamē hēt aptitudiēz sepatā a poᵃ. iō peccas ī ꝯūtendo ꝯtᵃ: q̄ nō ꝯūtᵗ: ideo ꝯmittis fallaciā ꝯ̄ntᵗ. Nō̄ oē qd̄ hēt aptitudinē ad aliqd̄. hēt ꝛ potenciaz ad illud. sed si hēat potenciā. nō seᵗ ꝯ̄ hz aptitudiēz. lapis eī hz potētiam ad ēēndū sursū. nō tn̄ hz aptitudinē ad hoc. ¶ Et si arguaᵗ. ꝯ̄ deꝰ pōt sibi dare actū ridendi. sepatū a risibiᵗᵉ ipso hn̄te aptitudiēz. q̄ cū sit tante sicut ṗꝰ potenᵉ. vriᵗ ꝙ posset ¶ Dico ꝙ ñ q̄ īplicat ꝯ̄dictioēz: s. ꝙ ēēt risiˡᵉˢ ꝛ nō ēēt risilᵗ. Pz ꝯ̄ soluᵒ istiꝰ rōis q̄ apd̄ q̄sdā dcmīaᵒ reputaᵗ: vel dicas alr̄. ꝙ sepata risibiᵗᵉ ut deꝰ ꝛc̄: dico ꝙ nō. nā impoˡᵉ ē reᵇ cꝰcūq̧ potēᵉ dare actū 2ᵐ sine actu ṗᵒ. sicut ꝯsiderare absq̧ scia. ridere est actꝰ secunꝰ risibilitas vᵒ actus ṗmus: ꝛ iō impossibile ē dare actū ridendi sine risiᵗᵉ. Isti modi respōdēdi lz uideāᵗ apparentes tn̄ nō soluūt rōēm vt pōt patere intuenti. ¶ Et iō istā rōēz eᵒ puto īsolubilē. nec aliqs potuit in ꝯ̄n ꝯ̄ soluere. Et si ad ip̄az aliqd̄ dicatᵗ ꝯ̄ idē cū illo qd̄ ṗꝰ dr̄: formeᵗ rōᵒ. ꝛ ducaᵗ vt ṗꝰ ꝯ̄ ip̄m. Nā forte dicetur: ꝙ deus potest sibi dare ꝛ cetera

Ab͞o ī ppo³

Rño

Confirmo

Ad 2ᵐ

2ª ppo

Confirmo

Obiectio

Responsio

Bene

Obiectio

Responsio

Rño

ꝛ hoc ꝛmote: ꝑ9 scꝫ dando risibilitatē. postea actū. vel pōt dici ꝙ deus pt̄ sibi dare: nō tn̄ se^a. ꝙ ipē hō sit in po^a. ꝛ solū ꝓuata risibilitate. ¶ Contra istos duos mōs soluēdi ꝛplicat^a vt ꝑ9. hoc addito: nā de9 poterāt sibi dare ꝓpinq̄ ꝛ formaliter. q̄ actu ridebat ḡ nō vꝫ solucio: soluat ḡ q̄ poterat.

Quarta ꝓposicio

¶ Quarta ꝓpo^o ē: ꝙ ꝓpria pa^o nō ē sepabil' a sb̄o c9 ē. hec satis pꝫ ex p̄dictis. ꝓbabitur ꝛ̄ īferi9 ī q̄rta q̄ōne de sepacioē accn̄tis a sb̄o

Quinta ꝓpo^ao

¶ Quīta ꝓpo^o ē. ꝙ omnis ꝓpria pa^o distingꝰt^a q̄ditatiue ꝛ formalit' a sb̄o c9 ē. nā vnū nō ꝑdicatur de altero ꝑ se ꝑmo^o. qd̄ tn̄ ꝛquiritur ad illā ꝯꝑeꝑitatē. ut ponit doctor subtil'

Obō ꝯ ꝓpōm

¶ Cōtra istā ꝓpoēm arguitur sic. Oē qd̄ cadit in diffinicione alteri9. ꝑdica^a ꝑ se ꝑmo^o ꝑ ph̄m ꝑmo posteriorꝝ. sed sb̄m cadit ī diffinicioē p^onis. vt dr̄ ibid̄. ḡ ꝛ c̄

Respondeo

¶ Respōdeo ꝛ dico. ꝙ maior ē vera: si illd̄ nō cadit in diffīcioē ut additū. sub^m cadit in diffini^e vt ad^m

Sexta ꝓposicio

¶ Sexta ꝓpo^o ē. nulla aptitudo ad aliq̄m ē distincta eēntialr̄. ab eo c9 ē aptitudo ¶ Hec ꝓbatur sicut 3^a ꝓpo^o. Nā circūscripto omni extrīseco. adhuc ipā aptitudo manē. cū pro tūc de9 pōt sibi dare actū. ḡ ꝛ c̄

Septima ꝓpo

¶ Septi^a ꝓpo^o ē: ꝙ ōnis aptitudo adeq̄ta alicui sb̄o: q̄ nō est de ꝯceptu e9 q̄ditatiuo: ē ꝓpria pa^o ei9. hec proba^a. Nā oē qd̄ ꝑdicat^a de aliq̄ ī 2^oo dicendi p^e. ē ꝓpria e9 pa^o. Aptitudo tal' ē h9ōi ḡ ꝛ c̄. Minor probat^a. nā nō pōt dici ꝙ ꝑdica^a per accn̄s. cū sit id̄ eēntialit' cū eo c9 ē vt pꝫ ex ꝑcedēte ꝓpo^ne. ḡ ꝑ se. ꝛ nō ꝑmo^o. cū nō sit de conceptu quiditatiuo: vt suppo^a. nec ī 3° nec ī quarto ḡ ꝛ c̄

2^a questio

Utrū mobilitas sit entitas absoluta vel compatiua. Vi^a alicui: ꝙ nō sit entitas ꝛspectiua et ar^a sic: Nulla ēētas ꝛspectiua ꝑscīdit a ꝛīo. mobilitas ē h9ōi ḡ ꝛ c̄. minor pꝫ. q2 illd̄ ad qd̄ ē. nō ē actu. ergo ꝛ c̄. Maior ꝛ̄ pꝫ. Nā re^o posita se ponūt ꝛ ꝑempta se ꝑemūt ¶ Contra oīs entitas q̄ ē rō̄ referendi aliqd̄ ad alid̄. ꝛ q̄ nō concipi pōt sine terīo ē formaliter ꝛspectiua. sed mobilitas ē h9ōi ḡ ꝛ c̄. maior pꝫ: oē absolutum ei ꝑscidit a termino. minor pba^a. q2 oīs aptitudo dr̄ in ꝛspectu ad illd̄ c9 ē aptitudo. mobilitas ē q̄dā aptitudo ḡ ꝛ c̄ ¶ Dico ḡ ꝙ nō ē ī ꝑdicamento vt dictū ē sup^a. Dicit forte aliq̄s. ꝙ ex q̄ dicit entitatē ꝛspectiuā: ē ī gn̄e relacionis. hoc impbatū ē sup^i9. ad racioēz. maior ē fa^a de ꝛspectu aptitudinali. vera solū de re^o actuali. aptitudo q̄ naturāl' ē ꝛspect9 aptitudinal'. io̅ ꝑscidit a termīo ꝛ actu

Utrū de mobili inq̄ntū mobile pōt ēē scia. dicam9 eni ꝙ scia phica ē de mobilibus. Et vi^a ꝙ nō. Tū q2 scia ē de ꝑpetuis ꝛ incorruptibilibꝫ ꝛ sempiternis. ex ꝑmo posteriorꝝ. ꝑpetuitas ꝛ corruptibilitas sunt dr̄e oppoīte. ḡ eidē nō potunt competere ¶ Tū q2 illd̄ de q̄ ē scia. ē vle. vle aūt nō ē corruptibile nec eg^o. Singulare aūt solū corrūpit^a

¶ Rn̄o ꝛ dico: ꝙ de corruptibili inq̄ntū corruptibile. ꝛ de mobili inq̄ntū mobile. pōt hēri scia. q2 ꝑnt habere demōstracioēz. proba^a: nā de illis q̄ non sunt pōt hēri scia. puta de gn̄dine ꝛ de pluuia. ḡ demōstracio. mobilia sunt h9mōi ḡ ꝛ c̄ ¶ Ad ꝑmā rōēz dico ꝙ eē ꝑpetuū dupliciter dr̄. vno^o per coexnciā oīs dr̄e tpis. ul ꝑ abstractionē ab ōni dr̄a temporis. si ꝑmo mō intelligitur. talis ꝑpetuitas nō requiritur ad sb̄m scie. probat^a. q2 mobilitas q̄ ponitur rō̄ sbiectīa scīe naturalis: nō saluat^a ī rbꝫ ꝑpetuis: ꝑ ōnē corrēpn̄am oīs dr̄e tpis. ꝗ̄ seꝫ ꝙ talia sint scibilia ī scia naᵗali. ¶Si 2º mº integatᵗ sic vēū ē ꝙ scia ē ꝑpetuoꝝ ꝛ dr̄ ꝑpetuitas ꝑ abstractioēꝫ. ꝙꝛ ꝓ se forꝉe: vt sic ad scile n̄ reqrᵗ aliqua dr̄a tpis. ꝙꝛ n̄ ē necessariū ꝙ sit l fuerit vl ꝙ vnq̄ erit.

¶Corrle ꝑ oppositū pt sumi duplr̄. vnoº ꝓuatiue. aº mº negatiue. nā corruple 2º īcludit viꝫ ē̄e ī isto tpe ꝛ n̄ ī alio. ꝛ nō ē̄e in aliq̊ tpe nec ī aº nec ī tpe iº. ꝛ iō dr̄ corrle negatiue ꝙꝛ nō ē aptū natū habere corruptionē ꝛ iō abstrahit in sua rōe forꝉi ab oī dr̄a tpis. alioºº dr̄ corrle ꝓuatiue ꝙꝛ in se aptū natū ē habere corruptioēꝫ

¶Ad 2ᵐ cōcedo maiorē. ad mīorē cū dr̄. nullū vnile ē corrle. dr̄ ꝙ nō ē corrle ꝑº sꝫ ē corruptile ex gnr̄a. pt aūt alr̄ dici ꝙ vle pt dici corrle duplr̄. vnoº pᵉ. alioº ꝑ aliud. ꝑmoº vnile nō ē corrle 2ºº ē

Sed ondo ꝙ ꝑ se sit corrle. Accipio corrle ī gnī abstractū ab hº ꝛ ab hº tunc arguo sic. Idē de se ꝑ se ꝛ ē̄entialr̄ predᵗ. ꝗ̄ corrle ī gnī de se ꝑdiᵗ. ꝗ̄ ista ē vā corrle ꝑ se ī gnī ē corrle. ꝑp̄ oīs ꝯ̄pa paº ꝑº inē alicui gnī. Nā oē qd pᵉ inē aliq̄bꝫ pticlaribꝫ. inē eis per aliqd cōe cui pᵉ ꝑº iest. Corrᵗᵃˢ aūt ē paº q̄dꝫ ꝯ̄pa. vt dc̄m fuit ī aᵒ ꝯpoē ꝑmi dubij ꝗ̄ ꝛc. 2º ꝙꝛ dato ꝙ sit corruple ꝑ actus ponaᵗ ī eo. tūc de ipso nō ꝑsuppoiᵗ ꝙꝛ ē. qd tn̄ oꝫ ꝙ ꝑsupponatur de omi de q̊ ē scia

¶Rn̄o ad ꝑᵐ ꝙ l ꝑ pᵉ pt determīare inherentiā ꝑdicati ad sbm. ut pt determīare ꝑdicatū ¶Si ꝑºº sic ē vā. ¶Si 2ºº sic ē faᵃ vn̄ vtraq3 istarꝫ stat. ꝙ corrle sit corrle ꝛ ꝙ corrle sit n̄ corrle. ꝑᵃ ē vā ꝙꝛ idē de se ipō. 2ᵃ ē vā ꝙꝛ denoīatiua ꝑdicacioē: vn̄ ꝯcedo ꝯdictō ꝑdcā de eod cū vna sit ē̄entiat ꝛ aᵃ denoīatiā n̄ ē iconueniēs

¶Ad ꝑᵐ. Accipio ꝑꝰ ꝓ qd suū corrᵉᵐ ē posterꝰ. nō rōe fundamēti: vt sic ꝑꝰ ē ꝑꝰ posteriori. nisi ut sic est predicacio eiusdꝫ de seipō: et primo modo est ista vera. prius nō est prius posteriori: cū sint simul in natura. ꝙꝛ correlatiua ꝛ per consequēs nullū est ꝑus alio. nec hoc est inconueniens ꝙ hec stent simul. Nā secūda ꝑdicacio est denominatiua. ꝑᵃ vō ē̄entialis

¶Ad 2ᵐ dico. ꝙ corruptibile pōt sumi duplr̄. vno modo vt ꝯtractū ꝛ determinatū ꝑ dr̄am indiuidualē. vbi gra: homo vt ꝯtractū est ꝑ dr̄as indiuiduales est corruptibil. ¶Alio modo vt ꝑcisū ab iᵃ dr̄na indiuali. vt corruptibile secundꝫ se. sumendo corruptibile ꝑmo mō. inest singulari ꝑmo ꝛ pᵉ. 2º modo inē vniūsali ꝑ se ꝛ ꝑº. ¶Et ita ꝑ dr̄ur de actu cōiter isti pone. ꝙꝛ vt ꝯtrahitᵗ inest singulari. ¶Eodem eni est pon̄tia ꝛ actus i libro de sopno ꝛ vigiᵃ

¶Et si dicatur. ꝙ ita non ē̄et dr̄a inter actus cōe ꝛ accidens ꝓpiū. ꝙꝛ ꝑ accidens cōe vt ꝯtractū inest sigulari: vt nō ꝯtractū vnile ꝗ̄ ꝛc. ¶Nego cōsequētiā. vn̄ intēdo ē: ꝙ hec est differenᵃ inter actus cōe ꝛ actus ꝓpium. ꝙꝛ ꝯē causatur ex ꝓpiis ꝑncipiis indiuidui. ꝓpiū aūt ex ꝓpiis ꝑncipiis spēi vn̄ risibilitas nō iē ꝑº huic. n ꝙꝛ risibilitas ꝯsequitur hoīeꝫ in natura specifica Nō sic de actu cōi. Nō eni ꝑꝰ ē hō albꝫ ꝙ iᵉ hō. ꝙꝛ ꝑꝰ ꝯseᵗ hūc hoīem.

¶Ad 2ᵐ dico: ꝙ sufficit ꝑꝰ cognoscere de sbo. ꝙ possit existere: ita ꝙ existere nō sit sibi ꝓhibitum sicut ē chymere: Qd aūt actu existat hoc accidit. habemus eni sciam vniuersalē de rosa qn̄ non est. sicut qn̄ est

¶Hijs uisis respondeo ad ꝑmam racionem Pro cuꝰ euidencia pono aliqua dicta Primum est istud: ꝙ impossibile est aliquē conceptum predicari ꝙditatiue nisi sit quiditatiuus. ¶Secundum dictū ē. ꝙ ꝯcept9 q̄ditatiu9 ē ī pl9 q̄z ꝯcept9 diffinitiu9. hº ꝓbaᵗ. Nā oīs ꝯcept9 ſupioris ē q̄ditati9 ut ꝓbaᵐ ē n̄ tn̄ diffinibi9. Nā n̄ oē tāle ſupi9 hz ge9 ⁊ dr̄az. qd̄ tn̄ req̄ᵗ ad diffinicionē. ut ens

¶ 3ᵐ dc̄m ē iſtd̄. ꝙ accidit ſbo ī ſcia. ꝙ hēat diffinicoēz. Nā deus ē ſbm ī theologia. ⁊ tn̄ nō hz diffinicoēz. cū ibi n̄ ſit ge9 nec dr̄a

¶ 4ᵐ dc̄m ē iſtd̄. ꝙ aliq̄m ꝯceptū eē q̄ditatiᵐ pt̄ eē dupliciť.

¶ Uno° tāq̄ cōſtitutū ex ꝑncipijs q̄ditatis. ut q̄d libz iſeri9 reᵒ ſui ſupioris.

¶ Aliº tanq̄ ꝑncipiatᵘ. ut ſe hz ens reᵒ iſerioꝝ. ⁊ ſilia. ꝑ hº pz ad rōez

¶ Ad foꝛm q̄n̄ dr̄: cuicūq; ꝯpetit ⁊c̄: dico ꝙ ſi itegatur de ꝓpa diffōne q̄ ē ex gn̄e ⁊ dr̄a ⁊ ex q̄ditate exꝑſſa ꝑ diffōnē. dico ꝙ maᵒʳ ē faᵃ: Si ā ꝑ diffōnē itegatᵘʳ aliq̄s ꝯcept9 q̄ditati9 ꝑdicat9 ī q̄d ul q̄ditati9. i. eēnciati9 tūc bn̄ ꝯceᵈ maᵒʳ. ⁊ miᵒʳ ē faᵃ ut pz ex ꝑdc̄o: q̄r aliq̄ditas ⁊ q̄ditas. nō ſūt n̄ ētitates uage ſūpte: q̄r ſicut dico q̄dā hō aliq̄s hō. ſignᵗ ſb q̄dā cōe uaga. ſic cū dr̄ q̄ditas ⁊ aliq̄ditas. ſignat ipa entitas uage ſūpta

¶ Ad 2ᵐ dico ꝯcedendo maioꝛē et negādo mioꝛē: Ad ꝓbacoēz. ꝑ c9 euidencia pono rōez ꝓpoēz: ꝙ nō oꝫ tātā dr̄az eē īt aliq̄ duo diſticta q̄ꝫta ē īter diſtīguēcia ad inuicē

¶ Declarō ſic ꝓpoēz: Duo indiuidua e9dē ſpēi diſtīgūtur ꝑ dr̄as idiuiduales: uel q̄ſdꝫ q̄d9 entitatiōs ſeu ypoſtaticas icōicabiles: q̄ q̄dꝫ ſecundꝫ mētē doctoris ſubtil: ſe totis ſūt diſticti: dicunt. n. ꝯcept9 ſimpliciť ſimplices ⁊ penit9 icludētes: ita ꝙ ſunt irreſolubiles: nō ā ſic ē de h9oi idiuiduis ꝑ iſtas q̄d9 ꝯſtitutis. aliq̄d aliđ icludūt ī q̄ pn̄t hēre ꝯueniēciā

¶ 2ᵃ propoº ē iſta: ꝙ ꝯtradictō pn̄t ſumi dupliciť. ul formlť ul mālit ⁊ abſtractiue primo mᵒ nl ē eis cōe. 2º mᵒ bene iđ pz ad ꝑmā ꝓbacoēz

¶ Ad aliā ꝓbacoēz: Corruptᵇˡᵉ ⁊ icorˡᵉ ⁊c̄: dico ꝙ rōa ē phice loq̄ndo: ita ꝙ corˡᵉ ⁊ icorruptˡᵉ ī nl lo gn̄e phico ꝯueniūt: bn̄ tn̄ pn̄t ꝯueire ī gn̄e logico ⁊ methaphico: rōtur ei ge9 phicū: cui corrn̄dēt genābilitas ⁊ corruptibilitas: ita ꝙ oīa ſb ipō ꝯtenta ſt genābilia et corruptibilia

¶ Gen9 logicū ē iſtd q̄d ꝑdicatᵘʳ de pl'ribz ſpēbz ī q̄d: Jdꝫ de gn̄e methaphico

¶ Ad 3ᵐ ꝯcedo maioꝛē ⁊ nego mioꝛē.

¶ Ad ꝓbacoēz de de angelo heri ꝑducto

¶ Dico ꝙ iſti9 hodie ꝑducti ꝙ nl'la fuit heri ētitas nūalis ⁊ ſimpliciť: ſꝫ bn̄ ſpeſifica et ſeᵐ q̄d

¶ Ad aliā ꝓbacoēz. ꝙ nl poſſit nouiť creari. nego ꝯnam: nā licꝫ l ꝑᵃ creacioē nō ꝑſuppoitᵘʳ aliq̄ nūal' entitas bn̄ tn̄ aliq̄ ſpecifica

¶ Ad aliā ꝓbacioēz: adnilacō ⁊c̄. nego ꝯnāz Nā iſta eēt rōa ūitas ē diuiſibilis ſicut ptes: nā oēs ptes ꝯtinui fundāt rōnā ūitatē: ⁊ tn̄ rōna pt̄ manere reliq̄ nō manēte. q̄r dico ꝙ poſſiˡᵉ ē ꝙ aliq̄d adnilet ꝙtū ad totā ſuā entitatē cathegorice ſūptā. ⁊ tn̄ rmanꝫ tota e9 entitas ſincere: ſic pz: Jſta ei ſil'ba. ba. pōt adnilari rmanētibz. b. a

¶ Idem dico ī oibz. q̄r ſic ꝑ imaginoꝛ: ꝙ ī q̄libz indiō ē aliq̄ entitas q̄ de ſe nō ē hec. dicēs aliq̄m ūitatē mioꝛē ūniᵃ nūali: ex nᵃa rei. ſ. q̄ plia ſunt idiſticta: q̄ q̄dꝫ licꝫ ſit ſipliciť ꝯiūcta cū dr̄a idiali. ⁊ ita pa gn̄s ſinglaris q̄i denoiatur: tn̄ q̄ꝫᵐ ē de ſe dicit ūitatē realē mioꝛē ūitate nūali: q̄ q̄dꝫ ūitas ē ī oibz eadꝫ ⁊ q̄ accipit eē ſimpliciť ꝑ ꝑmū indiᵘ ꝑductū. ꝑ aᵃ ā idiᵃ ꝑducta nō accipit eē n̄ ſeᵐ q̄d: poſt ꝙ cōicatᵘʳ aliꝫ ꝑ nouā ꝑdpctioēz idioꝝ

¶ Secūd hº euadi pn̄t de iſta mā mlte difficultates: adūtat ḡ ī hac mā diſputātes.

¶Ad q̃rtũ ꝯcedo ꝯñaꝫ. ¶Ad ꝓbacionẽ falſitat̃. ad ꝑmã ꝙ angli nõ ſ̃t corꝑalia. dico. ꝙ nõ ſolũ corꝑalia ſ̃t de ꝯſidacioẽ phĩe nᷓalꝫ. ⁊ ſi euident̃ ꝯmẽtator ut aliq̃s ali9 dicat oppoiᵐ nego ip̃oꝫ tanq̃ ignoꝛãtes de motu angeli. ¶Ad ꝓbacoẽꝫ: ſeᷓ ꝙ angel9 hẽt motᵗ. ꝯcedo. ¶Tu ꝓbas ꝙ nõ. q̃ꝛ oẽ qd̓ moᷓ pti ẽ i t̃iõ ⁊c̃. Põt di ꝺᵒᵒ ꝙ ꝺũ ẽ de illo qd̓ moᷓ ſecundꝫ extẽcionẽ ⁊ dimẽſioẽꝫ loci. nõ å de iᵒ qdꝫ nõ ẽ i loco ᵗcumſcꝓtiue. ¶Alr̃ dicit robert9 i 2ᵒ ſñiaꝝ. ꝙ pti ⁊ pti. ꝺno mõ diſtiguũtᷓ ꝯtra totũ. ⁊ ſic qñ mobile ẽ diuiˡᵉ: pti hoc ẽ. ſecundꝫ ſuam ptẽ ẽ i t̃iõ a q̊ ⁊ ſecundꝫ aliã ptẽ in t̃io ad q̃m. ¶Alio mᵒ pti diſtigᷓ ꝯ total̃. ⁊ ſic aliq̊d idiuiˡᵉ ſi moueatur pti ẽ i terio a q̊ ⁊ pti i t̃mĩo ad q̃ẽ parti ẽ i terio a q̊. q̃ꝛ ip̃m tõlit non dimiſit. ⁊ pti i t̃miõ ad q̃m. q̃ꝛ ipſũ tõlit nõ acq̊ſiuit. ꝺñ iſta ꝑtibilitas nõ dẽt referri ad moˡᵉ. ſed ad formã q̃ acq̊ritᷓ ⁊ ad t̃minũ a q̊ recediᷓ. ¶Ad aliã ꝓbacoẽꝫ. nullũ inexñſũ ⁊c̃. dico ꝙ actẽs diuiˡᵉ ẽ duplex. q̊ddꝫ ꝑmanẽs aliđ ſucceſſiuũ. de ꝑᵒ ẽ ꝺa m̃ioꝛ de 2ᵒ nõ. ¶Ad q̈ntũ ꝯcedo ꝯñam ⁊ nego añs. ¶Ad ꝓbacoẽꝫ ꝙ hec ſcia diſtigᷓ ab aliis ꝑ mobilitatẽ dico ꝙ ꝺũ ẽ: nõ tñ tanq̃ ꝑ ꝑ9: ſꝫ ꝑ poſteri9: ꝑ9 ei diſtigᷓ ab alijs ſciis ꝑ naturalitatẽ. ⁊ cetera

UTrũ ꝯmiˡᵃ ſint magis et ꝑ9 nota ab itteᵛ nr̃o ¶Et ꝺiᷓ ꝙ nõ: Nã q̃ ꝯpoſiciora ſunt nob: ſunt ꝑoꝛa ⁊ magis nota Sꝫ m9 ꝯmiˡᵃ ſunt h9 oĩ ꝯ̊ ⁊c̃. Maioꝛ ẽ ꝯmẽtatoris ⁊ arẽᵗ i hoc ꝓhemio. et Mĩoꝛ ꝓbaᷓ: Illđ qd̓ ſe hꝫ ꝑ addicionẽ ad aliđ ẽ mi9 ꝯpoſitũ: mi9 ꝯmiˡᵉ ſe hꝫ ꝑ addicioẽꝫ ad mi9 ꝯmiˡᵉ ꝯ̊ ⁊c̃ Maioꝛ h9 ſibi pꝫ. q̃ꝛ qd̓ ſe hꝫ ꝑ addicoẽꝫ ad q̊l. ꝺiᷓ ꝑs e9. Mĩoꝛ paꝫ q̃ꝛ min9 ꝺlia ꝑ mai9 ꝺlia diffiniũtur ꝯ̊ ⁊c̃ ¶Pret̃a qd̓ ꝑ9 ẽ ſecundꝫ naturã ẽ poſteri9 q̊ ad nos. mai9 ꝯmiˡᵃ ſunt h9oĩ ꝯ̊ ⁊c̃. Maioꝛ paꝫ ꝑ arẽˡᵉᵐ i iſto ꝓhemio. Mĩoꝛ ꝓbaᷓ: nã oĩs diffinᵒ ẽ ex ꝑoꝛibꝫ reᵛ illi9 c9 ẽ diffiᵉ Diffimẽſia ei ſ̃t ꝑtes: ꝑs å nᷓaliter ẽ ꝑ9 ſuo toto. ſed mai9 ꝯmiˡᵃ diffiniũt mi9 ꝺlia ꝺt dc̃m ẽ ꝯ̊ ⁊c̃ ¶Preterea illa q̃ ſunt difficiliã ad cog̊ſcẽdũ nõ ſunt magis ⁊ ꝑ9 nota ſꝫ ꝯmiũſalia ſunt h9oĩ ꝯ̊ ⁊c̃. Ma9ᷓ includit ꝑdicatũ i ſb̃o: Mĩoꝛ ꝓbaᷓ q̃ ſunt a ſenſu remotiſſiã ſunt ad cog̊ſcendũ difficilima ꝺt pꝫ i ꝓhemio methaphiſice. gᵒ. caᵒ. ꝯmiˡᵃ ſunt h9oĩ ꝺt dr̃ ibĩ ꝯ̊ ⁊c̃ ¶Ad oppoitũ. ꝑ9 occᷓrit itellectui c9 ſinᵗᵉ ꝑ9 occurrit ſenſui. Sꝫ ſinᵗᵉ maioꝛis ꝯmiᵗ ꝑ9 occᷓit ſenſui ꝯ̊ ⁊c̃. Maioꝛ pꝫ: Nã q̃lẽ oꝛdinẽ hẽnt ꝺlia ad itteᵐ. talẽ uidẽtᷓ hẽre ſingularia ad ſenſũ ⁊ e9ᵒ. Minoꝛ ⁊̃ ꝓbaᷓ ex ꝑᵒ phiſicoꝝ ꝺbi dr̃: ꝙ ꝑ9 pueri ꝺocãt oẽs hoĩes patres. ⁊ oẽs mulieres matres. deiñ diſtiguũt hũc ab iᵒ. ⁊ ꝺocãt iſtũ patrẽꝫ. illũ ꝺo nõ ¶Eõſirtur ⁊̃ experimẽto. q̃ꝛ ꝑ9 a remot̃ ꝑcipitur de aliq̊ uiſo. ꝙ ſit corp9. poſtea ꝙ ſit aliq̊d aĩal. deiñ ꝙ ẽ tale aĩal l tale ꝯ̊ ⁊c̃ ¶Pret̃a pt̃ adduci rõ quã facit ariſtotiles. oĩs nr̃a cogᵗᵒ icipit a ꝯfuſo ⁊ a toto. ꝺmiˡᵉ ẽ å h9oĩ ꝯ̊ ⁊c̃ pꝫ i lr̃a ¶Rñ̃o ad q̃onẽ. ꝑᵒ tractabiᷓ de notiᵃ ſingł̃is ⁊ e9 cog̊tioẽ. 2ᵒ de cog̊tioẽ ꝺlis. 3ᵒ tangeᷓ ꝺtrũ ad cog̊tioẽꝫ c9libꝫ eff̃cs: req̊ᷓ neceſſario notitia cãꝝ ¶De ꝑᵒ articlo pono tres diſtĩctioẽs. Priᵃ ꝙ ĩplex eſt ſinᵗᵉ. q̊ddꝫ abſtrahẽs ab exñtia. non ei ſinᵗᵉ determiãᷓ ex ſe ad exñciã. ſic nec ꝯmiˡᵉ. ⁊ tale ſinᵗᵉ ẽ ꝑ ſe i ꝯ̊ñe: nl icludẽs ꝑt̃ naturã ſpẽi ⁊ ꝓprietatẽ idiuidualẽ: ꝑ q̃m ẽ hoc. q̃libꝫ aut̃ tota coꝛdiaᵒ ꝑdicamẽti abſtrahit ab

exp̄na/ 2oo accipi² sin^re igp^m ē exp̄nē
& nō icludēs alid̄ accn̄s. & tale sin^re
pōt dici sit totū. exp̄na q̄ nō ē de rōe
alic9. nec igptū q̄d nec igptū pticipabil
q̄d. q2 exp̄na ē oīno extra for̄lē ɔcep-
tū q̄ddi^te saltē i caturis. 3oo accipi²
sin^re igptū icludēs nō so^m icludēs ex
istēciā s3 & alia acci^a ɔcūstan^a. puta
q̄litatē q̄titatē locū & tp̄s & h9mōi
& sic ē ēē aggg̃atū & cōīu p accn̄s

2ª distinctio

¶ 2ª distictio sit i^a. q2 itellc̄io s^t du
plex. vna q̄ dr̄ q̄dditatiā seu abstrac
tiua. & hec abstrahit ab exp̄na obi re-
spiciēs solū q̄dditatē h9 ut q̄dditas ē
¶ Alia ē itellectio ītuitiā & uisio. & ēē
hec respicit p se obm̄ p̄sēs i sua exp̄n
tia ita q2 ē exp̄nte ut exp̄nēs

3ª distīo

¶ 3ª disti
ctio sit i^a. q2 obm̄ ite9 q̄ddā ē p^o itel
lectū. q̄ddā nō p^o. ¶ Dr̄ q̄ obm̄ p^o itel
lectū: q̄d adeq̄t actū itelli^di ¶ Nō p^o
īnte^m. q̄d nō adeq̄t. ¶ Ex^m i sili: q̄n
ui² q̄tū bipedale. ipm̄ totū adeq̄t ui
sionē: sed ps e9 l3 p se uideat² nō tn̄
adeq̄t uisionē: Sili^r de inte^v cū itel
ligi² spēs: puta hō: ipa spēs tota in
telligi² ut adeq̄ns ite^m & ē q̄d pmo
intellc̄ui: sed ps spēi puta ge9 & dif
feren^a licz utrūq3 p se intelliga²: nō
tn̄ p^o q2 neutrū adeq̄t intellectionez
tale ¶ Hoc uiso elego in aliq̄s 9^oes

Pria 9clusio

¶ Prima 9° ē: q2 sin^re q̄libz m^o supl
ē p^e intelli^le. pba² sic. Sic ē p se ue

q2 p ite^tas ē ppa pa^o entis

ens g^o sin^re ē p se itel^le. 9ña pz q2 i
tel^cūs ab^ta se² entitatē cū ēē s^t obm̄
ite9 ut nūc suppono ꝓba^o ante. sin-
gu^re icludit totā ētitatē q̄dditatiuaz
supiozis & icludit ultra pp̄etatē idi
uidualē ut exp̄ntiā. q̄z neutrū dimi-
nuit s3 addit ad ētitatē. g^o ad itelli-
gibilitatē ¶ Preta^a p² de singlari p^oo
spēal^r. Na tale sin^re nō icludit ultr̄
cōm^le nō q̄ddā ultīe actitatē. q̄ ē ipsa
dr̄a idial^r. sed a tale sīglari nō exclu
di² itelligi^tas. rōe act9 iclusi i cōm^le
q2 tn̄ ulte nō ēēt p se itel^le: nec rōe ali
c9 addit. q2 tn̄ angel9 singlaris nō
ēēt p^e itellit. nō si ɔpugn̄z singlari.
ut sin^re ē p^e itegz angel9 nō possit se
intelg^re nec de9 seipz cū sit singlaris

2ª 9

¶ 2ª 9° p̄nl ē: q2 sin^re p^oo ut p̄scidit
& abstrah^t ab exp̄n^a ē cogscile no^a ab
stractiā. p². no^a abstrac^ua ē obi ut p̄-
ue ē: nō ut exp̄nēs: sed sin^re p^oo p̄scidit
ab exp̄ncia g^o &c ¶ Maioz patuit i 2ª
disti^oe. Mi^oz p² i p^a disti^oe

3ª

¶ 3ª 9° p̄n
cipal ē: q2 sin^re 2oo suptū. s. cū exp̄n
tia & 3oo suptū. s. cū illr accn̄tibz et
ɔcūstāciis p^o cogsci² cog^oe ītuitiā p
ba². No^a ītuitiā ē rei exp̄nte. s3 sin^re
2oo & 3oo ē exp̄ns g^o ¶ Ma^oz & minoz
patēt ex 2ª disti^oe

4ª

¶ 4ª 9° ē q2 sin^re
p̄ sua ētitatē q̄ sin^re ē ē p^e itel^le a nob
p statu i^o saltē no^a abstractiua seu
cogne. c9 oppo^m t3 gis estima^o hac
dn̄do: po^a ponēz dr̄az int aliq̄ 2° op-
poita nectio p^e 9g^oscit i^a: inte9 nō pot
dr̄az int sin^re & cōm^le g^o &c ¶ Ma^oz p²
nā ipo^le ē q2 aliq̄ po^a ponat dr̄az it a-
liq̄ oba q̄ totalr igrat ¶ Mi^oz pz q2 in
te9 nō dicit sin^re nō ēē ulte & e9^o g^o &
pretea ad idē. Itē q̄d p^e a nob nō co-
g^osci² nō possu9 diligē s3 sin^re ē p^e a
nob uolutū g^o cog^ltū. ¶ Ma^oz pz p au
g9^m. 8°. de trini^te dicētē. Inuisa bene
diligi9. icog^ta q̄ nūq̄q̄. Et idē phs
3° ethicoꝝ 3° ca^o. & idē au g9 3°. de
trini^te: Q̄d q̄sq̄s igrat nullo pacto a-
mare pōt ¶ Mi^oz pz p p̄ceptū de dilec
tiōē. ūn i^dz magis ē de^v singlaris q̄
ultis ūn iohēs p^o. q̄ nō diligit frēm
suū q̄m uidet q̄m^o deū q̄m nō uidet pt
diligē g^o itelg^m9 sin^re ¶ Mi^oz 9fir² q2
& deū diligi9 & ppi^m diligi9 ¶ Con
firmatur rō: q2 si ite9 p se itelligerz
sin^re. uoluntas nō posset uelle actū
singularē nec p 9ñs peccar². 9ñs est
fa^m: 9ña pz q2 uolūtas nō pōt p se
uelle nī q̄d ē ab ite^v prius cognitum

¶ Quinta ꝯ° ē: ꝙ sinᵉ ē p° nob cogitū. ꝓbaᵗ. Illd ē p° a nob cogitū: qd pmo mouet itēᵐ. sinᵉ ē hꝰoi g̊ ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ. ꝙ obm mouet potenciam. Mioꝛ ñ pꝫ. nā oēs opacoēs sl̄ circa sigłaria ēᵃ p° meᵉᵉ. ¶ Pretā ī potēijs subordiatꝭ: qꝛ posterioꝛ accipit obiectū suū a pori: idꝫ ē pꝰ cogitū qdꝫ sibi potencia poꝛ ministrat. sed inteꝰ ꝛ potēe sensitiue. sūt poᵉ subordiate. Poᵉ eni sensitiue p° itellectui ministrāt ꝛ repn̄tant sinᵉ g̊ ꝛc̄. ¶ Preterea Illd ē p° cogitū a potenᵃ itellectiua qd sibi p° repn̄tat spēz itelligibilis Idꝫ aūt ē sinᵉ. Maᵒʳ pꝫ. ꝙ iteꝰ nl apphendit nͥ ꝑ repn̄tacioēz. Mioꝛ ñ patꝫ Illdꝫ ei pmo sibi repn̄tat spēs itelligibiles. a q̄ p° gignitur. Singularia aūt sl̄ hꝰmōi. ¶ Cōfirmatur ista rō per dictū scoti. ꝙ p° spēs repn̄tat sinᵉ ymagū. 2° hūanā naturā abᵗᵉ. sꝫ accidentibꝫ ꝛ circūstāciis. 3° sinᵉ signatū cū illis denijs ꝛ circunstāciis. hoc iferiꝰ magis declarabiᵗ. ¶ Preterea ad pncipale: In oī argumentacioē pmisse sunt pꝰ note ꝛ magis note ꝙ ꝯ°. sꝫ ī argumētacioē iductiua pcediꝰ a singlaribꝫ ad vlia g̊ ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ nā ꝯ° nō cognoscitᵗ nͥ ꝑ pmissaz p° posterioꝛ. ¶ Cōfirmaᵗ rō ꝑ dictū. 8°. topicorū. Inductio ē pcessꝰ ab singlibus ad vlia ꝛ a magis notis ad miꝰ nota. Mīꝰ dico nota q̄ ad nos. ¶ Preterea Ois poᵃ abstrahēs aliqd obm ab aliq̄: pꝰ cognoscit idꝫ a q̄ abstrahit ꝙ illdꝫ qd abstrahitᵗ. sed iteꝰ abstrahit vle a singlibꝫ g̊ ꝛc̄. Maioꝛ patꝫ ꝙ aliť abstrahēs eēt ignorās. miᵒʳ pꝫ ꝑ istos gnł opinātes ¶ Preterea totū ē notiꝰ ꝙ ptes. g̊ idꝫ qd ē p° totū ē p° notū: ꝛ magis: hꝰoi ē sinᵉ g̊ ꝛc̄. Presuppositū pꝫ ꝙ p° hꝰ. Maᵒʳ patꝫ ex psupposito. Mioꝛ ꝓbaᵗ. Nā singulare plura icludit: qꝛ aliq̄ se hēnt ut actꝰ aliq̄ vł poⁿ

¶ Cōtra ista ꝯ°nē arguo sic. p° autoᵗᵉ arᵗ 2° de aīa ꝛ hic ꝛ illic ꝑ totā phiam. Dicit ei ī 2° de aīa: ꝙ sensꝰ ē singularium. Intellꝰ vero vliū: deinde subdit. ꝙ vleᵉ est cū intelligiᵗ. sinᵉ vero cū sentitᵗ. ¶ Cōfirmatur. ꝙ potēe hēnt distīcta obā q̄ sunt distīcte: sꝫ sꝰ ꝛ itꝰ sunt hꝰōi g̊ ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ: Actꝰ distīguūtur ꝑ obā. potēie vero ꝑ actꝰ: Mioꝛ de se claret ¶ Preterea inteꝰ nō pcedit de impfecto ad pfectū. sꝫ vleᵉ ē īpfectiꝰ ꝙ sinᵉ g̊ ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ ꝛ mioꝛ. ꝙ oē singulare ē actualiꝰ ꝛ plura icludit

¶ Ad ista rn̄deo. Cū dr̄: inteꝰ ē vliū: sic intelligitᵗ. ꝙ sꝰ ē singlarium cū pscisioē. Inteꝰ vero nō cū pcisioē ē vliū pmo ñ ē singularium ¶ Ad ꝯfirmacoēz rn̄deo. Pro cꝰ euidenᵃ sciēdꝫ: ꝙ potēciarū. qdꝫ sl̄ dispate. qdꝫ subordiate Si disparate sic dico. ꝙ hēnt obā dispata ꝛ dr̄ poᵉ dispate sensitiue particulares Sicut visꝰ ꝛ auditꝰ. ꝛ iō sꝰ visꝰ nō pt̄ ī obm auditꝰ: Si sit subordiate. vł ābe sint eiꝰdꝫ gnis. vt puta ābe sint cogitiue: vł. altiꝰ gnis. puta ꝙ vna sit cogitiua ꝛ aᵃ appetitiua. Si sint subordiate eiꝰdꝫ gnis. hēnt obā distīcta subordiata ꝑ cōiꝰ ꝛ minꝰ ꝯē ꝛ tunc potēᵃ supioꝛ pt̄ ī oē ī qd pt̄ iferioꝛ. ¶ Exēm. sꝰ gis ꝛ sꝰ particularis ꝙ sꝰus gis ē potēᵃ supioꝛ ꝛ hꝫ obm gnius. vnꝰ pt̄ ī oē idꝫ ī qd pt̄ visꝰ ꝛ adhuc ī plꝰ vt pꝫ 2° de aīa Silit de potēcijs subordiatis altiꝰ gnis. nā si potēᵃ cogitiua ē gnioꝛ ꝙ appetiᵃ hēbit obꝫ gniꝰ: si sit eq̄l ābitꝰ vł ī q̄duqꝫ pt̄ vnᵃ ꝛ reliq̄. tc̄ hēnt idꝫ obꝫ ꝛ sub eadē rōe ꝙm ē ex pᵉ obi Sic se hēnt ut credo iteꝰ ꝛ volūtas de q̄ alias ¶ Ad ꝓpositū: Inteꝰ ꝛ sꝰ sl̄ poᵉ subortᵉ ꝛ eiꝰdē gnis. ꝙ ābe sl̄ cogitiue. distīguūtᵗ g̊ pēs obꝫ giꝰ ꝛ miꝰ ꝯē. vnꝰ ī q̄cūqꝫ pōt sꝰ. pōt inteꝰ sꝫ nō eꝯ°: eadꝫ g̊

abō ꝙ ꝯ [illegible]

Confirmacio

[illegible] ꝙ nā [illegible] [illegible] potest [illegible] ad [illegible]

Responsio

[illegible]

Exemplū

Sinˡᵉ vagū [illegible]

natura idẽtes ⁊ nõdũ actu volitis potẽt cognosci ab volũtate ⁊ n̄ mali seqᵗᵘʳ.

Ad 2ᵐ

processus

¶ Ad 2ᵐ ꝑ̄ⁱᵗᵒ eꝰ euidenᵃ sciẽdũ ē ꝙ ē duplex ꝓcessꝰ itellcᵗᵘˢ: quodã eꝰdẽ ordĩs simplicis. vt itellectus hoc pꝰ hoc ⁊ hoc post hoc. ¶ Aliꝰ ē ordo eꝰdẽ causalitatis: vt itellectus hoᶜ ꝑ hoᶜ. ¶ In p̄ᵒ ꝓcessu itellectꝰ ꝓcedit de iꝑfecto ad ꝑfectũ. ¶ In 2ᵒ ꝓcessu eꝯᵒ: quia simplr cã ē ꝑfectior ⁊ p̄or suo effectu. ¶ In 1ᵒ ergo ꝓcessu 2ᵒ ē ꝓcessꝰ de ꝑfecto ad iꝑfectũ. ⁊ ita ē ꝓcessꝰ cognitiõis singlaris ad vle ⁊ sic pz ad formã rõis.

Alia ratio fr̄ci de mechia

¶ Aliter rñdet franciscꝰ de mechia dicẽs. ꝙ ꝑfectio ⁊ iꝑfectio p̄nt referri ad 2ᵒ ad modũ cognitiõis vel eꝰdẽ obi. vel ad obm cognitũ. ⁊ vtroqꝫ mᵒ itellectꝰ ꝓcedit de iꝑfecto ad ꝑfectũ. p̄ᵒ q̄ptũ ad modũ cognoscẽdi. qꝛ itellectꝰ nr̄ itelligit p̄ᵒ obm ꝯfuse ⁊ postea distīcte. Similit ꝓcedit de iꝑfecto ad ꝑfectũ q̄ptũ ē ex pᵗᵉ obi. nã simᵗᵉʳ dicit quidditatẽ malitatẽ. vniuersale vero imalitatẽ. q̄ quidditate sūt ꝯdiciones obi. ⁊ ita pz qᵒmᵒ ꝓcedit de iꝑfecto ad ꝑfectũ.

3ᵃ conclusio

¶ Tertia ꝯᵒ ē iᵃ. ꝙ nr̄ pᵒᵃ nec itellectiua nec sēsitiua ꝑ viã iᵃ pt itelligere singlare sb rõe ꝓpa singlaritatis. ¶ Probatur iᵃ ꝯᵒ a scoto sic: Ois pᵒᵃ apprehendẽs aliqᵈ obm. sᵐ aliquã rõnẽ ⁊ sᵐ aliquã vnitatẽ pt ipm distinguere sub tali rõe ⁊ vnitate a quocunqꝫ nõ tali tali vnitate ⁊ rõe oī alio icũscripto: sed nec itellectꝰ nec sēsꝰ pt distinguere vnũ similᵗᵉʳ ab aᵒ tali rõe ⁊ vnitate oī aᵒ icũscripto ergo ⁊c. Minor pz: nã ꝓpa rõ vnius cuiꝰqꝫ ⁊ rõ solitatis sit cã sufficiẽs distinctiõis a quocunqꝫ n̄ tali tali vnitate ⁊ rõe. Minor ꝓbatur. Quia si ꝑ potentiam dei. duo in diuidua eꝰ spẽi puta due albedines ponerent i eadẽ pte sbi eq̄ itense ita ꝙ i nullo distinguerentur: tunc nr̄ pᵒᵃ nec intellectiua nec sēsitiua possꝫ distinguere eas eē duas: Probatur ñ aᵃ rõe. Obm apprehēditur a pᵒᵃ sᵐ rõnẽ q̄ mouet ipsaz potentiã. ⁊ sᵐ illã rõnẽ sᵐ quã nõ mouet potentiaz nõ apprehenditur. sꝫ obm nõ mouet potentiã sᵐ rõnẽ singlaritatis ergo ⁊c. Maior ꝓbatur qꝛ pᵒᵃ nunquam apprehendit obm. nisi ut obm ē mouẽs ipsaz potentiam. ⁊ eo mõ apprehenditur q̄ mouet. Minor pz.

Pᵃ ppo

¶ Ad cꝰ euidenciã pono duas ꝓpõnes. Pᵃ ē ista: ꝙ i oī actiõe p̄nᵐ formale hꝫ eē nature cōis: ꝓbatur sic: Illud ē rõ agendi q̄ agẽs assimilatur passo sꝫ hᵒ ē i aliq̄ cōi ergo ⁊c. ¶ Maior pz: qꝛ int agẽs et patiẽs dꝫ eē silitudo aliq̄ p̄ᵒ de gnatiõe. hᵒ ñ pz i gnatiõe vniuocᵃ. sꝫ i oībꝫ gnalit sit vᵃ. Semp eñ agẽs itendit sibi assimilare passũ. qꝛ eꝰ causaᵒ ⁊ eiꝰ entitas reluceᵗ i passo: Minor pz qꝛ ꝯueniẽcia solũ ē i cõi ꝯtracta vna potẽtia ꝯtinẽs aliq̄ plura eꝰdẽ rõis sine aliq̄ ordĩe ꝯtinet ea sub aliq̄ rõe cõi vna: sꝫ pᵒᵃ actiua alicꝰ agẽtis ꝯtinẽs multa ꝓducibilia eꝰdẽ rõis. qꝛ eꝰdẽ spẽi ⁊ tñ nõ aliq̄ ordĩe ergo ꝯtĩz sb aliqua rõe cõi eis vna. Tũc ꝓbatur silogizãdo sic. sᵐ illã rõnẽ agẽs ē p̄nᵐ agẽdi sᵐ quã in virtute sua actiua ꝯtinꝫ multa ista agẽda. sed hoc ē sᵐ rõnẽ gñez vnã vt ꝓbatũ ē supᵃ ergo ⁊c.

2ᵃ ppo

¶ 2ᵃ ꝓpõ ē ista ꝙ dr̄a idiuidualis ul singularis i actiõe singlaritatis alicꝰ. ē q̄dã ꝯdiᵒ siñ q̄ non. ⁊ quedã rõ sine q̄ non: i actiõe cꝰlibet singlaris. ¶ Hec ꝓbatur sic. Illud qᵈ est limitatiuũ ⁊ determinatiuũ actiõnis non est p̄ncipiũ actiõis sed p̄cisa rõ sine qua non: sed differencia indiuidualis est hꝰmõi ergo ⁊c. Maior patet. Nam aliud ē actiõis p̄ncipium et aliud limitatiuũ actionis. Minor probatur. Nam ista differencia indiuidualis seu singularitas est actus vltimatus annexus necessario cuilibet singulari ergo ⁊c.

¶ De p̄dicta ꝯᵒne que est ymaginatio subtilis doctoris scoti i hᵒ sēᵗⁱˢ. ꝙ cũ sinᵗᵉʳ sentitur ul intelligitur: occurrunt ibi ta.

Pri° occurrit ibi. ꝙ id qđ apphēdit' ē sin^re. ¶ 2° forte rō apphendendi secūdū q̄m ip̄m apphēdit'. ⁊ hec ē natura cōis. 3° occurrit ibi rō q̄dꝫ sine q̄ nō: ⁊ hec ē ip̄a dr̄a idiuidual' vl' ip̄a singularitas: vñ sicut q̄n albedo uidet' ꝯ̄titas ē rō sine q̄ nō: albedo pōt uideri nō tn̄ ē forte rō uidendi: sic dr̄a idial' ē rō sine q̄ nō: nō tn̄ ē forte rō. ¶ Rō ā p̄dicte ꝯ°nis ꝯ̄tualit' ē tacta i 2ª ꝓpositiōe p̄ncipali hꝰ ꝯ°nis. ⁊ ē ista: ꝙ potēcia nō ē nata apphēdere obꝫ nisi ꝑ ꝙ mouet potēciam: ⁊ qr̄ nō mouꝫ nisi sub rōe alicꝰ ꝯ̄is vt pꝫ ex p̄ª ꝓpōe sō ⁊c̄. ¶ Sꝫ ꝯ̄ istā ꝯ°nē arguo sic: qr̄ si nec sēsꝰ nec intēꝰ pōt apphēdere sin^re sub rōe singlaritatis. tūc seq̄ret' ꝙ sēsꝰ nō magis deꝑ̄tiate cogn̄osceret singulare q̄̄ intēꝰ. hoc āt ē ꝯ̄ phm̄ i multis locis ꝯ° ⁊c̄. ¶ Rn̄deo ⁊ dico ꝙ sēsus tn̄ cogn̄oscit sin^re ituitiue ⁊ nō abstractiue. ¶ Intēꝰ vō vtroq̄ mō. ⁊ iō dr̄ ꝑ apppacōez: ꝙ sēsꝰ ē singulariū qr̄ nō ē vl'is cognitiōis sicut intēꝰ q̄ ē vl'is cognitiōis: ⁊ iō sēsꝰ magis deꝑ̄tiate cogn̄oscit sin^re. qr̄ cogn̄oscit eꝰ ēētiā ꝑ̄ntē ⁊ actualē. nō āt eꝰ q̄ditatē q̄ ē abstracta. ¶ 2° ē dubi^m cōtra istā ꝯ°nē q̄ dicat. viz. ꝙ nec sēsꝰ nec intēꝰ cogn̄oscit illā dr̄az idiuidualē. ¶ Rn̄deo ⁊ dico: ꝙ intēm itellicōe. vl' sēsū sentit istā dr̄az idialē pōt ēē dupl'r. vl' ꝙ sēsꝰ vl' intēꝰ cogn̄oscat dr̄am istā distincte vt dr̄t a n̄ra ⁊ ab alª dr̄a idiali. vl' ꝙ cogn̄oscit ip̄az dr̄az idialē ꝯfuse. vt ē ip̄ꝰ singlaris ⁊ vt icludit' in ip̄so singlari ꝯstituto ex ip̄a n̄ra ⁊ dr̄a idiali. Primo° dico ꝙ nec sēsꝰ nec intēꝰ cogn̄oscit ip̄az dr̄am idialē. ꝑ quā vnū idiuiduū dr̄t ab alio idiuiduo. ¶ 2° m° tā sēsꝰ q̄̄ intēꝰ cogn̄oscit dr̄az idialē. qr̄ cogn̄oscit totū ꝯstitutū ex n̄ra ⁊ dr̄a idiali. hec tn̄ ē dr̄a īt' sēsū ⁊ intēm. qr̄ sēsꝰ nō cogn̄oscit dr̄am idialem distincte. nec ip̄az n̄raz dr̄e. sed intēꝰ cogn̄oscit ip̄az n̄raz dr̄e. Probaᵒ vtrūqꝫ p̄mū scꝫ ⁊ secundi sic: qr̄ si 2° idia ponerent' sicut i eodē loco: neutra potēcia distingueret vnū ab alio. nec sēsꝰ nec intēꝰ. sꝫ si conciperet dr̄az idialē dr̄e vnꝰ idiuidui ab alio idio. cū p̄ntan': tūc intēꝰ possꝫ dr̄stincte vnū ab alio qđ ē fal^m. ꝯ° neutra potēcia cogn̄oscit ip̄az dr̄az idialē dr̄e. ¶ 2° qr̄ si ēēnt 2° hoīes oīo siles siue ꝑ oīa similes. nullꝰ ēēt q̄ sciret dr̄stincte vnū ab alio. 2^m sicut ꝓba'. qr̄ q̄ cogn̄oscit ꝑ se p̄° aliq̄d totū: cogn̄oscit oēs eꝰ partes vt icludūtur i ip̄o. sꝫ sēsꝰ cogn̄oscit totū ꝯpositū ꝯ° ⁊c̄. ¶ Vltia ꝯ° hꝰ articli sit ista. sin^re ꝯdicōatū ꝑ ꝯceptū istū distinctū q̄m hꝫ ab aliis. cogn̄osci' a nobis a ꝑ̄tiōe q̄ ꝑ q̄mdā lineā reflexiuā. hec ꝯ° ꝓba'. Nā sicut ē i n̄ra: ita dēt ēē i arte. sꝫ i n̄ra sic ē ꝑ auic̄ p̄° phīcor̄. ꝙ n̄ra p̄° itendit sin^re vagū vltiō ā itendit ip̄z signatū: ꝯ° similit' ⁊ intēꝰ vltiō itelligꝫ istđ sin^re signatū ⁊ ꝯdicionatū. ¶ Cōfirma'. qr̄ sicut ē i re p̄sentando. ita ⁊ i itelligēdo. sꝫ sp̄ēs i telligit' vt dc̄m ē. p̄° rep̄ntat sin^re vagū. 2° ip̄az naturā. 3° ip̄m singulare signatū. ⁊ q̄̄m ad istū ꝯceptū simpliciter vltim̄. hēmꝰ recursū ad fantasmata. vbi circūstātie iste ⁊ ꝯdicōes magis dēter' rep̄ntan'. ita ꝙ ꝯceptus ꝑfectior q̄m possꝰ hēre de idio. vt distīgt' ab alio: ē ꝯceptꝰ aggregatꝰ ⁊ ꝑ ꝯñs nō simplr̄ simplex. quod appꝫ. nā eodē m° rē itelligiꝰ q̄ alteri significamꝰ ⁊ exp̄mimꝰ. sed notificādo noticiā de aliq̄ singulari dimꝰ ꝑ ꝯceptū istū aggregatū ⁊ nō alr̄. vt pꝫ: q̄n ei volumꝰ de aliq̄ hoīe dare noticiā. dimꝰ ꝙ ip̄e tal' hō ē hēns talē faciē latā vl' nasū aspū ⁊ oclos magnos ⁊ tēnes ꝯ̄spos ⁊ sic de aliis circūstātiis. ꝑ hᵒ soluūt' m̄lte ꝯ°uersie q̄ sūt i phīa īt' doctores. ¶ Q̄ntū ad 2^m

Vltima conclusio

Confirmatio

2^m principale

articulū p̄ncipalem q̄ erat uidēdꝫ. ¶ Uo|trū uolle ſit magis ꝗ p̄9 notū. ¶ Pro p̄° pono .10. diſtīctioēs 2° aliq̄s ɔ°nes. ¶ Unde p̄° ſit i^a diſtīctio p^a. ¶ Aliqđ ēē p̄9 cogītū pt ēē tplr. Uno° p̄oritate origīs ul' gn̄acioīs. c9 uiz cog̃tio p̄9 gn̄a^t i nob. ut ſe hꝫ act^s re^o ſbe. 2°° p̄oritate pfectioīs cu9 uiz cog̃° ē pfectioꝛ. 3°° p̄oritate adeq̄cioīs. qn̄ uiz p°^a adeq̄t ſibi cōe obm. ita ꝙ nl apphēdit n̄ ɔceptū ſub illo ꝗ ꝑ rōēz illi9. ſicut ſe hꝫ ens re^o inte9. ¶ 2^a diſtīctio ē: aliqđ ēē p̄9 cog̃tū p̄oritate pfectioīs pt ēē dupliciter. Uno° ꝙ cog̃° ſe tēꝫ ex ꝑte obi cog̃ti qn̄ uiz illđ obm oibꝫ ē pfecti9 in ſe ut ſba re^o accn̄tiū. ¶ Alio° ut pfectio ſe tenꝫ ex pte cog̃tioīs. puta qn̄ idꝫ cog̃ſci9 pfecti9. ut ſe hꝫ acti^s re^o ſbe. p̄ma cog̃° ē pfectioꝛ i ſe. ¶ 2^a uo ꝑ ɔporcōnē obi ad potn̄am. puta i^a i q̄ illa magis ɔporcionatur. ¶ 3^a diſtictio. Adeq̄cio ɔcepcoīs ꝗ ɔcepti pt accipi tplr. Uno° ɔꝑando ɔceptionē toci9. ad ɔceptionē ꝑtꝭ ut declaratū i 2^a diſtīctioē p̄cedentꝭ arti^li. ¶ Alio° ɔꝑādo ɔceptioēz alic9 ꝑtꝭ ad ɔceptioēz alt'i9. ſic ei totū adeq̄t ſuā ɔceptioēz ita ꝑs. puta qn̄qꝫ ut dc̄ta ab alia ꝑe: p̄ciſe ɔcipi^t adeq̄t ɔceptioēm ſui: ¶ Alio° ɔꝑādo ɔcepcoēz ad obm adeq̄tū p°e ɔceptīe. ꝗ i^a adeq̄° i h° ē ꝙ nt ɔcipi^t a p°^a ɔceptīa n̄ qđ ꝑticipat aliq° rōēz formalē illi9 obi qđ p°i^t adeq̄tū. ꝗ i i^a adeq̄oe nl ē ɔtentū ſb i° gi. adeq̄t potn̄az ɔceptiuāz nec ɔci^t ꝑ ſe p̄°. ſꝫ ſolū h9°i ē idꝫ cōe ¶ 4^a diſtīctio ē i^a. ꝙ obm p̄m inte9 pt duplr ɔſiderari. ꝗ qđdꝫ ē p̄m p̄mi^te adeq̄cioīs ꝗ c9dꝫ uīlꝭ ɔtīenciē. ¶ Aliđ ē p̄m i rōe mouēdi. qđ qđꝫ mouꝫ potenciā ꝗ nt mouꝫ n̄ ſub rōe illi9: et hoc ē duplex: ꝗ qđdꝫ ē formale ꝗ ſpificū ɔtīens ſicut ɔē a^a oba mot'^a illi9 ite9: ꝗ hoc ē q̄ditas ſēſibil' i ɔi. ¶ Aliđ ē materiale ꝗ nō ſpecificū. ꝗ h° eſt q̄ditas ſēſibil' uage ſūp̄ta. puta aliq̄ q̄ditas ſingularis ſēſit nō ſignata. ¶ 5^a diſtīctio ē i^a. ꝙ uniūſali9 accipitur dupliciter. Uno m° cauſatīe. ꝗ illo m° dr uli9. qđ plures in uirtute ɔtinet effect9. ¶ Alio° dr uniūſali9 qđ ē cōi9 ꝗ pōt p̄dicari de pluribus. ¶ Exm̄ p̄mi. de9 ē uni^lis re^o cui9cūqꝫ cauſe 2^e. ¶ Exm̄ ſecundi. aīal reſpcū hoīs dr uniūſali9 ꝗ ɔi9. ꝗ qđlibꝫ ſuperius reſpectu ſui īferiorīs. ¶ Sexta diſtīctio. Totū dr duplr. ut totalitate uniūſalitꝭ. ul' totalitate ɔtīentꝭ eēntial. ¶ Primo° ſe hēt oē ſuperi9 re^o īferiorīs. Nā īferiora reſpiciūt ſupi9 ſicut ꝑs ſubiectīe totū ſuū eēntial^e uli^le: 2°° ſe hēt inferi9 reſpectu ſui ſupiorīs ut hō re^o animalis. Omē ei inferi9 ɔtinꝫ eēntialr ſupi9 ſicut totū ſuā ꝑtē eēntialē. ¶ 7ma diſtīctio ē. ɔfuſum dr duplr. ut ɔfuſione uli^lꝭ. q̄ eſt ɔfuſio p̄dicatīe: l' ɔfuſione ꝑtiū integraliū. ¶ Primo° oē ſupi9 eſt ɔfuſū re^o īferiorīs. ¶ 2°° totū re^o ſuarꝫ ꝑtiū. ¶ 8^a diſtinctio cog̃tio uel noticia ītellectiua eſt duplex ɔfuſe uiz ꝗ dīſtīcta. p̄^a cog̃° ē de re ſecūdū q̄ noīs ul' i ſuo uli^lī. ut cog̃ſcēdo hoiēz ꝗ aīal. 2^a noti^a ē de re. ꝑ ſua p̄nci^a īt^na diſtīcte ꝗ explicite ſūp̄ta ut cog̃ſcendo hoiez ꝗ aīal racionale. ¶ 9^a diſtīctio ē laudꝑhi ꝗ ē hec. ꝙ aliđ ē ītelli^re actualr. ꝗ aliđ hītualr ꝗ aliđ uirtualr. Actualr aliđ ītel^re eſt qn̄ aliqđ actu ītelli^t ul' ꝑcipitur l' concipitur. Hītualr qn̄ obm ſit p̄ſens i rōe act9 ītelli^dī. ita ꝙ i te9 pt ſtati circa ipm habere actū. Uirtualiter quādo illđ qđꝫ intelligitur eſt pars rei intellecte. ut intelligēdo hoiez actualiter. ītelligēdo animal uirtualiter.

¶ Decima diſtinctio eſt iſta. ꝙ

Diſtīctio p^a

2^a diſtīctio

3^a diſtīctio

4^a diſtīctio

5^a diſtīctio

6^a

7^a

8^a

9^a diſtīctio laudphi

refert dicere: aliq̄d ꝯfuse ꝯcipi. et concipi ꝯfusū. ꝑmū ei noīat modū ꝯfusionis ī notiᵃ: ꝯcipi³ ei aliq̄d ꝯfuse q꜄ nō ꝯfuse .i. notiᵃ ꝯfusa. 2ᵐ nominat ꝯfusionē ī obō: q꜄ .e. obm̄ ꝯfusū ꝯcipi³. ¶ Similiter refert dicere aliquid distīcte ꝯcipi. et ꝯcipi distīctū: q꜄ ꝑᵐ nominat modū distīctiōis ī notiᵃ. 2ᵐ. ī obō. Et ista dc̄a ut pz. q꜄ p̄t aliq̄d ꝯfusū ꝯcipi distīcte. possū ei cog̃scere aīal q̄d ē aliq̄d ꝯfusū. distīcte ꝑ sua ꝑncipia. Pōt ēt aliq̄d distīctū ꝯfuse ꝯcipi. Possū ei cog̃scere hoīem: q̄d ē distīctū: ꝯfuse tm̄ hn̄do eꝰ q̄d noīs sol ī suo soli sit ꝑ aīal ¶ Premissis istis distīctiōibz pono 4ᵒʳ ꝯᵒnes.

Prima ꝯᵒ ē ista. q꜄ notiᵃ distīcta. ꝑꝰ ē nob notū magis sōle q̄ minꝰ sōle. Hāc ꝓbo sic: Illd̄ q̄d ē rō distīncta ꝯcipiēdi aliq̄d: ꝑꝰ cog̃scitur ī notiᵃ distīcta: sed magis sōle ē hꝰōi rōᵒ minꝰ sōle ḡ ac̄. Maior pz de se. miᵒʳ ꝓbatur. q꜄ notiᵃ distīcta nō p̄t haberi de aliq̄. nisi resoluendo ipm̄ ī ꝑnciᵃ intrīnseca. Sz solꝰ ē de intrīseca rōe: ipsiꝰ minꝰ sōlia ḡ ac̄. Sz diceres: sōū ē rō eꝰdē. sit q̄d ꝑꝰ hētur notiᵃ distīcte de hoīe uel de aliq̄ aᵒ ꝑ magis sōle q̄ ꝑ minꝰ sōle: et hoc uiᵃ rō ꝯcluᵈᵗ. sz q̄d habeatur ꝑꝰ notiᵃ distīcta tꝑiꝰ superioris. hoc rō nō ꝓbat ¶ Ideo ꝓbo aliter ꝑᵒ de ipo ente sic: Illd̄ q̄d ꝑꝰ cog̃scitur aᵒ: et nō pōt cog̃sci: nisi distīcte ꝑꝰ cog̃scitur eodē ordine cog̃scēdi: sz ens ē hꝰōi rōᵒ oīm īferiorꝫ suorꝫ. ḡ ac̄. Maior de se pz. Minor ꝓbat³ q꜄ ens ē de rōe intrīseca oīm īferiorꝫ suorū ḡ nullū īferiꝰ pōt distīcte ꝯcipi. nisi priꝰ cog̃to ente distīcte. Cū q꜄ ens dicit cōceptū simplr̄ simplicē. ḡ nō p̄t cog̃sci nisi distīcte. Nā simplr̄ simplex: uel cog̃scitur totalr̄ sol scitur totalr̄ uel totalr̄ ignorat³/ 2ᵒ ꝓbat³ sic de aliis. Illd̄ sine q̄ distīcte cog̃to. nō pōt cog̃sci aliud distīcte: ē ꝑꝰ sᵒ ī ordine distīcte cog̃scēdi: sz sine sōliori distīcte cog̃to nō p̄t cog̃sci aliq̄d īferiꝰ distīcte. Maior ē clara. minor ꝓbatur. q꜄ minꝰ sōle icludit ī suo cōceptu minꝰ sōle. et oīa q̄ sunt de rōe intrīseca eꝰ/ Confirma³ ꝑ auc̄ē. 6. mete Methaphisica ē ꝑoz aliis sciis ī ordine distīcte cog̃scēdi: sed ipa ē de ente sōlr̄. ḡ ac̄

¶ 2ᵃ ꝯᵒ est hec: de q̄ forte mag̃ dubitant aliq̄. s. q꜄ notiᵃ ꝯfusa/ē nob minꝰ sōle ꝑꝰ notū: puta spēs specialissima: nō ḡcumq̄. sz ipa eꝰ sīnᵉ ꝑᵒ mouet sensū. hanc ꝓbo sic Oē agēs naturale/nō īpeditū. ꝓducit effectum ꝑfectiorē quē pōt: Sz intꝰ ī ꝑᵒ actu intelligēdi q̄ ꝑcedit actū uolūtatis ē merē naturale agēs: cū spē intelliᵇˡᵉ et fantasᵐᵃ. q̄ ꝯcurrūt effectiue ad actū intelligēdi sūt cē ꝑciales: sōnā causā naturalē totalē ꝯplectētes. ḡ ꝓducit noticiā ꝑfectiorē q̄m p̄t: Sꝫ oppoᵐ Ita nō esset naturalis. q꜄ nō ageret ꝑ ultim sue poᵉ/ Minor pz. q꜄ ut sic nullū cogū dependet ab actu uolūtatis/ Tūc sollem: sz notiᵃ ꝑfectior q̄ pōt hēri est spēi specialissīē cū sit intelleᵇˡᵉ ꝑfectiuꝰ ḡ noticia ꝯfusa ꝑꝰ cog̃scitur minus sōle ¶ Preterea intelᵗ cog̃scit³ ꝑꝰ notiᵃ ꝯfusa: eꝰ abstractio ē facilior. sz minus sōle ē hꝰmodi ḡ ac̄. Maᵒʳ patz: q꜄ sōliora indigēnt abᵒⁿ hn̄do eorꝫ cog̃tionē abstractiuā. Minor ꝓba³: q꜄ abstractio minoris sōis fit a minus ꝯpositis: Nā ꝯcꝰ abstrahi² a distīnctis spēb. spēs ā solū a distīctis nūo. ḡ ē facilior ¶ Preterea si nō. ḡ impolᵉ ē minꝰ sōle intelligi: nō intelligēdo magis sōle. ꝯn̄ꝰ ē falᵐ ḡ et aꝰ. ꝯn̄a pz: q꜄ sic intelligitur magis sōm ūsale ꝯfuse. Falsitas ꝯn̄tis pz q꜄ geometer mᵗᵃ ꝓbat de linea nō cog̃scēdo tm̄ sōtū sit sba uel accn̄s ḡ hꝫ ꝯceptū ꝯfusū de līa nō hn̄do ꝯceptū de aliq̄ supiori/ Confirma³ ꝑ auc̄ē 6ᵒ mete

P̄a ꝯclō

Contra

Bene dicitur

Confirmacio

b iii

mentem ē volitia ī ordīe cognoscēdi ɔfu-
se ergo ⁊ ēēs qd̄ ē eius sbm volitio cognosci
ɔfuse. Preteā id qd̄ fortius mouz itellectum
ē magis notū saltē notitia ɔfusa. mi
nus vniuersale ē huiusmōi ergo ⁊c. Minor pbatur
¶ Tū q ē ppinquior illi qd̄ pͥo mouz itel
lectū puta singlari. tū q actualius.
Nā quāto volius tanto potencialius. ergo
quāto minus vniuersale tanto magis actuale
¶ Tū ēt q pfectius. Nā quāto aliqͥd ē mi
nus vniuersale tanto plura icludit ¶ Cōtra
pdicta argͥ sic. Illud ē pͥus ⁊ magis no
tū apud intellectum cuius sinēe pͥus ⁊ mag mo
uz sensū: sed hoc ē sinēe maioris vni
uersalis vt pz ex experimēto de aliquo
uiso a remotis. ergo ⁊c. Ista ēt rō fact
ɔ volitiam rōnē factā ī pͥa ɔne ¶ Ad
hoc rn̄det laudulphus dicēs: q huiusmo
di ē rō. q causatur ex magna distāa
quā rō nō ē ad ppositū. q cū aliqͥs ui
detur a remotis nō ē pporcionata di-
stācia. ¶ Ego eī dico q id sinēe fact
ɔceptū speci specialissime. qd̄ fortius mouz
sensu. ⁊ p ɔns oz q sit pporcionata
distācia. nec obstat illud pͥo phicorū
q volioza sunt nob magis nō. nec
ēt illud auicenne q dicit. q merū et
eius pma ipssioē ipmuntur ī aīa ¶ Ad
2m dicendū ē. pͥo q vniuersale ē noticia dis-
stīcta ipsorum sic pz. ⁊ igitū sunt totum no
ticia ɔfusa. Vn̄ phūs itendit ibi dare
modū deueniēdi ī noticiā distīctā. ⁊
hoc p diuisionē magis vniuersalis ⁊ magis ɔ
fusi ¶ Ad illud auicēne dico. q merū
ē aptū ad eorū noticiā distīctā ¶ 3a
ɔo sit ista. q magis vniuersale causatiue
ē pͥus notū pozitate pfectionis ¶ Hāc
pbo sic. Id ē pͥus notū pfectiōe. qd̄
ē causatiū pfectius. sed magis vniuersale
ē causatiue pfectius ergo ⁊c. Maior pz
q id ē pͥus qd̄ pfectiorē noticiā generare
pōt de se. tale ē oīm pfectius ergo ⁊c.
Minor pz q magis vniuersale cātiue est
qd̄ ī virtute sua ɔtinet plures effectus

sed id ē tale qd̄ ē sic pfectius sicut de
us ergo ⁊c. ¶ 4a ɔo sit ista q vniuersale qd̄
est quoddā totū. totaliter ɔtinēns eēntiali
ter ē pͥus notū ⁊ magis notū noticia con
fusa. Hāc pbo sic. Cōpositū ē magis
⁊ pͥus notū ex pͥo phicorū. Sz vniuersa
le vt ē quoddā totū ē magis ɔpositū.
quā ē eius ps ergo ⁊c: Minor pz q hō ē cō
positior aīali ⁊ supiozibus oībus ¶ Con
firmatur. q geometer ex ɔceptu confuso
linee ⁊ pūcti pcedit ad cognoscēdū dif
finitionē eius ppriā ¶ Cōtra ex pͥo thopi
corū diffinitū ē minus notū diffinitiōne.
¶ Cōfirmatur q diffinitio datur p simpliciter pͥora
⁊ tunc pͥora eēnt minus nō qd̄ ē inconueni
ens ¶ Rn̄detur ad pͥm q diffinitū ē
minus notū noticia distīcta ¶ Ad 2m ɔ
cedo q diffinitio datur p simpliciter pͥora. et
illa sunt pͥus ⁊ magis nō noticia distī
cta sed nō noticia ɔfusa. ⁊ sic nō est ɔ
nos ¶ Quātū ad 3m articulū ē ex
uidendū. vtrū ad cognitioēz pfectā cuius
libet rei dependentis a aliquibus causis cē: re
quiratur cognitio cuiuslibet cē ¶ Ad cuius euidē
ciā pmitto vnā distīctioēz. ⁊ ē ista.
q cognitio ē duplex. quedā pfecta vt qn̄
cognoscatur effectus p cām ¶ Alia ipfecta
vt qn̄ cognoscitur cā p effectum. de 2a nō
ad ppositū sed tm̄ de pma ¶ Supposita qd̄
pono talē distīctioēz. q ista cognitio per
fecta dī duplr. vno mō dī q res cognosci
tur absolute qd̄ ē ¶ Alio mō dī: q nō so
lū cognoscatur qd̄ ē res ī se. sed ēt cognoscit
ī ordīe ad ea ex quibus dependet. loquēdo
de pfectiōe ut de pfecta cognitiōe pmo mō
pono vnū dictū tale. ī q ad pfectam
cognitionē cuiuslibet rei talis. nō requiritur
cognitio cuiuslibet cē. qd̄ pbatur sic. Nā tz
tūc seqretur. q ois diffinitio daretur p ad
ditamēta. hoc aūt ē falsum ergo ⁊c. ɔna pba
tur. nā cē a quibus dependet tal res sunt
extrinsece preteā qd̄ est diffinitie diffi
nibile. quecūqz alio circumscripto extrinse
co. pōt ad ditatiue notificari quecunqz

reptitio pro conclusione

directio ad predicta

Rn̄ laudulphi

Respōsio q̄ quia

Ad 2m dicendum

3a cōclusio

2a cōcl.

Cōfirmo

obi

Cōfirmo

Rn̄

solutio

pr̄

2a

Illa 2ᵒ

alia circūscⁱpto. patet. Maioꝛ diffiᵒ notificat q̄dditatē. Minoꝛ ꝓbatur qꝛ. nl̄ extⁱnsecū ponitur ī diffīōe. loq̄ndo ā de cog̃tioē istaꝝ°°. possit poni distinctio qꝛ tal̄ cog̃ᵒ ē duplex. q̄dꝫ ē ī genere ꝛ alia extra ge9. Cog̃ᵒ perfecta ī gn̄e est cog̃tio rei ī sua lēnitē summus gn̄is: sicut ꝑfect9 ē faber, q̄ ferrū sufficiēt cog̃scit. ꝑ qd̄ ē sbm actionis sue. ꝛ medic9 similit̄ sanitatē. ꝛ istoᵒ ad cog̃tionē ꝑfectā naturalem sufficit cog̃scere oīa gn̄a causaꝝ. ꝑ qꝛ ꝑtinēt ad cog̃tioēꝫ seu ad ꝯsideracionē naturalē. Ubi g̃: sufficit ei ad ꝑfectā cog̃tionē naturalē rei natural̄ ī genere cog̃tio ṗme cē efficiētꝭ ig̃tū est mouēs. nec reqritur e9 cog̃tio ꝑfecta ī se ꝛ sic de aliis cāis.

¶ Tū ad cog̃tionē rei extra gen9. q̄ est rei ꝑ oēm cog̃tionē e9: q̄ ē cog̃scibil̄ reqritur cog̃tio ṗe cause ꝑ se. Sꝫ hec cog̃cio nō ē hōi possiᵗ ꝓ hac uita. qꝛ ā reqratur tal̄ cē cog̃tio pꝫ. qꝛ sicut se hꝫ res ad eē ita eē habet ad cog̃sci. qꝛ ā cog̃tio ꝑfecta q̄ est extra ge9 nō sit hōi possibil̄ ī hac uita ꝓbaᵗ.

1ᵃ ꝓposicio

¶ Pro e9 euidencia pono aliq̄s ꝓpoēs. Prima ē: qꝛ oīs ꝯg̃cio q̄ pōt haberi de deo ꝓ statu isto ē ꝯg̃tio humana equocata ꝑ effēm equocū: hec ꝓbaᵗ. Inte9 possibilis uti eē ī sua actione aliq̄ īstrumēto. nō pᵗ ī aᵒ nisi mediāte iᵒ instrumento. Uel meᵗᵉ illo cāto ꝑ iᵈ instrumētū. Sꝫ ite9 possibil̄ utitur ītellcū agēte tanq̄ q̄dꝫ īstrumēto ꝓ statu iᵒ g̃ nō pōt ī alid̄ sine illo. sed tal̄ ītellect9 agēs nō pōt tm̄ m̄ dm̄ sed tm̄tū pōt ī effēm equocū dī: puta ī species ītellilēs obiecta ꝓsentantes. g̃ ꝛc.

Cōfirmacio

¶ Confirmatur. rō. qꝛ de deo nl̄ cog̃scim9: nisi ꝑ ista sensibilia: sed iᵃ sunt ei9 effc̄s equoca g̃ ꝛc.

2ᵃ ꝓpoᵒ

¶ 2ᵃ ꝓpoᵒ ē: qꝛ omnis ꝯg̃tio habita ꝓ statu iᵒ de deo ē ꝯfusa noticia īdistincta. obscura ī q̄dā enigmate.

qᵈᵉⁱ qꝛ deus ē infinitus qꝛ nō hꝫ [illegible] qꝛ omne qd̄ hꝫ [illegible] depēdꝫ ab alio [illegible] [illegible] quia est purus actus ē

¶ Ad hāc ꝓpoēꝫ cog̃scēndā suppoītur hoc fundamētū depēdēs ex ṗmissa ꝓpoᵒᵉ. qꝛ ꝯg̃tio habita de deo ē ꝑ effēm equocū. tūc arᵍ. Effect9 q̄ nō adeq̄t ūtutē sue cē. nō ducit ī ꝯg̃tionē ꝑfectā distīctā ꝛ eēntialē sue cē. null9 effc̄s adeq̄t ūtutē dei g̃ ꝛc.

Tercia ꝓposicio

¶ 3ᵃ ꝓpoᵒ ē: qꝛ null9 ꝯcept9 q̄ditati9 est possibil̄ haberi de deo ī uita iᵃ ꝓbo. nl̄9 ꝯcep9 pᵗ hēri de deo ī uita iᵃ nisi ꝯcept9 obscurus ꝛ īdistinct9. sꝫ cōcept9 q̄ditati9 ē clarus ꝛ distinctus ꝛ ꝓpⁱus g̃ ꝛc. Maioꝛ pꝫ ex 2ᵃ ꝓpoᵒᵉ Minoꝛ patet de se.

4ᵃ ꝓposicio

¶ 4ᵃ ꝓpoᵒ ē qꝛ ꝯcept9 ꝑfectioꝛ q̄ pōt de deo haberi ē. qꝛ ē ens infinitū. hec ꝓbaᵗ. ¶ Ille ꝯcept9 ꝑ q̄m oēm ꝑfectioēꝫ habem9 de deo ꝛ ꝑ q̄m q̄cq̄d ē īꝑfectiōis a deo remouetur est ꝑfectioꝛ q̄ possit de deo haberi ī uita ista. sed ꝯcept9 entꝭ infiniti ē h9modi g̃ ꝛc: Minoꝛ ꝓbatᵗ: Discurras ei ꝑ oīa q̄ ꝓbas de deo: nō potꝭ ꝓbare nisi ꝑ hoc qꝛ ē ens īfinitū g̃ et c̄.

Quinta ꝓposicio francisci de Marchia

¶ Quīta ꝓpoᵒ ē iᵃ q̄ ē francisci de marchia: qꝛ nullū ꝯceptū q̄ditatiū gēꝫ sbe tā create q̄ȝ icreate nec m̄al̄ nec īm̄al̄ hēm9 ī uita ista. ꝓbatur qꝛ cōcept9 possibil̄ haberi de sba ī uita ista nō hētur nisi ex sēsibilibꝫ: tūc arᵍ sic: Impossibile est aliquē effectū uirtualiter continere aliquem ꝯceptum ꝑfectiorē se. Uel suo ꝓpⁱo ꝯceptu: sed ꝯceptus q̄ditatiu9 sbe: est perfectioꝛ ꝓpⁱo ꝯceptu accidentis: g̃ ꝯceptus ꝓpⁱus accidentis non potest continere uirtualiter ꝯceptum substancie g̃ ꝑ accidens non possum9 deuenire ī conceptum ꝓpⁱū substancie. ¶ Preterea habēs ꝯceptum ꝓpⁱū et eēntialem alicuius obiecti potest distīguere iᵈ obiectū q̄cunq̄ alio circūscⁱpto posteriori: et pōt distinguere a quocunq̄ nō ipo ꝑ iᵐ ꝯcepᵐ ṗorē stāte ei apd̄ itēᵐ rōē distīndᵗ alterū. potest distīnᵍᵉ int̄ illa

¶Conceptꝰ ꝓprius ⁊ ēēntiaƚ rei. ē sufficiens rō distinguēdi ipaꝫ: a quocunqꝫ nō ipa. sed inmotꝭ oībꝫ acnītibꝫ a sbijs ꝑsibilibꝫ i ordie quocunqꝫ. intẽꝰ nō hꝫ ꝑ qd distinguaᵗ vnū ab aᵒ: nō ei distinguerent hoiez a leone. ñ qꝛ videt cū alterꝰ figure ⁊ ōpatiois ¶Ex talium ei varietate: arguit varietatē ⁊ distinctionē. seu diūsitatē ipoꝝ ēēntialē

Vbo ꝯ h[illegible] ꝓpoz

¶Sꝫ ꝯ istā ꝓpoēz arᵗ sic ¶Cū pᵒ qꝛ seqretur qꝙ de vā sba nō possiꝰ habere demkatioēz vā ⁊ sciam. gñs ē falꝫ ꝯᵒ ⁊ añs. falsitas gñtꝭ paꝫ qꝛ de vā sba ꝓssumꝰ hēre demōstratioēz vā ⁊ sciaꝫ

2ᵐ

¶Cū ꝰ qꝛ ꝯceptꝰ attribuit ⁊ ꝯcludit pṡuppoīt illū ꝯceptū cui attribuitur ⁊ de q ꝯcluditur. sed itẽꝰ attribuit aliqd sbe ⁊ de ipa aliqd ꝯcludit ꝯᵒ ⁊c

Rndo ad pᵐ arᵐ

¶Rñō ad pᵐ. vñꝰ doctor ꝯcedit: qꝙ i iᵒ statu ñ possiꝰ hēre aliqm demkatioēz a priori ꝓprie vñ ꝓbamꝰ de triangulo hēre tres ꝑ habet angulū extrinsecū. qd nō ē eꝰ rō quidditatiua

Alr rndo

¶Alr pōt dici. qꝙ demōstratᵒ ē duplex. quedā hita ꝑ ꝓpriā diffinitionē ⁊ ꝑ eꝰ ꝓpriū ꝯceptū. ⁊ talꝭ de quocūqꝫ re. nō est poᵗ ꝑ statu isto ¶Alia ē ꝑ circūlocutioēz. siue ꝑ diffioēz circūloquentē. illā ꝓpriā nob ignotā: ⁊ talꝭ bñ pōt hēri ꝑ via ista

Ad 2ᵐ

¶Ad secundꝫ vno mō dr. qꝙ intẽꝰ ñ attribuit aliqd sbe. nec ꝯcludit aliqd de sba: attribuit ei illos mōs entis: ⁊ postea illi aggregato. puta qꝙ hᵒ mᵒ. q ē ēē ꝑ se ⁊ ente. imponit hᵒ nomē qd ē sba

Alr rndo

¶Alr dr qꝙ vēū est qd pṡuppoⁱ. quī ꝯfuse ⁊ quī distincte: ⁊ hoc pt ꝯfirmari. qꝛ itẽꝰ nō pt aliqd attribuere alicui qd ignorat. oꝫ ꝯᵒ qꝙ itẽꝰ aliq mᵒ cognoscat ꝯceptū quidditatiuū sbe. Ista eñ noticia est ꝯfusa ⁊ indistincta

Sᵃ ꝓpositio

¶Secunda ꝓpoᵒ ē iᵃ. qꝙ itẽꝰ nō hꝫ ꝑ statu isto aliquē ꝯceptū tā positiuū ꝙ ꝓuatiuū q soli sbe ꝯpetit. De ꝓuatiuo ꝓbatᵘ nā itẽꝰ ꝯcipit de sba qꝙ ē ens ñ i alio ⁊ subiectiue q soli sbē ꝯuenit

[illegible]

¶Circa qd ē sciēdū qꝙ itẽꝰ nr hꝫ ꝑ statu iᵒ tres ꝯceptꝰ sbe. s. ꝓpos. quoꝝ vnꝰ ē sibi ēēntiaƚ. quoꝝ ⁊ aliq sūt poiti aliq ꝓuatiui

pᵃ ꝯceptꝰ

¶Primꝰ ꝯceptꝰ ē iᵉ: qꝙ sba ē sbstans ⁊ hꝫ modᵐ sbstādi oībꝫ acnītibꝫ ⁊ iᵉ modꝰ sbstādi l ēēndi ē sibi i ordie ad posteriꝰ puta i ordie ad acnīᵃ. ⁊ ab iᵒ mᵒ sbstādi l ēēndi ē sibi impoīᵐ hoc nomē sba. nāqꝫ a sbstādo dr ⁊ iᵒᵒ deꝰ ñ dꝫ dici sba. vñ augꝰ viiᵒ de trinitate dicit ēē dicꝫ abusiuū deū ēē sbaꝫ. ⁊ iᵃ modꝰ ēēndi ē pꝰoᵣ lꝫ poitꝰ qꝛ ē extꝭ roēz sbstāe. pᵐ pꝫ qꝛ hꝫ vltimᵐ qꝫ extremū pximᵐ puta sbaꝫ ⁊ acnīs. 2ᵐ pꝫ qꝛ sbstātia dicit ordiēz ad acnīs. ordo aūt iᵉ ñ pt ēē de roē sbe

Sᵃ ꝯceptꝰ

¶2ᵒ hꝫ aliū modm ēēndi i ordie ad pꝰ ⁊ aliqm talē ꝯcepᵐ cꝰ modi ē: ñ ēē sbiectie i aᵒ. ⁊ iᵉ modꝰ essēdi ē extꝭ roēz sbe. qd pꝫ qꝛ ꝓuatiᵐ ē extꝭ roēz poitiui

3ᵃ

¶3ᵒ hꝫ aliū ꝯceptū i ordie ad se. vꝫ ꝑᵉ stāe ⁊ ēē i se. ⁊ hic modꝰ ēēndi ē negatiuꝰ ꝑ rē sꝫ ñ ꝑ nomē. qd pꝫ: qꝛ ēē i se idꝫ ē qꝙ nō hēre aliqd ꝑ sbo ꝯᵒ ⁊c

Sꝫ ꝯ

¶Sꝫ ꝯ. modꝰ ēēndi sbe nobiᵒᵣ ē mᵒ ēēndi acnītꝭ. sꝫ ꝓpꝰ modꝰ ēēndi acnītꝭ ē poitiuꝰ qꝛ ē ēē i aᵒ ꝯᵒ ⁊ ꝓpꝰ modꝰ ēēndi sbe erit poitiuꝰ cū poitiᵐ sit nobiliꝰ ꝓuatio

Rn

¶Rñō ⁊ dico: qꝙ lꝫ forlꝭ ⁊ iēnᶜᵉ ēē poitiuū sit nobiliꝰ ꝓuatio quamꝫ. siue negatio. tñ aliq negaᵒ pt ꝯsurgere ex nobiliori ⁊ ꝑfectiori positioē sbi. exᵐ lꝫ corꝑeitas sit forlꝭ nobiᵒᵣ i corꝑeitaᵉ qꝛ corꝑeitas ē aliqd poitiᵐ i corꝑe sic vᵒ ꝓuatiᵐ. tñ simplr icorꝑeitas ē nobilioꝛ ⁊ ꝑfecᵒᵣ: qꝛ vꝫ ex nobiliori ⁊ ꝑfectiori ꝯditiōe sbi ꝯsurgit: Sic i ꝓposito pt dici. qꝛ lꝫ modꝰ adiacētꝭ sit ꝑfectioꝛ forlꝭ qꝛ poitiᵐ. ꝙ modꝰ sbe q ē negatiꝰ: ē tñ modꝰ sbe fundamētalꝭ ⁊ formalꝭ nobiᵒᵣ ⁊ ꝑfecᵒᵣ: qꝛ vꝫ ex ꝑfectiori ꝯditioe sbi ꝯsurgit

3ᵃ

¶Tertia ꝓpoᵒ

eſt iſta. ꝙ de nullo accn̄te ꝑ ſtatu iᵒ poſſu⁹ hr̄e ꝯceptū q̇ditatiū. ꝓbat² Hn̄s ꝯceptū q̇ditatiuū ꝛ ꝓꝑū alic⁹ pt̄ illd̄ diffinire q̄cunqꝫ aᵒ icūſcꝑto pꝫ. ꝙ diffiō n̄ dependꝫ ab exᵒᵒ aliq̄ ſed ite⁹ n̄ pt̄ diffiᵉ accn̄s ſine ordīe ad extrinſecū. g̊ ꝛc̄. Minor pꝫ ꝑ oīa diſcurrendo. Diffinias m̄ albedinem dicis. ꝙ ē color diſgregati⁹ uiſ⁹. iam diffinis ī ordīe ad extrinſecū g̊ ꝛ cē

Cōsiō

¶ Cōsiᵒ ñ ꝑ uerꝫ ꝛ ē ñ ꝯsiᵒ hᵉ ꝓpōis q̄ dicit ꝙ dr̄e rerꝫ eēntiales: ſūt nobis occulte. dr̄a ā eēntialis facit ad ꝯceptū q̇ditatiū g̊ ꝛc̄. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā ꝓpōēꝫ ſit ꝛ ꝯ q̄ntā pt̄ argui ſic. Oīs poᵃ cognoſcēs aliqd̄ obm̄ cōe ꝑ relationē ad aliq̄ extr̄ma: necio ꝯgſcit iᵃ extrema. iſta pꝫ: nā relaᵒ nō pt̄ cogſci n̄ cog̊ta extremis. ſed ite⁹ noſt ꝯgſcit ens īꝓm̄ īcluſū ī oī ꝯcepᵘ q̇ditatiuo g̊ ꝛc̄. ſed īcluſio ē relaᵒ c⁹ extremū ē ꝯcept⁹ q̇ditati⁹ g̊ ꝛc̄. ꝑ iſtā uerꝫ ꝑ². ꝙ oīs ꝯceptus q̇ditati⁹ q̄uolꝫ hr̄² ꝑ ſtatu iᵒ.

Rō

¶ Rn̄o. ꝓ c⁹ euidencia pono iſtā diſtictiōēꝫ. ꝙ ens accipi² dupl'r uno ᵒ abs'e ꝑ uerꝫ ētitatē: ꝛ ſic ē ītel'e uno actu ut homo ¶ Aliōᵒ accipi² ī rōne ad ea ī q̄bꝫ reꝑi² formal'r rō entitatis. ꝛ hᵒ ē ut īcludi² ī oībꝫ entibꝫ ſicut ſupi⁹ ꝛ īferi⁹. et ꝑ hoc pono 3ᵃ dr̄a. Pᵐ ē iſtī: ꝙ ēs ꝓmo mō ē attingibile ab īteᵘ uiatoris. pꝫ ꝙ ē c⁹ obm̄ ꝓmariū. 2ᵐ dc̄m: ꝙ ēs 2ᵒ mō nō ē n²alit attingibile ab īteᵘ uiatoris: ꝙ īpoſ'e ē ut aliq̄ ꝯgſca² ut īcluſū ī aliq̄bꝫ n̄ cogſca² iᵃ ī q̄bꝫ īcludi²: ſicut deducit rō. 3ᵐ dc̄m ē ꝙ ēs ¶ 2ᵒᵒ. ē ꝓᵐ obm̄ n²alī ꝛ n²alr̄ īclinās ad ſuā cog̊tiōēꝫ. ꝑ hᵒ g̊ pꝫ ad uerꝫ ꝙ lꝫ ite⁹ intelligat ēs qd̄ īcludi² ī oīb⁹ entibꝫ. nō tn̄ intelligit ut īcluditur ꝙ tūc oppoᵐ ſe² qd̄ īfert ¶ Et hec de 2ᵒ articulo ¶ His uiſis rn̄o ad rōēs ꝓncipales. ꝛ adūtas ad 2ᵐ articlm ꝛ ad diſtictiōēs ibidꝫ poitas. Nam nulla rō ſit nec fieri pōt. qui ꝑ iᵃˢ ſoluatur. Ad iᵃ rōēs q̄ ꝓbant ꝙ magis ꝯmiᵃ ſunt magis ꝛ ꝓ⁹ nō habent ꝯitatē de notiᵃ ꝯfuſa: ut ipa ſt q̄dꝫ tota. ꝛ de notiᵃ diſticta ut ipſa ſūt q̄dꝫ ꝑtes. Dc̄m ei fuit ī ꝓᵒ ꝛ 2ᵒ articulo: ꝙ pn̄t eē ꝑtes ¶ Alie autē rōēs q̄ ꝓbant ꝙ mi⁹ ꝯmiᵃ ſunt magis nota. habent ꝯitatē de notiᵃ ꝯfuſa. ut ipſa ſunt q̄dꝫ tota. ꝛ de notiᵃ diſticta ut ipa ſunt q̄dꝫ ꝑˢ ꝛc̄.

Ad rōnes pncipales

Utrū a deo ꝛ creatura pōt abſtrahi aliq̄s ꝯcep⁹ q̄ ſit ꝯmuniuocus ill' ꝛ real. ꝛ ui² ꝙ n̄. Pmᵒ auctoᵉ ar'ᵗ ī hᵒ ꝓhemio qui dicit ꝙ ꝓncipiū diſputandꝫ ꝯ ꝑmenidē ꝛ meliſſū ē: ꝙ ēs dr̄ mltipl'r. Et pot⁹ Si q̄s oīa entia uocet: equoce nūcupabit ¶ Pretēā 8ᵒ ꝛ Δᵒ meᵉᵉ dr̄: ꝙ ens analoᵉᵉ dr̄ de ſba ꝛ accn̄te. g̊ nō ꝯmuniuoce cū uidea² repugnās ¶ Pretēā rōe ſic. Nullarū ꝯmā ꝯhiqit ad alia: pōt ꝯhi uel deſcendere: n̄ ꝑ aᵒ ꝯtractiā. Iſta ꝯtctiua ſint. a. ꝛ. b. ul' g̊ ſunt ens ł nt̄: Si nt g̊ ens ꝯhi² ꝑ nt ꝛ ita aliqd̄ ens ꝯſtituere² ex nichilo. Si ens: g̊ ens ꝑ īclude² ī eodꝫ. ſel' m̄ ſe ꝛ ſel' ī ꝯtctiuo. ꝛ ſimpl'r ſeq̄ret² ꝙ dicendo ens finitū ul' ens ꝑˢ. eſſet nugacio. ꝙ ens ꝓᵒ poiᵗ ī ſe 2ᵒ ī ſuo ꝯtractiuo ¶ Et itm̄ ſi ponas ꝙ tale ꝯtractiuū ſit ens. uel g̊ ē ꝓᵒ diuerſuꝫ ꝛ ī nullo penit⁹ ꝯicans cū aliq̄ ente ut dr̄ens ꝛ iā cū alio ī aliq̄ ꝯuenīēs. Si dicis ꝓᵐ ꝯdicis 4ᵒ ꝛ 10ᵉ nob ꝓpoſitū. ē. ꝙ n̄ ꝯueit cū ente ꝛ ꝑ ꝯſeq̄ns ē nō ens: Si ā ſit dr̄ens cū q̄cunqꝫ dr̄a ī aliq̄ ſui ꝯueiāt. et m̄ aliquo differant, ergo mediante aliq̄: ergo illud contractiuū habet aliquid quo differat ab alio ente: et habet aliquid quo ſecum ꝯueiat: cū item n̄ ſit ꝓncipium ꝯuenīēcie ꝛ differencie

Primū arᵐ

2ᵐ arᵐ

3ᵐ arᵐ

[illegible]

[illegible]

ꝯᵒ ſomi9 ⁊ e9dꝫ. Tūc ꝗ̇ a ꝯ ipſo iꝺꝫ ꝙ dꝫ: vl ē ens vl nl. ſi nl vl ꝑ9 ꝙ̄ dicis ꝗ: Itē ꝙ ens nō ꝯſtituiꝛ nec diffiniꝛ ꝑ nl: Si ſit ens atguatꝛ vl ꝑ9: vl ē ꝑᵒ dicens ul diuiſū ⁊ ſic ē ꝓceſſ9 ī iſinitū.

zᵐ dzᵐ

¶ Preteā. ſe totꝭ ⁊ ꝑᵒ diuiſis. ⁊ ī iſinitū diſtātib9 nō ē aliq̇ ꝗ̇e ꝯcept9 cōis vniuoc9 realꝭ. Sꝫ de9 ⁊ creatura ſꝫ h9ōi ꝯ̄ ⁊c. Maioꝛ pꝫ ꝙ oppoitū ꝑdicatꝭ iſert oppoᵐ ſbi. minoꝛ ꝗ̄ ꝓꝫ. ꝙ ſi de9 ⁊ creatura n̄ dꝫſtiguerentꝛ ſe totꝭ. eēt maiᵗᵉ ꝯ̄ fidem:

Contra Scoto

¶ Confirmatur iſta rō. Sipl'r ſimplex a ꝗ̄cūqꝫ diſtigꝛ ſe toto dꝫſtigꝛ: hanc aliꝫ rōcio ꝯcedit. cū nō hēat ꝑtem ꝗ̄ ꝯueniat ⁊ ꝗ̄ differat. Specialꝭ ꝯcedūt eā ſcotizātes oēs. cū ſit ꝓpoſiᵒ ſcotica.

Arᵐ franci de Marchia

¶ Preteā arguit Franciſc9 de marchia. ꝗ̇ tenꝫ ꝑtē de deo ⁊ creaturā: ꝑ duas rōēs. ꝑma ē hec ꝗ̄m putat ꝯcludere: Illa rō ꝯis deo ⁊ creature. ꝗ̇ eſt nccē eē ꝗ̇ nō. ſi ſic ſequūꝛ 2ᵒ īꝯueniētia: ꝑmū ē. ꝙ ī ꝗ̇libꝫ erit nccē eē. ꝙ qd̄ de ſe ē tale vbicūqꝫ repitur. eſt tale. ꝯ̄ ī creatura erit nccē eē. qdꝫ ē maᵗᵉ falᵐ cū ōis e9 entitas ſit ꝯtingēs. 2ᵐ qd̄ ſeꝗꝛ ē oppoᵐ. ꝙ qd̄ ē nccē eē ē de ſe hoc. ꝙ nl ē nccē eē. n̄ ſit ī effectū determiatū. nec ei ē determiatū in effectu. n̄ qd̄ ē de ſe hoc ⁊ ſinꝛ. ſimile ꝗ̇ nō exiſtit extra ī effectu. n̄ mediāte aliq̇ ſingulari. ꝯ̄ iſta rō erit ētia de ſe ſingl'aris: ſed ꝯſtat ꝙ ſinꝛ tāle nō ē cōe pl'ribꝫ eēntialꝭ dꝫſtictis c9mōi ſūt de9 ⁊ creatura ꝯ̄ ⁊c. Si ergo dicas ꝙ h9ōi rō nō ē nccē eē. ꝯ̄ nec de9 ꝑbaᵒ ꝯn̄e. Nullū ꝯſtitutū ex aᵒ ē magis neceſſariū ſuo ꝯſtituēte. ꝑᵃ ꝙ ꝯſtitutū ꝯparꝛ ad ꝯſtituēs. ſicut ꝯⁿ ad ꝑmiſſas ⁊ effcē ad cām. Sꝫ ed impoˡᵉ ē ꝙ ꝯᵒ ſit magis nccīa ꝗ̄ ꝑ̄miſſē nec effcē ꝗ̄ ſua cā. alit magꝭ neceīn dependet a mi9 nccīō ꝯ̄ ⁊c.

ꝗ ꝑ al' ē neutra de ſe oppoſitū h' ꝑmiſſue

¶ Preteā ꝯᵒ nccīā n̄ dependꝫ a ꝑncīᵒ ꝯtingēti. Si ꝯ̄ iſta nō ē nccīa ⁊ icludit ꝑfcōēs ī deo. ꝯ̄ aⁿ rō icluſa ī deo ē ꝗ̄ n̄ ē nccīā de ſe. ſed nec ab aliꝗ̄ ꝑoꝛi cū nullū ſit ꝑ9 ipā. nec ab aliꝗ̄ ꝑ9terioꝛi cū nullū poſteri9 ſit cā ꝑoꝛis. ita ꝙᵒ mō ē nccē eē ꝯ̄ nec de9: iſtā rōēꝫ icludēs: qd̄ ē hereſis maīfeſta.

pᵃ racio

¶ Preterea ōis rō realꝭ ꝯis pl'ribꝫ ⁊ dīt ī aᵃ pl'ra ⁊ ꝑ aliꝗ̄s rōēs pl'res ꝯhibit ⁊ determibilis: ē rōciō vīe potentialꝭ realꝭ ⁊ ſimꝭ. ſed ōis rō realꝭ ſinilꝭ ⁊ potētialꝭ eſt ꝑfcōꝭ deo repugnās ꝯ̄ ⁊c. Maioꝛ pꝫ ¶ Tū ꝙ diuidi ē ſolꝭ poᵉ: ſicut diuidere illi9 act9 ¶ Tū ꝙ oē ꝯhiˡᵉ ⁊ determinaˡᵉ ꝑ aliā. ē actuale ⁊ poteˡᵉ ⁊ finitū: ꝙ ſibi pōt aliꝗ̄d addi. ¶ Minoꝛ pꝫ ꝙ de9 ē act9 purus ſimplex ⁊ iſinit9. nl hēns admixtū de poᵃ nec de finito. ¶ Tū ꝙ ī deo eēt ꝯpoſiᵒ ⁊ ſic de9 nō eēt ſimpl'r ſimplex. Tū ꝙ rō potentialꝭ dicit ipfectiōēꝫ.

Confirmᵉ

¶ Confirmatꝛ hoꝛ. ꝙ ī rōibꝫ ꝗ̇ ſub ⁊ ſup ordinatꝭ ꝗ̄ꝑto aⁿ ē ſupioꝛ. tanto ē potencialioꝛ Et ꝗ̄ꝑto iſerioꝛ tanto actualioꝛ. iſta patēt ī ordīe ꝑdicātali: de ꝯīe. ſꝑē ⁊ idio: ⁊ n̄ ꝗ̄ꝑto aliꝗ̄ rō min9 icludit de actu tanto potentioꝛ ē. Sꝫ ꝗ̄ꝑto ſuperioꝛ tanto minus icludit de actu. ꝯ̄ tanto potēnᵒꝛ eſt.

Confirmᵒ

¶ Confirmatur eciā eādꝫ rō ſic. Illa racio communis deo ⁊ creature: vel eſt de ſe potencialꝭ vel nō: ſi ſic. aliꝗ̇d potentiale ē ī deo. ꝙ qdꝫ conuenit alicui ſecundū ſe ꝯuenit ſibi vbicūqꝫ reptatur. ¶ Si 2ᵐ arguo ſic. Nulla rō ꝯtrahēs eſt potentialioꝛ ꝯtracto. ſed ſemꝑ ꝯhens ſe hꝫ reᵘ ꝯhibit: ꝑ modꝫ actus. ꝯ̄ ſi rō ꝯmunis deo ⁊ creature. nō ē potētialꝭ: ꝯ̄ multo magis nec aliꝗ̄ raᵒ ꝯhēns eā. ꝯ̄ cū creatura nl aliꝗ̇d includat n̄ ipſam ⁊ racionem ꝯhentem eam. quarum neutra eſt ex ſe potentialis. ſequitur ꝙ nulla erit in creatura potentialis racio. ſic nec in deo

Argm sa thoe

Opio geral di armachi

Ad om

qd̕ eſt fam: q̄ tūc deƀet eq̄ſimplex et actus purus ſicut deus. Et itm̄. q̄ qd̕ nō eſt de ſe pōnale. nō ꝯponit cuꝫ aliq̄. vt pole cū actuali. ſed ēs ꝯponit cū alio ioo ergo ꝛc. ¶ Pretā ad iſtd̕ arguit thomas i ſuma ꝯ gētiles lio po cao 3o. ¶ Illd̕ qd̕ p̄dicar de pluribꝫ vnice ē ſimplici9 ꝛ p̄9 q̄libꝫ iſtoꝝ ſed deo nl eſt ſimplici9 ꝛ p̄9 ergo ꝛc. ¶ Item effcūs q̄ non recipit formam ſimilē ei p qm̄ agēs agit: n9 ab illa for̄ ſumpte p vniuocā p̄dicacioēm recipe nō poteſt. Sꝫ entia creata a voluntate dīne diſpōe nō pueniūt ſic. ergo de deo ꝛ de entibꝫ c̄atis nl p̄dicatr vnice. ſed ens dr̄ de eis ergo n̄ vniuoce. Maioꝛ pꝫ p exm Ignis eī a ſole genit9 nō dr̄ vnice calid9 cū ſole. nam ignis dr̄ formlr̄ calid9. ſol vo vtualr̄ ꝛ cālit. Minoꝛ pꝫ. q̄ entia creata diuiſim ꝛ ptbilr̄ i deo rcipiūt. qd̕ in eo ſimplr̄ ꝛ vnitr̄ ꝯtinētur. Pretā ſeq̄retur q̄ ens ēēt ge9 p diffinitōnē gnis. ¶ Pretā ad illd̕ arguit gerald9 q̄dbebo po: q̄one pa. vnica pſicantur in noīe ꝛ i noīs rōe. Sꝫ ipole ē deū et c̄aturā i aliq̄ pſicari ergo ꝛ cē. ¶ Ad oppoitū ſic. Null9 ꝯcept9 equiuoc9 eſt ſbm pm alic9 vē ſcīe real. nec obm adeq̄tū poe itellectiue. nec extremū ꝯdictiōis vē. ſed ens hēt oīa p̄dicta: ergo. Maioꝛ q̄tū ad tres ſui ps. pa pars pꝫ. ¶ Cū q̄ ſciā nō ē de ſola voce. tū ꝛ q̄ de ſola voce nō p̄dicantr paſſiones ꝛ ꝓpetates vē reales. cū pao pbar de ſbo p ꝯceptū q̄ditatium. ¶ Et itm̄ po poſterioꝝ. Sciā ē vni9 gnis ſbi. ps ꝛ pao nec e9 ꝯſideratis. Ex q̄ pꝫ. q̄ nō de mltiplici nec de equiuoco: ē vē ſciā. 2a p̄s pꝫ. Nā oīs poa realis hꝫ vnū obm reale. vn̄ nō uir poſſibile q̄ ſola vox ſit obm adeq̄tum intē9 nr̄i. 3a p̄s ē. q̄ i equiuocis nō ē ꝯdictio. Eſt eī ꝯdictio nō noīs ſolum ſed ꝛ noīs ꝛ rei po elencoꝝ. Minoꝛ ꝛ pꝫ q̄tū ad oēs ſui ps. pa ꝛ 3a p̄ꝫ. p ariſtotelem 4o metae. dicit eī q̄ ens eſt ſbm i metaa. ꝛ oēm ꝯdictioēꝫ accipit. penes ēē ꝛ nō ēē. 2a p̄s pꝫ p auic. ipa ꝛ ſuppoir tanq̄ vā ergo ꝛ cē. ¶ Reſpō

Reſponſio

¶ In ia q̄ſtioē ſic pcedā: po eī tractabitr opīo aureoli. 2o impbabir ꝛ e9 demōſtracioēs ſoluētur. ¶ 3o ponā opiōnē ꝓpā. ¶ 4o ponā aliq̄s ꝓpoſicioēs

Opinio aureoli

¶ Quātū ad pm eſt ymaginacio aureoli ponēs tale pm ē q̄dd̕ ꝓbabulū. qd̕. ſ. declarat: q̄ aſpect9 intē9 nr̄i pōt ad aliq̄d mere ꝯfuſū terminari. abſq̄ hoc q̄ tmīētr ad aliq̄m rōēꝫ ꝓpā l ꝯēꝫ. ho aūt ſic pbat. ¶ Inte9 pōt q̄cunq̄ rōēs diſtīctas ſepare. ſed aa ē rō ꝯfuſionis ꝛ mixte notice ſpēꝝ aīal: ꝛ alia diſtīctiōis ꝛ determīacioīs. ergo n̄ ē ipole q̄ ꝯceptū ꝯfuſū ꝛ mixte noticie poſſet aliq̄s hēre abſq̄ aliq̄ aa determīāta rōe cui imitar: Vlteri9 pbat p̄ncipale intētū qd̕ eſt iſtd̕. ¶ Concept9 entis nō icludit aliq̄m rōēꝫ rōēꝫ i q̄ ꝯueniūt oīa entia: ymo remanet vt dicit ſpoliat9 ꝛ denudatus ab oī rōe hoc pbat vt dicit demōſtratiue. p̄ma demōſtrao eſt iſta. ¶ Concept9 q̄ditati9 ē idē oibus rōibꝫ nullo penit9 addito. nō hꝫ i ſe aliq̄m rōēꝫ vnā. ymo ē oēs ꝯfuſe et idiſtincte. Sꝫ ꝯceptus entis eſt idem omnibus rōibꝫ nullo penitus addito ergo non habet vnā rōēm. ſed ē omnes rōēs ꝯfuſe et indiſtincte. Maor habet duas ptes vnā negatiuam et aliam affirmatiuā. Negatiua pbar q̄ vt dicit tenet in vtute p̄mi principij. Quecunq̄ enī vni ꝛ eidē ſunt ꝛ cetera. Sūt enī eadē eodē mō ꝓdētitatis: q̄ ſūt idē 3o. ſed ꝯſtat q̄ raciones ꝓpe entiū nō ſunt eedē ymo inter ſe diuſe: ergo nō pnt ēē idē penitus alicui rōi. ſaltem quin addant aliq̄ꝫ propriam racionem illi: in quo q̄dē

Pma via aurli

pa ratio

Proba demonstro
aureoli

gueniũt ⁊ ꝑ q̃m int̃ se formal͛r distĩguũᵗ ꝙ alias. oĩa simplr̃ eẽnt eadẽ rõe. Si ei͂ differrẽt. aut tũc eadẽ rõe cõuenirent ⁊ differrẽt. qd̓ ẽ impoˡᵉ. ãt oꝫ dare ĩ q̃lꝫ re rõẽꝫ ĩ q̃ differrẽt. eẽ addita rõi. ĩ q̃ gueĩrẽt. c9 oppositũ poĩᵗ ĩ lr̃a. ĩ ꝓpõe. s. ꝙ nᵃ rõ additur. ¶ Affirmatiᵒ ꝓbaᵗ: n̄ ei͂ iste ꝯcept9 ĩ idẽ coĩcideret cũ oĩ rõe detĩata: nõ ꝓdep̃dicaretᵗ oĩbꝫ: Nisi n̄ eẽt ꝯfus9 et ĩdeterminat9 nõ coĩcideret ĩ ꝓdicabilitate cũ oĩ rõe detĩata. Sꝫ ꝑ oppoᵐ. cũ ẽ ĩdetĩatus tũc coĩcidit: ꝓbo añs: ꝯcept9 ĩdetĩminat9 cũ aliq̃ explicatiõe ⁊ determinatiõe ẽ oĩo idẽ q̃oᵐ ad rõẽm ꝯcept9. Sĩuis dr̃nt ĩ mõ ꝯcipiẽdi implicite ⁊ explicite. Ipa ei͂ eadẽ rõ ꝯcepta implicite ⁊ ꝯfuse explicat seipam. cũ ꝯcipiᵗ explicite ⁊ distĩcte. ¶ Alioq̃n si eẽt rõ nõ explicaretᵗ: sed adderet: Mĩoꝛ pꝫ: q̄ q̃cq̃d tale poneᵗ. idẽ tale eẽt ens ⁊ sic ẽ idẽ: nã nõ eẽt illi additũ nec distĩctũ ab ente ⁊c̃. ¶ Preterea 2ᵃ demõstratiõe arᵗ sic: Quecũq̃ due diuidẽtes aliq̃m ꝯceptũ: sic se hñt ꝙ nõ ẽ poˡᵉ dare mediũ: ꝑ abnegatiõẽ ⁊ idẽm vtriusq̃: sed ille ꝯcept9 sic diuis9 ẽ undat9 ab oĩ vna rõe. sed ꝯcept9 entis diuiᵗ ĩ absolutũ ⁊ respectiuũ: ergo n̄ ẽ mediũ ꝑ abnegatiõẽ ⁊ ideꝫ vtriusq̃ g̊ ⁊c̃. Maᵒʳ patꝫ ¶ Cõstat ei͂ ꝙ si ꝯcept9 ĩcludat aliq̃ꝫ rõẽꝫ vnã. oꝫ illã eẽ ĩdeterĩtẽ dr̃ntijs ⁊ mediũ vtriusq̃. ¶ Exᵐ: rõ ꝓꝑĩᵗ nõ est rõalis nec irrõal̃ sꝫ absolut9 ⁊ ĩdifferens ad vtrãq̃: vñ si rõ ꝓꝑiᵗ esset rõalis necio: ꝓꝑiˡᵉ diuisũ ꝑ rõale ⁊ irrõale nõ dicet vnã rõẽꝫ. pꝫ g̊ mĩoꝛ ꝙ ꝓdicatũ ĩcluᵈᵗ ĩ sbõ. bᵒʳ ꝓbatᵗ. Qa n̄ ẽ poˡᵉ ymaginari: ꝙ sit aliq̃ rõ q̃ n̄ sit absoluta ul respectiua: cũ ꝯdictoꝛᵉ se hñant: eẽ ad se ⁊ eẽ ad aliud. ¶ Preterea q̃ncunq̃ ĩte9 attribuit vnũ ꝯceptũ aliq̃bꝫ ꝑ aliã ⁊ aliã rõẽꝫ: ille ꝯcept9 nõ dicat vnã ⁊ eandẽ rõẽꝫ. hec demõstratio vel dicat habetur a pħo ⁊ ꝯmẽtatore 4ᵒ metᵉ. Sed ꝯceptus entis ⁊ aliq̃d nõ attribuuntur decẽ ꝓdicamẽtis secundũ vnã rõẽꝫ. g̊ ꝯcept9 importatus per ens ⁊ aliq̃d nõ dicat vnã rationẽ. Maioꝛ patet per oppositũ Quia ei͂ animal dicat vnã rõẽꝫ. ideo ĩtellect9 attribuit equo ⁊ asiᵒ aĩalitatẽ. ꝑ eandẽ rõẽꝫ. s. ꝑ̄s9 vñ si aliq̃s conceptus habeat vnã rõẽꝫ: cuicunq̃ attribuiᵗ: ꝑ rõẽm istã vnã attribuitur. Mĩoꝛ ꝓbatur. ¶ Alia ei͂ ratio est: eẽ aliq̃d simpliciter: ⁊ eẽ aliq̃d cuius q̃ditas põt eẽ alteri9. Nũc q̃ eẽ q̃litatis. est eẽ ꝑ ꝓbabilitatẽ alteri9. ⁊ q̃litatis. ꝑ dispõẽꝫ alteri9: sic sanitas vrine nõ ẽ nisi signũ sanitatis. ⁊ sanitas diete nõ ẽ nisi eẽ effectiuũ sanitatis. Inducere autẽ sanitatem: ⁊ signare eã nõ est ꝑ eandẽ rationẽ. Similit̃ eẽ aliq̃ditatẽ simpliciter. ⁊ eẽ aliq̃ditatẽ. nõ a se. sed alteri9 sicut dispositio vel ꝓbabilitas vel sicut habitudo vel sicut origo. n̄ est eadẽ rõis ĩ eẽ aliq̃ditatẽ et sic de aliis ¶ Preterea si ꝯcept9 entis ĩportat aliq̃m vnã rationẽ. g̊ rationes ꝓprie entiũ sunt extra rõẽm entis. et ꝑ ꝯñs nil: sed hoc ẽ impossibile g̊ ⁊c̃. Cõseq̃ntia ꝓbatur: si ei͂ importaret aliquã rõẽꝫ ꝯceptibilẽ: illa nõ esset cũ q̃libꝫ eadẽ: implicita ei͂ eẽt ꝯdictio: ꝙ aliq̃ rõ simul eẽt explicita ⁊ implicita. ¶ Ex q̃ ꝯcluditur vlteri9: ꝙ cũ ꝓdicta ⁊ inuiabilia iguenientia sequntur: necẽ ẽ: ꝙ ꝯcept9 entis sit simplr̃ ꝯcept9 ꝯceptibilis idẽtᶦᵗᵉ ⁊ implicite ⁊ ꝯfuse: ita ꝙ nullũ ꝯceptibiˡᵉ ĩ eodẽ implicite relinquatur: Et cũ ꝯceptibile et ratio idem sint: Omnis eni͂ ratio est conceptibilis: sic relinquiᵗ ꝙ nulla ratio explicita sit ibi nec ꝓpria nec communis: Sꝫ e9 ꝯceptus ẽ

2ᵃ demonstratiõ Aureoli

3ᵃ demõstrã

demudat9 ab om̄i ꝯceptib^li ꝛ om̄i rōe
i actu ¶ Uolter9 2° ref̄at mōm. ubi
p^m dictū ꝑit q̄d3 dicta. Primū dc̄m ē: ꝙ ꝯe9
hꝫ duplicē unitatē: p^a ē cui9d3 rōis
quā iꝑtat q̄ tn̄ ē ꝯmūl re^b eoꝝ que
ꝑ drās iꝑtant ¶ 2^a ē ei9d3 ꝯfusionis
2^m dictū ꝛ idetiātiōis re^b suoꝝ iferioꝝ ¶ 2^m
dictū ē iuxta h°. ꝙ ꝯe9 duplicē idet
miātionē iꝑtat. unā ꝑ modū sbtra
cti ꝑfectibil ꝑ rōes drāꝝ ¶ Aliā re^b
īdiꝯꝝ sue vīs. sic aīal ad h° aīal
ꝛ ad id. utraq3 istaꝝ ꝯfusionū siue
idetiaciōnū unit^r tanq̄ fundamēto a
licui actuali ꝛ distīcto puta rōi spēi.
3^m dictum ¶ 3^m dc̄m ē: ꝙ spēs hꝫ unā idetiatiōeꝫ
.s. re^b iferioꝝ suoꝝ. ut iꝑtat ali
qd ꝑ modū foꝛe pōn^t ꝑfectibil. ꝑ mo
dū subtracti ad aliquā vēm q̄ sibi po
test addi. ē ei rō e9 determiātissima
nec ꝯmūl. s. ad aliq̄m aliā vēz: et
ideo nō ꝯhit^r ꝑ drās. rō tn̄ sua est
ꝑcit9 ꝯfusa ꝛ idetiata re^b īdiꝯꝝ isti
us vīs. Cōfusio ā vīs detiātissīe ꝑ
spēm iꝑtate pꝫ. qꝛ tota rō spēi sal
uatur i īdiō exclusa indetmiātione
q̄m habebat put erat i ꝯceptu spēo
4^m dictū ¶ 4^m dc̄m ē: ꝙ ꝯcept9 spēi ē ꝯceptus
oīm īdiꝯꝝ: ꝯfus9 tn̄ ꝛ idetermiāt9
ꝫmixt9 tn̄ cuid3 rōi q̄ ꝑ exclusioneꝫ
ꝯfusiōis ipm idetminate trahi^r ad i-
diuiduū qdlibꝫ. sed ꝯcept9 gn̄is est
ꝯcept9 spēꝝ mixtaꝝ: ꝛ ꝯfus9 ꝛ im-
mixt9 alicui rōi. q̄ nō ē determinatissi
ma sꝫ spectat ulꝯioꝛē detmiātionem
¶ Cōcept9 ā entis ē ꝯfusus nō admix
t9 alicui rōi detmiatissīē nec potencia
li: hec ē rō sua fidelit^r recitata ꝛ decl̄a
2^m articulū ¶ Nūc 2° ꝓtū ad 2^m articulū ar-
guo ꝯ istā opiōnē ponēdo aliq̄s ꝓpō-
nes ꝑ q̄s dicta ꝯmagist^ri ifrangatur
1^a ꝓpō ¶ Prima ꝓpō ē ista: ꝙ aspect9 ite9
ferri nō pt̄ nisi sup aliqd ꝯceptib^le. hāc
ꝓbo sic. Nichil est itelligibile ab in-
tellectu nisi possꝫ ꝯcipi ab itellectu.

sed aspectus ite9 nō pt̄ ferri nisi sup id
qd ē itel^le ꝫ aspectus ite9 nō pt̄ ferri.
nisi sup id qd ē ꝯceptib^le. Maioꝛ ē eui-
dēs: qꝛ aliqd itegꝫ ab itē^u ꝛ ꝯcipi idē
sunt. ꝫ ipos^le ē itegꝫ qd ipos^le ē cōcipi
ab intē^u ꝛ ꝑ ꝯn̄s pꝫ ꝓpō. ꝑmo ui^r
oppositū i adiecto. ꝙ aliqd sit itel^le qd
ab itē^u nō sit ꝯcep^le ¶ 2^a ꝓpō ē i^a. ꝙ 2^a propositio
oē id i qd fert^r ite9 nr̄i aspcūs ē aliq
rō. hāc ōndo sic. rō ꝛ ꝯcep^le idē sūt ꝙ
qcqd ei hꝫ vēz ꝯceptib^t hꝫ vēz alic9 rō-
nis: ut sic dicā Sꝫ oē i qd fert^r aspe
ct9 ite9 nr̄i ē ꝯceptib^le ꝫ oē tale ē aliq
rō. Maioꝛ ē nō ex tmīs ꝛ ꝗ ē ab ad
uisario data. Minoꝛ pꝫ ex ꝑcedente ꝓ-
pōe ¶ Ex q̄ ꝯcludo cōtrā. ꝙ cū ꝯcep nota
t9 entis possit dupl^r ꝯcipi: ꝙ hꝫ distictā
ꝯceptib^{tem} ꝛ ꝑ ꝯn̄s distictā vēz e9 op
positū dic^t ꝯmagist^ri aureoli ¶ 3^a ꝓpō 3^a ꝓpō
ē: ꝙ q̄cunq3 ꝯueniūt i aliq uno ꝯcep^u
ꝯueniūt i aliq una rōe. pꝫ ex duab9
ꝑmissis ꝓpoibꝫ. sꝫ q̄cunq3 ꝯueniūt i aliq
uno ꝯcep^u: ꝯueniūt i aliq uno ꝯcep
tib^li. ꝫ i aliq una rōe ¶ Ex q̄ ꝯcludo
cōtrā: ꝙ cū ꝯcept9 entis siue dēs dic^t
aliq̄m vēz ꝓpā: dicit aliq̄m unū cō
ceptū qd nō dicit aureolus ¶ 4^a ꝓpō 4^a propositio
ē i^a: ꝯcept9 entis ē aliq rō ꝓpā: hanc
ōndo sic. Illa id qd nulla rō ē nec
i re nec i itē^u nō ē aliqd itelli^le. si ꝫ
ꝯcept9 ꝓp9 entis nō ē aliq rō: nec erit
ꝑ ꝯn̄s aliqd itel^le. ꝛ sic erit nichilic9
Illa qd nō ē itel^le ē nichilicū: ut sūt
ꝑuaciōes ꝛ ne^o nes si apphendantur
ab intellectu. apprehendūtur sub ꝓpa
rōe saltem i intellectu ¶ Preterea oīs
reduplicacio reduplicat aliq̄m vēm
sed reduplicacio addi^r enti: ut ens i
quantū ens. ꝫ intra ens reduplicat
aliquam racionem: non alicuius en-
tis specialꝫ: sed aliquam racionem
ꝓpriam entis. ut ens est. Minoꝛ pꝫ. 4°
methaphisice: ubi dicitur. Hec ē sci
encia q̄ speculatur ens inq̄ntum ens

¶ Pretereā oē illud q̄d ē sbm ī aliq̄ scīa hꝫ aliq̄m rōēz ꝓpriā. ꝙ oppoͥᵐ h9 n̄ ē intelligi^le: sed ens ē subm ī methaphica vt nūc suppono ꝫ ꝑc. ¶ Pretereā impo^le ē ꝙ gceptꝰ illiꝰ qd ē rō forꝭ aliq̄bꝫ: vt sint talia: nō sit alia rō ī se. sed entitas ē forꝭ rō aliis entibꝰ vt sunt talia ꝫ est aliq̄ rō forꝭ in se Maior ē euidēs: q̄ eī ī se nō ē aliq̄ rō. q̄uo erit aliis rō forꝭ ¶ Apparet ꝑ exēplo. nā si aīal nō ē aliq̄ rō ī se nō pt̄ eē rō forꝭlis aliis. ut sint talia iō aīal dicit ī se aliq̄m rōēz ¶ Minor ē ēuidēs ¶ Sicut eī hūanitas ē forꝭ rō: q̄ hō ē hō: ita entitas est formalꝭ rō q̄ ens ē ens ¶ Pretereā īteꝰ gapiens aliq̄ sine rōibꝫ ꝓpriis eoꝝ. cōcipit ea mediātē aliq̄ rōe gī. oꝫ enī ꝙ gcipiat ea sub rōe ꝓpria ul' cōi. sꝫ inteꝰ nī distribuēdo ens: ꝑ q̄libꝫ distribuit ꝑ īfinite: ꝙ ꝑ oībꝫ possibilibus q̄ sunt īfinita: Infinite eī sūt nūoꝝ ꝫ nō pōt inteꝰ oīa ꝑ q̄bꝫ distribuit ipm ens integꝛe: sub ꝓpriis rōibꝫ. ꝫ si ītelligat. ītelligit ꝑ aliq̄m rōēz cōmunē oībꝫ: sed gīs rō h9oi nō ē nisi rō entis ꝫ ꝑc. ¶ Pretereā: q̄cunq; gfundūtur sic ꝙ remanēt ī se distīcta. cōfūdūtur ī aliq̄ aᵃ rōe. ā gfusis. In po^le eī ē idꝫ eē gfundēs ꝑ confusum rōᵒ eodē. sed oīa inferioꝛa gfundūtᵃ ī rōe entis. ꝫ ipm hꝫ rōēz q̄ ē ab oībus distīcta. sicut gfusū ꝑ nō gfusū Sꝫ entia vt gpātur: seu accipiuntᵃ in rōe ētis ī cōi: gfundūtur ī ea: ut ā accipiūtur ī se ꝑ ꝑ rōēs ꝓprias eorū. sunt igfusa ꝑ distīcta. oꝫ ꝫ rōēz entis aliā fore a rōibꝫ inferioꝝ ¶ Ex q̄ gcludo correlarie. ꝙ gceptꝰ entis nō ē denudatꝰ ab oī rōe vna: cꝰ oppositū dicit aureolꝰ. Jō pꝫ falsitas opīonis ¶ Quita ꝓpoᵒ ē. ꝙ aspectꝰ īteꝰ nō pt̄ ferri sup aliq̄d denudatū ab omni rōe. Hāc ꝓbo sic: Oē ī q̄d fertur aspectus īteꝰ ē aliq̄ rō. ꝫ nō pōt ferri īteꝰ sup aliq̄d denudatū ab oī rōe. gn̄a ē euidēs: ꝑ aūs pꝫ ex 3ᵃ ꝓpoᵒᵉ ¶ Ex hijs gcludo correlarie ꝓpabulū ꝓcedentꝭ ymaginacioīs eē simplr̄ falsᵐ. cū dicit: ꝙ aspectꝰ īteꝰ pōt terminari ad aliq̄d mere gfusū ꝑ īdistīctū: absq; hᵒ ꝙ termineᵃ ad aliquam rōēz ꝓpriā ul' gēz. Nūc rō istiꝰ ꝓambuli nō gcludit. cū dr̄ ꝙ īteꝰ pt̄ q̄scunq; rōēs distīctas separe: detᵃ ista maioꝛ: ꝑ ꝑ minoꝛ: et cū dr̄ ꝙ alia ē rō gfusioīs ꝑ mixte noticie specieꝝ ¶ Cōcedo ꝑ illā: sꝫ gᵒ nō seq̄ᵃ ex ꝓmissis: cū sic gcludiᵃ: ꝫ nō ē impo^le: ꝙ gceptus mere gfusus ꝑ mixte notīcᵉ possit hēri absq; distīcta rōe: cui īmitatᵃ Nō seᵃ vt pꝫ manifeste: ꝙ mutat abstractū ī gcretū: sed deberet sic īferri. ꝫ ītellectus pōt hēre de ista rōe q̄ est gfusio absq; hoc ꝙ hēat de iᵃ rōe q̄ ē distīctio: ꝑ hanc gᵒnē gcedo. sed ex hoc nl' hēs: Cōmittiᵃ eī fallaᵃ figure dictiōis ¶ Ad eius rōēs ꝓ dl'cta gᵒne rn̄deo ¶ Ad ꝓmam cōmunis doctoꝛ dicit: ꝙ maioꝛ n̄ ē vīal ¶ Ad ꝓbacōēz. dicendū: ꝙ ꝓncipiū illud hēt vnitatē q̄ī idē ī q̄ aliq̄ sunt eadꝫ: nō est illimitatum. Nā tale ꝓpter sui illimitacōēz pt̄ eē idem pluribꝫ realiꝭ distīctis īter se: Exᵐ ī eēntia diuinā q̄ ē eadꝫ cum tribꝫ ꝑsonis Cōceptus ā entis ē summe illimitatus ꝓpt suam cōitatē q̄m hēt ¶ Alr̄ possꝫ dici negando minorē. Nā hic habeo rōēm certā: ꝙ oē īferius hꝫ distīctiōēz aliquā extra ītellectū sui superioris ꝑ ꝓgn̄s aliq̄d addit sup illud. gceptus ꝫ entis nō coīcidit ī oīmodā ydēptitatē cū oībꝫ rōibꝫ nullo penitꝰ addito ¶ Ad secundā demōstracōēz pōt dici. ꝙ ista vocata demōstraᵒ peccat ꝑ ī maiori ꝑ ī minori ꝑ ī gclusiōē. In maiori: ꝙ implicat impossibilia

Correlariu̅

quinta ꝓpositio

correla

Sꝰ ad dc̄m Aureoli

Ad rōnes aureoli

Exᵐ

Alr̄ solu̅

Ad 2ᵃᵐ rōnē

.s. ꝙ ſit aliq̄s ꝯceptꝰ q̇ditatꝰ ꝑdicabil ⁊ ꝑ ꝯceptꝰ q̇ditatiōs diſibilis ⁊ tn̄ nullā rōnē īcludit uł importat. q̄ q̄dꝫ īcopoſſibilitas ex ꝑ̇declaratis apparet. In miōre .n. peccat: cū ei aſſumit ꝙ eē ad ſe ⁊ eē ad aliq̇d ſīt ꝯdictoria. ⁊ iō int̄ ipa nō ē mediū. q̄ro ei ſi eē ad ſe ⁊ eē ad aliq̇d ſint extrema ꝯdictiōis for̄lia uł m̄alia. ſi for̄malia. alterū ē purū nł. Si m̄alia. ergo oībꝫ illis q̄ pn̄t eē ſic ꝯdictō. nullū ē mediū ſeu nulla rō pōt eē meª qd̓ ē maīfeſte fam. In ꝯ̇ne peccat. cū ꝯcludat fam ex falſis

¶ Ad formā ergo rōis: nego miōrē nec ꝓbaº eiꝰ ſtoꝫ ut dictū ē. Unū ꝯcedo. ꝙ aliq̄ raº pōt ꝯcipi ꝑ abnegatōnē abſoluti ⁊ reſpectiui. q̄ q̄dꝫ ī ſe nō erit abſoluta nec reſpectiua: ſed neutra: ſicut rō ēt' ī ſe. nec ē ad ſe nec ad aliq̇d poſitiue: et ꝯtractiue. ſed ē ꝑuatiue utrāq. ſic aīal nec ē rōale nec irrōale: ut ꝑcedit ſpēꝫ. ſꝫ ꝑuatiue qꝫ ad utrūq eſt ī potētia: lꝫ neutrū ſic poſitiue īcludat

Ad 2ᵐ

¶ Ad ꝫ ꝯ: Nulla īferior rō ē abſolutior rōe ſupiori. ſꝫ rō ſbe q̄ ē inferior rōe entis: cū ſit abſoluta for̄lr ⁊ poſitiue: tal' ē abſolutior q̄cunq rōe nō ſic abſoluta ut ē entis. ergo nō īcludit ipam

p̄ª obiec°

¶ Preterea ad idꝫ replico ſic: Impolē ē aſpectū intēꝰ nr̄i tīminari ad aliq̄m rōnē: ⁊ integat eā ad ſe ſine termīo coītellecto: uł nō ad ſe: tīm coītelligēdo: ſꝫ ſi nō ītelligit rō ad aliq̇d: ē abſoluta: ſi coītelligat tīmꝰ ē reſpª. ergo tal rō media excogitari nō pōt: Maior ē euidēs. qꝫ coītelliget tīminū ⁊ nō coītelligit ꝑ eādꝫ rōnē ſūt ꝯdictoria imediata

Rñ franch de Marchia

¶ Ad ꝑᵐ rñdet franciſcꝰ de marchia ſic. ꝙ abſolutū ſumitur tͥplicit. uno mº ꝓ̄ptū diuiditur ꝯ̄ depndēs ¶ Alio mº ut diuiſū ꝯ̄ ens ꝯtractū ſꝫ 3º mº ut diuiſū ꝯ̄ ens reſpectiuū ¶ Tūc ad ꝓpoſitū dico. ꝙ uł abſolutū accipit̄ ꝑmo mō ⁊ 2º ſic maior ē uera. ⁊ ſic oīs rō ſuperior ē abſolutior ſuo īferiori qꝫ magis īdependēs ꝙ̄ īferior. cū īferior depēdeat a ſupiori ⁊ nō ecōuerſo ¶ Eſt ⁊ mīꝰ ꝯtracta ⁊ mīꝰ rēſtricta ꝙ̄ illa ut patꝫ 3º aūt mº accipiēdo abſolutū maior nō ē uera. qꝫ ſic rō īferior ē abſolutior ſuo ſupiori. ſicut rō ſbe rōe entis qꝫ rō ſbe ē abſoluta for̄lr ⁊ poſitiue ¶ Rō aūt entis nō ē abſoluta nec reſpectiua iº mº ut dictū ē

Ad 2ᵐ

¶ Ad 2ᵐ dr̄. ꝙ aliquā rōnē ītelligi nō coītellecto tīmiō pōt eē dupl'r. uł qꝫ illa rō eſt ad ſe for̄liter. ⁊ illud qd̓ ſic integ' ē for̄lr ⁊ ꝓprie abſolutū: uł qꝫ illa rō nō ē for̄liter ad aliq̇d. nō tn̄ ē for̄lr ad ſe. ⁊ illud qdꝫ ꝯpetit iſtā rōnem īteg' nō coītellecto termino. nō oꝫ ꝙ ſit for̄liter ⁊ ꝓprie abſolutū. ſꝫ qꝫ abſtractū uocetur abſolutū ¶ Cōcedo ergo ꝙ rō ꝓpria entis: nō ē abſoluta nec reſpectiua: ymō ē neutra q̇ditatiue ⁊ utrāꝫ ꝑmiſſiue ⁊ hoc ſimplr ī oī rōe tn̄ſcēdēti

Ad 3ᵐ demonstr.

¶ Ad tām demōſtratiōnē ꝯcedit' maior. ſi ſit alia ⁊ alia rō ſe tenens ex ꝑte ꝯceptus q̇ attribuit'. ⁊ nō ex ꝑte eorꝫ q̄bꝫ ſic attribuit'. aliās nłlus ꝯceptus eēt uniuocus ¶ Alia ē ei rō aīalitatis ꝑ eē qd̓ hꝫ ī boue ⁊ alia ſᵐ eē qdꝫ hꝫ ī aſino ¶ Ad minorē nego eā: ſi accipiatur rō ſe tenens ex ꝑte entis ¶ Ad ꝓbatiōnē dico ꝙ licet ſit alia rō. de eē aliq̇d ſimplicit ⁊ de eē aliq̇d eiꝰ aliq̇ditas: ē ſicut eē alteriꝰ. tn̄ rō ipiꝰ eē: ē eadꝫ utriuſq rōis. ⁊ ab utrāq neutra

Ad quartum

¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo ꝑmā ꝯñtiā. ⁊ ꝙ oēs ꝓprie ratiōēs entiū ſunt extra ꝓpriā rōnē ētis ſicut rōēs ꝓprie īferiorꝫ ſunt extͣ rationē ꝓpriā ſupiorꝫ ¶ Rō ei ſupiorisꝫ abſtrahit a rōibꝫ ꝓpriis īferiorꝫ ⁊ eiꝰ īferis. ergo ſunt nł nego ꝯñtiā: lꝫ enim rō ꝓpria entis alias nō īcludit ¶ tn̄ rōēs alie rōēz entis īcludūt. Peccat ḡ i foꝛ̄. ¶ Arguā ei ſic: ꝓpe rōēs hoīs ꝛ leonis ſunt extra ꝓpā rōēz aīal. ḡ homo ꝛ leo nō ſunt aīalia qḋ falſū ē.

3ᵐ principale

¶ Q̄ntū ad 2ᵐ ꝗḋ erat ponēda opiō ꝓpa ꝛ ſcotica defendenda. ſic ꝓcedam. pmō ponā aliq̄s dyſtīctiōēs. ¶ 2ᵒ ponā aliq̄s 9ᵒnes. ¶ De pᵒ ſit iᵃ pᵃ diſtīctio. ꝙ 9ceptꝰ pt̄ ſumi mltipl̄r. vno mᵒ ꝓ poᵒ 9ceptuat. ¶ 2ᵒ ꝓ rōē 9cipiēdi ul̄ ſpē intelliᵇᶦˡᶦ. ¶ 3ᵒᵒ ꝓ actu ītellegēdi ſiue 9ciᵈᶦ. ¶ 4ᵒᵒ ꝓ aliq̄ ꝓ actū 9ciᵈᶦ foꝛ̄to. ſeu elaborato vt aliqui doctoꝛes dicūt. ¶ 5ᵒᵒ ꝓ obo 9cepᵗᵘ ſiue ītelliᵗᵘ. ¶ 6ᵒᵒ ꝓ obo 9cepto vt actu t̄miāt actū intēꝰ. ul̄ 9ciᵈᶦ: qḋ idem̄ ē qḋ relucet obᵛᵉ i actu ītēᵈᶦ ul̄ 9ciᵈᶦ.

Pria diſtīc
1ᵒ
2ᵒ
3ᵒ
4ᵒ
5ᵒ
6ᵒ

¶ 2ᵃ diſtīctio ē ſcoti ꝛ ē tal̄: ꝙ vniuocaᵒ ē tplex. q̄dā ē phica. q̄dā loᶜᵃ. q̄dā meᶜᵃ. ¶ Vniuoᵒ phica ē vnitas n̄ture ex n̄ra rei ēcūſcpta oi opatione intēꝰ. Et de iᵃ loq̄ phs 7ᵒ phꝰ quāᵒ dicit. ꝙ i ſpē ſpēᵐᵃ ē ꝓpe 9paraᵒ et nō i gne. q̄teꝰ ſpēs dicit vnā n̄ram vniuocā. nō āt geꝰ. ſed latēt equocaciōēs i gnibꝫ. ¶ Geꝰ ei dr̄ equocū equocaciōē oppoita vniuocaciōi phiſice eo ꝙ ſibi nō corn̄det vna natura ul̄ ypoſtaſis extra ſꝫ plures. ꝑ ꝙ dit 9ᵒᵃ ꝛ themiſtiꝰ ſup pᵒ de aīa: vniᵒ iᵃ ē i ſpē ſpēᵐᵃ ſolū: q̄ ibi ē vna natᵘᵃ vniᶜᵃ reali. minori tū vniᶜᵃ nāli ſicut poſtea patebit.

2ᵃ diſtinctio Scoti
3ᵉ vniᶜᵒ phiᶜᵃ loᶜᵃ Meᶜᵃ

¶ Vniuocaᵒ loᶜᵃ ē vnitas tal̄r ul̄ intencoīs pᵉ ſub itēcioē loᶜᵃ 9cepte. vbigr̄a: ſub intencioē gnis ul̄ dr̄e nl̄ aliꝰ alterꝰ logicꝰ ei 9ſidāt hꝰōi itēciōēs 2ᵃˢ adiūctas rebꝫ. ¶ Ex q̄ 9cludo correlarie. ꝙ aliqḋ trāſcēdēs ē vniuocū vniuocaᵒᵉ loᶜᵃ. q̄ lꝫ nᵃ itēnᵒ 2ᵃ i gnē puta geꝰ ul̄ dr̄a 9petat alicui trāſcēdenti. tū ſibi 9ūit extra geꝰ 9petit 2ᵃ itēnᵒ: ſicut pꝫ aliq̄lr cū ſibi 9petat rō ꝛ itēnᵒ vniūſalis q̄ ē loᶜᵃ ēē 2ᵃ intenᵒ. ¶ 2ᵒ dico ꝙ aliqḋ ēē vniuocū vniᵒᵉ loᶜᵃ ꝛ ēē equocū equocaciōē phica eidē nō repugnt. pꝫ ex pdcis. q̄ geꝰ ē equocū equoᵒᵉ phica ꝛ vniuocū vniuocaciōē loᶜᵃ.

Vniuocaᵒ logica
Correlarium

¶ Vniuocacio methaphica ē. vnitas aliꝰ pᵉ intēciōis abſtrahiᵗ ꝓ itēᵐ a plurbꝫ ex natura rei. ēcūſcpta q̄cunqꝫ intenᵒᵉ logica ꝛ 2ᵃ. ¶ Et hᵒ mᵒ ꝛ̄ trāſcēdētibꝫ n̄ repugnt vniuocaᵒ vt dicē. ¶ Ex q̄ 9cludo correīe. ꝙ aliqḋ ē vniuocum meᶜᵉ qḋ nō ē vniuocū phiᶜᵉ ꝓpe loq̄ndo.

Vniuocaᵒ methaphiᶜᵃ
Correlarium

¶ 3ᵃ diſtīctio ē. ꝙ ſicut pōt poni duplex rō i q̄ aliq̄ 9ueīut. s. trāſcendens ꝛ predicamēt. Siil̄r pt̄ diſtīgui vniuocacioīs modꝰ. vt dicaᵗ ꝙ ē q̄dā vniuocaᵒ trāſcēdens/ꝛ q̄dā pdicamtal̄. ſed 2ꝰ modꝰ ē famoſioꝛ ꝛ iō phs vt plurimū loq̄ de ipō ꝛ antiq̄ doctores. Vñ tñ ꝑ iſtā ꝓpoēz famoſā. ꝛ dignitatē ſcotizantiū: cuilibꝫ entitati. corn̄det ꝓpoꝛtionabil̄r vnitas ſua ꝓpa. cū ens de omnibus pdicēᵗ ipſum 9ſequitur aliq̄ vnitas. Et hoc non aſpiciētes doctoꝛes aliqui plurimum deuiauerunt a veritate.

3ᵃ diſtinctio

¶ 4ᵃ diſticᵒ eſt franciſci de marchia ſuppmū ſentenciaꝝ. Et eſt iſta: ꝙ quatuoꝛ ſt gradus vniuocacionis: ꝓpter quorū diuerſitatē. diuerſificatur opinio de vniuocacione entis. vniuocum enī i ſua vniuocata deſcendit q̄druplicit̄. Aliq̄n ſiqḋ deſcendit ꝑ eandē rōēm ꝛ ꝑ eūdē modū ēēndi communē ipīs ꝛ ꝑ eundē oꝛdinē ꝛ ꝑ eundē graduꝫ pfectionis ēēntialē: et iſte gdus ſiue modus vniuocacionis: eſt perfectioꝛ modus poſſibilis: qui poteſt reperiri in creaturis. Et huiuſmodi vniuocacio tantum eſt in ſpecie ſpecialiſſima. Species ſpecialiſſima vt albedo deſcendit in ſua indiuidua cꝰmodi ſunt iſta īdiuidua hec albedo ꝛ illa albedo. ſecundū eādē racionez et

4ᵃ diſticᵒ Franciſci
pᵘ gradus vniuocacionis

eūdꝫ modꝫ ēēndi eis cōēm. pꝫ ⁊ secundꝫ eūdꝫ ordīeꝫ ēēntialē. ꝭ phm. 5° meᵗᵉ: ordo ēēntial ē int̄ spēs. nō ā int̄ idia ⁊ iō spēs nō ꝑ9 descendit ī cōiū indiᵐ ꝗ ī aꝺ. Accidit eī medio e9dꝫ spēi ꝙ sit ꝑ9 a°. ¶ Accidit eī idio e9dꝫ spēi. ꝙ sit ꝑfecti9 alio. ꝑmit eī ēē 2° eq̄ꝑfecta ⁊ iō descendit ī ea ꝭ eūdꝫ ordinē eq̄ꝑfectū. ⁊ hoc ꝑ se: ⁊ hic ē ꝙ ī spē spālisᵐᵃ ē ꝑfectissima ꝑꝑatio ¶ 2ꝰ ḡd9 minor isto ē ꝙ aliq̄ꝺ descēdit ī cōiuocata ꝭ eādē rōēꝫ ⁊ ꝭ eūdꝫ mōm ēēndi ⁊ ꝭ eundꝫ ordīeꝫ ēēntialē. nō ā ꝭ eūdꝫ ḡdꝫ ꝑfectiōis. q̄m° descēdit aliqꝺ aīal sbalē nū ī suas spēs. vt aīal ꝑ rōale ⁊ irrōale. puta sba aīata sēsiᵗ. ē ī omnibꝫ spēbꝫ ꝭ eūdꝫ modꝫ ēēndi et ꝭ eūdꝫ ordinē ēēntialē. vt dē 4ᵐᵒ meᵗᵉ. n̄ tñ descēdit ī ea ꝭ eūdꝫ ḡdꝫ ꝑfectiōis. Aliū eī ḡdꝫ perfectiōis hꝫ homo ꝗ hꝫ brutū. ⁊ iō ī hac diuᵗᵉ ḡduū sedꝫ ab cōiuocacōē ⁊ accedit ad equocacōēꝫ. ꝑpᵗ qꝺ diᵗ phs 10° meᵗᵉ ꝙ latent equocacōēs ī gnibꝫ ⁊ ī 2° posterior. In q̄bꝫ vbꝫ 2° innuit phs. ꝑmo q̄dꝫ innuit mltiplicitatē ⁊ diūsitatem ḡduū gnis. penes qꝺ acciᵗ e9 equiuoca°: 2° ā innuit cōitatē rōis eius penes q̄m ē e9 cōiuoca°. ⁊ h° cū dixit latent equocacōēs sub aliq̄ eī habent h9modi equocacōēs late. si latent hoc ē sub q̄ latēt: iᵉ equacacōes penes ḡduū gnis: ē cōitas rōis spius latēt ibi diūsitates ḡduū: q̄ sᵗ e9dꝫ rōis forlis ¶ 3ꝰ ḡd9 cōiuocacōis ē minor ꝑdictis duobꝫ ⁊ ē: q̄n aliquid descēdit ī sua īferiora ꝭ eādꝫ rōēꝫ ⁊ ꝭ eūdꝫ modꝫ ēēndi. nō tñ ꝭ eūdꝫ ordinē nēc ḡdꝫ ēēntialē: sic nūs descēdit ī suas spēs: Descēdit eī nūs ꝭ eādꝫ rōēꝫ nūi ī cōi. ⁊ ꝭ eūdꝫ modꝫ essēdi sed tñ ꝭ aliū ⁊ aliū ḡdꝫ ꝑfectionis. Perfectiorē eī ḡdꝫ ꝑticipat ternarius ꝗ binari9: descēdit etiā ordine ēēntiali ī suas spēs. nō ā ordīe superioris ⁊ īferioris. sed ꝑ ꝑ9 descendit ī cōnā spēꝫ ꝗ ī aliā spēm. vt ꝑ ꝑ9 descēdit ī binariū ꝗ ī ternariū. et sic ascēdendo. ¶ Et q̄ntū ad talia cōiuoca dicit phs. 8° meᵗᵉ. ꝙ spēs rerū sunt sicut nūi. Sicut eñ spēs nūi habent ordīeꝫ ēēntialē. ita spēs rerū habent ordinē sūe sunt ordiate īter se ad īuicē. ¶ Et iste ḡd9 cōiuocatiōis accedit ad analogiā: vn̄ numerus ē cōiuocū q̄ntū descendit in suas spēs ꝭ rōēꝫ cōnā ⁊ ꝑdica² de eis: ¶ Analogū ā vt descēdit ꝭ eūdꝫ modū. ⁊ postea spēs habent īter se ordīeꝫ. ¶ Et ꝯ pꝫ ꝙ analogia rei tenet se cū cōiuocatione ¶ Quart9 ḡd9 ē minor ꝑdictis. q̄n aliq̄ꝺ descēdit in sua īferiora ꝭ eādꝫ rōēꝫ. nō tamen ꝭ eundꝫ modꝫ ēēndi. nec secundꝫ eundē ḡdꝫ perfectionis. nec secundꝫ eūdem ordinē ēēntialē. ¶ Et sic ens descendit ī sbaꝫ ⁊ accn̄s. Racio autē entis est ī se eadꝫ ī substantia ⁊ accidente. habet tamen diuersū gradū perfectionis in eis. Substātia enim ꝑsupponitur accidenti. habet etiā aliū modꝫ essendi ī substantia ⁊ accidente. In substātia enim existit independenter. ī alio subiectiue. ¶ Et ita ī accn̄te habet oppositū modꝫ ēēndi. Iste ā ē īfim9 ḡdus cōiuocacionis cōiūctū hꝫ de equocacōē. q̄r diuersitatē graduū. modꝫ ēēndi diuersū ⁊ diūsitatē ordīs. ⁊ iō tale sunt ē cōiuocū equocū ⁊ analogū. ¶ Est sicꝫ vniuocū q̄ᵐ ad cōitatē rōis. equoᵐ q̄ntū ad diūsitatē graduū ⁊ modum ēēndi. Analogū autem q̄ntū ad ordinē ¶ Quinta distīctio ē ꝙ nos habem9 cōiuocū equocū ⁊ analogum ¶ Et dānt hoc m°: q̄r cōiuocū ē cui 9 nomē ē signū cōnū ⁊ ātem° signata ē cōᵃ

rꝫ bene
2ᵘˢ gradus

3ᵘˢ gradus

rꝫ bñ de mīo

q̄rtus gradus

Quīta distīctio

vn̄ vniuocū dr̄ rōe vnitat̄ noīs sig̃ntis ꝛ itencōis sig̃te. vn̄ iᵃ duo videlicꝫ nom̄ sig̃nes ꝛ iten° sig̃ta. ꝯpᵃ do ad īuicē. referuntur vniᶜᵉ ad se vel rōe signi ad sig̃tū ꝛ eꝯ°. ꝙᵐ ad hec. ꝙ sicut nomē qḋ ē signū ē vnū. ita iten° sig̃ta ē vna. ¶ Equocū vō ē cuiꝰ nomē ē vnū. itencōes vō plures. vn̄ ī equocis vnitas noīs sig̃tui est dystīcta ab vnitate intencōis sig̃te. sic multitudo siue pluralitas. dystīgᵗ² ab vnitate itencōis sig̃te. ¶ Ex q̊ pꝫ ꝙ vniuocū ꝛ equocū ꝯueniūt ī vnitate noīs qꝛ vtrobiqꝫ ē nomē vnū. dr̄nt tamē ī diūsitate itencōis sig̃te. qꝛ ī vniuoco ē vna iten°. ī equoco vō plures.

¶ Analogū ē qḋ sig̃t vnā itencionē ꝑ ꝑꝰ ꝛ posteriꝰ dicam. ¶ Ex hijs sequit² correlᵃ ꝑrimū ē. ꝙ ī equocis n̄ dr̄nt supposita ꝛ sig̃ta. Ipm̄ ei equocū vt dc̄m ē. nō sig̃t aliqḋ vnū cōe plurib3 īferiorib3. sed sig̃t ꝑ° ꝛ imeᵗᵉ plura. ꝛ iō n̄ ē aⁿ sig̃tū a suppoitis. siue ꝓ q̄b3 pᵗ supponere / nō ē sic de vniuoco. q̄m vniuocū sig̃t intencionē vnā ꝯez multis inferiorib3. q̄bus eꝰ sig̃tū ꝯueīt: sicut pꝫ cū dr̄. Oīs homo currit. ꝛ ita ē aliud sig̃tū vniuoci ꝛ eꝰ suppoitꝫ ¶ 2ᵐ correᵐ ē. ꝙ uniuocū ē ꝑꝰ naturalit̄ ꝑo equoco. ꝛ oē equocū reducit² simplr̄ ad vniuocū sicut multitudo ad vnitatē. hᵒ pꝫ qꝛ q̄dlib3 illoꝝ qḋ sig̃t equocū ē vniuocū. aut nō. si sic. habet² ꝓpositū. si nō: cū nō sit ꝓcedere ī īfinitū ī sig̃tis noim̄. nec ī noib3 sig̃ntib3. sed tādē ē deuenire ī aliq̄: q̄ꝝ q̄dlib3 ꝑ se ē vnū. ꝛ ita equocū reducet² ad vniuoᵐ sicut multa ad vnū vt dᶜ phs 4° methaᵉ: qḋ vnū n̄ sig̃t nl̄ sig̃t ¶ Terciū correᵐ ē. ꝙ int̄ vniuocū ꝛ equocū ꝓ²ꝑlr̄ nō ē dare meᵐ. lꝫ sit dare malit̄ aliq̄ m°. vꝫ ꝙᵐ ad ordīez suppositoꝝ. hoc pꝫ. qꝛ īt̄ vnū ꝛ n̄ vnū seu plra nō ē dare mediū. g° om̄e nomē sig̃t intencōez vnā. ꝛ sic ē vniuocū. ut nō vnā itencōez sꝫ plꝛs et sic ē equocū. ¶ Cōstat ḋ ꝙ ꝓ²ꝑlr̄ int̄ illa nō ē dare mediū. nā analogū n̄ ē mediū n̄ m̄alr̄: sicut nec int̄ unū ꝛ plura: Accidit ei vniuocis ꝛ equocis. ꝙ supposita eoꝝ hn̄t ordīez attributiōis ad īuicē. In hꝰōi ḋ ordīe dystīg² analogū ab vniuoco ꝛ equoco. q̄dlꝫ ei abstrahi² ab iᵒ ordīe. sꝫ tn̄ iᵃ saluāt vniuocū. q̄m hꝰōi rōez habēt ꝛ ordīez attributiōis. hn̄t n̄ vniuoca vnā rōez cōem. ꝛ tūc tala analogū se tenz cū vniuoco. ꝛ n̄ ē vniuocū: qꝛ talia hn̄tia hꝰōi ordīez. nulla hn̄t cōem rōez: tūc tale analogū se tenz cū equoco. ꝛ iō oē analogū vl̄ ē ꝓ²ꝑlr̄ vniuocū ut equocū. sꝫ addit rōez uiz dc̄i ordīs. rōe cuiꝰ accn̄talit̄ dr̄t ab vtroqꝫ ¶ 6ᵗᵃ dystīctᵒ ē hec. ꝙ refert dicē: ēē aliqḋ vniuocū ꝛ vniᶜᵉ ꝓdicatū: Albedo ei ē qḋ vniuocū in diūsis ꝛ īest ilt̄ ꝑ eꝰ nomē ꝛ eꝰ rōez. Nō tn̄ ē de ilt̄ vniᵈᵉ ꝓdicatū. nā vniuoce ꝓdicari ē q̄ditatiuē ꝓdicari. ¶ Dr̄ ei q̄ditatiū ꝓdicaᵒ a ꝓdicacōe denoīnatiua. vn̄ ēē uniuocū plurib3: nō ē n̄ ēē eꝰdē rōis ī oīb3. q̄madmodū se habet albedo resᵖ ſboꝝ: q̄b3 īest. Sic pt̄ dici de ente. ꝙ ens n̄ uniᶜᵉ de oībus ꝓdicatur. qꝛ nō de suis paᵒnib3 cum n̄ de ilt̄ q̄ditatiē ꝓdice²: nec ꝛ de ultimis dr̄ntijs. cū sua rō sit eadē apḋ oēs

¶ De 2° hꝰ articuli ponā aliq̄s ꝯ°nes: Prīaᵃ ꝯ° ē ista: ꝙ ens gīt suptū nō ē vniuocū oīb3 vniuocaᵒᵉ phical. Hāt ꝓbo. Cōceptui ētis gīt supto. nō corrn̄det aⁿ una nᵃᵃ ī re extra g° ꝯceptꝰ entis n̄ ē vniuocꝰ uniuocaᵒᵉ phica. Añs ē euidēs. qꝛ ꝯceptui ētis ī gī substāt oīa enᵃ. de q̄b3 certū est ꝙ nō dicunt unā naturā. ꝯn̄a apaꝫ ex ꝓcedentib3 ꝑᵃ ꝛ 2ᵃ dystīctiōe

n q̄ equoci

n q̄ sit analog

pᵐ correlāᵐ

n

2ᵐ correlatiuū

p auctore de mutis

3ᵐ correᵐ

n̄ ib̄

6ᵗᵃ distīcᵒ

p̄ nota de subᵒ

n

pᵃ ꝯ°

2a conclusio

¶ 2a conclusio sit ista: ens communiter sumptum est omnibus univocum univocatione logica. Hanc ostendo sic. Aliquid quod dicit aliquam communitatem realitatem vel quidditatem conceptuam sub aliqua intentione logica est univocum univocatione logica. Sed ens communiter sumptum est huiusmodi, ergo etc. Maior patet ex distinctione univocationis logice superius posita. Minor similiter est evidens: quia licet ens commune sumptum non accipiatur sub intentione generis vel differentie vel alicuius intentionis secunde in genere: contra tamen ut potest concipi sub intentione communi, que utrique intentio est logica et secunda.

3a conclusio

¶ 3a conclusio est hec: quod ens communiter sumptum est univocum omnibus univocatione metaphysica. Sic intelligendo: quod ens dicit aliquem communem conceptum realem abstrahibilem ab omnibus entibus particularibus, in quibus includitur quidditative. Et quoniam conceptus est predicabilis quidditative de omnibus essentialiter communiter et in quid.

Probatio conclusionis univocationis entis

Hoc ostendo sic: Omnis intellectus certus de uno conceptu et dubius de duobus diversis: in quibus ille conceptus certus quidditative includitur: habet conceptum illum de quo est certus alium a conceptibus de quibus est dubius univocum illis. Sed intellectus hominis potest esse certus de aliquo quod sit ens, dubitando utrum sit deus vel creatura substantia vel accidens et sic de aliis in quibus includitur ens quidditative, sicut patet: ergo conceptus entis est alius a conceptibus dubiis et univocus illis: ita quod de se est neuter illorum et includitur in utroque illorum. Maior probatur. Quia impossibile est eundem conceptum eidem intellectui esse dubium et certum. Ergo vel alius est et habetur propositum, vel nullus est, et tunc non est certitudo de aliquo conceptu. Est ergo alius. Si autem quidditative includitur in illis: sequitur quod non tantum erit positivus sed univocus illis.

Declaratur minor

Minor declaratur de deo et creatura. Quia quilibet philosophus aliquis fuit certus illud quod ponebat esse primum principium esse ens, puta unus qui ponebat ignem esse primum principium, alius aquam. Quilibet enim erat certus aquam vel ignem esse ens: erant tamen dubii utrum erat ens creatum vel increatum, primum vel non primum. Probo. Non ei erat certus quod esset primum: quia tunc esset certus de falso. Falsum enim non contingit scire. Nec ei erat certus quod esset ens non primum, quia tunc oppositum non posuisset. ¶ 2o probatur de substantia et accidente. Nam philosophi diversi diversimode opinabantur de lumine. Aliquis enim posuit quod esset substantia. Aliquis quod esset accidens. Uterque tamen erat certus quod est ens, non tamen quod est substantia: quia tunc esset certus de falso, nec quod non substantia: quia oppositum posuisset.

[illegible]

Correlarium

¶ Ex quo concludo correlarie quod ista ratio est insolubilis apud omnes philosophos. Quod probatur: Ratio sumpta in primo principio, quam qui negans mentitur: totam philosophiam destruit: est apud omnes insolubilis. Sed predicta est huiusmodi, ergo etc. Et vide eam bene.

Prima propositio

¶ Pro evidentia tamen huius rationis ad roborandum eam pono aliquas propositiones. ¶ Prima propositio est: quod conceptus entis nulli potest dubius esse. Hoc probatur sic: Illud quod est subiectum primi et certissimi principii de cuius veritate non potest dubitari: est certissimum et notissimum: conceptus autem entis est huiusmodi, ergo etc. Maior patet: Nam notitia propositionum dependet a notitia terminorum: ex primo posteriorum. Minor patet 4o metaphysice de primo principio capitulo 2o qui sic dicit: Impossibile est idem esse et non esse.

Confirmatio

Confirmatur per Algazelem: Intellectus apprehendit ens per modum ymaginationis sine aliquo dubio. Nec eget ad apprehendendum descriptione sive diffinitione. ¶ Patet autem primo metaphysice capitulo 4o hoc. Notitia entis acquiritur ex aliis notioribus se.

Obiectio

¶ Contra. Aliquis potest dubitare utrum conceptus entis est univocus vel equivocus vel analogus.

Responsio

¶ Dico quod consequentia non valet. Quia dubitatio de hiis non est dubitatio entis in se sed de quibusdam ei attributis. Ipsum simpliciter simplex vel totaliter cognoscitur vel totaliter ignoratur. Hec est ratio Scoti habens ortum septimo methaphisice.

2a propositio

¶ 2a propositio est ista: quod conceptus substantie vel accidentis dei vel creature potest esse alicui dubius. Hec patet experientia et etiam probatum est.

3a propositio

¶ 3a propositio est ista: quod certitudo de

ꝯceptu entꝭ nō ē c̄titudo ſoliꝰ vocis
¶ Probo: Certitudo ꝓmi ꝑncipij: eiꝰꝙ
t̄mi nō ē c̄titudo ſoliꝰ vocis. Nā ip
Confirmacio ſa voꝝ nō pꝫ fundare ꝓᵐ ꝑnᵐ. ¶ Cō-
firᵒ phi. Jnq̄rentes ꝓᵐ ꝑnᵐ: c̄ti e-
ſant ꝙ erat ens reale: cū ſibi ſolū cō
petebat rō ꝓmi ꝑncipij. nō g̊ erāt c̄ti
4ᵃ ꝓpoſitio de ꝯceptu ſoliꝰ vocis g̊ ꝛc̄. ¶ 4ᵃ pro
poᵒ ē iſta: ꝙ ꝯceptꝰ entis ē conceptꝰ
q̇ditatꝰ. hec ꝓbatur. Cōceptꝰ q̇ ꝓdi
catur i q̇d ē ꝯceptꝰ q̇ditatꝰ: ſꝫ ꝯcep-
tus entis ē hꝰmodi g̊ ꝛc̄. Mioꝛ ꝓba
tur ex ad q̄ſtionē factā ꝑ q̇d optime
r̄ndetur ꝑ ens. ¶ Preterea qd ꝓdica² eēn-
tialiꝭ ꝛ nō ꝑ modū q̄lis. ꝓdi² q̇dita-
tiue. ens ꝓdi² eēntialiꝭ ſ̄ꝫ cōmētatorē
4ᵒ meᵗᵉ caᵒ 2ᵒ g̊ ꝛc̄. ¶ Intelliḡ tamē
ē: ꝙ lꝫ ꝯceptꝰ entis ꝓdicēᵗ i q̇d ꝛ ſit
q̇ditatꝰ i ſe. nō tn̄ de omibꝫ ꝓdica²
q̇ditatiue ſꝫ denoīatiue de aliq̄bꝫ vt
de ſuis paᵒnibꝫ vt iferiꝰ oſtēdetur.
¶ bene ¶ Pro euidenᵃ tn̄ hꝰ ꝓpoīs ē notādū
ꝙ ꝯceptꝰ q̇ditatꝰ dupl'r dī. ¶ Vnoᵒ
ꝓ oīni ꝑte ꝯpoita ꝑtinēte ad q̇dita-
tem rei: ꝛ illo mᵒ tm̄ ꝯceptꝰ generis
2ᵒ tm̄ ꝯceptꝰ dr̄e dī q̇ditatꝰ. ¶ Aᵒᵒ dī
ꝓ ſolo ꝯceptu q̇d. ꝛ iſto mᵒ ꝯceptus
toīs gn̄is dī q̇ditatꝰ. ꝛ ꝯceptꝰ dr̄e
2ᵒ q̇d dī q̄litatꝰ ¶ 2ᵒ ſciḡ. ꝙ q̇ditatiuū
dī multipl'r. s. eēntiatiue qd dicit oēm
1ᵒ rēm c̄atā ꝛ icatā tm̄ abſolutā q̄ꝫ re-
ſpectiuā. ex ipm̄ ē aliqd eē. ¶ 2ᵒ dicī²
2ᵒ ſpecificatiue: vt oē qd aliq̄m rē ſpe-
cificat: cuiꝰmōi ē dr̄a ſpeᶜᵃ ut forma
3ᵒ rei volita. ¶ 3ᵒ dī repreſentatiue: vt ome
qd repn̄tat eēntiā alicuiꝰ. ſiue ſit vō-
bū ſiue ſpēs itellit ſiue actꝰ itelligē-
4ᵒ di. ¶ 4ᵒ dī ꝯſtitutiue: vt iḡ qd lꝫ nᵒ
ꝯſtituit aliqd. vt mā ꝛ foꝛ̄ q̇dita-
tē ꝯpoiꝭ. geꝰ ꝛ dr̄a q̇ditatē ſpeciei
5ᵒ ¶ 5ᵒ dī indicatiue. vt ome qd indicat
6ᵒ vt differō. ¶ 6ᵒ dī ꝓdicatiue: vt q̇d q̇d
ꝓdicatur i q̇d. ¶ Ex hijs pn̄t accipi q̄
pᵐ correᵐ dr̄ corre². ¶ Primū ē: ꝙ oē q̇ditatꝰ
ꝯſtitutiue ē q̇ditatiuū eēntiatiue ſed nō
eꝰᵒ vt pꝫ. ¶ 2ᵐ correᵐ ē: ꝙ oē q̇di- 2ᵐ correᵐ
tatiuᵐ ſpeᵛᵉ. ē q̇ditatiuᵐ ꝯſtitutiue ſꝫ
nō eꝰᵒ ꝓbatur. dr̄a ei ſpeᶜᵃ ē q̇ditatiuᵐ
ſpeᵛᵉ ꝛ ꝛ ꝯſtitutiue. nō ꝓdicatiue.
geꝰ ꝗ̃ ꝯſtiᵛᵉ ꝛ nō ſpeᵛᵉ ¶ 3ᵐ corre 3ᵐ correᵐ
lariū ē iſtd: ꝙ q̇ditatiuū repn̄tatiue
nō ē q̇ditatiuū eēntiatiue nec ꝯſtituᵛᵉ
nec ꝓdicatiue nec idicatiue. ꝛ hoc reᵘ
illiꝰ qd repn̄tat. ¶ Juxta qd pono tria
dicta. ¶ Primū ē: ꝙ ꝯceptꝰ entꝭ ut ē pᵐ dictū
illḋ qd ꝯcipi² abᵃ cū ꝑciſioē t̄minatō
nis q̄ t̄minat actū ꝯcipiēdi ē q̇ditati
uꝰ eēntiatiue. pꝫ. Nā ſola eēuᵃ ē. q̄
aliqd eēntiatiue q̇diſtiꝰ. ¶ Cōceptus ā
entis ſic acceptꝰ ē idē ꝙ eēnᵃ ¶ 2ᵐ 2ᵐ dictū
dictū ē. ꝙ ꝯceptus entis acceptꝰ pro
actu ꝯcipiēdi: ut ꝓ aliq̄ ꝑ actū ꝯciḋ
foꝛ̄tō. nō ē q̇ditatꝰ n̄ repn̄tatiue. vt
pꝫ ¶ 3ᵐ dictū ē: ꝙ ꝯceptꝰ entꝭ accep 3ᵐ dictū
tus ꝓ obō ꝯᵗᵒ ē q̇ditatꝰ ꝓdicatiue.
pꝫ: ex ſupiꝰ ¶ 5ᵃ ꝓpoᵒ ē ꝙ ꝯceptꝰ ē- 5ᵃ ꝓpoſitio
tis ē diſtinctꝰ a ꝯceᵘ oīm enᵐ ꝑticula
riū. ꝓbo: ex i pōlᵉ ē eūdē ꝯceptū eidē
itell'cui ſit eē duᵐ ꝛ c̄tū. ſꝫ cū ꝯcepᵘ
. s. c̄titudie: de ꝯcepᵘ ētꝭ gios. ¶ Stat
dubitaᵒ de ꝯceptu entꝭ ſpali ut patꝫ
ex ꝓdeclaratꝭ g̊ ꝛc̄. ¶ Preterea ipōlᵉ ē ali
q̄ plra i vᵒ ꝛ eodē ꝯcepᵘ ꝯueᵗᵉ ꝛ dif
ferre: ſꝫ deꝰ ꝛ oīa ꝑticulaᵃ enᵃ ꝯuei-
unt i ꝯceptu entꝭ. ex vtᵐꝙ ē vōe ēs
ꝛ dr̄nt reibꝫ ꝓpiꝭ g̊ ꝛc̄: Preterea paſſio
nes iſunt ſbō adeq̄tō ſ̄ aliq̄m ꝓpām
rōem: ut ſ̄ aliq̄m vnū ꝯceptū ꝓpiū ſꝫ
ēs hꝫ paᵒnes ꝓpās 4ᵒ meᵗᵉ g̊ ꝛc̄.
¶ 6ᵃ ꝓpoᵒ ē iᵃ: nllū equocū dī aliq̄ꝫ 6ᵃ ꝓpoſitio
vnū ꝯceptū ꝓpiū n̄ ſaltē noīs ſuis e
quocatꝭ. ꝓ². Nā n̄ dicit n̄ ſolā vocem
gēm nulla ꝗ̃ uoꝝ pre² q̇ditatiue de a-
liq̄ re. ¶ Ex q̇ ꝯcludo correl'ie ꝙ con Correlariū
ceptꝰ entꝭ ē q̇ditatꝰ ꝛ ab alijs diſtī-
ctꝰ ꝛ eīs vniuocꝰ. ¶ Sꝫ ad reuē ꝓ 3ᵃ ꝯᵒ Nota au ꝓ ad 3ᵃ ꝯ
ne tr̄dꝫ autolꝰ q̇ illā mīta² ipedire ꝯᵒ
nē. ꝛ ꝓᵒ oñdit. ꝙ iᵉ moꝰ acᵈⁱ n̄ uaꝫ

qᵈ ſic pꝫ. Vnꝰ ⁊ idē ꝯceptus n̄ pōt ēē dubiꝰ ⁊ c̄tus: ſed inteꝰ ē c̄tus ꝙ ens dicat aliq̄m ꝯceptū vnū. ⁊ dubitat an ſit vniuocꝰ equiuocꝰ vł analogꝰ. g° ē dare aliq̄m ꝯceptū q̄ nec eſt vniuocꝰ nec equiuocꝰ nec analogus. qᵈ pꝫ ēē fałm

2ᵐ vno ¶ Pret̄a 2° ad dēm alicuiꝰ q̄m ſcio īpoſſibilē mētiri dicētē Canis ē ī platea vł macello. hēo aliquē ꝯceptū c̄tū. ꝙ aliq̄ res deſig̃ta ꝑ hoc nomē canis. ē ī platea. tñ dubito an illa res ſit latrabił vł piſcis g° iſtud nomē canis ſig̃t vnū ꝯcepᵐ ꝯēm qᵈ ē fałm. ſic g° ꝑdicta forā argᵈⁱ nō vꝫ

¶ Pret̄a ad forām ſoluendo ponit diſtīctioēꝫ de ꝯceptu dicēs. ꝙ cōceptꝰ alicꝰ pꝫ ſumi dupłr. vł alietate diſtīctioīs ⁊ ſeparate rōis ſuł alieᵗᵉ totalitatē. q̄. s. ꝯceptꝰ tociꝰ ē alius a ꝯceptu ꝑtiū. ⁊ iſᵗᵉ ē duplex. qñ ei ꝯcipiᵗ detᵗᵉ vtrūqꝫ vł alterū ſub q̄dā ꝯfuſo ⁊ mixto q̄ñqꝫ

Exᵐ ¶ Exᵐ videns minutos colores. n̄ diſcernit eos. ſꝫ in q̄dā ꝯfuſo ⁊ mixto mᵒ videt eos.

Rño ad mīᵐ ¶ Tūc rn̄dēs ad minorē ꝯcedit. ꝙ ens hꝫ q̄ndā ꝯceptū totalē mixtū n̄ determinate hꝰ vł illiꝰ puta ſbē vł accn̄tis

¶ Pret̄a 4° ꝯcedit maiorē ⁊ minorem alibi. ⁊ cū infertur: g° ꝯceptꝰ entis nō ē ꝯceptꝰ ſbē detᵗᵉ vł accn̄tis detᵗᵉ. ꝯcedit ꝙ vtrūqꝫ indetᵗᵉ. nec ꝓpt hoc vł dicit ſeᵃ. vł dicat aliq̄m ꝯceptū ꝑaſibilem ab illł vł abſtrahibilē

Cōtra aureolum obo ¶ Cōtra hūc rn̄dētē arᵍ ſic ꝑᵒ. qꝛ ipē ſuꝑ ꝑᵒ ſentenciaꝝ dᵢ ᵒᵉ 2ᵃ dicat. ꝙ iᵃ rō demōſtratiē ꝓbat. ꝙ ꝯceptꝰ entis ē diſtīctus a ꝯceptibꝫ oīm ꝑticulariū entiū. ſed hoc ē qᵈ itendo ꝯcludere. q̄ ad ꝑſens ꝑ illā rōēꝫ. g° ꝑᵉ rn̄ſioēs vane ſunt. demꝰaᵒ ei iᵃ ē iſolubilis

ᵃ obiectiō ¶ Addit ā iſte ꝙ hec rō nō ꝓbat vnitatē rōis. ſed vnitatē ꝯceptꝰ ¶ Cōtra hoc arᵍ ꝯcludē ꝯdictoriū. ꝙ ſit vnitas ꝯceptꝰ ⁊ n̄ ſit vnitas rōis. ⁊ eo dᵗ ei accipio ꝯceptū ⁊ vnitatē rōis

¶ Pret̄a oñdo ꝙ nᵃ iſtaꝝ rōnū valeat Pᵃ ei rñſio q̄ ē iſtācia ꝯmittit fallaciā figure dictiōis: ꝯūtendo q̄ꝑ ī q̄le. Nā analoſiſaᵒ vniuocaᵒ equiuocaᵒ ſunt q̄dā 2ᵉ intencioēs nō ꝑᵉ. ens ā dic ꝑmā intencioēꝫ. nꝰ ā conceptus ꝑme intencioīs ē forłr ꝯceptꝰ 2ᵉ intencioīs. refert ā dicē: ꝯceptū analogie vniuocacioīs ⁊ equiuocacionis. ⁊ ꝯcepᵐ vniuocū analogū ⁊ equiuocū ¶ Cū ā dł. conceptꝰ vniuoci ⁊ analogici. ē accipe ꝯceptū q̄ᵈ. cū vō dł. conceptꝰ vniuocꝰ equiuocꝰ ł analogꝰ ē accipe q̄le q̄ꝑ. q̄ denciatūᶜ ſumitur.

Rño ad inſtaᵃᵐ ¶ Rn̄o ad iſtācīa: ꝙ ꝯceptꝰ entis nō ē ꝯceptꝰ vniuoci equiuoci vł analogici forłr: lꝫ poſſet ēē vniuocꝰ equiuocus ⁊ analogꝰ denoīatiue. ſed bn̄ ſeᵃ. ꝙ ꝯceptꝰ entis nō ē analogi forłr: dice g°: ꝯceptꝰ entis n̄ ē ꝯcpꝰ analogi g° n̄ eſt ꝯceptꝰ analogꝰ: ꝯña nō vꝫ vn̄ cū oīs moꝰ ſilloſizandi peccās ꝑ fallaciā ſit impolᵗ: ſeᵃ ꝙ dc̄a iſtaᵃ ſit impolᵗ

Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ cū dł ꝙ dēm alicꝰ ⁊ c̄. poīto iſto caū. ꝙ ſit aliqs q̄ non poſſet mētiri. dico ꝙ nō ē ſile. qꝛ canis nō dicat aliq̄m ꝯceptū ꝯēm: ſed ſolā vocē. ens ā dic ꝯcepᵐ ꝯēm. et iō poſito caſu nō ſtrm c̄tꝰ n̄ de ꝯceptu voīs. ⁊ ille ē aliꝰ noīalir ⁊ vōluter a ſuis ſig̃tis

Ad 3ᵐ rōnem ¶ Ad tciā rōēm q̄ eſt ad forām dico. ꝙ młtiplicit peccat ¶ Tum quia vbi eſt alietas. ibi ē diſtinctio. g° ponere alietatem ſine diſtinctione eſt oppoſitum in obiecto. Iſta ei diſtīctio de alietate ꝯceptꝰ ſine diſtīctione ⁊ egᵒ implicat ꝑpugnācīa ¶ Tū qꝛ non videtur ſcientifice dictū. ꝙ ꝯceptus oīm entiū appꝑhendantur in vno quodam conceptu mixto. ſicut immixti colores in ſtellato et celatura ¶ Tum eciam quia ſaltem habemꝰ ſecundū iſtam maiorē ꝙ ɔ̄ceptꝰ entis ē aliꝰ a ɔ̄ceptu cuiꝰlibꝫ entis ꝑticularis. qđ ē ꝓpositū. ſꝫ q̄lr alietate poſtea dicetur.

Ad q̄rtā roēꝫ

¶ Ad q̄rtā rōēz: pꝫ. ꝙ ɔ̄cedit ꝓpoitū. q̄r ɔ̄ceſſa maiori ⁊ mīori rōnis ſeꝫ ɔ̄ᵒ. ɔ̄cedere ꝑmiſſas ⁊ negare ɔ̄ᵒnē. ē rñdere ſolū ad ɔ̄ᵒnē. qđ nō ē bonū ſꝫ lapce dictū. ¶ Preterea implicat oppoitū ɔ̄ceſſi ab ipo. ꝑmo ei ɔ̄cedit ꝙ conceptus entis nō ē determiāte ɔ̄ceptꝰ ſbe vl accñ. poſtea dicit. ꝙ ñ ē ꝑſcitᵗ ⁊ abſtrahitᵗ ab eis.

Cōfirmaō

¶ Cōfirmaᵗ. oīs ɔ̄ceptus q̄ ſic ſe hꝫ ad oēs alios ɔ̄ceptꝰ. ꝙ ē diſtīctꝰ ab eis alietᵉ ñ ɔ̄tinētᵉ: ē ꝑſcit ⁊ abſtrahibil' ab eis. abſtractiōe ⁊ ꝑſciciōe. Sꝫ ɔ̄ceptꝰ entis ſic ſe habet ad ɔ̄ceptꝰ oīm ſpecialiū entium ſicut ē de ſe euidens. ɡ̊ ɔ̄ceptꝰ ētis ē ꝑſcitᵗ a ɔ̄ceptu cuiꝰlibꝫ entꝪ. qđ tñ ipe negat. pꝫ ɡ̊ ꝙ iᵃ rō remāꝫ ī uigore.

Mo⁹ thoe āglici ɔtra Scotū

¶ Et iō ē aliꝰ moꝰ thome āglici ſoluendi ī q̄ūōibꝫ phiorꝝ q̄ iſtaꝝ rōēz nitītur ſolūe ⁊ impedire. ꝑmo ei impedit eodē īpedimēto q̄ et aureolus ꝑᵒ īpediebat: ad qm̄ iā ſupra pꝫ. Scdᵒ vo impedit dicens. ꝙ cū ctū ſit in ꝙ poſſibile ſit qđdā ens dubito tñ an ſit dña ſpeᶜⁱ hoīs ul ꝓpa paſſio eiꝰ. ¶ Si vō ſcoti valet dicit ipe. ſeꝫ ꝙ ɔ̄ceptus entis ſit abſtrahibil' ⁊ vniuocꝰ dñe ⁊ ꝓpe paſſioī. qđ tamē ipſe ſcotus negaret. dicit ei. ꝙ nt ē abſtrale ab vltia dña: ꝓpt eꝰ ſimplicitatē. ¶ 3ᵒ dicit ad form̄ rōis. ꝙ notuꝫ fuit phis ꝙ ſbtātia erat ens. ¶ Cū bene ſciebant ꝙ ſub aliq̄ ente ſigto cōtinebantur: ſub q̄ tñ ignorabant. ¶ vñ hoc diſiūctū fuit eis notū: ꝙ ſit hoc ens ut illđ puta ſba vl accñs: dubitabāt tñ ſub q̄ pte hꝰmodi diſiunctꝫ ɔ̄tinebatur. ⁊ iō dicit ipe. nō ſeqtᵃ ꝙ ɔ̄ceptꝰ entis ſit aliꝰ a ɔ̄cepᵗ ſbne ul accñtis. ⁊ q̄ erant cti de ɔ̄ceptu ētiū diſiūctiue.

obcō ɔ ipſū

¶ Cōtra iſtū arguo: ꝑmo ꝗ ſolutiōēꝫ ad form̄ rōis. vltiᵃ ꝙ raᵒ remaneat. ¶ Intellectꝰ alicꝰ hominis ut eſt ctꝰ de duobꝫ diſiūctis ꝑ eorū ꝓpas rōēs. ut ꝑ aliq̄m rōēꝫ cōēꝫ. ñ ꝑ aliq̄m ɔ̄ēꝫ ꝑ te q̄r nulla eſt eis talis ɡ̊ ꝑ aliq̄s ꝓpas rōēs. ɡ̊ tuc intellcs ē ctus de duobꝫ diſiūctis ut de duobus diſtinctis ꝑ eorꝝ ꝓpas rōēs: ɡ̊ eſt ctus de q̄libet pte diſiūctiōis ut diſtinctiōis. ɡ̊ ꝑ ɔ̄ñs nō ignorat aliq̄m ptē diſiūctiōis. cuꝰ oppoitū dicit. ɡ̊ iſta rñō ut implicat oppoſitū: ut oꝫ ɔ̄cedere: ꝙ īteꝰ ē ctꝰ de diſiūctis ⁊ diſtīctis nō ꝑ ꝓpas rōēs. ſed ꝑ aliqđ cōe qđ ē ꝓpoſitum. ¶ Preterea intellectꝰ ctꝰ de iſto ɔ̄ceptu nō diſiūctiue: hēt ɔ̄ceptū aliū de illo. ab illis a quibꝰ eſt ctus diſiūctiue. Iſta patet ꝑ contradictionē. Sꝫ īteꝰ eſt ctus ſiñ diſtīctiōē aliq̄ de ɔ̄ceptu entis: ⁊ de cōceptu oīm entiū cū diſiūctiōē ɡ̊ ɔ̄ceptꝰ iſti neceſſario ſunt alii ⁊ diſtincti. ¶ Preterea īteꝰ ꝑ te dubitat de ɔ̄ceptu dei ⁊ creature. ⁊ ē ctus de conceptu entis. ɡ̊ iſte ɔ̄ceptus ē neceſſario ab alio diſtinctꝰ. quare ⁊c.

ɔ̄ 2ᵐ mōm īpediendi

¶ Cōtra 2ᵐ modū īpediēdi arguitur ſic. nā dupliciter peccat: q̄r ſcotus nō dicit. ꝙ ɔ̄ceptus entis ſit vniuocus cuilibꝫ ꝑdicatur. ſed ꝙ ē ī ſe vniuocus oibus q̄d ꝓbatur. q̄r vnūqđq3 retinet ſuā ꝓpam rōēꝫ in reſpectu ad qđcunq3 ɔ̄patū. cum ɡ̊ conceptus entꝪ habeat aliquā rōēm ꝓpām vt ē ꝑꝰ ꝓbatum ſupꝰ ſeq̄tur ꝙ in compatione ad vltimas dñas ⁊ apud quecunq3 alia ſit vniuocus. nō tamen de ipis vniuoce predicatur cū de ipis nō predicatur ī q̄d vt inferiꝰ apparebit. ¶ Scđo peccat. q̄r ī rōē ſcoti eſt: ꝙ iſte cōceptus ꝑdicatꝰ in q̄d de ɔ̄ceptibꝫ ꝑdicatiuis: de vltīs q̄ dñtis nō pōt ꝑdicari. ¶ Patꝫ ɡ̊ ꝙ iſte moꝰ ſoluēdi nullꝰ efficacie ē. ɡ̊ remāꝫ mea ꝑdicta rō.

phi geraldi
3e geraldi

[Q]estis g̃ uisis iterū p² 3ª 9º ꝑ ra
cioēs duas ꝯc̃lis geraldi: Prima est
In qbꝫ cunqꝫ formlit̃ tali ꝑ eentialit̃
includitur ꝯmū extremū ꝯmū9 ꝑ e9
dem ꝯdictiōis. ill̃ ē cōis aliq̃ rō een
tialit̃ realit̃ ꝑ formalit̃. pꝫ. ꝯdictio
ē nō nōis solū: sꝫ ꝯmū9 rei ꝑ ꝯmūis
nōis: ꝑ tūc si extremū includit² rea:
lit̃, rō ē realis. si eentialit̃. ē eential̃
si formlit̃. ē formlis. Sꝫ i deo ꝑ c̃atu
ra i sb̃a ꝑ accn̄te ꝑ i qbꝫcunqꝫ entibꝫ
spēalibꝫ hoc icluditur: pꝫ. ꝑ accipio
ꝯmū extmū ꝯmū9 ꝯdictiōis. ꝑ sit id̃
ōino nl̃. qđ equpollꝫ. nulli rei. q2 qđ
nulla res est. nl̃ ē. g̃ ꝯdictoriū illi9
ōino nl̃ ē. aliq̃ res. [¶] Tūc arguo sic.
de9 ꝑ c̃aturā sb̃a ꝑ accn̄s. q̃dlibꝫ isto
rū est aliq̃ res ul̃ nulla ꝑ ꝯdictiōem
Si nulla g̃ nl̃. Si aliq̃ res. ul̃ een:
tial̃. ul̃ real̃ ul̃ formlit̃ ul̃ itentiona
lit̃: si intentionalit̃ g̃ de9 ē ꝑ intellec
tū nr̄m. si realiter ul̃ formlit̃ habe² ꝓ
positū [¶] 2ª rō ad idꝫ: q̃cunqꝫ sūt dysti
cta nō ꝑ rōem reꝫ i eis iclusā. hn̄t
aliq̃m reꝫ ꝯeꝫ sibi i q̃ sunt idisticta
hec ē euidēs. Sꝫ de9 ꝑ c̃atura sūt int̃
se disticta. nō ꝑ rōem reꝫ i eis iclu
sam. pꝫ: q2 de9 ꝑ lapis sūt dystincta.
tūc ul̃ lapis dystīg² a deo ꝑ q2 res ē
ul̃ ꝑ q2 sb̃a. ul̃ nō. si sic: g̃ ōis res et
ōis sb̃a ē a deo disticta ꝑ sic a se. [¶] Cō
firmª q2 nª rō ē dystictiua alic9 ab ali
q̃ q̃ nō cadit sub ꝯdictorio illi9 rōnis
[¶] Exᵐ. albedo nō ē distictia albi ab a
liq̃ nō a nō albo. Sꝫ aliq̃ rō includi²
in deo sub cui9 ꝯdictorio nō cadit c̃atu
ra sicut ens sb̃a. [¶] Preterā ad idē scotus
Si ēs nō diceret ꝯmū ꝯceptū deo ꝑ c̃a:
ture se² q2 de deo nō pt̃ hēri aliq̃ di:
stincta cog°. hoc ē fsm̄ ꝑ paulū. q2 in
uisibilia ꝑ ea q̃ facta sunt i tellc̄a ꝯspi:
ciuntur ab ho° ꝯ n̄e. q2 nullū obm̄ ꝓpⁱū
pt̃ exprime ul̃ ꝯn̄are notiorē effectū
suo ꝓpo simplr̃ sibi adeq̄to. Sꝫ cog°
dei acq̃sita in creaturis. cū ipe sit ꝑ
ꝓᵐ nō dependens. cā oīm nō cāta ē
est notior ꝗ aliq̃ cog°. cui9cunqꝫ
causati g̃ oꝫ q2 istd̃ elicia² ꝑ aliqđ ꝯ
mune ceptū i illis [¶] 4ª ꝯº ē iª: ꝯm

Quarta conclusio

noca° ꝯceptus ēēs ē sōe real̃ sic itel
ligēdo. q2 ens cōe deo ꝑ c̃ature. sbe
ꝑ accn̄ti hēt ꝯmuocū ꝯceptū realem
nō rōis tantū. ꝓbatur. Illud qđ ꝑdi
ca² eentialit̃ de sōo ente reali ꝑ in q̃
ē necc̃io sōū ens reale. sꝫ ēs ē h9ōi.
ut pꝫ ex p̃cedentibꝫ g̃ ꝑc. Preterā illđ
qđ p̃suppo² oi actui itellect9 hꝫ suā
realitatē extra intelᵐ. sꝫ ēs ꝑ ꝓpⁱū cō
ceptū. p̃suppo² omi actui intel9 cū sit
obm̄ e9 adeq̄tū ꝑ p̄mariū g̃ ꝑc. [¶] Cōfir

Confirmatio

ma°: nā cā ut cā p̃cedit effectū suū
Sꝫ obm̄ ꝑª intel9: ē cā ꝑ se act9 itel
ligēdi ꝑ aug9tiᵐ. 9. de trinite dicētē
Si qdē idq̃ tenēdū ē: q2 ōis res quā
cog°scim9: ꝯn̄at i nob noticiā suā ab
utroqꝫ eī est no°. puta a cog°scēte et

Primum notandum

ꝑ a cog°to g̃ ꝑc: Preterā qđ ē sb̄m ali:
cui9 habitus real̃ hꝫ ꝓpⁱā ꝯitatē rea
lē: sꝫ ēs ē sb̄m hitus methaphici q̃ ē
sōe real̃ g̃ ꝑc [¶] Et ꝑ iª ꝯºne sit hec
pª ꝓpo°: Ab aliqbꝫ se totis disticti

Prima propositio

realit̃ sbiectia pt̃ abstrahi aliq̃s ꝯcep
t9 ꝑe itēcōis. ꝓ²: nā ab idiis e9đ spe
ciei abstrahi² ꝯc̃ept9 ꝑe itenciōis sꝫ ipa
sūt se totis dyᵗⁱª realit̃ subᵛª q2 i nº ꝯti
3º nō nūali gueniūt g̃ ꝑc [¶] 2ª ꝓpo° ē
iª: q2 pōne aliq̃ꝫ ꝯcepᵐ ꝑe itenciōis
eē ꝯēꝫ deo ꝑ c̃atur: nō ē pōne q2 de9 et
c̃aturā se totis dstīgū² saltē taliᵗᵉʳ sub
iecᵗᵛª. pꝫ ex p̃cedēte ꝓpoº. [¶] 3ª ꝓpo° ē

3ª propositio

ꝯitatē ꝓpⁱ ꝯcep9 ēēs nō ꝯtēndꝫ aliq̃
res subᵛª i effc̄u: ꝓ²: q2 ill q̃ se totis
distīgū² realᵗᵉʳ subᵛª nō pt̃ eē aliq̃ rō
subᵛª eis ꝯis: sꝫ de9 ꝑ c̃at²a sūt h9ōi
g̃ eis nō pt̃ aliq̃ rō sbᵛª eē ꝯis ꝑ ꝑ ꝯ
seq̄ns ꝓpⁱe ꝯitati ꝯcep9 ēēs nō ꝯtēn
dꝫ aliq̃ rōna rei i effc̄u. [¶] Et nō q2 cu

q bn

iliꝫ ꝯcep tui ꝯmuᵒco reali ꝯtēndꝫ

duplex talitas. ❡Una realitas in se. q̄ ē obiectīa ⁊ ī° abstrahit ab exn̄tia actuali ⁊ ab illis q̄ exn̄tiā actualit̄ ꝯsequūtur ❡Alia ī suis īferiorib⁹ q̄ ē subiectīa ⁊ ī effc̄u. ⁊ ī° ꝯāīt actualē exn̄tiā ⁊ ī° q̄ actualē exn̄tiam ꝯsequūtur ❡Exm̄ p° ꝯceptui spāsifico hōis corrn̄det ꝯmūn° rōe real' nō idet'minata ad hoc suppositū ut ad illd' et illa nō hꝫ n̄ ēē obiecti^m ⁊ ꝯmitatem xp̄ā corrn̄dentē illi realitati ❡Alio° corrn̄det sibi eadē realitas diuisa et p̄ticipata ī diuisis suppoītis ⁊ ī° habꝫ ēē subiectiuū ⁊ ī effc̄u. ⁊ sic nō cor̄spōdet sibi aliq̄ ꝯitas sꝫ poci⁹ plralitas cū sit ī ip̄is plrificata. ip̄a tamē plra pōt ēē fundamētū remotum rectū p̄dicte ꝯmūt ❡Similit conceptui ētis corrn̄det ꝯmo mō realitas nō detinata ad hanc ut ad illā entitatē ꝯt ēē existere t' nō ēē existere. Nec ad istū modū ēēndi ut ad illū. ⁊ p istā realitatē hꝫ xp̄ā ꝯmitatē ⁊ ēē obiectiuū p̄ci°. ⁊ p hanc sibi accidit om̄is sigta entitas ⁊ oīs mo⁹ sigāndi detiminat⁹ ❡Alio° sibi corrn̄det ip̄a entitas ꝯt detīminata ⁊ plurificata in diuisis actu exn̄tibꝫ: ⁊ p hanc hꝫ esse subiectīue ⁊ n̄ hꝫ xp̄ā ꝯmitatē. ꝑmo totalē diuisitatē n̄ q̄s ꝯvellꝫ dicē. qꝫ habet ꝯmitatē analogie

n ḡpet. [illegible]

Obiec°

❡Sꝫ q̄ de⁹ et creatura s'ba ⁊ accn̄s ꝯueniūt ī rōe entis real' ꝯt dicis ⁊ ip̄a eadē se totis distigu'r realitate sub^ua ḡ simpliciṫ ī fers ḡ.

Responsio

❡Respōdeo. p̄dc̄a distigunt' se tot' realitate sub^ua ⁊ ꝯueniūt realiter realitate obiectīa. ꝯocando realitatē oēm ꝯceptū p̄me intencioīs ⁊ sic pꝫ nō ēē ꝯuenies nec ꝯdictio ī dictis

Quarta ppo°

❡Quarta ꝑpo° : xp̄a ꝯmitas ꝯcept⁹ entis est summe opposita ꝯmitati nūali. Pꝫ. qꝛ hn̄t ī sumo oppositas ꝯdiciones. ❡Nā ꝯitas nūal' ē det'mīatissima ⁊ maxima ⁊ discretissiā. qꝛ nulla ꝯmitas est illā determinatior. iō p nullā aliā determina'. nulla discretior qꝛ illa ē p̄nci^m nūi. nec maior nec īferior. iō descēs⁹ sub ea ē impossibil'. Sꝫ p oppoitū ꝯmitas ꝯcep⁹ ētis xp̄a ē īdetīmīatissiā cū sit trāscendens ⁊ tante indētē q̄ste intelligi potest. ❡Est ⁊ indistictissima. nullaꝫ ei ꝯpoēꝫ poit nec aggregacioēꝫ facit. ❡Etiā ē mīma qꝛ n^a mīor ip̄a ītelligi pōt. pcedendo ī ꝯceptibꝫ realibꝫ. licꝫ eī ꝯitas ꝯnis sit mīma nō tn̄ simpl'r

obiec°

❡Sꝫ ar' qꝫ ꝯcept⁹ entis nō sit real' qꝛ qdꝫ diui' ī aliq̄ 2° ē nō alteꝝ de illoꝝ deter^te sed ēēs diui' p ēēs reala ⁊ p ens rōis ḡ ⁊c. ❡Rn̄o nego assūptū qꝫ ēēs ꝯmiuocū diui' p ēēs tale ⁊ p ēēs rōis ꝯt patebit ❡Nā ꝯ° ens ꝯt est ꝯmiuocū nō ē ꝯē ēti tali ⁊ enti rōis: ꝯnī ēēs rōis ē oē idē ⁊ som. qd' hꝫ ēē p actū poten^e itellectie t' ꝯpatiue. ita qꝫ sua ētitas nō hꝫ ēē ītcumsc̄pto om̄i actu īte⁹. sed ab ip̄o iferiori ⁊ ī ēē dependet. Sꝫ ēēs tale ē id' qd' hꝫ ēē ītcūsc̄pto actu ꝯpatiō īte⁹ ⁊ c⁹cunqꝫ poten^e collatiue. nūc p' ꝯ°: Illd' qd' p̄di' ꝯie de ēte tali ⁊ qd' hꝫ ēē ītcumsc̄pto om̄i actu īte⁹. ē necessario qd' reale hn̄s ēē ītcūsc̄pto om̄i actu īte⁹. sed nullū tale p̄dica' ēēntialr nec aliq̄ m° de ēte rōis. ⁊ tamē om̄e ꝯmiuocū p̄dica' ēēntialr de omnibꝫ suis ꝯmiuocatis ḡ ⁊ ꝯ̄pretā ut illd' ꝯmiuocū tale ēti reali ⁊ ēti rōis p̄supponitur actui intellect⁹ ut non Si sic ⁊ nō causetur ab ite^u ꝯie hn̄t ḡ ēē reale. Si nō sed ab eo causetur tale nō poterit p̄dicari de ēte reali essentialr. ḡ non est qd ꝯmiuocū ꝯnī dicit Scotus in primo sentenciarum distictione 3ª. qꝫ enti reali ⁊ enti racionis. nichil potest esse commune ꝯuiuocum ita qꝫ qn̄ dicitur. ens diuiditur per ens reale ⁊ per ens racionis ꝫ ibi nˡ hꝫ cōe ꝯmiuocū nec diˡ aliq̄m rōēꝫ cōeꝫ sed solā uocē. ⁊ idꝫ ēē sic cōe nō ē sbm ī meᵃ cū methaphisic9 sit artifex tal̄ ⁊ ꝑ ꝯ̄ns q̄lꝫ ꝑs sui sbī dēt ēē real̄ sicut suū sbm. Dico 3ᵒ: ꝙ oībꝫ entibꝫ rōis ē aliq̄d ꝯē uniuocū puta ens rōis. pbaᵗ sic: q2 a ꝑticipantibꝫ for̄lr̄ aliq̄m rōēꝫ ꝯnā est ꝯn9 ꝯcept9 ꝯuniuoc9 ab ill̄ abstrahit. Sꝫ entia rōis ꝑticipāt aliq̄m rōēꝫ ꝯnā .s. ens rōis ꝯ̄ ⁊c̄. ¶ 2ᵃ ꝓpoᵒ est: Cōcept9 tal̄ nō pt̄ ēē ꝯmiuoc9 entibꝫ rōis: q2 ꝯuniocū ꝯuniocātis prediᵃ q̄ditatiue de suis ꝯuniocatꝭ: sed ēs reale nō preᵃ q̄ditatiue de ente rōis. ꝯ̄ ⁊c̄. ¶ 3ᵃ ꝓpoᵒ. Oībꝫ ētibꝫ talibꝫ ē aliq̄s ꝯcept9 real̄ ꝯuniuoc9. pꝫ ex 2ᵃ ꝯōne ¶ 4ᵃ ꝓpoᵒ. Null9 ꝯcept9 rōis pt̄ ēē ꝯuniuoc9 entibꝫ talibꝫ. pbaᵗ: q2 aliꝯ is ꝯcept9 rōis p̄reᵃ de ēte reali qd̄ ē oppositū ī obō ¶ Sꝫ ꝯ̄ istā ꝯᵒēz arguit aurol9 ꝯ̄ scotū dicēs. ꝙ scotus uidebatᵘ ꝯ̄dicē p̄mis p̄ncipijs suis. Nō ē iᵃ: Oīs inte9 cˀt9 de ꝯno ꝯceptu ⁊ dubi9 de duobꝫ diu̇sis, hēt aliq̄m ꝯceptū de q̄ ē cˀt9: aliū ab illis de q̄bꝫ ē dubi9 ꝯmiuocū. ⁊ idꝫ diᵗ ipse: est p̄nciᵐ scoti: Sꝫ aliq̄s pt̄ ēē cˀtus de aliq̄ ꝙ ē ēs. ⁊ dubitabᵗ ꝯtꝝ sit ēs tale uł ēs rōis. ꝯ̄ ēs ꝯt diuiᵃ ꝑ ēs tale ⁊ ēs rōis: diᵗ aliq̄m ꝯceptū ꝯuniocū ill̄ ¶ Pret̄ ad idē arg̃ q̄dꝫ alt̄: Oīs ponᵃ q̄ fertur sup aliq̄ plra obā: hꝫ aliqd̄ ꝯmū cōe ꝓpū obꝫ sub q̄ oīa iᵃ ꝯtinētur. sꝫ inte9 pt̄ ferri sup ens reale ⁊ rōis: ꝯ̄ oꝫ ꝙ hᵒ sit ī aliq̄ ꝯtute ⁊ ꝯmiᵗᵉ alic9 obī p̄mi: Sꝫ obm p̄ᵐ inte9 nō ē sola uox ꝯt ꝑ diᵗ scot9. Nā poⁿ real̄ hꝫ obm p̄ᵐ reale ꝯ̄ ⁊c̄. ¶ Pret̄ magꝭ distāt de9 ⁊ c̄atura q̄ᵐ ēs reale ⁊ ēs rōis ¶ Tū q2 de9 ⁊ c̄atura distāt ī īfinitū. n̄ ita ēs reale ⁊ ēs rōis ¶ Tū q2 ēs rōis p̄dicaᵗ de c̄atura ⁊ ī ip̄a fundaᵗ Sꝫ mᵒ ꝑ te de9 ⁊ c̄atura ꝯueniūt ī aliq̄ ꝯno ꝯceptu ꝯ̄ multo m̄gis ens tale ⁊ ens rōis ¶ Rn̄deᵗ ⁊ dico ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄s ꝯcept9 sit aliq̄bꝫ plurībꝫ ꝯuniocus nō reqᵘᵗ solū ꝙ sit ali9 alietate ꝯuocis sed ali9 alietate alic9 ꝓpe racionis ¶ Tūc ad forᵐ p̄ᵉ rōis dico ꝙ q̄n aliquis ē cert9 de aliq̄ ꝙ sit ens dubitans ꝯtꝝ sit ens reale uł rōis est cˀtus ꝯcept9 soli9 rōis: nō ei sic pt̄ fieri de cōē ꝑ q̄m ēs ē ꝯmiuocum deo ⁊ creature ¶ Ad 2ᵐ dico ꝯt dicit scotus ī suis theorematibꝫ. itelligiˡᵉ natum ītellectiōēꝫ necē ē p̄cedē ¶ Et idē pt̄ hēri ꝑ dc̄m aug9: ꝯt ī q̄libꝫ de ēē intelliᵘ diffusi9 declaratur. ¶ 2ᵐ dc̄m ē ꝙ p̄ᵐ obm inte9 nō dependet ab ip̄o inte9 ¶ 3ᵒ dico: ꝙ nullū ēs rōis ē ꝑᵉ ꝯtentū sub obō īte9 formali. Patet: q2 sibi repugnāt idependentia ab intellectu uł equipollentꝭ. qdꝫ diᵒ ꝓpt aliq̄s poⁿᵉˢ collatiuas: ꝯ̄ n̄ ē ꝯtentū ꝑ se sub obō for̄li inte9 ¶ 4ᵒ dico ꝙ entia rōis nō ꝯpetit ꝑ se itelligibilitas ¶ Patet. Quia qdꝫ non continetur per se sub obiecto intellect9: nec est idꝫ exemplace suo contento. Nec est ꝯtualiter in se inclusum sic̄ paᵒ ī suo subiecto. nō habet intelligibilitatem per se. sed ens racionis ē hui9modi: ꝯ̄ ens racionis non habet ꝑ se itelliᵗᵃᵐ ¶ 5ᵒ dico: ꝙ ēti rōis ꝯpetit itelliᵗᵃˢ ꝑ accn̄s q2 oē qd̄ pt̄ intelligi ꝑ se: est intelligibile per se ex p̄cedente. ꝯ̄ qdꝫ non est itelligibˡᵉ per se. sed aliq̄ modo intelligitur ē intelligibile per accn̄s ¶ Excepto itelligibilitas ētis rōis ē itelliᵗᵃˢ equiuoca. ¶ Pꝫ. q2 nl̄ ꝯuniuoce ꝯpetit et cū ēte [illegible] li. ⁊ sic pꝫ ꝙ ēs rōis n̄ hꝫ ꝓpā [illegible] telˡᵉ nec alicui itellc̄ui p̄suppoᵗ [illegible] ¶ Λᵐ dc̄m: oē qd̄ ē ꝑᵉ ꝯtenᵐ sb̄ formali obō īte9 ē ꝑ se obm inte9 lꝫ nō primū. ꝯ̄ oē h9oi ē idependēs ab inte9

Responsio

Ad formam prime racionis

Ad 2ᵐ

Aug9

2ᵐ dictum

3ᵐ dictum

E

[illegible] sit [illegible] propria passio

[illegible]

4ᵐ dictum

5ᵐ dictum

[illegible]

Λᵐ

Vnd ad ronem boneti

¶Tūc ad rōez dī: ꝙ ītē9 nō fert² cōuīfoimit ī ens reale ⁊ ēs rōis. q̄ fert² ī ens reale sicut ī ꝑ se obm. ⁊ ī ens rōis: sicut illd̓ qd̓ nō ē sibi obm ꝑ se ¶Ad ꝓbatioēz ꝯn̄tie ꝯcedo: ꝙ cōiūs ꝓne ē cōiū sbm adeq̄tū. sub cu9 rōē attigit ꝙꝙ ab ea ꝑe attigitur. vel saltē ē idꝫ ꝯdēpc̄e alicui ꝑticipanti e9 rōēz fozl̄r. nūc ā ēs rōis n̄ ē ꝑe attīgibile ab īte^b vt pz ex dictis supius

Ad tercium

¶Ad 3ᵐ nego maiozē. q̄ plus distāt extrema alic9 distātie: ꝙꝙ cōtenta sub altero extmoꝝ. Sꝫ ens reale ⁊ ēs rōis sunt extma alic9 distātie: de9 ā ⁊ c̄atura ꝯtinētur ī ēte reali gͦ ēs reale ⁊ ēs rōis magꝭ distāt per īfinitatē

Ad probacōez

¶Ad ꝓbatioēz dico ꝙ de9 ⁊ creatura distāt ī īfinitū ꝑ itencionē ꝯstitutis ipi9 dei ⁊ talis distāa n̄ tollit oēm rōēz ꝯēz. mͦ distācia q̄ ē inter ēs reale ⁊ ens rōis tollit oēm racionē cōem. pz ex ꝑdictis ¶Ad aliā ꝓbatioēz dico: ꝙ ipā ꝓbaͦ nō habet fundamētū nec arguit maiozē cōitatē siue ꝯdēptitatē. Nā duo īdiuiͣ e9dꝫ spēi min9 distāt ꝙꝙ sbm ⁊ accidens ⁊ tn̄ accn̄s fundatur ī sbo ⁊ predicat² de ipō. ⁊ tn̄ cōiū īdiᵐ eiusdez spēi nō pōt sic ī aͦ fundari nec de aͦ ꝑdicari

C̃a coclusio

¶Cͣ 9ͦ ꝑnt: licet ꝯcept9 entis sit ī se cōiuoc9. ⁊ apd̓ qd̓cunqꝫ ꝯpatus dicat aliq̄m cōiā rōēz: n̄ tn̄ de oībz ē rōis ⁊ q̄ditatiē ꝑdicabilis. ¶Probatur: q̄ illd̓ qd̓ cadͭ ī diffiōne alicꝰ vt additū. nō ꝑdicat² de illis q̄ditatiē ⁊ ꝑe. sed ēs cadͭ ī diffiōne alicꝰ vt additū gͦ ⁊ c̄. Mioz ꝓbat² q̄ dī ^mͦ meꝯ. ꝙ ī diffiōne passionis cadit sbm vt additū. Ens ā hꝫ m̄ltas passioēs. vt bonū verū cōiū ⁊ h9modi 4ͦ meꝯ ¶Pretā oē illd̓ qd̓ ꝑdicatur de alicꝰ sbo q̄ditatiē est idē illi ī ꝑͦ mͦ dicendi ꝑ se. sed ēs nō ē idē cū suis passioībz ī ꝑmo mō dicēdi ꝑ se gͦ ⁊ c̄: Mioz pz ex ꝑmo posterioꝝ. paͦ ꝑdicatur de sbo in 2ͦ mͦ dicendi ꝑ se ¶Pretā ens n̄ pre² de ultīis dr̄niis q̄ditatiue. Nā ꝯceptus ꝑͦ diūsi nͭ cōe prit9 īcludūt. sꝫ ꝯcept9 ultimaꝝ drāꝝ sunt h9modi. gͦ ⁊ c̄. Maioz ē arisͭ nono meꝯ vbi ponit drām īter diūsa ⁊ dr̄ntia ¶Nam dr̄ntia sunt alicui idē ēta: ita ꝙ ī alicꝰ sui ꝯueniūt ⁊ ī alicꝰ drnt. Sꝫ diūsa ī nullo ꝯueīūt q̄ditatiē Mioz ꝓbatur ⁊ capio duas ultīas drās. scilꝫ .a. ⁊ .b. tunc vl̄ .a. vl̄ .b. sunt diūsa vl̄ dr̄ntia: Si diūsa habe² ꝓpositū Si drentia gͦ ī alicꝰ ꝯueniūt ⁊ ī alicꝰ drnt: tūc vl̄ ista ꝑ q̄ drnt sunt diūsa vl̄ dr̄ntia. Si diūsa eadꝫ rōe fuͭ stādū ī ꝑͦ. vl̄ saltē ēs n̄ pre² de ill̄ q̄ditatiue. Si drna q̄rā ut ꝑ9 ⁊ sic ī īfinitū ¶Preta ꝯcept9 e9 qd̓ ē ꝑciͤ rō drndi. ē simplr̄ n̄ īcludēs alid̓. Sed fozlis rō drne ē h9modi gͦ ⁊ c̄. Maͦ² pz. q̄ si īcluderet aliū ꝯceptū ꝯiozē puta entis: oz ꝙ ī illo ꝯueīat cū aliquo ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ē rō differendi ꝑaīsa Mioz pz ꝑ porphiriū dicētē. ꝙ ōmis drna facit alid̓ ¶Pretereā si drna includeret ꝯceptū entis. ī diffiōe esset nugaͦ. ꝯn̄s faᵐ. ꝯn̄a pz. q̄ tūc idē bꝫ diceretur ens .e. ī aīali semel ⁊ semel ī rōali ¶Cōtra 9ͦ nē argͭ auriolus: Oīs ētitas ī se īdiūsa ⁊ ab aliis diūsa: ut ab aliis diūsa ē una in se ꝑter illā. Si gͦ ētitas ē fozl̄r distincta ab unitͤ erit fozl̄r ab illa diuisa. ⁊ ī se īdiūsa ⁊ ꝑ ꝯn̄s erit ī se una ꝑt illā qdꝫ ē manifesta ꝯdictio. Nō eni erit unitas pret unitatē ¶Preterea Quecunqꝫ sunt distīcta sunt plīa. sꝫ ubi ē plīalitas ibi ad min9 sunt due unitates. ergo si unitas distīguitur ab entitate. ultra unitatem est alia unitas. tunc de illa unitate ꝗrdam ut prius. Si est dīsticta ab entitate.

Ad pm

Si ꝭ dm ab entitate ergo ē pluralitas ꝑ ꝓ gn̄s due unitates ¶ Ad pm dico. Pro c9 euidentia ē nōdū. ꝙ ista habēt se ꝑ ordinē. po ē q̄dā idio q̄ ē uia ad unitatē ꝑ nō ē ipa unitas. 2o ē unitas ad q̄m t̄minatur idio: 3o ē ꝯdeptitas q̄ ē relao fundata sup unitatē ꝑ tūc nō seq̄: ē distinctū ergo ē unū. sꝫ seq̄ ꝙ sit uia ad unitatē. De ho uide i interrogacoibꝫ i 3a ꝑ septa ¶ Ad 2m ꝯcer. ꝙ q̄cunqꝫ sunt distincta sūt plura. sꝫ nō seq̄ q̄ ē pluralitas ibi sūt formalr 2e unitates. sed bn̄ seq̄ ꝙ sūt duo unius ꝯditatis. ad dēnoiatiue

Ius 2 arti

1a ppo

¶ Quantū ad secundū articulū. sit ista pa ꝓpositio Conceptus entis ē ꝯissim9 ꝑ sume pm9. Probar q2 null9 pōt eū subterfugere ꝑ̄mo oēs infra e9 ambitū ꝯtinētur ergo etc. Preterea ꝯceptui entis po ꝑ soli oppoitr negatio. ergo ē coīssim9 ꝑ sume prim9 gn̄a ē nō ¶ Anīs pꝫ q2 nō ens ē pa negatio q̄ ē opposita ipi enti po ¶ Confirmatur q2 pm pncipiū hꝫ ꝑ sbo ꝯceptū coīssimū ꝑ po pm. Pꝫ. q2 primitas ꝓpois est ex primitate t̄minorū. mo ens ē s̄bm primi principij 4o mete: ergo ꝙ seq̄ ꝙ rō ē coīor ente

Obiectio

¶ Sꝫ ꝯ q̄cunqꝫ sunt idē ꝯueniūt i aliq̄ coī uno. Sꝫ ꝯcept9 entis ē idē oibꝫ ꝯceptibꝫ. ergo oꝫ ꝙ sit aliq̄d coē i q̄ ꝯueiat cū eis ¶ Confirmatur: Uel q2 rō ꝯcept9 entis sic gis ꝯueit i aliq̄ cū aliis ꝯceptibꝫ ut i nullo. Si primū oꝫ ꝙ idē in q̄ ꝯueniūt sit coi9 conuenientibꝫ. Si i nullo ergo nō sunt idē.

Confirmatio

¶ Preterea illd qd dr de ente ꝑ nō ente est gi9 ente. sed plura sūt h9oi ergo etc. Minor pꝫ po. q2 signū ꝑ nomē ut mgrm nomē ꝯueit enti ꝑ nō enti ¶ Secundo nō homo ꝑdicatur de ente ꝑ n̄ ente. ut bn̄ de nl ē nō homo: cū affr 39 homīe de ipo negetur. Unde cū hō non sit nl. seq̄ ꝙ nl sit nō hō: 3o ꝑdicatū couenit enti ꝑ nō enti. ut sic dicendo: nichil ē nl ¶ Respōdetur. Pro cui9 euidentia est nōdū: ꝙ ꝯitas i ꝯceptibꝫ pōt mltiplr sumi. Uno mo i ordine ꝯceptuū ꝑdicabiliū ꝑ sunt ꝯcept9 predicabiles ꝯmunissimi. q2 sup se non habent aliquē ꝯceptū coēm illi9 ordinis. s. ꝑdicabile: q2 puta nullū ꝑdim habent coē ¶ Secundo sumitur i ordine ꝯceptuū realiū ꝑ q̄ditatiuorū: ꝑ i isto ordie ꝯceptus entis coīs deo et creature est ꝯmunissim9: ita ꝙ null9 alius ꝯcept9 q̄ditatiu9 ē coior deo ꝑ creature q̄ ꝯceptus entis ¶ 3o i ordine ꝯceptuū dēnoiatiuorū realiū ¶ 4o i ordie ꝯceptuū qualitercūqꝫ ētiū. ꝑ sic ēēs gē enti reali ꝑ enti rōis ꝑ cuicunqꝫ ꝑ aīm facto. ē ꝯissimū: ꝑ sub io ente p̄nt ꝯtineri entia ꝑuatiua ꝑ ficta. et nulla rō ꝯceptibil pōt talē subterfugere

4 quod ꝯitas in ꝯcept bz pot multiplr

2o

quarto modo

Ad prima obiecta pri dictum

¶ Tunc ad primā rōnē dico duo dicta. po ꝙ supi9 ꝑ iferi9 nō ꝯueniūt i aliqo 3o: q2 q̄ro de illo. oꝫ ei ꝙ sit superius ꝑ ita ꝑ iterū q̄ream de io ꝑ sic i ifinitū ¶ Secundo dico ꝙ supi9 ē i q̄ iferius ꝯueit cū aliq̄ ꝑ ē idē cū ipo ꝯdeptitate nō adequata

2m dcm

Ad formam

¶ Tunc ad formā dico: ꝙ ꝯceptus entis nō ꝯueit in aliq̄ 3o cū ꝯceptu h9 entis. Sꝫ ē illd i q̄ ꝯueniūt oia alia entia: unde lꝫ i nllo 3o ꝯueiat. est tn̄ idē i q̄ oia ꝯueiunt alia ꝑ ita seipo ꝯueit

Ad confirmacionem

¶ Ad confirmacionē dico: ꝙ ꝯceptus entis i nullo tercio conuenit: sed seipso conuenit ꝑ est racio ꝯuenientie. ꝑ ideo nō seq̄tr ꝙ nō sunt idē

Ad 3m

¶ Ad 3m dico: ꝙ ēēs i 4o ordie dr de omni ꝯceptibili et de ꝯdictorio entis qd est primū s̄bm primi principij: et sic rō bene ꝓbat: ꝙ sūt dare aliquid communius ente quod est i secundo ordine: nō ꝗ ente quod est i 4o ordine. ꝑ sic signū ꝑ nomē ꝗ et possibilitas ꝑ nomen infinitum ꝑ h9modi: sunt ꝯcepta ifra ens in 4to ordine: quod tamen non dicit: nisi solam uocem communem ipsius.

2ª propositio

¶ 2ª ppo° ē. ꝙ ens ut hic de ipo ē loqm̄ ē hñs ꝯdictionē. Pꝫ ꝑ aristotilē 4to meth. q̄ accipit oēm ꝯdictionē ꝑ eē ⁊ nō eē. qd nō eēt n̄ ēs hēret ꝯdictionē. pbatur rōe. Qm̄ cuicū ꝙ oppo² una negaº. idʒ hꝫ ꝯdictionē. Sediens ē h9modi g° ⁊c̄. ¶ Ma°r pꝫ q̄ ē affirº e9dē de eodē ⁊c̄ ꝑ ꝯdictiones elenchi

Obi°

¶ Sꝫ ꝯ. si ens hēret ꝯdictoriū. illdʒ eēt itelligi^le. sed omne itelligi^le ens ē: q̄ nulla poª apphendit aliq̄d obm n̄ sit ꝯtentū sb e9 obo p°. ens ā ꝑ auicennā ē pᵐ obm itē9 g° si habebit ꝯdictoriū seq̄retur ꝙ idʒ eēt ens. Ꝗmº iter ens ⁊ ens nō ē ꝯdictio g° nec inter ens ⁊ non ens

Confirmatio

¶ Confirmaᵗ. q̄ extremū ꝯdictiois ē q̄d factū ab aīa. g° ē aliq̄ mº eē ⁊ iter ens ⁊ ens nō ē ꝯdictio

Rndaura de ente

¶ Rn̄detᵗ ꝙ ēs capitur uno mº ut ē cōe ad ēēa talia: ⁊ sic dicit ꝯceptū univocū. ⁊ sic ē sbm pmi pncipij ut pꝫ. 4° meth.

2°

2° mº pt sumi ut ē cōe ad ēē reale ⁊ ēē roīs. ⁊ sic solā uocē dicit ꝯem ¶ Tūc dico ꝙ p°° hēt ꝯdictoriū sꝫ 2° mº nō. q̄ i equiocis nō ē ꝯdictio. q̄ ꝯdictio ē nō nois solū. sed rei ⁊ nominis p° elenchoꝝ

3ª ppo

¶ Tercia ppositio ē: ꝙ accn̄s ē simplr ⁊ pe ⁊ p° illud: qd sua rō ppria: licet ꝑ aliquos sit ēē ꝯsequēs: ꝙ aliq̄ analogia ad sbam. pbatur idʒ: q̄ posteri9 sb rōe posterioris nō ē cā prioris ut prius est. Sꝫ analogia accn̄tis ad substātiam ē posterior ipo accn̄te absᵗᵉ. cum hitudo sit posterior suo fundamento g° analogia accn̄tis ad sbam: nō est cā p̄cisa absᵗᵉ accn̄tis ad sbam. ¶ Item ꝯpitas ē ēē absolutū. ⁊ hitudo ꝯpitatis ad sbam ē q̄dā re9. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝯpitas p9 natura ē ēē: h° itelligitᵉ ꝙ analogia ad sbam ꝯpata n̄ ē actu ꝑ solā hitudinē l aptitudiēꝫ sed hitu° ē q̄dʒ aptitudo g° ⁊c̄ ¶ 4ta ppo° est univocaᵒ ⁊ analogia pn̄t se sil ꝯpati i ꝯceptu eodē. pbaᵗ. Oīs rō non nō tollēs alteri9 rōēꝫ: ē alteri ꝯpossibil: sed rō analogie nō tollit rōēꝫ univocacionis. Pꝫ q̄ univᶜᵃ sunt quoꝝ nomē cōe ⁊c̄. sed aliq̄ pn̄t hēre eandē rōēꝫ licet ꝑ p9 ⁊ posteri9 g° ⁊c̄. ¶ Preterea ꝯcept9 alic9 gn̄is ē univocus ⁊ tn̄ ē analog9. pꝫ de nūo. q̄ ꝑ p9 dr̄ de dualitate postea de alijs speciebꝫ

4ª ppositio

5ª ppo

¶ Quinta ppo° ē. concept9 ētis est abstrahitᵗ a ꝯceptibꝫ oīm alioꝝ. patꝫ q̄ ie ptibꝫ ⁊ oībꝫ ē ꝯis g° ⁊c̄.

2ª abstr

¶ Et nō ꝙ duplex ē abstractº. q̄dʒ ē ꝑsiua. s. iª ꝑ q̄m aliq̄d icludēs plures rōēs pt ꝯcipi p̄cise ꝑ una illaꝝ. ut una illaꝝ pt ꝯcipi p̄cise ꝑ seipāꝫ. ut ꝯcipiēdo aīalitatē p̄cise n̄ ꝯcipiēdo rōnalitatē ¶ Alª ē disiª. s. iª. q̄ aliq̄d separat ab aliq̄ itē° dividētel

1ᵐ dcm

¶ Tūc de pª abstractiōe sit pᵐ dcm: ꝙ mlta sī iseparabilia ꝑ eē q̄ tn̄ sī abstrabilia ꝑ itēᵐ iª abstractiōe ut pꝫ i mthēᵗ

2ᵐ dcm

¶ 2° dico. ꝙ in pª abstractiōe ꝯsistit neqꝫ veritas neꝫ falsitas. affirº l negº. q̄ abstracᵃ sit solū ꝑ pmā operatioēꝫ itē9. undē 2° phicoꝝ abstrahentiū n̄ ē mēdaciū

pᵐ dcm abstrac

¶ De 2ª abstractiōe sit pᵐ dcm. Oē qd pt ab aliq̄ uere negari pt ab eo abstrahi abstractiōe disiª

2ᵐ dcm

¶ 2° dico ꝙ i iª abstractiōe ꝯsistit veritas ⁊ falsitas

3ᵐ dcm

¶ 3° dico ꝙ ꝙ abstractiōe ꝑcisiª iferre disiuā ē abstractioꝫ qua ꝯmutat i mēdacē

6ª ppo

¶ 6ª ppo° ꝯcept9 ētis ē idēns ꝯceptibꝫ aliorū ētiū

ut bō

¶ Et nō ꝙ q̄dʒ ē idēn ꝯceptale qd ꝯitatis q̄dā ē exceptiois q̄dʒ diccionis qd ꝯiunctiois. pmā hēnt iª q̄ sī eadē eo mº q̄ sī eadē ipa idēnª. i. nō dīa. 2ªᵐ habet supiora respectu suoꝝ iferioꝝ. 3ªᵐ hꝫ mª respectu formaꝝ. 4ªᵐ hēt agēs idēns ad hāc l ad illā actioēꝫ. hªᵐ hēnt ppoēs ppoe disiūctiue

magis

¶ 7ma ppo°: ꝯcept9 ētis hꝫ q̄mdʒ neutralitatē respectu aoꝝ ꝯceptuū. pꝫ. q̄ est

q 2ᵉ agens l. liberū, agens nāle p̄ ... 3ᵐ no ē liber pmo ... ipedi ... n̄ p̄

ꝗ ꝙ ꝯceptꝰ inferiorū et superiorū sūt idē
h' tn̄ nō obstante distinguūtꝰ ex nā rei

indeterminatꝰ respectu illoꝝ ⁊ nullum eoꝝ includit ¶ Pro q̄ nō. ꝙ duplex ē neutralitas. q̄dā īclusiōis ⁊ īdeterminatiōis. sicut se hʒ īferiꝰ respectu suoꝝ inferioꝝ ¶ Secunda ē n̄ īclusiōis ⁊ n̄ determinatiōis: sicut se hʒ sbʒ respectu passiōis. Illa pa° n̄ iclu' i ꝯceptu q̄dtāvo sbi. tn̄ sbm ē de se determinatū ad suas ꝓpas pa° nec ¶ 2a ꝓpo°. Conceptꝰ entis dicit q̄ndʒ alietatē a ꝯceptibʒ alioꝝ ⁊ hʒ. q̄ ē distinctꝰ ¶ Et nō ꝙ q̄dʒ ē alietas oppōis. ⁊ hec ē int̄ ꝯceptus oppoitos. sicut due dr̄e diuidētes id̄ genꝰ ¶ Alia ē desparaciōis. s. int̄ ꝯceptꝰ desparatos. sicut duaꝝ sp̄eꝝ sb eod̄ gene ¶ Alia ē determināti ⁊ determinabilis. ⁊ i° ē in ꝯceptibʒ gn̄is ⁊ dr̄e ¶ Alia ē neutralit̄ ⁊ īclusiōis ⁊ īdeterminaciōis. ⁊ hec ē ī ꝯceptibʒ supioꝝ ⁊ īferioꝝ: ⁊ i° ultima ꝯpat' secū cōissimā ꝑdepn̄itatē 3a ꝓpo° ¶ Inter ꝯceptꝰ q̄° possūt hēri de deo ⁊ creatura. solꝰ ꝯceptꝰ entis ē simplr̄ simplex. pʒ. q̄ n̄ pt̄ resolui ī ꝯceptū p̄oiorē se. ⁊ hūc vocō ꝯceptm simplr̄ simplicē ¶ 4a ꝓpo°. Conceptꝰ sp̄ei cuiuslibet p̄dicamēti ē sīr ꝯpoitꝰ q̄ ē sīe differētia q̄ hʒ ps. ps q̄ ⁊ ps faciūt ꝯpoitū. ⁊ ē resolut' ī ꝯpoitū cōiorē se ¶ Ex q̄ pʒ ꝙ opio iacobi tenētis oppoitū ē fal'a: nec obstat q̄ accīa sūt simplicia. q̄ intelligit' de simplicitate distīcta a ꝯpōē ex mā sīa ⁊ forma sīa ¶ Tunc ad rōes p̄ncipales. ad arlem p̄° phicoꝝ Ens dr̄ mult'plr̄. dico ꝙ itelligit' de mlt'aplitate suppositali. q̄ ꝑmenides ponebat ꝙ oīa erant vnū suppositū ¶ Ad porphiriū dico: ꝙ itelligit' de equocacōe p̄dicamētali q̄ stat cū vniuocacōe trāscendēte ¶ Ad aliud dico ꝙ cū vniuocacione stat analogia ¶ Ad aliud dico: ꝙ ista ꝯtractiua per que ens contrahitur non sunt simpliciter formaliter entia. licet sint ꝑdepn̄ce. ideo sunt primo diūsa. q̄ i nō gt ab is ꝯhi li. qd iclu-dūt ꝯueniūt: ꝯceptꝰ eī eoꝝ ē simplr̄ simplex. nec tn̄ seq̄tur. ꝙ sint simpliciter nl'. sunt ei ens ꝑ ꝑdepn̄itatem

¶ Ad aliā dico: ꝙ deꝰ ⁊ creatura sūt p̄° diūsa ⁊ i īfinitū distātia realiter subiectiua: nō tamen obiectiua ut i ꝯceptu reali. nec seq̄tur ꝙ deꝰ sit ꝯpoitꝰ. q̄ ibi nō ē ps ⁊ ps ¶ Ad aliā rōnē francisci de marchia dico. ꝙ rō entis nō ē necessaria nec ꝯtingēs poitiue. sed est vtrūq̄ ꝑmissiue ¶ Ad ꝓbaciōēz. q̄ tūc deꝰ ēēt ne'. ¶ Et cū ꝓbat. ꝯstitutiūm ēēt: dr̄ ꝙ nō. q̄ ꝯstitutiūm nō conuenit ꝓprie deo ¶ Ad aliā ꝓbaciōēz dico p̄°. ꝙ ꝯceptꝰ entis nō ē formalr̄ finitus nec infinitꝰ. cū ꝑ vtrūq̄ diuid'. et ē vtrūq̄ ꝑmissiue: necessario poitiue. licʒ ꝯbibilr̄ sit ꝑ ꝓp̄ā dr̄iam cuius ¶ Benꝰ ā sic ē vniuocū. n̄ ꝯbile q̄ ꝑ mōs ꝯbiles īnferiores: ¶ Et cū dicit: ꝙ īfinito nl' pt̄ addi. dico vo bn̄ pt̄ addi. nū ē de infinito q̄ntitatis ⁊ itensiue. tamē infinito ꝑmissiue bn̄ fit addi°. nō tn̄ aliquis essentialis distincti sed aliquis ꝯtracti. ⁊ ꝑ hoc pʒ solu° vnīꝰ ꝑtis raciōis

¶ Secundo dico: ꝙ ꝓprie rō entis non ꝯpetit componitas. q̄ sibi non repugnat infinitas intensiua. tamen quia est euidens ad oēs raciones ꝯpossibiles ⁊ inconpossibiles ¶ Et cum dicit Omne ꝯbile ē poñle. verum est de ꝯbibili ꝑ alia a se distincta. ⁊ sic conceptus entis non est potentialis nec ꝯptum est de se facit compoēz ꝓprie dictā. saltem in re sed bene ī intellectu ¶ Nec obstat illud: ꝙ diuidi est solꝰ potencie. q̄ itelligitur de diuisione in aliq̄ realiter distincta ab ipso.

¶ Tercio dico. ꝙ racio entis est potentialis large sumendo. ⁊ finitabilis sumendo illa ꝑ quādam indeterminabilitatē ¶ Nec iste raciones tales ipsi deo repugnant. Nec etiā iste raciōes dicunt ꝓprie imperfectionē positiuā.

ꝗ ꝙ deꝰ ⁊ creatura ꝯueniūt in rōne
obiua i ꝯceptu reali absq̄ q̄ꝫ
oi° ad intellectum ut ꝯueniūt ad
actum ꝯnui di
Ad rōnem francisci de
marchia

Dictum

sed bñ ꝓmissiue ul' negatiue. qꝛ mu-
sca positiue ē ꝑfectior q̄ꝫ ēē qꝛ icludit
ip̄m ens ⁊ ultra hoc plura alia licet
nō ꝓmissiua. ¶ Ex q̄ soluitur rō ꝑ q̄m
ꝓbatur. aliq̄d imꝑfecti⁹ musca est i

Ad p̄ma r̄one sancti tho̅

deo ¶ Ad p̄ma r̄ōez thome dico. q̄ꝫ
licet i deo nl' sit simplici⁹ deo. tñ n̄ ē i
ꝯueniēs aliq̄m ꝯceptū ēē simplicio-
rē ꝯceptu dei ⁊ p̄orē p̄ori^te ꝯitatis ms muo

nc cautē quo del no ē p̄ s̄im^e q̄m h^i bñ addi ens ꝯule lic ꝯe le^m ꝑ inh^im

⁊ cui⁹dē nō ꝯuentie ¶ Ad 2^m e⁹dē
si rō tua ualeret seq̄retur q̄ꝫ planta
⁊ sol nō ꝯueniūt i aliq̄ una uniuocatē
siue i aliq̄ uniuoco ¶ Arguā ei sicut
⁊ tu: effect⁹ q̄ nō recipit form̄ silez
ei. ꝑ q̄m agēs agit. nomē ab i^a for-
ma sup̄tū uniuocū p̄dicarōez recipe
nō p̄ōt. ista ē tua maior. sed plāta
a sole ꝓducta nō recipit form̄ s̄be si-
milē ei ꝑ quā agēs agit g̊ ⁊c. ¶ Ad
form̄ dico q̄ꝫ tua maior habet ueritatē
de uniuocatē specifica q̄m nō pono int'
deū ⁊ c̄atum ¶ Ad 2^m e⁹dē dico.

Ad 2^a r̄one sancti thome

q̄ꝫ nō se^r q̄ꝫ ens sit gen⁹. nō ei desce-
dit secundū eūdē modū ēēndi q̄d re-
q̄ritur ad r̄ōez ꝯnis. totū ei q̄d req̄ri-
tur pꝫ ex p̄cedentibꝫ ¶ Ad r̄ōez cate-

nc hanc q̄ ens nō p̄t ēē gen⁹ qꝛ nō habꝫ mo^m p̄ns sicut ꝯe i deo at n^a p̄tabilitas est

melite dico. q̄ꝫ ꝑ r̄ōez e⁹ ꝓbare^r q̄ꝫ ho-
mo ⁊ musca nō ꝯuenirēt i aiali cum
homo sit ꝑfecti⁹ aial ⁊ ꝑ ꝯñs nō par-
tificantur i tōe aial ¶ Ad form̄ g̊ ra-
tionis dico. q̄ꝫ ad hoc q̄ꝫ aliq̄ uniuo-
centur i aliq̄ uno ꝯceptu sufficit q̄ꝫ
ꝑticipant formalr̄ eūdē ꝯceptū de se idē
differentē ab illa: q̄ꝫ ā ꝑticipēt r̄ōez ip-
si⁹ eq̄ꝑfecte. hoc accidit ut [illegible] lꝫ rō en-
tis. ꝯceptū i se est. una sit ⁊ eq̄ꝑfecta
i uno sicut ⁊ i alio tñ ꝑfectiori mo^o
p^t ꝑticipari ab uno q̄ꝫ a reliq̄ ꝑ q̄d
nō ꝯtractiua ē ꝑfectior i uno ꝯceptu
q̄ꝫ i alio. hoc ā se tenꝫ ex p̄te illorū
q̄ ꝯtīūt ⁊c.

p̄ argumētū

Circa actual' sepa^o accidē-
tis a s̄bo cū ꝯtr̄a eiusdē
icludat ꝯdictionē ex t'minis. ꝓbi^r q̄ꝫ
sic. ¶ Illud q̄d ē formalit' alicui⁹ ꝯsti-
tutiuū ⁊ e⁹dē ab alio formalr̄ disti-
ctiuū. ⁊ q̄d ē entis ad ip̄m ꝯtracti-
uū nō ē ab ip̄o sepabile. ꝑmo e⁹ se-
patio icludit ꝯdictionē ex t'minis. sꝫ
ēē i aliq̄ subiectiue ē h⁹modi g̊ ⁊c̄.
¶ Per hoc distīguitur accn̄s a s̄ba. ⁊ per
istū modū ēēndi i alio ens ꝯhit^r ad
accn̄s. ¶ Cōfirmatur. qꝛ sicut se habet
s̄ba ad ēē ꝑ se: ita accn̄s ad ēē in a^o
s̄pa^o nec ei d̄r^te uniformit' se habent
ad illa q̄ sunt. sed ēē s̄baꝫ ⁊ nō ēē
ꝑ se: ē impo^le: g̊ ēē accn̄s ⁊ nō ēē in
alio ē impo^le ¶ Preterea impo^le ē aliq̄z
entitatē ab a^a ēēnciali dependentē po-
sse ēē sine ip̄a. Sꝫ accn̄s dependet es-
sentialr̄ a s̄ba g̊ ⁊c̄. Maior pꝫ. Nam
hec ē d̄r̄a inter ēēntialr̄ ordīata ⁊ ac-
cidentalr̄ ordīata. Nā i ordine ēēnti-
nūq̄ꝫ posteri⁹ p̄ōt ēē sine p̄ori. ¶ Hec
ꝓpo^o ē posita a scoto i p̄mo tractatu
de p̄^o p̄n^o ca^o p̄^o: q̄ dicit sic ¶ Illud
dr̄ ab alio ēēntialr̄ depende. q̄d nisi ab
ip̄o idiget ad ēēndū. hec i^e ¶ Minor
ꝓbatur qꝛ s̄bm ē p̄⁹ sua ꝓpria passio-
ne. Similiter s̄ba ē p̄or diffinitiōe omi
accn̄te. 7° me^ce. Sꝫ p̄oritas diffini-
tōis ē p̄oritas ēēntial' g̊ a p̄^o ad ul-
timū: accn̄s ē posteri⁹ ēēntialr̄ ipso
subiecto. sꝫ posteri⁹ ēēntialr̄ depēdet
a p̄ori. g̊ eodē addito utrobiq̄. sem-
per sequi^r ¶ Preterea accn̄s ēē s̄bstā-
am iplicat ꝯdictiōez. g̊ accn̄s ēē in
alio ⁊ nō ēē i alio implicat ꝯdictiō-
nē. ꝓbatur ꝯñā. Nā q̄d ē ꝑ se ē sub-
stātia h^o me^ce ⁊ ꝑ oēm philosophiam ergo
si accn̄s ē ⁊ nō ē i a^o. ē ꝑ se ⁊ ꝑ ꝯse-
quēs ē s̄ba q̄d ē ꝯdictio ¶ Preterea
aristotiles ꝯ ꝑmenidē p̄^o phicorum
dicit accn̄s ēē insepabile ¶ Ad op-
positū ar^r. ¶ Illud q̄d apd̄ aliq̄m pote-
stā ē po^le. nō icludit ꝯdictionem ex
terminis. sꝫ sepa^o accn̄tis a s̄bo cum
ꝯtr̄a e⁹dē ē po^t apd̄ aliq̄m potentiam

ꝓt pꝫ ī sacramēto altaris. Ubi per fidem ponim9 accn̄s sine subiecto. g̊ Hoc enī dicit papa. 229. q̇ hoc tantū ꝑ fidē ctū determinauit. accn̄cia illa sine aliq̊ subiecto ēē ꝯ multos fatuos. a q̇bꝫ fatuis sepi9 audiui dicētibus. accn̄cia illa ēē ī aere subiectiue ¶ Certū est īmo ꝙ nullo aere exn̄te ꝑmo si ī vacuo poneretur ꝑ possibili uel īpossibile. adhuc fieret transmutacio panis ī sacramentū corꝑis xp̄i ꝯ̄tute illoꝝ verboꝝ ¶ Preterea. ꝙ accidens nō migrat de sbo ī sbm. ꝑ9 aūt nō erat sbm g̊ nec postea ¶ Preterea ꝙ aer nō est colorat9 ¶ Rn̄o ¶ In ista q̄stione 4ᵒʳ sunt faciēda ꝑᵒ nā ꝙ uidendꝫ est. si actualis separacᵒ accidentis. ꝛ cōis ꝛ absolute includat ꝯdictionē ex terminis ¶ 2ᵒ uidebitur de accidente ꝓpo puta de ꝓpa passiōe ¶ 3ᵒ de respectiuo. puta de relacione ¶ 4ᵒ aliqua dubia remouebo ¶ Circa ꝑᵐ pono duas ꝯᵒnes ¶ Prima ē ista. ꝙ actualꝭ separacio accn̄tis cōis ꝛ absolute ab omni subo cū ei9 exn̄tia non includit ꝯdictionē ex terminis ¶ Hoc ꝓbatur sic: Ōis potencia īfinita omnē potenciā finitā excedens. pōt ꝙ̄ꝑ illa ꝛ plus. sꝫ potenᵃ dei ꝯseruatiua est īfinita cū sit secū eadꝫ. g̊ pōt ꝙ̄ꝑ poterit pona creata ꝛ finita q̄lꝫ ꝛ plus. sed pona ītellectiua nr̄a apprehendit accn̄s nō apprehendendo subm ꝛ sine subo. g̊ pona dei ꝯseruatiua potest ꝯseruare ipm absqꝫ suo sbo. maioz patet Nā alit nō ēēt īfinita nec excederet ponam finitā: Minoz ꝓbatᵘʳ ꝑ ꝑᵒ de sensu. Obm enī sens9 nō est nᷣ qꝺꝫ accn̄s ¶ 2ᵒ de ītellectu. Nam accn̄s est ꝑ9 cog̊tū ꝙ̄ꝑ suba cum ōis nostra cog̊tio dependeat a sensu. et cū sola accn̄tia habeant ꝑᵉ repn̄sentaᵐ xp̄ū apud ītellectū ¶ Preterea omis ꝑfectio p̄cisa ab omni ipfectione ē ꝑfectissimo attribuenda ꝛ cui nulla potenᵃ deficiat. sed posse ꝯseruare hoc sine hoc. ꝛ ī tali ꝯseruacione nichil aliꝺ coexigere est magis ꝑfectionis vt patꝫ g̊ deo q̇ est ꝑfectissim9 ē illa perfecᵒ attribuenda. Maioz pꝫ nā aliter sibi deficeret aliq̄ ꝑfectio ꝛ nō ēēt infinite ꝑfectionis ¶ Preterea vt ꝓbatū ē supra pꝫ ī sacramēto altaris ¶ Cōfirmatᵘʳ ꝑᵒ ista ꝯᵒ ꝓpōe vulgata ad oēs theologos q̄ ē ista. q̊ꝙ̄ꝑ deus potest mediante causa 2ᵃ. potest ꝑᵉ. si causa 2ᵃ nō sit de eēntia rei. sine illa ꝛ virtute ꝓpa. alias aliq̄ perfectio ieēt creature. que deficeret ipi deo. licet tamē specialit illa ꝓpoᵒ sit vera ī genere cause efficientis. ꝛ ita theologi ipam ītelligūt ¶ Cōfirmatur 2ᵒ qꝺꝫ rōe cōi apud scotizantes. q̄ est hec. ꝙ ꝑmuz independens potest terminare dependenciā cuiuslibet entitatis cāte ꝛ supplere uicē cuiuslibet terminantis. cū cālitatē cuiuslibet cause ꝯtineat ¶ Euidenter uides ꝙ dependenciā qm habet accidens ad sbm deus potest terminare ꝛ uicē subi supplere simpliciter ¶ Caueat ꝛ q̄sqꝫ fidelis igitur ne aliq̇ꝑ de potestate ei9 auferat nec de ei9 ꝑfectione Nec ei auris audiuit nec in cor hoīs ascendit q̄nta sit ei9 pona ꝛ magnificencia. Verumꝑtm̄ nec possunt adhuc omnia accn̄cia separabilia ēē. Inuenio ei qꝺꝫ accn̄ᵃ q̄ tantā dependenciā habent ad subm ꝛ ad aliq̇ꝑ in sbo ꝙ de9 nō potest supplere uicē terminantis dependenciā istā. ꝛ hoc non ē ꝓpt dei ipfectioēz. sed ꝓpter entiū ipfectionē ꝛ dei perfectionē ¶ Inter ista accidencia inuenio. ꝙ est similꝭ adequacio humoꝝ: ꝛ ī tali adeq̄cione ꝯstat: et simpliciter de multis aliis. ꝛ de hijs q̄ uidentur eēntialiter dependere a subiecto ¶ Iuxta ista declaracioēs pono istam ꝓpōēm q̄m ex dictis declaraue concludo quod inherentia actualis est distincta ab accidente. ¶ Pro cuius evidencia est notandum quod inherencia est duplex. quedam actualis. et quedam aptitudinalis. ¶ Inherencia actualis nihil aliud est quam quedam actualis coniunctio accidentis ad subiectum. ¶ Inherencia aptitudinalis nihil aliud est: quam quidam ordo essentialis: et quedam naturalis aptitudo et inclinatio accidentis ad subiectum.

¶ His visis sive premissis probatur dicta conclusio. ¶ Inherencia a qua accidens potest actualiter separari. est distincta essentialiter ab accidente. sed inherentia actualis est huiusmodi ergo etc. ¶ Minor patet ex predictis. ¶ Nam inherencia actualis nunquam inest ipsi accidenti. nisi ut coniungitur subiecto. sed potest esse actu non coniunctum subiecto ut patet ex premissis. ¶ Sed contra istam conclusionem arguitur et primo sic. Illud quo accidens est ens formaliter non est distinctum essentialiter ab accidente sed actualis inherencia accidentis est ens et inherens formaliter ergo etc. ¶ Minor probatur 7mo metaphysice. Accidentia non sunt entia nisi in eo quod talis entis. puta substantie ergo per istam communionem quam dicimus actualem inherenciam accidens est formaliter ens. ergo ista inherentia non distinguitur essentialiter ab accidente

¶ Preterea si sic sequeretur quod ista inherentia inhereat accidenti. Nam omne accidens inheret subiecto. sed ista inherentia est accidens ergo inheret subiecto. sed nihil inheret alicui nisi per inherentiam. si ergo inherentia inhereat. ergo inheret per inherentiam. tunc quero de illa inherentia. vel est distincta ab accidente vel non. si non eadem ratione standum esset in primo et non sequeretur propositum. ¶ Si sic procederetur in infinitum ut patet. ¶ Preterea si hoc esset. ista inherencia esset posterior accidente. nam omne accidens est posterius subiecto. sed ista inherencia non potest esse posterior accidente. ¶ Nam omne prius potest esse sine suo posteriori et tunc sequeretur quod accidens nulli inhereat. et ita prius est naturale quam inheret. quod est impossibile cum tunc esset substantia. ¶ Respondeo

¶ Ad primum concedo maiorem negando minorem. ¶ Ad probacionem dico quod quociens dicitur causa: tociens dicitur in eo quod sunt habentes. 5o metaphysice. quando ergo dicit aristoteles quod accidentia non sunt entia nisi in eo quod talis entis. licet in eo quod denotat aliquam causalitatem subiecti respectu accidentis et ista est causalitas effectiva. ita quod entitas accidentis est effective per subiectum. formaliter tamen inest sibi per suam propriam rationem

¶ Ad 2m respondeo. ¶ Pro cuius evidencia pono duas regulas. ¶ Prima est ista quam ponit scotus. quod quandocumque est aliquid tale denominative. et aliud est formaliter tale. standum est ad illud quod est formaliter tale. ¶ 2a regula est ista que est eadem cum prima. tamen sub aliis verbis proposita. quod quandocumque est aliquod medium in aliquo ordine non oportet tali medio in eodem ordine assignari aliud medium. sed ipsum seipso in tali ordine est medium et ratio. ¶ Exemplum: per quod declaratur prima regula et etiam 2a. ¶ A est idem. b. denominative: ita quod identitas sit medium in identificatione ipsius. a. cum. b. identitas autem talis est formaliter et identitative eadem. ¶ Si ergo identitas sit alicui alteri eadem: non oportet quod per aliquam aliam identitatem sed ipsa seipsa est talis alicui alteri. ¶ Iste regule sunt generales ad multas rationes solvendas. ¶ Patet ergo in proposito quod ibi est status et non processus in infinitum. ¶ Ad 3m concedo consequentiam. ¶ Ad probacionem falsitatis consequentis dico: quod duplex est prioritas: quedam temporis. et quedam nature. et differt hec ab illa: Nam in prioritate temporis sic extrema non sunt compossibilia esse simul. ¶ Sed in prioritate nature sic bene sunt simul tempore. unde sic quod dicit unus doctor nobilis: prioritas nature non est quod unum sit in uno signo in quo aliquid non est: sed ista prioritas nihil aliud est quam presuppositio huius ad hoc prioritate et causalitate nature. et sic patet ad rationem: quod non oportet quod accidens sit in aliquo signo in quo non sit inherens: nam ibi est solum prioritas nature. ¶ Sed dubitatur circa predicta in quo predicamento sit predicta inherencia actualis

¶Quidā doctor dicit. ꝙ reducit̃ ad p̄dicamētū cui⁹ ē mo⁹. ¶Hoc m̄ nō placz. ¶Nā r̄ſpect⁹ nō reducit̃ ad ge⁹. t p̄dicamētū abſolutū. ſʒ iſta īherencia ē reſpect⁹ cū ſit q̄dʒ ꝯiūctio ꝓ ſine t̄mino accipi nō pōt. ¶Et iō dico cū franciſco de marchia: ꝙ ipā īherencia eſt de gn̄e relacōis. ¶Ubi ſciēdʒ ē: ꝙ īherēcia duo īcludit. p̄° eī īcludit r̄ſpec̄m īforn̄tis ad īforb̄ile ſiue ꝑficientis ad ꝑfectibile. īq̄ptū accn̄s īfoꝛt ꝓ ꝑficit ſb̄m. ſb̄m ꝗ̄ īfoꝛtur ꝓ ꝑficit̃ ab accn̄te. ¶Et iſte reſpcūs ē cōis foꝛe ſb̄ali ꝓ accn̄tali. qꝛ ꝯtrūq; īfoꝛt ſb̄m ꝓ ꝑficit. licet ꝯna ꝑ ſe ꝓ alia ſimplr̄. 2° inherencia accn̄tis īcludit reſpectū dependencie ad ſb̄m ſibi ꝯiūctū i eēndo. ¶Et ꝑ hoc foꝛ accn̄talis diſtinguitur cōiter a forma ſb̄ali. ¶Et ꝑ hoc dēdʒ ē ꝙ forme accn̄talis īherencia actualis. q̄ptū ad neutrū modʒ ē i gn̄e alicui⁹ accidentis abſoluti. ſed ē i gn̄e r̄lacōis qd̄ ſic pʒ. qꝛ reſpect⁹ īfoꝛbil ad īfoꝛmātē ē q̄dʒ relacio. qꝛ īfoꝛtiuū ꝓ īfoꝛbile ſunt q̄dʒ relatiua ꝑ ſe. ¶Similit̃ dependencia cuiuſlibet dependentis eſt q̄dā relacio. ¶Uerū tamē ſcias: ꝙ predicti duo re⁹ ꝯt m̄ uidetur. p̄nt fundari i q̄libʒ accn̄te abſoluto ſiue re° et iō nō uidetur. ꝙ iſti duo re⁹ p̄ciſe faciūt īherēciā ꝑ̄ eē de p̄dicamento re°nis. ſʒ eo ꝙ ipā foꝛ ꝯditatiue ꝓ foꝛlr̄ eſt re⁹. ¶2ª ꝯ° p̄ncipal ē iª. ꝙ aptitudinal īherencia accn̄tis ad ſb̄m: ꝑ nullā potenciā ē ſepabil. ꝑmo maior implicat ꝯdictioēz ex t̄mis. ſic ītelligēdo ꝙ nulla poª pōt facē q̄n accn̄s hēat aptitudinē quādʒ ꝓ īclinacōēz ad eſſendʒ i ſb̄o. ¶Hec ꝓbatʳ ſic. ¶Nā facta h⁹ōi ſepacioē aptitudinis. uł deus pōt ponē tale accn̄s i aliq̄ ſb̄o ꝯt non. ¶Si nō ḡ de⁹ nō ē tm̄ potens ſic q̄n p̄mo ponebat. ¶Si ſic. ḡ ipm̄ accn̄s pōt poni i ſb̄o. ḡ ē poſſibile poni i illo. ¶Nā nª poª pōt ponē aliq̄d i aliq̄ n̄ iōʒ ſit poſſibile poni i iō. aliꝯ poª eēt reō impoſſibiliū. ¶Si ḡ pōt poni accn̄s facta ſepacione ipi⁹ aptitudinis. ḡ facta ſepacōē adhuc hʒ ipāz: qd̄ ē c̄tra ꝯdictioēm. ¶Cōfirmatʳ. qꝛ ſi de⁹ nō pōt facē. ē. ꝙ n̄ pt̄ ponē accn̄s ſine ſb̄o. ḡ nō poſſʒ facere accn̄s nō poni n̄ i ſb̄o. ¶Preterea oē eē aut ē ens i ſe aut i alio. facta ḡ ſepacōē accn̄tis a ſb̄o ſuo. uł ē ꝑ ſe uł i alio: nō ꝑ ſe. qꝛ tūc eēt ſb̄a. ¶Si i aº ḡ actualit̃ ꝯt aptitudialr̄. nō actualit̃ qꝛ ut ſic ſuppoitū ē. ꝙ ſic ſit ſepatū. ḡ ſeʳ ꝙ aptitudialr̄: ḡ ſeʳ ꝙ iª aptitudo ſiue īclinacō ē īſepabil ab accn̄te ꝓ nō ſepabilis ab eo. ¶Iuxta iſtā ꝯ°nē concludo ꝯtrarie. 2ᵃᵐ ꝑpoēm. ¶Pª ꝑpo° ē iª. ꝙ inherencia aptitudial ē eadʒ ipi accn̄ti eēntialr̄: ¶Cōtʒ tñ ſciēdʒ ē ꝙ ſcot⁹ facit ꝯtri i ꝯtb. dicit eī: ꝙ iª īherencia aptitudial. ē eadʒ eēntialr̄ ipi accn̄ti nō tñ ē de eēnª accn̄tis. ¶Eſſe ꝗ̄ de eēntia alicu⁹ ꝯt dicit ipe. ē eē de conceptu q̄dditatiuo e⁹dʒ. ¶Eſſe ꝗ̄ eēntialr̄ idem. ē eē idʒ alicui ītinſecū ꝓ eēnle. p̄m eī īfert 2ᵐ. 2ᵐ nō īfert p̄m: ꝯt dicit i ꝯtb: ꝓ iō nō facio magnā ꝯui. ¶Probo ſup̄dictā ꝑpoēz ſic. ¶Oīs rō poſitiua alicui īexiſtens. ītuſcripto ab ipo omi tali qd̄ eſt non ipm̄ ꝯuel qdʒ ē extra eius eēntiā. ē idʒ illi eēntialit̃. alr̄ nō eēt facta total ītuſcrip° ab omi ente. qdʒ eſt extra rōēz eius foꝛlem. ſed tal inherencia ſic ieſt ḡ ꝛc̄. ¶Probatʳ minoꝛ. ¶Circūſcribatur accn̄s ab omi eē extranſeco: ꝯt de⁹ pōt ponere ipm̄ i ſb̄iecto ꝯuel non. ꝛ arguaꝛ ſicut i p̄cedente concluſione ꝓ c̄ꝛ. 2ª ꝑpo° eſt iª ꝙ neutra inherencia ē idʒ quiditatiuē ipi accn̄ti. hoc ꝓbatʳ. ¶Nullū reſpectiuū ē idʒ foꝛlr̄ cū abſoluto. ſed predicte inherencie ſunt huiuſmodi ḡ ꝛc̄. ¶Minoꝛ probatur ſic. ꝓ primo de īherenª actuali. iam probatum ē.

¶De aptitudiali pꝫ. qꝛ aptitudo illa vt ꝑꝰ patuit. reꝰ q̇dā ē. ¶Intelligēdū tn̄. ꝙ ista īherencia aptitudialis ī nullo p̄dicamēto ꝑ se ē. tn̄ reducibil ē ad idꝫ cuius est ꝛ ē ī gn̄e idirecte. p̄dicamēta ei sunt eēntialit̄ disticta quare seq̄r: ꝙ iª īherencia aptitudialis cū sit idꝫ eēntialit̄ cū accn̄te. ī nullo p̄dicamēto ꝑᵉ est ꝑas. ¶Quātū ad secūm articulū p̄mo q̄ritur

Utrū ꝓpria passio sit sepabilis a suo sbō. ꝓ̄ declaracione istiꝰ q̄ōnis sic ꝓcedā.

¶Primo recitabitur vna opinio ꝛ ipa īꝓbabitur. 2º dicā aliter. ¶De p̄mo est vna opīo eiusdē doctoris. q̄ apud theologos articulꝰ fidei reputat̄ que ponit. ꝙ ꝓpa passio est sepabil a subiecto. dicit eī ꝙ lꝫ deꝰ non pōt facē ꝯdictioēz p̄mi modi vt viz homo n̄ sit racional. tn̄ ī 2º mº bn̄ pōt facere.

¶Predicta opīo sic ꝓbatur. Omne ꝑꝰ ī ꝯ̄ptū ꝑꝰ. ē sepabile a q̄cunqꝫ posteriori ꝑ diuinā potēciā. ꝛ a q̄cunqꝫ eēntialit̄ nō dependet. sed sbm est prius sua ꝓpa passione ꝛ ab ipa eēntialit̄ nō dependet. qꝛ nullū ꝑꝰ dependet essentialit̄ a suo posteriori ḡ ꝛc. Maior patet: qꝛ ōme idependenꝫ ē sepabile a q̄cunqꝫ a q̄ nō dependet: michil eī est īsepabile ab aliq̄ nꝭ ꝓpter q̄ndā necessariā coexigēciā q̄ q̄dꝫ coexigentia dependentiā iportat. ¶Cū qꝛ q̄cq̄d deꝰ pōt ꝯseruare ī aliq̄ sig. sine alio pōt ꝑ q̄cunqꝫ cū eq̄potens semp sit. Sꝫ ꝑꝰ ī ꝯ̄ptū ꝑꝰ est ī aliquo sig in q̄ nō est suū posteriꝰ. Nā in iº ꝑori ī q̄ sbm naturalit̄ p̄cedit passionē vl ꝑᵒ est vl n̄ ē. Si est ḡ iā simul sunt. Si nō habet̄ ꝓpositū: Minor raciōis p̄ncipal paꝫ. qꝛ causa p̄cedit effectū. ꝛ ꝑꝰ ē aliq̄d q̄ꝫ sit aptū natū. passio est cāta ex p̄ncipiis sbi. Preterea potencie eq̄ īfinite ꝛ eq̄ potentes nō se excedentes. si vna ē distīcte sepabil ī aliq̄ plura: ꝛ reliq̄. Sꝫ potēcia dei ītellectiua ꝛ eꝰ potēcia ꝓductiua ꝛ ꝯseruatiua sunt eq̄potentes ꝛ se nō excedentes. patet cū q̄libet potēᵃ dei sit īfinita qm̄ nl̄ est ī deo nꝭ īfinitū ꝛ nullū īfinitū excedit aliud. sequitur ḡ necessario ꝓpositū. ḡ ꝑ ꝯn̄s cū potenᵃ ītellectiua sit distīcte sepabil sup sbm ꝛ passionē cū sunt due entitates dꝫᵃ ꝛ vnū ꝑꝰ reliq̄: ꝛ hoc n̄ posset intelꝰ creatꝰ seu cātꝰ ḡ seq̄ nec̄cio ꝙ eꝰ potencia ꝓductiua ꝛ ꝯseruatiua pn̄t n̄ ī sbiectū ꝛ nō ī passionē. ¶Cōfirmatur raº. qꝛ q̄cq̄d deꝰ potest ītelligere pōt ꝯseruare sꝫ deꝰ subm sine passioē pt̄ ītelligere ex p̄cedenti ꝓpoē ḡ ꝛc. ¶Sꝫ ꝯ̄ istum modꝫ dicendi q̄m reputo īpolem īplicantē ꝯdictioēz manifestā. arguo p̄mo sic de hoc qd̄ dicit. ꝙ deꝰ potest facē ꝯdictioēz secundi mōi nō p̄mi. ꝓbo ꝙ sit ꝯdictio p̄mi modi: q̄cunqꝫ est sepacio eiusdē de se est ꝯdictio p̄mi modi. sed in ōmi ꝯdictioē est sepaᵒ eiusdē de se. ḡ ꝛc. 2º ꝑ te ōis ꝯdictio p̄mi modi est inpoˡ ḡ ōis ꝯdictio est inpossibil qd̄ est ꝯ̄ te. Maior ꝓbatur qꝛ idꝫ de se p̄dicatur p̄mo mº. cū mōi p̄dicandi sint ꝑ ꝯdeptitatē. ꝛ maior sit ꝯdeptitas eiusdē ad se q̄ ad altū. Minor ꝓbatur. qꝛ nūq̄ sit ꝯdictio nꝭ sit negacio eiusdē ad se. ¶Primo elencorꝫ dr̄: ꝙ ꝯdictio est rei: ꝛ nō tanm̄ noīs. ꝛ nō altiꝰ sed eiusdē. ¶Si dices ꝙ idē de ipō nō p̄dicatur ī ꝑº modo dicendi ꝑse. ¶Cōtra qꝛ tunc q̄ro ī q̄: non ī 2º. qꝛ ille nō est modꝰ p̄dicandi ꝑº posteriorꝫ. nec ī aliis vt pꝫ: qdꝫ nō euadis: qꝛ maior ē ꝯdictio. q̄n sepatur ꝛ negatur idꝫ de seipō oīno īdistinctū. q̄ q̄n sepatur aliq̄d ex natura rei distinctū. aial eī cū ꝯ̄itabile sit: īꝯ̄utabile cū petro q̄ ē īꝯ̄icabil distīguitur ex natura rei ab ipō. ¶Confirmatur.

Seꝑacio eiuſdē a ſe apd̄ omēz pōnāz ē impoſſibil: Sed vbi ē ꝯdictio: eſt ſeꝑacio eiuſdē a ſe vt ꝓbatū ē ¶ Alias rōēs adducā ī ſeq̄nti. q̄s audacter q̄l audaciter ſoluāt ſi poterit. ⁊ ideo ponā iſtā ꝯ°nē in certā ⁊ indubitabilē. vʒ. ꝙ ipa ꝓpa paſſio ꝑ nullā potēciā eſt ſeꝑabil a ſbo ¶ ꝓbatꝛ cō ſimili rōe ſicut de inherencia aptitudinali ſic: ſeꝑata riſibilitate ab homine vel poteſt deꝰ ſibi dare actū ridendi: vel nō. ſi nō g° nō eſt eq̄potens ſic q̄ꝫ dabat ante nec erit omipotēs: ſi ſic cū nulla po° ſit reᵘ impoˡ. ſequitꝛ ꝙ hoīez ſit poſſiˡᵉ recipe actū ridendi ſed hoc nō eēt niſi eēt riſibil g° ⁊ cetera ¶ Dices ꝙ ſeꝑata paſſione deꝰ poteſt ſibi dare actū ridendi: licʒ ipē ſit impoſſibil recipe formalr ſed fundamētalr: quia vʒ entitas hoīs q̄ ē fundamētū riſibilitatꝭ remanʒ. cui nō repugnat habere talē actū: ꝑ potenciā diuinam Nō ꝗ formalr: quia oīs forma ptinēs ad actū ridendi eſt formalr riſibil ⁊ habeʒ formalr ipaz paſſionē ¶ Cōtra vt priꝰ quia deꝰ formalr pōt dare. g° ꝑ eādē rōeʒ eſt poſˡ formaliter recipe. Stat g° rō impoˡ nec pōt ꝑiāl ¶ Preterq̄ ad pn̄aleᵉ arꝰ ſic ¶ Cōcluſio demōſtracōis ꝑ nullā potenciā pōt eē falſa ¶ Sʒ ſi pa° ſeꝑaretur a ſbo hoc ſeq̄retur g° rē. Maior pʒ Nā cū ſcia ſit habitꝰ ꝯ°nis demōſtratiue ⁊ ſcia nō poteſt eē ex falſis. diffinitꝛ ei ꝑ eē ex vʼis ⁊ impoſſibilibꝫ aliſ ſe habere ex p° poſterioꝛe ⁊ ideo ſciaz eē ex falſis implicat contradictionē pmi mōi q̄ ē impoˡ vt ipſi dicunt g° rē. Minoꝛ patʒ Nā iᵃ ꝯ° demōſtratiua. e. homo ē riſiˡ. ſed ſi eēt ſeꝑata nō eēt riſibil g° ſeq̄tur ꝙ eēt falſa ¶ Preterea eē triangulū ⁊ nō habere tres: ē eē triangulū ⁊ nō eē triangulū. ſed eē triangulū ⁊ nō eē triangulū ē impoſſibile et ꝯtradictio pmi modi. g° eē triangulum ⁊ nō habere tres eſt ꝯdictio ⁊ impoˡᵉ. ſed habere tres eſt eiꝰ paſſio g° rē. Preterea ſi q̄ꝫ m° diceret: ꝙ ſit entitas ſine vnitate cū omis entitas ſit i ſe indiuiſa: cū nō diuiſa ſit nec diſtincta. ſeq̄tur ꝙ ſit una

¶ Ad rōēʒ huiꝰ opiōis ¶ Ad pmam dico ꝙ maioꝛ hʒ vitatē i prioritate eēntiali diſtincto a poſterioꝛi ¶ Ad ꝓbacionē pmā dico. ꝙ ꝯcedo totū vſq̄ ad illud. ꝙ coexigētia dicit dependenciā hoc nō eſt vʼū ¶ Ad aliā ꝓbacionem dico: ꝙ omē priꝰ natura nō ē priꝰ i aliq̄ ſigno i q̄ nō eſt poſteriꝰ: licʒ oppoſitū dicat landulphꝰ. Sʒ eē priꝰ natura nō eſt niſi p̄ſuppoſi° huiꝰ ad hoc i quadā alteritate nature. licʒ ei pr̄ i diuinis p̄ſuppōitur filio. quia generans p̄ſupponitꝛ genito: quia tn̄ ſunt eiuſdē nature ambo ideo ꝯiter a doctoribꝫ nō ponitur prioritas nature: ſed originis. In hoc differt prioritas nature ⁊ originis. quia prioritas nature eſt p̄ſuppo° huiꝰ ad hoc: cū dependentia i alteritate nature: Originis vero i idētitate nature. ⁊ hoc nō diligēter ¶ Mi landulphꝰ ꝯpoſitum huiꝰ ſpeciat. Dicit ꝙ q̄cumq̄ ſūt priora nature ſic ſe hñt. ꝙ vnū ē i aliq̄ ſigno i q̄ reliquū nō eſt. et ideo dicit ꝯdictoria ſimul i eodē iſtāti temporis poſſunt eē vʼa. ſed nō nature ¶ Cōtra quia hoc nō videtur vitas. de pn̄ti. ꝯtraria ei q̄ miꝰ oppōnūtur nō ſunt ꝯpoſſibilia i eodē iſtanti temporis. de hoc alibi.

¶ Ad aliā racionē. Pro qua ponā aliq̄s ꝓpoēs ¶ Mēneo ſic. Priᵃ ꝓpo° ſit iſta. ꝙ non ꝗcq̄d deus intelligit pōt producere ¶ Secunda propoſitio ſit iᵃ ꝙ intellectus diuinus ſimul omnia intelligit. ita ꝙ non poteſt vnū itelligere ſine alio. Nam alias numeraretur et eſſet numerabilis ¶ Tercia ꝓpoſitio eſt iſta. ꝙ itellectus diuinus intelligit omnia diſtincta ſit ꝛ diſtincte. vt diſtinctio ſe tenꝫ ex ꝑte obiectoꝝ. nō ex ꝑte itellectioīs. pꝫ. Nā ea itelligit eodꝫ modo q̄ ſt. Si g̊ diſtincta ſint itelligit ea mō diſtinctoꝝ. 4a ꝓpo° eſt: ꝙ potencia dei itellectia ꝛ ꝓductiua ꝓꝑe nō dicunt' ſe excedere. Nā nō ſunt ī eodꝫ genere potencie. exceſſꝰ aūt dicit eoꝝ ꝯꝑationē: q̄ habent ēē in eodꝫ genere. Itē ꝙ exceſſus repugnat infinitati. vn̄ licꝫ ī plura poſſet potētia itellectiua q̄ꝫ ꝓductiua. ꝙ tn̄ vtraq; ē infinita idō ꝓꝑe nō eſt exceſſus. Ꝑ hoc patꝫ ad formā. ponē eq̄ ifinite ꝛ eq̄ potentes ꝛ cetera. dicitur negādo minorem. In plura ei pōt potētia itellectia q̄ꝫ productia ut ꝯ ſextuas. Et cū ꝓbat ꝙ nō. ꝙ vtraq; eſt ifinita. volo. ſꝫ ꝙ nō ſunt ī eodꝫ gn̄e nō habeo ꝓ ipole ꝙ vna potētia ī vno gn̄e infinita poſſet ī plura q̄ꝫ alia potētia ī alio gene g̊ ifinitū ē maiꝰ infinito. Rn̄eo. ꝓ iꝯueniēti nō habeo ī diuiſis generibꝫ.

Quātū ad 3m articulū de ſeparacione relacioīs queritur

Vtrū relacio ſit ſeparabilis a fundamēto ꝓpꝰ pro cuius quoniā declaratiōe pono talem ꝯ°nē: ꝙ nō eſt impole ſepare relationē a ſuo fundamēto ꝓpo cū exīſtia eiꝰdꝫ: ſpecialit̄ de illis relationibus in q̄bꝫ nō ē talis dependencia ad fundamētū q̄n deꝰ poteſt ſupplere uicē tminātis ſine īꝑfectione. nā de alijs ſi q̄ ſint erat ipoſſibile. Ad cuꝰ euidenciā pono q̄tuor dicta. Primū ē ꝙ poſſibile eſt relacionē eēntialit̄ et actualit̄ ſepari a fundamēto. Probaꝰ hꝰ. Quecunq; eēntialit̄ diſtinguūtur poſſunt ſepari mutuo. ſed relacio ꝛ fundamētū ſunt hꝰmodi g̊ ꝛc. māior pꝫ. ſicut ſe habet ipoſſibilitas ſeparationis ad ꝑdepētitatē eēntialē. ita poſſibilitas ſeparationis ad diſtinctioēꝫ eēntialē. ſed ad ꝑdepētitatē eēntialē neceſſario requiritur impoſſibilitas ſeparationis g̊ ad diſtinctioēꝫ eēntialem neceſſario requiritur poſſibilitas ſeparacionis. Minor ꝓbatur. ꝙ ſunt diſtinctorū gn̄um abſolutū ꝛ reſpectiuū. Si dicatꝰ. Si dicas: maior eſt vera ſi ſit abſoluta diſtincta eēntialit̄: ſi alterū eſt reſpectiuū ꝓpter dependenciā eiꝰ ad alterū ſiue ad abſolutū. nō eſt ſeparabile a fundamēto. Cōtra nl̄ impedit ꝓbatioēꝫ hꝰ: Illud ei qd̄ ita dependet ad aliud. ꝙ eiꝰ dependenciā pōt aliud ab illo terminare: poteſt ēē actualit̄ ſine illo: ſed relacio ſic dependet a fūdamento. ꝙ eiꝰ dependenciā pōt aliud terminare ab illo. g̊ pōt ēē actu ſine illo. Maior ē euidens: ꝙ tota racio ponebatur iſeparatioīs ex ꝑte dependēcie ad tminū. Si g̊ aliquid poteſt ſupplere uicē illiꝰ tmini nō neceſſario illa dependencia erat ad illū terminū. Minor ꝓbatur ꝙ ꝑm ſimpliciter ꝛ independens pōt tminare oēm dependentiā ꝛ ſupplere uicē cuiꝰlibet terminātis eā. ſed deꝰ eſt hꝰmodi g̊ ꝛc. Cōfirmatur iſta rō. ꝙ q̄uo q̄m° fundamētum illudꝫ a q̄ ē relacio dependens ſe habet ad illā ī gn̄e cauſe l̄ efficiētis formalis materialis vel finalis. Si ī gn̄e efficiētis vel finalis habetur ꝓpoſitum. ꝙ deꝰ poteſt ſupplere oēm cām extrinſecā. ſi 2° m° vt ē materia in q̄ vl̄ ex q̄. Si ī q̄. ī hoc ꝯuenit cū accidente abſoluto. ſed hoc nō obſtāte. accīns abſolutū poteſt ēē ſine ſbo actu. g̊ relaꝰ. Si dicatur ꝙ ſe hēt ſicut materia ex q̄: vel forma: Nullū hoꝝ poteſt eſſe. Oīs ei cauſa ſiue materia ex q̄ ſiue formalis: eſt ītrīſeca cāto ſbo. ſed fūdamētū nō ītrīſecat relacioni g̊ ꝛc. Cōfirmatur. ꝙ materia ex q̄ ꝛ for: faciūt vnū ꝑ ſe cauſatū. ſꝫ ex fundatꝰ ꝛ reꝰne n̄ fit vnū ꝑ ſe ſꝫ ꝑ accīs g̊ ꝛc. Preterea

Si dependencia ē rō īseparabilitat̄ cum materia ⁊ for̄ ad se dependeāt mutuo vnū ab alio separari nō pōt actualiter. Hoc aūt ē fa^m g° aliq̄ ꝑmissar̄. non maior g° minor. ¶ Cōfirmatur. q̄ de⁹ poterit ponere actu materiā sine for̄ q̄ pōt supplere vicē cuiuslibet se hn̄tis ī rōe t̄mini. ⁊ ita ponē relacōēz sine fundamēto. q̄ pōt supplere vicē fundamēti ī rōe termī ¶ 2^m dictū ē. ꝙ relacio pōt actualiter eē sine extremis: ꝓbat^r. ¶ Tū q̄ relacio distīguitur eēntialiter ab extremis g° pōt eē actualiter sine exigētia terz. q̄ eēntial distinctio ē racio sufficiēs separabilitatis aliquor̄. añs patz. q̄ sunt distinctor̄ gñm. ¶ Preterea q̄ si nō. hoc eēt ꝓpter dependenciā ad extrema. Sed hoc nō obstat g° ⁊c. Maior ꝓbatur. qd̄ sine dependen^a pōt eē. potest eē sine t̄mino dependencie. Sz relacio pōt eē sine dependen^a actuali ad extrema. g° ⁊c. Maior patz q̄ rō q̄re dependencia exigit t̄minū dependencie. ē ipsa dependencia. Mi^{or} patet. q̄ cū actual dependencia sit respect⁹ īt̄nsec⁹ adueniens ē alter⁹ ꝑdicamēti a re^o ext̄in^co aduenīente. g° sīt distīcti eēntialiter ⁊ ꝑ ꝯñs mutuo separabilia. ¶ Preterea si rela^o dependencie exigit t̄minū sine extrema. q̄ro ī q̄ gñe cē: si ext̄in^ce. de⁹ pōt supplere vicē cāe ext̄in^ce ⁊ ē ꝓpositū. Si int̄in^ce hoc est absurdū ꝙ absoluta sit int̄in^ca relacionis. ¶ Cōfirmatur: q̄ ꝑmū īdependens pōt t̄minare om̄ez dependenciā q̄ sufficit ad existēciā rei actualē. sz deus ē h⁹ōi g° pōt ꝑ^e t̄minare dependenciā relatiuā. ¶ Cōfirmatur. q̄ de⁹ potest supplere vicē cuiuslibz cē ext̄in^ce t̄minantis. Sz extrema sunt ext̄in^ca t̄minā^a dependenciā re^o nis. g° sine illis pt̄ deus facē relacionē. ¶ Terciū dc̄m est istud: ꝙ extrema relacionis. pn̄t actualiter eē sine re^o ne. ꝓbacio. Om̄e ꝑus natura distinctū realiter sine ꝯdicione pōt eē sine posteriori: a q̄ eē naturaliter nō dependet. Sz extrema sīt h⁹ōi re^o relacionis g° ⁊c. Maior ē euidens q̄ si detur oppositū: ꝑ⁹ natura dependet a posteriori. ¶ Cōfirm^a q̄ ē ꝓposicio vulgata scoti. Minor pz de se. Preterea fundamētū pōt existere ñ existēte re^o ne q̄ ē ꝑ⁹ natura. sed ī^a ꝑoritas nature re^o relacionis: ē ī t̄mio. g° extremū ꝯtrariz pōt eē sine re^o ne ⁊ ita erunt duo alba sine similitudie. maior ē euidēs. Minor ꝓba^t. q̄ relacio distīguitur ab extremis. ¶ Confirmatur q̄ si de⁹ potest facere hoc albū sine similitudie ⁊ hoc albū sine similitudie. g° duo alba sine similitudie. ¶ Si dicatur ꝙ nō sequitur. Nā aliq̄d ē necessarium ī hoc albo qn̄ ponitur aliud albū qm̄ tūc necessario fundat similitudinē. qd̄ tamen nō est necessariū non posito alio albo ¶ Contra causa ꝑcisa q̄re albedo pōt eē sine similitudie ē: q̄ est ꝑor naturaliter vel saltem. q̄ sufficiēs causa sui q̄ absolutū ꝑ⁹ nō dependet ab aliq̄ posteriore ꝑ naturam g° illud qd̄ nō tollit ab hac albedine ꝑoritatē ꝑ naturā re^o similitudinis ñ tollit q̄n potest eē sine illa. sed absolutū tm̄ non tollit ꝑoritatē. g° ñ tollit. q̄n hec albedo potest eē sine similitudie stāte illa albedine in alio g° ⁊ cetera ¶ Quartum dictū est istud ꝙ vnū correlatiuor̄ potest actu existere reliq̄ non existente. Probatur. tū q̄ distinguūtur essentialiter Euidēs g° est. ꝙ vnū potest eē sine alio realiter ¶ Tum. q̄ si ñ habes dicere. ꝙ hoc non potest esse ꝓpter dependenciam mutuā: q̄ necessario se exigūt ¶ Contra ¶ Tū q̄ constat ꝙ vnum non dependet ab alio tanq̄ a causa int̄nseca ergo extrinseca. sed deus potest supplere vicem oīm talium g° ⁊ cetera.

¶ Tū ꝙ vnū dependet ad alid vt ad terminū dependencie ſue. ſȝ deus eſt ſufficiēs ſupplemētū vniꝰ correlatiui ꝗ ipſū tminat dependenciā alterius tmi. ḡ pōt exiſtere vnū ſine alio ꝛ eꝰ dependencia tminabitur ad deum.

¶ Cōfirmatur: ꝙ ſicut ſe hēt ſbm ad accidens abſolutū i rōe ſbſtātis. ita vnū relatiuū ad alid i rōe tminantis ſed deꝰ pōt ſupplere rōēȝ ſubſtātis a ſbo ḡ rōēȝ tminātis ab vno correlatiuo reſᵒ alterꝰ. Minoꝛ pȝ de fc̄o i eukariſtia ¶ Cōtra ꝯᵒnes ſūt dubia. ꝑmo. ꝗtu ad ꝑmū dictū: ꝙ ſi deꝰ poteſt ſepare relatiōēȝ a fundamēto ſic ꝙ uicē ſuppleat fundamēti i eꝰ dependencia cū fundamētū formetᶻ relatione. ḡ ꝛ deꝰ. ꝯn̄s eſt faᵐ ꝙ deꝰ nᵒ accn̄te iformatur ḡ ꝛc. ꝙ fundamentū ꝑ mōm informatiōis fundat relatiōnē ꝯn̄a ē euidens ¶ 2ᵒ ꝗtū ad 2ᵐ dictū. ꝙ ſi relacio poteſt eē ſine extmis ḡ relacio nō ē relaᵒ. ꝯn̄s iplicat cōtradictiōēȝ. ḡ ꝛ añs ¶ Probatur ꝯn̄a ꝙ de rōe relatiōis ē ꝙ ſit ꝑncipium referendi vnū extremū ad alid: ſed amotis extremis: nulliꝰ ad alterum poteſt eē ꝑncipiū referendi ḡ ꝛc ¶ Cōfirmatur. ꝙ eē reᵒnis eſt eē ad alid vt ad tminū ¶ Tercio ꝗᵐ ad 3ᵐ dictū. .s. ꝙ extrema pn̄t eē ſi reᵒne. vt duo alba ſine ſimilitudīe. ḡ relatio nō ē relacio. ꝯn̄s implicat ꝯ̄dictionē. ꝯn̄a ꝓbaᶻ. ꝙ relacio eſt reſpectꝰ intrinſecus aduenīēs. quatenꝰ ponitur neceſſario ponitur poſitis extremis.

¶ Cōfirmatur. ꝙ impoˡᵉ eſt duo alba eē ꝛ nō eē ſimilia. ſed hoc nō eſt: niſi ꝑ ſimilitudinē. ḡ non pn̄t eē ſine ſimilitudīe ipa ¶ 4ᵒ ꝯ̄ q̄rtū dictū. ꝙ nl pōt eē ſine illo qd̓ ē de ꝑmo intelˡᵉcꝰ. ſed vnū correlatiōꝝ eſt hꝰmōi reᵘ alterꝰ ḡ ꝛc. Maioꝛ eſt euidens Minoꝛ ꝓbatur. ꝙ vnū diffinit aliud vt patet in ꝑdicamētis. Cōfirmatᶻ ꝙ relatiua poſita ſe ponūt ꝛ ꝑempta ſe ꝑemūt ḡ ꝛc ¶ Ad ꝑmū dico. ꝙ eſt fallacia accn̄tis ¶ Ad cuiꝰ euidēciā notandū eſt. ꝙ acciꝭ ad ſubȝ eſt duplex hītudo. vna dependentꝭ ad illud ad qd̓ dependet vt ad tminū ſue dependencie ¶ Alia foꝛ̄tiui ad foꝛ̄bile: ꝛ iſte hītudīes ſunt diſtīcte. ꝓbo ꝙ ꝑma ponit imꝑfectiōēȝ in accidēte Imꝑfectiōis eī eſt dependere. nllam tamē iꝑfectiōēȝ i tmīo dependenᵉ ponit ¶ 2ᵃ ponit ꝑfectōnē i acciᵗᵉ ꝙ vt i foꝛ̄t ſbm eſt ꝑfectio accn̄talis. ponit tamē iꝑfectiōēȝ i ſubo qd̓ informat.

¶ Tū ꝗ ꝙ ſunt ſeꝑabilia. pōt eī aliqd tminare dependenciā alicꝰ. non tn̄ ſequitur ꝙ informetur illo. Nam de fc̄o. aīa xp̄i i triduo mortꝭ xp̄i. fuit vnita vbo vt tmīo ſue dependencie. N tamen vt ſubiecto iformabili: ꝙ vbū dīnū nō fuit informatū ab aīa ¶ Ad formam rōis dico. ꝙ accidit fundamento vt terminat dependenciā relationis. ꝙ iformetur ab ipſa. ꝛ iō deus poteſt ſupplere vicē eꝰ: nō in rōe informāti ſed in rōe terminantis. ꝙ ꝑmū eſt iꝑfectiōis 2ᵐ vero non ¶ Ad terciū nego ꝯn̄tiā ¶ Ad ꝓbatiōēȝ dico: ꝙ ſi de rōe relationis eſt. ꝙ ſit ꝑncipiū referendi. verum eſt aptitudinaliter ꝗtū eſt ex ſe. ꝙ autē ſit racio referendi aliq̄ actualiter. hoc eī accidit ¶ Ad confirmationem dico ꝙ eē relationis. eſt ad aliud aptitudinaliter ꝛ non actualiter ¶ Hec ſolutio confirmatur ſic ¶ Sicut ſe habet eē in alio ad accidens abſolutū. ita eē ad aliud ad accidens reſpectiuū. ſed accidens abſolutum poteſt eē ſine eē i alio ergo reſpectiuū poteſt eē ſine eē ad aliud ¶ Ad terciū nego ꝯſequentiam ¶ Ad ꝓbationem dico: ꝙ relacio eſt reſpectus intrinſecus adueniens: ꝗ necessario poi³ potētis ex̄tmis necessitate nature. nō t̄n simpliciter ꝑ respectū ad potētiā p̄me cāe ¶Ad confirmatione dico: ꝙ impole ē ēē duo alba ꝛ nō ēē similia fundamētaliter per racionē albedis: nō tamē formaliter per rōēz similitudis ¶Et ꝓbatur hoc. ꝑ rōēz aristotil ī p̄dicamentis. caº qualitatis ¶Propriū est q̄litatis. ꝑ eā ēē simile ꝛ dissimile. ꝗ conuenit sibi circumscripta similitudine ꝛ re alterius p̄dicamēti: aliter non ēēt ꝓpriū ¶Sed duo alba vere participant rē de genere q̄litatis: ꝗ amota similitudine duo alba erunt similia similitudine fundamentali ¶Ad 4.m maior datur sed mīor negatur. ꝙ falsa ¶Ad ꝓbationē dd': ꝙ vnū correlatiuoꝝ diffinit reliquū: vt additum sibi ꝛ vt extrinsecum ¶Ad ꝯfirmationē dico. relatiua posita se ponūt ꝛ perempta se pemūt de facto ex uia nature. deꝰ aūt potest illā coexigentiam mutuo tollere ¶Ad aliud cū dicitur. ꝙ tunc deus ēēt filius: non seq̄tur. Nā ī filio respectu patris sūt duo consideranda. s. filiatio. q̄ form̄liter est filius. ꝛ terminus paternitatis. terminat dependenciā enim patris filius ad ip̄m. ex p̄mo enim hʒ rōēz correlatiui. ex 2º se habet terminatue. supplet ꝗ deꝰ rōēm filij. nō ī racione p̄mi sed in racione secundi ꝛ ideo nō est filius sed ē t̄minus paternitatis ¶Patet ꝗ nō seq̄tur oppositū ꝗ pᵃc ¶Quantum ad quartum articulum queritur

Vtrum de sub̄o ꝛ accn̄te resultat aliq̄ tcia entitas: ꝑe alia ab vtroq3 ¶Rn̄eo ꝛ dico ꝙ nō Nā q̄ro de illo tercio. aut illd̄ terciū ꝯpositum est per se subsistens aut alteri inherens. cū inter illa duo n̄ sit dare medium. Si est ꝑ se subsistens ꝗ ē sb̄a ꝛ ita accn̄s erit pars sb̄ne. qd̄ ē impole. Si aūt id' ꝯpositū sit alij inherens ꝗ ē acciᵈˢ. ꝛ ita sb̄a erit pars accn̄tis. ꝙ pars illiꝰ ꝯpositi qd̄ ē impole ꝗ nō est ꝑˢ subsistēs nec alij inherens ꝛ ꝑ ꝯn̄s nl. ꝙ oē ꝯpositū aut ē ēē ī se aut ī alio ¶Preterea id' qd̄ aduenit rei ꝯstitute ī actu ꝯpleto sui generis ē accn̄s. Sʒ si ex sb̄o ꝛ accn̄te resultaret aliqd̄ tciū. ꝯpositū illd̄ adueniret sub̄o ꝛ accn̄ti ī actu ꝯpleto sui gen'is ꝗ ip̄m ꝯpositū ēēt formaliter accn̄s ī se ꝛ cū oē accn̄s requirat subm ꝓpriū cui ī hereat ꝗ illd' 3m ꝯpositū ¶Et etiam de illo tercio ꝯposito sicut p̄ꝰ: aut resultat aliqd' 3m ꝛ erit ꝓcessus ī infinitum: vt sc̄d' fuit in p̄º ¶Preterea declaro id' sic. Si ex sb̄o ꝛ acciᵗᵉ resultat aliqd̄ tciū ꝯpositū. ꝯpositū tūc ēēt pfectiꝰ formal' sb̄o ꝛ acciᵗᵉ. ꝙ oē ꝯpositū ē pfectiꝰ sua parte: Sʒ quāto aliqd' ens ē pfectiꝰ: tāto debet g'ari tanto g'atione pfectiori generatur. Cū ois g'atio specificatur a t'mio Si ꝗ ex sb̄o ꝛ accn̄te resultat aliqd̄ terciū ꝯpositū. ꝗ g'atio sᵃ compositi est pfectior g'atione simplici. qd' ē falsum. ꝙ g'atio illa. s. ꝯpositi. est g'acio p ꝯs ¶Patz ꝗ ꝙ ex subiecto ꝛ accn̄te nō resultat aliqd̄ tciū ꝯpositum ¶Sʒ ꝯ istā ꝯclusioēz arguitᵘ sic. Ois trāsmutacio ꝑˢ vna hēt terminū ꝑ se vnū. Sed alteracio ē ꝑ se vna trāsmutacº: cuꝰ terminꝰ nō ē sbʒ nec form̄ sed ꝯpositū ex vtroq3 ꝗ pᵃc. Maior pʒ. vnitas eī ꝑˢ trāsmutacōis accipitur a termio ad q̄m ex 3º phi. Minor pʒ ex 7º metᵉ. cuiliʒ ꝯpositioni correspōdʒ aliq̄ ꝑ rō. sed ꝯpōni ex sbiecto ꝛ acciᵗᵉ nō correspōdet aliqd̄ sbʒ nec form̄. ꝙ vtrūq3 ē ꝯpones. Nec ambo simul eadem rōe. ꝙ vt sic ambo simul componūt: et tunc vel componunt se vel aliq̄ aliud: Non enī se ꝙ idꝫ nō ꝯponit ſeipm̄. Si aliqͥd adꝫ a ſe. habetur ꝓpoſitum. ¶ Preterea aut inter ſbm ⁊ accn̄s ſunt due ꝯpoſitōes aut tm̄ vna. Si inter ipa eſt tantū vna cōpoſitio. ⁊ cuilibet vni ꝯpōi correſpōdet vnū ꝯpoitū tm̄. ergo ꝯpoſitiōi ex ſbo ⁊ accn̄te correſpōdet vnū ꝯpoſitū. ſꝫ idꝫ nō eſt ſubm nec accn̄s tm̄. qꝛ nō ē maioꝛ rō de vno ꝙ̄ de altero. Nec ambo ſimul. qꝛ tunc nō eēt vnū ꝯpoſitū ergo eſt terciū reſultans ex hijs qdꝫ ē ꝓpoitū. Si aūt inter ipa ſint due ꝯpōēs ⁊ cuilibet ꝯpoſitiōi correſpōdet vnū cōpoſitū. ſic erunt ibi duo ꝯpoſita diſticta. qdꝫ eſt magis abſurdū ꝓpoſito. qꝛ ſi ibi ſint duo ꝯpoſita ex ſubo ⁊ accidēte ⁊ nō ſūt ſubm ⁊ accn̄s. ſꝫ ſūt ꝯponētia: nō ꝯpoita. ergo ibi erūt duo ꝯpoſita alia reſultācia ex ſbo ⁊ accn̄te ⁊ ita hēbitur ꝓpoitū. ¶ Rn̄eo. ad ꝑmū pōt dici: ꝙ terminus alteracōis eſt duplex. qdꝫ formīs ⁊ alter materialis. ꝑmꝰ terminus ē ipm aggregatū quꝫ ipa forā. ſed vnitas alteracōis ſufficiēter accipitur ab vnitate termi formalis. ¶ Ad 2m ⁊ 3m rn̄eo ſimul. ſꝫ ꝓ euidētia eiꝰ ē ſciēdꝫ: ꝙ duplex ē ꝯpoſitio. q̄dꝫ cū hijs. vt cū materia et forma. ¶ Alia ex hijs vt ex materia et forma. ⁊ inter has duas ꝯpoſitioēs eſt duplex drīa. ꝑma eſt. ꝙ ꝯpoſitio ex hijs ē poſterioꝛ ⁊ ꝑſupponēs ꝯpoſitioēꝫ cū hijs. ¶ 2a ē: ꝙ in ꝯpōe cum hijs. q̄t ſunt ꝯponentia tot ſūt ꝯpoſita. ſed i ꝯpoōne ex hijs pluā ſūt ꝯponētia ꝙ̄ ꝯpoſita. ¶ Alia eſt drīa ꝙ ꝯpoſitio cū hijs repitur i q̄libꝫ genere cū alio gn̄e. ¶ ꝯpoſitio ex hijs nō niſi in eodꝫ gn̄e. ¶ Et hoc enim patet. cū ꝯpoſitio ſbi ⁊ accidētis ſit ꝑ ſe cū hijs. huic ꝯpōni nō correſpōdet entitas 3a: niſi inꝯ̄ptū idꝫ ē ꝯponens ⁊ ꝯpoitū: ⁊ q̄t ſunt ꝯpoita tot ſūt cōponētia ⁊c̄. ¶ Queritur vtrū ſbm ⁊ accn̄s faciūt vnū ꝑ ſe. ¶ Rn̄eo: duplex vnitas: q̄dā ē vnitas ꝓdicāli. q̄ qdꝫ vnitas ē abſtā nō formlr̄ qꝛ ꝓdeꝑ̄ꝰ formlr̄ ē relaō ſꝫ fundamētalr̄ inq̄ꝫm fundamētū nō eſt in aliq̄ rōe tali. ¶ Et ē alia vnitas vniōis. ⁊ iſta eſt reſpectiua formaliter ⁊ fundamētaliter. qꝛ ſup vnionē fundatur relacio. ¶ ⁊ iſta eſt duplex. q̄dꝫ qua extrema vniūtur inter ſe ꝑ ſe: qꝛ nō i aliq̄ tercio. ¶ Alia q̄ nō ſolū extrema vniūtur inter ſe. ſed ⁊ i aliq̄ tercio. ¶ Exemplū ꝑmi. vt ſubm ⁊ accn̄s q̄ inter ſe nō vniūtur: tamē in aliquo tercio ꝯpoſito. ¶ Exēplum ſecundi: vt materia ⁊ forma: q̄ inter ſe ⁊ i aliq̄ tercio vniūtur. ¶ Et hic do duo dicta. ¶ ꝑmū eſt: ſubm ⁊ accn̄s nō faciunt vnū vnitate ꝓdicabilitatis. ¶ Probatur: Illa ſunt diſticta: diſtincta aūt vt diſtincta nō ſunt idꝫ ſaltem in tercio. ¶ 2m dictū eſt: ꝙ ſubm ⁊ accidens nō faciūt vnū vnitate vniōis ſaltē i aliq̄ tercio: ꝓbatur: ¶ Ex q̄bꝫcūꝗ vnitis: nō reſultat aliqdꝫ terciū vnū: illa nō ſūt vnū vnitate vnionis: patet ex declaratiōe. ſubm ⁊ accidēs ſūt huiꝰmodi ergo ⁊c̄: ¶ Et ad iſtā mētē adūtens ariſtotiles in quinto methaphiſice ⁊ i multis alijs locis dicit: ſbꝫ ⁊ accn̄s facere vnū ꝑ accn̄s qꝛ ex ipſis nō reſultat aliqd terciū ꝯpoſitū.

Queritur vtrū accn̄s poteſt intelligi ſine ſbo: ¶ Rn̄eo ⁊ ꝑmo pono tria dicta. Primū ē: ꝙ accn̄s nō copilatū i. abſtractō ſūptū pt̄ itelligi ſine ſbo. ꝓꝫ. Quia ꝓa magꝫ abſtractiua. pt̄ magꝫ hō ſine hoc ꝙ̄ ꝓa minꝰ abſtractiua: ſꝫ ſenſꝰ apphēdit vnū ſine aō ut colorē ſine dulcedine q̄ ſunt vnite ſꝫ i lacte ergo intellectꝰ pt̄ itellectū vnū ſine aō ꝯ[illegible] ſꝫ ſbꝫ ⁊ accn̄s. ꝓp̄ oīs q̄ntas abſtracta ꝯſiderat ab aliis accn̄s. ꝓpo dꝫ pt̄ itelligi ſine i. ¶ Accn̄s ē huiꝰ oī[illegible] ſbi ergo ⁊c̄. Maior ꝑꝫ nā vtrūꝗ ē aō ⁊ a ſtẽcia abſoluta: q̄ꝛ vna ab altera nō dependet ibi mte9 poteſt diſticte ferri. Entitas ei ē rō obiectiua ite9. q̄ꝛ ēē ē obm mte9: Minoꝛ patz de ſe. Contra itellect9 itelligēs rē alit̄ ꝙ̄ ē eſt falſ9: ſed itelligēs accñs ſine ſbiecto itelligit rem alit̄ ꝙ̄ eſt cū nō ſit ſine ſubo ergo ꝛc. ¶Cōfirmatur: q̄ꝛ ſicut ſe habet res ad ēē ſic ſe habet ad itelligi. ſed accñs nō ē ſine ſbo ergo nō pōt itelligi ſine ſbo ¶Rñeo ¶Intelligere rē alit̄ ꝙ̄ eſt eſt duplr̄. vno°. q̄ꝛ nō itelligitur eo modo q̄ eſt. nō tñ itelligitᵃ ſub modo repugnāte ſue ꝓ̄pe nature vt ſi gᵃ. itelligo deū. nō tamē eo mō quo eſt: ei9 eī gceptū ꝯ̄ditatiū non poſſum9 hēre i via iſta: Iſta aūt itellectio nō ē faᵃ ¶Alio mō intelligitur res alit̄ ꝙ̄ ē. q̄ꝛ nō iteᵃ eo mō q̄ eſt. ſed ſub modo repugnāte ſue nature ꝓ̄pe: vt itelligēdo deū ēē corporeū ¶Iſta aūt itellectio ē faᵃ. pᵃ eſt i ꝓpoito/2ᵃ vᵒ nō/2ᵃ diſtinctio poſſet poni iſta. q̄ duplex ē itellectio. vna vᵒ pſciſiua. alia vᵒ diuiſiua. vt ſupi9 i qſtioē de ente dictū fuit. pma itellectioē itelligitur accñs ſine ſbo/2ᵃ vᵒ nō ¶2ᵐ dictū eſt q̄ accñs gcretū nō poteſt itelligi ſine ſbiecto ¶Probatur. Illud qd̄ gnotat vl̄ connotat ſbm aliqd̄ nō pōt itelligi ſine eo accñs i gcreto eſt h9modi ergo ꝛc. Et i hoc pono gcretū ab abſtracto differre pciſe. q̄ꝛ gcretū gnotat vl̄ gerit. abſtractū vᵒ nō. vñ gcretū nō ē ꝓ entitas abſoluti gcretiue ſumpti: cū eī oē accñs poſſet ꝓdicari de ſubo ꝑ albedo ſit accñs exñs i ſubo ꝑ nū ꝙ̄ poſſet ꝓdicari nō i gcreto nō differt i ſe ab abſtracto. 3ᵐ dictū: q̄ accñs copulatū q̄ ad nos nō poſſet itelligi ſine ſbo nec i gcreto nec i abſtracto lz de ſui natura bñ poſſet vniformiter itelligi ſine ſbo ¶D: accñs copulaᵐ qd̄ dat itelligere ſbz. vt ſimitas dat itelligere naſū. Nā ex q̄ illud dat itelligere nō pōt itelligi ſine eo ¶Hoc ꝑ patet cuicumqꝫ: i poſſibile ē gcipere ſimitatē q̄n gcipiam9 naſi curuitatē. q̄ꝛ hec eſt ſua rō. de ſe tñ cū ſit diſticta entitas poteſt itelligi ſine eo

¶Quartū dubiū

Queritur vtrū accñs pl' ēē ſbm accñtis ¶Rñdeo ꝑ dico ꝙ̄ accñs ēē ſbm pōt itelligi dupliciter. vno mō pmariū ꝑ imediatū. 2° modo 2ᵃriū ꝑ vltiatū. ꝑ hoc dico 2° dicta ¶pmū eſt. q̄ accñs pōt ēē ſbiectū pmariū accñtis ꝑ imediatū. pᵃ. Oē accñs hēt ꝓ ſbo illud de q̄ ꝓdicatur. ſed accñs abſolutū ꝑ ꝑ reſpectiuū ꝓdicantur de accñte: vt ſupſicies eſt alba ergo ꝛc. ¶Preterea relaᵒ pōt fundari i q̄libz ꝓdicamēto ¶Preterea ꝓ̄pa paſſio acc̄tis ē inherere. ſed accñtis ꝓ̄pa paᵒ ē acc̄s ergo ꝛc. 2ᵐ dcm̄ ē q̄ accidens nō ē ſbm vltimatū acc̄tis. pbaᵗ. Illud qd̄ nō ſubſiſtit vltimate alteri accidenti. nō eſt ſubm vltimatū ſui. ſed vnū accidens eſt h9modi reſpectu alteri9 ergo ꝛc. Maioꝛ patet q̄ꝛ illi qd̄ alicui accidit: aliqd̄ ſubſtat ſed cui aliqd̄ ſubſtat illud nō ſubſtat vltimate ergo ꝛc. ¶Contra pmū arguit vn9 doctoꝛ ¶Illud qd̄ dependet eadē dependencia q̄ alterū. nō poteſt illi9 dependenciā terminare. Omne qd̄ terminat dependenciā alic9: ē idependens tali dependencia vel conſimili: Sed omne accidens eſt dependēs dependencia ad ſubiectum: ergo nullum accidens poteſt terminare dependenciam alic9 alteri9 ad ſbm aliquo mō ¶Contra 2ᵐ pōt argui: de ꝙ̄titate ſacramenti altaris. q̄ꝛ eſt vltimatum ſubiectum: cum nō ſit aliud ſubſiſtens ¶Ad primum reſpondeo. gcedo maioꝛē ¶Ad minorē dico q̄ licz ſit dependens. dependentia coltia ad subiectū. nō tñ ad aliqd̄ subm īmediatū ꝑ q̄si mediū alīa subsistēs: vnde dependenciā accn̄s ad subm̄ coltiatū nō pōt accn̄s ꝑminare naturaliter lz bene supnaturalit ꝟt pz ī sacramēto altaris ꝟt deducit tō ꝙ 2m dictum. ¶Ad 2um rōēz ꝯcedo illō̄ supnaturaliter. de quo concedo ꝙ est possibile.

¶Quintū dubiū

Queritur vtrū ens descendit ī sbam ꝛ accn̄s ꝑmo. ꝑ diuersos modos ēēndi q̄ sunt: ēē ꝑse et ēē ī alio. aut ꝑ aliq̄s rōēs ꝑozes ita ꝙ distīguūtur ꝑ̇se ꝑ illos modos q̇t ꝑ alias rōēs ꝑozes ¶Rn̄eo et dico. ꝙ licet ens diuidat̄ ꝑ eād̄ rōēz et ꝑ diuersos modos ēēndi. ꝑ9 tamē diuiditur ī ipa ꝑ aliq̄ ꝑoza istis moīs essendi. hoc ꝓbatur sic. ¶Sba ꝛ accn̄s distīguūtur formaliter ꝛ positiue. Sz ꝑ se modus sbne: q̄ est ēē ꝑ se nō est aliq̄d positiue: sed ꝑuatiue ꝟl negatiue. Nichil eī ē realit ꝑ se siue ꝑ se istēa ꝑ se n̄ qd̄ dicit ēē ꝑ se ḡo ꝛ cē. Quare accn̄s a sba nō pōt ꝑ̇o differre ꝑ istū modū suū. sicut nec accn̄s ꝑ suū ꝯm. ¶Preterea ꝙ accn̄s absolutū nō distīguit̄ ꝑ aliqd̄ respectiuū a sba. sed iste mo9 ēēndi q̄ est ēē ī a° subiectiue. est qd̄ respectiuū nl hñs absolutū. ḡo sba ꝛ accn̄s per aliqua ꝑoza istis oportet distīgui. ꝑ illa aūt ꝑ q̄ ens ꝑmo descendit in subaz ꝛ accn̄s. ¶Preterea. ꝙ si ꝑmo distīguūtur ꝑ istos mōs. aut distinguūtur vt actuales sunt. aut vt aptitudinales sunt. nō ꝑmo°: ꝙ sic accn̄s separatum nō est a sba distīctū. nec 2° mo°. ꝙ aptitudo nō dat alicui distīcti. sz for ꝑ actualē ꝯsequitur. ꝙ illa q̄bz suba ꝛ accn̄s ꝑmo distīguūtur sunt intrinseca. Modi āt ēēndi sunt actuales ꝛ extrinseci ḡo ꝛ cē. Preterea nullū posterius est causa ꝑoris: sed sba ꝛ accn̄s habent distīctionē ꝑozē illa. q̄ ē ꝑ mōs istos. siue distinguūtur aliq̄bz q̄ sūt ꝑoza ipis modis ēēndi ḡo ꝛ cē. ¶Preterea maioris: ꝙ distīctio mōꝝ ēēndi sbne ꝛ accn̄s. ē ꝑ distīctioēz ētitatū ipaꝝ. iō sba ꝛ accn̄s hñt diuersos modos ēēndi ꝙ habent diuersas entitates. diuersitas ḡo modoꝝ arguit a diuersitate entitatū ḡo ꝛ cē. ¶Preterea quecunq̄ distīguūtur ꝑ realitatē aliqm̄. magis distīguūtur q̄ illa q̄ distīguūt solū ꝑ mōs ēēndi diuersos. Sz subna ꝛ accn̄s magis distīguūt q̄ q̄cunq̄ sbe int se: int q̄s est distīctio. nō tamē ꝑ diuersos mōs sed ꝑ aliq̄ ꝑoza. ꝙ ꝑ diuersas entitates ḡo ꝛ cē. ¶Sz cōtra ꝙ oē ꝯuniuocū habens aliq̄s drīas ꝑter mōs ēēndi est ge9. sed ens cōe ad oia entia ē h9modi ḡo ꝛ cē. ¶Rn̄o ꝙ ꝯuniuocū descēdens ꝑ aliq̄s drīas ꝛ ꝑ eūd̄ mōm ēēndi est ge9. Ens nō descēdit sic. lz descēdat ꝑ drīas nō tamē ꝑ eūd̄ mod̄ ēēndi: ꝑmo secundum diuersum mod̄ ēēndi ¶Ad rōēs ꝑncipales ꝑ̇ meo ꝯ̄trario q̄ꝝ euidencia est notand̄: ꝙ ēē per se ꝛ ēē ī a° dupliciter accipit̄. Uno modo aptitudinalr̄. ita ꝙ ēē ꝑse neget aptitudinē ad inherend̄. ēē aūt in alio dicat aptitudinē ad inherend̄. ¶Alio modo pōt sumi actualr̄: vt lꝫ ꝑ se neget actualem inherenciā. ꝛ ēē ī a° dicat illam actualem inherenciā. ¶Primo modo ēē ꝑ se. s. aptitudinalr̄ est intrinsecū sbe. Esse in alio aptitudinalr̄ est intrinsecum accidenti. Et isto modo ēē ꝑse ꝛ ēē in alio sunt qd̄ modi diuidentes ens. per quos saltem ꝑ̇us ꝯtrahitur ad subam ꝛ accidens: tanq̄ ꝑ rōēs formales: circumscribentes rōnis rationes formales sube et accidentis: Et isto modo impossibile est: ꝙ accidens sit per se. ꝙ sic eēt substancia

Cõmunẽdo ẽẽ p^{e} ⁊ ẽẽ ĩ alio 2° modo. sic nõ sunt ĩtn^{ca} ꝓdictis. ẽẽ eni ꝑ se isto modo põt ꝯpetere accñti: iste n̄ faciũt ĩtn^{ce} sbaȝ ⁊ accñs differre cũ vtraqȝ põt ꝯpetere. ꝑ hoc ad ꝓmã rõ nẽ detur maiorẽ. ¶Ad minorẽ dico: ꝙ sumitur ibi ẽẽ p^{e} ⁊ ẽẽ ĩ alio aptitudialr̃. ¶Ad ꝯfirmacõẽȝ pȝ ꝑ iã dicta. qꝛ sba ⁊ accñs ad ẽẽ p^{e} ⁊ ẽẽ ĩ alio vniformit̃ se hñt. viȝ aptitudialit̃. qꝛ sicut se hẽt ẽẽ p^{e} ad sbaȝ. sic ẽẽ ĩ a^{o} ad accñs ¶Ad aliud ꝯcedo maiorẽ. et ad minorẽ dico. ꝙ aliqͥd ẽẽ posterius alio ẽ duplr̃: vno^{o} ꝑ suã ẽẽntiã. alio modo nõ solũ ꝑ suã ẽẽntiã: sȝ vt hẽt ordiẽȝ ẽẽntialẽ q̄modꝫ ⁊ q̄modꝫ dependenciã ẽẽntialẽ. ꝓmo^{o} accñs ẽ posterius sba ẽẽntialit̃: ⁊ i^{a} posterioritas nõ arguit dependenciã ẽẽntialẽ et inꝯpossibilitatẽ exñdi sine i^{o} ꝓori. 2ª posterioritas nõ ẽ ĩ accñte re^{o} sbñe. ¶Ad 3^{m} dico: ꝙ om̄e qd̄ nõ est in alio subiectiue potencialr̃: est sba: nõ ã om̄e qd̄ nõ est ĩ alio actualr̃. vñ sic ẽẽ p^{e} ⁊ nõ ẽẽ sbam ẽ impo^{le}. ita ẽẽ ĩ alio ⁊ nõ ẽẽ accñs ẽ impo^{le} saltẽ potencialit̃ ¶Ad auctoritatẽ phi ꝓ^{o} phisicoꝝ dico. ꝙ loq̄tur naturalr̃: ut naturalr̃: nos ã q̄rim9 de potenciali sepacõẽ ⁊c

Queritur vtrũ totũ p^{e} sumptũ dicat aliq̄m entitatẽ tciã distictã realr̃ a suis ꝑtibus olbȝ sit suptis ¶Et uidet^{a} ꝓmo ꝙ non ꝑ ꝯmentatorẽ ꝓmo phisicoꝝ q̇ dicit totũ est aliud a q̄cunqȝ sui pte. nõ tñ ab omnibȝ sunt suptis ¶Preterea arguit aureol9 sic. Nã tũc seq̄ret^{a}: ꝙ diffiõ nõ dicet totã ẽẽntiã diffiniti: ꝯñs ẽ fa^{m} ꝑ arc^{lem} ĩ 7° mete. g^{o} et añs. ꝯña ꝓbatur: qꝛ tunc in ꝯposito ẽẽnt tres res. s. materia forma ⁊ tercia entitas. diffinicio ã solũ dicat duas scilicet materiã ⁊ form̃. hoc q̄dꝫ vt ait forma. Illud vero vt materia. ¶Preterea arguit vnus alius et hoc modo. Numerus ternarius esset quaternarius: Probatur sic. qꝛ quandocunqȝ aliq̄ vnitas quarta additur tribus. ꝯstituitur numerus quaternarius: Cũ g^{o} in numero ternario sit tres vnitates. per te autẽ additur quarta entitas quã dicit quaternarius. preter tres. g^{o} ibi est vnitas q̄rta addita ¶Preterea si sic sequeretur processus in infinitum. hoc probatur sic. Capio illã terciam vnitatẽ q̄m ponis. Illa facit vnũ per se cũ materia et forma cum sint vnita ipsis Sed cuilibet ꝯpositioni correspondet ꝯpositũ: ergo illi compositioni ex i^{a} tercia vnitate ⁊ duabus partibȝ sil sumptis: correspondet aliqꝺ terciũ compositũ. ergo si compositum dicat aliud a suis partibus. sequitur ꝙ illud compositum dicat aliquam terciam entitatem. et sic procedam in infinitũ. Preterea si totũ distingueret^{a} realiter a suis partibus. vel ĩcluderet aliq̄m entitatẽ preter partes vel nullã. Si nullã. g^{o} non distingueret^{a} realiter. Nã impossibile est aliquã distingꝫ realr̃ ñ ĩcludat diuersas ẽtitates. vbi est distinctio ibi est alia ⁊ alia vnitas: ⁊ per consequens a^{a} et alia entitas ¶Nam multiplicata passione multiplicatur ⁊ subiectum ¶Si dicas ꝙ includat aliam; cũ om̄e inclusum essentialiter sit pars ipsi9 includentis: et omne inclusum exigit aliq̄m aliam entitatem includẽtem ¶Et cum ibidꝫ non sit alia et alia entitas que includatur preter materiam et formam. nisi illa tercia entitas. sequitur ꝙ illa tercia entitas sit pars illius includentis ¶Et tunc queram de illa parte: et de toto eius ⁊ eodꝫ modo sicut p9 ꝓcedam.

Seͣ p̄ꝫ: ꝙ ṽltra illā entitatē eſt alia entitas qḋ ē euidens faͫ ¶ Hic in oppoitū arͣ ꝑ arˡᵉᵐ p̊ phiſicoꝶ ſic Si totū nō diſtiguitur a ꝑtibꝫ. partes ſimul ſumpte eēnt eadē inter ſe. ꝯſeq̄ns ē faͫ: qꝛ ṽt dicit: tūc totū eēt idiſibile. ꝓbatur: qꝛ q̄cunqꝫ ṽni ⁊ eidē ſunt eadē: ſunt eadē int̄ ſe gͦ ⁊ cetera ¶ R̄nō. In iſta q̄ſtione ſic ꝓcedā ¶ Primo uidebitur ſpēalit̄ de diffīōne ⁊ diffinito. ſi ex natura rei diſtiguūᵗ Alii dicunt qḋ. illa nō diſtingui ex natura rei. ſꝫ tm̄ dicūt illa. s. totū ⁊ ꝑtes eē diſticta. qḋ ṽt oſtendā implicat ꝯdictioēꝫ. 2ͦ uidebitur de qlibet toto ⁊ ꝑtibꝫ ¶ Quātū ad pͫ ē opinio franciſci de marchia. ſup 4ͦ methaᶜᵉ: ꝙ diffīō ⁊ diffinitū nō diſtinguūtur ex natura rei. ſed ſunt idē fōliter. nā idē qḋ dicit diffinitū iplicᵗᵉ dicit diffiᵒ expliᶜᵗᵉ. nā diffīꝰ dicit 2ͦ dicit eī q̇ditatē rei ⁊ dicit eā expliᶜᵗᵉ diffinitū ṽō dicit eadē q̇ditatē iplicite ⁊ idiſticte. ꝙͫ ad pͥmū ꝯṽeīt diffinᵒ cū diffinito. ſed ꝙͫ ad ſecūͫ differt ab eo. qꝛ diffiᵗᵉ ſeu diffinitum dicit eādē q̇ditatē idēᵗᵉ nō reſoluendo eā ī ſua ꝑncipia. hoc aūt ꝓbaᵗ ſic qꝛ ex eiſdē ꝑncipiis ⁊ eodē modo ſe habentibꝫ nō reſultat niſi ṽnū ꝑncipiatū ſed diffiᵒ ⁊ diffiᵗᵉ ſunt ex eiſdē ꝑncipiis eodē mᵒ ſe habentibꝫ gͦ diffiniᵒ ⁊ diffinᵗᵉ nō diſtiguūᵗ ex natuā rei ¶ Probo minorē. diffinitū ⁊ diffiᵒ ſūt ex gn̄e ⁊ dr̄a. idē aūt geꝰ ⁊ eadē dr̄a ſūt q̄ ſūt ꝑnciᵃ ṽtriuſqꝫ ⁊ eodē mō ſe habent. qꝛ ṽtrobiqꝫ ē actꝰ determinans geꝰ ī diffiᵒᵉ ⁊ diffinᵗᵉ. qꝛ diffinicio ſi ſit ꝑ ſe aliqḋ ṽnū oꝫ ꝙ dr̄a ī diffiᵒᵉ determinat geꝰ. qꝛ ex pluribꝫ ut ſic nō fit ꝑ ſe ṽnū. niſi ī q̄ntū ṽnū ē actꝰ alteꝰ gͦ ṽtrūqꝫ ꝯſtituitᵘ ex eiſdē ꝑncipiis eodē modo ſe hn̄tibꝫ ¶ Iſta opiō ſalua ſui gr̄a nō eſt ṽa: ṽnde credo ꝙ ibi ꝓ ꝑuis loq̄baᵗ ¶ Hec eī opiō mltis aliis ſuis opinionibꝫ contradicit. et ideo dico aliter ponendo duas ꝯcluſiones ¶ Prima eſt. ꝙ diffinicio ⁊ diffinitū ſunt idē formaliter ⁊ q̇ditatiue. ꝓᵃ Quecunqꝫ ſunt ad inuicē ꝑdicabilia ⁊ ꝑ ſe ⁊ pͥmo modo ſunt idē formaliter ⁊ q̇ditatiue. diffiᵒ ⁊ diffinitum ſunt huiuſmodi gͦ ⁊c: ¶ Maioꝛ patet Sola enim illa ſunt ꝑtinencia ad q̇ditatē q̄ ſunt de pͥmo modo. ⁊ iſta ē ꝓpoſitio oīm ſcotiſtaꝶ: ¶ Minoꝛ patꝫ ex pͥmo poſterioꝶ ¶ Secunda ꝯcluſio eſt iſta: ꝙ diffinicio ⁊ diffinitū diſtiguūtur ex natura rei. ita ꝙ ꝑter oēm actū intellectꝰ habent aliq̄m diſtinctionē: Probatur hoc modo ¶ De quibꝰcunqꝫ ṽerificantur contradictoria ꝑdicata: ipſa ſunt diſtincta ex natura rei. ſed de diffinicioē ⁊ diffinito uerificantur ꝯdictoria predicta ergo ſunt diſtincta ex natura rei ¶ Maioꝛ patet ꝑ pͥmū ꝑncipiū ¶ Minoꝛ ꝓbatᵘ. Accipio iſta duo ṽidelicet conſtituere ⁊ nō ꝯſtituere. iſta ṽerificantur de diffinicioē ⁊ diffinito: qꝛ de diffinicione ṽificatur ꝯſtituere: loquēᵈᵒ de illa ꝙ̄tū ad idē qḋ eſt extra inteͫ diffinicio eī nō dicit niſi ꝑtē ſeptiō huiꝰ: ⁊ ī ꝓhemio hꝰ ꝑtes dantur conſtituere: ita ꝙ ſi ſint reales eis cōpetit realiter conſtituere: De diffinito ṽificatur nō ꝯſtituere realit̄. cū ſit realiter ꝯſtitutū ¶ Preterea oīs entitas realis fundans aliq̄m ṽnitatem realem q̄m alia fundare nō pt̄. ē realiter diſticta ab iͣ: ſed entitas diffiniti fundat aliq̄m ṽnā entitatē talē ⁊ nō ē entitas diffiōnis gͦ: ¶ Maioꝛ patet Nā oīs alia ⁊ alia ṽnitas arguit aliā ⁊ aliā entitatē: ¶ Minoꝛ patꝫ qꝛ homo qḋ eſt diffinitū fūdat ṽnitatē q̇ditatiuā ⁊ ē ṽnū q̇ditatiuē: aīal aūt ⁊ rōnale qḋ ē diffinicio nō eſt ꝯmū ꝙditatē. nā dr̄a ē extra raōēz generis 2° meᵉ. ¶ Et ꝑ̄ ſi eēt ꝯmū ꝙditatiue. ſufficeret ꝯmū ī diffīōne hominis ¶ Preterēā oīs entitas q̄ cauſat ī intellectu maiorē nociōitatē ꝙ aᵃ. dicit aliā entitatē ꝛ aliq̄ diffinitū ex natura rei ab illo ¶ Sz diffīō dicit maiorē nociōitatē ꝙ diffinitū p° phicorū g° ꝛc̄. m̄ior pꝫ: nā impoˡᵉ eſt ꝙ aliq̄ cauſet aliq̄ ī ītellectu qd̄ alid̄ n̄ pt̄ cauſare q̄n dicat ꝛ īcludat aliq̄ añ actū ītel9: ꝑter id̄: q̄re h° m̄gis cauſat hanc noticiā ꝙ illd̄: nō pōt dicī: n̄ ꝓpt̄ aliq̄ qd̄ hoc dicit ꝑter id̄ alid̄ ¶ Preterēā ī demr̄oē ꝓpter ꝙ potiſſimā mediū debet differre ex natura rei ab vtroqꝫ extremo alr̄ ꝓbaretur idē p idē ¶ Sz diffīō eſt mediū ī demr̄aōe g° ꝛc̄.

¶ Tōta mōm dicendi francisci de explicato ꝛ implicato arᵘ ſic: Ois rō explicans hꝫ rōēz duorū diuidenᵐ aliqd̄ 2ᵐ. ſed q̄ ſunt 2° diuidenᵃ aliqd̄ 2ᵐ. habent aliq̄m diſtinctionē ex natura rei ab illo 2°. ꝛ illd̄ 2ᵐ ē aliq̄d reſultans ex hiis. ¶ Sz nl ē ſeipſū diuidens ꝛ explicans. cū g° diffinīᵒ ſuū explicet diffinitū. ſeᵃ ꝙ diſtingᵃ ex natura rei ¶ Cōfirr̄tur: oīs diſtīcᵒ nō vana. ſortitur robur ab aliq̄ diſtinctiōe ī r̄. illa enī diſtinctio ē vanᵃ cui nulla correſpōdet ī re ¶ Intellectus enī falſe diſtīgt̄ ea q̄ n̄ ſunt diſtincta ī re. cū g° p ipm diffinī° ꝛ diffinitū ſīt diſtīcta rōe. g° ex n̄atura rei. ¶ Et lꝫ iᵃ rō nō ꝯcludat ꝓpoſitum eſt tamē apparens ¶ Ad rōēs enī q̄s adducit patet. ſuppōit enī fīm. cuz ei loq̄tur de diſtanciōe ꝗtū ad rem ſup q̄ fundatur. at ꝗtū ad illā intenciōēz 2ᵃᵐ fundatā. ſi ꝓmo m° cēū ē ꝙ ipā nō hr̄et rōēz ꝓncipiātis ſed ſic nō eſt ei niſi p tes. puta aīal rōale mortale q̄ ſunt ptes hoīs. ¶ Si 2° m° dcū eſt ꝙ implicat m̄ifeſtū ipoſſiᵇⁱˡᵉ Intencō ei iᵃ n̄ ꝓncipiaᵃ ex aīali et racioāli cum iᵃ ſint res ¶ Quātū ad 2ᵐ pono 2ᵃˢ ꝯcluſiōes: q̄rū pᵃ ī ordine eſt iᵃ. Totū p° ſuptū dicat aliq̄m entitatē ꝑter entitatē ptiū. ¶ Hec ꝓbatur ſic. Ois entitas realiter cāta ab aliq̄bꝫ duobꝫ eſt realr̄ diſtīcta ab ill. ſed entitas toci9 eſt realr̄ cauſata. a ptibꝫ ſimul ſumptis g°. m̄ior patet: Eadem eī res nō cauſat ſeipſam nec eſt n̄aturalr̄ ꝓor ſeipſa: cauſa enī et effectus realr̄ diſtingūtur: Probacio minoris: nā m̄ia ꝛ forā ſīt cāa ꝯpoſiti. ſed non n̄ vnite ꝛ ſic ſup̄te: nā diuiſe nl cauſant g° ꝛc̄: Preterēā omīs entitas q̄ eſt ṫmi9 alicu9 generacionis eſt diſtīcta a q̄bꝫcunqꝫ aliis ex n̄atura rei: q̄ nō poſſunt eē per ſe termin9 illi9 generacionis: ſed entitas ꝯpoſiti ꝛ non partiū eſt termin9 illius generacionis g° ꝛc̄ ¶ Hoc patꝫ ā ſeptimo methaphiſice ¶ Confirmᵃ. Omnis tranſmutacio: per ſe vna habet terminum per ſe vnum: ſed iſte terminus eſt compoſitum. ergo ꝯpoſitum dicit aliquā entitatem propriam. aliā ab illis ex quibus eſt compoſitū: Preterēā omnis per ſe vnitas: habet aliquā ꝓpriā entitatem ꝓ fundamento ſed illd̄ fundamentum nō poteſt eē entitas partium: q̄ ꝓpria vnitas requirit vnā entitatem: ptes ā non ſunt vna entitas g° ꝛc̄: minor patet: q̄ omnis ꝓpria paſſio requirit ꝓpriū ſubiectum ꝙ ꝓpriū fundamentū: et illa multiplicata multiplicatur ſcđm ¶ Minor patet de ſe: Entitas enī ꝯpoſiti eſt de ſe vna ¶ Confirmatur 2°: Nam ſi compoſitum non diceret aliquā entitatem totalē tunc compoſitum ex m̄ateria ꝛ forma non magis diceret vnū per ſe ꝙ aceru9 lapidū ꝯtrā ꝑ phm 4° meᵉ. ꝯña patet: nā iſte aceru9 eſt veriſſime ſue partes

¶Et iterũ: q̄ cõmũ p̄ accñs est magis cõmũ q̄ cõm aggregatiũ. ⁊ minꝰ cõm i° qd̄ ē cõmũ pe. ¶Preterea mã pa° habz aliqd̄ ꝓpiũ subm cui pe p̄mo iest. sed illd̄ nec ē mã nec for̄. nec ambe sit supp̄te. nam ia cõt sic sunt plura ¶Et iterũ. subm risibilitatis pōt ãdere sed nec mã nec for̄ pt̄ ãdere nec ambe sit g° ꝛc. ¶Preterea entitates possibiles sine alio existere. sunt distincte ex natura rei ab illo alio. sed mã ⁊ for̄ simul supp̄te sunt poles existere sine cõpoito cõt corrupto cõpoito g° ꝛc: Maior patet. eadẽ ei res non pōt manere ꝛ nō manere idẽ ex natura rei. pbatur minor ¶Tũ p°. q̄ arrles ĩ fine. septimi mece dicit. q̄ destructa hac sillaba. remanēt seorsũ. b. ⁊. a ¶Tũ ⁊ q̄ in resurrectione p̄supponitur tam materia q̄ for̄. ⁊ tñ ante resurrectionē nō est illd̄ cõpositũ. dices q̄ sint supp̄te. nō est pole eas ēe sine cõpoito ¶Cōtra totũ cõt icludens ptes ē diuisibile ĩ illas. nã nō est diuisibile nisi ut ĩcludēs illas. sed nō est diuisibile in illas. nec ille possunt separari cõt cõite ⁊ sunt supp̄te g° ꝛc ¶Preterea cause ĩtrince ĩ cõpoito aliqd̄ causant. nō se: q̄ sed nō causat se: nec alteri alteram q̄ p̄ncia nō sunt ex alterutris p° phisicor: g° aliqd̄ aliud: cõmagmior g° sic q̄ ex matia ⁊ for̄ resultat pullulat origiatur ⁊ causatur. aliq̄ cõia tcia entitas q̄ est entitas cõpositi ¶2a cõ° est ista: q̄ ia 2a entitas. licet sit ex natura rei ab omibz ptibz sit supptis disticta. nō tamē distinguitur ēentialiter ab illis. qd̄ ē ꝯ multos ignorantes hꝰmodi distinctiones. idētidẽ loquentes de hac ⁊ de illa. dicentes ptes ēentialiter distigui a toto ¶Hec ã cõ° sic pbatur. Oĩs entitas intrince ⁊ ēentialiter ĩ alia iclusa. illaꝗ intrince cõstituens ⁊ cõponēs: est necessario idem illi ēentialit: entitas ptiũ reo totius est hꝰmodi g° ꝛc: Maior pz ¶Tũ q̄ distinctũ ab alio ēentialit nō icludit ēentialit ĩ i° nec intrince: iclusũ eni est idẽ cũ ĩcludente aliq° modo. g° q̄t est iclusio talis ē ydēptitas inter i° cõt si aliqd̄ icludatur p itellectũ ĩ aliq°: iclusio est itellctũalis ¶Tum q̄ nichil ēentialit cõstitutũ est p illud a quo ēentaliter distiguitur. sed p illud a q° i ēentia cõstituitur: p idẽ ēentialiter distiguitur ab alio: q̄ eadẽ sit p̄ncipio cõstituendi ⁊ distiguendi. sed nichil distiguitur ēentialit ab a°. ni p illdẽ qdẽ est idẽ secũ ēentaliter. g° cõn posset de ista pbacioē forari talis racio: cõmaqꝫ res distiguitur ēentialit ab omibz nō talibz p sua p̄ncipia intrinseca. sed nichil distiguitur ab alio ēentaliter. p aliqd̄ distictũ ab eo essentialiter g° ꝛc. Maior pz q̄ eadem sunt p̄ncipia distiguendi ⁊ ēendi. ¶p̄p̄ Quecunqꝫ sũt eadẽ alicui rei ēentialiter ⁊ cõditatiue: int se sunt eadem ēentialit: sed ptes sunt idẽ toti cõditatiue: g° ēentialiter. Maior patz q̄ ydēptitas cõditatiua est ydēptitas ēentialis: Minor pz Amo mece cõbi docet phs p sua p̄ncipia ĩtrinseca ⁊ cõstitutiua ⁊ p ptes rei diffinire rem. cõn ibidẽ phs cõmendat architam. qui diffiniebat p mãz ⁊ formã: diffinitiõ autem ea q̄ ptinent ad diffinicoēz sũt idẽ cõditatẽ cui isunt: Cõn p hꝰ euidentia notandũ ē: ⁊ sunt verba francisci de marchia. q̄ ēe in a'io duo dicit p̄mo dicit cõceptũ distinctũ eiꝰ. qd̄ est in alio ram ab illo i q° est. 2° dicit aliqm̄ cõmitatē int illa. p̄mũ patz quia nichil nullo modo distinctũ ab a° ē in eo: Idem eni nō pōt ēe in seipso 2m. n. patet: q̄ qd̄ aliq° modo distinguitur ab a° ⁊ est ĩ eo. oꝫ aliq° mō idẽ ēe cũ eo: alias qdlibet ēet in qlibet:

¶Et si q̄rat: q̄re istorum dicat magis q̄ in alio aut vnio vel distinctio. dicitur ꝙ vnio cuius rō potest eē: q̄ oē qd̄ ē in alio dicat quandā vnionē. vnio arguit vnionē g° ꝛc. ¶Sed ꝯ istā conclusionē arguitur. ¶Impossibile est: ꝯdictoria ꝑdicata verificari de eodem. sꝫ de eēntia totius ꝛ ptiū verificantur ꝯdictoria ꝑdicata g° ꝛc. Minoꝛ patet quia ꝯstituere eēntialiter ꝛ nō ꝯstituere eēntialiter (vt sup̄) ꝯdicunt g° ꝛc. ¶Confirmatur: quia eadē eēntia nō ꝯstituit se nec est sine illa. Essentia autē partium ꝯstituit eēntiā totius ꝛ pōt eē sine illa g° ꝛc. ¶Rndeo. maioꝛ est vera de eēntia eadē ex natura rei. licꝫ autē eēntia totius ꝛ eēntia ptiū sint eadem eēntialiter tñ distinguūtur ex natura rei. ¶Ad confirmationē ꝑ idē dico. ꝙ eēntia ptiū nō ē ipamet eēntia totius: omnino ꝑ idemptitate. Est eī inter illa distinctio aliq̄ ex parte rei: quam distinctionē nō habet idē a se ipso. ¶3a conclusio. ꝙ totū ꝑ accns nō dicit aliquā tertiā entitatē ꝑter ptes puta aggregatum ex subo ꝛ accnte. nō dicit aliquid ꝑter subꝫ ꝛ accns. ꝓbatur. Illa illud qd̄ diceret solum eēt suba vel accns. nō suba quia accns nō est ps sbe. nec accns. quia substantia nō ē ps accidentis g° ꝛc. Ista 9° ē explicatus i ꝑcedenti q̄ōe declarata. 4°. articulo pmo dubio. ¶4a ꝯclusio. ꝙ entitas totius ꝑ se ē entitas absoluta. Probatur. Ōis entitas q̄ ē terminus generationis est absoluta. entitas ꝑdicta ē huiusmōi g° ꝛc. Maioꝛ patꝫ. 5° phisicorum: In ad aliquid nō ē motus nec generatio. Minoꝛ patꝫ 7mo metaphisice. ¶Preterea. de cuius essencia sunt entitates formaliter absolute ipsum est formaliter absolutū. sed de eēntia huiusmodi entitatis sunt materia ꝛ forma q̄ sunt formaliter entitates absolute g° ꝛc. ¶ꝓbatio minoris: nulli entitati relatiue debētur rō principij. cū ois eēntia relatiua ꝑsupponit fundamentū aliqd̄ ꝑus absolutū. ¶Contra hoc arguit aureolus sic. Ōis entitas absoluta ab alia realiter distincta. ē possibilis eē sine illa alia. a q̄ realiter distinguitur. sed ꝑ te entitas totius ē absoluta ꝛ distincta a ptibus g° ꝛ ē ꝛc. ¶Rndeo. maioꝛ est vera si nō sint idē eēntialiter: ꝛ nō dependent eēntialiter. inter ptes autē ꝛ totum est idemptitas eēntialis ꝛ dependencia. g° ꝛc. ¶Ex hoc 9°. Entitas ꝯpositi distincta a ptibꝫ ē forma totius q̄ ē quidditas.

¶Ad cuius euidenciam pono sex dicta. Primū dictū ē istud. ꝙ duplex ē forma quedā ptis. vt illa q̄ illa q̄ informat materiā. ꝛ est ps ꝯpositi. ¶Alia ē forma totius. vt tota rei entitas absolute sumpta ꝛ abstracte. vt humanitas ꝛ hec dicitur forma totius. ¶2m dictū ē istud. ꝙ forma totius nō est alia a forma ptis. puta humanitas ab aīa in hoīe. q̄ sit superueniens ad aliquid illius totius. Si autē esset totius nō idē quia ꝑfectius ꝯstituit compositū q̄ꝫ forma ptis. ꝓbatur. quia tunc in homine eēt alia forma ꝯstituens hoīem que eēt ꝑfectior aīa intellectiua. qd̄ ē absurdū. ¶Terciū dictū ē. ꝙ forma totius nō ē aliquid mediū vniens materiā forme ad ꝯstituendū ꝑ se vnum. ¶Hoc ꝓbatur sic: quia hm̄ de illa quo faciat vnum cum materia ꝛ forma ptis: quia nō est dare aliquod mediū. sed vel illa ex se vniunt ꝛ sic standū erit in pmo vel erit pcessus in infinitū. ¶Quartū dictū ē. ꝙ forma totius nō est aliqua forma ꝑter formam ptis. q̄ ꝑficiens materiā ꝛ formā. ꝓbatur quia omne quod ꝑficitur ab aliqua forma vna habet rōnē ꝑfectibilis. sed materia ꝛ forma nō sunt huiusmodi g° ꝛc. Minoꝛ patet. ¶Tū quia sunt alterius rōnis. ¶Tū ꝑ. quia vnum est ꝑte ꝑfectibile. ꝛ aliud actus ꝑfectiuus ꝛ hec duo q̄ faciunt vnū per se. 4°. metaphysice. g° māa ꝛ forma nō ꝑficiuntur ab aliqua forma cōi vna. ¶5m dictū est istud ꝙ forma totiꝰ ē tota iᵃ ꝗditas ſīc n̄tura ꝯſtituēs totū ēētiale ēētiatiē ita ꝙ nō ē for̄ iforꝰ. ſed eſt form̄ q̄ ſuppoitū dr̄ ens ꝗditatiue. nō itelligēdo. ꝙ for̄ totius ſit cauſa illius totiꝰ. i. cauſans totū cū materia et forma partis. ſed ipm̄ ꝑciſe ⁊ abſolute ꝯſideratū. eo modo q̄ loqᵘ auicēna hᵒ meᵗᵉ ſue. ꝙ equīnitas ē tm̄ equinitas ¶ Septū dictū ē iſtd. ꝙ forma totiꝰ eſt alia realit a for̄ ptis ¶ Hᵒ apparet ex dictis imeᵗᵉ: ⁊ zᵃ ꝯᵒne. ꝗ totū aliqm̄ realitatē diſtinctā dicit a ptibꝫ. ſed iſta entitas ē for̄ totiꝰ ḡ ⁊c ¶ Sꝫ ꝯ iſtā arguit aureolꝰ q̄ro enī quō ymagināris iſtā ētitatē aut ei ſic: ꝙ fundatur ſup materiam ⁊ form̄ ptis: aut ſic. ꝙ ſup materiā ſolā fundetur. ita ꝙ m̄a ſit ꝑncipium eiꝰ ſubiectiuū. ⁊ for̄ ꝑncipiū formale ¶ Nō pmoᵒ. ꝗ tūc forma i ꝯpoito entificaretur ⁊ ꝗdificaretᵘ ⁊ nō entificaret qd̄ videtᵘ falſū ¶ Nō zᵒ modo ꝗ effectꝰ formalis nō differt a for̄. ſꝫ iſta forma ꝑ te poitꝰ ē effectꝰ forl. ḡ nō differt a for̄ ptis cuiꝰ eſt effectus

¶ Sꝫ iſtd argumētū pcedit mltiplicit ¶ Tū ꝗ q̄rit fundamētū illi zᵉ entitatis. cuiꝰ nō ē ꝓpe fundamētū. ꝗ conſtat ꝙ fundamētū eiꝰ nec ē materia nec for̄. ſed fundamentū eiꝰ eſt ꝓpe ꝓximū ſuppoitū ul ꝯpoitū: qd ꝓbatū ē eē aliud a ptibꝫ. oi ei entitati formali correſpōdet adeq̄te aliqd: qd habet eē ꝑ illā: ſicut hūanitati. hoc ꝙ dico homo nec ē corpꝰ nec aīa. ⁊ hoc dato totꝰ ꝓceſſꝰ ſuis ē nullꝰ ¶ Tū. ꝗ dato. ꝙ fundamētū eēt m̄a ⁊ for̄. pnᵐ formale nō differret a for̄. oīs ei effectus realit̄ diſtinguitur a ſua cauſa. ꝗ nil cāt ſeipm̄. verū volo. ꝙ effectus formalis nō ſeparatur a ſua for̄. ꝗ ipꝯpoſle ē aliqd eē albū ſine albedie. ſꝫ nō ſeᵘ ḡ diſtinguūtur ¶ Ad rōes ꝑncipales ¶ Ad ꝑmā ꝯmētatoris pōt dici: tpꝫ excuſādo curiaᵗᵉ ⁊ exponēdo ꝓcmētoᵉ Vult ibi ponē dīaz int ꝑs diuiſim ſūptas ⁊ ſil ſūptas. ꝗ ꝑs diuiſi ſūpte nō itegrāt totū. ⁊ ita n̄ ſūt idꝫ toti itegratiue. ꝑs ā ſil ſūpte itegrāt totū. ⁊ nō ſunt idꝫ toti itegratiue. hᵒ ā n̄ obſtāte. totū dicit aliqm̄ ētitatē itegrā ex ptibꝫ ſil ſūptꝭ ¶ Ad zᵃᵐ aureoli: ꝯcedo ꝯñs. ꝙ diffiᵒ ⁊ diffiᵐ diſtiguūtur ex natura rei ¶ Ad ꝓbationē falſitatꝭ dico. ꝙ diffiᵒ iteḡt. et dicit itegratiue ⁊ idicatiue totā ētitatē diffiniti. hᵒ ā n̄ obſtāte dicat totū aliqm̄ entitatē zᵃᵐ itegrā ſic explicatā ꝑ diffiōez ¶ Ad zᵐ nego ꝯñtiā. ¶ Ad ꝓbacioēz dico: ꝙ duplex ē vnitas. aᵃ ē m̄al aᵃ forl. vnitas malis i nūo t̄nario: ē vnitas q̄ ē ps eiꝰ ſꝫ vnā opīonē. vl ſaltē fundamētū t̄narij. ⁊ ꝑ iſtas vnitates m̄ales nūs variatur ⁊ mltiplicatᵘ. ut ſi ſit tres ē t̄nariꝰ. ſi 4ᵒʳ. q̄t̄nariꝰ ⁊ ſic de ſigulis ¶ Aliaᵃ ē vnitas i nūo forl. q̄ ē ꝯſecutiua tanq̄ poſteriꝰ ⁊ paᵒ entitatē nūi i eē ꝯſtitutā ꝯſeq̄ns. vnitas eni ē paᵒ entis. ita ꝙ q̄libꝫ ētitatē ꝯſeꝓportionabilit ſua vnitas. ⁊ ꝑ iſtam vnitatē nūs ē formalit vnꝰ. nec ꝑ iſtā mltiplicatᵘ nūs. ¶ Per hᵒ ſatis pꝫ ad form̄. licꝫ ei t̄narij entitas dicat ꝓpā vnitatē iſtis tribus vnitatibꝫ additam. ꝗ tn̄ iᵃ nō ē m̄al ſed forl. iō ꝑ iſtā nūs nō variatur ¶ Ad 4ᵐ nego ꝓceſſū illū. ꝓcedit eni ſua ꝓbacio ex minus ꝯſſa ymagīatioē. Vnde ꝑ eiꝰ ſoluᵒᵉ pono iſtā ꝓpoēz: ꝙ nᵃ entitas facit ꝯpoēz cū aliq̄. n̄ reᵘ illius hēat roēz actꝰ ul poᵉ ¶ Iſta ꝓpoᵒ pꝫ ꝑ ꝯmētᵗᵒʳ 8ᵒ meᵗᵉ dicētis q̄ m̄a ⁊ for̄ faciūt vnū ꝯpoᵗᵘ. n̄ ē rō n̄ ꝗ hᵒ ē actꝰ iſtᵒ ūo poᵃ. cū ḡ iᵃ zᵃ ētitas n̄ hēat ſe ꝓpe i rōe actꝰ ul poᵉ reᵘ materie vl forme. iō ei ꝓpe nō facit ꝯpoᵒnē ꝯuꝫ nō ſeꝛ: eſt ꝯmitū ꝗ facit ꝯpoᵒnē. ſimplicia nūꝗ̄ icludunt aliq̄s rōēs ꝯitiuas eis. tn̄ nō faciūt aliq̄m ꝯpoſitionē. In diuīs ei eſt q̄dꝫ ꝯmo et ꝯitas ⁊ tn̄ ibi nᵃ ē ꝯpoſiᵒ. ¶ Ad q̄ntū dico duo dicta. ¶ Pmū ē iſtdꝫ. ꝙ totū dicit aliq̄m entitatē ꝑter ꝑtes. ꝑꝫ ex ꝑcedentibꝫ. ¶ 2ᵐ dictū ē: ꝙ iſta entitas q̄m dicit. nō hꝫ rōēz iclusiui ita ꝙ icludatur i ſeipo. idꝫ ei i ſeipſo nō icluditur. vt ꝑꝫ ex q̄dꝫ notaᵘ 2ᵉ ꝯᵒnis. hebet tn̄ rōēz icludētꝭ reᵘ ꝑtiū. ¶ Dico ꝗ ꝙ bn̄ dicit aliq̄m ētitatē. icludit tn̄ nullā ꝑter ꝑᵉ. Inclusū eni ē ꝑs icludētꝭ. ⁊ ꝓſuppoit illd̄ tanq̄ icludēs. qd̄ non pōt ēē de illa tercia entitate ⁊c.

VErū i idiuiduis eꝰdꝫ ſpēi ſunt aliq̄ rōēs poſiᵘᵉ ꝓpi generis eorūdꝫ imeᵗᵉ ⁊ iſtnᶜᵉ diſtictiue: ¶ Et uiᶻ ꝙ nō. nā iᵉ rōēs vel ēēnt addite nature ſpeᶜᵉ eis cōi vel illꝭ idiuiduis ꝑ illas nūalꝭ ꝯſtitutis. neutrū pōt dici ꝗ ⁊c. ¶ Maioꝛ ꝑꝫ ex ſufficiēti dīone: ¶ Miīoꝛ ꝓbaᶻ. n̄ ꝑnt addi cōi. qꝛ ſiᵃ nō ēēt cōis nec ꝑ manerer ſic cōis: Impoſle ei ē aliq̄z forāz alicui addi. q̄n det addito eſſe tale. ſed iᵃ rō ē ſingularitas vel raᵒ ſingularꝭ. ꝗ cuicūq̄ addiᶻ facit ipm̄ tale ſingulare. ¶ Tū ꝑ. ꝙ ꝯitas ⁊ ſingularitas ſūt rōēs oppoite ꝗ i eodꝫ icludi nō ꝑnt. Illi ꝗ nᶻe nō addicᵃ iſta rō nec indiˡ. ¶ Tū qꝛ oē additū ꝓſuppoit illd̄ cui ē additū. ⁊ indiᵐ n̄ ēēt indiᵐ ꝑ iſtā rōēꝫ. ¶ Pretereā i q̄cunq̄ ꝯpoᵒᵉ vbi ſunt alia ⁊ aᵃ ꝯponēᵃ. ibi ſūt alia ⁊ alia ꝯpoita. ſi ꝗ i forte ēēt aliq̄ talꝭ rō naturā ſpecificā determinans ipā faceret q̄ndꝫ ꝯpōēz cū natura ſpecifica. ſed iſta duo ꝯponentia ſunt aᵃ ⁊ mā ⁊ forā. ꝗ i forte ēēt duplex cōpoſitio qdꝫ eſt abſurdū. ¶ Maioꝛ patꝫ qꝛ ꝯpoſita diuiſificantur ꝑ ꝯponentia: ¶ Tū ꝑ. qꝛ ꝑ illa hn̄t ēē. ⁊ idꝫ ē ꝑnᵐ ēēndi ⁊ dyſtiᵈⁱ. ¶ Cōfirmatur: qꝛ iſta rō talis vel ē maᵃ uel forā. uel ꝯpoſitū uel aliq̄d ꝯſeq̄ns hoc. ſed nullū iſtoꝝ ē. ꝗ ⁊c. ¶ Nō ē materia nec forā. qꝛ iᵃ includūᶻ i nᶻa ſpeᶜᵃ i ꝯi: n̄ ꝯpoſiᵐ. nā iᵃ dr̄ diſtictia huꝰ ꝯpoiti ab iᵒ. ⁊ ē rō ꝑticꝭ huꝰ ꝯpoiti nec ꝯſeq̄ns hᵒ. qꝛ iaz ēēt idiuiduacio i ſiue ipā. cū ꝯſeq̄ns ꝓſupponat ānᵗˢ ꝯpoitū. ¶ Pretereā q̄ diſtiguūtur ꝑ rōēz ꝑuatiuā. vel ꝑ q̄titatē nō diſtiguūtur ꝑ rōēs ꝓpi generis. indiā ſunt huꝰmodi ꝗ ⁊c: ¶ Miīoꝛ ꝓbaᶻ de ꝑuacioē ⁊ negacioē. qꝛ indiuiduū ē qd̄ ē idiuiſu: idiſū ꝗ non ē n̄ ꝑ ſdioñē. nil ꝗ habet effectū forālē n̄ ꝑ forām 2ᵒ de q̄titate dico ⁊ indio q̄titati conueniūt hᵒ meᶜᵉ. diſibilitas ꝓᵒ ⁊ ꝑ ſe ꝯpetit q̄titati. ¶ Tūc ſic: nil ꝑ ſe eſt tale n̄ ꝑ idꝫ qd̄ ꝑ ſe ⁊ ꝑmo eſt tale. ſed q̄titas ꝓᵒ ⁊ ꝑᵉ ē diuiſa ⁊ diuiſibꝭ ꝗ idiᵐ nō erit diuiſū vel diuiſile n̄ ꝑ q̄titatē. ¶ Ad oppoſitum. Quecūq̄ numeraliter vel ēēntialiter diſtīguūtur includunt aliq̄s rōēs ꝓpri generis poſitiuas iᵐnᶜᵉ ꝑ q̄s nūalꝭ diſtiguūtur: Indiā eꝰdꝫ ſpēi ſt huiꝰmodi ꝗ ⁊c. ¶ Maioꝛ enim patet. eadꝫ ſunt ꝑncipia ēēndi et diſtinguendi. rō ꝗ q̄ non eſt poſitiua ⁊ q̄ eſt altiuꝰ ꝯnis cū ſit diſtīcta ēēntialꝭ nō erꝭ ꝯſtitutiua i ēē ēēntiali. ¶ Minoꝛ patꝫ de ſe cum poſſunt ſeꝑari i actuali exiſtentia. ¶ Rn̄deo: vbi ſic ꝓcedam: ꝑmo declaratur titulus queſtionis ſufficiens ēē. ¶ Hoc dico ꝓpter aureolū q̄ oppoſitū ꝓbat. 2ᵒ oſtendetur ꝓpoſitū. s. que ſit racio indiuiduacionis ⁊ que non: 3ᵒ qꝛ tota iſta q̄ſtio fundatur ſuper bergā de ꝯitate numeāliſ. ¶ Vtrū extra intellectum ſit aliqua ꝯnitas realis poſitiua minoꝛ q̄ ꝯnitas numeralis

¶ Quātū ad ꝑmū pono quedꝫ ꝑābula

¶ Primū ꝑābulū ē ꝯ̄ptū ad inteᵐ quō
nis: qꝛ ƀ scotū nō ē itenᵒ querentiū
de hac matia. q̄rere de cā alic⁹ 2ᵉ in
tencōis. qm̄ iportat hoc nomē idiᵐ
qꝛ iᵃ ē a ꝯp̄āte effectiē. ⁊ ab intenᵒe
2ᵃ forl̄iter. nec q̄rere de rōe forli q̄
idiᵐ puta. s. ē ūnū nūo. qꝛ ūītate
nūali res ē forlit ūna nūo. sicut en
titate res ē forlit ens: sed qꝛ i ētibꝫ
ē aliq̄d cui repugn̄t diuidi i plra: q̄rꝛ
q̄dlibet ē ipm̄. cui repugn̄t diuidi in
plures ꝑˢ subiectias. q̄ est ꝯ̄ causa
isti⁹ repugn̄tie. nō q̄ro de cā formle
qꝛ causa forlis ē repugn̄tia. qꝛ forlr
suis rōibꝫ forlibꝫ repugn̄t ¶ Sꝫ ē intē
cio q̄uonis: qd ē fundamētū imedia
tū talis relacionis. q̄ ē repugnᵃ. et
de hoc q̄ro ¶ Ex q̄ ꝯcludo correᵉ ꝙ il
li q̄ dicunt. ēē idiᵐ ꝑ māꝫ mālr ⁊ ꝑ
forꝫ forlr. ⁊ ꝑ ꝯ̄ptitatē ꝯ̄ptitaᵛᵉ. non
itelligūt titulū q̄uonis ut pꝫ ex ꝑā
bulo ¶ Si ā iste modus dicendi uale
ret simplr dicā. ꝙ idiᵐ ē albifactum
ꝑ albedīeꝫ ⁊ sic de aliis ¶ 2ᵐ ꝑam
bulū ē istd. ꝙ ꝑ iduiduacōeꝫ sīe ūnī
tatē numeralē. nō itelligo determīata
ūnitatē. ƀ qm̄ q̄dlibet in spē dicatur
ūnitatē. sed itelligo ūītatē sign̄tꝫ
ut hanc: ita ꝙ sicut dictū ē. iduiidu
um impoˡᵉ ē diuidi i plures ꝑˢ sbie
ctiuas. sꝫ qꝛ rō isti⁹ idibilitˡⁱˢ q̄ritur
ꝯ̄ nō q̄reᶻ causa singulaitˡⁱˢ i ꝯi. sꝫ cā
h⁹ singularitatis i speciˡⁱ. s. ut est
determīate hoc ¶ 3ᵐ ꝑambulum ē istd
Qd aliq̄d respiciat duos actus distin
ctos. siue hītuˡᵉˢ: nō elicitos sꝫ or-
dinatos ƀ ꝑus ⁊ posterius id ē q̄rere
q̄d est causa ūnius ⁊ alteri⁹. verbi
ꝯ̄ra. racionabilitas respicit in homiē
actum. q̄ est ēē racionale ut ꝑorē. et
illū q̄ ē ēē disciplīe susceptibilez ut
posteriorē. nullū tamen istoꝝ ē elici
tum a racionabilitate ¶ Id ꝯ̄ est q̄
rere: ꝑ q̄d homo est susceptibile disci
pline ⁊ racionale ⁊ ꝯ⁹ꝯ̄ ¶ Similit isti
duo actus. sunt circa rem singularē
scilicet ēē hoc ⁊ ēē iduiduū. hoc q̄d
ē ēē hoc. est ꝑor actus ⁊ q̄d positiuū
Esse ā induiduū est act⁹ posterior
⁊ q̄d negatiū. Id ꝯ̄ est q̄rere. per
q̄d res sit iduidua. ⁊ ꝑ q̄d sit hoc. iᵃ
sunt nomina sinonoma: q̄d sic causa
induiduacionis iduiduaˡⁱˢ singula
ritatˡⁱˢ ⁊ numeralis ūnitatis ¶ 4ᵐ
ꝑambulū est istd. ꝙ in reꝝ natura
sunt quatuor ūnitates: q̄d ē nume
ralis. alia specifica. alia generis aᵃ
ūo transcendens. ita ꝙ sunt subordi
nata ƀ ꝑus ⁊ posterius ⁊ magis ꝑ
fectū ⁊ minus ꝑfectū. ꝑma eni ūni
tas est ꝑfectior. Et ꝙ iste ūnitates
sunt distincte ꝓbatur. qꝛ quoꝝ enti
tates sunt distincte ⁊ eoꝝ ūnitates
sunt distincte. sed entitates indiui
⁊ alioꝝ sunt distincte ꝯ̄ ꝛc̄. Minor ꝓ
batur. qꝛ impossibile est secundū unā
⁊ eādꝫ entitatem omnino idistincta
ēē ꝯformitatē ⁊ discōformitatem. sꝫ
aliqua sunt ꝯformia i ūna. ita ꝙ n̄
in alia ut patet ꝯ̄ ꝛc̄ ¶ His uisis
ꝓbo ꝯclusionē de iduiduacione esse
sufficientē ⁊ bonā sic. Ois questio
q̄rens aliq̄d dubiū ⁊ aliq̄d uerum
supponens. est bona ⁊ sufficiens. pre
dicta est h⁹modi ꝯ̄ ꝛc̄. Maior patꝫ
septimo methaphisice. ⁊ ideo dicᵗ ibi
dem phs: ꝙ querere. q̄re homo est ho
mo nichil est q̄rere. qꝛ nullū dubium
Similiter q̄rere. q̄re homo est azin⁹.
nichil est q̄rere. qꝛ nullū uerū querit
Minor ꝓbatur. cū eni quero: q̄ ē cau
sa iduiduacionis. suppono ꝙ aliq̄d
est iduiduū. hoc est uerum: sꝫ ult̄
hoc quero. q̄d est causa h⁹modi idia
tionis ⁊ hoc ē dubiū. Nam non tot
ualentes doctores hoc quesiuissent.
nisi dubitassent ¶ Cōfirmatur qꝛ ois
questio querens querenda ⁊ suppoˢ

ſupponēda ē bona: ſed ꝓdicta ē h9ōi g̊ ꝛc̄ ¶ Sꝫ ꝗ̄ hoc dicit arguēdo aureolus: dicat ei ꝙ q̄rere. ꝑ ꝗ idīm ē indiuiduū ē q̄ſtio nō bona: ꝛ ꝓbat hº ſic Illa q̄uo q̄ q̄rit ꝑ ꝗ res ē res ē q̄uo nulla. ſed q̄rere ꝑ ꝗ res ē ſinglaris eſt q̄rere ꝑ ꝗ res ē res g̊ ē nª. Nam ī eo ꝙ res ē. ſingularis ē. nulla enī res ſꝫ dicat ē cōmūis. qd̓ poſſet ſic ꝓbari. q2 om̄e qd̓ eſt extra aīaꝫ iō eſt q2 cōmū in nūo ē. ꝑ boeciū lº de cōmitate ꝛ cōno ¶ Preterea omnis queſtio ſupponēs fa^m eſt fa^a. ꝓdicta ē h9ōi g̊ ꝛc̄ Maior patet ʌ^mo me^ce. Minor ꝓba^r. Nā iª q̄uo ſupponit. ꝙ in rerū natura ſit aliqd̓ idēns ad hoc et ad illud ꝛ ꝙ ꝯtatur ꝑ iſtas rōēs idiales qd̓ aūt hoc ſit fa^m alibi ꝓbat ſic. Omne idēns ad aliq̄s act9 oppoſitos ſꝫ diſtictos poteſt ab vno ī alterū tīſmutari: g̊ ſi homo ē idēns ad hanc dēaꝫ idialē ꝛ ad illā poteſt tīſmutari ab vna ī aliā. ꝛ ſic hec hūanitas ſortis p̄t tīſmutari ī platonē qd̓ ē abſurdū ¶ Rn̄deo ad ꝑmū ꝛ nego minorē ¶ Ad ꝓbationē cū dicis. Om̄e qd̓ ē actū. poteſt dici duo modo. ꝙ om̄e diſtribuit ꝑ ſingulis gnm. ſꝫ ꝑ gnibꝫ ſingulorꝫ. Si ꝑmo mō vm ē. ſi 2º mō fa^a ē. ſingulare ēnī ſuppoſitū alic9 cōis. ē aliq̄ entitas ſingularis cōia q̄ n̄ ſt ſingularis ¶ [illegible] ꝑ doctrinā ſcoti. ꝙ eſſe cōmū ſiue ſinca poteſt itelligi dupliciter: vno mº de ſe indiffa ꝛ quidditatiue alio mō ex hīª accidentalit ꝛ denoīatiue. ꝑ hoc dic. ꝙ ꝙ ē ī ſingulari ē ſinª denominatiue ꝛ extrīce. nā om̄e tale ꝯuinctū ē ſingulari ꝛ ꝑ ꝯn̄s hēt denoīari a ſingulari. de ſe ā dicit aliq̄m vnitatē q̄ nō ē nūalis. ſicut declaratur ꝑ [illegible] de alatū. ex extrīce ꝛ n̄ de ſe. ſed ꝑ aliud. ꝙ ꝑ illud ī q̄ eſt. ſed homo de alic9 indiff^ce ꝛ quidditatiue ſic ē hic ¶ Ad 2^m ꝯcedo ꝙ ſupponit. hº tale idēns. ꝛ hoc nō ē fa^m ¶ Ad ꝓbationē dico. ꝙ nō eſt vnū. q̄ iđ qd̓ ſe habet ꝑ idēam. habet ſe ſꝫ vnile. et nō ſꝫ vnū nūo. ſic dico ꝙ homo ſꝫ homo habet ſe ꝑ idēaꝫ ad albū ꝛ nigrū. ꝛ tn̄ homo ſꝫ homo ꝑº n̄ tranſmutatur de albo ī nigrū. q2 act9 ꝛ opationes ſūt circa ſingularia ex ꝓhemº ¶ Iſt ē fa^a: ſi iª ad q̄ ſe habet homo ꝑ idēaꝫ ſint ſit ꝯpoſſibilia circa idē: ſꝫ lac ſe habet ꝑ idēam ad albedinē ꝛ dulcedinē: ꝛ tamē nō dr̄ mutari ab vno ī aliud: plura ā idēa ſūt cōpoſſibilia ī eadē ſpē ¶ Itē ē fa^a ſi illa ad q̄ ſe habet ꝑ idēaꝫ neceſſario ꝑticipāt illud. idēa ā neceſſario ꝑticipant ſpēm ¶ Quātū ad 2^m articulū ē uidēdū: ꝙ ſit ꝑncipiū idiacōis. ꝛ ꝑmo pono aliq̄s ꝯºnes ¶ Pma eſt Natura materialis ꝛ q̄cunqꝫ natura ſpecifica nō ē de ſe hec. id ē ſingularis ¶ Hec ꝓbat^r ſic. cuicunqꝫ ꝯpetit nūal multiplicaº. ipm̄ de ſe nō ē hoc. ſꝫ ſb̄e materiali ꝛ cuilibet nature ſpe^ce cōpetit nūalis multiplicaº g̊ ꝛc̄. Ma^ior patet. q2 oppoitū ꝓdicati iſert oppo^m ſubiecti. Minor paꝫ: q2 cuicunqꝫ ꝯtingit habere plures ptes ſubiectiuas. ꝛ plura ſuppoſita. ſibi ꝯpetit multiplicatio nūalis. ſed ſb̄e mali ꝛ cuicunqꝫ nature ſpe^ce hoc ꝯpetit g̊ ꝛc̄ ¶ Preterea impoſ^le ē inte^m itelligē rē. ſb rōe ſibi oppoſita ꝛ ſīe ꝯdictoria. ſꝫ ſubna malis ꝛ q̄cunqꝫ tal natura. ſi eēt de ſe hec: ꝛ inte9 itelligēs eā ſub maiorē cōmūis: itelligeret eā ſb rōe ſibi oppoſita. q2 cōitas oppo^r ſinglaritati: g̊ ꝑ ꝯn̄s ite9 nunꝗ̄ itelligeret rē ſīe. n̄ ſiglarē ꝛ tn̄ ꝑ ipos ſinªª n̄ itelli^r ꝑ ſe Preterea e9cūqꝫ cōitas ē tal ꝓpa ꝛ minor vnitate nūali. nō ē ſinª: ſꝫ vnitas nature ſpecifice eſt realis propria ꝛ minor vnitate numerali g̊ ꝛ cetera.

Maioꝛ ꝑaꝫ. ꝙ nᵗ ẽ de ſe cõmũ cõmita-
te mioꝛi ſibi ſufficiẽte: Mĩoꝛ h9 ꝓuis
ꝓbabitur ĩ ſeq̄nti articulo. Ex hoc
ꝯcludo correlaᵉ. ꝙ opio dicentiũ. ꝙ
natura ſpeᶜᶦᵉ ẽ ex ſe ſingularis . eſt
falſa. Nõ dicunt: ꝙ nõ ẽ ymaginans
dũ ꝙ natura ſpeᶜᶦᵉ ẽ ꝓ̇oꝛ ſingularitate
⁊ poſtea. ꝙ adueniat ſibi q̄ſi ad extra
ſingularitas. Nã eo ꝙ ẽ naᵃ ẽ ſigu-
laris. Nõ dicunt ꝙ ꝓbat ꝑ ariſtotelem.
∆ᵐᵒ metheᵉ q̇ dicit. ꝙ ſba cuiuſcũqꝫ rei
ẽ ſibi ꝓpria ⁊ nõ ĩẽ alteri. ſi g° ex naᵃ
ſua ẽ ꝓpria illi cui ĩeſt. ex naᵃ ſua n̄ in
eſt aliis. g° ex naᵃ ſua ẽ ſingularis.
Rn̄deo aliq̇d ẽẽ ꝓpriũ alicui pōt ẽẽ du-
pliciter. Vno° de ſe ⁊ ex naᵃ ſua. Alio°
ꝑ aliqd̕ ꝯ̄hens: q° poſito nõ pōt alteri
ineẽ. ꝓ̇ºº nõ ẽ naᵃ ꝓpria. 2ºº ẽ. 2ᵃ
ꝯ° ẽ. ꝙ ĩdiatio nõ habet ẽẽ ꝑ ꝓ̇uatio-
nẽ ⁊ neᵒnẽ. hec ꝓbaᵗ ſic: naᵃ imꝑfectio
repugnat alicui foꝛmaliter. nĩ ꝑ aliq̇d poſiti-
uũ. ſed diuidi ĩ plures ꝑˢ ſbiectiuas
ẽ q̄dã imꝑfec° ⁊ ĩõ nõ ꝯpetit ẽẽntie
diuine: q̄ ñ repugnat indiatiõi: g° h°
nõ erit nĩ ꝑ aliq̄m ꝑfectiõẽ ⁊ entita-
tẽ poſitiuã ſibi ĩexñtẽ. g° h° nõ ẽ per
negatiõẽ uł ꝑ ꝓ̇uatiõẽ. Preterea naᵃ
entitas ꝓ̇uatiua ẽ ꝯſtitutiua intrinſece ali-
cuius entitatis foꝛmaliter poſitiue. ſz. ẽ. ĩ ẽẽ ſuo
idiali ẽ entitas poſitiua foꝛmaliter Vt paꝫ
g° ⁊c. Cõfirmatur ⁊ q̄ro. Nõ negaᵒ eſt
hec. Ex q° ꝯcludo correlaᵉ. ꝙ opio
dicentiũ indiᵐ ẽẽ ꝑ duplicẽ negatio-
nẽ eſt falſa. Sz ꝯ̄ hoc ipi argũt
nĩl ẽ idiᵐ nĩ ꝑ idiõnẽ. ſed oẽ idiᵐ
ẽ q̇d ĩdiuiſũ ⁊ idiſio ẽ q̄dã negaᵒ g°.
Rn̄deo. iſti q̇ ſic arguũt nõ intel-
ligũt titulũ q̄ſtionis. Ego ei quero
de iſto fundamẽto. q° huic ĩeſt idiõ.
⁊ q° fundamẽto ĩeſt ſibi idiõ. ꝙ ſit in-
diuiſũ. nõ ẽ q̄ro de rõe foꝛmali q̄ aliq̇d
ſit indiuiſũ. nã hoc ẽ ꝑ idiõnẽ foꝛmaliter
ſicut ꝑ albediẽ aliq̇d ẽ foꝛmaliter albũ
Tercia ꝯ° ẽ iſta. Indiᵐ nõ habꝫ ẽẽ
ꝑ actualem exñtiam. hoc ꝓbaᵗ. Illd̕
qd̕ nõ eſt de ſe diſtinctũ nec determina-
tũ: nõ pōt ẽẽ ꝓ̇ncipiũ diſtinctionis.
nec determinãs aliud. ſed ẽẽ exñtie ẽ
h9modi g° ⁊c: Mĩoꝛ ꝓbaᵗ. ꝙ exñtia
nõ eſt incõmunicabilis ſicut ẽẽnᵃ. Cõ-
firmatur. ꝙ ꝑ q̇d dĩ exñtia ĩ hoc ⁊ ĩ iº
Sz ꝯ̄ arguit henricus. q̇ uiᵗ ẽẽ hu9
opionis. Actus diſtingt ⁊ ſepat
Rn̄deo ⁊ dico: ꝙ eo m° q° ẽ act9 di-
ſtingt ⁊ ſepat. ſi ẽẽntial ẽẽntialiter
ſi accñtalis accñtaliter. 4ᵃ ꝯ° ẽ iᵃ
ꝙ ĩdiatio nõ habet ẽẽ ꝑ q̄ntitatẽ nec
ꝑ aliq̄ accñtia. hoc ꝓbatur. nullũ ꝓ̇9
ꝯſtituitur ĩ ẽẽ ꝑ poſteri9. ſed ſbm qd̕
ẽ ſineᵉ ꝓ̇9 ẽ q°cunqꝫ accñte ∆ᵐᵒ metheᵉ
g° ⁊c. Preterea q°cunqꝫ idiant̕ numeraliter
ẽẽntialiter diſtingũt̕ cũ g° eadẽ ſunt ꝓ̇n-
cipia ẽẽndi ⁊ diſtinguẽdi. oꝫ ꝙ iᵃ per
q̄ ẽẽntialiter diſtinguũtur ſint eis intrin-
ſeca. ſed nullũ accñs ẽ h9mõi g° ⁊c.
Cõfirmatur: ꝙ de9 poteſt ſubam ab
omi accñte ſeparare. Et iterũ. ꝙ idi-
uiduũ ẽẽt q̇d aggregatũ ex ſbo ⁊ acci-
dente. ⁊ ꝑ ꝯ̄ns aggregatũ erit ꝓ̇ncipiᵐ
trãſmutationis. q̄ oĩa ſunt impoſſibilia
De q̄ntitate pōt ſpẽaliter ſic argui
Quecunqꝫ ſꝉ idia ꝑ aliq̇d foꝛmaliter cõmũ
ſunt foꝛmaliter cõmũ. Nã ꝑ cõmũ ut cõmũ
nõ pñt ẽẽ foꝛmaliter plura. ſed idia oĩa
4ᵒʳ gradũ ĩ eodẽ ſubiecto exñtiũ ſũt
eadẽ q̄ntitate. g° ſi idiatio ſit ꝑ q̄nti-
tatẽ: oĩa illa erũt idiᵐ cõmũ: Maioꝛ
paꝫ ꝓ̇° de gñatione: ꝙ idẽ ĩq̄ntũ idẽ
natũ ẽ facẽ idẽ. Contra hoc argu-
it q̇dã doctoꝛ. q̇ eſt ꝑtis oppoſite diõ
⁊ idiõ q̄ntitati congruũt. Rn̄deo
verum eſt de diõne ⁊ idiõne q̄ntita-
tiua. ſed nõ ꝑtiũ ſubiectiuarũ: vel
verum eſt de diuiſione ⁊ idiuiſiõẽ ĩ
ꝑtes integrales non autem ĩ ſubiec-
tiuas. hᵃ ꝯcluſio eſt iſta. ꝙ idiõ
nõ habet ẽẽ ꝑ materiã ⁊ foꝛmã. ꝓbaᵗ
Quecunqꝫ ſunt idẽ quiᵗᵉ ſpẽi. non

ꝯstituūt rē ī eē idiali: mª ⁊ forª sūt h9modi ḡ ⁊c. Maior paz qꝛ de e9 cūqꝫ qditate sunt ꝑncipia idiuiduātia. ipm̄ ē idiuᵐ. Mīor patet. ¶ 7ᵐᵒ meᵗᵉ ꝗ phs architē ꝯmēdat q rē diffiniebat ꝑ mā3 ⁊ for3 ¶ Preterea de mā sbali atª. nā eadē ē mā ī ꝯsīcabo ⁊ corrᵒ ¶ Item ī accn̄tibꝫ nō ē mā ḡ ⁊c. Opinio ḡ thomistaꝝ ⁊ mgr̄i petri de alūma. qꝫ ꝑ for3 sunt iste res idiales ē faᵒ. Nā qͥo ab eis: ꝑ qꝫ mā ⁊ forª dn̄t. ⁊ ꝑ q̄ꝫ sunt idsa. cū seipis totis n̄ pn̄t differre ¶ Sz ꝯ hoc arguūt ꝑmo. qꝛ eadē sūt ꝑncipia eēndi ⁊ distigūedi. 2ᵒ de forª: qꝛ act9 sepat qꝫ 7ᵐᵒ meᵗᵉ. 3ᵒ de mª qꝛ iª sū cōmū numero q̄ꝝ mª ē cōna ¶ Nego qꝫ eadē mᵒ q̄ sunt ꝑnª eēndi ⁊ distīndi: mā ḡ ⁊ forª sunt ꝑnª eēndi ī eē speᶜᵒ: n̄ tn̄ ī eē indiali: ideo sunt ꝑnciª distinguēdi. nō q̄litcūqꝫ nec q̄bzcunqꝫ ¶ Ad 2ᵐ dico qꝫ forª distīgīt ⁊ sepat cōcrū ē speᶜᵉ. nō nūalr Et si dicas qꝫ oīs distīctio ē a forª. cōiū ē spesia ⁊ formalis ¶ Ad iᵈ de mā dico. qꝫ mā pōt duplr ꝯsiderari. Vnoᵒ vt est altera ꝑs ꝯpoīti ¶ Alioᵒ vt dīstīgūtur ꝯ qditatē: ꝑmoᵒ nō loqꝰ arᵗˡᵉˢ. qꝫ illa sit ꝑncipiū idiaciōis ¶ Sz 2ᵒᵒ bene vn̄ dīa idialis vt uiª. n̄ ꝑtīz ad qditatē. q̄ optīe pōt vocari mª. qꝛ sicut ꝑ mātiam res ē subiecᵗ. ita ꝑ istam vltimā dīaz res ē ꝯstituta ī eē vltimo subiicibili ¶ Sª 9ᵒ ē assertōª scoti qꝫ vnaqꝫqꝫ res ē idia ⁊ singularis ꝑ aliq̄m ꝯdē entitatis poitiuā. determinātē naturā ad singularitatē. Illi autē ꝯdus noīe cōi baptizātur dr̄e indiuiduales vel dr̄e ultie. noīe ā mgistro ⁊ sp̄ali appellātur hecitates vl entitates ꝑsonales. ⁊ qdē ꝯd9 īcōicabiles ⁊ ꝑm̄ īcōicabile. ⁊ ꝯd9 sb nª speᶜᵉ vel sub ꝑpostasi ꝯtenta tanq̄ q̄dā determinatiua ⁊ ꝯtractiua nªē ad hᵒ ⁊ hoc. Vltiōᵒ videtur dicē damascen9 ī loᶜᵒ a q̄ forte habuit originez h opinio scoti ¶ Hec ā opīo sit ꝓbaᵗ qꝫ in ꝓbatiōē ꝑdictaꝝ opionū. qꝛ cū n̄ sit ꝑ aliqͥd extrīsecū vt ē ꝓbatū sz ꝑ intrīsecū. ⁊ hoc nō sit mā nec forª. seqͥtur necessario. qꝫ sit ꝑ ꝯd9 entitatē poitiuos ¶ Preterea oīs vltima vnitas ē ꝑ aliq̄m ꝯdē entitatē vltīatū. sed iª nō ē maª nec forª. tū ex ꝑcedentibus ¶ Tūc n̄ ⁊ qꝛ vnitas nūalis mᵉ. oꝫ qꝫ habeat aliq̄m vltīatū ꝯdē. Oꝫ ḡ ponere necessario. qꝫ illi tales ꝯd9. sūt dr̄e idiales vel hecitates ꝑ q̄s qdlꝫ indiuiduū ē hoc. Maior paz. qꝛ cuilibet idiᵒ seu vnitati: correspondet sua ꝓpa entitas. ⁊ egᵒ ¶ Preterea ⁊ ē rō scoti iudiᵒ meo satis diffilᵗ. Ois dr̄a dr̄entiū reducitur ad aliq̄ ꝑᵒ diūsa. alioqͥn nō eēt status ī dr̄entibꝫ ⁊ dr̄entiis. sz indiª ꝓpe dr̄nt. qꝛ dr̄na sunt aliqͥd idem entia. ḡ eoꝝ dr̄a reducitur ad aliqua ꝑᵒ diūsa: ista ꝑᵒ diūsa non sūt nª. ī isto ⁊ ī illo. nā in nª ꝯueniūt: ḡ ꝑter nªᵐ ī hoc ⁊ ī illo. sunt alia q̄bus hec differunt: sed hec nō sunt aliq̄ extrīseca. ḡ erunt alie entitates positiue per se determinantes naturā ¶ Itē omne inferius icludit aliqͥd ꝑ se. qd n̄ includit sup̄i9. hoc non est nisi aliq̄s ꝯdus entitatis determināns ḡ ⁊ cē. Preterea sicut vnitas ī cōi ꝯsequitur entitatem ī cōi. ita q̄cūqꝫ vnitas consequitur aliq̄m entitatē per se: ḡ vnitas simpliciter. q̄lis ē vnitas idiuidui. cui nō repugnāt eē hoc signatū ꝯseqͥtur ꝑᵉ aliq̄m entitatē. nō sequitur entitatē nature. qꝛ illius per se ē aliqua vnita ꝓpa minor ista ḡ aliquā entitatē per se naturam determinantem ¶ Ad maiorē declarationē ꝓprietatis istius entitatis est notandū. qꝫ ista entitas sigularis vel perfectia ⁊ vltiª vnitas habet aliq̄m similitudiē rū dr̄a ſpeca. dr̄a enī ſpeca pōt ꝯpari ad aliq̄ īfra ſe. ⁊ ad aliq̄ ſupͣ ſe. ⁊ aliq̄ iuxta ſe. Si ꝯpetur ad aliq̄ infra ſe: rēt ſibi ⁊ illi. qdꝫ ꝑ illā ꝯſtituitur diuidi ī plura dr̄a ſpē. ita ī ꝓpoſito. Iſti entitati indiuiduali repugnat pluruficari ī plura īferiora. ⁊ ſic ipī indiuiduo ꝑ illā ī eē ꝯſtituto: in eē indiuiduali. repugnat diuidi ī plura indīal. ¶ Et ſolū ē dr̄a inter entitatem indīalē ⁊ ſpecificā. qꝛ vnitas ſpeca ꝯſiſtit ī minori vnitate q̄ ſit vnitas nūalis. qꝛ in ente quiditatiua qm̄ ꝯſeꝫ vītas ſpeca. nec dīt qm̄dꝫ repugnātiā ad q̄ramcūq; dīonē inferꝰ ſed ſolū ad q̄ditatiuā dīonē. ſꝫ indiuiduū eo ꝙ ꝯſtituit indiuiduū in vltiata ⁊ ꝑfectiſſimā entitate: facit repugnātiā ad dīonē omīodā. ī q̄ dīone ꝑdicatur diuiſū de diuidentibꝫ ipm̄. ꝑdicatiōe dicēte hoc ē hoc. ¶ Et q̄drupl̄r hic declaratur ꝓpoſitū. ꝑmo ꝙ h̄ alia ē vītas īdialitatꝭ q̄ vītas ſpeca. ſecūdo. ꝙ alia ⁊ alia eſt entitas q̄ ſpeca. ¶ 3o ꝯparādo entitatē ſpecificā ad ſuꝑiora. ſic ad entitatē a q̄ ſumit̄ rō gn̄is. ⁊ ꝯparādo īdialitatē ad ētitatē nature ſpecifice. ē ꝯueniētia ⁊ dr̄a. ꝯueniētia ē ī hoc ꝙ ſicut una ſe hēt ꝑ modū actꝰ reſpectu illiꝰ ꝑ qd illā determinatur. ſic ⁊ alia. Sꝫ dr̄a ē in hoc. qꝛ una ꝯ̄hit ad eē q̄ditatiuū. ⁊ q̄ditatiue ꝯſtituit: qꝛ ē q̄ditatiua talitas. ſꝫ alia. ſ. īdiuidual' nō ꝯ̄hit ad eē tale. qꝛ ipa n̄ eſt q̄ditatiua entitas: ſed ꝑmo diūſa ab omī eē q̄ditatiuo. alr̄ qd ꝑ iſtā ꝯſtituitur nō poſſet eē hoc. ¶ Alia ē n̄ dr̄a int̄ ꝑdcās entitates 3as. qꝛ interdū dr̄a ſpecifica ſumitur ab alia forma ſeu ab alia r̄e nō ſolū ab alia for̄litate. interdū vō ſumitur ab eadē for̄ ⁊ ab eadē re a q̄ rō gn̄is. ſed ſemꝑ dr̄a indīal' ſumit̄ ab alia for̄litate. ⁊ nō ab alia for̄. aliter eēt nugaō ī diffinitiōe. ⁊ ſuꝑfluerēt dr̄a. qꝛ ꝯꝰ totā realitatem diffinitꝰ diceret. ita ꝙ q̄n ſumit̄ ab alia for̄. nō dicit ꝯceptū ſimpl'r ſimplicē. qꝛ includit ꝯceptū entꝭ. ⁊ iꝰ ꝯdiōnis dr̄alis q̄n ā ſolū ab alia for̄litate. dicit ꝯceptū ſimpl'r ſimplicē. qꝛ icludit ꝯceptum entis. ¶ Entitas ā īdiuiduatiōis nō ſumit̄ ab alia for̄ ⁊ alia re. ſed ab alia ⁊ alia for̄litate. ē vltiata abſtractio cuiuſlibꝫ rei. q̄ ē q̄ditas vel natura. ⁊ iō q̄ditas iſta vel natura hꝫ ꝯceptū ſimpliciter ſimplicē. ¶ Ex hiis ſꝫ qualꝭ eſt ꝯparatio vtriuſq; ad iuxta ſe. qꝛ entitas ſpecifica q̄nq; ē ꝑmo diūſa ab omī alia dr̄a. q̄nq; nō. ſed ētitas īdīanꝭ ſemꝑ hēt ꝯceptū ſimpl'r ſimplicē ab omī alio ꝑmo diūſā. tn̄ ꝯſtituta ꝑ illam nō ſunt ꝑmo diūſa. hec ergo entitas nec ē materia nec for̄ nec ꝯpoſitū. qꝛ oēs iſte ſunt entitates q̄ditatiue. ſed eſt vltima realitas hꝰ vel illiꝰ. ¶ Ad declarationē vō hꝰ ꝯ̄onis ⁊ dīaꝝ īdiuiduantiū ꝯceptiōeꝫ pono 3s ꝓpoſitiones. ¶ Pma eſt talis: ꝙ iſte vltime dr̄e ſunt ſe totis diſtincte ⁊ ꝑmo diūſe ⁊ ſipliciter ſimplices. ita ꝙ nullū ꝯceptum q̄ditatiuū includūt. ī q̄ ꝯueniūt eē in q̄m reſoluātur. Hec ꝓbatur: q̄cūq; ſunt dr̄a nō ꝑmo diūſa icludūt aliqua duo: vnū ī q̄ ꝯueniūt ⁊ alid ī q̄ differant. nā impoſſibile eſt ꝙ idē ſit ꝑncipiū ꝯueniēdi ⁊ diſtīguēdi. ⁊ tūc arguo ſic. Illa ꝑ q̄ dr̄nt vel ſunt dr̄a vel ꝑmo diūſa ⁊ ſicut ꝓcedā ī īfinitū: oꝫ ergo neceſſario ſtare ī ꝑmis. Preterea ꝯceptꝰ rē ꝑmo ꝯponētes. ī q̄s ꝑmo rez reſoluitur ſunt ſe impoſſibilr̄ icludētes. ſꝫ ꝯceptꝰ ꝑmo rē īdiam ꝯponētes. ī ꝯpoſitiōe methaphiſica ſunt ētes ⁊ dr̄e īdiales. ergo iſti ſunt ſe nullo mō icludētes. ¶ Maior patz ꝑ aſſile de ꝯpoſitiōe phiſica q̄ ē ex materia ⁊ for̄. ¶ Minor patet qꝛ nō ſunt aliq̄ ī que vltimate reſoluātur. cū nichil ſit ſupͣ eas nec ſub differentia indiuiduali.

¶ Cōfirtur rō. In omi reſolutiōe ſtan
dū ē p° ad aliq̄ ſimplr̄ irreſolubilia
alr̄ eēt pceſſ9 in infinitū i reſoluēdo
ſed q̄cunq̄ ſunt irreſolubilia ſunt ſimplr̄
ſimplicia nullā ɔpoēz ĩcludentia i quā
reſolui pn̄t ɡ̊ ꝛc ¶ 2° ꝓpo° ē. ꝙ drē
idiales. ſunt eēntialr̄ ꝛ imediate in in
diuiduis. q̄ ɔſtituūt: ꝓbatur. nichil ē
diſtictū eēntialiter ab a°. n̄ ꝑ illd ꝑ
qd i eē eēntiali ɔſtituitur. ſed vnū
idi^m diſtiguitur eēntialr̄ ab alio. ēt
n̄ n̄ ꝑ drāz idialem vt ꝓbatū ē. ꝛ ꝑ
iſtā i tali eē ɔſtituitur ɡ̊ ꝛc ¶ 3° ꝓpo°
ꝙ drē idiales ſunt idē ꝓꝓrietatiue ipi ēēn
ciā ſciēdū. ꝙ ſcotus ponit vnā ꝓꝓrie
tatē. q̄m appellat ꝓꝓrietatē. ad quā
neceſſario duo requiruntur p^m ꝙ ſubm̄
ꝛ p̄dicatū ſint idē eēntialr̄. 2^m: ꝙ
altrū vel vtrūq̄ ſit ifinitū ꝑmiſſiue.
vel poſitiue. p°ʳᵉ ſicut i diuinis. ꝑmiſ
ſiue ſicut i trāſcēdentibꝫ ¶ Hoc pmiſ
ſo p² ꝙ drē idiales ſunt idē eēntialr̄
enti. tū q2 de9 ea nō poſſet ſepare.
¶ Tū q2 ill' ē extra rōēz ētis. 3° me^{te}
vi² ꝛ ſcot9 dicē. ꝙ ſt idē ipi nature
ſpe^{ce} ¶ Cōtra p̄dicta tn̄ ſt aliq̄ du^9
¶ P° ē ɔ° nē p̄ncipalē. q2 i^a drā idialis
n̄ ē p̄nci^m idiatiōis p' rōēs aureoli.
¶ Prima ē i^a ex p° poſterioze. nllū po
ſteri9 ē cā p̄oris. ſʒ drā idial' ē po
ſterioz n²a idiata ꝛ ſingulari ut ꝓba
bo ɡ̊ ꝛc. Maioz vt dicit ē ſcoti ɔtra
iſtos q̄ ponūt hēitatē eē p̄n^m idiati
ōis. n̄ pʒ de ſe q2 cā p̄cedit effectum.
Minoz p². q2 ōme i rex n²a exiſtens
eſt h° aliqd. ſʒ n^a ſpecifica vt p̄ced'
drāz idialē ē exn̄s cū ſit ēs. ɡ̊ erit
hoc aliqd. ſʒ oē tle ē ſin^{re} ɡ̊ ꝛc ¶ Tū
q2 hūanitas iſta. ſi nō eēt ſigta vel
idiata: poſſet eē mea vel tua ¶ Pre
terea: drā idialis ex q̄ ē cōis mltis
drīijs idialibꝫ: āt idiuiduatur ſeip
ſo aut aliquo a° q̄ſi p̄mo mo do. ɡ̊ ēt
nō ſpecifica nō cū hac hecitate ꝓpit eē

¶ Si 2°° pceditur i ifinitū ¶ Cōfirt²
hec hecitas ē hec hecitas. hic ſignat²
ꝛ determinā² h hecitas. ɡ̊ ut²: ꝙ iam
ſingularize² ꝑ aliqd a^d ɡ̊ n̄ poteſt eē
p̄ncipiū idiatiōis ¶ Preterea qd pōt di
uidi ifinitis drīijs ē ifinitū. ſʒ ſpēs
diui² iſtis drīijs ꝑ te ɡ̊ ꝛc ¶ Con
tra ꝓpoēz p̄mā arguit h°°. q̄cūq̄ ſt
ifra ɔceptū ētis ſt ifra ɔcep^m aliq'
ꝛ entis. ſʒ drē idiales ſūt h9ōi ɡ̊ ꝛ
Mā ſi nō uadūt uias ſuas. ꝛ h ē rō
aureoli ¶ Preterea magis ɔueniūt 2^e drē
idiales ſbe it ſe. q̄ cū n^{lo}: h° ā nō
ē n̄ appona² aliqd cōe i q̄ ɔueniūt. nā
iter ſe nō ɔueniūt rōibꝫ ꝓpijs ɡ̊ i aliq̄
cōi ¶ Rñdeo ad p^m ɔcedendo maiozē
ꝛ negādo minorē ¶ Ad ꝓbacioēz. oē i
rex natura exn̄s ꝛc: verū ē de ſe vl'
ꝑ aliqd a^d: nā n^a de ſe n̄ ē hoc aliqd.
vn̄ n̄ ē ymagiandū ꝙ n^a ſit i aliquo
ſig° i q̄ n̄ ſit drā idial'. ſed ſunt i eodē
ſig° ꝛ ſit. lʒ natura p̄ſuppō² ꝛ ſit p̄oz
naturalr̄ i^a drā idialis ¶ Eſt ɡ̊ h° ali
qd nō fozliter ſed fundamētalr̄: n̄ de
ſe ſed per alid ¶ Ad aliā ꝓbatonē
dico. ꝙ non magis eſt ex racione ſu
a: ꝙ ſtet ſub iſta differencia idiui
duali q̄ ſub alia. ita ꝙ illa de ſe nō
determinat ſe ad illā drāz idiuidua
lem. ſʒ ſit determinatio ꝑ agēs ꝓdu
cens idi^m ¶ Per hoc ſoluitur una rō
q̄ talis eſt: quero dicit i^e. ꝑ qd hūa
nitas q̄ eſt i me: ſibi appꝓat iſtā ꝓ
p̄etatē ypoſtaticam meā: āt ꝑ rōēm
hūanitatē ſimplr̄. ꝛ hoc nō poteſt eē
q2 po² ꝙ ē idēns. ꝛ idēns ad plura
n̄ appꝓat ſibi alterū illoz ꝑ rōēz ꝓp
am: ɡ̊ ꝑ aliqd additū qd tollit ab i^a
idēa m: ſed ablata ab ea idēn^a: ē in
dia: ɡ̊ humanitas rōe aduētū illius
ꝓꝓetate ē idi^a ¶ Rñō pʒ ex predictis
¶ Ad 2^m dico: ꝙ i^a rō p̄ſuppoit fal
ſū. dico q̄dem ꝙ nichil eſt cōe drītijs
is idialibus: ab illis abſtrahiles ꝓme

intencionis licet ꝯueniāt. ī hᵒ ꝙ est dīa īdialis. q̄ ē 2ª itenꝯ/ vnū sicut cū dico: vnitas ē vna vel una vītas nō ē ibi alia ꝛ alia vnitas denominans ꝛ denominata. ita cū dico. h hecītas: ipa se denoīat. vnū ipa nō dēt dici īdiata nec singularizata sꝫ ꝑnᵐ indiationis. sic ꝑꝫ ad ꝯfirmatiōem

¶ Ad 2ᵐ dē ꝙ om̄e qd̉ pt̄ diuidi. vnū est. si ē īfinitū ꝓmissiē nō ā positiue.

¶ Ad aliud q̄ ꝑma ꝓpoēz dico. ꝙ lꝫ omne. pōt distribuere ꝓ suppositis suiipi9 entitatis: vt ꝓ cōitatibus ꝛ aliis q̊bzcunqꝫ. si ꝑmoᵒ ꝯcedo maiorē ꝛ nego minorē. si 2ᵒᵒ nego maiorem. loq̄ndo infra ꝯceptū. ꝙ īferius ꝯtinetur īfra supi9. ꝛ cū dicis ī minori: ꝙ si nō sint infra ꝯceptum d̄tē vadant vias suas: dico ꝙ nemo tenetur ad impoˡᵉ. ꝛ q̄ nō hn̄t pedes ideo uiare nō p̄nt ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ aliq̄ magis ꝯueīre pōt ēē dupliciter. vnoᵒ modo formalr̄ ꝑ alioᵒ fundamētalr̄ ꝛ q̄ si denoīatiue. ꝑᵒᵒ nō ꝯueniūt iᵉ dr̄e inter se: magis q̄ cū nˡˡo. 2ᵒᵒ bene fundamētalr̄ ei ī eadꝫ natura speᶜⁱᵉ ꝛ de illis ꝑdiᶜ ens ꝛc. ¶ Qn̄tū ad tciū articulū: vtrū in rez natura ꝯtra itēᵐ. sit aliq̄ vnitas positiua real' minor q̄ vnitas nūalis. vbi sic ꝓcedā ꝑmo opīoēz scoti cū suis fundamentis recitabo. 2ᵒ h9 opīonis cuiusdā doctoris expoᵒ ꝛ declaraᵒ ponē. ī qua intēᵐ meū firmabo. 3ᵒ vt vtraqꝫ materia possit in casū teneri. ꝛ ad ondēdū ꝙ rōēs q̄rundā nō ꝯcludūt. aliq̄ ponētur

¶ De ꝑᵒ ē opīo scotica ꝛ ꝯclusio sup 2ᵐ sentenciarum. ꝙ ꝯtra itēᵐ est dare aliq̄m vnitatē minorē vnitate nūali: minorē iq̄ itensiē. sed maiorē extensiue: vn̄ hec ꝯᵒ ꝓbatur raciōibz: ꝑma ē tal': si omīs unitas realis ēēt numeral' tunc oīs diuisitas ēēt nūal': ꝯn̄s est faˡᵐ g̊ ꝛ ān̄s. ꝓbatio ꝯn̄e: q̄ unū ꝛ multū idꝫ ꝛ diuisū sunt opposita. 10 meᶜᵉ: ꝛ q̄tiēs dicit' unū oppositorū ꝛc. ꝑᵒ thopicorū. g̊ cuilibꝫ unitati correspōdet sua ꝯtra diuisitas.

¶ Falsitas ꝯn̄tis ꝓbatur: q̄ oīs diuisitas nūal' iq̄ᵐ nūal' est equal': ꝛ tamē dīt sortes a platone q̄ᵐ a brunello. ¶ Tū q̄ se² ex hoc. ꝙ intel9 nō posset a sorte ꝛ platone abstrahere aliq̄ cōe magis q̄ a sorte ꝛ azino sīꝫ ꝯfirmatur iⁿ ꝓoᵒ: nulla una rō ꝯīs q̄ ē possibil' abstrahi ab aliq̄bus duobus ꝛ non ab alijs potest abstrahi ab ill' duobꝫ. nisi ꝑ aliqdꝫ cōe ī illis exītū hic ꝛ nō ibi: sed ab indiuiduis eiusdꝫ spēi potest abstrahi aliq̄s ꝯcep9 ꝯīs qui non potest ab alijs abstrahi g̊ ꝛc. 2ᵒ sic unius sensus ē vnū obiectuz ꝑ aliq̄m realem unitatem: sed nō secundꝫ aliq̄m numeralem ut ꝓbabo: erit g̊ aliqua unitas realis minor q̄ unitas numeral': ¶ Minor pꝫ q̄ potencia cognoscēs obm suū ꝑ aliquā rōēz vnitatis: distingt ipm ab omi alio. qdꝫ non ē ipm. unū illa unitate: sed sensus n̄ cogscit obm inq̄tū est distictū a q̊libet: qdꝫ non ē unū unitate numerali: g̊ ꝑsus n̄ cogscit obm inq̄tū unū unitate numerali: g̊ sub aⁿ: 2a ꝓbaᵒ assūpti. n9 ꝑs9 distigt hūc radiū sol' differre nūalit' ab alio. puta ab hᵒ raᵒ: lꝫ ꝯtiᵉ uarietur ī meᵒ: q̄ti9 actiᵃ n̄ inignt ¶ Simile si ꝑponaz dīnā 2ᵒ silia ī oībz accītibus ponen²: ꝑs9 n̄ iudicarꝫ iⁿ ēē dꝫ ¶ Cōfirmatur: oīs poᵃ una real' hꝫ aliqd̉ obꝫ unū adeq̄tū: sꝫ obꝫ adeq̄tū uis9 n̄ ē h albedo g̊ ꝛc: ¶ Tū q̄ obꝫ iq̄ᵐ obm ꝓcedit actū itēdī: sꝫ obꝫ itē9 n̄ ē sīn g̊ ꝛc. ¶ Preterea ī oī ꝯne ē aliqd̉ ꝑᵐ vnᵐ qd̉ ē ꝑnᵐ ꝛ mēsurā illi9 ꝯnis 10 methaᶜᵉ. sꝫ idꝫ n̄ ē unū nūo g̊ ꝛc: nec ē ēē rōis: miⁿᵒʳ pꝫ: q̄ int̄ īdia n̄ ē ordo ēēntial': mensurati ad mēsurā ē ordo

Ential g° ꝓc̄. ꝙ nō sit ꝑ iteⁿᵃ pz: nullum ens ꝛ̄is ē mēsura entis real cū mēsura sit ꝑfectioꝛ. 4° meᶜᵉ ¶ Pretā idꝫ. silꝛe ⁊ eq̄le fundantur sup ꝯmū. h° meᶜᵉ ¶ Tū: sic. n° iteᵛ exn̄te 2ᵉ linee sunt eq̄les. ⁊ nō sunt ꝯmū numero. qꝛ nō se excedūt. sed q̄cunqꝫ sc̄ eq̄lia sunt ꝯmū ⁊ nō ꝯmū numero. ꝯt pz g° ꝓc̄. Silit n° iteᵛ exn̄te duo alba sunt silia. pz. ⁊ posset deduci ꝯᵃ rō. q̄ncunqꝫ aliq̄s nō pōt distiguere iter hoc ⁊ illudꝫ. iter iᵃ ē silitudo. sed iter 2° entia silia nullꝰ pōt distiᶜᵉ. g° ꝓc̄ ¶ Pretā oīs entitas neccio exacta ad aliq̄m actū realē ē real. sed ꝯitas minoꝛ ꝙ nūal ē hꝰōi g° ꝓc̄. minoꝛ ꝓbatur. qꝛ i gn̄atioē ꝯmᶜᵃ q̄ ē omni iteᵛ ꝯcumscꝑto. req̄ritur neccio ꝙ generans ⁊ gn̄atū sunt eꝰdꝫ spēi ^ᵐᵒ meᶜᵉ g° ꝓc̄ ¶ Pretā ꝯmꝰ oppoīs realis sunt duo extrema realia. sꝫ ꝯ̄rietas ē oppo° realis. g° ꝯtrūqꝫ extremū ē reale ⁊ ꝯmū. sed nō ꝯmᵗᵉ nūali ꝯt ꝓbabo g° ꝓc̄. Maioꝛ pz qꝛ ꝯmū realiter destruit ⁊ corrūpit reliquū. Mioꝛ pꝫ. qꝛ tunc ꝑ̇cise hoc albū eēt cōtrariū nig° ¶ Pretā circūscꝑto iteᵛ oīa eēnt p° diu̇sa ex q̄ i nᵃ ꝯueniūt ¶ Pretā subm scīe real ē reale. sed illudꝫ nō ē ꝯmū nūo g° ꝓc̄. h scotus. Qual̄ ā sit iᵃ unitas dicit pōt declarari ꝑ dictū auicenne. h° m̄eᶜᵉ ꝯ. Uult ꝙ eq̄nitas ē tm̄ eq̄nitas. nec est ex se una nec plures nec ꝯmīt nec ꝑticularis ¶ Intelligit iᶜ nō ex se una ꝯitate nūali. nec plures ꝑl̄raᵗᵉ opposita illi ꝯitati: nec ꝯlis actu. eo m° ꝯꝫ q̄ aliq̄d ē ꝯl̄e factū ab aīa ut ab iteᵛ. nec ꝯt est obm iteꝰ. nec ē ꝑticularis de se. lꝫ nūq̄ sit reali sine aliq̄ istoꝝ. sed ē ꝑ̇oꝛ nᵃalr̄ omibus istis. ⁊ ꝑ istā natura lē ꝑ̇oritatē. est obm iteꝰ pᵉ. ⁊ ꝯt sic ꝯsidera² sepⁿᵒ meᶜᵉ. ⁊ ꝯt sic exꝑ̇mi² ꝑ diffiōēz secꝯt sic ista natura hēt entitatē realē de se idn̄tē ⁊ idetminatā ad singlaritatē ⁊ ꝯmūsalitatē. ⁊ ꝑ istā entitatē hēt ꝯmitatē sibi ꝓportionatam. ꝑ qm̄ debe² sibi idōna q̄dā. ꝯm licꝫ n̄ habeat istā ꝯitatē quiⁿᵉ q̄ eq̄nitas ē tm̄ eq̄nitas. ē tn̄ eꝰ ꝓ̇petas ꝑ entitatē sibi ꝓ̇pā ¶ Sꝫ ꝯ̄ replicat: qꝛ ꝯiᵃ ꝑ̇mo poīe aliq̄d ꝯmˡᵉ i re: qd̄ est ꝯ̄ ꝯmētatorē ꝑ̇mo de aīa. iteꝰ ē q̄ facit ꝯlitatē i rebꝫ ¶ Pretā damascenus dicit sic: i oībꝫ creaturis ẏpostasis in re dio ꝯsideratur: ꝯitas ā ⁊ cōicacio tm̄ i iteᵛ ⁊ rōe ꝯsideran² ¶ Intelligiꝰ enī ꝙ petrꝰ ⁊ m̄rtinꝰ sunt ꝯmꝰ nᵃe ⁊ coēꝫ hēnt naturā ¶ Pretā iᵃ ꝯitas aut ē alicꝰ i eodꝫ nūalr̄. āt i aliq̄ aᵒ Nō i eodꝫ nūo. qꝛ q̄d q̄d ē i eodꝫ nūo est idꝫ nūo cū iᵒ. nec i duobꝫ: qꝛ ill qd̄ est i duobꝫ ē ꝯmū ꝑ damascenum ¶ Rndeo. ꝑ̇pro cuꝰ euidēcia po² tal distictio ꝙ ꝯmˡᵉ pōt sumi dupliciꞇ. ꝯno° ꝑ iten°ᵉ 2ᵃ. 2°° ꝑ illo qdꝫ denoīatur ab iᵃ 2ᵃ itencioē: qd̄ ē aliq̄d ꝑ̇me itencioīs: ⁊ isto° pt̄ accipi dupl̄r. ꝑ i° qd̄ ē q̄i sbm remotū ⁊ denoīatū ab iᵃ 2ᵃ iten°ᵉ. ⁊ sic nᵃ absolute sūpta dr̄ ꝯmˡᵉ q̄teꝰ nō ē h de se: ⁊ ita n̄ refert sibi diuidi i mlt̄a. et naᵃ sic accepta: ē idetmiāta ꝑ̇uatiē: ⁊ est apta nata aptitudiē rmota di de mltis ⁊ n̄ ꝓ̇piq̄: ⁊ hoc nō iest sibi ꝑ iteᵐ Jt̄a ei eēt actu ꝯmˡᵘˢ ¶ Alio° potest accipi: ꝑ subiecto ꝓ̇piquo: qdꝫ est iᵃ natura indeterminata: ꝯ̄rie: ut. scilꝫ ꝯiuncta actuali idetermiātiōi. q̄si habitui contrario: Et hoc modo non ē ꝯmūsale nisi actuali intelligentia: idetermiña° attribuitur sibi ꝑ inteᵐ ⁊ ut sic est apta nata ꝓ̇pique ꝑ̇dicari de pluribus ¶ Et isto mō dicit cōmētator ꝙ nō ē dare ꝯmˡᵉ i rebꝫ. ⁊ sic ꝑ̇ꝫ ad ꝑ̇ᵐ argūᵐ ¶ Ad idꝫ damasceni dicit: ꝙ i reꝝ nᵃa n̄ ē dare aliqdꝫ cōe:

ꝙ sit de pluribꝫ p̄dicabile. ꝛ ī pluribꝫ cōmū licet sit ita cōe ꝙ nō requirat sibi eē ī aᵒ q̄ in eo ī q̄ est ¶ Ad 2ᵐ dicit. ꝙ iᵃ cōitas realis nō ē alicuiꝰ ꝯ̄ditie ī duobꝫ īdiis sed ī cōno. Et cū dr̄ q̄cq̄ ē ī singulari ē singulare. uerū ē ꝑ se cōt ꝑ aliud ꝛ hoc ē ibi declaratū ¶ Hec ē opio scoti cū suis motiēs fidelit̄ recitata. nec plus de iᵃ mā īe ponit ¶ Quātū ad 2ᵐ hꝰ articuli cō ponēda erat cōna ꝯpoᵒ hꝰ poᵒnis scoti ꝛ declamᵒ ponēda ē sciēdū. ꝙ ē cōmunis moꝰ ponendi francisci de marᵃ: nō fuisse de mēte scoti pone aliq̄m cōitatem positiuā ex natura rei. minorē cōitate nūali. sed solū p̄uatiuā ¶ Ad eꝰ euidenciā īe p̄mittit istā distīctioēz. ꝙ triplex ē cōitas: q̄dā mere positiā: q̄dā mere p̄uatiua. q̄dā ꝑtī positiā ꝛ ꝑtim p̄uatiua: Cōitas mere p̄uatia. ē qua aliq̄d ē ex se natū cōmū eē. ꝙ aūt nō sit cōmū hoc ē ꝑ aliqd̄ extrīsecū ipsum diuidens ꝛ distīngueēs ꝛ ipz nō ꝯtinētens ꝛ ꝑ ꝯñs ē unū. sicut mā saltē oīm ḡnabiliū ꝛ corruptibiliū: q̄ntū est de se ē apta nata una eē. q̄ nō hꝫ de se cōiā determiāt. distīguitur enī ꝑtes seu diuisa ꝑ formas. ꝛ ideo nō ē positiue una actu: cū actu sit ꝑ formas diuisa. sꝫ tm̄ p̄uatiue una. ꝛ isto mᵒ ē itelligēdū id dictū phi. pᵒ meᵉᵉ. ꝙ mā ē una nūo ī oībꝫ: hoc siquidē cōium ē nō positiue: cū diuisa sit ꝛ distīcta realiter loco ꝛ subō: sed p̄uatiue: q̄ q̄ntū est de se: ut intelligitur sine drīciis ac formis illā determinātibꝫ. ut nūalit̄ illaꝫ distīguētibꝫ apta nata ē eē una nūo ¶ Nec ꝙ dicatur nūo hēt a se sed ab extrīseco: Unitas positia ē. q̄ aliq̄d ē actu cōmū. sicut mā q̄ ē una nūo ī idio actu ē positiuē una: lꝫ iᵃ q̄ ē ī iᵒ ꝛ ī iᵒ sit p̄uatiue una ¶ Et cōitas meᵃ ē q̄: aliq̄d de se natū est hēre aliq̄m unitatem tn̄ ꝑ aliqd̄ extrīsecū: nō hēt illam sed aliq̄m aliā ¶ Ad p̄positum dico: ꝙ natura spēi ꝛ natura ḡnis tam ḡnalissimi q̄ spēalissimi habēt extra intellectum aliq̄m unitatē p̄uatiuā qd̄ patet: nā natura spēi q̄ntū ē de se est īdiuisa ꝛ īdistīcta nūalit̄: ꝛ iō q̄ntum ē ex se. Et remanꝫ sibi cōitas numinat. ꝙ aūt illā realē unitatē q̄m nata ē habere nō hēat. hoc ē ꝑpt̄ drās indiuiduales. illā ī diuisis īdiis distīguētes ꝛ cū hoc diuidētes ¶ Eōsimilit̄ dico de ḡnīe resp̄ū spēꝝ. ꝙ ei geꝰ non sit unū unitate spēcā hoc nō ē de se: sed rōe drāꝝ specificantiū ipm ī diuisas spēs diuidentiū: cū si nᵃa speciei eēt ꝑ impoˡᵉ sine drīis illā distīguētibꝫ. nō eēt numero distīncta: nec geꝰ sine drīis specificis positū eēt diuersū spē. Cōitas aūt positia extra intellectum: ē ꝑ remotiōeꝫ omīs diūsitatis: ꝛ talem unitatem nō hꝫ genꝰ nec spēs nec aliqd̄ assigñbile nisi tātū ꝑ intellectum ꝯsideratē q̄dlibet illoꝝ. scꝫ. geꝰ ꝛ spēs ꝛ cōmlᵉ q̄dcunq̄: ꝑ remotionem drāꝝ ipm diuidentiū: sic est cōiū illud dictū ꝯmētatoris: ꝙ intellectꝰ facit uniūsalitatē ī rebꝫ ¶ Unitas autē media ē. q̄ aliq̄d intelligitur extra intellectū eē unū: aliq̄ unitate. lꝫ sit diuisum reali ꝛ distīctū ī pluribꝫ. q̄ q̄dē unitas est p̄uatiua ī ordīe ad diuersitatē. siue ad unitatē puta numalez que tollitur ꝑ diūsitatē: ī se tn̄ ē positiua. Premisso hoc dicit: ꝙ scotꝰ nūq̄ intellexit ponere unitatem positiuam extra intellectum: minorem eē ipsa unitate numerali: sed solummᵒ scotus intellexit unitatem p̄uatiuā

¶ Etiam posset istud tali modo ꝓbari Nullū ī aliq̄ plura diuisū ꝑ aliq̄m eius unitatem: remanet facta diuisione unum: illa unitate secundū q̄m diuisum est: omnis enim diō tollit unitatem aliq̄m a diuisis. sꝫ nᵃ spēcā diui³ ī idiui^a ꝑ vnitatē ſpecificam. ꝑ eī illā vītatē n^a ſpe^ca ī idiuidua diuidi³. ꝑ qm̄ ī eis numeratur: ſ3 ſecundꝫ vnitatē ſpe^cam ī eis numera³ nō ꝑ numeralē. cū talē nō hēat g° ꝯc

¶ Pretā illa vītas que r̄ſpicit idrent ſua ſuppoīta ꝑ qm̄cunq3 diſtātiā illorū. finita ut īfinita ē īfinita. ſed vnitas ſpe^ca reſpicit ſua īdiui^a ꝑ qm̄cūq3 eoꝝ diſtātiā: n^a enī ſpe^ca ſimplr̄ ⁊ ncc̄io ē ī īdiuiduis. ꝙ^m cunq3 diſtantibz ī īfinitū. ſi g° h9modi vītas eſt realis erit actu īfinita. Nec vbē ſcoti vt ille dicit. ꝓbant n̄ vnitatez ꝓuatiuā. illdꝫ patet diſcurrēdo

¶ Ad ꝑmū de vnitate ⁊ diūſitate dicit. ꝙ ſicut extra īte^m eſt dare maiorē diūſitatē diūſi^te nūali. ita ⁊ extra īte^m eſt dare vnitatē minorē vītate numerali. ⁊ hec ē ꝓuatiua. ꝙ ā ſit poſitiua hoc nō ꝓbat rō. ꝙ^m cunq3 eī albedo ꝓpt vītatē qm̄ habet in ꝑticulari albedīe q̄libet. nullā vītatē habet extra īte^m poītiuā. adhuc nō obſtante hec albedo magis diſtīg³ a nigredīe ꝙ ab alia albedīe. ⁊ hec albedo tātū nūo diſtīg³ ab alia albedīe. ſed diſtīgtur ſpē a nigredīe

¶ Ad 2^m dicit ꝙ vni9 actiōis ꝑſ9 ē vnū obm ſeſ9 ꝑ vītatē ꝓuatiuā. nō ā poſitiuā. h° nō ꝓbat rō. ſimilr̄ dicit de gſtrōne

¶ Ad 3^m de mēſura dicit: ꝙ illd qd eſt mēſura ī quolibz gn̄e. ē res illa que eſt fundamētū vītatis puta albedo. ⁊ ita bn̄ eſt res extra īte^m. vnde ꝯcedo. ꝙ ē dare entitatē extra ītellectū realē. diſtīctā ab oībz īdiuiduis. ſed ꝙ h9ōi entitas vt ſic diſtīncta hz extra īte^m aliqm̄ vītatem poſitiuā. hoc nō ꝓbat rō. ⁊ nec vītas albedinis ē mēſura alioꝝ coloꝝ nec illa albedo ut fundamētū vītatꝭ ſed ꝓciſe ꝑ rē ſue entitatꝭ abſolute. non vt vna ut plures

¶ Ad q̄rtū de ſilitudīe ⁊ q̄li^te ſufficiat: ꝙ eoꝝ ꝓꝑtas ut eq̄litas ſit una ꝓuatiue

¶ Ad q̄ntū de gn̄atiōe vi^ca ſufficit. ꝙ natuā ſit vna ꝓuatiue ī gn̄ante ⁊ gen̄ato.

¶ Ad 6^m de oppōe reali. ꝯcedo: ꝙ oppo° ꝯrietatꝭ q̄cunq3 oz ꝙ hēat extma realia. nō eī poſſet ēē oppo° real niſi īter ens ⁊ ens

¶ Dico tn̄ ꝙ licet vtrūq3 extremū ꝯrietatꝭ ſit ens tale poſitiuū extra īte^m puta albedo et nigredo. nullū illoꝝ aliqm̄ realē vnitatē poītiuam habet extra īte^m. qm̄ habet vtrūq3 ī ſuis īdiuiduis: hēret tn̄ h9mōi vītatē n̄ ēēnt dīe diuidētes: nec ꝓpt hoc ſe³. ꝙ ꝯrietas n̄ ſit real. ⁊ nec albedo ꝯriatur nigredini rōe ſue unitatꝭ: ſed rōe ſue entitatꝭ abſolute

¶ Ad alid patet ꝑ idꝫ: vide³ g° ſatis ꝓbabilr̄ dictū: doctrine ſcoti ꝯcordant. nullā ētitatē poſitiuā eſſe extra īte^m que non ſit nūal

¶ Q̄ntū ad 3^m h9 artī^li ē alr̄ mo9 exponēdi ſcotū. ꝙ extra īte^m ē dare aliquā unitatē poſitiuā minorē uni^te nūali īteſiē l3 maiorē extēn^ce ſic. ꝙ ꝑmagīa³ aliqm̄ unitatē. ſeu entitatē realē ēē extra īte^m: ut realr̄ ī q̄ aliqua plura ꝯueīūt ꝑ īte^m

¶ Ad c9 declaratiōez: ꝓmittētur ꝑ° deſcꝑtiōes quedꝫ unitatꝭ ſpe^ce: ut apparet q̄l ſit ītentio ponētiū iſtā unitatē

¶ P^a deſcꝑ° eſt ꝑ cauſam m̄alem ⁊ forālē. que ē hec. vītas ſpecifica eſt idio aliq̄ruz naturā aliq̄m ꝑticipantiū ī ēē diffi^li quiuo uni9 nature ⁊ diſtīctio eorundem. a q̄cunq3 non ſimili. ſeu illā naturā ꝑ ēē ſuū diffi^le non ꝑticipāti ut unitas ſpecifica ī hūani^te ē idiſtīc° oīm hoīm ī ēē hūano. ut ēē diffi^le et ꝯditatiuū. ⁊ diſtīctio hoīm a n̄ hoībz eo ꝙ n̄ ꝑticipant hūanitatē ſeu eſſe hūanū

¶ 2^a deſcꝑ° ē h: que ē ſimpliciter ꝑ cāꝯ extrīſecas. s. effi^tem ⁊ finalē. vītas ſpecifica ē indꝫ° aliq̄ꝝ cauſatoꝝ ab eadꝫ cauſa totali ⁊ ꝓxima īdiſtīcta ꝑ ēē qd̾ habēt ſub ea īꝗ̄ptū talis ⁊ eadꝫ cauſa eſt. hāc ꝯ̄ꝑo ad ꞇ̄mīnos ſpāles: et dico. ꝙ vnitas figuraꝝ impſſaꝝ ī cera ſigillo ꝛ̄gio ē īdiſtīctio illaꝝ figuraꝝ ꝑ ēē. qd̾ habent ab illo ſigillo īꝗ̄ptū tale ſigillū eſt ¶ Tercia deſcṗtio ē ꝗ̄ dat̾ ꝑ effectū vnitas ſpēcā aliꝗ̄ꝝ cāꝝ ē īdiſtīctio eaꝝ: ꝑ qd̾ ab eis pōt ēē ꝯ̄nꝰ ⁊ idꝫ effectꝰ īꝗ̄ptū effectꝰ ¶ De iª tamē entitate ſpēcā dico ꝙ duplex eſt q̄dꝫ creata. q̄dꝫ īcreata ¶ Ex hijs elicitur ꝯplex dtā ¶ Prima ē: ꝙ entitas increata ex rōe ſue ꝗditꝭ ē de̾minata ad actualē exn̄tiā. ētitas ċata nō eſt determinata ad exiſtere. vł n̄ exiſtēt Si eī ēēt ex rōe ſui de̾minata ad exiſtere: haberet neceſſario ēē ſicut deꝰ Si ꝗ̊ ad nō exiſtere impoſſibilꝭ eſſet ſicut chymera. ꝗ eī chymera ex rōe ſua ē de̾minata ad n̄ exiſtere. idō eiꝰ ēēntia vł ētitas dē ꝓhibita ul' fictīcia ¶ 2ª dtā ē. ꝙ ētitas īcreata ex rōe ſue ꝗditatꝭ ē īdiuiſit ⁊ īpłt in plura ſuppoſita. ꝗuis tñ ſit ī pluribꝫ ſuppoſitis. nō tñ ꝑtit̾ nec diuiꝰ ī iª. entitas creata ē diuiſit ⁊ ꝑtit ī plra ſuppoīta ⁊ nō ē ex ſe vna nūo nec plures. ꝑᵐⁱ nūm ¶ 3ª dtā. qm̄ qd̾libꝫ ſuppoītū entitatis īcreate ē ēē ꝑ ēentiā. ex eo ꝙ hꝫ totā ꝗditatē ſpēi ſue: ꝗditas vō entitatis ċate hēt ſuppoīta. quoꝝ qd̾libet eſt ēē ꝑtīaᵛᵉ: ꝗ nullū eoꝝ habꝫ ī ſe totā ꝗditatē ſue ſpēi ¶ Ex iſtis ꞇ̄mbꝫ apparet. ꝙ ētitas ſpēi ſue ꝗditas ī ētībꝫ ċatis nō eſt ꝗditas ſiplꝭ ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs vnitas tal' ētꝭ nō ē vnitas ſimplꝭ ſed ꝑ ꝗ̄. Nł eī ē ī. ſ. ꝗ̄ ē de̾minatū ab omī eo qd̾ ē in platoē ¶ Et h̄ īdiᵒ ꝑ vnitatē nūalē īpoꝛtatur ¶ Eſt eī ī ſoꝛte hūanitas ꝗ̄ īꝗ̄ᵐ hūanitas nō ē diſa a platone. ē tñ diſa ab eq̊ ⁊ azino ⁊ ab omī nō hoīe. ¶ Et hanc hoīm īdīonē īnt' ſe ⁊ dīonē ab aliis voco vnitatē ſpecificā ¶ Hāc ꝗ gᵒnē de iſta vnitate poſitia ꝗ̄ pōt ēē ī reꝝ natura ꝓbo ſic. nulla vnitas poſitiua realis remoueꝛ ab aliquibꝰ n̄ ꝓpter diūſitatē aliꝗ̄m oppoītā qm̄ includūt. ſꝫ īdīa eiꝰdꝫ ſpēi puta. ſ. ⁊ plato nō īcludūt aliꝗ̄ diūſitatem oppoſitā vnitati ſpēcē extra īteᵐ. ꝗ̊ illa vnitas ab illꝭ nō poteſt remoueri ¶ Maioꝛ paꝫ: Illā nūꝗ̄ vnū ſuppoītū remoꝛ ab aliꝗ̄bꝫ n̄ ꝓpt ꝑſentiā alꝭꝰ oppoſiti: ¶ Minoꝛ paꝫ: ꝗ iª īdīa n̄ īcludūt n̄ diūſitatē nūalē ꝗ̄ nō oppoītꝛ vnitati ſpēcē: ¶ Cōfirꝫtur rō: ꝗ̄cunqꝫ n̄ ſunt dꝫſtīcta ſūt neccīo īdiſtīcta. ⁊ ꝗ̄ nō ſūt diſa ſūt neccīo īdiſa. ¶ Et n̄ eodꝫ mō ꝗ̊. ſ. ⁊ plato n̄ ſūt ſpēcē diſa nec diſtīcta extra īteᵐ ⁊ n̄ poitiue ꝗ̊ ſunt ſpēcē īdiſa ⁊ īdiſtīcta. ſed īdiſtīctio ⁊ īdiuiᵒ fundant vnitatē ꝗ̊ ꝓcꝭ ¶ Pꝛetā maioꝛ diūſitas minoꝛi ſupueniēs remouet aliqm̄ vnitatē: qm̄ non pōt minoꝛ remoūe: ſꝫ diūſitas ſpēcā eſt maioꝛ ꝗ̄ nūalis. ergo illa aduenieñs duobus īdiuiduis: remouet aliqm̄ vnitatem: qm̄ non ammouerat numeralis. ſed non videtur ꝙ debeat āmouere niſi vnitatem ſibi oppoſitā. videlicet ſpecificam. ꝗ diuerſitas numeralis āmoueret vnitatē numeralem. ergo illa diuerſitate ſpecifica non aduenīēte. duobꝫ īdiuiduis. neceſſario ſequiꝛ ꝙ ī illis erit vnitas ſpecifica poſitiua ¶ Pꝛetā ꝗ̄ ſūt ēēntialꝭ ⁊ realꝭ et poitiue dꝫſtīcta: nō tñ ꝑ oēs rōēs īncluſas: ſunt ꝑ aliqm̄ rōēꝫ ī eis īcluſam realē ēēntialē ⁊ poitiē īdiſtīcta ⁊ vnū: ſed ſoꝛtes ⁊ plato ſunt realꝭ ēēntialꝭ ⁊ poitiue dꝫſtīcti n̄ tñ ꝑ oēm rōēꝫ ī eis īcluſā: ꝗ̊ ſaltem ꝑ illam ſꝭ poſitiue ⁊ realiter īdiſtīcti: ¶ Maioꝛ patet per contradictionem: ¶ Minoꝛ pba². qꝛ. s. distīgꝫ² a platone ꝑ ꝙ homo vel ꝑ ꝙ nō hō. si ꝑ ꝙ hō. ḡ oīs homo distīgꝫ² a sorte ⁊ seipō. qꝛ ab inferiore ad suū supiꝰ tenꝫ ꝯña affirmatiue. ¶Si de² aꝺ hētur ꝓpoitum. Preterea si nª tal entitas eēt ꝑt īteᵐ minor ꝯ nīalis p̄º destrueret² logica 2º scīa. 3º nª. 4º meᵗᵃ. 5º maᵗᵃ. 6º lex diuina ⁊ hūana ⁊ oīa p̄cepta legis q̄ oīa sūt impoˡⁱᵃ ḡ ⁊c. ¶Primū pbo. nā suppono: ꝙ aliq̄s ꝓferat istā oīs homo currit: lꝫ hō. uel sigficat hoīez singularē vel ꝯceptū logicalez vel hoīez cōēz realē: nō pōt dari p̄ᵐ qꝛ nullū tale ē diffiᶜˡᵉ. ¶nec 2ᵐ. qꝛ nꝰ ꝯceptꝰ logical currit. ḡ seᵃ 3ᵐ qꝺ erat ꝓpositū. 2ᵐ pᵃ impoˡᵉ. ꝙ destrueret² scīa. pbo. nā scīa ē alicꝰ passionis. q̄ īest alicui sbo p̄mo ⁊ adeq̄te nullꝰ ꝯ ꝯceptꝰ logical pōt eē subm aliarꝫ passionū realiū. nꝰ ei ꝯceptꝰ logicalis ē p̄º risit ḡ ⁊c. 3º ꝙ nª destrueretur. pbo: nā natura agit ꝓpt finē. nō ꝓpt cōmū finē singulaᵗᵉ ḡ ⁊c. 4º ꝙ destrueret² meᵗᵃ pbo. nā destrueretur eꝰ paº puta hec q̄ ē diuina: Nā diuīa sūt aliq̄ iꝺ entia. ⁊ ꝑ te nulla talia extra īteᵐ sunt cōmū ḡ n̄ erūt diuīa ⁊ sic destrueret² paº. ⁊ meᵗᵃ cum sit scīa real debꝫ habere paº nec tales. 5ᵐ pbo. nā maᵗᵃ pbat aliq̄m figurā hēre tres āgulos. nullus ꝯ ꝯcepꝰ logicalis habet 3ˢ āgulos. nec aliq̄ꝺ singulare. pbo. qꝛ tunc seq̄retur ꝙ solū illꝺ haberet adeq̄te 3ˢ āgulos. ¶6ᵐ pbo. Accipio istꝺ p̄ceptū diliges p̄ximū tuū. ¶Istꝺ ē cōmune p̄ceptū de istis. 10. ¶Ista ḡ dilectio q̄ hic p̄cipitur. vel ē dilectio singularis. vel facta ꝑ logicos. vel dilectio rei ꝯis. Nō ē hec dilecº singularis. qꝛ tunc ad ꝯplenꝺ istꝺ p̄ceptū sufficeret una dilectio singularis qꝺ falsū ē. 2ᵐ uidetur mltū repugnāꝫ legi diuīne: ꝙ illa dependeat ex logicalibꝫ ꝯceptibꝫ. ḡ oꝫ ponē ꝯ²riū.

¶Cōfirma² rō. Cū vnū p̄dicatū di² de aliq̄bꝰ duobꝫ ēēntialiter ⁊ q̄ditatiue manet ī eis oī inteº ꝯcūsc̄p̄ tō sed aīal cōe p̄dica² de duobꝫ ēēntialiter ⁊ q̄dcunq̄ supiꝰ. vt ponit tota logica ḡ ⁊c: 4ᵐ īguenīēs posset dari. ꝙ tunc destrueret² logica ¶Cōfir² qꝛ oē factū ꝑ īteᵐ ē accn̄s ⁊ ēē in aīe. sed nullū tale p̄dica² ēēntialit de re ḡ ⁊c ¶Sꝫ ꝯ istā ꝯºnē arguit aureolus: qꝛ tunc indiuiduo adnichilato adn̄larentur omnia: et vno creato nichil posset nouiter creari: Ista sunt impossibilia ḡ ⁊ ceteri. ¶Primū; pbat sic: adn̄lato aliquo simpliciter adnichilantur omnia que in eo sunt sed humanitas cōis per te est ī sorte. ḡ illo adnichilato adnichilantur illa. sed adnichilato cōmuni adn̄lantur oīa singularia: ḡ ⁊c. 2ᵐ probo: Illud nō potest nouiter creari cuiꝰ p̄cessit aliq̄ entitas siue realitas. sed per te in illo indiuiduo qꝺ āte precessit: hoc puta in sorte heri pducto. est aliq̄ entitas cōis sibi ⁊ platoni creato: qꝛ humanitas ḡ ⁊ ceterā ¶Preterea: qꝛ tunc in eaꝺ re vel ī eadem ēēnt due humanitates: vna ꝓpria ꝑ q̄m distinguitur. s. a platone: et alia ꝯmunis per te ḡ ⁊c: ⁊ hoc ē inconueniēs: vt dicit arēles contra ꝓponētē ydeas septimo meᵗᵉ ¶Ideo nego ꝯñtiā p̄mā: ¶Ad p̄mā ꝓbatioēꝫ dico: ꝙ adn̄lato simpliciter aᶜᵒ singlari 2º sufficiūt scꝫ p̄º ꝙ eꝰ entitas singularis adn̄latur: 2º ꝙ tōᵃ eꝰ entitas destrueret²: cathaᶜᵉ supra ꝯ̄ptum ad illā terciā entitatē q̄ resultat ex ꝑtibꝫ: Tertiū ē ei ꝙ qꝺ te corr². ꝙ ī manat eꝰ īnā cū sit icorʳᵘˢ ¶Ad secūdā ꝓbatioēꝫ altiꝰ ꝯñe: dico ꝙ iꝺ n̄ ꝑt cari eꝰ p̄cessit aᶜᵃ enᵗⁿᵉ sigᵗatus

¶ Ad aliud dico. ꝙ non ꝓpe dicuntur due humanitates: vna ei ē in vtroq; ꝗ indistincta. q̄ ad diu̾sa ꝯhitur ꝑ diuersos g̃dus ꝯpostatioes. q̄ꝛ g̊ rōes q̄ ī ista ꝑte nō uidentur ꝯcludere. posset tn̄ satis ꝓbabilit̄ teneri. licꝫ tn̄ ꝓcedens sit magis subtilis ꝛ magis ꝯsoᵃ opinioni scoti. ¶ Ad rōes ꝑncipales ꝛn̄o.

¶ Ad p̄mā dico: ꝙ ista rō īdialis ē adeq̄ta nature spēi. vn̄ iste ē modus ymaginandi: ꝙ d̄ra īdialis sit q̄dā rō actiua ꝛ actualis. itᵃ aūt nᵃ esse sicut q̄dā rō potencial̄. ex q̄rꝫ vnione resultat tercia entitas. q̄ ē īdiuiduū sicut ponit̄ de aīali ꝛ rōali. ex q̄rꝫ vnione resultat hūanitas. ¶ Pꝫ g̊ ꝙ d̄ra īdialis adeq̄ta ē ip̄i nature spēi. sicut rō actualis potenciali. ¶ Ad ꝓbationes: ad p̄mā dico. ꝙ tunc ēēt singularis dictū ē sup̄. ꝙ vnū est explicite ꝛ denoīatiue. de se q̄ dicit vnitatē minorem ꝗ̄ sit nūal. ¶ Ad aliā dico ꝙ ꝯītas ꝛ singularitas ꝑ eundē respectū nō sunt ꝯpossibiles. bn̄ tn̄ diu̾sis rōe. g̊ est singulare denoīatiue ꝛ ꝑ aliud de se aūt nō sed cōe. ꝛ hoc nō ē impossibile. ¶ Ad 2m dico: ꝙ diuidentiᵃ seu ꝯponētia. q̄dā sunt phīca sicut mat̄ia ꝛ forma. q̄dā meᶜᵃ vt q̄libꝫ rō actualis cū potenciali. ¶ Ꝫn̄ minas aūt ē 2a sine ꝑa. ¶ Dico g̊ ꝙ ī eodē ꝯpoito ꝑnt ēē ꝯpositiones plures: ꝛ ꝯponētia methaphisicalia: sine pluraficacioē ꝯpoiti qd̄ nō est iꝯueniēs. ¶ Ad ꝯfirmationē dico. ꝙ illa rō īdialis. nec ē materia nec forma nec ꝯpositū. sed vltīa realitas. hꝰ uel illiꝰ ꝯpoiti. ¶ Ad 3m ꝯcedo maiorē ꝛ nego minorē. ¶ Ad ꝓbationē p̄mā de negatione ꝛ ꝑuatioē dictum fuit supra. ꝙ sic arguentes non intelligunt titulum questionis. simpliciter ad ꝓbationem de quantitate fuit ibi dictū. ¶ Et hec sufficiūt ꝯtbꝫ ad istā q̄onē

QUeritur vtrū genꝰ ꝛ d̄ria dicant distinctas realitates. ¶ Videtur ꝙ nō. q̄ꝛ si sic sequeretur: ꝙ aliq̄d ꝑ suā essentiā simpliciter ēēt vnū ꝛ realr̄ ꝯpoitū. ꝯn̄s ē falsum g̊ ꝛ an̄s. Falsitas ꝯn̄tis ꝓbatur ꝑ implicacionē ꝯdictiois: ꝯn̄a ꝓbatur. Omē icludens realitatē actualem distinctā realr̄ a realitate potenciali ē realr̄ ꝯpoitū. actus enī ꝛ potencia sunt radix p̄ma ꝯpositiois. cū g̊ albedo sit forma simplex. ꝑ sex ꝑncipia rerum ꝛ icludit genꝰ ꝛ d̄ram q̄ ꝑ te sūt distincta realr̄ g̊ illa realr̄ erunt ꝯpoita. ¶ Preterea arguit aureolꝰ. ¶ Quācumq; aliq̄ res potencialior ꝛ p̄oꝛ respicit plures actualitates. deꝰ pōt facere illā sed actuatā alia. et trāsmutare ab vna ī aliā. cū g̊ realitas generis realr̄ sit a d̄ra distincta ꝑ te: ꝛ idem ad vtrāq; d̄ram. deꝰ posset illā aīalitatē trāsmutare a rōalitate ī irrōnalitatē. qd̄ patet euidenter ēē falsum. Maioꝛ patꝫ: q̄ꝛ nō ē ꝯdictio: ꝙ dissa ꝑoꝛ actuatᵃ poterit ēē sub alia. ¶ Pꝫ omīs realitas eo modo q̄ mouet uisum disgregat vl ꝯgregat et egᵒ: q̄ꝛ aliter posset disgregare sine motioē: sꝫ albedo disgregat rōe disgregationis et mouet rōem coloris. g̊ ī albedie colloritas ꝛ disgregatiuū sunt similiter realitas vna. ¶ ꝑtereā omīs realitas ꝑoꝛ alia distincta realr̄ ab illa: est ꝑ diuinā potentiā ꝑscisiᵗ ꝛ sepaꝛᵗ: cū g̊ genꝰ sit ꝑꝰ d̄ra: [illegible] actu: si g̊ est distincta realr̄. deꝰ poterit facē genus sine omī d̄ra: ꝛ sic ēēt animal. qd̄ nec ēēt racionale nec irracionale. ¶ In oppoitū ē ar̃les p̄mo phicorum q̄ arguit ꝯ ꝯmenidē volens ꝓbare pluralitatē illā: ꝙ multᵒᵉ ꝯn̄is vel d̄rie vl differētie: Illa ā multiplicitas nō potest ēē rōis cū ꝯmenides ipm̄ non negaret: cum sit eadē a se: tal

multiplicitas. ergo oꝛ ꝙ sit real ¶ In
teo. p° uidebitur ꝓpositū ¶ 2° uidebit^{r}
ꝯtrariū realitas iportata ꝑ ꝯceptū dr̃e
sit iclusiua realitatꝭ gñis ꝛ eiusdē en
titatis ¶ Quātū ad p^{m} pono 3^{s} con
clusiones. Prima ē i^{a}. ¶ Ceꝰ ꝛ dr̃na
dyſtīguū^{r} ꝯceptibilit. Hec pba^{r} sic
Impo^{le} ē vnū ꝛ eūdē ꝯcep^{m} eidē in
tellectui sit ēē c̄tū ꝛ dubiū. ſed cum
certitudie de ꝯceptu gñis: ſtat dubita
tio de ꝯceptu cuiuslibꝫ dr̃e ergo ꝛc. Mioꝛ
patet: qꝛ a remotis ego ſum c̄tꝰ de ali
q°. ꝙ ē coloratū dubitando vtꝝ ſit al
bū vel nigrū. ꝛ. ꝯgregatiuū ul' dyſgrega
tiuū ¶ Secūda ois ꝯceptꝰ mere poten
tialis ꝛ ꝯfuſus. eſt dyſtictꝰ a ꝯcep^{u}
mere actuali ꝛ determiato. ſed ꝯcep
tus gñis ē mere potēnal ꝛ ꝯfuſꝰ. ꝛ ꝯ
ceptus dr̃e eſt mere actual ꝛ determiatꝰ
ergo ꝛc. Mioꝛ patet. qꝛ ꝯceptꝰ ꝯtrac
tiuꝰ ē mere actual. ꝯtractꝰ ſiue ꝯhi
bit ē mere potētialis ꝛ ꝯfuſus ergo ꝛ ē
Sed ꝯtra ꝓbatioēz minoris p^{e} raci
onis de corpe viſo a remotis ē duplex
dubita° aureoli ¶ p^{a} ē iſta. Ois rea
litas actualioꝛ ꝛ pfectioꝛ a^{a}. pt̃ a re
motis ꝛ i maiori dyſtā^{a} eliqm̄ potē
tiā citius mouē ꝙ a^{a} q̄ nō e ſit eq̄pfe
cta. ſed realitas hꝰ albedis ē actuali
oꝛ rea^{e} [illegible] ꝛ pfectioꝛ. ergo a remo
tis citiꝰ uidebi^{r} h albedo ꝙ color: ma
ioꝛ pꝫ: qꝛ vnūqdqꝫ moꝛ ꝛ agit ꝑ ꝙ ē
ens actu: Mioꝛ p^{r}. nā realitas idi
uidui ſpēi cū ſit iclusiā dr̃e ē actu°^{r}
ꝙ realitas idiuidui gñis ¶ 2° ſic
vnūqdqꝫ agēs naturale: ꝙtomagis
appropīqt ſuo paſſo. tantomagis ꝛ for
tiꝰ agit. ergo color a ꝓpiq̄: ꝙ q̄ a remo
ciꝰ uidebitur ꝛ pꝰ uidebi^{r}: ꝙ albe
do: pꝰ ꝛ citiꝰ uidebi^{r} ꝙ i^{a} albedo. vn̄
dicit ille ꝙ non vi^{r} rō. quare ab ac
cidente aliq° viſui oculi cōbitur tali
tas hꝰ coloris ¶ Has duas rōes facit
aureolꝰ. ꝙ ꝯeꝰ ꝛ dr̃a nō dicāt diſti

tas realitates: nec ꝙ a dyſticitis re
alitatibus ſumantur. ſed ſolū ex di
uerſitate impſſionis. ꝛ h poſſunt ꝓp
tunc reduci ꝑ eūs ¶ Et iō videō ad p
mū ꝓblēa cuiꝰ euidēt^{a} pono iſtam di
dyſtīctioēz: ꝙ aliqd ēē actualius ꝫ
perfectiꝰ poteſt ēē dupliciter. Vno°
intenſiue. alio° extenſiue ¶ Exēplū
albedo margarite: ē pfectioꝛ ꝛ actua
lioꝛ intenſiē ꝙ albedo eq: ſed eq̄uſo
albedo eq extenſiue ꝙ albedo marga
rite. Per hoc patet ad maiorē prime
racionis. concedo eni: ꝙ ꝙto aliqd ē
actualiꝰ intenſiue ꝛ extenſiue tanto
poteſt a remotiori uideri ¶ Et tunc
dico: ꝙ licet ſpēs ſit actualioꝛ ꝛ ꝑ
fectioꝛ intenſiue: nō tamē extenſiue.
Geꝰ eni eſt illimitatiꝰ ꝙ illa ſpēs
qꝛ qdē eſt indifferens ad aliqua plura.
eſt illimitatiꝰ quolibet illoꝝ ¶ Per
hoc patet ad 2^{am} rōēz: qꝛ illa maioꝛ
habet veritatem: ſi illud agens natura
le: dicat perfectionē intenſiuā ꝛ ꝙtū
eſt de ſe: vnde ſi ēēt poſſibile. ꝙ co
lor eſſet ſeparatus ab albedine ꝛ nig^{e}
dine. pfectius uideretur de ꝓpinquo:
ꝙ de remoto ¶ 2^{a} ꝯ°. ꝙ ꝯceptꝰ gene
ris ꝛ dr̃e: ſumūtur ab a^{a} ꝛ a^{a} realita
te: vñ eſt ſciedē: ꝙ hoc ſunt diuerſi mo
di dicendi ¶ Primꝰ eſt aureoli. ꝙ diuer
ſitas ꝯceptuū gñis ꝛ dr̃e: habuit oꝛ
tum voluntatū ex diuerſi^{a} ipſſionū. q̃s
eadē res omnino nata ē facere intelle
ctui. q̃ꝝ una ē pfectioꝛ a^{a}: ita ꝙ qñ
recipit ipfectā ipſſioēz. i itē^{u} oꝛi^{r} cō
ceptꝰ gñis. qñ vero pfectā oꝛi^{r} ꝯcep
tus dr̃ne. vñ dicit poſtea: ꝙ ſi qrat^{r}
vnde habent oꝛtū iſti diuerſi ꝯceptꝰ
nō diuerſificati nec variantur. Dicit ꝙ
ab eadē re ſum^{ma}. q̃ ꝯtinuaret ꝯaz 2as
impſſiones: q̃ nullā diuerſitatē ponūt i
re: Si q̃rat ꝛ q̃ habent oꝛtū tam ꝓ
a diuerſita. Dicit: ꝙ a formali ſimili
tudine a^{a} ꝛ a^{a}: qm̄ itēꝰ poteſt recipe

ab eadē re. ¶ Hac ꝯ̄ne ꝓbat sic: ꝑ rōnes ꝑcedentes. ¶ Cōtra oīs distīctio q̄ est p̄ter itēm. ē realis. sed ꝯceptꝰ gn̄is ⁊ dr̄e sumūtur a distīctis p̄t mtem. ꝗ ab alia ⁊ alia similitudīe ¶ Cōfirmatur. ꝗ qđ causatur ab alia sp̄e immediate: nō causatur ab illo mtev: ꝯceptꝰ gn̄is ⁊ dr̄e. ⁊ eoꝝ distinctio causantur imēte ab alia sp̄e ⁊ sīlitudīe ⁊ hoc ꝑ eū ergo ꝯcē. ¶ Et idō est aliꝰ modꝰ dicendi. ꝙ ꝯceptꝰ gn̄is ⁊ dr̄ne sumūtur a diūsis ōpatioibꝫ ⁊ apparētijs q̄ ī eadē re fundantur. vidēo eīꝫ ꝙ homo rōnat: ⁊ ideo ab appētu suo rōalitas. ⁊ ꝯceptꝰ dr̄e: ab hoc appētu rōali. ⁊ ab hoc appētu qđ ē sentire sumit rō gn̄is. ¶ Cōtra. aut genꝰ ⁊ dr̄a icludūt istas ōpatioēs: siue apparentias ī suo p̄o ꝯceptu: aut n̄. si sic cū hꝰōi ōpatioēs sint accīns. seqr ꝙ geꝰ ⁊ dr̄a p̄dicarentur accn̄talr̄. si n̄ aro sic. Illa q̄ dn̄t. ꝑ suos ꝯceptus ꝓꝑes q̄ditatiē. nō distīguūtr penes illa q̄ sunt extra ꝓꝑmos ꝯceptꝰ suos ⁊ q̄ditatiōes. sed ꝯcepꝰ gn̄is ⁊ dr̄ne distīgūtur ꝑ ꝯceptꝰ suos p̄os ⁊ quidditatiōes. geꝰ enī nō pōt p̄dicare de dr̄na cū sit extra rōēz eiꝰ 3o mete. ergo ¶ Et ita rō pōt applicari ꝯ̄ modū dicendi aureoli. cū iste impssiōes ⁊ silitudines: sint extra ꝯceptū gn̄is ⁊ dr̄ne. ¶ Dico ergo aliter: ꝙ isti ꝯcepꝰ sumūtr a diūsis realitatibꝫ. hoc ꝓbo sic. In ꝯcipiēdo geꝰ. vel ꝯcio aliqͣ rei. vl n̄ nō nt. ꝗ tunc geꝰ nō eēt aliqͣ sp̄ei ergo aliqͣ. tunc sic. vel illđ idē ꝯcio qđ ꝯcio ꝯcipiēdo dr̄az. vel aliđ: si idē. ergo ꝯcepꝰ gn̄is ⁊ dr̄e erūt idem ꝯceptus ¶ Si aliđ hēo ꝓpositū. ¶ Dices ꝙ idem ꝯcipir ī re: nō tamē ser. ergo idē ꝯcepꝰ ꝗ eadē res nata est face ī mtev diūsos ꝯcepꝰ. sic videt aureolꝰ. ¶ Cōtrā q̄libet res nata ē face ī itev aliq̄m ꝯceptū sibi ꝓꝑū ⁊ adeq̄tū. is ergo vel ext ꝯceptꝰ gn̄is vel dr̄e. q̄ꝛ neutrū est ergo oꝫ ꝙ aliq̄m aliū ꝯceptū. ¶ Preter ad p̄ncipale arestotiles 7mo mete dicit. ꝙ sicut diffio se habet ad rē. sic ptes ad ptes. sꝫ ptes diffīōnis sunt genꝰ ⁊ dr̄a. ergo istis correspondent aliq̄ distīncta. ¶ Iste ꝯca dicit: ꝙ hec ē ꝓporcio diffīōnis ad diffinitū: ꝙ sicut tō diffinio sign̄t totā rē. sic ptes diffīōnis ptē q̄ditatē rei: vñ arestotiles dicit 8o mete ꝙ res singlaris n̄ ē diffit ergo ꝯcē. ¶ Vñ sciēdū ꝙ ꝑ scotū geꝰ ⁊ dr̄a sumūtur ab alia ⁊ aa re. vt ī hn̄tibꝫ plures forās: ponēdo gr̄dꝰ ī formis. ab aīma rōali sumitur dr̄a puta rōale. ab aīa sn̄sitiua sumitur aīal. ⁊ ī talibꝫ dicit geꝰ ⁊ dr̄az n̄ som differre accn̄talit. sꝫ ⁊ eēntialr̄. ¶ In q̄bꝫdā ā aliis. n̄ sumūtur ab aa ⁊ aa re. sed ab aa ⁊ aa realite. q̄ sunt eiꝰdē rei. vt ī hijs sp̄ebꝫ q̄ sunt vt forāe simces vt albedo ⁊ aliq̄ talia. in talibꝫ eīꝫ q̄litatibꝫ assignare ē q̄sdā gr̄dꝰ intn̄ces vel realitas ꝑ q̄s suscipiūt magis ⁊ minꝰ. ita ꝙ sonus est q̄i actual rēv alterꝰ. ⁊ ab actuali sumir dr̄a: ⁊ a poali geꝰ. ⁊ in talibꝫ dicit geꝰ ⁊ dr̄az differre forālr̄ ⁊ ex natura rei. nō ā eēntialr̄. cū talis forā sit ꝑ eēntiā simplex. ¶ Ad 2a ꝯo q̄ ē ad ꝓpositū. ē ꝙ geꝰ ⁊ dr̄a dicūt distinctas realitates. vel distīgūtr ex n̄tura rei vel forālr̄ ⁊ q̄ditatiē. ¶ Hec ꝓbar sic. ¶ Impōle ē idē ex na rei rēv eorūdē: eē p̄cisā rōēz ꝯueīdi ⁊ diꝯuedi sed racionalitas ē rō dr̄e realr̄ duaꝝ sp̄eꝝ eiꝰdē gn̄is: rēv q̄ꝛ aīalitas nō ē rō dr̄e. sed potiꝰ ꝯueīe. ergo rōalitas ⁊ aīalitas nō sunt una realitas simpliciter. ¶ Cōfirmatur rō q̄cunq̄ sūt unū realiter: si vnū est causa, alterius ⁊ reliquū: Sed racionalitas est causa quare ipse homo est susceptibilis disciplīne: ergo etiam animalitas est causa. qđ est falsum ergo ⁊ cetera

¶Cōfirmatur. q̄cunq₃ sunt idē penit9: q̄cq̄
q̄ repugnāt realiter vni. repugnāt reali
ter alt̄. sed aliq̄d repugnāt realit̄ aīali
puta face differre sua iferiora. qd̄ n̄
repugnāt rōali ergo ꝛc̄. Maior pȝ ꝑ con-
tradictionē: ꝛ n̄ minor ¶Preterea ī pos-
sibile ē vnū ꝛ idē obiectū. respectu vni9 et
eiusdē passi. eq̄dispositi: cāre ī iº effe-
ctus ꝯtrarios. n̄ ipm̄ icludat in se ali-
q̄s rōēs distinctas realit̄: ita q̄ secun-
dū vnā sit causa vni9 ꝛ ꝑ aliam sit
causa alteri9: sed albedo ī itevᵘ eq̄dis-
posito ꝯcepta. cāt ꝯceptum gēz plu-
ribȝ ſpēbȝ. q̄ ꝯceptū coloris. ꝛ aliū
nō gēm pluribȝ: q̄ disgregatiuū. ergo iª
includit ī se aliq̄s rōēs realr̄ differen-
tes. sed hec nō sunt n̄ rō gn̄is ꝛ dr̄e
ergo ꝛc̄ ¶Item idē qd̄ circūscripto omī
ope inter9 mouz realit̄ aliq̄m potētiam
alio nō mouēte: distīgᵉ realr̄ ab illo
sed cū color videtur a remotis. mo-
uet realr̄ potētiam visiuā: nō mouēte ali-
q̄ ei9 spē ergo ꝛc̄ ¶Cōfirmatur. q̄ possū intel-
ligere aīal. nō itelligēdo rōale. idē
aūt realr̄. nō pōt ꝯcipi ꝛ nō ꝯcipi simul
¶Preterea si ge9 ꝛ dr̄a dicerent penit9
eadē realitatē. ge9 eēt tota q̄ditas
ꝛ tota realitas ſpēi. ꝯn̄s faᵐ. falsi-
tas patȝ ¶Tū q̄ ge9 ꝛ dr̄a dicūt diu-
sas q̄ditates. vn̄ dr̄e sunt extra rōēz
gn̄is 3º meᵗᵉ. i. extra q̄ditatē. Tū
ꝛ: q̄ tunc ad diffōnē hoīs sufficeret
ge9. diffº eī explicat q̄ditatē. nec
est curandū vt dicunt multi de ꝯcepti-
bȝ. q̄ de oībȝ extrinsecis nō ē curandū
ī diffōne. cū nō explicet n̄ intrinseca
¶Cōfirmatur: q̄ differūt ꝑ suas q̄ditates
differūt realr̄. cū distinctio q̄ditatiua non
sit distinctio rōis. sed ge9 ꝛ dr̄a sunt
huiꝰ 4º meᵗᵉ ergo ꝛc̄ ¶Quantū ad 2ᵐ
articulū pono 3ᵉ ꝯºnes ¶Pª ē q̄ re-
alitas dr̄e iferioris. nō icludit reali-
tatē dr̄e supioris. puta rōalitas nō
icludit sensibilitatē. pbaᵗ. nā idē tūc
bis diceretᵘ. puta sensibile semel ī rōali: et
semel ī aīali ¶2ª ꝯº: q̄ nullū ge9
est p̄dicabile ꝑ se de dr̄a: vt q̄ realitas
dr̄e. nō est iclusiua realitatis gn̄is
Hec pbaᵗ. nā tunc vnū aīal esset
multa aīalia: vel eēt nugaº in diffōne
Probatur. q̄ vel idē aīal. qd̄ exprimi-
tur ī diffōne. icluditᵘ ī rōali vel aliud
si idē. ergo idē bis ponitur: semel ī se ꝛ se-
mel ī rōali. si aliud. ergo homo q̄ ē vnum
eēt multa aīalia: puta idē qd̄ ē ī rōali
ꝛ idē qd̄ ē ī aīali ¶Item. tūc q̄libet
dr̄a eēt ſpēs ꝛ eēt diffinibilis: pbo. q̄c-
q̄d ꝯuenit cū aº formalr̄ ī aliq̄ gn̄e et ē
distinctū ab eo. hȝ ge9 ꝛ dr̄am. sȝ om-
ne tale si nō est indiᵐ ē ſpēs. ꝛ si ē
ſpēs ē diffinibᵉ ergo ꝛc̄ ¶Item seqᵘ processus
ī ifinitū. Nā q̄cq̄d cū aº ꝯueit. ī aliq̄
gn̄e formalr̄: ꝛ distīguitur ab eo hȝ dif-
ferentiā ꝑ q̄m distīguitur. ꝛ tunc q̄rā
de dr̄a ꝑ q̄m distinguitur sicut prius
¶Sȝ ꝯ: q̄ ex nō sb̄nijs nō fit sb̄na. sȝ
ex rōali fit sb̄a ꝛ sb̄a ē ge9 ergo ꝛ cc:
¶Cōfirmatur: q̄ de q̄cunq₃ p̄dicaᵗ mo9 ꝓpri-
us alic9. de ipo p̄dicaᵗ illud cui9 est
mo9. sed eē ꝑ se vt distīguitur ꝯ eē in
alio subiectiue. est mo9 sb̄e. q̄ p̄dica-
tur de rōali. nā nō est sicut accn̄s in
subo. ergo de rōali p̄dicaᵗ sb̄a ¶Dices
q̄ suba pōt sumi dupl̄r. vno mº generaliter
vt distīguitur ꝯ accn̄s īmeᵗᵉ. ꝛ ista
suba nō ē ge9. p̄dicaᵗ eī de deo et de
principijs sb̄e. aºº pōt sumi magis ꝓ-
prie: ꝛ istoº facit p̄dicamētū. ꝛ sic nō
p̄dicaᵗ de rōali nec de principijs sube.
¶Cōtra nō solvitur. q̄ ut pȝ ꝑ eas-
dē rōēs potest argui de sb̄a vt ē ge9
¶Respondeo. aliq̄d eē sb̄a pōt eē dupl̄r.
vno mº formalr̄ ꝛ q̄ditaᵛᵉ. aºº principiᵛᵉ
ꝛ ꝯstiᵛᵉ ¶Et tūc dico q̄ ex n̄ sb̄ijs for-
malr̄ fit sb̄a. bn̄ si sit pnᵛᵉ ꝛ ꝯstiᵛᵉ sb̄e.
sȝ ex n̄ sb̄ijs nec formalr̄ nec pnciᵛᵉ nō
fit sb̄a ¶Ad ꝯfirmatiōēz pt dici q̄ ille mo-
d9 n̄ ē ꝓpri9 sb̄e. sȝ circūscribit mōm sb̄e

¶ Veruptn̄ ꝓ ista ꝯclusiōē ē sciēdū ꝙ rōle pōt suppone duplr̄. vno° simplicit. aᵒᵒ ꝑsonaliter: si suppōt simpliciter. sic nō ē ꝯgꝰ de ipa p̄dicale. si ꝑsonalit bene. ⁊ tūc ē fsꝰ: Illd qd ē racionale. ē illd. qd ē aial ¶ Et si forte arguas. rōle vl ē aial vl nō aial: si non aial. g° homo est n̄ aial ꝓbo. qꝛ altrū de altro ⁊c. ¶ R̄n̄eo. hec ꝓpoꝰ ē vā i p̄dicatis ꝑ se. nō aial autem non p̄dicatur ꝑ se de rōali. qꝛ negatio nō p̄dicatur ꝑ se de ente positiō

¶ 3ᵃ ꝯ°. nulla dr̄a ē iclusiā entis formaliter. nā alit seq̄re ꝙ eēt ꝓcessꝰ i ifinitū i drījs. ꝯs faᵐ g° añs. ꝓbatio ꝯn̄tie. Accipio duas drās: sicut a. ⁊. b. tales ꝑ te ꝯueniūt i ente quiditatiue. g° cū sint dīstīcte hēnt aliq̄s rēs dīstīctiuas. nō eī pō dici ꝙ seipsis. nā oīs rō cū aliq° ꝯueniēs ⁊ cū aliq° drēns: habet aliq̄m rēz ꝑtalez ꝑ qm̄ ꝯuenit cū illo. ⁊ aliā ꝑ quam differt: cū ꝑ idē nō possit ꝯuenire ⁊ differre. tunc accipio illā rēz ꝑ quā differt ⁊ arguā sic. de p̄ᵃ ⁊ ꝓcedā in infinitū. Item tunc eēt nugaᵒ in q̄libet diffiōne. ꝓᵃ. qꝛ idē ens ƀ diceretur ⁊ repetere. sel i aiali. ⁊ semel i racionali ¶ Ad istā rōnē r̄ndet Aluwyk dn̄s: ꝙ tunc eēt nugaᵒ. qn̄ idē ꝯceptꝰ ƒ idē: ƀ habetur. sꝫ qn̄ ƒ aliā ⁊ aliā rēz. nō: aliter dicit eēt nugatio. color albꝫ. cū ens icludatur i albo ⁊ i colore. ens g° ƀ repetitur. sꝫ tn̄ ƒ diūsū modū. puta ƒ modū q̄ditatiuū ⁊ q̄litatiuū ¶ Cōtra si diūsitas modi euitaret nugatioēz. tunc hic n̄ eēt nugaᵒ aial bipes pedes hēns. qd tn̄ est ƒ arlem 7° mete: nec vꝫ iᵃ obiectio. nā vl'r replicatur ens. vl sciēdū ꝙ licet ens vt ens. hēat vnam rēz de se idīntē ad sbaz ⁊ accis. / tn̄ ens. vt icludi i sba idē est ꝙ suba ⁊ sic habet mōm ꝑ se subsistētis. vt ē icluditur i accīte. idē ē qd accn̄s. ⁊ sic habet mōm inherentis ⁊ denoiantis. Nā qcq̄ recipit denoiatioēz a q̄libet īferiori recipit denoiationē a suꝑiori ¶ Exᵐ. qcq̄ denoiatur ab albedine denoiatur a colore ⁊ a q̄lte. oē enī albū ē coloratū ¶ Similiter vī: ꝙ qcq̄ denoiatur ab albedie. denoiatur ab ēte ut liceat fingere cū scoto. idē ꝯcretū ētis qd ē entale: vt dr̄. ꝙ homo ē ental' oē eī albū ē entale. g° ens p̄dicatur denoinatiue ¶ R̄n̄eo: n̄ ē igꝛ ꝑ accn̄s: ut si icludatur i aliq° ꝑ se īferiori ¶ Cōtra ꝯ° ne arᵃ. Illd qd ē for̄lis rō alicui ꝙ sit ēs for̄l'r ē ens. rōale ē hꝰōi rō hois g° ⁊c. ¶ Cōfirmatur. vl ē ens vl ē non ēs: si n̄ ēs g° nt: si ens g° ꝯueit i ēte cū alio. ⁊ hꝰōi ꝯceptꝰ nō ē p̄° diūsꝰ ⁊ habetur ꝓpoitū. cꝰ oppoitū fuit ꝓbatū i dr̄a ꝯ°ne ¶ R̄n̄eo faciēdo vim i vƀ. dicerē vno°. ꝙ dr̄a nō est rō for̄lis alicꝰ: ꝙ sit ens. sꝫ ꝙ tale ens ¶ Cū ā dico tale ēs dico z°. sciꝫ ꝯceptū entis ⁊ iꝰ qd ē tale ¶ Alr̄ possꝫ forte dici. ꝙ sicut idē qd ē rō for̄lis ꝙ hō sit homo nō ē for̄l'r homo: sic illud qd est for̄lis rō eēndi alicꝰ entis nō ē for̄lit ens ¶ Ad zᵐ dico ꝙ est ens sed non for̄liter ¶ Et si dicas g° tales dr̄e ꝯueiūt i ente: dico ꝙ non for̄liter ſeᵒ dico. ꝙ sunt p̄° diūse licꝫ bn̄ fundamtalr̄ ꝯueiūt: ⁊ hoc ē ꝙ fundantur i ēte. nec ꝙ hᵒ seᵃ ꝓcessus i ifinitus vt iferes ¶ Et si arᵍᵃˢ vl sut for̄l'r ens vl for̄l'r n̄ ēs. si for̄lit nō ens g° for̄l'r n̄ ¶ R̄n̄eo. ista non sut ꝯdictōrie. nā i vna n̄ negatur qcq̄ i aᵃ affirmatur. deberes eī sic dicere. vl sunt for̄l'r ēs t n̄ for̄l'r ēs. ⁊ ƒ hᵒ do negatiuā ¶ Ad rōes p̄nles ad p̄ᵃᵐ duplex ē ꝯpoᵒ q̄dā ex mᵃ ⁊ for̄. q̄dā ex actu ⁊ poᵃ t ex actuˡᵉ ⁊ poˡᵉ. p̄ᵃ ne ab accīntibꝫ / zᵃ n̄ ⁊ sic itelligit ƀ p̄nᵒ ꝙ accāa sit simpliᵃ simplitᵉ oīa ꝯpoīi ex mᵃ ⁊ for̄

¶Ad 2m uide supra de quōe de in-
dione i p° articulo ¶Ad 3m nego
ꝯñaz ¶Ad maiorē: ꝑ aliqđ ei disgre
gat ⁊ ꝑ aliꝰ moz: ⁊ cū ꝓbat: ꝙ tūc
posset disgregare ⁊ n̄ mouē: nego cō
sequētiā: nā licet hec realitas sit alia
ab illa: nō tamē posset eē sine illa
¶Ad 4m posset dici. vno° ꝙ verū ē
ſi sint dꝫstīcta ēentaliter. geꝰ enim
⁊ dīa licet sint dꝫstīcta formalr nō ta-
mē ēentalr. vnđ son^m ꝑ roēz ista nō
posse ꝓbare ista eē idꝫ ēentalr ¶Tenē
do aūt ꝙ dīnt ēentalr. qđ ⁊ scotꝰ de
aliq̄bꝫ ꝯcedit. vt in hn̄tibꝫ plures
formas sicut uisū est. tūc dico. ꝙ aliqua
eē sepabilia pōt eē duplr. vno mo°
de se alio° rōe tcij. i. q̄ ābo hn̄t nece
ssariā ꝯnexiōez. p° m° ꝯptū est de se
geꝰ ⁊ dīa sunt sepabilia: rōe tamen
aliꝰ tcij vage sūpti. puta spēi va-
ge sūpte: sic q̄ dīa vaga. ⁊ genꝰ eē
nō pn̄t nec spēs sꝫ eis ⁊c

Tertiū i q̄libꝫ gn̄e sint 3a pn̄-
cipia trāsmutacōis naturalr.
q̄ sunt eiꝰdē gn̄is p̄dicabilr
⁊ ūr ꝙ sic. Qđ̄ recipiēs aliq̄m formā
ꝑ trāsmutacōez: q̄ ē motꝰ recipit eam
ꝑ naturā pōe passiue q̄ ē pn̄m trāsmu
tacōis: sꝫ supficies recipit albedinez
ꝑ dealbacōez q̄ ē motꝰ. g° hāc recipit
ꝑ naturā pōe passiue: sꝫ supficies ē
eiusdē ꝑ ēentiā. cū sit form. g° oꝫ ꝙ su-
pficiē illā ꝯsequitur aliq̄ pōa passiuā: q̄
sit pn̄a pōa receptiuā albedinis. sꝫ tal po
tēn̄a nō pōt eē n̄ sit eiꝰdē gn̄is cū ter-
mīō. ꝓbo ꝙ ex actu ⁊ pōa fit ꝑ se unū
ex 8° meᶜᵉ. sꝫ ex actu vnius generis
⁊ pōa alteriꝰ gn̄is. nō fit ꝑ se vnū sꝫ
ꝑ accñs. g° oꝫ ꝙ i albedīe sit aliq̄ pōa
passiua ⁊ aliqđ tale pn̄m mālē eiꝰdē
gn̄is cū albedīe. Maior ꝓbā. ꝙ si
nūc nl ē albū sine albedīe. iā nl reci-
piet aliq̄d passiue ꝑ trāsmutacōez n̄ per
naturā eiꝰ ꝑe pōe passiue: q̄ ē ꝑe pn̄ci-
piū trāsmutacōis ¶Item eiꝰdē pōne
receptiue ē motus ⁊ terminꝰ motus
puta albedo ⁊ dealbacio. sꝫ dealbacio
nō ē actꝰ supficiei ꝑ se: sꝫ mōp^m deal
babilis: sꝫ dealbabile ē eiꝰdē gn̄is cum
albedīe. ꝓbat ꝑ ꝯmētatorē. 3° phisi-
coꝝ. q̄ dicit ꝙ pōa ad eē albū ē de ge
nere illiꝰ rei: g° i albedīe ē aliqđ na
turale pn̄cim passiuū receptiuū eiꝰ forme
¶Cōfirmat ꝑ arlem p° phicoꝝ. ꝙ in
vnoq̄q; gn̄e est una ꝯrietas pa: sed
diuersa ꝯrietas arguit diūsa suscep
tiua p° phicoꝝ g° i q̄libet gn̄e sūt pn̄
cipia dꝫstīcta a pn̄cipijs alteriꝰ ge-
neris ¶Ad oppo^m uidet arles 8°
meᶜᵉ. vbi dicit. ꝙ accña nō hn̄t ma
teriā ex q̄ ¶Itē arles p° hꝰ dicit ꝙ
pma ꝯrietas ē pm̄ gn̄is. s. sbne. sꝫ
pma ꝯrietas facit pma pn̄a. g° i gn̄e
illo solū erūt ista tria pn̄a ¶In pn̄o
p° uidebit ꝯpositū. 2° vtrū int ista p°
pn̄cipia sit mapia oppo°. i. vtrū illa
oppo° q̄ ē inter pma pn̄a sit mapia.
¶Quātū ad pmū ē oppinio thome q̄
vr̄ tene ꝑtē affirmatiuā eiꝰ roēs sūt tac
te i pede quōnis: vn̄ dicit ꝙ arles
8° meᶜᵉ loq̄tur de accñtibꝫ pnatiuis
eiꝰmodi ē eclipsis ⁊ de hoc ponit exēpla
plū ¶Ista oppinio n̄ placet mihi ⁊ ideo
dico alit ponēdo 3s ꝯ°nes ¶Pma ē
ista. ꝙ oīs entitas siue sbalis siue
accñtal. i gn̄e ꝑe cadens ē vbe ꝯposita
ex aliq̄ actuali ⁊ pōli. ꝓbatur. Oīs
entitas diffinit ē ꝑe ꝯposita ex aliq̄
actuali ⁊ potenciali. sed omīs ētitas
ꝑe cadens i aliq̄ gn̄e ē hꝰmōi g° ⁊c.
Maior patz. 7mo meᶜᵉ ⁊ 8°. vbi dicit
ꝙ diffīm° ē orō hn̄s ꝑtes. q̄ sūt ge
nus ⁊ differentia: quaꝝ vna est ac
tualis alia potencialis: Minor patet
ꝙ si est indiuiduū habet diffinitionē
saltem spēi: qđcunq; ⁊ aliud cum ha
beat genus ⁊ differentiā est diffinibile
¶Confirmatur ratio oīne cludēs actū

⁊ ꝓpõaz. ē ꝯpoitū ex actuali ⁊ ꝓpõali: ſed oē cadens i gn̄e ē hꝰōi. nā includit ꝯgeꝰ ⁊ dr̄az ꝗ̊ ⁊c. ¶ Cōtra p̄r ꝯꝓncipiatorē actiᵃ ſunt ſimplicia

¶ R̄n̄eo. Intelligit de ſimplicitᵗᵉ oppoita ꝯpoᵒni ex m̄a ⁊ foꝝ ¶ 2ᵃ ꝯᵒ ē iſta. nulla entitas cadens lateralitez i gn̄e ē neceſſario ꝯpoita. ¶ Cū ꝗ eorū ꝯceptus ē ſimplr̄ ſimplex cū n̄ pt̄ reſolui i aliqd̄ tale ꝑꝰ: dr̄e ei ſr̄ ꝑmo diuſa ex pᵃ q̄ſtione. ¶ Cū ⁊ ꝗ tr̄ eēt ꝓceſſus i īfinitū. ꝗ q̄rere² de illr̄ ꝯponētibz. iᵃ lateralia ſi eēnt ꝯpoita. vel ſimplicia ⁊ ſic ꝓcedere² i īfinitum

¶ Cōtra augꝰ. 6ᵒ de trinitate. nᵃ creatura ē i ſe ſimplex ¶ R̄n̄eo: vb̄ ſciendꝫ ꝙ aliqd̄ eē ꝯpoitū pōt eē duplr̄. vno modo ꝗ ex aliis ꝯponibᵉ. alioᵒ ꝗ alteri ꝯponibᵉ. pᵃ ꝯpoᵒ ē ex hiis. 2ᵃ cū hiis. Intelligit ꝗ̊ auguſtiꝰ ꝙ oīs creatura ē ꝯpoita. vel ꝗ aliis ꝯponibilis vel ꝗ ex aliis ꝯpoita ¶ 3ᵃ ꝯᵒ q̄ eſt ad ꝓpoitū. ꝙ actiᵃ nō ſunt ꝯpoſita ex m̄a ⁊ foꝝ. licet bn̄ ex m̄ali ⁊ foꝝli. ita ꝙ nō ꝯmagmoz. ꝙ ſicut i ſuba ſunt ꝺa pnᵃ nature. ita ꝙ duo ſit intrīca rei ꝓncipiate. s. m̄a ⁊ foꝝ ⁊ altera. s. m̄a ē ꝓncipiū receptiuum trāſmutaciōis alteriꝰ. ꝙ ſic i accn̄tibꝫ ſit: licz ſcḋm albedis receptiuū ꝯſeq̄tur aliq̄ poᵃ. ꝑ q̄m ꝓpõaz motꝰ ē actus eiꝰ. q̄ eſt foꝛlr̄ dꝫſticta a ſubo lꝫ nō eēntialit ⁊ iō nō ē eiuſdꝫ generis cū termīo. Dīs ei aptitudo ē intrīca rei cuiꝰ ē vt ꝓbatū fuit i pᵃ q̄ſtone ꝑmi hꝰ. ¶ Hāc ā ꝯᵒ n̄r vīz. ꝙ actiᵃ n̄ ſunt ꝯpoita ex materia ⁊ foꝝ ꝓbo pᵒ ꝑ phm̄ q̄ vi² ad hāc ptē eē: ⁊ ā ꝯꝓncipiatorē ¶ Preterā rōe ſic: Illdꝫ qd̄ ſe toto ꝑmo īfoꝛt aliqd̄ ſcḋm nec ē m̄a. nec habet mᵃᵐ ꝑtē ſui. ſꝫ accn̄s qdꝫcunqꝫ ſeip̄o īfoꝛt ſcḋm ⁊ ē ꝑfectio eiꝰ ꝗ̊ ⁊c. Maioꝛ paꝫ. mᵃᵉ ei nō debet² inforcio: Infoꝛre ē actꝰ foꝛbil forme

Item idꝫ ꝗ̊ aliqd̄ ꝑmo agit n̄ nec eſt m̄a: nec hꝫ mᵃᵐ ꝑtē ſui. m̄a ei nō ē ꝓncipiū agēdi. ſed calor ē ꝓncipium q̄ ignis calefacit ꝗ̊ ⁊c. ¶ Preterā qd̄ ſe ip̄o ꝑmo ē actꝰ nō ē m̄a nec hn̄s m̄teriā ꝑ ꝑte. ſed actio ſeip̄a pᵒ ē actus agētis ꝗ̊ ſaltē actio nō hꝫ mᵃᵐ ꝑtē ſui ¶ Itē ſi actiᵉ hēret materiā aut iᵃ m̄a ꝑficeret eꝰ ſcḋm meᵗᵉ iᵒ acciᵗᵉ ꝯpoito aut egᵒ accn̄s ꝯpoitū mediāte illa m̄a. aut vtrūqꝫ illoꝝ imediate. nō pᵒᵒ. ꝗ pᵐ ſub rōe poꝛis nō ꝑficit ꝑ rōeꝫ alicꝰ poſterioꝛis. ſꝫ accn̄s ꝯpoitū ē poſteriꝰ ſua ꝯpa m̄teria. ꝗ̊ iᵃ m̄a nō ꝑficit ſcḋm meᵗᵉ illo accn̄te. nec 2ᵐ pōt dari. ꝗ tunc ꝯpa paᵒ nō īhereret imeᵗᵉ ſuo ꝑmo ſubo. Nec 2ᵐ. ꝗ impoᵇˡᵉ ē ꝙ totū ⁊ ꝑs habent eūdꝫ oꝛdīez ⁊ eq̄ immediatū ad idꝫ. ¶ Cōtra iſtā ꝯcluſioēz arᵍ. ¶ Q̄ncunqꝫ aliq̄ paſſio ꝑᵉ pᵒ ꝯſe² aliqd̄ ſcḋz vbicunqꝫ ꝑfectiꝰ repitur racio ſubi illius. ⁊ ibi rō illiꝰ paᵒnis ꝑfectiꝰ reperitur ip̄m ſubm̄ ꝗnr̄. ſed vnū ꝯſeq̄ens ſicut ꝯpa paſſio eiꝰ ꝗ̊ ⁊c. ſed ſbſtācia ē ꝑfectiꝰ ens ꝙ qd̄cunqꝫ accn̄s ꝗ̊ magis vnū ⁊ ꝑ ꝯn̄s magis ſimplex: ſed nō obſtāte illa maioꝛe ſimplicitate illa ē ꝯpoita ex m̄a ⁊ form̄ ꝗ̊ mltō magis accn̄s cū ſit minꝰ unū ⁊ ſimplex ¶ Cōfirmatur. ꝗ qd̄qꝫ ē ꝑfectiōis ſimplr̄ nobilioꝛi moᵒ repitur in ſuba ꝙ i acciᵗᵉ. ſed ſimplicitas ē ꝯdiᵒ nobilitatis. ⁊ ſba ē ꝯpoita ex m̄lia et foꝝ ꝗ̊ accn̄s ¶ Et actio cꝰcunqꝫ agētis naturalꝫ. hꝫ aliqd̄ ſcḋm ⁊ aliquam materiā: ſꝫ naturaliter agi² i q̄ntitatē ſepatā vt pꝫ i ſacramēto altaris ꝗ̊ tal̄ actio hēt aliqd̄ ſubm̄ pᵐ. ſed illd̄ nō ē ſba ꝗ̊ m̄a q̄ntitatis q̄ auge² Maioꝛ pꝫ ꝗ agens ⁊ patiēs phiſice cōicant in materia ꝑmo de generatione capitulo de actiuis et paſſiuis. Minoꝛ patꝫ: poteſt ei hoſtia ꝯſecrata inceſieri ꝛ ꝯdēnſari ꝛ hūeſieri ꝛ deſinere ¶Preterea oē qḋ ꝑatur nͣalr ex aliq̇ ſui ꝑatur: ſed acciñs geñatᷣ naturalr ḡo ex aliq̇ ſui. ſꝫ ſba nͦ eſt accñtis cū ſint pͦ diuiſa ḡo oꝫ ꝙ ꝑnetur ex mͣa ꝓpa ¶Itē pōt argui de corruptiōe. Omne qḋ corrumpitur corrūpitur i aliqḋ ſui. alr ānlaret. ſꝫ accidens corrᷣ ḡo ꝛc. ¶Confirmatur q̄cunꝫ ſunt trāſmutabilia habent eādꝫ mͣaꝫ pͦ phicoꝝ ꝛ i de ꝑatione. ſed acciͣ ſunt trāſmutabilia ibidꝫ ḡo ꝛc. ſꝫ iſta mͣ nō ē ſubm: cū idm̄ hn̄t oīa accidēnᵃ. ſiue ſunt trāſmutabilia ad inuicē ſiue non: ḡo oꝫ ꝙ eis correſpōdeat aliq̄ materia ꝓpa pter pmā ¶Reñdeo ad pmū cū dr̄: ſcīcunqꝫ reperitur rō ſubiecti ꝛ ita eēt i ſba. ꝯcedo. ꝙ ibi pfectius reperitur rō vnius ꝙ̄ i acciñs. ſꝫ qñ ſolteri9 īfer: ſba ē ꝯpoſita ex materia ꝛ for̄ ḡo acciñs nego ꝯñtiā. qꝛ iſta ꝯñā nō tenet: n̄ ſoluite i9: ꝙ vnitas rei ſimplicis ē pfectioꝛ ꝙ̄ vnitas rei cōpoſite. qḋ tn̄ nō ē vñliter verū: vnde ſciēdꝫ: ꝙ qddꝫ ē ſimplex. qḋ ueit ad ꝯſtitutionē alic9 ꝯpoſiti nec dependet ab iͦ. adꝫ ē ſimplex qḋ veit ad ꝯſtitutionē alic9 pᵉ p eēntiā. ſicut mͣa ꝛ for̄ ¶Aliud ē ſimplex qḋ licꝫ nō veniat ad vni9 pᵉ ꝯpōēꝫ. tn̄ depēdꝫ a ꝯpoſito ſuo p eēntiā ſicut ē acciñs ¶Tunc dico. ꝙ id ſimplex qḋ nō ueit ad ꝯpōēꝫ alic9 ꝯpoſiti. tn̄ dependꝫ ab illo. nō ē pfecti9 vnū ſicut nec ē perfecti9 ens vt acciñs. Sicut ei entitas mͤ ē i pͦ ad entitatē forē: ita vnitas ad vnitatē. Sꝫ hoc nō uiͣ ſufficere arguū ei ſic. vbi pfecti9 reperitur ratio entis ibi pfecti9 repitur rō vnius. ſꝫ ꝯpoſitū ē pfecti9 ens ꝯponētibꝫ ḡo magis vnū. ſed qḋ eſt magis vnū ē magis īdiuiſū. cū oē vnū ſit īdiuiſū i ſe. ḡo ꝯpoſitū ē magis indiuiſū ꝯponētibꝫ. ꝛ p ꝯñs magis ſimplex. ꝯñs fal̄m ¶Reñdeo ꝛ dico ꝙ lꝫ vnū dr̄ idꝫ qḋ īdiuiſū in ſe: ꝛ ab alio diuiſū. tn̄ nec diuiſio nec indiuiſio ē de rōe vni9. ſed iͣ 2ͦ. s. diuiſio ꝛ īdiuiſio. ſunt due rōēs ꝯſequentes rōēꝫ formalē ꝯditatiuā vni9. vnd dico ꝙ aliqḋ eē īdiuiſū magis alio. pōt itelligi dupliciter qꝛ vel formaliter ꝛ uere ꝙ̄m ad illā īdiuiſionē. ꝛ ſic q̄cunqꝫ ꝯpoſita ſit mag īdiuiſa ꝙ̄ ipm ꝯpoſitū ex mͣ ꝛ for̄. vel poſitiuē ꝙ̄tū ad rōēꝫ poſitiuā quā dicit vnū. ꝛ ſic ꝯpoſitū ē pfecti9 vnū ꝛ indiuiſū. ſicut ē pfecti9 ens ꝙ̄ materia ꝛ for̄: vnd ſicut ē de entitate. ita dꝫ ē de vnitate iſtoꝝ. ¶Entitas. n. mͤ nō ē pfectioꝛ ſimplr entitate ꝯpoſiti. eſt tamē pfectioꝛ ſ qḋ. eſt eni incorꝛ̄ptibilis ꝛ independens. entitas ā ꝯpoſiti ē corruptibilis ꝛ dependens ab iſta entitate mͤ ¶Ita ꝯſiliter dico de vnitᵉ. ſciꝫ. ꝙ vnitas ꝯpoſiti ſimplr ē pfectioꝛ eſt nobilioꝛ vnitate materie. ſ qḋ tamē vnitas mͤie ē pfectioꝛ puta ꝙ̄tum ad illā īdiuiſionē negatiuā: q̄ ſequitur rōēꝫ poſitiuā vni9. Similr ā. ꝛ ꝙ̄m ad rōēꝫ poſitiuā vnitatē ſbſtractā iſti heͦmi: pfectioꝛ ē vnitas ꝯpoſiti ꝙ̄ mͤ ꝛ forē: ꝛ magis ipm ꝯpoſitū diuiſū ſeu diſtinctū a q̄cunqꝫ diſtinctū ꝙ̄ materia ꝛ for̄. ¶Ex quo pꝫ ꝙ rō vni9 n̄ eſt rō priuatiua vt dicunt aliq̇. alr ſeq̄retᷣ ꝙ mͣa eēt magis vna ꝙ̄ ꝯpoſitū ꝛ pūct9 magis ꝙ̄ līa ꝛ vnitas ꝙ̄ nūs. ¶Ad ꝯfirmationē qñ dr̄. ꝙ ꝯpoſitū ē pfecti9 ꝛc. dico ꝙ n̄ vꝫ. qꝛ n̄ oē ſimplex eſt pfecti9 ꝯpoſito. n̄ loq̄ndo de ſimplici ſubſiſtēte n̄ apto ueire ad ꝯpōēꝫ aliquā alicui9 vni9 pᵉ nec depēdē ab iͦ vnd rō q̄ ſumitur ex pfectiōe ad pbandū acciñs eē ꝯpoſitū ſic ſba magis eſt ad ꝯpoſitum ꝙ̄ ꝯpoſitum. qꝛ illud c9 dependētia tmiari pt īfra ābitū ſui ꝑnis. pfectiue ē rō. c9 dependētia nō pt tmiari infra ābitū ſui ꝑnis. ſꝫ ſba ē h9ōi: forma enī ſubalis dependet ad materiā q̄ ē gn̄is. accn̄s ṽo ad ſbāꝫ ꝯpoītā q̄ eſt alteri⁹ gn̄is ¶Ad 2ᵐ pōt dici. ꝙ naturalit̄ loq̄ndo puta ꝗtū eſt de ſe: ⁊ ꝑ nature curſū nullū agēs naturale pōt ī aꝺ phiᶜᵉ agē: q̄n altrū coīcet ſecū ī m̄a. ſꝫ ꝙ acciᵉ iꝺ ī ſacramēta altaris nō ē ſepatū naturaliter a ſba. iō nō oꝫ ꝙ ꝯicet ſibi ꝑ mᵃᵐ.

¶Ad 2ᵐ dico ꝙ acciᵃ ꝑ ſe nec generantur nec corrūpūᵗ ⁊ hᵒ dicit ariſtoteles ∆ᵐᵒ meᵗᵉ ¶Ad ꝯfirmatioēꝫ pt̄ dici ṽnoᵒ. ꝙ arẜles nō dicit illā propoēꝫ q̄m tu ſumis. ſꝫ iſtā affirmatiuam ꝙ q̄cunq; agētia habent eāꝺ mᵃᵐ cū paſſiuis reciꝓcāᵗ. ṽl q̄cunq; h̄nt eāꝺ m̄aꝫ ſunt trāſmutabilia. ita ꝙ phs loq̄tur de hijs q̄ꝝ ṽnū ꝑᵉ agit ī alterū. ṽnū aūt accn̄s nō agit ꝑ ſe ī alterū. ṽl pōt dici: ꝙ acciᵃ nec contraria nec aliq̄ ſūt ꝑᵉ trāſmutabilia licet bn̄ tanꝙ q̄: ſicut nec ꝑᵉ ſūt gn̄abilia ∆ᵒ meᵗᵉ ¶Quantū ad 2ᵐ articulū ē ſcieꝺ. ꝙ fuit una opio mḡri walteri. q̄ ponit ꝙ ꝯrietas ſit maior oppoᵒ ⁊ maxia: ita ꝙ ꝯdictoria n̄ ſit maxie oppoitas ¶Hāc aūt oñdit hᵒ mᵒ ꝗ̄ ꝯdictō magis ⁊ ꝑᵒ repugnāt tāto ꝗ̄to magis ineēt alicui alterū extremoꝝ. tanto magis repugnāet alteri: ꝙ ꝗ̄tomagis aliq̄ꝺ ꝑticipat naturā ṽni⁹ oppoitꝰ ꝑᵒ ⁊ ꝑncipalr̄. tantomagis recedit ⁊ deſtruit altrū oᵐ ⁊ ꝑ ꝯn̄s tantomagis oppoᵃ alteri. ſꝫ ſi ꝯ albū ⁊ nō albū q̄ ſunt ꝯdictō eſſent m̄agis oppoita ꝗ̄ albedo ⁊ nigredo. tāto ꝗ̄to aliq̄ꝺ eēt magis albū. tantomagis opponeretᵃ nō albo. cū ꝯ albiſſimū ſit magis albū. ꝯ albiſſimū m̄gꝭ opponeretᵃ nō albo. ſed albiſſimū n̄ opponitur ꝯdictorie n̄ albo. ꝙ altrū ꝯdictorioꝝ dr̄ de q̄libet. ſꝫ aliq̄ꝺ eſt q̄ꝺ nec ē albiſſimū nec nō albū. ꝯ aliq̄ꝺ oppoᵃ magis nō albo ꝗ̄ ꝯdictoriū n̄ albi: ⁊ ꝑ ꝯn̄s oppoᵒ ꝯdictoria nō eſt maxima ¶Hoc ꝯfirmatur ꝑ arẜlem 2ᵒ thopicoꝝ. ſi ſimplr̄ ad ſimplr̄ ⁊ magis ad magis ⁊ maxie ad maxie: ⁊ iterū hec ꝯfirmatio ī ꝑdicacioē eēntiali. ergo ſi albū eēntialr̄ ⁊ ꝑᵒ oppoᵃ non albo magis albū magis oppoᵃ. ⁊ albiſſimū maxie oppoᵃ nō albo. ⁊ tn̄ nō opponitur ꝯdictorie ṽt pꝫ. ꝯ ⁊c̄ ¶Iterū ſeq̄retur ꝙ aliq̄ꝺ m̄agis opponeᵃ ꝯn̄ti ꝗ̄ an̄ti. ꝯn̄s ē fāᵐ ꝯ an̄s. ꝯn̄a ꝓbatᵃ ¶Accipio iᵃ tā. oīs homo currit. q̄ꝺ ē an̄s. ⁊ q̄ꝺ hō currit q̄ꝺ ē ꝯn̄s: et ꝯdictoriū hꝰ q̄ꝺ hō currit. q̄ꝺ ē nꝰ homo currit. ꝯſtat ei ꝙ hec ꝓpoᵒ magis repugnāt ꝯn̄ti. s. q̄ꝺ hō currit. ꝗ̄ an̄ti. s. oīs homo currit. falſitas ꝯn̄tis paꝫ. ꝙ ſi aliq̄ꝺ m̄agis repugnāret ꝯn̄ti ꝗ̄ an̄ti: ī aliq̄ repugnāret ꝯn̄ti in q̄ nō repugnāret an̄ti. ī iᵒ ꝯ ī q̄ repugnāt ꝯn̄ti ⁊ n̄ an̄ti. ſtat cū an̄te ⁊ nō cum ꝯn̄te. ſed q̄ꝺq̄ꝺ ſtat cū an̄te ſtat cum ꝯn̄te: ꝯ ī illo ī q̄ repugnāt ꝯn̄ti ſtat cū an̄te ⁊ nō ſtat cū an̄te q̄ꝺ eſt ꝯdictō ¶Item ex minori oppoē nō infertᵃ maior. ꝙ mi⁹ nō icludit magis 2ᵒ thopicoꝝ: ſed oppoᵒ ꝯria ⁊ oīs aᵃ oppoᵒ īfert ꝯdictioēꝫ. ꝙ ad oēꝫ oppoēꝫ ſeqᵗᵘʳ ꝯdictio ꝯ ⁊c̄ ¶Ꝓpterea illa magis opponūtur q̄ maiorē ꝯdictioēꝫ icludūt ſed q̄cunq; oppoita alia ab oppoē contradictō. icludūt oppoēꝫ ꝯdictoriam ⁊ ꝑter hanc icludūt oppoēꝫ ꝓpi gn̄is ꝯ ⁊c̄ ¶Iſta opio nō placet m̄i: credo enī ꝙ ē ꝯ mētē arẜlis. 10. meᵗᵉ. ṽi dicit: ꝙ ꝯdictio ē magis oppoᵒ ⁊ ꝑᵃ ⁊ ꝑᵐ ī unoq̄q; gn̄e ē maxim. 10. methaᵗᵉ. ⁊ viā arẜlis tenēdo. dicā alit ponēdo 4ᵒʳ ꝯᵒnes ¶Prima ē. ꝙ ꝯdictoria ſūt maxie oppoita. penes m̄aximū ambitū extremoꝝ: ita ꝙ ē m̄xima oppoſitio extenſiue ¶Hec ꝯᵒ ꝑᵗ ſic. Illa oppō ē maxima extenſiue cui⁹ alterū extremoꝝ. nullū ꝯcepti-

bile poteſt ſubt̄fuğe. ſicz ſt̄ ens ſiue
non ens. ſʒ alterū extremū 9dictiōis
nō tal' rōne poteſt ſubterfuğe 4° mē
ꝙ nō eſt mediū inter ipa g̊ ꝛc. ¶ 2ª
9° ē iſta. ꝙ inter 9dictoria ē maxia
oppō penes maxiaʒ i9poſſibilitateʒ
extremoꝝ i eodꝫ ſbō. ¶ Hec pbaᵗ ſic
Illa oppō ē maxia ꝓdicto mº cui9
extrema ꝑ nullā pōam finitā nec infi
nitā ſunt 9poſſibilia i eodꝫ ſbo. ſed
9tradictoria ſunt h9ōi ꝛ nō 9tria g̊
Minor patet de 9dictoriis ꝑ opiōnem
oīm phoꝝ ꝛ ꝛ̄ theologoꝝ ¶ Iſtud
enī ꝓncipiū. impoſſibile ē idꝫ ſimul eē ꝛ
nō eē apudꝫ oēm potenciā eſt infran
gibile. Sed de 9triis ꝙ pnt eē in eo
dꝫ pbatur. Nā ꝑ nunc ſuppono qd̄ in
q̄rto h9 declarabitur. ꝙ de9 pōt facē
idꝫ corp9 i diūſis locis puta ſurſū ꝛ
deorſū ſed iſta ſunt 9tria loca g̊ ꝛ cē
Similiter nō video. q̄n pōt facē i eo
dē ſubo calidꝫ i ſummo ꝛ frigidum
i ſumō. nā potit iª ꝓuare actioibus
ſuis ꝯ̄riis: ꝛ ſic nō repatientur nec cor
rūpentur ad inuicē. ita ꝙ breuiter. ſi a
liq̄ ſint i9poſſibilia: nō ē hoc n̄ per 9
dictioēʒ ¶ Sed 9 iſtā arguit ſcotus
doctor. q̄ tenet. ꝙ 9dictō pnt i eodꝫ
ſificari. ꝛ i eodꝫ iſtāti tpis: ꝑ diūſa
tamen ſig̃a nature. hāc ſic pbat Oē
ſbm ē ꝑ9 ſua ꝯ̄ria paſſione natura. i
illo g̊ pozi i q̄ ſubm ꝓcedit ſuā ꝯ̄riaʒ
paſſioēʒ. ſ'l paº ē ſ'l nō eſt. ſi eſt.
g̊ ſubm nō ꝓcedit ipaʒ. ſi nō ē ꝛ i ſe
cundo ſig̊ eſt. tunc cū iſta 2° ſigna
ſunt i eodꝫ iſtanti temporis. aliter eſ
ſet temp9 mediū: i q̄ ſubm eēt ſn̄ ſu
a ꝯ̄ria paºne qd̄ eſt faᵐ: g̊ eē ꝛ non
eē q̄ ſunt 9dictoria ſunt ſificata.
ꝛ 9poſſibilia de eodꝫ i eodꝫ inſtanti
¶ Ad idꝫ arguit landulph9 ſic: i mu
tacione iſtātanea. ſ'terqꝫ termi9 eſt
i eodꝫ iſtanti. ſed i tali mutacioē t'
mini ſunt 9tradictorii. g̊ ꝛc. Minor
patet ꝑ phm̄ 6° phiſicoꝝ. Maior pꝫ
ꝙ illi termini: aut ſunt i eodꝫ iſtan
ti aut i alio ꝛ alio. ſi ꝑᵐ hētur ꝓpoi
tū. ſi 2ᵐ g̊ erit temp9 mediū. ꝛ ſic
nō erit iſtātanea ¶ Rn̄deo arguēdo
9tra opiōnē: ꝙ magis repugnāt 9tra
dictoria q̄ 9traria: hoc ꝛ̄ ab eis 9ceª
ꝛ pbatur 9nt: ſed 9traria non ſunt
9poſſibilia i eodꝫ iſtanti tempis. g̊
ꝛc. ¶ Et ideo video ꝛ dico. ꝙ i 1° pozi
in quo ſubm ꝓcedit ſuam ꝯ̄ria paſſio
nē: paſſio eſt. g̊ tu dicis ſubm nō eſt
prius: nego 9ſequentiā: Nā eē ꝑ9 n̄a
nichil aliud eſt. q̄ ꝓſuppoſitio hui9
ad hoc i alteritate nature ¶ Ad 2ᵐ
ꝑmaginoz: ꝙ forma ignis in toto tē
pore ꝓcedēte habuit eē: ꝛ in vltimo
inſtanti illi9 temporis habuit nō eē
Et in illo in quo habuit non eē. for
ma generanda habuit eſſe. ita ꝙ ſuū
eē menſuratur toto tempore ꝓcedenti
ꝛ i inſtante terminātē habuit ſuum
eē nō ꝑmū ¶ Tercia 9cluſio eſt iª.
ꝙ contradictoria ſunt maxime op
poſita. penes diſtanciam maximam
terminorum ꝛ extremorum incluſiē
acceptā. ſic intelligendo. ꝙ contradi
ctō ſunt magis oppoita q̄ q̄ poſſunt
reperiri ¶ Hec. pbatur ſic. Ille raci
ones maxime diſtant q̄ nullā eādꝫ
roēʒ ſubicibilem ſ'l ꝓdicabilē inclu
dunt in ſe ipſis: 9tradictō ſt h9ōi g̊
Maior pꝫ nō pōt eē maior diſtāª q̄
int' illa ſ'd nª ē ꝯ̄piq̄tas. ſed ſ'd due ra
cioēs nt cōe includūt ibi. nulla ē ꝓ
piq̄tas g̊ ꝛc: Minor patet: nā alias
inter ipſa eſſet medium ¶ Cōfirmatᵘʳ
racio: magis diſtant que in nullo 9
ueniūt: q̄ que in aliquo conueniūt.
ſed 9tradictoria in nullo 9ueiūt. aª
q̄ oppoſita in aliquo 9ueniūt g̊ ꝛ cē
¶ 4ª 9cluſio eſt. ꝙ 9tradictō ſt maxi
ime aut mīme oppoita: penes maxi
mam aut minimam diſtātiā eorum:

de q̇bꝫ extrēa ꝯdictiōis dn̄t. ſic itelligēdo. ꝙ ꝯdictio ē maxͣ ul' minima oppᵒ ꝓmiſſi. ¶ Hec ꝯᵒ pbaͣ ſic. iͣ extrema q̄ dn̄t de maxͤ ul' mīme diſtātibꝫ. maxīe ul' mīme diſtāt penes ſubicibilē diſtāciā. ſꝫ ꝯdictō ſūt hꝰōi. ḡ ꝛc. ¶ Minoꝛ patet. pōt ei fundari cōtradictio īter diffrōnē ꝛ diffinitum q̄ paꝛ dn̄t ſiue dyſtāt. pōt ꝛ fundari i maxīē diſtātibꝫ ḡ ꝛc. ¶ Hijs viſ tn̄eo ad rōēs Walteri. ¶ Ad p̄mā dico ꝙ peccat penes fallaciā accn̄tis: q2 pcedi a ſuppōe ſimplici ad ꝑſonalem. cū eñ albū ꝛ nō albū abſolute accipiātur. ſupponūt ſimplr. ſꝫ cū īfertur: ſed aliq̇d magis albū ꝛc. ibi albū ſupponit ꝑſonalr. Vn̄ ſi rō vaꝫ arguā ſic. pbando ꝙ ēs ꝛ nō ens nō ſunt ꝯdictoria. q2 ſeq̄re ꝙ q̄ᵹ aliq̇d magis appꝛiq̄ret enti tantomagis ꝯdiceret nō enti: ſed ſba magis appꝛiq̄t ad naturā entꝭ: ḡ magis ꝯdicꝭ nō enti. hoc ē faͫ: q2 ſba ꝛ non ens nō ꝯdicunt cū alterū nō dicaͬ de q̇libet. ¶ Ad ꝯfirmatiōēꝫ dico ꝙ peccat ꝑ eā dē fallaciā. Vn̄ ſic arguā: ſi rlͤ ē xpm hoīs: magis rlͤ ē magis xp̄um hōi. ꝛ maxīe rlͤ ē maxͤ xp̄ū. ¶ Ad 2ᵐ dico vnoᵒ ꝙ duplex ē ꝯdictio. q̇d ꝯplexa / q̇d īꝯplexa. dico ꝙ iā loq̇tᷣ de īꝯplexa ꝛ rō arḡᵗ de ꝯplexa. ¶ Aliter dr. qn̄ dr: ꝙ aliq̇d magis repugnāret ꝯn̄ti q̄ᵹ an̄ti. ꝯce2 ¶ Ad pbationē falſitatꝭ ꝯn̄tꝭ dico. ꝙ ſciᵈ eſt ꝙ nō ꝓmagnoꝛ. ꝙ aliq̇d magis rꝑugn̄t ꝯn̄ti q̄ᵹ an̄ti extenſiue lꝫ bn̄ itenſiue tn̄ nō ſeͣ iͣ ꝯᵒ. ꝙ aliq̇d ſtaret cū antecedente: q̇d nō ſtaret cū ꝯn̄te. q̇cq̇d ei deſtruit ꝯn̄s deſtruit an̄s. ſꝫ n̄ eq̄ foꝛtiꝰ: pꝫ ei ciciꝰ aliq̇d deſtruere ꝯſeq̄ns q̄ᵹ an̄s ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ maioꝛ ē faͣ: q̇d declarabo ſic. diuſitas ſpērū arguit diuſitatē drāꝝ. ꝛ tn̄ magꝭ diſtīguūͬ drē q̄ᵹ ſpēs. dr̄e ei n̄ gueniūt i gn̄e ſicut ſpēs. ¶ Item diuſitas 2ᵃꝝ qualitatū arguit diuſitatē p̄ᵃꝝ ꝛ tamē magis diſtāt ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ iſufficiēter arguit: nos ei loq̇mꝰ de oppoē ꝯria p̄ciſe ab vna ꝑte. ꝛ ꝯdictione ex alia ꝑte. ipē ei accipꝭ oppoēꝫ ꝯriā vt icludit ꝯdictioēꝫ. ꝛ ſic patet ꝙ nō arguit ad ꝓpoitū ¶ Nūc ad rōēs p̄ncipales ¶ Ad p̄mā ꝯcedo maioꝛē. ꝙ ōme receptiuū alicuꝰ forme eſt receptiuū per potenciā paſſiuā ſed ipſa paſſiua poᵃ non ē de genere termini: ita ꝙ ex ipſa ꝛ terminō n̄ fit una tcia entitas ſicut ex mᵃ ꝛ foꝛ. nec valet pbacō: ¶ Nō enim dico ꝙ ex albedine. que eſt quaſi actus: et albabili. q̇d eſt ſicut potentia. fiat vnū per ſe ¶ Ad ſecund dico ꝙ albedo eſt actus dealbabilis: ſed tamē non eſt eiuſd generis cum albedine. nec ꝯmentatoꝛ q̇nto methaphiſice hoc intelligit. niſi forte ſecund quandā ꝓpoꝛtionem ¶ Ad autoritatem phi ꝙ alia ꝛ alia contrarietas. arguit aliam ꝛ aliam potenciam receptiuā vel aliud ꝛ aliud receptiuū ¶ Dico: ꝙ loquitur de contrarietate p̄ncipiorum in genere ſubſtātie: ibi volt pbare ꝙ non ſunt plura p̄ncipia ꝯtraria q̄ᵹ illa duo: q2 vna contrarietas. eſt inter duo extrema. ſi ḡ eſſent plura p̄ncipia contraria q̄ᵹ illa duo eſſet aͣ ꝛ aͣ ꝯrietaᵐ: ꝛ ꝑ ꝯſequens aliud et aliud ſuſceptibile

An priuatio ſit aliqd̉ ēs formaliter exiſtens exiſtens extra animā. ꝛ cum ſcꝑto omi opere itellecꝰ q̇d non ꝓbatur ꝑ arꝭlem p̄mo huiꝰ. priuacionem vere ponit eſſe n̄ ens ¶ Preterea arguitur ſic: Impoſſibile eſt entitatem finitam includere ētitates infinitas extra animā exiſtētes: ſed materia ē ētᵃˢ finita icludēs i ſe infinitas ꝑuatioẽs g̊ ꝓ́c: ¶Minoꝛ ꝓba²: tot ꝑuacioẽs ſunt actu ĩ mat̃ia q̊t formis ẽ actualr̃ ꝑuata. ſed m̃a ẽ ꝑuata actualiter ĩfinitis formis. g̊ ꝓ́c: ꝙ tot formis m̃a eſt ꝑuata quot forme ſunt poᵉᵉˢ ꝓduci ĩ ea ⁊ nõ hʒ ſed iᵉ ſunt ĩfinite. deꝰ eĩ pōt ꝓducere ĩfinitas forꝫ. vñ natura ſpecᵃ nõ ẽ determĩata ad c̃tũ nũm ſuppoſitorum

¶Ad oppoᵐ. Illd̓ qd̓ ẽ ꝑncipiũ cꝰlibet trãſmutacioĩs naturalr̃ eſt aliq̃ entitas extra ĩteᵐ exñs. ꝑuaᵒ ẽ hꝰmodi g̊ ꝓ́c. ¶Maioꝛ ꝑʒ. ꝙ illi qd̓ ſiplicr̃ nl̃ ẽ extra aĩaꝫ. nõ debetur aliqua rõ poſitiua extra aĩaꝫ. ẽẽ ꝗ ꝑncipiũ trãſmutatioĩs ẽ talis rõ g̊ ꝓ́c. minoꝛ ſatis patet ¶Rño. In iᵃ q̄õe ſunt 4ᵒʳ facienda ¶Pᵒ vtrũ ꝑuaᵒ ſit ab aĩa ꝑaſe. 2ᵒ vtrũ dicat aliq̃m ẽtitatẽ formalitatr̃ poſitiuã. 3ᵒ vtrũ per ſe ſit ꝑncipiũ cꝰlibet trãſmutacionis 4ᵃ vtrũ ſit diſtincta a mᵃ realiter

¶Q̃ntũ ad pᵐ ẽ ſciẽ: ꝙ aḻ ẽ ꝑuacio alid̓ negacio. neᵒ eĩ ẽ abſentia uł remotio alicꝰ forme abſolute ĩ q̊cunꝫ ſubo ſiue apto nato ſiue nõ. ꝑuaᵒ uõ ẽ carentia ſeu remoᵒ forẽ ĩ ſbo apto nato ¶Tria g̊ ſunt uidenda ꝗᵐ ad ꝑmũ articulũ/ Pᵒ vtrũ negaᵒ ĩ c̃aturis vł diſtincta a ꝑuaᵒᵉ ſit formalr̃ ext̃ aĩaꝫ exñs /2ᵒ uidebitur de ꝑuatioẽ: 3ᵒ ꝙ alr̃ ẽ ĩ diuĩs alr̃ ĩ c̃aturis. uidebitur g̊. vtrũ ꝑuatioẽs ⁊ negacoẽs ĩ diuinis hẽant ẽẽ ab aĩa vel pret̃ aĩaꝫ ¶Q̃ntũ ad pᵐ hꝰ artiᵏˡ pono iſtã ꝯᵒnẽ. ꝙ nulla neᵃ vł diſtincta a ꝑuatioẽ ẽ formalr̃ extra aĩaꝫ exñs: et dico vł diſtincta a ꝑuatioẽ: ꝙ alique ſt̃ neᵒnes q̃ ſupponũt aptitudinem ĩ ſbo ¶Hãc ꝗ ꝯᵒnẽ ꝓbo ſic: nulla racio poſiᵗᵃ nec ñ poſitiua formalr̃ ext̃ aĩaꝫ exiſtẽs. ẽ v̓ificatᵗ idẽtr̃ de ente extra aĩmã ⁊ de ente ficto. neᵒ ẽ hꝰõi g̊ ⁊ cẽ ¶Maioꝛ pʒ: ꝙ nl̃ extra aĩaꝫ exñs pẽ ꝓdicari de ente extra aĩaꝫ et de ente ficticio. ¶Minoꝛ patet ꝙ bñ de chymerã v̓ificaʳ nõ hõ. ꝙ ẽ hõ vł non homo cũ int̃ ꝯdictõ nõ ſit dare mediũ ¶It q̊cunq̃ affirmaᵒ alicuꝰ neᵒnis ñ remouetur extra aĩaꝫ ab aliq̊ ſubo ibi ĩ illo ſubo ñ ẽ neᵒ extra aĩaꝫ. ſʒ affirm̃tioẽs iſtaꝝ neᵒnũ. puta ñ deus nõ lapis ñ remouẽtur ab hoĩe vel a q̊cunq̃ alio extra aĩaꝫ g̊ ꝓ́c: ¶Minoꝛ ꝓbatur. Illd̓ qd̓ nunq̃ infuit alicui. nec ĩeſt nec aptũ natũ ẽ ĩeſſe. ñ pōt ĩtelligi ab iᵒ realr̃ remoũi. remotio eĩ ꝑſuppoĩt ĩẽẽ vł ĩfuiſſe vł poſſibilitatẽ. ſed affirᵒᵉˢ taliũ neᵒnũ. puta iſta affirm̃ᵒ: deꝰ vł lapis nunq̃ ĩfuit nec ĩeſt. nec apta nata ẽ ĩẽẽ hõi. g̊ ꝑ ꝯñs nõ pōt ĩtelligi realr̃ remoueri ab hoĩe ¶Preterea ſi hꝰõi neᵒnes eſſent extra aĩaꝫ. ĩ talibꝫ ſubis de q̊bꝫ dicuntur. hᵒ ñ ẽẽt ñ ꝙ nõ ſt̃ affirmatioẽs oppoᵗᵉ ĩherentes. ſed hoc ñ pōt ẽẽ ꝓpter hoc g̊ ꝓ́c. ¶Minoꝛ ꝓbaʳ. ꝙ ſi ſic g̊ iſtoᵒ debent poni ĩẽẽ. q̊ mᵒ ñ ſũt affirm̃tiones oppoſite: puta deꝰ uel lapis. ſed iſte affirm̃tiones ſunt extra q̊ditatẽ hoĩs. g̊ neᵒnes oppoſite ſunt intra q̊ditatem hoĩs ¶Sʒ hoc eſt faᵐ. nulla enĩ ratio negatiua vł ꝑuatiuã ponitur ĩtra q̊ditatẽ alicuius poſitiui ¶Cõfirm̃tur racio. ꝙ vbi debʒ poni negaᵒ: ibi nõ dʒ poni affirm̃ᵒ ⁊ vbi nõ ponitur affirm̃ᵒ ibi dʒ poni negaᵒ: ſed lapis non ponitur infra ẽẽntiã hoĩs ⁊ q̊ditatem: g̊ non lapˢ ibi debet poni ⁊ includi ¶Item ſi iᵃ neᵒ non homo que dicitur de lapide. eſſet formaliter extra animã ĩ lapide g̊ ĩ eodẽ ſubo ẽẽnt infinita extra ĩtellectũ ⁊ extra aĩam: ꝯñs ẽ falſuꝫ g̊ ꝓ́c: falſitas ꝯñtis patet: nõ eĩ poſſunt pōi ĩfinita actu extra aĩam: ꝓbaᵒ ꝯñtie: ꝙ qua racione non homo ẽẽt formaliter ⁊ realr̃ ĩ lapide. eadẽ ꝯōe. neᵒ ꝯ̄trariꝗ̄ alterꝰ ab ip̄o. ſed alia ab ip̄o ſunt infinita. īfinite enī ſunt ſpecies numeroꝝ ī mēte diuīa figuraꝝ ⁊ alioꝝ gᵒ ꝑʒ ¶ Sed ꝙ̄ iſtā ꝯcluſioēʒ arguitur ſic: Omni inteᵛ c̄circūſcꝑto. vel homo eſt lapis vł n̄ lapis: non poteſt dici ꝙ eſt lapis. gᵒ eſt non lapis. ſed nō lapis ē neᵒ. gᵒ ꝑʒ. Maioꝛ patet: qꝛ de quolibʒ dīcitur affirm̄atio uel negacio. cū int̄ illa non eſt dare mediū ¶ Item nᵃ affirmᵒ remouetur foꝛ̄liter ab aliquo extra inteᵐ niſi ꝑ negatioēʒ oppoſitā foꝛ̄liter ⁊ extra inteᵐ exn̄tem. ſed lapis extra aīam foꝛ̄liter remouetur ab hoīe: qꝛ homo extra aīam foꝛ̄liter nō eſt lapis. gᵒ homo eſt non lapis hoc eſt ꝑ negationē foꝛ̄lr̄ ⁊ realit̄ extra aīam ſibi inexn̄tem. Maioꝛ patʒ qꝛ vnū oppoſitoꝝ nō remoᵃ ab aliq̄ niſi ꝑ reliquū oppoſitū ſibi īcompoſſibile: oppoſitū autem affirm̄atiui ſibi īcompoſſibile ē ip̄a negaᵒ. vn̄ nūq̄ in oppoſitis imediatis vnū nō pōt remoueri nec nō inēē q̄n altrū inſit. ſʒ cōtradictoria ſunt oppoita imediata gᵒ ꝑʒ ¶ Confirmᵃ rō. iō ei ē impoˡᵉ ꝙ hō ē lapis. qꝛ ī hoīe ē oppoita negaᵒ. per quā repugnāt ſibi ip̄a affirm̄atio gᵒ ꝑʒ

¶ R̄neo ꝑ pᵃ rōe pono iſtā ꝓpoſitioēʒ ꝙ inteᵛ c̄cūſcꝑto nulla ē ꝯdictio. hec patet ex ꝑcedente ꝯcluſioē. tū ⁊ qꝛ ꝯdictio eſt ī ꝯplexione ⁊ ꝯpoſitione inteꝰ: que non ſunt c̄cumſcꝑto inteᵛ

¶ Dico gᵒ ꝙ inteᵛ c̄cumſcꝑto. nec hō eſt lapis uł nō lapis foꝛ̄lr̄. id eſt ꝑ foꝛ̄lē īcluſioēʒ affirm̄atois uł neᵒnis hn̄ tamen ē fundamētalr̄ nō lapis. hoc eſt: eſt fundamentū cui nō ꝯpetit eē lapidē ¶ Ad ꝓbationē: gᵒ inter ꝯtradictoria nō eſt dare mediū. dico ꝙ inter ꝯdictoꝛ abſolute nō poīᵃ meᵐ ſed inter ip̄a. cū hoc addito: puta ext̄ inteᵐ vel cū aliq̄ tali modificatoē bene ponitur mediū ¶ Ad 2ᵐ pōt dici pᵐo ſic: ꝙ affirm̄ationē remoueri ab aliq̄ realr̄ poteſt ītelligi dupliāc̄ vno modo dicitur aliq̄d remoūi ꝓp̄e qd̄ q̄d īfuit vł aptū natū ē ieē nec ineſt ⁊ ī iſto ſenſu ꝯcedo maioꝛē. qꝛ nūq̄ aliq̄ affirm̄atio q̄ infuit vł nata ē ieē uł ieſt alicui pt̄ remoueri ab ipſo foꝛ̄lr̄ n̄ ꝑ neᵒnē oppoitā ſibi iexn̄tē foꝛ̄lr̄ extra iteᵐ: ſic̄ de ꝓuatōibus uidebiᵃ ſtatī ¶ Alᵒᵒ aliq̄ affirmᵒ pt̄ itelligi ꝓp̄e remoūi ab aliq̄: nō qꝛ īfuit ſʒ tm̄ qꝛ nō ieſt nec ē apta nata ē ieē

¶ Et tal affirmᵒ: q̄ iſtoⁿ lʒ ꝓp̄e dr̄ rmoueri: n̄ oʒ ꝙ remoueatur foꝛ̄lr̄ ꝓpter aliquā neᵒnē iexn̄tē ſbo extra iteᵐ: ſʒ ꝑciſe ꝓpt̄ affirm̄ationē illi affirm̄atiōi oppoitā īcompoſſibilē: nō ei homo ē nō petra: qꝛ īcludit neᵒnē petre: ſed qꝛ homo ē cui petra ē īcompoſſibil: vn̄ poꝛ ē repugnᵃ hoīs ad lapidē. ꝗ̄ homo īcludit neᵒnē lapidis. ē ei nō lapis qꝛ ē hō ⁊ n̄ egᵒ ¶ Tūc ad illā racioēʒ ꝯcedo maioꝛē de illr̄ q̄ remoueᵃ ꝓp̄e n̄ de illis q̄ remoueᵃ ꝓp̄e ¶ Alr̄ pt̄ dī ꝑ mentem ſcoti diſtīctione ſexta pⁱmi. ꝙ aliq̄d remoueri ab alio poteſt eſſe dupliciter: vnoᵒ ꝓpter oppoᵐ iexn̄s illi a q̄ dicitur remoueri: vt ſi dicaᵃ ꝙ albedo remouetur a ſupficie ꝓpter nigredinē iexn̄tem. q̄ eſt oppoſita et foꝛ̄liter repugnans albedini ¶ Alio modo poteſt aliq̄d remoueri ab aliq̄ ꝓpt̄ neᵒnē cauſe: nō ponētꝭ ieē: vł nō potentꝭ ponē ieē: nō ꝙ ibi īſit oppoitū: ſʒ forſan ē aliq̄d ꝓpter qd̄ aliud ſibi nō ꝯpetit: ſicut ē ī ꝓpoſito: lapis vō nō dr̄ remoūi ab hoīe: ꝓpt̄ neᵒnē oppoſitā ſibi iexn̄tē: ſed ꝓpter aliq̄d ſibi iexiſtens. ꝓpter qd̄ ſibi repugnāt affirmacio ¶ Quantum ad tertiū huiꝰ articuli: vbi erat ſciendū de ꝓuacioē vtrum eſſet extra animam. eſt ſciendum. ꝙ eſt vnus modus dicendi:

quē aliās temui. ꝙ ipa puatio sicut ꝛ ipsa negaº hꝫ ēē p'se ab intellec⁹ foꝛ̄liter. sic ꝙ itellect⁹ ponit puaciones ꝛ neºnes i q̄dꝫ ēē pfectio. ita ꝙ si ponatur puatiue est puaº: si negatiue negaº: ita ꝙ extra intellectum materia non debet dici puata foꝛ̄lit: puta p iclusioēꝫ ipi⁹ puatiōis. ſꝫ solū fundamētalit. puta qꝛ ē fundamētū cui nō iest foꝛ̄. ꝛ iˢ mo⁹ dicendi euadit multas difficultates ¶ Pro nūc tn̄ m̄ uideꝛ salua ḡra c⁹cunqꝫ dicentis. clari⁹ ēē dicendū ponēdo istā ꝯclusionē. ꝙ puationes foꝛ̄ꝝ taliū sunt foꝛ̄lr̄ extra aīaz ꝯcunscp̄ta omi ꝯsideratione inte⁹ ¶ Hec pbatur sic: Nichil remouetur ab aliq̄ subiecto foꝛ̄liter extra aīam: nisi p aliqd puatūm vel negatūm extra aīaz sibi ingpassibile. hec. pbatur sic: qꝛ habitus non remouetur formaliter a subiecto. nͥ p aliqd igpossibile sibi extra aīmā exn̄s foꝛ̄lr̄: siue puatūm siue negatūm: sed lumē qd est in aere rmouetur ab aere extra inteᵐ: ḡ hoc nō est nisi p aliqd ingpossibile ꝛ sibi oppositū in aere existens extra animā sed hoc non est aliqd positiūm: qꝛ lumē non habet aliq̄m foꝛ̄m ꝯtrariam ḡ remouetur p aliquā puationē in existem subo. puta i aere foꝛ̄lit ext̄ aīam existētem ¶ Item oīs mutaº extra animā: habet vtrūqꝫ terminum extra animā: sed generacio ꝛ corruptio sunt mutaciones extra animam vt patet ḡ ꝛc̄: sed termin⁹ ad quez corruptionis est puatio forme ¶ Est ei corruptio de ēē ad non ēē. termin⁹ autē a q̄ ꝯnatiōis ē puaº foꝛe ḡ ꝛc̄ vn̄ arˡᵉˢ. 5º phisicoꝝ dicit: ꝙ oīs mutatio est a nō subo in subm vel a subo i nō subm: ꝛ subdit ¶ Dico aūt subm affir̄tione mōstratū: non subm puatiōe mōstratū ¶ Item oīs oppº extra aīam habet vtrūqꝫ terminū ext̄ aīam. sed inter habitū ꝛ puacionem est oppositio extra aīam ḡ ꝛc̄ ¶ Et hec est intentio arˡⁱˢ i 2º de anima vbi dicit ꝙ uisus apprehendit p accn̄s tenebrā que est puatio lucis qdꝫ nō est ab aīa ¶ Sꝫ ꝯ istā ꝯºnē arguitᵘʳ sic: manēte iferioꝛi manet suū supi⁹ sed negaº est supioꝛ ad puationem cū oīs puatio sit negatio ꝛ nō egº: ꝛ puatio per se est extra animā ḡ ꝛc̄ ¶ Preterea q̄ta ē ingpossibilitas inter termīos ad q̄s aliq̄ꝝ duaꝝ mutacionū: tanta est inter termīos a q̄bus ipāꝝ: qꝛ si nō cū mutaº fit a termino a q̄ ad terminū ad q̄m: si termini ad quē ēēnt simul ꝯpossibiles: tn̄ ēēt possibile mobile simul deserere duos terminos ꝛ acq̄rere duos: q̄ta ḡ habent ingpossibilitatē termini ad quos generacionis ignis ꝛ aq̄. tantā hn̄t termī a q̄bꝫ illoꝝ. sed termini ad q̄s illoꝝ. s. ignis ꝛ aq̄ sunt igpossibiles ḡ puationes ¶ Rn̄eo ad pmū dico ꝙ sicut enti i aīa: ꝛ enti extra aīam nichil ē cōe vniuocum: vt pbatum fuit super q̄stione de ente: vn̄ ēs qd est cōe enti reali ꝛ enti rōis. nō est nisi sola vox. ita hic oꝫ dicere. ꝙ si neº ēēt qd commune ad puatiōēm et negatiōēꝫ: est tantū cōis ꝑ uocem.

¶ Ad 2ᵐ dico. Pro cui⁹ euidentia ēst sciēdū: ꝙ cecus est de puatiōibus ꝛ cecus est de hībꝫ ꝛ affir̄tioibꝫ. 2º enī habitus possunt ēē igpossibiles in eodꝫ subo: sicut forma ignis ꝛ foꝛ̄ aque: tn̄ puationes non sunt igpossibiles. pmo ꝯpatiūtur i eodꝫ sbo c⁹ racio est: qꝛ habitus ē pfectioꝛ puatione: ꝛ ideo vnus habitus repugnās alteri. icludit puatiōēꝫ illi⁹ habitus sicut forma ignis icludit puatiōēm i⁹ aque ¶ Priuatio enī qꝛ impfectioꝛ est affir̄tione: iō nūqd icludᵗ neºnez alteri9 ꝑuatiōis. ꝛ iō vna ꝑuaᵒ pōe ſtat cū altra. cū nullā icludᵗ ꝯtualiṫ affirmatiōez oppoitā altri ꝑuatiōi ꝓpter hᵒ pȝ ad formā ꝛ dico ꝙ ꝑuaciones q̄ ſt t̄mi a q̊ duarū gnatiōnū pn̄t ſumi dupliciter. q2 vel abſolute ꝑ ſe. vi3. vel ꝑuatiōes aliarū formarū. ꝓpˀ vel habent roēz termi a q̊. vel ꝑmoᵒ ſumūᵗ nō ſunt igpoſſibiles. ſ3 ſic accidᵗ eis h9modi igpoſſibilitas. ſic accidit eis ꝙ ſunt t̄mi a q̊ gnatiōis ꝛc̄

¶ Quantum ad 3ᵐ h9 ꝑmi articˡⁱ. q̊ erat. videndū. ſi i deo eēnt neᵒnes ext̄ aīaz pono iſtā ꝯᵒnē. ꝙ nulla negaᵒ nec ꝑuatio ē ī deo formalr̄ extra aīaz exn̄s: nec eni īmortalitas nec īfinitas nec ingenitū nec īnaſcibilitas. vel q̄cū talia ſunt i deo realiter: ſed oīa iſta ſunt i eo t̄m̄ ꝑ intellᵐ

¶ Intell9 ei nō ē īueniēs ſeu ītelligēs ibi affirmatiōnes oppoitas: moᵘ ad cauſa nō ꝛ ꝯcedendū h9oī neᵒnes: q̄ tamē nō ſūt ibi. magis formaliter q̄ affirmatiōes oppoſite

¶ Hec ꝓbatur ſic. nullū nō ēē eſt ī deo formaliter. ſed negaᵒ ē nō ēē qᵒ meᵉ ꝯ ꝛc̄

¶ Preterea nullū finitū ē ī deo formaliter. ſed mortalitas ꝛ h9modi ſunt finita ꝯ. Minor ꝓbaᵘ. q2 tanta eſt ꝑuaᵒ ī gn̄e ꝑuatiōis. q̄ta9 eſt habitus quē ꝑuat in gn̄e affirmatiōis: ſi eni maior eſſet habitu in eo ꝙ excederet habitum. nō eēt ꝑuatio h9 habitus. ſed om̄s habitus oppoīti illis ꝑuatiōibȝ ꝛ negatiōibȝ q̄ de deo dicuntur. ſunt finiti. puta mortalitas ꝛ ſic de aliis ꝯ ꝛc̄

¶ Quantū ad 2ᵐ articulū q̊ erat videndū vtrū ꝑuacio dicatᵗ aliā entitatē poſitiuam eſt ſciēdū ꝙ eſt vna opinio Thome q̄ ponit ꝑuatiōez dicē aliq̇ poſitiū ꝛ aliq̄m entitatem. ita ꝙ ymaginatur ꝙ ꝑuatio ꝯſtituitur ꝑ negatiōez q̄m includit. ꝛ ꝑ q̄mdā modū poſitiū. ꝑ q̄m ſibi determinat ſubm̄: Hec autē opiō ꝓbatur ſic: Illud qδ nichil eſt nichil ſibi determinat: ſ3 ꝑuaᵒ aliq̇ ſibi determinat q2 ſubm̄ ꝯ ꝛc̄

¶ Preterea oppoᵒ ꝯtradictoria ꝛ oppoᵒ ꝑiuatiua. ſunt ſpēs diſtīcte oppoſitiōis oꝫ ꝯ ꝙ ex pte extremorū oppoītorū ſit aliq̄ diſtīctio. cū ꝯ ex pte habit9 nō dīnt. oꝫ ꝙ illa diſtīctio accipiatᵘ ex pte ꝑuatiōis ꝛ neᵒnis. ſed diſtīctio eſt penes aliq̄ icluſa. ꝯ oꝫ ꝙ aliq̇ pl9 includatur i ꝑuatiōe. q̄ in negatiōe. ſed hoc nō pōt ēē nichileitas: q2 tunc ꝑuatio eēt magᵉ nichil q̄ negatio ꝯ ꝛc̄

¶ Item poteſt talr̄ argui: de q̊cunq3 ꝑdicatur extremū ꝯdictiōis poſitiū. ipm̄ eſt poſitiū. ſed de ꝑuatione ꝑdiᵘ extremū ꝯdictionis poſitiū. ꝯ ꝛc̄

¶ Iſta opiō non placet. ideo pono 3ᵉ ꝓpoēs in ꝓbabiles

¶ Prima ē iſta. ꝙ ꝑuaᵒ non dicit aliq̄m entitatē poſitiuā: hec ꝓbaᵘ ſic. Cuilibet entitati poſitiuē poˡᶜ recipi in aliq̊ ſubo. ē ꝑuaᵒ oppoīta. ſi ꝯ ꝑuaᵒ dicat aliq̄m entitatē poſitiuā. cū illa poſſibilis ſit recipi in aliq̊ ſubo. ſibi ē ꝑuatio oppoīta. ꝛ tunc q̄rā de iᵃ ꝑuatione ſicut de ꝑma. ꝛ ſic vel erit ꝓceſſus i infinitū. vel erat ſtandū in ꝑma

¶ Confirmatur rō. Omne poſitiū dicit q̄mdā habitū. ſed ꝑuatio nō dicit q̄mdā habitū cū ſibi opponitur: ita ꝙ hec ꝑuatio opponitur huic habitui: ꝑuaᵒ q̄ indīns habitui idēntice ꝯ ꝛc̄

¶ Preterea oīs entitas poſitiuā noᵛᵃ ad q̄ſita. eſt termin9 ꝓductiōis poſitiuē. ſed ꝑuacio non poteſt ēē termi9 alicu9 ꝓductiōis poſitiue. ꝓbȝ diſcurrenᵒ ꝑ oēs ſpēs motus. ꝛ eſt t̄min9 corruptiōis. q̄ non eſt mutacio poſitiuā ꝯ ꝛc̄

¶ Preterea nulla racio poſitiua ꝯſtituta eſt ex duobȝ extremis ꝯdictoriis. ſed ſi ꝑuaᵒ dicēt aliq̄m entitatem poſitiuam. ipa eēt h9modi ꝯ ꝛ Minor ꝓbaᵘ. In eo ei ꝙ ꝑuaᵒ ē neᵒ

ſcludit (ōnū extremū ꝯdictiōis. ¶ In
eo ꝗ ꝙ dicit ꝙ poſitiuū: dicat alteruꝫ
extremū ꝯdictiōis ꝗ̊ pꝫ. ¶ Confirmatur
ꝑ phm̄ 4° meta. ꝓuaº ē ncº. ꝛ nega
tio n̄ ē formalis ibidē. ꝗ̊ pꝫ. ¶ 2ª ꝓpoº ē
iſta: ꝙ ꝓuaº dicit quid ēē ꝓuatum.
ꝓbatur. cuius ēēnª ē ꝓuaº ipius ēē ē ꝓ
uatum. ſed ēēnª ꝓuatiōis ē h9ōi. ꝗ̊
¶ 3ª ꝓpoº ē iª. ꝙ ꝓuaº eſt aliq̄ ētias
poua. ſuppoībilis. ꝑmiſſiē. ꝛ ꝯnotatiē
ꝓbatur. Illud qd ſuppoit ꝑmittit et
ꝯnotat entitatē poſitiuam. ē aliq̄ enti
tas poītiuā: ſuppoībilis ꝑmiſſiē ꝛ ꝯno
tatiē. ꝓuaº (ōo ē h9ōi ꝗ̊ pꝫ: ſuppōt eſt
ſubm ꝑmittit ſiē ꝯnōt ¶ Ad raciōes
thome vndeol. ꝓuᵒ ꝗꝛ euidēª ꝛ decla
ratiōē ē ſciēdū: ꝙ aliqd ēē ens pꝫ ēē
ꝯplexum. ¶ Unoº ꝙ negat (olit oē ēē
ꝛ ꝑ ꝯs de nullo ēte dī pōt. et ſub iº
ꝯne n̄ entis ꝯꝓhēdūᷓ oia figmēta: ꝗ̄
bꝫ ē ēē ꝓhibitum. ¶ Aºº dr ens ꝙ nāt
aliqd determinatū ens. ipm ꝗ de ſe
n̄ ſignt: nec aliqd ſibi determinat. 2º
ipꝫ pꝫ (ōiſicari tā de ente ꝙ de n̄ ēte
ſicut neº hoīs (ol ꝯcunqꝫ alterius. 3ºº
dr nō ens. ꝙ negat aliqd ēē determi
natū. cū hº tm̄ deficiat ſibi aliqd ens
ꝛ n̄ pꝫ ſic dici de ꝗcunqꝫ idem. ſꝫ tm̄
de iº qd ē aptū natū ad aliqd ꝛ n̄ hꝫ
idē cui9ōi ē ꝓuaº ¶ Et ꝑ hº pn̄t pom
3ª ꝗd9 nō entiū. ſub qbꝫ n̄ ens ꝯtie
tur. ſꝫ ꝑ hº pꝫ ad ꝑam ꝓpōem. ꝯcedo ꝙ
idē qd n̄ ē ſuppōne ꝑmiſſiē ꝛ ꝯnōtiue
n̄ ſibi determinat. ſꝫ tm̄ bꝫ idē qd dicaᷓ
3ºº n̄ ēē ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ neº ꝛ ꝓ
uaº ſunt diſtīcta ſal n̄ eadē ¶ Iſta
ꝗ n̄ ꝯueꝑtītas n̄ ſuiᷓ pēē aliqm̄ enti
tatē iēnªm. ſꝫ (ol oꝫ dicē. ꝙ ſit pēē
n̄. i. pēē ꝗdē realitate: (ol ꝙ ſoᵐ dē
ſingliᷓ penes extēnªm. puta pēē ꝓſu
poēz ſbi. ꝛ pēē ꝯnōtiōez aptitudiēs
i ſubo q̄ ſunt extra ꝯcepᵐ formalē illi9
ꝓuatiōis ꝛc. ¶ Ad 3ᵐ pono iſtā ꝓpo
ſitiōez. ꝙ ra iº qd n̄ ē pꝫ ꝓdicari ex

tremū ꝯdictiōis poītiuū. n̄ ei ē extre
mū ꝯdictiōis. ēē (ōo extremū ꝯdicti
ōis ē extremū ꝯdictiōis poītiuū. di
cā ei ſic. ēē extmū ꝯdictiōis ꝛ n̄ ēē
extremū. ſimilis de cātura q̄ aī ſui cā
tiōez nl ē: dr ei uolulē ꝓducale. ꝛ ta
lia: (ōn lꝫ h9ōi poᵘᵃ n̄ pn̄t ꝓdicari de
iſtis ꝗditatiē: de iſtis q̄ n̄ ſunt. ꝓdi
cantur tm̄ denoīatiue. ¶ Ad 2ᵐ ē ꝛ̄ ad hoc
ꝙ de ꝓuatiºᵉ dr altrū extmū ꝯdictio
nis poītiuū. ſufficit ꝙ ſit ens ꝑmiſſiē
ꝛ ꝯnōtiue. ¶ Quātū ad 3ᵐ articulū
(otrū ꝓuaº ſit ꝓnᵐ tranſmutatiōis cui9 euidenª
ē ſciēdū. ꝙ ē 2ᵃ ꝯa int ꝓnᵐ ꝛ cāuſm. nā
i plus ſe hēt ꝓnciᵐ ꝙ cā. ꝓut9 ei ē
ꝓnciᵐ lis nō tm̄ cauſa. Inteº ꝑ ꝓnᵐ
qd ſoᵐ dicit ordiez. ꝓter idē qd dicit
cāſalitas. ꝙ cāſalitas nō ꝯpetit ꝓuatiōi
(ol pꝫ diſcurrēdo ꝑ oēs cāas ¶ Dico ꝑ
hoc 2ᵃˢ ꝓpoēs ¶ Pª ē iſta: ꝙ ꝓuaº ē
ꝓnᵐ in fieri. (ol ꝗꝓᵐ ad fieri. in q̄li
cunqꝫ trāſmutaciōe. ¶ Hec pꝫ ¶ Omnis
tranſmutatio per ſe (ōna habet duos
terminos per ſe: ſed generatio q̄ ge
neratur forma ignis. eſt per ſe (ōna
ꝗ̊ pꝫ: ſed termin9 a quo nō eſt n̄ ꝓua
tio. ꝓbo ꝙ nō materia: ꝙ ipa manet
ſub (otroqꝫ terminoꝝ. ꝛ illa eſt ſubꝫ
ꝯnatiōis. nec forma. ꝙ nullū agēs
naturale: intendit per ſe corruptiōez
alicu9 forme. ¶ Intentio eni naturalis
agētis. eſt ꝑ ſe facere ex nō igne ig
nē. ita ꝙ corꝝº forme aeris nō ē ꝑᵉ
in itentiōe agētis n̄ᵃal: ſed ſoᵐ ꝑ ac
cidens. ꝗ̊ ſeᷓ ꝙ iª ꝓuaº ſit ꝑᵉ termin9
a q̊ ¶ Cōfirᷓ. q̄n i mutaciōe. q̄ mutaᷓ
aer tenebroſ9 i lucē: ꝙ ē ꝑᵉ termin9
a q̊ i9 mutaciōis. nō aer. cū ipm eſt
ſubm. nec forᷓ ꝯria ipi luci: cū nulla
hēat. aliter mutaº fieret i tpe. nō in
inſtanti: qd eſt ꝯ illud ſecundi de ai
ma. oportet ꝗ̊ ꝙ ſit tenebra: ſed te
nebra ē ꝓuaº ꝗ̊ pꝫ. ¶ 2ª ꝓpoº ē iª: ꝙ
ꝓuaº eſt ꝓnᵐ ꝑ accns ꝗꝓᵐ ad ēē rei

Hec pbatur. Illud qd de se ē non ēē nec in eplis ꝯstitutiē rei pncipiate. nō est pnciᵐ pᵉ: ꝙtū ad ēē. puaº ē huꝰ modi ergo ꝛc. Maioꝛ pꝫ: q2 oē pncipiū pᵉ. ꝙtū ad ēē rei: habet ipm ꝯstituere. ¶ Hec ē ꝯdiº pncipij pᵉ. Minoꝛ paꝫ pº huꝰ ¶ Sꝫm itelligēdū. ꝙ puaº dicit pncipiū p accñs: nō ex eo: ꝙ cōicatur illi: qdꝫ ē pncipiū pᵉ. q2 mlta sūt huꝰ modi q̄ tamē nō habent rōēꝫ pncipij. sicut puatio. sed dr̄ pncipiū p accñs ex eo. ꝙ ē ad gn̄atioēꝫ naturalē necessario req̄sita: nō tanq̄ aliq̄d idr̄ns. Adueniēte ei termio mutatiōis cuꝰ puatio est terminꝰ a q̄: cedit mutatio ꝛ puatio ¶ 2º est itelligēdū ꝙ puaº de psenti est ꝯplex: q̄dā puans et negās geꝰ sui habitꝰ: ꝛ potn̄aꝫ ꝛ actū geꝰ dico phicū. Corꝛˡᵉ ꝛ incorꝛˡᵉ dr̄nt gn̄e phicō. i corupˡᵉ ei puat genus habitꝰ: actū ꝛ potn̄aꝫ ad ipꝫ habitū ¶ Item sunt alie puatioēs q̄ puāt actū ꝛ potn̄aꝫ. nō tamen subm̄ habitꝰ. vt surditas ꝛ cecitas. in eodē enī subō sunt. nō tn̄ dimittūt aptitudinē in subō ¶ Et de ista puatioē dīˢ ꝙ non est regssus ¶ 3º sunt aᵉ puationes q̄ puāt tm̄ actū. vt tenebre in iustū. imutatū. ꝛ ab istis possibilis est regssio ¶ Tercio sciēdū. ꝙ aliq̄d dicitur puari aº tripl'r ¶ Vnoº cū aliq̄d simpl'r non habetur: vt si dicā. lapis puatur uisu: q2 nō habet uisum. ¶ 2º dr̄ aliq̄d puari aº. qd nō hēt. ē tamē aptū natū habere. nō tn̄ ꝫ naturā ꝓpriā sue spēi: sed ꝫ naturā sui gn̄is ¶ Et istoº dr̄ talpa puari uisu: sibi eī non repugnat uisus: iꝙtū aīal. aliꝫ omni aīali repugnaret. 3º qn̄ aliq̄d caret aliq̄ qdꝫ aptū natū est habere. ꝫ naturam sue spēi: vt homo dicitur puari uisu: si sit cecus. q2 hōi nō repugnat habere uisum: q2 potiꝰ habet aptitudīeꝫ ad habendū uisū: pmis diobꝫ modis nō dr̄ ꝓpe. sed 3ºº: Et isto modo puatio est pncipiū ¶ Quātū ad q̄rtū articulū: vtꝝ puatio sit dīstincta a materia pono ista ꝯºnem ꝙ sic: vel saltē nō eadē: pbatur: q̄cūq̄ sic se habent: ꝙ vno manēte reliqᵘᵐ nō manet: iª nō sunt eadē: sed materia manēte nō manet puaº. adueniente enī forma cedit puatio ¶ Sꝫ ꝯtra ista ꝯºnē arᵉ: Illud qdꝫ inest mateᵉ circūscripte ab omni iº qd non ē iª: est idē cum m̄a: sed puacio est huꝰmodi ergo ꝛc: Minoꝛ pbaᵗ: circumscripta enī mª ab omni eo qd nō est illa: iª non hꝫ formā cum forma sit dīsticta a materia. ꝛ tamen potest habere illā ergo ꝛc. ¶ Preterea inter q̄cunq̄ ē real' distictio: inter illa ē real' relatio: cū distictio sit relatio q̄dā: sed iter ens ꝛ nꝰ cuꝰ ē puaº. nō pōt ēē real' relatio: cū oīs relatio realis sit iter extrema realia ergo ꝛc ¶ Pretereā illd qd nulla poᵃ potest separari a mª uidetur ēē idē cum mª: deus enī potest separare q̄cunq̄ distincta: q̄ꝝ vnū non dependet ab alio: ꝛ q̄ꝝ vtrūq̄ est absolutū: sꝫ puatio p nullam potn̄aꝫ est sepabil' a materia: pbo: deꝰ enī non potest facere ꝙ infinite forme: ad q̄s maª est i poᵃ ēēnt simul i mª. q2 deꝰ nō potest aliꝫ dare ꝙ mª potest recipere: mª enī nō pōt recipere omnes illas formas sil': ꝓpter eaꝝ maximā repugnantiam: Vnde poᵃ materie non est ad omnes actꝰ simul sic ꝙ simltas sit ex parte formarum vel ibi est simltas potn̄e: ꝛ nō potenᵉ simultatis. ergo si p nullā potn̄aꝫ omnes forme simul ēē possunt i materia: iª non habebit illas ad quas ē nata ergo ibi erit puaº ¶ Nō firmatur ar'les dicit pmo huꝰ: ꝙ maª ꝛ puaº sit idē numero: dr̄nt ā rōe. dīstictio ā mis est distictio p iteᵐ foᵐ: ergo dr̄nt ꝯceptibiliter ¶ Ad pᵐ tn̄eo. concedendo maioꝛē ꝛ negando mioꝛē ¶ Ad ꝓbatioēz dico. ꝙ ꝯcũſcepta mᵃ ab oı̄mi co a q̄ dıſtiguıtur mᵃ nec ē ꝑuata nec nō ꝑuata foꝛ̄lr̄: nec negata nec nō negata formaliter. puta per foꝛ̄lem incluſioēz hu9 vel illius. Oia eni̅ hec ſunt a mᵃ dıſtincta: ſed debet dici ꝑuata fundamētaliter: hoc eſt: ē fundamentū cui nō ineſt tal' forma: pōt tamē habere illā. vn̄ nec habet nec n̄ habet foꝛ̄liter. cū nō habere ſit negaᵃ dıſtincta a mᵃ ¶ Ad 2ᵐ dico: vbi ſciēdū. ꝙ dıſtinctio ꝯp̄e ſupta ꝛ ydētitas ꝛ diuſitas ab arꝫˡᵉ. 9°. meᵗᵉ habent eē ſolū īter entia realia. Sūt eni̅ paſſiones entis q̄ non ꝯuertūt vel tm̄ genus ſubi. cū g° ꝑuatio non ſit ens: nec debet dici dıſtincta nec idem ¶ Sed adhuc remanet rō: q2 illa n̄ ydētitas ē qd̄ relatio realis. g° dico ꝙ nō ydēptitas ē relacio realis ex pte alterı9 extremi. nō ex pte vtriuſq3. cū oīs relaᵒ ſit inter duas res. ꝛ cū relaᵒ accipiat ſuā entitatē ab extremis. debet g° dici: ꝙ illa nō ydēptitas non debet dici realis poſitiue ſed negatiue ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo maioꝛem ꝛ nego minoꝛē. Ad ꝓbacionē dico ꝙ ſiue deus poſſet omnes formas ſubducere ī materiā ſiue nō. de quo nᵗ ad ꝓpoſitū. hoc tamē nō obſtante ꝙ deus poſſet facere: ꝙ mᵃ non habeat aliqm̄ talem foꝛm̄: nō tamen eēt ꝑuata foꝛ̄liter ¶ Cōtra: iā eſt carenᵃ forme ibi: cū aptitudine ad ſubm̄: ¶ Cōcedo ꝛ dico. ꝙ caſu ſtante n̄ eſt carentia foꝛ̄liter. ſed ſolū fundamētaliter ¶ Ad ꝯfirmatioēz dico ꝙ ſunt vnū in numero ſuppoſitaliter: ſicut poitᵃ ꝑ° topicoꝝ: ꝙ aqua eſt idē in nūo cum ſubo. vn̄ eſt idē nūo accītalr̄. ꝛ diſtīguī diffinitiue ꝛ qditiue. nō g° ſolū ꝑ actū intel9 ¶ Sz g° ꝑdicta ē vna dubitaᵒ: q̄ eſt hec. vtrū ꝑuatioēs ꝛ negationes a nobis ītelligātur. Et vīᵗ ꝙ nō: q2 nichil poteſt appꝛehendi ab aliq̄ potēᵃ. n̄ ꝯtineat rōez obi ꝑꝑꝛ illi9 potēe: ſed ꝑuatioēs ꝛ neᵒnes nō īcludūt entitatē: q̄ eſt obm intel9 g° ꝛc̄ ¶ Rn̄deo. vbi ē ſciēdū: ꝙ ē vna opinio aureoli dicentis. ꝙ ꝑuatioēs ꝛ negationes ꝛ talia nō intelligunᵗ ī nobis per habitus oppoſitos ¶ Cū q2 oppoſitū nūq̄ repn̄tat oppoᵐ ¶ Cū q2 negaᵒ adiacet habitui oppoīto ſic ſubſtrato. vn̄ lucis negaᵒ adiacet luci. illud ā qd̄ repn̄tat ſubſtratū: n̄ repn̄tat illd̄ qd̄ adiacet circa illd̄. Qualiter ā intel9 in ītelligit ꝑuatioēs: dicunt ꝙ ītel9 effectiue ponit rē in aliq̄ eē ꝑticipato: ſi poītiue: tunc ē poſitiuū qd̄ intelligitur. ſi remouendo ꝑuatiue: tunc eſt negaᵒ vel ꝑuaᵒ: ita ꝙ illud qd̄ eſt ꝑuatū ꝓductū effectiue ab intelᵘ. ē ꝑuaᵒ vl' neᵒ qm̄ intel9 intelligit ¶ Cōtra hoc: ꝯuenit iſta opinio ſit g° phm̄ ꝛ ꝯmētatorē vbiq3 dicentes. ꝙ ꝑuatio ꝛ negatio nō habent eē nec ītelligi: niſi ꝑ poñam ex habitū. ꝑ° periarmenī ac. ꝑ° phiſicorū. 2° ꝛ 4° meᵗᵉ: tamē illa opīo dicta falſa ¶ Primū faᵐ ē qd̄ ymaginaᵗ cum dı̄: ꝑuatioēz intelligi per habitū qd̄ ſeᵗ: ex q̄ ſpēs habit9 repn̄tat ꝑuatioēz: hoc ā nūq̄ ītelligit. ꝑuatione eni̅ exn̄te habitus nichil ē: ꝛ per ꝯn̄s: ſpēs habitus nō repn̄tat ¶ Eſt g° intelligēdū. ꝙ ꝑuaᵒ intelligitur ꝑ habitū: ſicut totaliter ꝑ actūs. ꝑ hᵒ ꝙ eſt carenᵃ alic9 ꝑᵉ ītelligibil': vn̄ cum ītelligo ꝑuatioēz: nō ītelligo n̄ carentiā alic9 poītiui: ꝛ nō repꝛeſentatū ꝑ aliq̄d poſitiuū. q2 ꝑuaᵒ nullo mō ē repꝛeſentabil' cū ſit nichil ¶ 2ᵐ falſū qd̄ ymaginatur: ꝙ negaᵒ inſit et adiacet habitui oppoīto ſicut ſubſtrato vnde dicit: ꝙ negaᵒ lucis adiacet luci ¶ Cōtra impoſſibile eſt ꝙ ꝯtradictoriū adiacet ꝯdictorio: tanq̄ ſubſtrato: ſʒ negaᵒ eſt ꝯdictoriū habitus: ergo ⁊c. Maior pʒ. qꝛ vnū ꝯdictoriū tollit ⁊ interimit aliud ergo nō ſubiacet. ¶ Confirmatur rō. qꝛ ex adiacente ⁊ ſubſtrato cui adiacet fit aliquod vnū per ſe. vt ꝑ actꝰ 7ᵐᵒ meteᵉ. ſed ex negatiōe ⁊ habitu no fit vnū per ſe nec per accidens ꝑ ꝯmētatorē 4ᵒ meteᵉ caᵒ 9ᵒ et 10 q̄ dicat ꝙ materꝰ negatione ⁊ habitū ſunt non intelligit ergo ⁊c. 2ᵐ faᵐ: ꝙ priuatio ⁊ negaᵒ accipiūt eē poſitiuū ꝓductū ꝑ actū inteꝰ. Vn̄ ſi negᵒ habeat eē poſitiuū ꝓductū: ꝑ actū inteꝰ eēt ꝓceſſus in infinitū in talibꝫ eē ꝓductis ꝯtra eum ꝓbo de negatiōe q̄ negat illud eē poſitiuū ꝓductū ꝑ actū inteꝰ. aut pōt formari ꝑ actū inteꝰ vel nō. ſi ſic q̄ro de illo. ⁊ ſic in infinitū. ſi nō eadē ratiōe ſtandū fuit in prima ¶ Ad rōez in oppoſitū dico. ꝙ maior eſt vera de iᵒ qd̄ ē apprehenſibile a poᵃ per ſe: nō de illo qd̄ eſt ꝑ accn̄s. Vn̄ priuatio nō mouet intellectum ſed terminat: nō ꝑ ſe ſed ꝑ accn̄s ¶ Ad rōes principales dico. ꝙ auctoritas ariſᵗ eſt ꝓ nobis. qꝛ priuaᵒ ē per ſe nō ens ¶ Ad rōez dd̄ eſt. ꝙ ē ſciendū ꝙ illud dubiū: vtrꝫ in maᵃ ſunt infinite priuatiōes eſt difficultas ſatis dubia: ad quā poteſt dupliciter dici. Primo. ꝙ nō habetur ꝓ impoſſibili. infinitas priuatiōes eē in materia. Ponere enim infinita aliquorꝫ nō dicentiū ꝑfectionē nec aliquā entitatē poſitiuā eiuſmōi ſunt priuationes nō habetur ꝓ impoſſibili. ⁊ cum hoc ſatis ſtarē ¶ Aliter forte dicerent aliq̄: ꝙ tot in materia ſunt priuationes. q̄t ſunt forme poſſibiles in ea ꝓduci. ⁊ iſte non ſunt infinite: ſed finite: in infinitū. ita ꝙ poſt quodlibet ꝓductū poteſt aliud ꝓduci: ⁊ nunq̄ ē deuenire ad vltimum. ſic nunq̄ ſunt priuationes finite: in infinitum in materia

Queritur vtrum materia dicat aliquā entitatē actualē. preciſibilē ꝑ aliquā potentiā. ab oī forma. ꝙ nō videtur. Nulla poᵃ pure potentialis dicit aliq̄ actualitatē preciſibilem ab omī forma. maᵃ ē hmōi ergo ⁊c. Maior patet. ꝯdictio enī eēt ꝙ eēt pure poᵃlis ⁊ dicēt aliq̄ actualitatē: Minor pʒ ꝑ phm pᵒ phẏ. q̄ dicit ꝙ maᵃ ſcdm ſui naturā ē eē in potētia. idē 9ᵒ 2ᵒ meteᵉ. ¶ Confirmatur ꝑ ariſᵗlem 7ᵐᵒ meteᵉ. maᵃ nec ē q̄d nec q̄lis nec q̄nta nec aliquid horum q̄bꝫ ens determinatur. ſi eēt aliq̄ entitas ꝑ ipſam poſſet ens determinari. ¶ Item ariſᵗles pᵒ phẏ dicit. ꝙ maᵃ nō eſt preciſibilis nec ſeparabilis ab omī forma ¶ Ad oppoſitū. Oīs entitas aliam entitatem actualē ꝯponens ⁊ ꝯſtituens. dicit aliquā actualē entitatē: maᵃ ē hmōi ergo ⁊c: ſed iᵃ entitas ē prior omī forma ⁊ diſtincta realiter vt pʒ. ergo poterit preſcidi ab omī forma ¶ Primo. vbi ſic procedā. pᵒ dicā ad ꝓpoſitū queſiti. 2ᵒ mouebo aliq̄ dubᵃ circa ipſum ¶ Quātū ad pᵐ eſt ſciendū. ꝙ iᵃ q̄ſtio q̄rit duo. pᵒ q̄rit ſi maᵃ dicat aliquā entitatē diſtinctā a forma. 2ᵒ q̄rit ſi ipſa ſit ſeparabilis ab omī forma: ꝑ quamcunq̄ potentiā. pᵒ ergo videbitur de pᵒ. 2ᵒ de ſecundo ¶ Quātū ad primū fuit una opinio aureoli: quā reducā ad ꝓpoſitū q̄ dicit tria dicta ¶ Primum dictū ē ꝙ maᵃ nō dicit aliq̄ entitatē determinatā. diſtinctā a forma: ſed dicit potentialitatem purā ⁊ determinabilē. ⁊ ē indiſtincta ad oēs res materiales ¶ 2ᵐ dictū ē. ꝙ forma nō dicit aliquā entitatē determinatā. nec aliq̄ rem actu determinabilē. ſʒ q̄re iᵉ realitates maᵉ ⁊ forme ſunt alicuiꝰ naturae determinate. ita ꝙ ipſa materia ē quaſi inchoatiuū eē ꝯpoſiti. ⁊ forma eſt quod rō ꝯpletiua vel ꝯplementū huiꝰ inchoatiui: ex quibus duobꝫ puta ex inchoatiuo. ⁊ ex ꝯpletiuo ſuo: reſultat ipſa entitas compoſiti.

¶ 3ᵘˢ dictū ē. ꝙ mᵃ ⁊ forᵉ nō debent dici duo q̄. s; duo h9. nnciūt ei hoc. Ita ꝙ sicut ptes ī gtīᵒ non sunt ibi actu put locͥ axˡᵉˢ nono meᵉ: q̄ distīgᵗ ⁊ sepat: sed oēs sunt ibi ī potēnᵃ ⁊ una ab aᵒ nō diūsa nec separata: sed fundant oēs vnā ī distīctā realitatē ¶ Hanc ā opīonem sic pbat. Illud qđ soᵐ habet rōēz distīguēdi ⁊ distīgᵗbit. nō est aliqd hoc. nec dicit aliq̄d entitatē determīatā seu pcīcibilē. mᵃ ⁊ forᵉ sunt h9ōi ḡ ⁊c. Maioꝛ pᵃ ꝙ oē qđ dicit aliq̄m entitatē determinatā: ⁊ ē hoc aliqd. dicit entitatē cōstitutā ex distīctīᵛᵉ ⁊ distīctiuo. ⁊ tē nō dicit hoc soᵐ vt illď. ⁊ eēt pcess9 ī infinitū. Minoꝛ pᵃ pᵒ de maᵃ: ꝙ ipa habet rōēz distīgᵗbit. ꝙ ī fundamēto nature nˡ ē distīctū 2ᵒ meᵉ ¶ 2ᵒ pbatur de forᵉ. ꝙ ipa soᵐ hꝫ rōēm distīctiōis: ꝙ forᵉ est actus. act9 eīm distīgᵗ ⁊ sepat. Δᵐᵒ meᵉ ¶ Pred qđ non est aliqd forˡᵉ. non ē hᵒ aliqd nec aliq̄ entitas determīata: s; mᵃ ⁊ forᵉ nō sunt aliqd forˡit pᵒ h9 ḡ ⁊c. Maioꝛ uiᵃ clara. Oīs eī natura determīata vnᵃ qđ formatū. Minoꝛ pbatᵃ de forᵉ. ꝙ ipa nō ē pnᵐ forˡitatis. s; est qđ rō formatiua. 2ᵒ de mᵃ. ꝙ illa est qđ formabile ¶ Ista ymagīaᵒ n̄ placet e9 ipbaᵒ apparebit: ex 2ᵃ opinione. Pro p9 mo9 dicēdi ē iᵉ seq̄ns.

¶ Est pᵒ pmitto aliquas distīctiones de actu ⁊ poᵃ. ens eī p iᵃ 2ᵒ diuiditᵘ 9ᵒ meᵉ ¶ De potēa ḡ ē iᵃ pᵃ distīᵒ. ꝙ aliqd eē ī poᵃ pōt eē duplr. vnoᵒ subiectiue. aᵒᵒ obiectiue: ꝓ ꝙ giter dr duplex ē poᵃ. s. subiectiua ⁊ obieᵗᵛᵃ.

¶ Esse ā ī poᵃ subiectiua: ē eē subm vel fundamētū potēe actiue vel passiue: ita ꝙ tunc aliqd ē ī poᵃ subiectiua: quando talis potēa fundatur ī aliq̄ entitᵃᵗᵉ. vt ī subō ⁊ fundamēto. siue potēa sit actiua siue passiua. vt potēa ignis ad calefiēdū. Sed eē in poᵃ obiectiua nl aliud est. nisi eē obm potēe actiue vel passiue: vt potēe pductiue dei: vn̄ iᵃ dicuntur eē ī potēa obiectiua. q̄ sunt ꝑ eē ī potēa pducentis: sicut creature dicuntur ante sui cᵉatonē: eē ī potēa dei obiectiua. ⁊ res pducibiles denoiaᵗ a tali potēa. vnde illa ē eadē potenᵃ q̄ de9 pōt pducere angᵐ ⁊ cᵉatᵘᵃs creature dicuntur eē in potēa pducibˡᵉ. ⁊ a tali potēa pducentis denominātᵘ sic. Nō eī ista pducibilitas est aliqua potēa ī angˡᵒ fundata cū ipse sit nl sed est ipamet dei potēa denoīans eas pducibiles. vnde eadē scia q̄ scit deus cᵉaturas: creature denominātᵘ scite. ⁊ nō p aliq̄m potēaz siue sciaz in illis existētē: sic etiā pōt dici de potēᵃ

¶ Int istas duas potēas ē duplex dꝛīa pᵒ ꝙ ens in potēa subiectiua vertit ad actū p agere. si sit potētia actiua. p pati si potēa passiua. hoc appet. qm̄ pmus actus potēe actiue est agere. passiue vō pati. 3ᵒ phisicoꝝ. Ens ā ī potencia obiectiua vertit ad actum p pduci ī eē ¶ 2ᵃ dꝛīa est: qm̄ ens ī potencia subiectiua non transit in actū oppositū eēncialiter. esto ꝙ eius essentia sit ille actus Ens ā in potencia obiectiua transit ī illū actū eēnccialiter q̄ est mere actualis. q̄ ab eēntia non distinguitur vt statī pbabo.

¶ 3ᵃ dꝛīa est. ꝙ ens in potencia subiectiua est aliqd actu in se. si eni sit eē ī potēa actiuā: ipsa potest agere. manifestū ē. ꝙ ens ī potencia obiectiua non est aliqd in se ymo est purū nl. in se ¶ Quarta dꝛīa est: ꝙ ens ī potētia subiectiua non plurificatur nec numeratur ad plurificacionem ⁊ numeracionē actus oppositi sibi. vnū enim ⁊ idem est in potencia ad act9 oppositos: Ens autem in potenᵃ obiectiua plurificatur ad plurificacionē actuū oppoītoꝝ ¶ Ad euidenciā hoꝝ dictoꝝ formo duas ꝓpoēs ¶ pᵃ ꝓpoᵒ ē. ꝙ nulla res ī poᵃ obiectiua ex̄ñs. ē aliqđ ens vł aliq̄ entitas sed ē purū nichil. nā si dicēt aliq̄m entitatē talē. aut haberet eā a se aut ab alio. n̄ a se: iō videtur hoc firmū fidei: ꝙ iᵃ creatura nō habet ēē a se. vnde iohānis pᵒ: oīa ꝑ ipm̄ facta sunt ¶ Si autē ab alio. hoc nō potest ēē n̄ ꝑ ꝓductionē: ⁊ tunc sequūtur duo ¶ pᵐ. ꝙ ante sui ꝓductionē sit ꝓductū ¶ 2ᵐ ꝙ anꝙ̄ habeat existēciā: sit existēs: Quē enī ꝓductio ad existere terminatur. terminās īmᵒ actionē trāseūtē: oportet ꝙ sit ens actu. ista duo icludūt ꝯdictionē ꝰ ⁊c. ¶ 2ᵃ ꝓpoᵒ ē hec ꝙ ex̄ñtia non est distīcta ab eēntia eēntialiter. ꝓbatur. Qd̄ ꝑ9 distīnctū ab aliq̄ posteriori eēntialiter: potest ꝑ diuinā potēntiā existere sine eo. cū ꝰ eēntia sit ꝑoꝛ existēntia ꝑ te. ⁊ dnᵃ vł das ꝰ deus potest facere: ꝙ eēnᵃ existat sine ex̄ñtia qđ est contradcīo

¶ Ex quo patz: ꝙ opio illoꝝ q̄ ponūt eēntiā reꝝ ab eterno existere. ponēdo distinctionē eēntialē. īter eēntiā ⁊ existētiā est falsa. bene tamē pono distīnctionē ex natura rei inł eēntiā ⁊ ex̄ñtiā. de hac ā mᵃ vide alibi ¶ 2ᵃ distīnctio est ista. ꝙ actus ē duplex q̄dā formalis largiens ēē specificū illi9 est. ⁊ talis dicitur actus forme.

Ali9 est transcēdens q̄ dr̄ entitati9 q̄ cū poᵃ obiectiua diuidit ens ¶ Sꝫ ꝯ istā diuīsionē entis ī actū ⁊ poñaz obiectiuā arguit aureolus: nulla diuīsio entis sit ꝑ nichil. sed illđ qđ ē tm̄ in poñā obiectiā est nichil ꝰ ⁊c. Maᵒʳ patet. qꝛ alit altrū ꝯdictoꝝ diuideret reliquū. et mioꝛ patz ex ꝓcedente ꝓpoē ¶ Item actus ⁊ poñā sūt drē cuiꝫlibet ꝑdicamēti. cū diuidūt om̄e ens 1ꝙ mecꝛ. sed ēē ī poñā obiectiua non est drā cui9libet ꝑdicamēti cuꝫ nullū ꝑdicamētū extendatur ad nō ens ¶ Rndeo ⁊ dico ad ꝑmū. ꝙ idꝫ qđ est ī poñā obiectiā: nō est aliqđ ī se sed est aliqđ ī sua causa ⁊ hoc sufficit ¶ Aliter pōt dici. ꝙ maioꝛ n̄ habet vitatē de diuīsione distractiua. in q̄ vꝫ altrū diuidentiū distrahit a rōe diuisi. sicut dim9 ꝙ homo diuiᵈ per mortuū ⁊ viuū. homo mortu9 tamē nō est homo ¶ Ad 2ᵐ aliqđ extēdi ad nō ens pōt ēē dupliciter ¶ Pmoᵒ ꝙ rō nō entis sit ꝯstitutiā alicui9 spēi

¶ Aᵒᵒ ꝙ aliqđ cui ꝯpetit rō illi9 generis sit nō ēēs id est nō exñs ī se. sꝫ ī sua causa. ꝑmoᵒ nullū ge9 extenditᵘʳ ad nō ens ¶ 2ᵒᵒ bene pōt ¶ Aliter possꝫ dici ꝙ illa poᵃ ad q̄m extendiᵗᵘʳ ge9 ꝑdicamētū nō ē poᵃ obiectiā ¶ His ꝑmissis pono istā ꝯᵒnē. ꝙ materia dicit aliq̄m entitatē actualē ⁊ distictam a forma ¶ Hec ꝓbatur sic. Omne qđ terminat actualē dependenciā actualit actualis entitatis. ē eēntialit et de se ens actu. mᵃ est hui9mōi ꝰ ⁊c. Maioꝛ patet. ꝑ9 eī aliqđ est ēēs actu q̄ determinet dependenciā ⁊ iherentiam alteri9. qꝛ trminare actu nō pōt debiliter n̄ enti in actu. Minoꝛ patz Maᵃ determinat inherentiam ⁊ dependentiā forme. q̄ non potest ēē sine materia ¶ Item om̄e inexistēs actualiter toti. cui9 iexñtia dependet ab eius existenᵃ. hui9mōi est ens ī actu ¶ Ista patet. nā duobꝫ eēntialit ordīatis priori posteriori poniᵗᵘʳ ⁊ ꝑ9. sꝫ existere ⁊ inexistere sunt hui9mōi. sic ꝙ ꝙ ꝑ9 est aliqđ existēs q̄ inexistēs. ꝰ cum materia sit actualit inexñs toti. seqᵗᵘʳ ꝙ sit ens actu ¶ Preterea omnis entitas actualis. eēntialiter ꝯposita includit actualiter duo ꝑncipia eēntialiter distīcta. q̄ꝛ qđlibet sibi inexistit sed aliqđ est totū. cuius ꝑncipia sūt

materia ⁊ foꝛ̄. g̊ mᵃ ⁊ foꝛ̄ dicunt de
entitates actualᵉ dꝫſtictas ¶ 2ᵃ 9ᵒ ē.
ꝙ iſta m̄a lꝫ i ſua ēētia dicat actū
entitatē nō tn̄ foꝛ̄lē. pbaᵗ ¶ Actus
foꝛ̄lis eſt foꝛ̄. ſꝫ m̄a i ſua ēētia nō
icludit foꝛ̄m cū ſint pnᵃ ēētialiter
diſticta g̊ ꝛc̄. ¶ Sꝫ ꝫ iſtā 9ᵒnē arᵗ
ſic. cuicū̄ꝗ debetur aliq̄ actual opa
tio. ipm̄ icludit aliꝗ foꝛ̄m ⁊ actum
foꝛ̄lē. ſꝫ mᵉ debeᵗ aliq̄ actual opatio
g̊ ꝛc̄. Maioꝛ patet. Oīs ei opaᵒ ē a
forma. mᵉ ei cū ſit pncīᵐ pure paſſi
nū nulla debeᵗ actualitas. Mīoꝛ pᵗ.
ꝗꝛ pncipiare ⁊ 9ponere ſunt qdꝫ act9
⁊ q̄dꝫ opatioēs q̄ debentur mᵉ ſ͡ᵒt eſt
dꝫſticta a foꝛ̄ ſ͡ᵒt paꝫ g̊ ꝛc̄ ¶ R̄nſeo
credo ꝙ nō bene poteſt negari oīs ac
tualitas a m̄a. i q̄ fundantur re9 qui
cauſanᵗ a fundamēto ¶ Et ſi dicas ꝙ
cauſantur i tmīo: ſicut dicit ſ͡ᵒna o-
pinio adhuc hēm9 ꝓpoitū. mᵃ ei eſt
alterū extremū ⁊ termi9 relationis.
Dicerē g̊ ꝙ oīs act9 dicens ꝑfectio
nē ꝑ modꝫ mot9 ſiḡfi: ē ab aliq̄ foꝛ̄
9ponere ā ⁊ 9ſtituere nō ſunt actus
ꝑ modꝫ motus ſiḡfi ¶ Hijs uiſ tn̄
do ad rōēs aureoli ¶ Ad pmā cum
dr̄. Illd qd habet ꝛc̄. nego maioꝛē.
¶ Ad pbatioēꝫ cū dr̄. ꝙ om̄e qd dicit
ꝛc̄: Dico ꝙ faᵐ eſt ſ͡ᵒliter accipiēdo
ſed ſ͡ᵒū ē de hoc aliq̄ accipiēdo 9poiᵗᵐ
nō ā de ſimplici: ⁊ ſic nō eſt ꝓceſſus
i infinitū. ſ͡ᵒm ēē dꝫſtiḡbile dꝫſtictiᵉ
⁊ ēē dꝫſtictū non repuḡt diuſimode
accipiēdo. mᵃ ſ͡ᵒo eſt purū dꝫſtiḡle
dꝫſtictioē q̄ ē ꝑ foꝛ̄m. ⁊ ſic itelligē-
dū eſt illd: i fundamēto nature n̄ l ē
dꝫſtictū. hoc uerū eſt dꝫſtictioē foꝛ̄-
li. illa ei i ēētia ſui non icludit for
mā. ſed n̄ lomi9 ē ꝗꝛ dꝫſtictū dꝫſticti
one entitatiua. ⁊ io eꝗuocas de eſſe
dꝫſtictū. Similr̄ de foꝛ̄ dico. ꝙ diſti
ḡt dꝫſtictione formali. ⁊ hoc nō ob
ſtāte illa ē ꝗꝛ dꝫſtinctū dꝫſtictioē en

titatiua ¶ Ad ſecundꝫ dico. ꝙ ma-
ioꝛ ē falſa. Non eñi omnis entitas
determinata eſt foꝛ̄ta. ſed q̄dꝫ foꝛ̄m
bilis ⁊ q̄dꝫ foꝛ̄tiua ¶ Q̄ntum ad ſe
cundū articulū pmi articuli. ſ͡ᵒbi e-
rat uidendꝫ. ſi maᵃ eſt pſciabilis ab
omni forma eſt ſciendꝫ: ꝙ erat ſ͡ᵒna
opinio ⁊ eſt thome ⁊ oīm ſeq̄ntium
cū. q̄ ponit partē negatiuā. ꝙ ꝑ nul-
lam potentiā mᵃ eſt ſepabilis ab oī
forma ¶ Hoc autē ꝓbat pmo taliter
Illdꝫ qdꝫ implicat manifeſtā 9dicti
onē. nulli ſubeſt potentie: ſeu ſ͡ᵒtuti
ſed materiā exiſtere ſine forma eſt
h9modi g̊ ꝛc̄. Minoꝛ ꝓbatur. ꝗꝛ ēē
actu: ſ͡ᵒel ē forma uel 9ſequēs foꝛ̄ꝫ
Sed mᵃ ſine foꝛ̄ non eſt forma: nec
habet formā. g̊ ēēt actu et non eſſet
actu qdꝫ ē contradictio ¶ Item m̄a ē
pura potentia. 4ᵒ meᵗᵉ et pmo hui9
ſi g̊ eſſet actu ⁊ ſeparata a forma eſ
ſet potentia et non potentia Tū et
ꝗꝛ omne eſſe ē a forma per boecium
¶ Item q̄nto aliq̄ ſunt magis ſ͡ᵒnū
tanto min9 ſunt ſepabilia. ſed mate
ria ⁊ forma ſunt magis ſ͡ᵒnū ꝗꝛ ſub
iectū ⁊ ſua ꝓpa paſſio: q̄ ſunt omni-
no inſeparabilia. g̊ multo magis m̄
teria ⁊ forma. Maioꝛ patet. ꝗꝛ ſ͡ᵒm
tas arguit ꝓpinquitatē. ⁊ ꝓpinqui-
tas indiuiſionē Minoꝛ patet ꝙ materia
⁊ forma ſit ſ͡ᵒnū ꝑ ſe: ⁊ ſic nō ꝙ ſb
iecto ⁊ ſua paſſione. cū ꝙ ipſis non
reſultat aliqdꝫ tertiū: ſ͡ᵒt ſe habeant
ꝓpe ſ͡ᵒt actus ⁊ potenᵃ ¶ Preterea im
poſſibile eſt creaturā exiſtere ſine cō
ſeruatione ⁊ dependencia actuali ad
deū: ſꝫ iᵃ ſunt q̄dꝫ forme g̊ ꝛc̄. Mi-
noꝛ patet. cū 9ſeruacio ⁊ dependenᵃ
ſunt q̄dꝫ accn̄tia ⁊ ꝑ 9ns q̄dꝫ forme
¶ Correlatiuorum ſ͡ᵒnū correlatiuū n̄ poſt
exiſtere ſine alio. ſed materia ⁊ foꝛ̄
ſunt correlatiua ꝙ 2ᵒ huius g̊ ⁊ cē
¶ Item in tali ſepatione. ſ͡ᵒel de9

aliq̄d ĩfluit ĩ m̃a vel n̄l. ¶Si aliq̄d ẽtĩ ĩfluẽtia talis hꝫ r̃ōnẽ forme. g° maª n̄ ē sine om̄i for̃. ¶Si n̄t g° m̃a ĩq̄ptū ē de se ĩ ẽẽ naturali ꝛ si nulla for̃ esset nō repugn̄t ẽẽ ĩ actu. ex q̄ seq̄ ꝙ cum ẽẽt actu nō sit p̄ter actū. m̃a ĩ se vel est actus ꝛ ꝑ ꝯñs nō erit poª passiu̾ pura: vel ē ꝯposita ex actu ꝛ poª. qđ repugn̄t eiꝰ simplicitati. ¶Tū q̄r ꝙ deus p̄mo ꝯser̃bat m̃az me^te forma. modo q̄ seruat ĩ v̄tute ꝓp̄a. ¶Ex q̄ iu̾ꝫ ꝙ aliq̄d sit ĩclusiue ĩfluxū ĩ mª

¶Ista opio non placet iō ponā ꝯ°nē ad oppositū. ꝙ m̃a est sepabil ab oĩ forma tam sūbali q̄ꝫ accñtali. ꝓbatur. om̄e absolutū ẽẽntialit̾ distictū p̄ꝰ a° nō dependens ab alio. pōt ẽẽ sine i°. sꝫ mª reᵘ forme ē hꝰmodi g° ꝛc. Maᵒʳ patet ꝙ ĩdependens ĩq̄ptū tale. ē sepabile ab om̄i a q̄ nō dependet ꝛ a q̄ ẽẽntialiter distiguit̾. ē ĩdependens. vnde dico absolutū. ꝓpt̾ ĩstātiā q̄ posset fieri de duobꝫ relatiũs. ¶Dico eciam distictū ẽẽntialiter ꝓpt̾ ĩstātiam q̄ posset fieri de ꝓp̄a passioē. ꝛ patꝫ ꝙ mª ē q̄d absolutū cū sit de ẽẽntia absoluti ꝛ p̄oꝛ forma: cū sit receptiuā eiꝰ vñ arist̾les p̄° me^te vōt m̃az pandoꝛeos. i. receptaculū oĩm for̃ꝝ. ¶Ista magis dependet accñs a sūbo q̄ꝫ m̃a a for̃. sꝫ accñs ꝑ diuinā potẽciaz p̄t ẽẽ sine sūbo vt patꝫ ĩ sacramẽto altaris g° ꝛc. Maioꝛ patꝫ. ¶Tū ꝙ acciñs ē posteriꝰ sūbo. mª vero p̄oꝛ for̃. magis enĩ dependet posteriꝰ a p̄oꝛi q̄ꝫ p̄us a posterioꝛi. oē enĩ dependens hẽt r̃ōnẽ posterioꝛis. ꝛ posteriꝰ r̃ōnẽz dependentis. p̄ꝰ q̄ r̃ōnẽz ĩdependentis. ¶Tū q̄r ꝙ ẽẽ ꝑ se magis ꝯpetit sūbe q̄ꝫ accñti mª q̄ sūba ē. ¶Tū ex n̄ sūba nō sit sūba p̄mo hꝰ. vñ nō uideo quō isti possūt negare sepatioẽz mᵉ a forma. si enĩ v̄itas fidei nō obuiasset: nō dubito. q̄n idē dicẽnt de accĩte. quō g° tertiarie loquūtur: cū a deo q̄ om̄ipotẽs ē auferant m̃az posse sepaꝛe a for̃. cum hoc nō implicet ꝯdictioẽz

¶Preterea. q̄cunq̄ 2° sic absoluta cãntur ab a° agẽte libere: q̄ꝝ vnū nō dependꝫ ab altero. vno ꝓducto potest cessare productio alteriꝰ: sed mª ꝛ for̃ sunt 2° absoluta q̄ a deo libere ꝓducūtur. et mª a for̃ nō dependet cū sit p̄oꝛ g° deus ꝓducta m̃a pōt cessare a ꝓduc°e forme

¶Preterea q̄cunq̄ duo sic se habent. ꝙ vnū imme^te cãtur a deo ꝛ n̄ potest causari a natura: a° vero cãtª a natura. potest ꝑ diuinā potenciam vnū sine altero fieri ¶Tū ꝙ cãtū imme^te a deo pōt a deo ꝯs̄uari remoto q̄cunq̄ alio a natura ¶Tū ꝙ deꝰ p̄t impedire actioẽz nature g° ꝛc

¶Cōtra h̄ sunt aliq̄ dubia ¶Primū vtꝝ m̃a sic sepata sit alicubi ¶2ᵐ vtꝝ sit mobilis ad aliqđ vbi ¶3ᵐ vtꝝ habeat reᵐ t̾miatiõis ad deū cãtez ¶4ᵐ ꝙ dualitas ꝛ pluralitas ĩsūt aliq̄bꝫ materiis sepat̾ a suis for̃is sunt enĩ iª distīcta ꝛ nō vnū. hꝰmōi q̄ oĩa sunt q̄dā forme g° ꝛc ¶Cōfirm̃tª ista ꝓpo°. ꝙ circūscp̄ta m̃a ab oĩ for̃ vel ip̄a est eadē cum deo vel distīcta oꝛi distīncta g° ĩn illa fundatur distinctio q̄ est q̄dā forma. si idē g° deus ꝛ v̄tute adhuc habetur ꝓpositum. ꝙ ꝑdē ptitas est q̄dā forma ¶Assumptum huius confirmationis patet per aristotilem decimo methaphisice. q̄ ponit ꝙ ista sunt immediata circa ens scilicet idem et distinctum

¶Respondeo ¶Ad p̄mum dico. ꝙ posset ẽẽ alicubi si poneretur infra vniuersum. non tamen circumscriptiue ꝛ occupatiue. cū non haberet q̄ntitatem. sed diffinitiue vel determinatiue. sicut ponitur de angelo. nō ẽẽt autem alicubi si poneretur extra vniuersum. cum ibi non sit locus. sicut nec si angelꝰ

peueniētur extra vniūsū nullo modo
haberet vbi ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ mot9
ꝯsequitur form. Quā ꝑ exigētiā forme
ē mot9 na^alis: siue ad unā drām
poⁿis: sicut ē mot9 grauiū ꝑ leuiū.
siue ad oēm. sicut ē ī motu aīaliū
ñ gᵒ mᵃ sepata circumscribatur ab omi
forma. ipa ꝗᵐ ē de se nō mouetur.
gᵒ ēēt ¶ Rñdeo vbi de9 vellet. vel
sursum vel deorsum vel ī aliq̄ loco.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sic. Contra de9 est
q̄d formal ¶ Rñdeo ꝑ dico ꝙ de9 creature
ad deū. nō est distict9 ēēntialr̄
ab iᵃ creatura. vn̄ de9 nō potest creaturā
separe si habeat reᵐ dependentie
ad ipm ¶ Contra tūc oīa ēēnt adaliꝙ
ꝑ nl ēēt absolutū ¶ Dico ꝙ nlla
creatura est ēēnciali absoluta. sȝ oīs
ēēntialiter relatiua licet tn̄ sit ad aliq̄
ēēntialiter. nō tamē forlr̄iter. talis
eni de9 est forliter distict9 a creatura.
licet nō ēēntialr̄ ¶ Z negᵃ. n.
creature circumscṗte ab omi eo q̄d ē
extra e9 ēēntiā. cū eni sit circumscṗta
adhuc a deo dependet: licȝ ei materia
ab omni forma separeᵗ: a q̄ ēēntialr̄
distīguitur. nō tamē ab iᵃ cum q̄
est idem cuiusmōi ē iste de9 q̄ ē nulli9
pdicamēti ¶ Ad 4ᵐ rñdeo. licȝ dicat
opio. q̄ ā ui^z illi9 ockm̄. ꝙ nūs
non distīguitur ab illis sup̄ q̄ fundatᵃ
ideo nō ēēt difficultas de roē ¶ Hoc
tamē nō uidetur in ꝯtrariū: nc̄is ei doctoribȝ
est repugnās ¶ Ideo dico ꝙ 2ᵉ
maᵉ circumscṗte ab omi for q̄ distinguūtur.
ille nō dicerentur plures formaliter
nec distincte forlit. nec due
formaliter sed solū fundamtaliter.
¶ Aliq̄ ā pnt ēē 2ᵒ fundamētalr̄. que
tamē nō icludūt dualitatē ¶ Id dico
de aliis. cū ei dualitas sit q̄ddam
rōns. ab iᵒ potest subm separi ꝑ diuinā
poñaz. sicut fuit sup̄ habibȝ de
duobȝ albis. ꝙ de9 potest facere. ꝙ
nō sunt similia forlr̄. licȝ sint similia
fundamētalr̄. hoc ē ꝙ sunt iᵖ fundamenta
sup̄ q̄ fundari pōt silitudo
¶ Ad rōes alteri9 opionis ꝯtra eos ¶ Ad
pᵐ dico ꝙ nō ē ꝯdictio ¶ Ad pmam
ꝓbatioēz dico. ꝙ duplex ē act9. vn9
forlis. ali9 entitati9. ṗ9 ā soᵐ est ꝑ
form ꝑ iᵐ nō habet mᵃ sepata. sȝ bn̄
2ᵐ ¶ Ad 2ᵃᵐ ꝓbatioēz dico. ꝙ hec
ē poᵃ subiectia q̄ n̄ repugnt actui. vn̄ n̄
nō repugnt mᵉ ꝙ sit ī potēa subiectia
ꝑ ī actu opposito potēe obiectie ¶ Ad
3ᵃᵐ ꝓbatione q̄ ē boecij dico ꝙ oīme
ēē forle ꝑ specificū est a forma. nō
autem de aᵒ ēē ¶ Ad 2ᵐ pncipale
dico. ꝙ est duplex vnitas. s. vnitas
vnionis ꝑ vnitas ꝯdeptitatis. pmā vnitatē
magis habent mᵃ ꝑ for ꝗ sbȝ
ꝑ ꝓꝓa paᵒ. 2ᵃᵐ e9 ¶ Per hoc dico ꝙ
ꝗto aliq̄ sunt magis vnū vnitᵗᵉ ꝯdētitatis
tanto sunt mi9 sepabilia. nō
ā de vnitate vnionis ¶ Ad 3ᵐ patet
ꝙ iᵃ sunt idȝ cū q̄libȝ creatura: vt paȝ
ī 2ᵒ duᵒ ¶ Ad ꝯfirmatioēz. mᵃ pōt sui
duplr̄. vno modo ꝑ ei9 potēaz absolutam
¶ Aᵒᵒ iꝗᵐ iformata. ṗᵒᵒ ē absoluta
ꝑ sic pōt separi. 2ᵒᵒ nō ¶ Ad q̄rtū
dico ꝙ de9 pōt face: ꝙ nᵗ ifluat. ꝗ
ꝗ ei de9 pōt face meᵗᵉ cā 2ᵃ pt facere
ꝑᵉ ꝑ ī virtute ꝓꝓa ¶ Ad pmā probatioēz
nego ꝯnaz ¶ Ad ꝑ ꝙ ī iᵃ mᵃ
est act9 entitati9 nō ā formal ¶ Ad
2ᵃᵐ ꝓbatioēz dico. ꝙ licet pus ꝯseruaret
meᵗᵉ for. mᵒ tn̄ potest ī virtute
ꝓꝓa ꝗpris nᵗ nouiter ifluat ¶ Quātū
ad 2ᵐ articulū. vbi erant aliq̄ duᵃ
remouenda mouebo aliq̄s dubitatioēs
¶ Pᵃ ē hec. vtrū mᵃ sit ꝯnabil ꝑ corruptibil
¶ Rñdeo. vbi pono aliq̄s distinctiones
¶ Pᵃ ē hec. ꝙ aliq̄d ēē ꝯnabile
ꝑ corrˡᵉ potest ēē duplr̄: vno mᵒ
subiectie. et ē subm ꝯnatiois et corruptiois
/ aᵒᵒ obiectiē vt terminatiue
eo ꝙ ē obm ut tm9 ꝯnatiois ꝑ cor-

aliq̄d īfluit ī m̄a ꝟl nl. ¶Si aliq̄d cū īfluẽtia talis hʒ r̄oēʒ forme. g̊ m̄a n̄ ē sine om̄i for̄. ¶Si n' g̊ m̄a īq̄ptū ē de ſe ī ēē naturali ꝛ ſi nulla for̄ eſſet nō repugn̄t ēē ī actu. ex q̊ ſeq̄ ꝙ cum ēēt actu nō ſit ꝑter actū. m̄a ī ſe ꝟl eſt actus ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō erit po^a paſſiuā pura: ꝟl ē ꝯpoſita ex actu ꝛ po^a. qđ repugn̄t ei9 ſimplicitati. ¶Tū ꝗ ꝙ deus ꝑmo ꝯſer̄bat m̄aʒ me^te forma. modo q̄ ſeruat ī ꝟtute ꝓpria. ¶Ex q̊ uidetur ꝙ aliq̄d ſit īcluſiue īfluxū ī m^a ¶Iſta opīo non placet idō ponā ꝯ°nē ad oppoſitū. ꝙ m̄a eſt ſeꝑabil ab oī forma tam ſubāli q̄ȝ accn̄tali. ꝓbatur. om̄e abſolutū ēēntialit' diſtictū ꝑ9 a° nō dependens ab alio. pōt ēē ſine i°. ſʒ m^a re^u forme ē h9modi g̊ ꝛc. Ma^or patet ꝙ īdependens ī q̄ptū tale. ē ſeꝑabile ab om̄i a q̄ nō dependet ꝛ a q̄ ēēntialiter diſtiguitur. ē īdependens. ꝟnde dico abſolutū. ꝓpt' īſtātiā q̄ poſſet fieri de duobʒ relatīs ¶Dico eciam diſtictū ēēntialiter ꝓpt' īſtātiam q̄ poſſet fieri de ꝓpria paſſiōē. ꝛ patʒ ꝙ m^a ē q̄d abſolutū cū ſit de ēēntia abſoluta ꝛ prior forma cū ſit receptiuā ei9 ꝟn̄ ar̄les p° me^te ꝟōt m̄aʒ pandox eos. i. receptaculū oīm for̄ ¶Ita magis dependet accn̄s a ſubo q̄ȝ m̄a a for̄. ſʒ accn̄s ꝑ diuinā potn̄aʒ pt' ēē ſine ſubo ꝟt patʒ ī ſacramēto altaris g̊ ꝛc. Maior patʒ ¶Tū ꝙ accīs ē poſteri9 ſubo. m^a ꝟo prior for̄. magis enī dependet poſteri9 a priori q̄ȝ prius a poſteriori. oē ei dependens hēt r̄oēm poſterioris. ꝛ poſteri9 r̄oēʒ dependentis. ꝑ9 q̄ r̄oēʒ īdependentis ¶Tū ꝗ. ꝙ ēē ꝑ ſe magis ꝯpetit ſube q̄ȝ accn̄ti m^a q̄ ſuba ē ¶Tū ex n̄ ſba nō ſit ſba ꝑmo h9. ꝟn̄ nō uideo quō iſti poſſūt negare ſeꝑatiōēʒ m^e a forma. ſi enī ꝟitas fidei nō obuiaſſet: nō dubito. q̄n idē dicerent de accīb9. quō g̊ termīorie loquūtur: cū a deo q̄ om̄ipotēs ē auferant m̄aʒ poſſe ſeꝑare a for̄. cum hoc nō implicet ꝯdictiōēʒ ¶Preterea. q̄cunq; 2° ſic abſoluta cauſantur ab a^co agēte libere: q̄ꝝ ꝟnū nō dependʒ ab altero. ꝟno ꝓducto poteſt ceſſare productio alteri9: ſed m^a ꝛ for̄ ſunt 2° abſoluta q̄ a deo libere ꝓducūtur. et m^a a for̄ nō dependet cū ſit prior g̊ deus ꝓducta m̄a pōt ceſſare a ꝓduc^oe forme ¶Preterea q̄cunq; duo ſic ſe habent. ꝙ ꝟnū imme^te cauſatur a deo ꝛ n̄ poteſt cauſari a natura: aliud ꝟo cauſat^a a natura. poteſt ꝑ diuinā potenciam ꝟnū ſine altero fieri. ¶Tū ꝙ cauſatū imme^te a deo pōt a deo ꝯſeruari remoto q̄cunq; alio a natura. ¶Tū ꝙ de9 pt' impedire actiōēʒ nature g̊ ꝛc. ¶Contra h̄ ſunt aliq̄ dubia ¶Primū ꝟtrū m̄a ſic ſeꝑata ſit alicubi ¶2m ꝟtrū ſit mobilis ad aliqđ ꝟbi ¶3m ꝟtrū habeat r̄oēm terminationis ad deū cauſantē ¶4m ꝙ dualitas ꝛ pluralitas īſūt aliq̄bʒ materiis ſeꝑatis a ſuis for̄is ſunt ei īa diſticta ꝛ nō ꝟnū. h9mōi q̄ oīa ſunt q̄đ forme g̊ ꝛc. ¶Confirmat^a iſta ꝓpo°. ꝙ circumſcripta m̄a ab oī for̄ ꝟl ipā eſt eadē cum deo ꝟl diſticta. ſi diſtincta g̊ in illa fundatur diſtinctio q̄ eſt q̄dā forma. ſi idē g̊ deus ꝛ terra adhuc habetur ꝓpoſitum. ꝙ ydēptitas eſt q̄dā forma ¶Aſſumptum huius confirmationis patet per ariſtotilem decimo methaphiſice. q̄ ponit ꝙ iſta ſunt immediata circa ens ſcilicet idem et diſtinctum ¶Reſpondeo ¶Ad primum dico. ꝙ poſſet ēē alicubi ſi poneretur infra ꝟniuerſum. non tamen circumſcriptiue ꝛ occupatiue. cū non haberet q̄ntitatem. ſed diffinitiue ꝟl determinatiuē. ſicut ponitur de angelo. nō ēēt autem alicubi ſi poneretur extra ꝟniuerſum. cum ibi non ſit locus. ſicut nec ſi angelꝰ pueniatur extra vniūsū nullo modo haberet vbi ¶ Ad 2m dico ꝙ mot9 ꝯsequitur form. vnā ꝑ exigētiā forme ē mot9 na'alis: siue ad unā dīam poīs: sicut ē mot9 grauiū ꝛ leuiū. siue ad oēm. sicut ē ī motu aīaliū ñ ꝗ̊ mª separata circūscribatur ab omi forma. ipa ꝗ̄ꝫm ē de se nō mouetur. ꝗ̊ ēēt. ¶ Rñdeo vbi de9 vellet. vel sursum vel deorsum vel ī aliq̄ loco.

¶ Ad 3m dico ꝙ sic. Cōtra re9 est q̄dā formalis ¶ Rñdeo ꝛ dico ꝙ re9 creature ad deū. nō est distinct9 ēēntialr̄ ab ipa creatura. vn̄ de9 nō potest creaturā separe n̄ habeat rēm dependentie ad ipm. ¶ Contra tunc diceret adaliquid ꝛ nil eēt absolutū ¶ Dico ꝙ nlla creatura est ēēnciali absoluta. sz oīs ēēntaliter relatiua licet tn̄ sit ad aliquid ēēntaliter. nō tamē forliter. talis eni re9 est forliter distinct9 a creatura. licet nō ēēntialr̄ ¶ 3 negº. n. creature circūscpte ab omi eo qd ē extra e9 ēēntiā. cū eni sit circūscpta adhuc a deo dependet: licz ei materia ab omni forma separe': a q̄ ēēntialr̄ distīguitur. nō tamē ab ipa cum q̄ est idem cui9modi ē iste re9 q̄ ē nulli9 pdicamēti ¶ Ad 4m rñdeo. licz dicat opio q̄ ñ mi² illi9 ockm̄. ꝙ nūq̄ non distīguitur ab illis sup q̄ fundatª ideo nō ēēt difficultas de rōe ¶ Hoc tamē nō videtur mi verū: nīs ei doctoribz est repugnās ¶ Ideo dico ꝙ 2e mae circūscpte ab omi for. q̄ distīnguūtur. ille nō dicerentur plures formaliter nec distīcte forlir̄. nec due formaliter sed solū fundamētaliter.

¶ Aliq̄ ē pnt ēē 2º fundamētalr̄. que tamē nō icludūt dualitatē ¶ Id dico de aliis. cū ei dualitas sit qddam relatiūs. ab ipo potest subm separi p diuinā potēciā. sicut fuit sup habitū de duobz albis. ꝙ de9 potest facere. ꝙ nō sunt similia forlr̄. licz sint similia fundamētalr̄. hoc ē ꝙ sunt ipa fundamenta sup q̄ fundari pōt silitudo

¶ Ad rōēs alteri9 opiōis ꝯtrarie ¶ Ad pm dico ꝙ nō ē ꝯdictio ¶ Ad pmam pbatiōēz dico. ꝙ duplex ē act9. vnu9 forlis. ali9 entitati9. p9 q̄ som est p form ꝛ im nō habet mª separata. sz bn̄ 2m ¶ Ad 2am pbatiōēz dico. ꝙ hec ē poª subiectiua q̄ n̄ repugnat actui. vn̄ n̄ nō repugnat mª ꝙ sit ī potēcia subiectiua ꝛ ī actu oppoito potēcie obiectiue ¶ Ad 3am pbatiōē q̄ ē boecii dico ꝙ omē ēē forle ꝛ specificū est a forma. nō autem de aº ēē ¶ Ad 2m pncipale dico. ꝙ est duplex vnitas. s. vnitas vniōis ꝛ vnitas ydēptitatis. pmā vnitatē magis habent mª ꝛ for. ꝙ sbz ꝛ spa paº. 2am eg9 ¶ Per hoc dico ꝙ q̄nto aliq̄ sunt magis vnū vnitate ydētitatis tanto sunt mi9 separabilia. nō q̄ de vnitate vniōis ¶ Ad 3m patet ꝙ ipa sunt idē cū q̄libz creatura: vt paz ī 2º dubº ¶ Ad ꝯfirmatiōēz. mª pōt sui duplr̄. vno modo ꝑ ei9 potēciā absolutam ¶ Aliº iqm īformata. pº ē absoluta ꝛ sic pōt separi. 2º nō ¶ Ad q̄rtū dico ꝙ de9 pōt face: ꝙ nl īfluat. ꝙ ꝙ ei de9 pōt face mē cū 2ª pt facere pe ꝛ ī vtute ppa ¶ Ad pmā probatiōēz nego ꝯñaz ¶ Dicit ꝛ ꝙ ī ipa mª est act9 entitati9 nō q̄ formalis ¶ Ad 2am pbatiōēz dico. ꝙ licet pus ꝯseruaret mē for. mº tn̄ potest ī vtute ppa spiris nl nouiter īfluat

¶ Quātū ad 2m articulū. vbi erant aliq̄ duª remonēda moueo aliq̄s dubitatiōēs ¶ Pª ē hec. vtrz mª sit gñabil ꝛ corruptibil ¶ Rñdeo. vbi pono aliq̄s distictiones ¶ Pª ē hec. ꝙ aliquid ēē gñabile ꝛ corle potest ēē duplr̄: vno mº subiectiue. ꝙ ē subm gñatiōis ꝛ corruptiōis saltem obiectiē vel tminatiue eo ꝙ ē obm ut tmi9 gñatiōis ꝛ corruptionis cuiusmodi ē illud qd̓ ꝑ gn̄ationē nouit accipit eē ⁊ ꝑ corruptionē corr̄ ⁊ deꝑdit eē ¶ 2ª distinctio ꝙ aliqͥd eē corruptibile pōt eē dupl̄r vno° simpliciter. aͦͦ ƀ qͥd. vn̄ illud ē corr̄le ƀ qͥd. qd̓ corr̄ ꝑ resoͦnē ī suas ꝑtes omibus eius ꝑtibꝫ remanētibꝫ. sed id ē corr̄le simpliciť qd̓ sic dissoluitur. ꝙ aliqd̓ eius ꝯponētiū n̄ remanet sed adn̄latur puta for̄ illa q̄tū ad adn̄lationē ¶ Hoc ꝑmisso pono aliq̄s ꝓpoēs ¶ 1ª est hec. ꝙ m̄a ē generabil subiec̄ve. hec ꝓba² sic. Illud qd̓ est subm gn̄ationis ⁊ corruptionis est gn̄abile ⁊ corruptibile subiectiue. mª ē hmodi ḡ ⁊c. Maior pꝫ ex ꝑma diffoe. vn̄ ꝑdicatū includit² in subo. Minor patet ꝑ° phicorr̄ ⁊ ꝑmo de gn̄atione vbi hoc clare ponitur.

¶ Preterea omis forma alicui for̄liter inexn̄s: necessario denominat illud cui for̄liter inexistit. gn̄aº ⁊ corrº sunt inexn̄tia materie subiec̄ve vt sup̄ ḡ ⁊c. ¶ 2ª ꝓpoº est ꝙ mª est īgn̄abilis ⁊ icorruptibil obiectiue. h̄ patet ꝑº phicorr̄ i fine. q̄ sic ꝓbatur Omi gn̄atioi ⁊ corruptioi ē aliq̄ mª tanq̄ subm. si ḡ mª posset sic gn̄ari ⁊ corrūpi eēt mª an̄q̄ eēt mª. ⁊ eēt corrupta ꝑusq̄ eēt corrupta. Oē ei qd̓ generatur ex mª gn̄atur ⁊ quod corr̄ ī matiā corr̄ ¶ Cōfirma² ratio. Ome qd̓ gn̄atur ex aliq̄ ꝑori gn̄atur vt ex m̄a. tunc q̄ro de illa mª ꝑori vl̄ gn̄atur vel non. si nō habet² habetur ꝓpositū ⁊ tunc fuit stād in ꝑmo. si sic ꝓcedā ī īfinitū ¶ 3ª ꝓpoº ē ꝙ m̄a ē gn̄abilis ⁊ corruptibilis ƀ qͥd ¶ Hec ꝓbatur sic. Ome habens ꝑtes est resolu̇le ī eas illis ꝑtibꝫ remanētibꝫ. materia ē hmodi ḡ. Minor īferius declarabitur. Id posset ꝓbari de gn̄atione ꝙ eius ꝑtes possūt vniri ¶ 4ª ꝓpoº est. ꝙ iª m̄a nō ē corruptibilis simpliciť ¶ Hec ꝓbat². ex nulla ꝑs potest simpliciť adn̄lari est illud īcorruptibile simpl̄r. nulla pars maᵉ potest simpliciť adn̄lari vt patꝫ ex 2ª ꝓpoºe ḡ ⁊c. ¶ Cōtra ꝓpoēm ꝑmā arguitur sic. nulla for̄ accn̄talis est inexn̄s enti ī poª. nec sibi aduenīens. sed gn̄atio est forma accn̄talis ⁊ corrº. ḡ nō possunt aduenire nec īexistere maᵉ. cū sit ens in poª. Maior patet ꝑ ꝯmētatorē ī libro de suba orbis. q̄ assignat drām inter formam subalē et accn̄talem. ꝙ subalis aduenit enti ī poª. accn̄talis enti in actu ¶ 2º arguit² ꝯ 2ªm ꝓpoēm. si mª eēt ingn̄abilis ⁊ incorr̄lis obve. tunc ī genātione nō mutaretur totū in totū. ꝯns faᵐ ḡ ans. falsitas ꝯntis patꝫ ꝑº de gn̄atione: ꝓba² ꝯn̄a. nam ex q̄ m̄a nō corr̄ manet ⁊ nō muta² ¶ It omne agēs potens ī ꝑfectius potest in imꝑfectius ⁊ ī eq̄le sibi. sꝫ agēs naturale potest ī ꝯpositū ipm generando ⁊ corrumpendo qd̓ est perfectius q̄ m̄a ḡ potest ī m̄am. patet maior. ꝙ qd̓ potest ī magis potest ī minus

¶ Preterea ꝓpter qd̓ vnūquodq̄ ⁊ illud magis. sed ꝯpositū ē gn̄abile ⁊ corruptibile ꝓpť m̄am ḡ multomagis materia ¶ Contra 3ªm ꝓpoēm arguit² Ome ꝯpositum est diui̇le ⁊ ē ex aliis. sed materia cum sit ꝑncipiū nec est ꝯpositum nec ex aliis. hec ei est ꝯditio ꝑmi ꝑncipii ꝑmo phicorr̄ ḡ ⁊c

¶ Contra 4ªm ꝓpoēz arguitur. q̄d q̄d deus potest ꝓducere potest adn̄lare. sed q̄mlibet partem materie deus ꝓducit ḡ potest qualibet adn̄lare simpliciť ¶ Rn̄deo. Ad ꝑmū dico ꝙ maior habet vitatem de forma accn̄tali ꝑfecta nō autem de imꝑfecta que nō est nisi q̄d via in aliq̄m terminū. et sic ꝓcedit ꝓbaº ꝯtrādictoºº ¶ Ad secundū dico. ꝙ totū potest sumi dupl̄r

ꝓnoᵒ cathegorice. aᵒᵒ ſincha ꝛc. ſi to
tum accipia² cathaᶜᵉ. ſic totū muta²
ī totū ⁊ ē ſenſ9. ꝙ iᵃ zᵃ entitas ꝛſul
tans ex ꝑtibꝫ. mutatur ī aliā zᵃᵐ ē
titatē. Si ꝗ accipia² ſinᶜᵉ. ſic toᵐ nō
muta² ī totū. ꝙ tunc ē ꝑſ9 ꝙ q̄libet
ps mutaretur ī q̄libet ꝑtē qꝺ ē ſaᵐ
ꝙ mᵃ manet cōis ¶ Ad zᵐ dico ꝙ
maioꝛ habet ꝟitatē cetis ꝑibꝫ ¶ In
ꝯpoito ꝗ cetᵃ ꝑia nō ſunt ¶ Agens
eī naturale neceſſario ꝑſuppoīt ma
teriā ī ſua actioē. ⁊ ꝙ mᵃ nō ē ꝑſup
ponēs m̄aꝫ. iō nō poteſt ꝓducē m̄aꝫ
nō ſic de ꝯpoito ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ
illa ꝓpoᵒ nō habet ꝟitatem ī cauſis
m̄alibꝫ. habet tn̄ ꝟitatē ī cauſ effici
entibꝫ ꝟniuocis ⁊ eēntialiꝭ oꝛdiatis
¶ Ad 5ᵐ dico ꝙ m̄a bn̄ ē ꝯpoſita
ex ꝑtibꝫ m̄alibꝫ ⁊ ex ꝑtibꝫ ei9dꝫ ratī
onis ⁊ ꝑ ꝯn̄s ē ex aliis iſto moᵒ. et
hoc nō repugn̄t ꝑnᵒ nature ¶ Ad 6ᵐ
dico ꝙ de9 pōt coꝛrūpe m̄aꝫ ⁊ adn̄l
are. ⁊ qꝺ plus ē oēꝫ c̄aturā m̄alem
⁊ īmalē. licet nō naturaliꝭ ¶ zᵃ du
bitaᵒ ē: ꝟtꝝ cā īt̄nᶜᵃ coꝛruptionis
ſit mᵃ ꝟl foꝛ ¶ Rn̄deo. ē ꝟna opīo
q̄rundꝫ q̄ dicūt ꝙ cā īt̄nᶜᵃ ē mᵃ et n̄
foꝛ. Hic ꝗ nō q̄ritur de cā ext̄nſeca
ꝙ illa ē agēs ⁊ finis. ſed de cā īt̄nſe
ca coꝛruptiōis ꝑ qm̄ res pōt ēē ⁊ n̄
ēē: ſed h̄ ē m̄a ∧ᵒ meᶜᵉ gᵒ ⁊c̄ ¶ Item
idꝫ nō ē cā ꝯrioꝝ. ſed foꝛ ē ꝑᵉ cauſa
ēēndi ⁊ ꝑ ꝯn̄s n̄ coꝛruptiō is gᵒ ⁊ cē
¶ Sed ꝯ iſtā opinionē ar² ꝑᵒ ſic. il
lud qꝺ ꝑ ſui eēntiā ē icoꝛrupƀle. nō ē
cā coꝛruptiōis ſaltē īt̄nᶜᵃ. ſed m̄a
ꝑ ſe ē h9ōi gᵒ ⁊c̄. Maioꝛ pꝫ. ꝙ tunc
ꝟnū oppoſitoꝝ eēt cā alteri9 ¶ Item
neceſſariū ꝟl neceſſaᵐ n̄ ē cā ꝯtingē
tis. ſꝫ mᵃ ꝟl dꝫ² a foꝛ ⁊ a ꝯpoſito: ē
qꝺdꝫ ens neceſſariū cū nō poſſet nō
ēē. oīe ꝗ coꝛrupƀle ē ꝯtingēs cū poſ
ſet ēē ⁊ nō ēē. gᵒ m̄a de ſe nō ē cauſa
coꝛruptiōis. Maioꝛ pꝫ. ꝙ ex neceſſ

nūq̄ ſeᵃ ꝯᵒ ꝯtīgēs. nec eᵒ ꝑᵒ ꝯra
riū ¶ Itē ī cāis ꝑaꝭ ſi affirmaᵒ ē cā
affirꝫtiōis. ⁊ neᵒ neᵒnis. ſed cā en
tis ī actu ē foꝛ ⁊ nō m̄a. gᵒ ſimiliter
cā nō eēndi ī actu ē neᵒ foꝛme ⁊ nō
neᵒ maᵉ. gᵒ iᵃ m̄a n̄ ē cā coꝛruptio
nis ¶ Et ideq̄ dico alr̄ ſeq̄ndo opini
onē franciſci de m̄rchia ¶ Ad cuius
euidenciā ſciēdꝫ ꝙ ꝓn̄tialitas coꝛru
ptiōis ē duplex: q̄dꝫ ē actiā. q̄ dicit²
aliꝗ coꝛruptiūm. q̄dꝫ paſſiā q̄ aliꝗ
dr̄ coꝛruptibile. hic ꝗ nō loq̄r de ꝑm̄
ſed de zᵃ. s. paſſiā q̄ aliꝗ dr̄ coꝛrup
ti bile. hec ꝗ ē duplex. q̄dꝫ īt̄nᶜᵃ. aᵃ
ext̄nᶜᵃ. ext̄nᶜᵃ ꝟt qn̄ aliqꝺ coꝛrupti
bile ꝯriū hꝫ. tūc tale ē coꝛrupᵇˡᵉ paſſi
ue coꝛᵒᶻ ext̄nᶜᵃ nō tn̄ īt̄nᶜᵃ: hꝫ eni
coꝛruptiᵐ ext̄nſecū. Eſt ⁊ coꝛruble
coꝛᵒᵉ īt̄nᶜᵃ. nā ſi nullū hēret ꝯriū
adhuc ipm̄ ē coꝛᵇˡᵉ: ꝙ de ſe eſt aptū
natū coꝛrūpi. H9ōi ꝗ coꝛᵗᵃˢ īt̄nᶜᵃ
ſubdiuiꝰ ¶ Eſt eī duplex. ſubiectiā ꝑ
modꝫ ſbi coꝛruptiōis. ⁊ h̄ ē poſſiᵗᵃˢ
mᵉ. alia obiectiā ꝑ modū t̄mi. ⁊ h̄ ē
poſſibilitas foꝛme. poteſt eni ēē ⁊ n̄
ēē ꝟtute naturalis agentis. et hoc
ꝑ modꝰ obiecti. ſicut materia ꝑ mo
dꝫ ſubiecti ¶ Tunc ad ꝓpoſitum dico
ꝙ ſicut materia eſt ꝓpter formā. ita
coꝛruptibilitas ſubiectiua ineſt ꝓpᵗ
poſſibilitatem foꝛme obiectiue ¶ Et
ideo dico ꝙ poſſibilitas ſiue raᵒ coꝛ
ruptionis eſt ex parte foꝛme non ex
parte materie. ⁊ ꝑncipaliter ꝙ aliq̄
foꝛma poteſt ēē ⁊ nō ēē obiectiue iō
mᵃ e9 ē poᵗᵘˢ ēē ⁊ nō ēē ſubᵛᵉ ¶ Ex
q̄ ſeᵃ ꝙ ꝟcūꝗ foꝛ n̄ ē poᵗ ēē ⁊ n̄ ēē
obiectiue. ibi materia exiſtens ſub
tali foꝛma nō eſt poſſibiꝭ ēē ⁊ nō ēē
ſubiectiue ¶ Et ideo dico ꝙ prima ra
dix coꝛruptiōis ē foꝛ ⁊ nō materia
¶ Ad rōes: Ad ꝑmā cum dicitur.
ꝙ materia eſt illdꝫ per qꝺꝫ res pōt
ēē ⁊ nō ¶ Dico ꝙ mᵃ ē idꝫ ꝑ qꝺ res pᵗ

ēē ſubiectiue . foꝛᷓ ā ꝑ q̄m res pōt eſſe obiectiue . ⁊ ideo dico ꝙ m̄a ē cā̄ coꝛruptiōis ſubiectiue . foꝛᷓ ā obiectiue

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ idē diuꝰ modis pōt ēē cauſa ꝯtrarioꝝ . vt pꝫ ī 2ᵒ phꝰ : de gubernatione nauis . q2 ꝑſentia gubernatoris ſui ē cā̄ ſalutis nauis . ⁊ eiꝰ abſentia oppoītꝰ . Sic ī ꝓpoīto pn̄tia entitatis forme . ē cā̄ eēndi . ⁊ ſua non entitas ē cauſa nō eēndi ⁊c̄ 2ᵐ dubiū ē . vtꝝ mᵃ hēat ꝑtes ꝑter q̄titatē ita ꝙ hēat ꝑtes diſtīctas a ꝑtibꝰ q̄titatis ¶ Reſpondeo . Eſt una opinio thome : ī q̄ aureolꝰ ⁊ multi aliȷ̄ concordant . q̄ ponit ꝙ ipa mᵃ nō hēt diſtinctas ꝑtes a ꝑtibꝫ q̄titatis . q̄titas ā cā̄ formalis eſt diſibilitatis . ita ꝙ ꝑ magiatur ꝙ ſuba ē cā̄ ſubiectiua q̄titatis . q̄titas autē ē cā̄ foꝛᷓl ꝑpᵗ q̄m ſuba ē diuiſibil . nec ꝑtes alit̄ habet ita ꝙ ꝑter q̄titatē nō ē ipa partibil

¶ Hāc ā ꝯᵒnē ſic ꝓbant . Pᵒ ꝑ arīslem ꝑᵒ phicoꝝ q̄ dicit . ꝙ dīo ⁊ īndiō cōgruūt q̄titati ¶ Item q̄ro q̄uō iſte ꝑtes ſe habent ad īuicē . vt̄ ei vna ē extra aliā vt̄ intra . ⁊ q̄cunqꝫ dato ſe ꝑ ſe³ . ꝙ hoc ſit ꝑ q̄titatē . cū ītus et extra ſint dr̄e poīs ⁊ q̄titatis . ⁊ ꝑ ꝯˢ eēt q̄titas an̄ q̄titatē ⁊ ꝑter q̄titatē ¶ Preterea nᵐ ꝑncīᵐ īdiſtīctū de ſe dicit diſtīguibilitatē . ſed mᵃ ē ꝑnᵐ indiſtīctū 2ᵒ meᶜᵉ ⁊ Λᵐᵒ ꝯᵒ ⁊c̄ . q2 actus diſtīgūt ⁊ ſeꝑant : ꝯᵒ de ſe nō dicit illā q̄titatē nec diſtīgꝫᵗᵉᵐ . maioꝛ patet : q2 oīs diſibilitas ⁊ ꝑtitas arguit pluralitatē ⁊ ꝑ ꝯn̄s diſtīctionē ¶ Iſta opīo nō placet . ⁊ iō dico alr̄ . s . ꝙ ipa mᵃ hēt pluralitatē ꝑtiū ꝑter q̄titatē ⁊ an̄ q̄titatē . ita ꝙ ꝑᵐ ꝯmoꝛ ſicut totū ſubm̄ ē ꝑꝰ toto accidente . ita q̄libet ꝑs ſubi vt ſubm̄ : ē ꝑoꝛ q̄libet ꝑte accītis : cū ꝯᵒ tota mᵃ q̄ ē ſubm̄ accītis ſciꝫ q̄titatis : ē ꝑoꝛ tota q̄titate . ita q̄libꝫ ꝑs maᵉ ē ꝑoꝛ q̄libet ꝑte q̄titatis : ita ꝙ ꝑtes q̄titatis nō ſūt ꝑtes maᵉ nec eꝯᵒ . uidemꝰ enī . ꝙ in coꝛpore xp̄i : ꝙ iᵃ q̄titas hēat ꝑtes cū diuiˀ : et tn̄ ibi nᵃ ē mᵃ ſubiecta . vt fide tenemus . quare uidetur ſatis congrue dictū ꝙ pluralitas ꝑtiū . n̄ inſit materie per q̄titatem . ſed ex ꝓpa rōe : licet habeat hoc effectiue ab efficiente puta a deo ¶ Iſta ā ꝯcluſio ꝓbatur ſic . Illud qd̄ ineſt materie circunſcripte ab omni q̄titate : non ī eſt ſibi ꝑ q̄titatē . ſed pluralitas ꝑtium ineſt materie circunſcripte ab oī q̄titate ꝯᵒ ⁊ c̄ . Minoꝛ ꝓbatur ¶ Ad cuius ꝓbationē pono aliqua ſuppoſita ¶ Primū ſuppoſitū eſt iſtud . ꝙ aᵃ pars materie eſt in pede : alia ī manu ⁊ ſic de aliȷ̄s partibus coꝛpoꝛis . qd̄ ſic declaratur . q2 ſi eadē omnino eēt vna abſciſa . reliqua abſcinderetˀ qd̄ eſt euidenter falſum ſeqᵗur ꝯᵒ ꝙ hec pars ⁊ illa ſunt eēntialiter diſtincte ¶ 2ᵒ ſuppono ꝙ deus poteſt ꝑſcidere totā materiā ⁊ quamlibet eius partem ab omni quātitate : cum poſſit ſeparare ſubiectum ab accidente . vt patet in coꝛpore xp̄iſti . cum ꝯᵒ iˢ partes ſic ſeꝑate remaneāt eedē vt ꝑus : ⁊ eēnt diſtincte ꝑus ⁊ plures vt patet ex ꝑmo ſuppoſito : ſeqᵗˀ ꝙ nūc eciā cū remaneāt eedem ꝙ ſint plures ⁊ diſtincte . et ille ſunt ſeparate ab omni q̄titate ꝯᵒ ⁊c̄ ¶ Itē accidens diuiˡᵉ ꝑſupponit ſubm̄ diuiˡᵉ ſed q̄ntitas ē accn̄s diuiˡᵉ : eꝰ ſubm̄ ē illa mᵃ ſiue ſuba ꝯᵒ ⁊c̄ . Maioꝛ pꝫ ꝑ ꝯmētatorē 2ᵒ cᵒ q̄ plane dicit : ꝙ nullū accidens diuiſibile pōt accipi a ſubō īdiuiˡ ¶ Probaˀ ā rōe : q2 alr̄ iᵃ mᵃ cū ſit īdiuiˡ vt dicis : eēt tota ſb q̄ntitate ⁊ ſub qualibet eiꝰ parte : qd̄ ē impoſſibile . q2 tunc aliqua parte coꝛpoꝛis ſeꝑata tota maᵃ ſeꝑareˀ qd̄ eſt maifeſte faꝉ ¶ Itē arīsˡ dicit in 2ᵒ de gñatione. ꝙ ex uno pusillo aeris fiūt decē ignis. plures ḡ sunt ꝑtes in uno pusillo aeris qm̄ ī uno pusillo ignis. sed ista pluralitas nō est ex ꝑte q̄ntitatis cum duo pusilli sit eq̄les ꝑ q̄ntitatem. ut si diceremus 2°. l. 4°r. ḡ oꝫ ꝙ illa pluralitas sit ex ꝑte mē. i. sube ḡ ⁊c.

¶ Cōfirm̄t de aliq̄ cera depssa q̄ eēt tanta ꝑ q̄ntitatē sicut alia nō depssa: ita iste due cere suṫ equales ꝑ q̄ntitatē. ⁊ tamen plus erit de cera depssa qm̄ de alia. plus eī ponderat ⁊ si videres pl9 habere ⁊

¶ Ad rōes ¶ Ad pmā dico. ꝙ dio ⁊ mdio ꝯgruūt q̄ntitati. s. q̄ntitatiua. nō aūt sube

¶ Ad 2m dico ꝙ aliqđ eē intra vel extra altr̄: pōt eē dupliciṫ. vno° q̄titatiue. a°° entitatiue

¶ Et ꝑ hoc dico. ꝙ iē ꝑtes preṫ q̄ntitēm. nec sunt intra nec extra q̄ntitatiue. sed bn̄ entitatiue. ⁊ isto mō nō sunt dc̄e q̄ntitatē

¶ Ad 3m duplex ē distinctio. q̄dā formalis. alia entitatiua. pmā non habet materia: nec ꝑtes mē. 2am bene habet. Similiter duplex est actus formalis ⁊ ētitatiu9. ut habitū fuit sup in pmo articulo. pmū nō habet materia. 2m bene habet ⁊c

¶ Q̄rtū dubiū est istđ vtrꝫ dimēsiones interminate pcedant form̄ subalem i mā. vi³ eni ꝙ non.

¶ Tū qr foz̄ subał uiꝰ pm9 act9 mē ut vult dicere oīa ꝯmētat ¶ Tū qr nł lū accn̄s mediat inter mā ⁊ formā foz̄ ei īmmeᵗᵉ vult mē 2° de aīa. ⁊ 4° meᵗᵉ. vi dicit ꝙ nō est q̄renda cā q̄re hoc facit mediū cū hoc. q̄i velit dicē: ꝙ meᵐ inter ipa nullū est

¶ Respōdeo. ꝯ° assertiā ē ꝯmētatoris i lᵒ de suba orb: ꝙ sic. Que ā sṫ iᵗᵉ dimēsioēs assertiē iṫminatē: vel q̄ntitas tminata ut iṫiāta

¶ Est itelligendū. ꝙ q̄ntitas iṫminata ē q̄ntitas i poᵃ q̄ntitas ā tminata est q̄ntitas in actu

¶ Ali9 mo9 dicᵈⁱ ē aureolᵘ. q̄ dicit in tractatu de pncipijs nr̄e: ⁊ idē i 2° sniaꝶ. ꝙ idetminatio dimēsiois refertur ad duo. pᵒ q̄dē ad carentiā tmi exterioris: q̄ ē supficies. dꝫ ei iteg. ꝙ tne dimēsiois ē gnaⁿ ⁊ acꝶ°: absqꝫ supficie cᵗa.

¶ Et hᵒ ē ꝙ ꝯmētator dicit in 4° phicoꝶ. cū abstuleris a mā vol tm̄ ⁊ figᵃᵐ nł remanebit i ea: nł dimēsio iṫminata. q̄ corꝰ ē i poᵃ: ⁊ cum tminatur ꝑ vltiāꝫ supficiē. fit corꝰ i actu. ⁊ sine iᵃ mā nō pōt eē

¶ Est itellidē ꝙ i mā dꝫ ymagināri tna dimenᵒ. vt longitudo latitudo ⁊ ꝓfunditas sed absqꝫ omī tmiō supficᵉ ⁊ figᵃ: ⁊ iō q̄si ꝯfuse ⁊ iṫminate ⁊ i poᵃ. q̄re nō ē dare corꝰ: ꝙ sit tale nec supficᵉ carēs: cuꝫ ā te² forma i mā cū iᵃ tna dimēsioē inte² tminatur ꝑ illā vltiāꝫ supficiē et figᵃᵐ

¶ Vn̄ paulo añ i loco pallegato dicit ꝯmētator. ꝙ dimēsioēs q̄ sunt in mā nō sunt corꝰ determinatū. sꝫ forē determinas dimēsioēs

¶ 2° eni refertᵃ dimentionū indeterminatio ad carentiā tmi iṫiozis. ꝑ qm̄ attēdiṫ tantitas vł q̄ntitas: puta bicubitū vł tcubitum ac maiozitas ⁊ minoritas. hec eni non sequūtur q̄ntitatē simplṙ. sꝫ q̄ntitatē vt ē tminata vł tāta. vnde sicut eadem ē albedo itensa ⁊ remissa ita ⁊ eadē q̄ntitas sub maiozi ⁊ minozi gdu. h aureol9

¶ Licet h opio sit subał. huic tn̄ nō bn̄ adhereo. secūdo ḡ opinionē geraldi odonis dico ꝙ q̄ntitas interminata est ꝑs seu pluralitas ꝑtiū mē. q̄ntitas vero terminata est ordo seu poᵒ ꝑtiū

¶ Hᵒ ā declarabitur sic. Aristotiles dicit in secundo de gnaᵒᵉ: ꝙ ī uno pusillo tre sunt decē aq̄: ⁊ tunc accipio duos pusillos. sicut si dicerem duos modios. vnū terre: altrū aq̄. isti ā pusilli sṫ eq̄les ⁊ ieq̄les ꝑ aliā ⁊ aliam quantitatem. ḡ alia est q̄ntitas tminata alia īterminata. an̄s patet. sunt enim eq̄les ꝙ nō excedūt se. sunt ⁊ eq̄les ꝙ vna ⁊ eadē mensura mēsurantur. Et ꝙ īeq̄les patet ꝑ textū p̄allegatū. gñā patet ꝑ ꝯdictō. sunt ḡ equales ꝑ q̃titatē determīatā: ⁊ ineq̄les ꝑ q̃titatē īdeterminatā ¶ Inter autē istas q̃titates est q̄ntuplex drīa ¶ Pa ꝙ q̃titas detmīata ē q̄ditatiuē extenᵒ. Interīata vero ē subm extencōie. ꝓbaᵒ hui9 drīe q̃tū ad p̄mā ptē: sicut poᵒ ordo ⁊ situs ptiū ī toto: est forꝫ sic q̃titas tmīata est formaliter et q̄ditatiue extenᵒ. iᵃ enī extenᵒ nl aliud est h̄ ptē ēē extra ptē. hic ā ē ordo poᵒ ⁊ sit9 ptiū. sed q̃titas terminata ē ordo poᵒ ⁊c. patet discurrendo ꝑ spēs q̃titatū detmīatarꝫ q̄ sīt cᵘuū bicubitū tcubitū ⁊ sic deīceps: ī longitudīe ⁊ latitudīe ⁊c ¶ 2ᵃ ps drīe pꝫ: ꝙ īpoˡᵉ ē aliq̄ aᵈ ēē subm ordīs alic9 p̄mū n̄ pluralitas ptiū. 2ᵃ drīa ē ꝙ q̃titas determīata: augetur ꝑ rarefactioēꝫ ⁊ minuiᵗ ꝑ ꝯdensacoēꝫ. Intmīata vero nec augeᵗ nec minuiᵗ ¶ Hec drīa pꝫ q̃tū ad p̄mā ptem sui. Ex sēsu eī uidem9 rarefactioēꝫ magꝭ extensā ⁊ mi9 expāsā ⁊ maiorē occupare locū ¶ 2ᵃ ps drīe pꝫ ex 4ᵒ phisicorꝫ. vbi expsse dicit arꝫˡᵉˢ rarefactionē fieri: nᵃ pte ab extⁱⁿᵒ aduenīēte ¶ 3ᵃ drīa ē ꝙ q̃titas determīata. ē posterior rarefactione ⁊ ꝯdensacōē q̃titas vero ītmīata est p̄or. Pᵃ ps h9 drīe patet: qm̄ q̃titas tmīata per rarefactionē ⁊ ꝯdensacoēꝫ habetur ex p̄cedenti drīa ¶ 2ᵃ pꝫ patet: qm̄ extentio ptiū dilataᵒ ⁊ ꝯstrictio p̄supponūt necessario illas ptes ¶ 4ᵃ drīa ē ꝙ q̃titas īterminata limitat rarefactionis poᵗᵉᵐ ⁊ ꝯdensacioīs ¶ q̃titas vero terminata non. sed sequitur illam limitatioēꝫ ¶ p̄ma ps pꝫ. ꝙ q̃titas q̄ ē in vno pusillo nata ē extendi millesies plus ⁊ nō ampli9. ⁊ ita q̃titas itmīata vni9 pugilli terre: tm̄ poterit extendi: ꝙ ei9 q̃titas detmīata erat tanta q̃ta nūc ē q̃titas detmīata mille pusillorꝫ ignis. q̃titas aūt indeterminata duorꝫ pusillorꝫ terre potest ꝑuenire ad vltimā rarefactionē vsqꝫ ad q̃titatem determīatā duorꝫ milliū pusillorꝫ ignis. ergo patꝫ ꝙ q̃titas interminata limitat possibilitatē rarefactionis ⁊ ꝯdensacioīs ¶ Secunda ps drīe patet ex p̄cedenti. q̃titas enī vltima sequitur rarefactionē ⁊ ꝯdensationē ¶ Quīta drīa est ꝙ q̃titatē indeterminatā: necesse est eādem numero permanere in generato ⁊ corrupto. determinatam vero non. Prima pars patet ex primo phisicorum. vbi concedit. ꝙ ex maiori potest generari minus: ꝙ materia q̄ est hui9modi transmutationis subm manet eadē numero ¶ Certum est aūt ꝙ si materia remaneret eadē numo ꝙ partes materie manerent eedem numero. ptes aūt accipiūtur vt q̃titas indeterminata. ꝙ non est aliqd partibile sine q̃titate. habere enī ptē ⁊ partem est ēē q̃tum. nulla autem q̄ntitas est. ꝑ quā materia habet partē extra partem. nisi illa quā vocam9 indetminatā ¶ Secunda ps drīe patꝫ ad sensū. etiā ex verbo p̄allegato phi ¶ Hijs p̄missis possunt poī due ꝓpoēs ¶ Prima est ista. q̄ntitas idetminata non est distincta ēēntialiter a mat̄ia. ꝓbatur. partes mᵉ sunt eedem ēēntialit cum matia. sed ptes accipiūtur vt q̄ntitas idetmīata ergo.

¶ Secunda ꝓpoᵒ est ista. ꝙ q̄ntitas idetmīata p̄cedit formā sbalē. ꝓbatᵘʳ Oē sbm p̄cedit id cui subsstat. sꝫ m̄tia ⁊ ptes ei9 sunt subm ⁊ fundamētū forme vt pꝫ pᵒ phisicorꝫ ergo ⁊c. Roēs facte ī oppoᵐ soluūᵗ ex dc̄is

¶ Quītū dubiū eſt iſtud. vtrū poͣ ſit eēntialiter dyſticta a mͣ ¶ Rn̄o ponēdo talē dyſtictioēz. ꝙ poͣ pōt ſumi duplicit̄. vno° fundamētaliter ⁊ ꝓ fundam̄to huic potencialitati. cuilibȝ ei aptitudī ſubſternᵗ² aliq̄ res q̄ ē apta ꝑ illā aptitudīez ¶ Alͥᵒᵒ pt̄ ſumi foꝛl̄r ꝓ ip̄amȝ potēcialitate. ⁊ pro reᵛ potēcialitate. ⁊ hᵒ 2ᵒᵒ pōt ſumi dupliciter. Iͣ ei poͣ foꝛlit ſup̄ta eſt duplex. q̄dȝ potēcial. alia actual. actualis ē ɔſurgēs ex vniōe forme cum materia: q̄ recedente iͣ nō remanet ¶ Alͣ eſt aptitudinal. ꝓ q̄m maͣ recipiēdo reſpiat oēs foꝛēs. ita ꝙ nō ſupponit exiſtēciā forme: ſicut poͣ p̄mas (ꝑn̄) ſic̄ duplex poitur īherenͣ actualis: vꝫ ⁊ aptitudiāl vt hītū fuit de ſeꝑatione acciᵗ: ſic pono iſtaȝ duplicē poᵃᵐ ¶ Hᵒ p̄miſſo pono 3ᵉˢ ꝓpoēs ¶ Pͣ ē iͣ. ꝙ poͣ p̄ᵒᵒ ſumpta vt ꝓ fundamēto ⁊ ſubō potencialitatiˢ ē oīno īdiſticta a m̄a extra itēᵐ. ꝙ potencia iᵒᵒ ſup̄ta nō ē nͥ ip̄amet m̄teria ¶ 2ͣ ꝓpoᵒ. ꝙ poͣ actual foꝛl̄r ſumpta. ē dyſticta eēntialit̄ a mͣ. hec patet. Q̄ē illd̄ a q̄ m̄a ē ſeꝑaᵗ. ē dyſtictū eēntialit̄ ab iͣ mͣ. hoc claudit p̄dicatū ī ſubō. ſȝ mͣ ē ſeꝑabit a tali potenͣ vt patet ex declaratis g° ꝑe. Ita ꝙ ſicut foꝛ̄e ī poīte īnouātur in mat̄ia: ſic potencia iͣ ¶ 3ͣ ꝓpoᵒ ē hec. ꝙ poñā aptitudinal vl̄ aptitudiāl ſup̄ta ē īdyſtīta eēntialr̄ a m̄a ¶ Probaᵗ²: Oīs realitas poſitiuā ī exp̄nā mᵉ ↄcunſcp̄te ab oī eo qd̄ ē extra ei9 eēntiā. ē idȝ ſibi eēntialr̄. ſȝ poñā aptitudiāl ē h9ōi g° ⁊ c. Maioꝛ pȝ ⁊ ꝑ minoꝛ ¶ Nā ↄcunſcriba² m̄a ab oī eo qd̄ ē extra e9 eēntiā tūc q̄ro. an m̄a ſit apta nata habere foꝛm vl̄ nō. et dico foꝛl̄r: ſi nō g° nec de9 pot̄it ſibi dare. potentia ei nō ē reᵛ impot. Si ſic g° ꝓpoſitū ¶ Itē ad oēz foꝛ̄ȝ mᵉ extrīnᵉᶜᵃᵐ poſſibilē recipi ī m̄aȝ foꝛl̄r m̄a ē ī poñā foꝛl̄r: nl ei pt̄ recipi in aliq̄ foꝛl̄r. nͥ ip̄m pot̄it recipe ipſum foꝛl̄r: ſi g° m̄a ē dyſticta eēntialr̄ a tali poñā. illa poſſȝ foꝛl̄r ī mͣ recipi ⁊ ꝑ ɔ̄ˢ m̄a ē foꝛl̄r ī poñā ad poñāȝ: ⁊ t̄c q̄ro de illa poñā ꝑ q̄m ē ī poñā ſic̄ ꝓ9 ⁊ ꝓcedā ī īfinitū ¶ Et dico b̄ȝ foꝛl̄r ꝓpt̄ unā ſolutioēȝ q̄ poſſȝ dari ꝙ mͣ ē ī poͣ fundam̄talr̄. ⁊ ꝑ ɔ̄ˢ nō ſeq̄reᵗ ꝙ h̄ēret poᵃᵐ foꝛl̄r ad illā poᵃᵐ. hᵒ abiectū ē vt pȝ ¶ Cōfirᵗ² dc̄a ꝓpoſiᵒ autoꝛᵉ arᵗ ꝑᵒ phicoꝝ: vbi dicit ꝙ uniſa n²a mᵉ. ꝙ ē eē ī poͣ: ꝑ ei9 naturā ſoluūᵗ oīa dubia antiq̄ꝝ negātiū genātioēȝ ¶ Itē ɔᵒ² ī de ſuba oꝛb. mͣ ſubaᵗ ꝑ poſſe g° ⁊ c. ¶ Cōtra iſtā ꝓpoſitioēȝ vnt eē q̄dȝ reēs ɔ̄mutatoriē. ꝑᵒ phicoꝝ. pͣ ē h̄. Illd̄ qd̄ remaȝ aᵒ recedente ⁊ maȝ iᵒ coꝝᵒ. n̄ ē idȝ cuȝ iᵒ: ſȝ mͣ manȝ nō manēte poñā: adueniēte ei foꝛ̄ cedit poñā. Nā appetit9 ē reᵛ n̄ habiti. nō ei ui² poſſiˡᵉ ꝙ mͣ ſit ī poñā ad foꝛ̄ȝ q̄m hȝ. al̄r ip̄a ſtante poſſit illdȝ recipere: ⁊ ſic idem bis includeret² ¶ Item q̄cunq̄ ſic ſe habent: ꝙ uno nō plurificato reliqᵐ plurificat². illa talia non ſunt idem ɔ̄dictoria enī non poſſunt de eadem eēntia vͥficari. ſed materia nō plurificata plurificant² poñe: nā ad aliā ⁊ aliā foꝛm ſpecificā. eſt alia ⁊ aͣ poñā vt pȝ 3ᵒ phiſicoꝝ ¶ Vnde dicit ꝙ ſi poſſe ſanari et poſſe infirmari: eſſent idem. eēnt idem infirmari et ſanari ¶ Preterea potencia ē de genere relationis: cum non poſſit concipi ſine termino. nō ā ip̄a materia. ¶ Cōfirmatur nullū eēntialiter reᵐ. ui² idȝ eē eē eēntialiter cum abſoluto: tūc ei eēt abſoluᵐ ⁊ n̄ abſolutū Maͣ ā eēntialr̄ eſt entitas abſoluta cum ſit de eēntia entis abſoluti: nō q̄ potencia g° ⁊ c. ¶ Reſpōdeo: due p̾ᵒ rōnes tangūt 2ᵃˢ diffiᶜᵗᵉˢ declarādas ¶ Pᵃ ē h. ꝙ ſi ī mᵃ ſit plᵉs aptitudīes vt tm̄ vna reᵛ oīm forꝝ. 2ᵃ. ſi aduenīēte for̄ cedit potencia

¶ Ad has duas difficulᵗᵃᵗᵉˢ rn̄o: ꝙ̇ poteſt dici ad p̄mā. ꝙ licet illa potētia plurificatur reſpectu forꝝ ſp̄ē diſtinctaꝝ: non ꝓpter hoc ſeq̇tur ꝙ ibi ſit diſtinctio eēntialis. ſufficit enī ad iſtā ꝯdictionē vificandā: formalis diſtinctio inter ea. vt patet de eēntia diuina q̄ vna exiſtens patitur ſecū pluralitatē attributoꝝ: veruntamen q̄ pluralitas habet poni ſine nccitate ꝛ non videtur impoſſibile infinitas potencias eē ī materia: cū tamen forſā ſunt īfinite forme in potēa: a deo ꝓducibiles: poſſet ſatis ꝓbabiliter dici ꝙ potēa in mā eſt duplex. q̄dā ꝓpīq̄ ꝛ ꝓximā q̄ ꝯſeq̇tur materiā ex aliq̄ tali diſpoſicioē. ſicut mā exiſtens ſub for̄ ſeminis: ꝛ ad iſtā mātem loq̇tur ariſtoteles. 9ᵒ meᵗᵉ: q̄ dicit. ꝙ illud eſt in potēa ad aliquid. qd vnica tranſmutacione pōt trāſmutari in illd. de iſta potēa eſt forſan verū. ꝙ ipa multiplicatur ad multiplicacioēꝫ formaꝝ ꝛ diſpoſitionū in materia. et de iſta forſan loq̇tur ariſtotiles 3ᵒ phicoꝝ.

¶ Eſt alia potēa remota ſiue diſtās. q̄ ſic non ſeq̇tur iſtā aleitatē diſpoſitionū: ſed ipſa origitur ex potētia intⁿſeca mᵉ: ꝛ qd ſic eſt ī potencia nō eſt tranſmutabile ꝑ aliq̄ꝑ trāſmutacionē. ꝛ ſecundū iſtā potēciā materia manet indt̄enter ī potencia ad omnes formas. ꝛ iſtā credo eē vnā ī materia ſaluo iudicio cuiuſcunq̄

¶ Ad ſecundā difficultatē patꝫ: ex iᵒ ¶ Dico ei ꝙ potēa remota nō cedit in aduētu forme ſed bene ꝓpīq̄: Per hᵒ patet ad rōnes ¶ Ad p̄mā iā patet: ꝑ p̄mā difficultatē ſolutā ¶ Ad ſecūdā: ꝑ ſecundā difficultatē: nec ꝓbaᵒ eiꝰ cogit eum dicit. ꝙ appetitꝰ ē ꝓpt' indigētiā ¶ Dico ei ꝙ iſte appetitus dēt ab illa potēa. Certū ē. ꝙ qn̄ hō actu ridet vt rōnaʳ: n̄ ꝓpt' hoc deſtruitur rōnalitas nec riſibilitas. nec ḡ ſeq̇tur hoīeꝫ poſſe illā formā iterū habere: illa ſtāte. ſicut declaraʳ de actu ridendi. ſicut re ꝓducta: illa ſtāte: deꝰ nō pōt illā ꝓducē iterū: eo ꝙ illa ꝓductio ꝑſuppoīt nō eē rei. ꝛ tn̄ rō ꝓductia dei nō corꝝʳ. ſic hic dico.

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ illa potēa eſt entitas relatiuā. ꝛ ideo bn̄ ꝯcedo: ꝙ diſtinguitur formalr̄ a materia. nō tn̄ eēntialit: nō tn̄ ē ī aliq̄ p̄dicamēto reſpectiuo: nec ī aliq̄ p̄dicamēto pᵉ ¶ Ex q̄bꝫ pōt dici q̄rta ꝓpoᵒ q̄ ē iſta. potēa ē indiſtincta eēntialr̄ a mā. pꝫ ex p̄cedentib ¶ 6ᵐ dubiū ē iſtud. vtrū mā ſit vna in oībus ¶ R̄ndeo ponēdo aliq̄s ꝓpoēs

¶ Prima eſt iſta. ꝙ mā ē alia ꝛ alia nūalr̄ ī aᵒ ꝛ aᵒ ſuppoito. Hec ꝓbatᵃ Impoleᵉ ē ꝙ idē nūo ſit ī diuꝰ locis diſtātibꝫ. nec ꝑᵉ nec ꝑ acciñ. ſꝫ maᵉ diuſoꝝ ſuppoitoꝝ. ſunt ī diuꝰ locis ſaltē ꝑ accñs ḡ ꝛc. Maior pꝫ q̄ idē a ſeipo n̄ ē ꝑ̇ciſū nec diuiſū ¶ Cōfirmatᵃ rō: deꝰ pōt ſepare materiā ab oī for̄: vt fuit ꝓbatū ī p̄ᵒ articulo. ſepareᵗ ḡ mā petri q̄ ē pariſiꝰ ab oī for̄. ꝛ materia iacobi q̄ ē romᵉ ab oī for̄. n̄ ei pꝫ dici. ꝙ iſte mᵉ ſic p̄ciſe ſūt idē nūo. cū ſint ī diuꝰ locis determiatē ¶ Prā eadē mā nūo n̄ pōt iformari formis ꝯrariis ſit: ſꝫ forma ignis ꝛ aq̄ ſt ꝯrarie ꝛ formaliter repugnantes ḡ ꝛc. ¶ Ex q̄ pꝫ ꝯcludendo contrie ꝙ opīo q̄ poīt ꝙ mā p̄ᵐ ſit vna ī oībꝫ ꝛ idē ꝛ n̄ ſecūda ē īopiaᵗ. vt viᵃ: mā ei p̄ma ꝛ 2ᵃ n̄ variaʳ eēntialr̄: cū iſta ſecūditas ſit ſibi accntal ꝛ ad extr̄ ḡ ſi iᵒ n̄ eſt eadē eēntialr̄ nec iᵃ ¶ Cōn̄ hᵒ n̄ faciūt p̄dc̄e rōnes ¶ 2ᵒ ꝓpoᵒ ē ꝙ lꝫ mᵃ ſit actu diſtᵃ ī diuꝰ pꝫ tn̄ ſucceſſiuē eē eadē ꝓbatur: nã eadẽ ẽ mª ĩ gn̄ato ⁊ corrupto: vñ ipamet mª q̄ substat forme ignis: pōt substare forme aeris ⁊ sic de aliis. cū mª remanz ĩgn̄abil' et ĩcorruptibil' ¶ Item qꝛ eadẽ m̄a ẽ in potencia successiuã ad oẽs formas ¶ 2ª ꝓpoᵒ est ꝙ mª ẽ ꝑuatiue una nūo ĩ oĩbz nō ãt poⁱᵛᵉ: ⁊ ad declaratioẽz hu9 aduertas ĩ 2ᵒ articulo q̄onis de cã m̄diatioĩs ⁊ de vnitᵗᵉ iª mioꝝ: ⁊ ꝑ hoc soluūª rōes: difficultatez ⁊ auctoᵗᵉˢ q̄ fiūt qñ arˡᵉˢ dicit. ꝙ m̄a ẽ una ĩ oĩbz. p3 ẽ ꝑ h ⁊ si alie adducantur ¶ 3ᵐ duᵐ est istdẽ. vtꝝ mª sit e9dẽ rōis ĩ oĩbz. ꝙ mª ẽẽntialiter sit e9dẽ rōis. siue corruptibiliū siue ĩcorruptibiliū ꝓ3 ¶ Illd qd caret omi forma ⁊ est determinatū ad oẽz formã. ẽ ei9dẽ rōis saltẽ specᶜᵉ. mª ẽ h9 oĩ g° ⁊c. ¶ Visis hijs video ad ꝑncipales rōes ¶ Ad ꝑmã ꝯcedo maiorẽ de iᵒ qd ẽ i poᵃ obiectiua: vt de iᵒ. qd ẽ pure ẽtitas potētial' obⁱᵛᵃ. n̄ ãt subiectiue e9modi ẽ mª ⁊ sic ꝓcedūt auctoᵗᵉˢ ¶ Ad ꝯfirmacioẽz mª nec ẽ ꝙ ⁊c. dico ꝙ aristotiles vlt ibi ꝓᵇᵃʳᵉ: ꝙ mª n̄ sit ĩ aliq̄ ꝑdicam̄to. vñ dic' ꝙ ẽẽ n̄ determinatª ꝑ illã ꝑdicam̄talẽ. nec ꝑ ẽtitatẽ ali9 ꝑdicamẽti. q̄n ãt possz determinari per ipãz. sicut ꝑ q̄ndã specialẽ entitatem nō negat ¶ Ad auctoᵗᵉˢ q̄ dicunt materiã n̄ posse separari a forma dico ꝙ loquūª de cursu nature: qdẽ ꝯcedo. de9 tñ pōt sup̄ naturã ⁊c.

¶ Explicit p9 liber

Utrū forma gn̄abil' ⁊ corruptibilis: ante sui generatioẽz habeat aliqd ẽẽ reale distinctū a mª

¶ Et videtur ꝙ sic ꝑ arlem ĩ 2ᵒ h9 q̄ ponẽs drãz int' n̄ralia ⁊ artifiˡⁱᵃ. dicit ꝙ naturalia habent in se ꝑnᵐ mot9 sui ĩtrĩsecū. artifiˡⁱᵃ vō n̄: Quero g° ꝙ itꝝ ꝑ illd ꝑnᵐ intrĩsecū sui mot9 n̄ ō mª. qꝛ tal' repitur ĩ artificialibz nec ꝑ idẽ pōt itꝝ formã m̄az ĩformãtẽ. mã repugñt forme gn̄ande iª: ⁊ ĩ eius aduẽtu corꝝᵃ. g° ꝑ tale ꝑnᵐ intrĩsecū intꝛª aliqd ẽẽ forme gn̄ande ¶ Itẽ in 2ᵒ h9 ⁊ ĩ ꝑᵒ dicit. ꝙ nō ex q̄libet fit qdlibet: sed ex determinato fit determinatū ita ꝙ oĩa q̄ sunt a natura fiūt a ꝑncipio ĩtrĩᶜᵒ determinato: sed idẽ ꝑncipiū determinatū nō pōt ẽẽ mª cū sit ĩ poᵃ ꝯdictioĩs g° ⁊c. ¶ Cōfirꝛª ꝓ leo gn̄atꝛ ex seĩe. g° oz ꝙ ĩ seĩe sit aliqd cãtiñ q̄re ex seĩe azĩ gn̄aꝛ azi9 ⁊ n̄ leo: qd n̄ ẽ n̄ qꝛ ĩ iᵒ seĩe sit aliqd ꝑnᵐ cãtiuᵐ forme gn̄ande. hoc ãt nō ẽ aliq̄ forma ꝑexistẽs: cū iª corꝛª ĩ aduẽtu alteri9 forme: g° oz ꝙ idẽ sit aliqd ẽẽ ĩcõpletuz forme gn̄ande ¶ Preterea rōe arꝛ sic: Illd qd ẽ realit' gn̄aˡᵉ. realit' distĩgᵘʳ ab iᵒ qd nō ẽ gn̄aˡᵉ realit': sed forma añ sui gen̄atioẽz est realit' generabil' et nō mª g° ⁊c. sed omẽ qdẽ distĩgtur ab alio realit' hẽt ẽẽ reale ab aᵒ distĩctū realiter g° ⁊c. ¶ Cōfirꝛª de q̄cunq; ꝑdicatur aliqd reale extꝛmū ꝯdictionis positiuñ. idẽ habet ẽẽ reale distĩᵐ ab iᵒ de q̄ tale extꝛmū n̄ pt' ꝑdicari. Extꝛmū ei ꝯdictioĩs positiuñ ẽ ẽẽ tale. q̄ qdẽ extrema ꝯdictoria nō possit simul verificari. sed ẽẽ realiter generabile est tale extremū ꝯdictioĩs vt patet: qꝛ ꝑdicatur de forma ⁊ nō de mª g° ⁊c ¶ Ad oppositū formª vt distĩcta a mª ẽ act9 ⁊ ĩ actu: sed ãte sui generationẽ non est ĩ actu g° ⁊ cetera

¶ R̄ndeo q̇ sic ꝓcedā. qꝛ enī est duplex ēē (viz actuale ⁊ aptitudiale. ⁊ hoc est duplex. q̇ddā subiectiuū. ⁊ qd̄ dā obiectiuū. Jdō duo sunt ꝑncipalit̄ uidenda ¶ Primū: (vtꝝ forma generabilis ⁊ corruptibilis ante sui gn̄ationē habeat aliqd̄ ēē actuale distīm realiter ab ēē materie ¶ Sc̄o si habeat aliqd̄ ēē potentiale ¶ Qn̄tū ad pᵐ fuit (vna opinio magnā. ⁊ est nunc opinio solemniū doctorū: q̄ ponit. qꝙ forma ante sui gn̄ationē: habet quoddā ēē actuale diminutū ⁊ incōpletū cōcreatū materie. qd̄ qd̄ (virtute naturalis agētis: pducit ad actū cōpleᵐ ⁊ pfectū: ⁊ pnciᵐ actiuū actus cōpleti. Et illud tale ēē icōpletū: est inchoatio forme ⁊ qddā ēē seminaleᵐ ⁊ ratiō seīt respectu forme generande ¶ Hec ā opiō sic pbatur. pᵒ qꝛ alias seqret̄ qꝙ generacio forme naturał non esset generatio: sed creaᵒ: nec naturał sꝫ violenta. cn̄s implicat cōtradictiōēz g° aīs. cn̄a pbatur qꝙtū ad oēs sui ptes ¶ Pᵒ qꝙ non ēēt gn̄atio sed ċatio ¶ Nā hec est dr̄a inter gn̄ationē ⁊ ċationē: qꝛ generaᵒ est ex aliq̄ sui. sꝫ ċatio ē ex nichilo: cum g° mᵃ nł sit forme ⁊ vnū pncipiū non est ex altero: pmo hꝰ seqtur. qꝙ illa vł sit ex nichilo ⁊ sic creabitur: vł ex aliq̄ sui: hoc aūt nō ēēt nisi pexisteret i mᵃ ꝓ aliqd̄ esse icōpletū g° necessᵃ pꝫ cōseqntie paꝫ: qꝛ hec est dr̄a inter motū naturalē ⁊ violentū. qꝛ motus naturał est ab aliq̄ intrinseco. sed motus violentꝰ a pncipio extrinᶜᵒ. vnde arıˢᵗˡᵉˢ 3ᵒ ethicorꝝ dicit: qꝙ violentū est: cuꝰ pncipiū est ab extrinseco: nō cōferente vi passo. qd̄ nō potest itelligi de vi passiua: qꝛ i possibile est pati sine exercicio i paᵗᵉ ¶ Preterea nullū agēs finitū potest sup distāciā ifinitā. qꝛ nł potest sup magis se. sed inter ens ⁊ nichil cū sint cōdictoria est distantia ifinita: cum i nullo cōueniant: ergo si forma gn̄abit ante sui gn̄ationē esset simplr̄ nichil. cū p agēs naturale fiat aliqd̄ agēs naturale finitū: potest sup distantiā ifinitā ¶ Preterea tūc nł ⁊ aliqd̄ ēēnt idē: cn̄s falsū g° antecedens. falsitas cn̄tis patet. cum sint cōdictoria. pbatur cn̄a: qꝛ illa eadē forma. q̄ est modo generata fuit pꝰ generabit. vł aᵃ: si aᵃ g° nūc gn̄ata nūq̄ fuit generabit qd̄ implicat contradictionē. si eadē i nūo ⁊ p te nł pꝰ erat ⁊ postea fit aliqd̄: g° pbata ē cn̄a ¶ Ista opinio nō placet ¶ Dico g° aliter. qꝙ forma ante sui gn̄ationē non habet aliqd̄ ēē actuale icōpletum. ita qꝙ non ymaginoꝛ qꝙ forma naturał sit totalr̄ ab extra: (vt ponūt datores formarꝝ. nec totalr̄ ab itra. ita qꝙ actu ante gn̄atiōēz pexistāt forme i materia latitantes vł icōplete ⁊ postea p gn̄ationē manifestētur: ⁊ habeant p gn̄acionē ēē cōpletum: sicut posuit ponētes latitationē formarꝝ: ita qꝙ nō ymaginoꝛ: qꝙ illa forma naturalis habet ēē actuale i materia. habet tamē aliq̄s dispōēs p q̄s illa forma pducatur ¶ Hec aūt opinio sic pbatur ¶ Pᵒ: qꝛ aliter seqretur: qꝙ ifinita actu ēēnt in materia. illā actualiter iformantia: cn̄s falsū g° aīs: falsitas cn̄tis paꝫ: cn̄tia pbatur sic: qꝛ ifinite sunt forme pducibiles: si g° qlibet habet ēē actuale: tunc p cn̄s seqr: qꝙ ifinita i materia actualiter existūt ¶ Preterea seqretur qꝙ forma substał suscipit magis ⁊ minus: ⁊ qꝙ ēēt diuisibił: ⁊ qꝙ ciꝰ gn̄ari ēēt itendi ⁊ nō gn̄ari: cn̄s falsū g° ⁊ aīs: falsitas cn̄tis patet cuilꝫ phanti. pbatur cn̄a qꝙtū ad omnes sui ptes ¶ Pᵒ qꝙtū ad pmā partē. scꝫ qꝙ susciperet magis ⁊ minus: nā p te forma ante sui gn̄atiōēz habet aliqd̄ ẽ.c. ĩpletum: ⁊ poſtea ꝑ gn̄ationē ēē ꝯpletū ꝑ qđ ē ꝑfectiꝰ ꝙ̄ prius. ¶ Ex hoc pꝫ ꝙ ē diuiſ ꝓᵐ ad ſoltiā patet ꝗ eiꝰ fieri nō ē eiꝰ gn̄ari ſed intendi. ꝗ illđ cuiꝰ ꝑexiſtit aliq̄s gradus actualis ĩpletus. ⁊ poſtea fit ſub ente ꝯpletuꝫ: maioratur ⁊ intenditur. ſed hoc poīto hoc ponēretur ḡ ſic. ¶ Preterea ille ḡdus actual̄ forme q̄m ponis ī mā. vel eſt ꝓductus vel improductꝰ. ſi improductus ḡ ē infinitus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s deus. Si eſt ꝓductꝰ vel ē ꝓductꝫ de aliq̄ ſui (vt de illo ſui) vl̄ nō de illo ſui (vt tu dicis in ꝑm̄ rōe. ꝗ om̄e tale creatur. ḡ cū materia nō ſit forme vt ⁊ tu dicis. ſeqꝛ ꝙ tale ēē ĩpletum ſit ex aliq̄ eſſe ſuppoſito qđ eſt ꝑs eiuꝫ ⁊ tunc q̄ra in infinitum ¶ Preterea ī ēēntialiꝰ ordinatis ⁊ eiꝰdem rōis agens continens virtualiter ḡdꝫ ꝑfectiorē ⁊ ſuꝑiorē. ꝯtinet virtualiter q̄mlibet gradū īferiorem: licet nō eꝰᵒ. ſed ḡdꝰ actualiꝰ eiꝰdꝫ forme ſunt eiꝰdꝫ rōis ⁊ ēēntialiter ordinati ꝑ illā opīonē. ꝗ vnus eſt in poᵃ ad altrū ḡ agēs ꝯtinens virtualiter poſteriorē: ꝯtinet virtualiter q̄mlibet ꝑorē. ſed agēs naturale ꝯtinet virtualiter poſteriorem ḡ ſi poterit in q̄mlibet ḡdꝫ poſteriorē poteſt ꝓducendo ⁊ ḡdꝫ ꝑmū ſicut et vltimū. fruſtra ḡ ponitur tal̄ ḡdus ¶ Preterea ḡ ꝯtrā eorꝫ ꝑmā. ī qua ſpecialiter ſe figūt poteſt argui ſic. Primo. ꝗ actus ꝯpletus forme educitur īmediate de potēa materie. aut educitur īmediate de poᵃ iꝰ actꝰ forme incompleti. ſi detur ꝑmū ḡ ſeqꝛ ꝙ educitur immeᵉ ex illo ſui ⁊ ſic ſeqꝛ creatio q̄ deducitur ex ui rōis eorꝫ. ſi ¶ 2ᵐ ſeqꝛ ꝙ actus incompletus forme ſit immediatū ſubm̄ gn̄ationis forme. ⁊ nō illa materia qđ ē ĩguei ens. ꝗ ſubm̄ ⁊ terminꝫ dn̄t ꝑ ēēntiā

¶ Et ſic iſte actus incompletus forme diſtinguitur ēēntialiter a forma ꝯpleta ¶ Ex q̄ ſeqꝛ ꝙ illa forma completa non educitur de aliq̄ ſui. cum illud de q̄ educitur diſtinguitur ēēntialiter a forma ¶ Preterea ḡ eādꝫ rōēꝫ argui͛ ꝗ imꝑfectiꝰ nō eſt ꝑncipiū actualiꝰ ꝑfectioris. ſed idꝫ ēē potēnale ē imꝑfectiꝰ ꝙ̄ ſit ēē forme ꝯpletū eductū ꝑ gn̄atioēꝫ ḡ ⁊c ¶ Cōfirᵃ. Illudꝫ qđꝫ eſt ſimpliciter ī potēa. nō ē actūᵐ. ſꝫ illđ ēē forme diminutū eſt ī potenᵃ reᵘ illius actꝰ ꝯpleti ḡ ⁊c. ¶ Pro euidētia tamen hꝰ opinionis eſt ſciēdꝫ. ꝙ ponere ꝑncipiū actiuū poteſt ītelligi dupliciter. Vnoᵒ. ꝙ ꝑ tale ꝑnᵐ aliq̄d ponatur. ⁊ poſtea fiat formā puta ꝑs forme vel forē ſub ēē incompleto. ¶ Aᵒᵒ ꝙ ꝑ ꝑnaᵐ actiuū poteſt intelligi aliq̄ diſpoᵒ q̄ ꝯſeqꝛ maꝫ que ſe habet ī rōe ꝑncipij actiui: reᵘ forme generande: de ꝑmo nego ꝑncipiū actiuū forme ī mᵃ. 2ᵒ bene ꝯcedo ¶ Sꝫ ꝯtra iſtā poᵒnē ſunt aliq̄ duᵃ ¶ Pᵐ ꝙ eſt formā educi de potēa materie

¶ Rn̄deo ⁊ dico ꝙ vnꝰ doctor dicit ꝙ formā educi de poᵃ mᵉ. nil aliudꝫ ē ꝙ̄ formā dependere in ſuo ēē ⁊ fieri et ꝯſeruari ab ipſa mᵃ. ex hoc ⁊ dicitur educi ab intra ⁊ nō ab extra: ꝗ ſuū ēē neceſſario ē ēē in materia. ſicut ī ſubo ꝓᵒ ſibi. Si ꝗ aliq̄ forē eſt q̄ poſſet ēē ſine mᵃ ⁊ ſine ꝯpoīto. illa dicitur ab extra. ꝗ ſuū ēē non ē neceſſario ēē in mᵃ ¶ Aliter dicit gn̄al̄ magiſter minorꝫ: geraldꝰ odonis ꝙ forme educuntur de poᵃ mᵉ. hoc eſt de potētia naturaliū agētiū. aīa ḡ rationalis. cū nō educitur de potēᵃ naturaliū agētiū. nō educitur de ipſa potencia materie ¶ 2ᵐ dubiū. ꝗ uidetur ꝯ iſtam opīonē. pōni ꝑnaᵃ ēē ex alterutris. qđꝫ pōt intelligi dupliciter. Vno modo trāſitiue. ſic ꝙ ꝯiung transeat ī altꝫ sicut mª trāsit in cōpositū ¶ Aliter ītrāsitiue sic ꝙ idē ex q̊ fit: nō transeat ī altrū siue ī tale factū. sed sit q̄si subm factiōis eius. ⁊ isto° forme sunt ī mª nō aūt pⁱmo m°

¶ 2m dubiū ē qd̄ uiᵓ poni. ex nihilo posset fieri aliqd. qd̄ tn̄ uidetur negaᵐ ab arꝫˡᵉ. ⁊ aliis phis pⁱª h9 ¶ Rn̄deo ꝙ istud pⁱnciᵐ. ex nihilo nihil fit pōt intelligi mltipliciᵗ. Uno° ꝙ lꝫ ex teneatur ordinaliter. ut ex nihilo. i. p9 nihil possit fieri aliqd ⁊ sic est faᵐ ⁊ a°° pōt teneri subiectiue fundamētaliᵗ ita ꝙ nihil sit q̄si subm factiōis ei9. ⁊ isto m° uerū ē apd̄ qd̄cunqꝫ agēs. Nichilitas ei nō ē subm factiōis. cū idē sit subm factiōis ⁊ t̄mi ei9. sicut id̄ est subm mot9 ⁊ termi motus ¶ A° mō pōt ītelligi sic. ex nihilo nichil fit. i. ꝙ om̄e agēs ī factiōe sua. req̄rat aliqd tanq̄ subm factiōis eius puta mām. ⁊ isto° uerū ē de agente naturali nō aūt de supn̄ali. Unn̄ text9 sic exponitur ex nihilo nᵗ fit. tanq̄ ex subo. bn̄ tamē tanq̄ ex t̄mio. de9 eī potest agē ex nihilo ⁊ aliqd pducere. ita ꝙ nō supponitur mā uel aliqd ꝑlemeᵗᵃ q̄ agat. cui9 oppoᵐ phi posuerᵗ

¶ Et ꝙ hoc sit uerū pbo sic. qꝛ in deo ē infinita poᵃ. Uit9 infinita ḡ pōt ī oē poᵃ. sed sub poᵃ cadit oīa immeᵗᵉ pducere ḡ ⁊c. ¶ Aīs pꝫ 8° phicorꝫ ⁊ 12 meᵗᵉ. gn̄a patet. qꝛ īfinita poᵃ nulla ē maior. De hac aūt poᵃ utrꝫ deus sit causa effectiua ⁊ īmediata uidebiᵗ in suo loco. Nā de hoc est mḡ discordia inter phos ⁊ theologos ¶ 4m dubiᵐ cū mª nō sit ꝑ se aliqd̄ ēē forē. q̄ ē ḡ causa q̄re ex hac mā pduciᵗ h̄. forē puta ex grano tritici q̄re nō pōt fieri oliua. cū sol sit cā uniōnis oīm

¶ Rn̄deo hoc iō est. qꝛ s̄m phm 6° meᵗᵉ qꝛ ī mª sunt q̄dē pporcioēs: ⁊ quedā hītᵘᵈᵉˢ. q̄ determināt actionē agentꝭ ad certū terminū pducendū ¶ 5m dubiū est de semine q̄d ē ¶ Rn̄deo ⁊ dico ꝙ semen est q̄dd̄ corp9 imꝑfectū pductū a gn̄ante. cui9 forē nō ē a natura ꝑpᵗ se intenta. sed ꝑpᵗ altꝫ. ut ex ipso generetur aliqd simile generāti. Unn̄ est inteᵈᵐ. ꝙ semē nō poniᵗ ut sit pⁱncipiū actiuū gn̄atiōis pⁱncipali ¶ Tū qꝛ corꝫ ī aduētu forme ¶ Tū qꝛ ē imꝑfecti9 forē gn̄ata. sed qꝛ se hēt ī rōe dispositiā ad talē form. iō q̄i reduciᵗ ad gen9 pⁱncipii effectiui. Unn̄ lꝫ ro seminibiᵗ sit ī mª. nō tn̄ ē ipa mª nᵉ ē aliq̄ inchoa° talis forme seq̄ntis. puta aliqd̄ ēē īpletū ut dicit pdc̄a opinio: sꝫ rō seminiᵗ ē aliq̄ q̄litas necessario ꝯsequēs form seminis

¶ His uisis rndeo ad rōes ī oppositum h9 opiniōis ¶ Ad pⁱmā nego gn̄tiā

¶ Ad pbatiōez de c̄atiōe dico. ꝙ iter gn̄atiōnē ⁊ creatiōnē ē ista drīa. ꝙ c̄are ē ex nihilo sui: tā ex pte t̄mi q̄ ex pte subi: qꝛ c̄atio nᵗ pⁱsupponit rei creade nec subm. genera° aūt potest pⁱsupponere subm uel aliqd rei gn̄āde. forma ḡ naturalis licet nichil pⁱsuppōit tanq̄ partem sui. bene tamen subm. Unde pⁱncipia licet nō sint ex alterutris ut dictū est ꝑ modū termini et trāsitiue. bene tamen ꝑ modū subi et intransitiue ¶ Et si dicatur de aīa rōnali ꝙ ipa pⁱsupponit subm. qꝛ mām ⁊ tamen dicitur creari ḡ ⁊c ¶ Rn̄deo et dico ꝙ in creatione anime. sūt 2ᵉ mutationes large loq̄ndo de mutationibus ¶ Prima assignatur a non ēē ad ēē ⁊ ut sic non ꝯcurrit t̄iando subiectum materia ¶ 2ª mutatio incipit a non ēē uniᵗo ad esse unitum. et isto modo bene ꝯcurrit materia. pⁱmo ergo modo debet dici creatio s̄ nō 2°°

¶ Ad secundū pbatiōnē de naturali generatiōnis pono istā ppoēm ꝙ naturalitas gn̄atiōnis ⁊ mod9 naturāl cōplecta est q̄ p̄te pncipij passiui ad form̄ naturaliter iclinatur. et non q̄ p̄te pncipij actiui: ipi motu incipiētis. ¶ Pbatur hoc. q̄ naturalr mutatio est p q̄m passū mutatur. p q̄ aptum natū ē mutari a q̄cumqz gnante. ¶ Pn̄ 4o phisicorum. quia mouetur vsqz deorsu: et leuia sursum. q̄ sic apta nata sunt moueri. sed hoc est rōe pncipij passiui q̄ p̄tc. vn̄ eo q̄ aliqd habz dispoēz aliq̄m naturalē et iclinatione naturalē: naturaliter ē ibi. hoc et patet i motu celi. vbi intra nō ē aliqd pncipium actiuū i īseo. cū sola itelligentia ipm moueat. ¶ Ad pbatioēz q̄ adducitur de diffcōne violenti. dico q̄ sic debet exponi. itelligēdo hoc p̄ticipium passo ablatiuē. et est iste sensus. violētū est illud motus ab extrinseco: manēte i passo. nō pferente vi aliq̄m. Nec sic est i gnatioē naturali. q̄ i gnatioē naturali pferet sibi vi ipm passū. non actiue sz iclinatiue. qn̄ sciz m̄a hz inclinationē determinatā ad aliq̄m formā n̄alē educendā. qd̄ n̄ ē vsū de violento cū lapis fertur sursū. sz ex ho sil habez. sufficit ei q̄ m̄a sit iclinata ad form̄ n̄alē: ad saluandū naturalitatē gnatōis. esto q̄ nt accipiatur ex p̄te materie. vn̄ violentū passum nō hz iclinatioēz naturalē ad motum sed i motu n̄ali ipm passū hz iclinatioēz n̄alē ad ipm trminū. et si nō habeat effectum sui motus. gnatio ergo formarum substantialium dicitur n̄alis ꝓpter pncipium ipsum positiuū intra. ita q̄ nō hēat actiuū. qd̄ sit ꝑ forme gnande. violentū aūt est in gis determinatis et necessitas ad oppositū sue nature. q̄ contra naturā ponderosi ē moueri sursū. In artificialibz aūt ē inductio forme contra iclinationē n̄alē sicut pz i edificiis et [illegible]. ¶ Est etiam contra iclinationē nature quando pondus sursū i loco. vel saltē ē in pa neutra ad formas artificiales. ¶ Ad 2m distantia infinita est duplex. quedā p potēz infinite pfectiōis i altero extremo. et hec est prima. ¶ Alia negatiua p negationē conuenientie extremorum. prima distantia est inter deū et creaturā. et 2a inter duo contradictoria. sicut primā nullum agēs potest. supra 2am bene potest siue finitū siue infinitū. licet finitū non nisi virtute infiniti. ¶ Ad tertiū aliqd ee idem potest ee dupliciter. vno modo positiue. alio modo negatiue. ¶ Dico q̄ eadē forma q̄ fuit gnata: fuit gnabilis prius nō positiuē. q̄ quod nichil est nulli est idem positiue nec diuersum. cū illa sola dicantur de ēte 4o metaphysice. sed dico q̄ est eadē negatiue. hoc est q̄ non est alia. ¶ Quantum ad 2m articulum vbi erat videndum. vtrum forma generabilis ante sui gnationē habeat aliquid ee potentiale ꝓpriū et distinctū a pa eius. ¶ Respondeo. vbi sciēdum q̄ est vna opinio cuiusdam subtilis doctoris. que ponit. q̄ quodlibet pducibile: ante sui pductioēz et gnatioēz hēat aliquid ee et aliqd ꝓpriam entitatē. quod quidem tale ee nō erat existens sed erat in potencia ad existendum. ita q̄ nō ymaginabatur q̄ illa nō eēt nt. ponit ei rem habere ee conditatum ante sui existentiam. ¶ Hec aūt opinio sic pbatur: vn̄ de pº arguit sic. vbicumqz aliqd dicitur de aliquibz p maiorē vnitatē quam sit vnitas generis vel speciei. ibi vtrumqz est ens entitate ꝓpria sibi. sed forma dicitur de forma pducta et de forma pducibili. maiori vnitate quam sit vnitas gnis vel speciei. cū ergo forma pducta habeat aliqd entitatē distinctā a m̄a. et a q̄cumqz alio et illa similiter pducibil et gnabil. ergo ¶ Maior patet. ¶ Nam de ente et nō ente simpliciter nt potest dici vnitate. nec maiori vnitate quam sit vnitas generis vel speciei: nec etiam minori. cū vnitas transeat ī altꝫ ſicut mᵃ trāſit ī cōpositū ¶ 2ᵒᵒ itrāſitiue ſic ꝙ idꝫ ex q̊ fit: nō transeat ī altrū ſiue ī tale factū. ſed ſit q̃ſi ſubm̄ factiōis eius. ⁊ iſtoᵒ forme ſunt ī mᵃ nō ā pᵒmo mᵒ

¶ 3ᵐ duᵐ ē qꝫ uiᶻ poni. ex nllo poſſet fieri aliq̇d. qđ tñ uidetur negaᵐ ab arᵗˡᵉ. ⁊ aliis phis ꝓᵃ h9 ¶ Rñdeo ꝙ iſtꝫ pᵒnciᵐ. ex nllo nl fit pōt intelligi mltipliciꝫ. ¶ pᵒmoᵒ ꝙ lꝫ ex teneatur ordīaliter. ut ex nllo. i. p9 nl poſſit fieri aliq̇d ⁊ ſic eſt faᵐ. ¶ 2ᵒᵒ pōt teneri ſubiectiue fundamtaliꝫ ita ꝙ nl ſit q̃ſi ſubm̄ factiōis ei9. ⁊ iſto mᵒ uerū ē apđ qđcunqꝫ agēs. Nichilleitas ei nō ē ſubm̄ factiōis. cū idꝫ ſit ſubm̄ factiōis ⁊ tmī ei9. ſicut idē eſt ſubm̄ mot9 ⁊ termī motus ¶ 3ᵒ mō pōt ītelligi ſic. ex nllo nichil fit. i. ꝙ oīe agēs ī factiōe ſua. req̇rat aliq̇d tanq̄ ſubm̄ factiōis eius puta m̄am. ⁊ iſtoᵒ uerū ē de agente naturali nō ā de ſupnāli. ūn textus ſic exponitur ex nllo nᵗ fit. tanq̄ ex ſubo. bñ tamē tanq̄ ex tmīo. de9 eñ poteſt agē ex nllo ⁊ aliq̇d pducere. ita ꝙ nō ſupponitur m̄a uꝫ aliq̇d eteᵐeᵗᵉ q̄ agat. cui9 oppoᵐ phi poſuerūt

¶ Et ꝙ hoc ſit uerū pbo ſic. q̄ in deo ē infinita poᵃ. ūt9 infinita q̄ pōt ī oē poᵃ. ſed ſub poᵃ cadit oīa īmeᵗᵉ pducere q̄ pꝫ ¶ Rñs pꝫ 8ᵒ phicoꝝ ⁊ 12 meᵗᵉ. gñā patet. q̄ ifinita poᵃ nulla ē maior. De hac ā poᵃ utꝝ deus ſit cauſa effectiā ⁊ imediata uidebiᵗ in ſuo loco ¶ Rā de hoc eſt m̄g diſcordia inter phos ⁊ theologos ¶ 4ᵐ duᵐ cū mᵃ nō ſit ꝑ ſe aliqꝫ ēē forē. q̄ ē q̄ cauſa q̄re ex hac m̄a pduciᶻ h̄ forē puta ex g̃no tritici q̄re nō pōt fieri oliua. cū ſol ſit cā uniōis oīm

¶ Rñdeo hoc iō eſt. q̄ ꝑ phꝫ 6ᵒ meᵗᵉ q̄ ī mᵃ ſunt q̄dꝫ ꝓportiōes: ⁊ quedꝫ hīlitꝫs. q̄ determināt actionē agentꝫ ad c̄tū terminū pducendꝫ ¶ 5ᵐ dum eſt de ſeīe q̄ ē ¶ Rñdeo ⁊ dico ꝙ ſemen eſt qđdꝫ corp9 imꝑfectū pductū a gñante. cui9 forē nō ē a natura ꝑ ſe intenta. ſed ꝓpt altꝫ. ut ex ipſo generetur aliq̇d ſimile generātī. ūn eſt intēdꝫ. ꝙ ſemē nō poniᶻ ut ſit pᵒncipiū actiuꝫ gñatiōis pᵒncipale. ¶ Et q̄ corꝫᶻ ī aduētu forme ¶ Cū q̄ ē imꝑfecti9 forē gñata. ſed q̄ ſe hēt ī rōe diſpoſitiā ad talē forꝫm. iō q̃i reduciᶻ ad gen9 pᵒncipij effectiui. ūn lꝫ uirtᵒ ſeminibil ſit ī mᵃ. nō tñ ē ipā mᵃ nec ē aliq̄ inchoaᵒ talis forme ſeq̄ntis. puta aliqđ ēē īcopletū ut dicit p̄dcā opinio: ſꝫ rō ſeminis ē aliq̄ q̄litas necessitatio ꝯſequēs formā ſeminis

¶ His uiſ rndeo ad rōes ī oppoitum h9 opinionis ¶ Ad pᵒmā nego gñtiā

¶ Ad pbatiōez de cātiōe dico. ꝙ inter gñationē ⁊ creationē ē iᵃ drīa. ꝙ cātio ē ex nllo ſui: tā ex pte tmī q̄ ex pte ſubi: q̄ cātio nᵗ pſuppōit rei creāde nec ſubm̄. generaᵒ ā poteſt pſupponere ſubm̄ uꝫ aliq̇d rei gñāde. forma q̄ naturalis licet nichil pſuppōt tanq̄ partem ſui. bene tamen ſubm̄. unde pᵒncipia licet nō ſint ex alterutris ut dictū eſt ꝑ modū termini et trāſitiue. bene tamen ꝑ modꝫ ſubi et intransitiue ¶ Et ſi dicatur de aīa rōnali ꝙ ipā pſupponit ſubm̄. q̄ m̄am ⁊ tamen dicitur creari q̄ pꝫ ¶ Rñdeo et dico ꝙ in creatione anime. ſūt 2ᵉ mutationes large loq̄ndo de mutationibus ¶ Prima aſſignatur a non ēē ad ēē ⁊ ut ſic non ꝯcurrit tīando ſubiectum materia ¶ 2ᵃ mutatio incipit a non ēē unito ad eſſe unitum. et iſto modo bene ꝯcurrit materia. pᵒmo ergo modo debet dici creatio ⁊ nō 2ᵒᵒ

¶ Ad ſecundꝫ pbatiōnē de naturalitate generationis pono iſtā ꝓpōem ꝙ naturalitas gñationis ⁊ mod9 naturāl accipienda est quod parte principii passiui ad formam naturaliter iclinati. et non ex parte principii actiui: ipsi mobili inexistenti. ¶Probatio huius. quia naturalis mutatio est per quam passum mutatur. per quod aptum natum est mutari a quocumque generante. ¶Unde 4° phisicorum. Quia mouentur grauia deorsum: et leuia sursum. quia sic apta nata sunt moueri. sed hoc est ratione principii passiui ergo etc. Unde eo quod aliquid habet dispositionem aliquam naturalem et iclinationem naturalem: naturaliter est ibi. hoc etiam patet in motu celi. ubi tamen non est aliquod principium actiuum intrinsecum. cum sola intelligentia ipsum moueat. ¶Ad probationem que adducitur de diffinitione violenti. dico quod sic debet exponi. intelligendo hoc particulam passo ablatiue. et est iste sensus. violentum est illud motus ab extrinseco: manente in passo. non conferente vim aliquam. ¶Nec sic est in generatione naturali. quia in generatione naturali confert sibi vim ipsum passum. non actiue sed iclinatiue. quam scilicet materia habet inclinationem determinatam ad aliquam formam naturalem educendam. quod non est verum de violento cum lapis fertur sursum. sed ex hoc sl habes. sufficit ei quod materia sit iclinata ad formam naturalem: ad saluandum naturalitatem generationis. esto quod nihil accipiatur ex parte materie. Unde violentum passum non habet iclinationem naturalem ad motum sed in motu naturali ipsum passum habet iclinationem naturalem ad ipsum terminum. et si non habeat effectum sui motus. generatio ergo forme substantialis dicitur naturalis propter principium dispositiuum intra. ita quod non habeat actiuum. quod fit per formam generantem. violentum quod est in gis determinatis et necessitas ad oppositum sue nature. ut grauis natura ponderosi est moueri sursum. In artificialibus quod est inductio forme contra iclinationem nature ut patet in edificiis et carminibus. ¶Est etiam contra iclinationem nature grauium. quod ponatur sursum in tecto. vel saltem est in potentia neutra ad formas artificiales. ¶Ad 2m distantia infinita est duplex. quedam per potentiam infinite perfectionis in altero extremo. et hec est prima. ¶Alia negatiua per negationem conuenientie extremorum. Prima distantia est inter deum et creaturam. et 2a inter duo contradictoria. sicut primam nullum agens potest. supra 2am bene potest siue finitum siue infinitum. licet finitum non nisi virtute infinita. ¶Ad tercium aliquid esse idem potest esse dupliciter. Uno modo positiue. alio modo negatiue. ¶Dico quod eadem forma que fuit generata: fuit generabilis prius non positiue. quia quod nichil est nulli est idem positiue nec diuersum. cum illa sola dicantur de ente 4° methaphysice. sed dico quod est eadem negatiue. hoc est quod non est alia. ¶Quantum ad 2m articulum quo erat videndum. utrum forma generabilis ante sui generationem habeat aliquod esse potentiale proprium et distinctum a potentia eius. ¶Respondeo. ubi sciendum quod est vna opinio cuiusdam subtilis doctoris. que ponit. quod quodlibet producibile: ante sui productionem et generationem habeat aliquod esse et aliquam propriam entitatem. quod quidem tale esse non erat existens sed erat in potencia ad existendum. ita quod non ymaginabatur quod illa non esset nihil. ponunt ei verum habere esse quidditatiuum ante sui existentiam. ¶Hec autem opinio sic probatur: Unde de primo arguit sic. Quecumque aliquid dicitur de aliquibus per maiorem vnitatem quam sit vnitas generis vel speciei. ibi vtrumque est ens entitate propria sibi. sed forma dicitur de forma producta et de forma producibili. maiori vnitate quam sit vnitas generis vel speciei. cum ergo forma producta habeat aliquam entitatem distinctam a materia. et a quocumque alio et ita similiter producibilis et generabilis. ergo ¶Maior patet. quia de ente et non ente simpliciter nihil potest dici vniuoce. nec maiori vnitate quam sit vnitas generis vel speciei: nec etiam minori. cum vniuoca ſint q̄rꝫ nomē eſt cōe: ꝛ rō ꝓ idē nōie eſt eadē. q̄ nō pn̄t ꝯpetere entia ꝛ nullo. ſcʒ ꝯdictorijs cuiꝰ oī ſunt ens ꝛ nil. nˡ pōt eē cōe ꝯmiuocū nec maiori nec minori ꝯmiuocatiōe. pbaᵗ minoꝛ. qꝛ ſꝫ eadē foꝛ numero q̄ fuit generata. fuit pꝰ ꝯrabil ut alia et aᵃ

¶ Si aᵃ g̊ iᵃ ꝯrata num̄q̄ꝫ fuit ꝯrabil. ſi eadē nūo. cū nūalis ꝯmitas ſit maioꝛ q̄ ꝯitas gnis ſꝫ ſpēi. hᵒ mēcē ſequitur ꝓpoitū g̊ ꝛc.

¶ Iſta rōēꝫ retinētes iſtā viā dicunt īſolubilē

¶ Preterea oīs ꝓpa paᵒ ꝓſuppoīt ſubꝫ ī eē ꝛ oīs ꝓpoᵒ vēa ꝓſupponit t̃minos. ſꝫ ꝯitas ē paᵒ entis. ꝛ iſta ꝓpoᵒ fuˡ eternaliter vēa. s. foꝛ ē foꝛ. s. eſt. s. g̊ oportet ꝙ vtrūq̄ꝫ habeat vēā entitatē ꝛ nō ſit p̄e nil. ꝙ ā ſit eternalit̃ vēa. s. t. s. ꝛ ſic de ꝯſilibꝫ alijs. licet q̄dam venerabil negauit ego pbabo

¶ Tū qꝛ iſta ē vēa ſꝫ ſua ꝯdictoria. ſi g̊ n̄ eſt vēa ab eterno ſortes ē ſortes. g̊ erat ab eterno vēā ſortes nō ē ſortes ſed ſoꝛˢ ꝛ n̄ ſoꝛˢ ſunt ꝯdictō. g̊ ꝯmū ꝯdictorioꝝ ꝓdicabiᵗ de altro. ſꝫ hoc eſt impoſſibile apd̄ oēꝫ ꝓnaꝫ g̊ ꝛc.

¶ Tū ꝛ qꝛ aīs ꝓpoᵒ negatiā ꝓ aꝛleūa xᵒ ꝑratmentias ē ꝑ actīs vēa: eo ꝙ reducitur ad aliq̄m ꝓpōnē p̄e affirmatiuē verā. maxime ad illā in q̄ idē ꝓdicatur de ſe. ſed iᵃ eſt ꝑ actīs eternaliter vēa. bonū nō eſt bonū g̊ iſta reduciᵗᵃ ad aliq̄ꝫ affirmatiuā ī q̄ ꝓdicatur idē de ſe: puta ad iſtā bonū eſt bonū

¶ Tum ꝛ qꝛ eadē rōe deꝰ ꝟificaret iſtam ex tempore. oē totū eſt maiꝰ ꝛc. ita ꝙ an̄ mūdi iniciū nō fuiſſet vēa

¶ Tū ꝛ q̄rere q̄re hoc ē hoc. nīb. qꝛ hoc ſig̃t hoc 4ᵒ mēcē. ſed ſortes ab eterno ſig̃t idē qd̄ fuit ī eē ꝓducto. hēt ᵗ eī ꝛ ſcia de ſorte nō exiſtēte g̊ ꝛc.

¶ Preterea 3ᵒ ꝑncipaliter arᵗ ſic. In quocunq̄ꝫ icluditur dr̃a entis in ipo icluditur entitas. ſed ī q̄libꝫ an̄ ſui ꝓductionē includitur dr̃a entis g̊ ꝛc. Maioꝛ patet qꝛ impoſſibile eſt. ꝙ ī aliq̄ includatur diuidens q̄n ī ipo icludatur diuiſū. Minoꝛ pꝫ qꝛ actꝰ ꝛ potēa ſunt dr̃e entis. ſꝫ ſaltē rōēs diuiſiē 9ᵒ mēcē. ſed ī q̄libꝫ ꝓducibili includitur poᵃ. qꝛ qd̄libet ē ī poᵃ. an̄q̄ꝫ ſit in actu g̊ ꝛc.

¶ Preterea q̄rūcunq̄ꝫ cadentiū ſub extremis ꝯmiꝰ ꝛ eiuſdē contradictionis. aliq̄d includitur ī uno qd̄ nō icluditur in aᵒ. qꝛ īpoˡᵉ eſt ꝙ ꝯdictoria p̄e icludant eadē. ſed nil ī poſſibile ꝛ nil poˡᵉ cadūt ſub extremis ꝯmiꝰ ꝛ eiuſdē ꝯdictiōis q̄ ē int̃ poˡᵉ ꝛ impoˡᵉ. g̊ aliq̄d icludiᵗ ī uno qd̄ n̄ includitur ī reliq̄. ſed hoc n̄ ē nileitas cū ſit cōis vtriſq̄ꝫ g̊ aliq̄d ꝓt nileitatē ſed hoc nō eſt niſi dicat aliq̄m entitatē g̊ ꝛc.

¶ Confirmatur. de quocunq̄ꝫ predicatur extremū ꝯdictiōis poſitiuum ipm̄ eſt aliq̄ entitas. ſed de c̃atuā ꝓdicatur eternalit̃ huiꝰ oī extremū g̊ ꝛ. Maioꝛ pꝫ qꝛ ꝯdictio eſt inter ens ꝛ nō ens ita ꝙ extremū poſitiuū eſt ens ꝛ aliud nō ens. 4ᵒ mēcē g̊ ꝛc. Minoꝛ patet. qꝛ illa eſt eternaliter actualiter vēa: forma eſt ꝓducibil. q̄ ē extremū poſitiuū huius ꝯdictiōis. s. ꝓducibile ꝛ nō ꝓducibile

¶ Preterea 4ᵒ ſic. In quocunq̄ꝫ fundatur relaᵒ nō facta nec ficta per intellectū: ipſum includit aliq̄m entitatē. ſed in ꝓducibili q̄libet eſt hoc g̊ ꝛc. Minoꝛ patet. qꝛ potencia refertur ad actum nono methaphiſice. ſed qd̄libet ꝓducibile extra intellectū eſt in potencia g̊ in potencia refertur ad actū

¶ Preterea oē ſcibile ſciētia reali veriſſimaq̄ꝫ intellectione intelligibile eſt aliqua entitas. ſed quelibet creatura ante ſui ꝓductionē eſt huiꝰmodi g̊ ꝛc. Maioꝛ patet. ſciencia enim ē eoꝝ que vere ſunt. et nichil poteſt intelligi niſi ſit ens. Minoꝛ patꝫ qꝛ deꝰ īlligit ꝓducibilia ⁊ habet ſciaꝫ de illis ergo ⁊c. ¶ Sꝫ ꝯ iſtā opinionem arguitur ſic. qꝛ tunc ſeqꝛtur. ꝙ nˡ poſſet noviter creari. ꝯñs faˡᵐ ergo ⁊ cc. ꝯña ꝓbatur. qꝛ illđ nō poſſet creari: cuꝰ ꝑceſſit totū eē reale. ⁊ ꝙ ſic n̄ eſt nl. iſta patet. nā creatio ē factio de nl'lo ſui. ſꝫ ꝑ te creatura. añ ſui ꝓductioēꝫ habet ſuū totū eē reale et nō eſt ſimpliciter nl ergo ⁊c. ¶ Confirmatᵘʳ Quero ei ꝗ forā ḡnabit ī ſui ꝓductione adqrit. vel adqrit aliqm entitatē eēntialē qm ꝑꝰ nō habuit vel formā accñtalē. ſi eēntialē ergo tota eius eēntia nō ꝑfuit in eē ꝯditatiō. ¶ Et ſimiliter quero de illo adqſito. ipm ei fuit poſſibile ꝓduc ergo ſimiliter añ ſui ꝓductioēꝫ habuit ſuā entitatē: tūc vl aliqđ adqſiuit vl nl ī ſui ꝓductione Nō nl qꝛ oīs noua ꝓductio ad aliqđ nouū terminatur. ſi aliqđ. tunc ſicˡ ꝑꝰ illđ fuit ꝓducibile ⁊c. ¶ Si dicatᵘʳ ꝙ adqſiuit aliqm entitatē accñtalem ergo ī ratione n̄ adqſiuit n̄ accñs. nec ī generatioē. ⁊ ſic nō habebūt dr̄aꝫ ab altatione. ¶ Similiter quero de illa eēntia accñli adqſita. qꝛ iª fuit ꝑꝰ poſt ꝓduci. ergo qñ ꝓducitur adqrit aliqđ aliter nō eēt ꝓductio. ⁊ ſic ꝓcedā de iº aº ī infinitū

¶ Et iđ dicitur ꝙ nulla creatura ā te ſui ꝓductioēꝫ habuit aliqm entitatē realē in ſe. ¶ Cū hoc tamē dico ꝙ fuit poˡᵃ realiter in ſe. ¶ Hec opio ſic ꝓbatur. Illā entitatē qm dicit realē qm creatura hēt: vel habet a ſe vel ab aº Nō potes dicē ꝙ a ſe. ¶ Tū qꝛ ioħis ꝑmo oīa ꝑ ipm facta ſunt. ¶ Tū ⁊ ꝙ ſolꝰ deꝰ eſt a ſe. ⁊ eē a ſe dicit ꝑfectioēꝫ. ⁊ ab alio nō dependere. ſꝫ oīa dependent ab illo. Eſt enī dare ī vniuerſitate entiū aliqđ vnū ens ſimplr ꝑmū a q oīa dependent ī 2º methaᶜᵉ vniꝰ ergo ꝑnceps oīm. Si ab alio cum nichil ſit ab alio niſi ꝑ ꝓductionem ergo ante ſui ꝓductionē fuit ꝓductum ⁊ tunc quero cum omē ꝓductū ſit ꝑꝰ ꝓducibile. qꝛ poᵃ ꝑcedit actū 9º methaphiſice. ⁊ ꝑ te cum eē ꝓducibile dicat aliqm entitatē. vel ī ꝑ tuas raciones poſſit optime ꝓbari. ergo anteq̄ habuit entitatē habuit entitatē. ⁊ tunc ī quam de illa entitate vel ꝑꝰ ergo ⁊ cc.

¶ Preterea iſtā entitatē qm dicis creaturam habere ante ſui ꝓductioēꝫ vel deꝰ potuit eā adnllari in tali eē vel non. ſi nō ergo neceſſitatur ⁊ poterit alicui dare eē ⁊ non auferre. qđ eſt manifeſte faˡᵐ. Si poteſt adnllare ergo vel illa creatura eſt ꝓducibilis vel non. ſi ſic cū ꝑ te omē ꝓducibile includit aliqm entitatē. ergo qñ nullam habet entitatē habet aliqm entitateꝫ Si nō ergo potentˡ eiꝰ potenᵃ mutari. qꝛ ꝑꝰ potuit ⁊ nūc nō ergo ⁊c. ¶ Ad euidenciā ḡ hꝰ opinionis pono aliq̄ dicta. ¶ Primū dictū eſt ꝙ iſta pontialitas ⁊ potēcia q̄ creatura dicitur ab eterno exiſtens: nō eſt aliq̄ ponā in creatura formaliter exñs. cū ſit nichil illa creatura: ſed eſt ꝑ ſe iª diuina eēntia ſiue ponā denominans ꝓducibilia. vnde ſicut eadem ſcienᵃ q̄ deus ſcit creaturas. creature ſunt a deo ſcite: ⁊ non alia ſcientia ipſis formaliter inexiſtente. ſic eadē pontia q̄ deus poteſt ꝓducere creaturas. creature ſunt ꝓducibiles ⁊ poſſibiles ꝓduci. ¶ Secundum dictū eſt iſtud. ꝙ creature habent eſſe ꝓducibile: ꝑ eſſe potentie abſolute. ſed habent eē ꝓductum per exerciciū diuine pontie. ¶ Tercium dictum eſt. ꝙ licet creature nullum eſſe reale habent in ſe ante ſuam ꝓductionem. habent tamen in ſuis cauſis eſſe ⁊ aliqua denominatiua ¶ Vbi ſciendū eſt ꝙ creatura ante ſui ꝓductionē habet octo ī nouē eēndi modos. ⁊ accipit q̄tuor ꝑ ꝓductioēꝫ ¶Primꝰ moꝰ ē eē poñale vel poleᵉ ¶2ꝰ modus ē eē ydeale ¶3ꝰ ē eē intelligibile ¶4ꝰ modus ē eē itellectiuū ¶5ꝰ moꝰ ē eē voluˡᵉ ¶6ꝰ moꝰ est eē volutiuū ¶7ꝰ moꝰ est eē poˡᵉ ¶8ꝰ moꝰ ē eē positiuᵐ ¶9ꝰ moꝰ est. eē ꝯditatiuū i esse tñ poñtiali ¶10ꝰ modus q̄ habetur ꝑ creatioēꝫ est eē positiuū ¶4ᵐ dictū est istud. ꝙ raᵒ cui attribuiᵗ ꝯceptibilit: est rō ꝯceptibilis. rō ꝯcepta: rō poñtialis. rō positiua. rō nō actualitatis. positiua racio i ṗma causa virtualiter ꝯtenta ¶3ᵐ dictū ē. ꝙ triplex ē poᵃ. vno modo qḋ est ṗncipiū entis. de q̄ loq̄ arˡᵉˢ 2ᵒ de aīa ⁊ 8ᵒ meᵗᵉ dicens. ꝙ ideo ex materia ⁊ forma fit vnū. qꝛ hic ē actꝰ reliqᵐ poña. ¶Et ad istū modū reducitur moꝰ poñe actiue ⁊ passiue de q̄ loq̇tur nono meᵗᵉ. ꝙ poᵃ actiua est. q̄ est ṗncipiū trñsmutandi aliud inq̄ptū aⁿ. sed passiua ab alio iq̄ptuꝫ aliud ¶Et ista potencia dr̄ a pᵃ que est ṗncipiū ꝑ modū partis. cuiꝰmodi est ṗncipiū ꝯponētis. Ista ꝗ̇ viz actiua vel passiua non est ṗncipiū entis ⁊ ꝑ modū ptis sed ꝑ modū agētis vel patientis ¶2ᵃ ē poᵃ q̄ nec est ṗncipiᵐ entis ꝑ modū ptis nec agētis nec patiētis sed est dr̄a entis. ⁊ h̄ ē poñtia q̄ cum actu diuidit ens. ⁊ ita differt a ṗma. qꝛ ṗma stat simul cum actu. illa ꝗ̇ nō ꝯpbatur qꝛ ṗma nō ē eiꝰdē generis cū actu. ista autē bene. qꝛ illud qḋ ē ṗmo in poña. est postea i actu. subm ꝗ̇ est i poᵃ ad actū vel ad formā. qꝛ est actꝰ eiꝰ q̄ nō sunt eiusdem ꝯriis. ⁊ ista potencia dr̄ meᵗᵃ.

¶3ᵃ est q̄ nec est ṗncipiū entis nec ētis dr̄a. sed est tm̄ modꝰ ꝯpōis. de qua ṗmo ꝑyarmenias dicitur. ꝙ possibile est hoīez currere ⁊ h̄ ē poᵃ logica.

¶Ex dictis potest patere. ꝙ ṗncipaliter q̄ritur. vtꝝ forma generabilis habeatᵗ aliqd̄ esse potenciale. Si.n. intelligat per illud eē potentiale aliqd̄ eē reale. ita ꝙ non dicatur simpliciter nichil ¶Dico ꝙ nō vt patet ex p̄cedentibus. Si aūt per eē poñtiale intelligat. viz ꝙ for̄ gn̄abilis est simplr̄ nichil. tñ habet potencialitatē eēndi. sic concedo. vn̄ eadē poᵃ q̄ generans potest for̄m simpliciter generare for̄m est generabilis. ⁊ eadem potencia q̄ materia potest recipe formā forma ē susceptibilis ¶His visis redeo ad rōēs iꝰ opinionis

¶Ad ṗmā ꝯcedo maiorē si dicatur positiue de illis. minorē tamē nego. nō eni illud dicitur positiue. sꝫ negatiuē.

¶Ad for̄m q̄ rōis cū arguit. eadem forma nūo q̄ fuit generata fuit generabilis ⁊c̄ ¶Dico ꝙ eadē erat negatiue hoc est. qꝛ nō alia. nō ꝗ̇ positiue. qꝛ idē ⁊ diuisū positiue solū dicuntur de ente. Illud eī qḋ est nl. nec ē idē nec diuisū positiuē ¶Ad 2ᵐ vbi sciēdū. ꝙ illud argumētū tangit vnā difficultatē satis dubiā. vtꝝ scilꝫ ad vitatē ꝯpōnū requiritur aliq̄ entitas licet franciscꝰ de marchia dicat sic nō tamē potest face. vt pbatū ē supra ¶Dico ergo ꝙ ad vitatē taliū sufficit. ꝙ termini habeant eē compositū ⁊ non eē reale. cuiꝰ racio potest eē. ꝑ pōis eni vitas est circa ꝯpōēz ⁊ diuisionē mteꝰ 9ᵒ meᵗᵉ. q̄ sunt ꝯceptus ⁊ habent eē ꝯpositū vnūqḋqꝫ ꝑ inteᵐ formitᵗ. eē ergo ꝯpositū videᵗ ꝙ sufficiat ad hoc. qḋ ⁊ sic declaratur. sic eni iᵃ est vā sortes ē sortes. ita iᵃ. chymā ē chymā ⁊ tñ nlla hēt entitatē ¶Sꝫ h̄ ⁊ ꝙ ista sortes ē sortes nō sit eternaliter vera pbatur sic. ṗᵒ. vbi cum qꝫ non est oppositū in adiecto. nec ē ṗdicaᵐ sed accñs potest inferri a coniunctis ad diuisa 1 2ᵒ ꝑyarmenias. sed sic dicendo sortez ē sortes nec ē p̄dicatū ꝑ accn̄s vt pȝ. nec oppoſiᵗᵃ in adiecto g° ꝛc. Pōt g° ſic argui. s. ē. s. g° ſortes ē. ſed hoc ē faᵐ g° illd ex q° ſeqtur ¶ Preterea eadē rōe ꝯcederetur iſta. ſortes ē homo ab eterno. cum ſint ꝓpōēs ꝯ̄itabiles. ſȝ illd qd̄ p̄dicatur de aliq° cū determiãtiōe diſtrahente vt dimĩuēte n̄ p̄dicatur de iᵒ abſolute. ſed hoc p̄dicatᵘʳ de ſorte cū iᵃ determiãtione mortuꝰ. g° nō poterit p̄dicari de ipō abſolute ¶ Pretā illd qd̄ nichil ē nō poteſt alicui ꝯueniri. ſȝ omnis ꝓpoᵒ p̄ſuppoīt ꝯuiōnē g° ꝛc.

¶ Reſpondeo ꝛ dico. qñcunqȝ hᵒ vbū ē implicat aliqd̄ repugn̄s ipſi ēē 3ᵒ adiacenti. nō habet arguere a 3ᵒ adiacente ad 2ᵐ adiacēs. ſic eſt i ꝓpoſito ¶ Cū ei dico ſortes ē ſortes n̄ implicatur exiſtere ſortis. cū āt dico iſortē do g° ſortes eſt. īplicatur exiſtere ſortis. ꝛ ſic ītelligēda ē ꝓpoᵒ ariſᵗ. Vñ dico ꝙ v̾tualr nō ēē 3ᵒ adiacenti implicatur oppoᵐ ꝰ ēē 2ᵒ adiacenti ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eodē mō q° p̄dicatᵘʳ cū determiãtione diſtrahēte. nō p̄dicatur abſolute. ꝙ g° mortuū diſtrahit ab ēē reali hoīs: nō ab ēē ꝯcepto īō nō p̄dicatur abſolute ſȝ ſcd̄m ad ēē ꝯceptum ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄ ꝯueniatur ſufficit ꝙ hēant ēē ꝯceptum ¶ Ex p̄dictis pȝ ꝙ ſi iᵃ ē vera ſortes eſt ſortes nō oportet ꝙ habeat ēē reale ſed ꝯceptuū ꝛ ſic patȝ ad 2ᵐ principale ¶ Ad 3ᵐ principale diᵒ ꝙ potencia vt eſt dr̄ia ētis. dicit ēē v̾tuale: nō ēē formale vel. Vnde dio entis i ens actu ꝛ i ens i poᵃ. accipienda eſt ac ſi diceret ens aliqd̄ ēē hēt in ſe. aliud ab ēē v̾tuali ¶ Aliud eſt ens i ſua cauſa v̾tualiter tm̄ ¶ Aliter diᶜ ꝙ vbū eſt de dr̄ia n̄ diſtractiua. poᵃ ꝗ eſt diſtrahibil a rōe entis. ac ſi diceretur mortuū ꝛ viuū diuidūt hoīez ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ aliqd̄ icludē aliud poteſt ēē dupliciter. Vno modo in ſe alio mᵒ i ſua cauſa. ꝛ hoc ſufficit ad vitatē maioris ãre. ꝙ includit aliqd̄ i ſua cā nō in ſe ¶ Ad confirmatiōēz dico ꝙ illud qd̄ nichil ē poteſt recipe p̄dicatiōēz denominatiuā extremi ꝯdictiōis poſiti. licet nō q̄ditatiuē ꝛ formalr. vᵗ dico i ſe lȝ bn̄ in ſua cauſa ¶ Vnde ſciēdū eſt ꝙ homini i entitate nō ineſt ēē: nec ſimulr chymere. tm̄ hōi n̄ repugn̄t affirmaᵒ que eſt aliqd̄. ſȝ tm̄ ineſt ſibi neᵒ ꝰ eſſe. ꝓpt neᵒnē cauſe: nō ponētꝰ i ēē. chymere vō repugn̄t ēē. q° hoc eſt ꝓducibile ꝛ illud nō. ꝙ hoc icludit repugnātiā. illud vō nō. īō hoc eſt poſſibile: illud vō impoſſibile. nō ꝓpt aliq̄m entitatē q̄m dicit hoc plus q̄ illud ¶ Ad 5ᵐ dico. ꝙ neᵒ poſſibilꝰ. ē tantū obiectiualr i re poˡᶜ: nō formalr. ꝙ n̄ dr̄ poˡᵉ ex aliq̄ poſſibilitate q̄m habet in ſe. ſed ꝙ eſt obiectū ītēꝰ diuine potētie vñ poᵃ obiectiualr nō fundat reᵒnez aliq̄m realem ¶ Ad 6ᵐ dico ꝙ illud qd̄ eſt ſcibile hēt ēē ꝯceptuatū i ēē ꝯcepto ¶ Ex hijs vlr patet rn̄ſio ad argumēta principalia ſiue q̄ſtionis ¶ Ad auctoritatē ariſᵗ 2ᵒ phꝰ: natura ē p̄nᵐ motꝰ ꝛc. dico ꝙ p p̄nᵐ ītelligit p̄ncipiū diſpoſitiuū aliqd̄. ꝛ nᵒ aliqd̄ hꝰ ꝯceptatū ¶ Ad 2ᵃᵐ auctoritatem ꝙ determinatio ſit ꝛc. ¶ Dico ꝙ īō eſt ꝙ ē p̄nᵐ diſpoſitiuū rōe eꝰ: ſit hoc terminate. ita ꝙ nō illud. vñ rō. q̄re ex ſeme leoīs nō fit aſinꝰ ē. ꝙ ibi ſunt diſpoēs tm̄ ad illā formā. ꝛ nō ad aliam ꝛ ſic patȝ ad aliā ꝯfirmatiōēm ¶ Ad noēz dico ꝙ n̄ diſtiguᵘʳ realr. cū diſtinctio ſit p̄aᵒ entis ſȝ dēt dici: nō idem

¶ Ad ꝯfirmatiōēz pȝ ꝛc.

Q Vreritur vtrum q̄titas ꝑ poſſet abſtrahi a m̄a ſēſibˡᵉ. vid' ꝙ nō. ꝙ ſicut ſe hȝ res ad ēē ita ad ītelligi. ſȝ q̄titas n̄ pōt ēē

ſine materia ſẽſibili ḡ nec ītelligi. ma
ioꝛ patet. ꝙ res ſicut ſe habet. eodē
modo mouꝫ ītellectū. cū nō poſſit
aliter ꝙ̄ eſt. ¶Cōfirmatur. ītelligere rē
aliter ꝙ̄ ē. ē eā ītelligere falſo modo
ſed q̄ntitas nō ē ſine mā ſẽſibili ḡ ꝛc.
¶Preterea nullū poſteriꝰ pōt ītelli
ſine priore. ſꝫ mā ſenſibilis prioꝛ ē ipā q̄ntita
ḡ ꝛc. Maioꝛ patet ꝙ nˡ poteſt ītelligi
ſine eo a q̄ dependet. nˡ eī cognoſcitur
niſi ꝑ ſuas cauſas ꝛ pncipia pᵒ huiꝰ
¶Ad oppoſitū eſt ariſtoteles ī textu
¶Reſpondeo ꝛ pono aliq̄ dicta ¶Primū
dictū ē iſtud. ꝙ duplex ē intellectio
q̄dā prīa q̄dā diuiſiua ut fuit poſitū
pᵒ huiꝰ ī q̄ōne de ente. prīma ꝯſiſtit ī
actu ſimplici ītellectꝰ. q̄n aliq̄d prīe uel
abſolute ītelligitur. uel ꝑ iſtā rōneꝫ ita ꝙ nō
ꝑ aliā licet utraq̄ icludat. Alia uero
ꝯſiſtit ī diuiſione ītellectꝰ. ꝛ ī hac ꝯſiſtit ueri
tas uel falſitas. ī prīa nō ¶2ᵐ dictū
eſt. ꝙ duplex ē abſtractio una realis
¶Alia rōis. Realis ē ꝑ quā una res
ponitur exiſtere ꝑter aliā. ſicut poſu
it plato ydeas. ¶Eſt aūt ītellectualis
ſiue ītelligibilis. ꝛ iſta ē duplex. q̄dā
cōmꝰ nature: q̄ ꝑ ſe ē prioꝛ aūt poſterio
ri: uel accidentalis ſibi ꝯiūcta ¶Alia ē
abſtractio nō nature abs ab aūt. ſed
aliciꝰ nature ſub aliq̄ modo cōi ¶Secūdū hoc
pono aliq̄s ꝓpōnes ¶Pª eſt iª. ꝙ q̄n
titas poteſt abſtrahi abſtractiōe prīa
ſiā: ꝛ abſtractiōe ītellectuali pᵒᵒ di
cta: a mª ſenſibili ¶Hec ꝓbatur ſic. q̄ͥ
q̄ perfectiōis ē ī ꝑōn inferiori: ut ī ſenſiti
ua nō debet remoueri a ſuperiori ut ī
tellectiua. ſed ſenſꝰ uiſus q̄ ē inferioꝛ ꝛ
iperfectioꝛ ītellectu: pōt aliq̄ ꝯiūcta prīe ſe
mi apprehendere ſine reliq̄ ut pꝫ ī lac
te ḡ ꝛc. ¶Cōfirmatur q̄cunq̄ entitates
diſtincte realiter: ītellectꝰ pōt ītelligere
diſtincte. ſed q̄ntitas ꝛ mª ſenſibilis ſunt
huiuſmodi ḡ ꝛc. Maioꝛ pꝫ. q̄ ens eſt
obm̄ ītellectꝰ. ḡ ibi eſt alia ꝛ alia entita
tas. ibi ē aūt ꝛ aūt ītelligibilitas. ꝛ ꝑ
ꝯñs diſtincta ītellectio. cū ḡ illa ſunt:
q̄dā obm̄ ītellectꝰ pōt ſup ea ferri. ꝛ ita
ſup unū q̄dā nō ſup alterū ¶2ª ꝓpo
ſitio eſt iſta. ꝙ q̄ntitas nō pōt abſtra
hi a mª ſenſibili. abſtractiōe diuiſiua ī
reali. Iſta patet. Nā iª q̄ nō ſūt ſe
parata ꝑ exñtiā. ꝑ mō unū ē nectio ī aliō
ꝛ nō ꝑter aliud. non poſſunt abſtra
hi abſtractione diuiſiua: nec reali.
ſed mª ſenſibilis ꝛ q̄ntitas ſunt huiuſmōi ḡ ꝛc.
¶3ᵐ dictū eſt iſtud. ꝙ ad ſciāꝫ ma
thematicam 4ᵒʳ requiruntur ¶Pᵐ ꝙ ſint q̄n
titates ¶2ᵐ ꝙ q̄ntitates ſint ꝯiūcte ꝑ cū
q̄litatibꝫ ſenſibilibꝫ ¶3ᵐ ꝙ ſint abſtra
cta ꝑ ꝯſiderationē ītellectꝰ ¶4ᵐ ꝙ ab ea
actio nō perdat ¶4ᵐ dictū. ꝙ 2ᵉ ſūt
pure ſcie mathematice. ſ. geometria ꝛ ariſmetica
Geometria ē de ſupficie ꝛ liā. Ariſmetica
de nūo. Tres uero ſunt prī mathematice. ꝛ
prī nāles. ſ. muſica aſtronomia et ꝑ
ſpectiua. Muſica eī ſubalternatur ariſme
tice. q̄ ē de numero ſonoro. i. de nūo
relato ad ſonū. ꝛ rōe ſoni ē naturalis
ꝛ rō nūi mathematica. Alie due ſubalternātur
geometrie. ut aſtronomia ē de mag
nitudie abſtracta ꝑ ſenſū cōeꝫ. ut ꝑ mo
tū. ꝑſpectiua ꝑ ſenſibile ꝓpū. ut uiſibile.
Eſt eī ꝑſpectiua de lineis uiſibilibꝫ
¶Huiꝰ uiſis rñdeo ad rōnes ¶Ad pri
mā uno pōt dici: ꝙ ꝓpoᵒ aſſumpta ē
uera de ēē ꝯditatiō. Impoſſibile eī ē rē in
telligi q̄n ītelligatur eiꝰ entitas. eiꝰ q̄
entitas ē eiꝰ ꝯditas ¶Aliter pōt dī ꝙ
iª ē uera nō de ītellectiōe ſimplici ꝛ prī
ſiā. poſſū eī ītelligere hoīeꝫ. ꝑ ꝙ aīal ē nō
q̄ ꝑ ꝙ rōnale ē. ꝛ tñ ipa ī ēē nō ſūt ſep
arata. ſic q̄ ē uera de ītellectiōe diuiſiua
q̄ ꝯſequitur ēē rei. tale q̄ nō ē hᵒ ¶Ad ꝯfir
matiōeꝫ dico. ꝙ rē alr̄ ītellectꝰ q̄n ſit. pōt ēē
duplr̄. uno modo ut ītelligatur alr̄ q̄n ē. hoc
ē ſb mō repugnante ſue nāe. ut ītellectꝰ
deū ēē corpeū. ī tali ītellectiōe ſp ē an
nexa falſitas. aliō ītelligere rē alr̄ q̄n eſt.

Hoc ē qꝛ n̄ ītē· eoº q̄ ē. nō tm̄ intē sub modo repugnāte sue nature. vt ītelligēdo actm̄ p̄cise nō ītelligendo subm̄. vl' egº. ⁊ ī ista ītellectiōe non ē aliq̄a falsitas. ¶Et iste mod9 ītellectiōis siue ītellcōis est ī maᵃ ¶Ad 2ᵐ posset dici. q̄ vm̄ ē de ītellectiōe diuisiā ¶Aliter forte dicetur negādo maiorē. cū oīa actiᵃ fundanᵗ in eē q̄titate. sed p̄m9 mo9 soluēdi videtur mī satꝫ ꝓbabilꝫ. ⁊ ideo ad p̄sēs istā sufficiāt

Q̄ritur tertiᵐ de cāis q̄rto. vtꝝ causalitas cē final' sit causa cāūlitatis efficiētis. ⁊ videᵗ q̄ nō. qꝛ si sic. seq̄retur q̄ idē eēt cā sui ip̄i9. ⁊ q̄ idē resᵖ eiusdē eēt causa ⁊ causatū ⁊ p̄ ɋn̄s p̄9 ⁊ posterius se ipso. ɋn̄s fāᵐ ergº ꝯ̄nā ꝓbatur. qꝛ ꝙ ꝙ ē causa cē ē cā cāti ī l'º aꝛꝛt. ⁊ pꝫ haberi ex p̄ᵃ ꝓpoᵉ auctoritatis de causis. Hec ē ꝓpoº. Oīs cā p̄maria pl9 est influēs sup sui cātū ꝙ cā 2ᵃ. Vl' sic Si ergº finis ē cā causalit' efficiētis cū cā effiᵗˢ sit causa finis. vt phisicus est cā ꝓductiua sanitatis. ⁊ cā sīᵗ duo sint sibi īuicē causa. effiᵗˢ ⁊ finis seᵘ a p̄mo ad vltimū q̄ finis sit cā sui. ⁊ p̄ ɋn̄s sequūtur aᵃ īcōuementia ergº.

¶Preterea si finis eēt causa cāūlit' efficiētis. vl eēt ꝓ q̄ ē. vl ꝓ q̄ nō ē. Nō 2ºº qꝛ nō ēns null9 ē cā. finis ā nᵒᵗ cā entꝫ. nec p̄ºº. qꝛ nō ē causa: nisi ꝓ q̄ mouet efficiētē ad agendū sed q̄n finis ē nō moᵗ effiᵗˢ. sed desinit ab actiōe. qꝛ vt sic: iā habeᵗ. ergº ꝓpter finē nō moᵗ effiᵗˢ: cū hītibꝫ p̄ñstibꝫ ī mᵃ cessat mot9 p̄º de ɡn̄atione ⁊ mot9 ⁊ appetitus sunt ꝓpt' indigētiā p̄º h9 ergº ⁊c. ¶Preterea qđ mouet actu habet actū. sed finis vt videtur nō habet actū ergº ⁊c. Maior patꝫ. qꝛ nullū ɋn̄s potest fundari super non ɋn̄s. mouēs ā actuale est ꝙ ɋn̄s in actu. qꝛ omne qđ mouet aliq̄ moᵗ eoº est q̄ mouēs. si ergº nō ē actu non mouēs actu. ¶Minor patꝫ. sanitas enī q̄ mouet medicū: nō ē: cū nᵗ ꝓ illud qđ iā est moueatur ad efficiēdū

¶Ad oppositū est arᵢˢᵗ hic in textu

¶Respondeo ꝯ sic ꝓcedam. p̄mo et iu debitatᵉ. vtꝝ finis sit causa ꝓ eē qđ habet ī itenciōne agētis. vl ꝓ eē reale. 2º videbiᵗ p̄ncipale q̄situ ⁊ cū eo aliq̄ p̄ncta de causis finali. nec nō de eius ꝑfectiōne ⁊ ꝯpatiᵉ 3º vtꝝ deus sit causa final' oīm. ⁊ cum hoc si ē cā effectiua. nā de hoc est sp̄ealis difficultas ¶Q̄ntū ad p̄mū. p̄mo ponā duas opiniones 2º dicam ad ꝓpositū ¶p̄mo q̄ est sciēdū. q̄ fuit vna op̄inio eiusdē doctoris subtilis. q̄ finis eēt causa ꝯ̄pletū ad eē reale. ¶Hec aūt op̄inio sic ꝓbatur. Cuiuslibet effectus realis ei9 causa debet eē realis. sed finis est causa alicui9 effectus realis ergº illa debet habere eē reale. ⁊ p̄ ɋn̄s nō intencionale. Maior patet qꝛ nullum ens reale ꝯpletū actualiter dependet ab intencionali. cum sit ens imꝑfecti9. finis ēī habet eē ꝑfecti9 ꝙ effiᵗˢ. Ñ est ā intencionali habere eē ipfēm ⁊ diminutū ergº ⁊c. ¶Confirmatur causalitas real' est ꝑfectior causalitate non reali ⁊ ē nobilior: sed causalitas finis ē nobilior et perfectior: hic in textu. ergº ⁊c. Maior patet qꝛ omne non dependens ab intellectu est perfectius dependente. causalitas ā non real' dependet ab intellectu: real' ā nō ergº ⁊c.

¶Preterea eodē mº finis ē causa q̄ habet rōez ꝓpter q̄d: respectu agētis ⁊ rōᵉ illoꝝ que sunt ad finem: sed agens q̄cunq̄ agit: agit ꝓpter finē reale: ergº nō ꝓpter finē intētionalē vel in intentione. ergº ⁊c. Maior patet: qꝛ ꝓpter ꝙ dicit causam: ⁊ finis est ꝓpter quid rōᵉ alioꝝ vt habetur hic: ergº eē reale

Ammoꝛ ꝑ ¶ Tū pᵒ: ꝙ nᵐ agēs agᵗ ꝓpᵗ finē hagitū. itā q̇ iᵉ: ī intencione ē hītꝰ añ actiōēꝫ agentꝭ: ⁊ soᵐ eſſe habendꝰ ad extra ¶ Tū ⁊̄ ꝙ ſāītas ī intenciōē n̄ ꝑficit effectū. q̄ꝯtūcūqꝫ ei infirmꝰ cogitaret ſanitatē. nō tn̄ ꝓuēt hoc ꝑfici². ꝯmo ꝯtū ē ꝙ ille cogitatꝰ ſibi noceret ¶ Tōſiz² ſub iᵃ raciōē finis ē cā: ſub q̄ oꝛdian² ad iᵐ: q̄ ſunt ad finē. ſed ea q̄ ſunt ad ip̄m finē, ſunt ad ip̄m: vt ad extra ī effectu poſitū. nō vt ī itenciōē agētꝭ ꝙ hoc non mo² ad ip̄m: vt in itencione agētis ¶ Tū ꝙ hoc ēēt diūtū ¶ Tū ⁊̄ ꝙ ꝑ ēē itenciᵃˡᵉ itā poiᵗ finis. anꝙ aliqs ad ip̄m moueaᵗ ꝙ ꝓcꝫ ¶ Et hec videtur itenᵒ phi ī 2ᵒ hꝰ ⁊ ī hᵒ meᵗᵉ ꝙ dicit. ꝙ finis ⁊ effcꝰ ſunt adīuicē cauſe: ꝑ ſe ⁊ n̄ ꝑ accñs ¶ Tūc ſic. ꝙ eoᵒ finis ē cā q̄ effcꝰ. ſꝫ effcꝰ habet eē rē tn̄ ꝑ ēē qd̄ hꝫ ī re extra. non vt ī itenciōē alicꝰ ꝙ ſilit finis

¶ 2ᵃ opinio ē eiꝰdꝫ alterꝰ doctoꝛis. q̄ poit ꝙ finis ē cā ꝑ ēē itenᵗˡᵉ. pᵗ. oīs cā eoᵒ q̄ cā ꝑoꝛ eſt ſuo effectu. ſꝫ fis ꝑ ēē qdꝫ hꝫ ad extra: nō ē ꝑoꝛ ſꝫ poſterioꝛ. cū pᵒ ſunt ea: q̄ ſunt ad finē q̄ꝫ iᵉ finis. ⁊ finis ē ꝑfectioꝛ ꝙ ē poſterioꝛ ꝑfectᵘ ꝙ ꝓcꝫ ¶ Preterea eoᵒ finis ē cā q̄ ꝯcurrit ad actiōēꝫ agentis. ſꝫ finis ꝑ ēē ad extra n̄ ꝯcurrit: ad actiōnē agētꝭ ſꝫ ſe² illā actiōēm ꝙ ꝓcꝫ ¶ Ad hoc ⁊̄ vide² opinio auicēſne in 6ᵒ meᵗᵉ ſue: vbi de fine ꝙ dicit ꝙ cauſa finalis nō ē cā iūctā extra: ſed vt iūcta ē ab agēte ¶ Qntū ad 2ᵐ hꝰ pmi atᵘ ē ſciēdꝫ. ꝙ ē ꝯmunis modus dicendi iꝰ reuerendi doctoꝛis Franciſci de marchia. ſup pᵐ ſniaꝝ dꝫᵒᵉ 2ᵃ. dicentis. ꝙ vtraqꝫ iſtarum opinionū vnᵃ dicit vitatē: licet videāt ꝯrie ¶ Ad cuꝰ euidenciā ie nōtꝫ ꝙ finis habet duplicē cauſalitatē ſic ⁊ agēs. ſunt eī ſibi iuicē cauſe q̄ ſibi mutuō correſpondent. q̄t ꝙ cauſalitas habet effcꝰ tot hꝫ finis: Efficiēs autem habet duplicē cālitatē. vnā q̄ īmediate cadit ſup fieri rei ꝓducende q̄ cālitᵗᵉ: effcꝰ illā rē poit ī ēē ſimplr. 2ᵒ hꝫ cālitatē q̄ ē ſup ēē rei mediate: nō ſup fieri: ⁊ ꝑ illā ꝯſeꝛt re in ēē: q̄ res hēt. ēē ꝑ pmā cālitatem ⁊ q̄libꝫ eaꝝ ē pᵒᵛᵃ ⁊ ſunt ab inuicēꝫ ſepabiles ¶ Aliq̄n eī agēs hꝫ pmā cāꝫ nō tamē 2ᵃᵐ. domificatoꝛ hēt pmā ⁊ nō 2ᵃᵐ: cū iᵒ moꝛtuo remanꝫ domꝰ

¶ Aliq̄n ꝗ hꝫ pmā ⁊ nō 2ᵃᵐ. ſicut paꝫ de ſole: q̄ ī aq̄ pōt ꝯſuare calorem ꝓductū ab igne: ¶ Modo ꝯſili hꝫ finis duplicē cālitatē finalē: ꝑ̄ocis corr̄dentē. habet eī vnā q̄ poit ea q̄ ſunt ad ip̄m ī ēē ⁊ iᵃ eſt ſup fieri rei correſpōdēs pme ¶ 2ᵒ hꝫ cālitatē imediᵗᵉ tn̄ ſeūtē ſup ēē rei pꝰ poite. nō eī is fiūt tn̄ ꝓpᵗ finē: qñ fiūt. ſꝫ ⁊ fiunt ꝓpᵗ finē qñ ſunt alr ꝛs ēēnt ocioſe

¶ His viſ pꝫ ꝙ ꝯpādo adīuicē finē ⁊ efficiētē: iᵉ finis ē ꝑoꝛ ꝯnatiōē: his q̄ ſunt ad finē q̄ꝯtū ad pmā eiꝰ cālitatē imeᵗᵉ cadētē ſup fieri: q̄ꝯtū ad eius cālitatē 2ᵃᵐ tn̄ ſeūtē imeᵗᵉ ſup ēē rei ē oꝛdo ꝯnatiōis poſterioꝛ in fiendo lꝫ ſit ꝑoꝛ ī ēēndo ¶ Primū patet ꝙ qdꝫ ē cā alicuꝰ rei in fieri: oꝫ ꝙ ītelliga² pᵒ: ꝓpᵗ qd̄ ꝗ finis ē cā eoꝝ q̄ ſunt ad ip̄m ꝙ. 2ᵐ patet ꝙ poſitꝭ his q̄ ſunt ad finē ī eſſe vltimo: ponitur ⁊ ꝯſeq̄tur finis. ꝙ in fiēdo oꝛdiata ad finē ꝓcedūt ip̄m finē. ⁊ nō tamen in eſſendo ¶ Tᵐ hꝰ patet in toto aliq̄ ⁊ partibꝫ eius: cuiuſlibet enī totius in fiendo partes ſunt prioꝛes toto cum pmo fiant: pncīᵃ q̄ꝫ pncipiata; tū cum totum ſit ꝓpᵗ q̄dꝫ ſunt partes ⁊ nō eꝯᵒ: ideo in eſſendo totum eſt pꝰ eis ¶ Tunc ꝙ predictis iferuntur duo dicta ¶ Pmᵐ dictum eſt iſtd: ꝙ finis ē cauſa eoꝝ q̄ sunt ad ip̄m ꝟt habet ēē ī ītencioē ꝛ hoc q̄ꝰtū ad eiꝰ cālitatē p̄mā. q̄ ē immeᵗᵉ sup̄ fieri rei. ꝓbo ꝑ̄ ꝗ cā ꝟt causa simplr̄ p̄itelligi² suo cāto. sed finis ꝟt sic ꝑ intencioēz p̄ite². ꝗ ut sic se² g° ꝛc̄ ¶ 2ᵐ dictū ē istd̄. ꝙ q̄ꝰtū ad 2ᵃᵐ cālitatē ē eꝰ°. ꝗ q̄ꝰtū ad istā. finis nō habet ēēz cē ꝛ̄ ꝑ ēē qd̄ habet extra ī re. ꝓ². ꝗ sub rōe finis habet ēēz cē: q̄ꝰtū ad eiꝰ causalitatē 2ᵃᵐ. sub q̄ iᵃ ī ēē poīta sut ꝛ ordinātur ad ip̄m. sed hᵒ ē ꝟt ī ēē poītū g°

¶ Scd̄m hoc r̄ndetur ad rōēs oēs. ita ꝙ illē q̄ ꝓbant. ꝙ sit causa. ꝟt ī itentione agētis. ꝓbant q̄ꝰtū ad p̄mā cālitatē. alie q̄ꝰᵐ ad 2ᵃᵐ ¶ Hec soluᵒ q̄ꝰtū ad illū articulū est subtil̄ doctoris ꝑ qm̄ p̄nt euadi oēs difficultaᵗˢ ꝗ̄ tn̄ uidetur dubiū de p̄senti. eiꝰ dictis tn̄ nō ꝯdico. s3 pono 2° dicta. p̄ᵐ ē. ꝙ finis h3 ēēz ītencioīs. hᵒ ꝓbāt optīe iᵉ rōēs q̄ adducuntur ꝓ 2ᵃ opinione ¶ 2ᵐ dictū ē. ꝙ licet finis in ēē intencionali sit cā. nō tn̄ ꝓ ēē intencioˡᶦ. s3 ꝓ ēē reali. ꝓ iᵒ ei ēē finis ē cā ꝓ q̄ agēs agit. s3 agēs non agit ꝓ ēē intenˡᶦ ꝟt ꝓbatū ē supra cum iᵉ ꝟt ī ēē intenˡᶦ iā habe². et ꝓ illo nō ꝓficit agēs. ꝑ hoc p3 ad om̄s difficultates q̄ p̄nt fieri ꝛ ꝑ̄ ad rōēs iᵃꝝ opinionū ¶ Ad p̄ᵐ g° p̄ᵉ opīois potest dici. qñ dr̄. cuiꝰlibet effectꝰ realis ꝛc̄. dico ꝙ nō seq² ꝙ q̄libet causa hēat effectū realē: ī iᵒ ēē: ī q̄ causa ē sic real̄. sed sufficat ꝙ sit real̄ ꝓ illo ēē ꝓ q̄ ē cā ¶ Assuptū g° nō ē simplr̄ ꝟerū. ētū est ei ꝙ domꝰ ꝓducta ext̄ dependet a domo p̄concepta. cum oē agēs ꝑ cogitatioēz p̄° ꝯcipit effectū anq̄ꝰ ī ēē ꝓducat ¶ Ad ꝯfirmatioēz dico ꝙ illa maior habet ꝟitatē ī eodē genere cause nō diuisis ¶ Dico ꝑ̄ sicut uidebi² statī. ꝙ causalitas efficiētis ē maior nō tamē notior ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ finis ī ēē intenˡᶦ est p̄or ꝛ hēt rōēm ꝯpter q̄ꝰ. nō tamē ꝓ illo ēē. sic ꝛ ꝓcedūt rōēs ꝛ ꝯfirmatio ¶ Ad rōēs altiꝰ opīonis ¶ Ad p̄mā ꝛ 2ᵃᵐ dico. ꝙ finis in ēē itenˡᶦ est p̄or ꝛ habet rōēm cause. nō tamē ꝓ iᵒ ēē. ¶ Ad aliā et ad ꝯfirmationē per idē ¶ Et si dicatur ꝯ. Inter q̄cunq3 ē real̄ ordo ꝛ ēēntial̄ dependencia. int̄ iᵃ ē real̄ dependēᵃ sed realis dependenᵃ nō ē ꝛ̄ int̄ extrema realia. cum dependenᵃ real̄ sit relaᵒ real̄ q̄ hēt ēē int̄ extrēā realia.

¶ Cū efficiēs ꝛ effectꝰ dependeāt ꝑ̄ m̄tē scoti ī tractatu de p° p̄nᵒ ꝯplexo. ꝛ caᵒ p̄° g° necio iᵒ indig3 ad ēēndū

¶ Dico tn̄ ꝙ nō real̄. cū hēat ēē reale saltē ad cālitatē ꝓpā p̄mā. q̄ cadit ī meᵗᵉ sup̄ fieri rei ꝟt dictū est ꝛ cē.

¶ Quātū ad 2ᵐ articulū sunt p̄mo uidenda tria. p̄° ꝟ3 ꝙ finis sit cā notior ip̄o efficiente. 2ᵐ est ꝟ3 ꝙ ēē obiectiᵐ sit nobiliꝰ ꝛ ꝑfectius ēē subiectiuo rei. 3° ꝟ3 ꝙ finis sit causa efficientis ¶ Pro p̄mo sciendū est. ꝙ aliter loq̄ndū est hic de fine q̄ꝰtum ad eius causalitatē q̄ꝰ q̄ꝰtū ad eius entitatem. dr̄nt eni eius causalitas et eius entitas. ꝟnde aliq̄ꝰ sibi ꝯuenit q̄ꝰtum ad eiꝰ causalitatē: qd̄ sibi n̄ ꝯuenit q̄ꝰtum ad eius entitatem

¶ 2° sciendū ꝙ aliqd̄ ē aliq̄ꝰ ēē maioris cālitatis q̄ꝰ nobilioris cālitˢ. ꝗ esse maioris cālitatis ē hēre modū realē cālitatis. Esse ꝟo nobilioris cālitatis. ē ip̄m habere nobiliorē modū ꝛ altiorē causandi: Exemplum uoluntas determinat intellectum: ad elicendum actum circa aliquod obiectum. ꝟna est causalitas ex parte ꝟoluntatis determinantis ¶ Alia ex parte intellectus elicientis ipsum actum. Comparando g° illas adinuicē uidetur ꝙ causalitas itellectus ē nobilior illa ꝟoluntatis ꝗ eliciē actū tamē uiˀ magis cāre ipm̄ ꝙ determinare. sꝫ causalitas volūtatꝭ est nobilioꝛ. qꝛ determīate libere agēs: ad actū est nobiliꝰ ꝙ elicere ¶ Secundū hoc ergo possunt poni duo dicta Primū dc̄m est istud ꝙ causalitas finis est nobilioꝛ efficīeˀ ¶ De causꝭ enim intrinsecis nō est dubiū. cū ei intrīsece dicunt quādā ꝑfectionalitatē ⁊ ꝓ ꝯ̄s imꝑfectionē ¶ Hoc ꝗ sic ꝓbatur ad efficiens. qꝛ cā mouēs nō mota ē nobilioꝛ causa executiua ⁊ mota. sed finis est causa mouēs ñ mota: efficiēs ꝗ executiua ⁊ mota ḡ ⁊c̄ ¶ Preterea causa ꝯtinēs ꝟtualit oēs alias cāas uideˀ ēē nobilioꝛ oībꝫ. final ē huiꝰ ḡ ⁊c̄ ¶ Maioꝛ pꝫ qꝛ ignobile ñ ꝯtinꝫ ꝟtualiter nobiliꝰ se. ¶ Minoꝛ ꝗ pꝫ qꝛ cālitas oīū aliaꝝ cāꝝ descēdit origīalr a causa finis. vt pꝫ īductiē. ¶ Nā agēs non agit nisi motū in finē. ¶ Mā ꝟo ⁊ foꝛ nō agūt ñ suppoita actiōe agētꝭ

¶ Preterea cā ad quā oēs aē agūt et ad quā ordinātur oēs aē cause ē nobilioꝛ fine ē huiusmodi ḡ ⁊c̄. ⁊ patꝫ ī hº caº ⁊ h̄ uiˀ intenº phi hº mētē caº de causis ꝯtº 3º vbi sic dicit. ꝯplementū ⁊ largitas nō īueniūˀ ī rebꝫ ñ ꝑ cām finalē. ⁊ ideo qd̄ caret cā finali caretꝫ omni bono ¶ Sꝫ ḡ qꝛ cā real ē nobilioꝛ cālitate nō reali sicut ens reale ente rōis. ¶ Ens ei reale ñ dependꝫ ab intētꝰ sicut ens rōis ⁊ ñ dependēs ē nobiliꝰ dependente ¶ Minoꝛ maioꝛ est ꝟa sicut dictū ē ī eodē gñe cause. ¶ Et ꝑ id̄ soluiˀ ꝙstiꝰ rō. qꝛ causalitas ī ēē subiº ē nobilioꝛ cālitate ī ēē obiº. ꝗ quā difficultas tangetur in sequēti pūcto ¶ Quātū ad 2ᵐ punctum de nobilitª ēē subiecti ⁊ obiecti est pº sciēdū ꝙ sit ēē subiectum ⁊ obiectum. nō ei bñ īsurgūt iª vocabula

¶ Non sciēdū ꝙ illoꝝ pº est rei: ñ ter subiciēda. ideo nō ē curādū de vocabulꝭ

¶ Tn̄ sciēdū ꝑ phm ꝙ necesse ē ꝙ ꝑ noīa significatꝰ ¶ Ideo dico pº de ēē subiecto ꝙ ēē subiectum venit a subdo: subm̄ ḡ dr̄ aliqd̄ vt mā. vel sicut ī q̄ vel sicut de q̄ vel rā qd̄ vel ipm̄ qd̄ ¶ Pº subm̄ id̄ dr̄ de q̄ fit aliqd̄ vt de iª mª 2º ī q̄ existit aliqd̄ 3º rā qd̄ ꝟsaˀ actiō 4º id̄ qd̄ ī se subsistit ¶ Est tamē aduertendū ꝙ lꝫ istis 4ºꝛ modis dicaˀ subm̄ tn̄ ēē subiectum de q̄ hic q̄ritur: ē ꝗ dr̄ a subdo 4º dc̄o ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ē aduertendū ꝙ omne substās ꝗ substat a se ⁊ ꝑe: vt ie deꝰ: ꝗ ꝑe ⁊ nō a se vt subā. vel nec a se: nec ꝑe sed ī aº tn̄ absolute vt accñs absolutū. aᵈ ē qd̄ substat nec a se: nec ꝑe nec abᵗᵉ. sꝫ ī aº ad aᵈ ut oīs forā reᵘᵃ ¶ Scd̄m hº pꝫ dici q̄druplex modꝰ esse sbiecti. diuinū ēē. substatiuū ēē. ēē subiectum accñtꝭ absoluti. esse subiectum accñtꝭ respectiui ¶ Viso ḡ ꝙ ē esse sbiectᵐ uidendū ē ꝙ sit esse obiectum. ¶ Vbi dico ꝙ esse obiectᵐ ꝑ ꝓpetatē vocabuli ñ aᵈ ē ꝙ esse obm̄ alteri. ¶ Vñ hoc si dicaˀ: esse obiectuū pōt distīgui sic. quādā ei qd̄ hꝫ tm̄ fictiōnē. puta cū ꝑ cōit loq̄ntes aliq̄ ꝓꝑº fingit sibi aliqd̄ qd̄ ex se nullū habꝫ esse ñ ēē obiectᵐ ¶ Aliud ꝟo hꝫ ēē in aº: ipꝫ sibi ꝯtª repn̄tatiē ⁊ ad istū modū seˀ ēē intelle ⁊ intetᵐ. ꝑ hº ḡ pꝫ pōi ꝙ duplex ē obm̄. ¶ Unū qd̄ ē simplr fictū. aᵈ qd̄ ē repn̄tatᵐ ēē. ⁊ hº habent sᵐ iª q̄ ī aliq̄ ex nªa rei repn̄tatur. ñ ex aliq̄ poⁿ fictū: ⁊ ad id̄ ēē seˀ ēē itele ⁊ iteᵐ ¶ His p̄missꝭ tangēda maz ⁊ pūcᵐ q̄stiōis pº aliq̄ dicasᵐ ꝙ ēē subᵐ ⁊ obᵐ ñ sēsuit ꝯcludūt ꝗ ꝯsequūˀ: pꝫ pꝫ ei pōi ēē obᵐ sñ subᵒ ¶ Creatᵉ ei ab etno hñuerūt ēē obᵐ ī itelˀ dīno ñ tn̄ ēē subᵐ ꝓpū ¶ 2ᵐ dictū ē ꝙ ēē obiectᵐ ⁊ subᵐ. ñ sēsuit cōlit ꝯcludūt. pꝫ. id̄ pꝫ hēre ēē subiectᵐ ⁊ obᵐ pꝫ ei actualr existes ⁊ ī

aliq̄ ꝓ° repn̄tata ¶ 3ᵐ dictū ē ꝙ ēē
ſubiectiuū eſt ꝑ9 omi ēē obiectiuo.
q2 ēē ſubiectiuū ēēntie diuine ē ſibi
ꝑus omni ēē obiectiuo ¶ 4ᵐ dictuꝫ
eſt. ꝙ i creaturis ēē obiectiuū ē ſim-
pliciter ꝑ9 omi ēē ſub°° earꝫ. anteꝙ̄
enim exiſtebant creature habebāt ēē
repn̄tatiuū in itellc̄u diuino ¶ Quin
tum dictū ē. ꝙ ēē obiectiuū ē cōis
ꝙ ēē ſubiectiuū. Omne enī qđ habet
ēē ſubiectiuū habet ēē obiectiuū ſꝫ nō
ꝯ°. pꝫ q2 oē exn̄s actualr̄ hꝫ ēē rep
ſentatiuū diuine ēēntie. nō tn̄ ome
qđ ē repn̄tatiuū diuine ēēntie ē actu
aliter exn̄s ¶ 6ᵐ dictū ē iđ. ꝙ eſſe
ſubiectiuū ⁊ obiectiuū nō iſpiciūt ēēs
ſicut 2ᵉ dr̄e diuiſiue e9. p² q2 impoſ
ſibile ē 2ᵃˢ drās oppoitas ſunt eidꝫ
ꝯpetere. ſed ēē ſubiectiuū ⁊ obiectiuᵐ
poſſunt ſil̄ eidꝫ ꝯpetere ex p̄miſſ ꝗ ⁊
¶ ꝯ̄ra impoˡᵉ ē ꝙ vna drā p̄dicet²
de alia ſibi oppoita. nec denoīatiue
nec aliq̄ a° m°. ſed ēē obiectiuū ſal-
tem denoīatiue p̄dica² de ēē ſub°°. q2
ēē ſubiectiuū pōt ēē ēē obiectiuū ⁊ a
licu9 repn̄tatiuū ꝗ ꝓ̄ ¶ 7ᵐ dictū ē
ꝙ ēē ſubiectūᵐ ⁊ obiectūᵐ nō reſpi-
ciūt ens ſicut 2ᵉ ſpēs ¶ Hoc p². q2 tn̄
nō dicerentur de aliq̄ vno ¶ 8ᵐ dic
tū eſt. ꝙ iſta duo reſpiciūt ens ſicꝫ
ꝗdꝫ mōi nō ſe ꝯtībilit icludentes.
ſed ſe inuicē excludētes. ⁊ aliq̄lit
ſe p̄ſupponētes ad īuicē ut ex dictis
poteſt patere ¶ 9ᵐ dictū ē. ꝙ ēē ob
iectiuū repſentatiuē: c9cunꝗ obi repn̄
tati. ē idꝫ cū foꝛ repn̄tante. hoc patꝫ
ſic: ſunt eī ſicut ꝯcretū ⁊ abſtractuꝫ
q̄ realiter nō drn̄t ſꝫ ſoᵐ ꝑ ꝯnotatoēꝫ
ꝗ̄ ei differrent realr̄. nuꝗ̄ acciñs qđ
eſt i ſubō poſſet p̄dicari de ſubō. rep
ſentatio ei eſt i ſubō cū ſit acciñs. ſi
ꝗ ip̄a ſit diſticta realr̄ a ſuo ꝯcr̄eto: cū
ip̄a nō poſſit p̄dicari n̄ ꝯcretiuē. ꝗ ſeq²
ꝙ ip̄a i ꝯcreto. nō differt realr̄ ab ip̄a i
abſtracto. ſaltem ꝗ habent drām per
mōs ꝯcretiōs ⁊ abſtractiōe ⁊ ꝑ ꝗdꝫ
ꝯnoꝛⁿ. vt ei ꝯnotat ſubm dr̄ ēē ꝯn
cretū. dr̄ ei a ꝯnēdo. vt vō n̄ ꝯnōt
dr̄ abſtractū. vt cum dr̄ lapis ē ſpica
tus. ēē ſpicatū nō ē alid ab i° ſubi.
ꝑmo ē ipm̄ ſubi i ꝯnōtioē ꝗdꝫ ⁊ ꝯcre
tioē ad iᵐ lapidē. Silr̄ ē de ꝑdio°
re° ꝑdre. ⁊ de ſpe°° re° ſpēi ¶ Ex q̄
ꝯcludo correlarie ꝙ licꝫ creature ab et
no habeant ēē repſentatiuū ⁊ obiecti
uū i ēēntia diuina. realr̄ tn̄ ie creatu
re nullā ēītatē habent i ſe. h9ōi ēē
repſentatiuū ⁊ ēē obiectiuū nō diſtin
ꝯūtur ab ēēnᵃ diuina ¶ 10ᵐ dc̄m ē
qđ ē pūct9 p̄ncipal q̄ſiti. ꝙ ēē rep
ſentatiuū ſol ēē obiectiuū qđ idꝫ eſt
qđ hn̄t cature i ēēnᵃ diuina. ē ſiplr̄
nobili9 ēē ſub°° earꝫ. ꝓbaꝛ: Illud
ēē qđ eſt cū ēēntia diuina idꝫ. ē ſiplr̄
nobili9 ꝗcunꝗ. h9ōi eſt tale ēē obie
ctiuū ꝗ ꝓ̄ ¶ 11ᵐ dictū ē ꝙ ēē repſe
tatiuū qđ habent creature i itec° crea
to eſt ſ ꝗ nobili9 ēē ſub°° earꝫ. p²
Illdꝫ ēē qđꝫ ē materiale abſtrahēs
ab omi alteratione uidetur ēē nobili
us: ꝗ̄ qđcunꝗ ꝯcernēs p̄dicta. Sed
p̄dictum ēē eſt h9modi. ꝯ. ēē obiec
tiuū i itellectu creato. ꝗ ꝓ̄ ¶ 12ᵐ
dictū eſt: ꝙ tale ēē obiectiuū i itel
lectu creato non eſt ſimpliciter nobi
li9 ēē ſubiectiuo earꝫ. ꝑmo ēē ſubie
ctiuᵐ earꝫ ē ſimplr̄ nobili9 ꝗ̄ ēē obie
ctiuū i itellectu creato. ꝓbatur ¶ Cū
q2 tale ēē repſentatiuū n̄ drt̄ a form̄
repn̄tante vt dictū eſt. ē ꝗ acciñs ſi
cut foꝛ repn̄tans: ſed ēē ſubiectiuū
alic9 creature eſt vt̄a ſuba. ſuba au
tem eſt ſimplr̄ nobili9 ꝗ̄ qđcunꝗ ac
cidens ꝗ ꝓ̄ ¶ Cū ⁊. q2 ēē ab a° n̄ de
pendens: eſt ſimplr̄ nobili9. ꝗ̄ ēē ab
a° dependens: ſed ēē obiectiuū alic9
creature dependet ab itellectu creato
ſbiectiuᵐ vō n̄ ꝗ ¶ Cōſirꝛ² ꝑfectiori

modo aliq̄ ꝯsistit i ſe ꝗ̄ i aliq̄ alio ſaltē creato. ſꝫ cātura ꝗ̄ᵐ ad eē obiectiuū ꝯsistit i aᵒ ꝗ̄ ⁊c̄. ¶ Qn̄tum ad 2ᵐ pūctū pono istā ꝯᵒnē. ꝙ cālitas cauſe final' ē cā cauſal' cē efficiētis. Nā ꝓpt' qd agēs agit illd ē cā cālitatis eiꝰ. ſed ꝓpter finē agēs agit ꝗ̄ ⁊c̄. Maior ⁊ minor patent 2ᵒ hꝰ ¶ Preterea illd qd mouꝫ agens ad agēd est cauſa cālitatis ſiē actiois eiꝰ. finis ē hꝰmodi ꝗ̄ ⁊c̄ ¶ 2ᵃ ꝯᵒ ꝙ finis nō ē cā efficiētis ¶ Tū ꝙ aliq̄s tal' finis ē accn̄s. vt patet de ſanitate ¶ Tū ꝗ̄ ꝙ alicui ſaltē agēti repugnat eē cātū: ꝙ pᵒ ¶ Ro ſciᵈū ꝙ duo ſūt de rōe formali iꝰ finis ꝯstitutiua. Pᵐ qd ē q̄ſi m̄le qd ē hēre rōnē ti. ⁊ hᵒ ꝗ̄ᵐ ad eiꝰ entitatē lꝫ ꝗ̄ ad eꝰ cālitatē hēat rōnē pncipij ¶ 2ᵐ ꝙ ē rō ꝯstitᵘdi formal' illius finis ē ꝓpt' qd ipm agēs agit ¶ Ex ꝗ̄ patet. ꝙ iᵉ eſt cā cālitatis agentis nō tn̄ effic'e entitatis ¶ Qn̄tū ad tertiū articulū. vtꝝ deꝰ ſit cā final' et effectiua oīm. ſic ꝓcedā ¶ Pᵒ dicā ad mētē arꝭᵗ ⁊ ſui ſeq̄ac' auctoꝝ. 2ᵒ dicā ad ꝟitatē ¶ Qn̄tū ad pᵐ ſciēdū ꝙ ē opio coīs oīm phantiū aristoteleꝭ ſeq̄ntiū. ꝙ nūꝗ̄ de mēte arꝭᵗ fuit nec ſui ꝯmētatoris: deū eē cām effectiuā oīm ſed cām finalē ¶ Hec pꝫ. Nam oīa entia vel fuiſſent facta ex nichilo: vel ex aliq̄. nō ex nichilo ꝑ pnciᵃ philoſophoꝝ: ꝙ ex nichilo nichil fit. nec ex aliq̄ ſaltē ꝗ̄ ad aliq̄ entia ¶ Intelligētie eīn cū ſint ſimplices mām nō habentes ex aliq̄ nō pn̄t eē pducte. n̄ haberēt mām ex q̄ fierent ꝗ̄ ⁊c̄ ¶ Confirmatur. oēs phi noluerunt creatorē deū immediate agere. ſed aliq̄ ſunt entia vt itelligētie q̄ nō pn̄t eē nisi ꝑ creatioēz: cum materiam nō habent ꝗ̄ ſequitur ꝙ deꝰ nō eſt cauſa effectiua oīm. ſed final' ſolum ¶ Iſta tn̄ opinio licet ſic itellecta abſolute ſit falſa ⁊ heretica. tn̄ phs nūꝗ̄ ſic intellexit ¶ Pro cuiꝰ euidentia eſt ſciēdū. ꝙ finis ⁊ efficiēs habent duas cauſalitates. ſicut dictū ē i pmo articulo hꝰ q̄ōis. habet nāq̄ efficiēs ꝯ̄nā cālitatē pᵒ: q̄ immediate cadit ſup̄ fieri rei. i q̄ pᵒ poit rem de nō eē ad eē. ſic ſimil' finis hꝫ duplicem cālitatē pdicte duplici cālitati corn̄dentem vt eſt ſupiꝰ declaratū ¶ His pmiſſis dico. ꝙ phs ⁊ ꝯmētator deū poſuerunt cām efficiētē oīm ⁊ finalem tam corruptibiliū ꝗ̄ incorruptibiliū. al' tamē ⁊ al'. ꝙ ponebāt corruptibiliū eē cām realē: ꝗ̄tum ad vtrāq̄ cālitatē: icorruptibiliū vero tantū ꝗ̄tū ad ſecundū ꝑ q̄m ꝯſeruat. Nā moto ei deo ꝑ ipol'e nichil eē poteſt. Primū dictū ſic pbatur. nā oīs cauſa pmaria pluꝰ ifluit i cātū ꝗ̄ 2ᵃ vt pᵃ ꝓpōe de cauſꝭ: hoc nō eēt n̄ pm cā ageret effectiue. ꝗ̄tū ad pmā cālitatem ſup̄ fieri hꝰoi cātū ꝗ̄ ⁊c̄ ¶ 2ᵐ dictū pbatur ꝗ̄ᵐ ad ētia icorruptibiᵃ ꝙ ōme pductū de nō eē i eē de nichilo creatur. ſed iſta entia de nichilo ſic ſūt pducta cum nō habeant mām: ꝗ̄ creabantur ſed phs negat creationem ꝗ̄ cālitatem: vnde ꝯmētator in de ſba orb' caᵒ 2ᵒ dicit. largitᵃ celū pmanentia eterna. n̄ q̄ eē eternū dicit ¶ Ex ꝗ̄ patet ꝙ deꝰ ꝯfert ꝑ mētem ſuā hꝰmodi ētia icorruptibilia. nō tamē dat eis eē effectiue. hec mēs fuit phantium vt credo ¶ Qn̄tū ad 2ᵐ hꝰ articuli tercij eſt ſciendū quomodo deus eſt cauſa omniū effectiua: pono aliquas cōcluſiones ¶ Prima eſt iſta: ꝙ deus ē cauſa oīm effectiue: hec pbatur ſic. Illd qd ꝯtinet oīa aᵃ ꝟtual': vel nobiliori modo ꝗ̄ ꝟtualiter pōt oīa ſᵃ a ſe ponere i hoc eē parꝫ: ꝙ ꝯtinens aliq̄ ꝟtual': poteſt in illd ꝗ̄ multo magis. ꝯtinens aliq̄ nobiliori mᵒ ꝗ̄ ꝟtual' pt̄ i illd. ſꝫ deꝰ ē hꝰoi ꝗ̄

¶ Probatio consequẽtie. ꝗ aut modus gñandi v̾tualiter est supremꝰ: aut non. sed aliꝰ est supioꝛ eo. si pͥmuꝫ g̊ ens v̾tualiter est ꝑfectissimū. vel deus gñet oīa alia a se. si 2ᵒᵒ g̊ cōtinet 1ᵒᵒ supremo g̊ ꝛc̄. ¶ Preteā ab ente simpliciter infinito ꝑ ꝑfectionem nō debet negari aliq̄ ꝑfectio. cãlitas effectiua est ꝑfectionis. posse ponere magꝭ in eē ē maioris ꝑfectionis. g̊ hoc a deo negari non debꝫ alit̄ nō haberet omnē ꝑfectionē. ꝛ ꝑ ꝯñs eēt infinitꝰ ꝑ ꝑfectionē. ¶ Cōfirmatur. Oīs ꝑfecᵒ sine imꝑfectione. ꝑfectissimō ē attribuēda. cãlitas effectiua ē huiusmodi g̊ ꝛc̄. ¶ Preterea Illud qd̓ gñat quodcunqꝫ aliud a se: nobiliori modo ꝙ̄ cā equoca vel vniuoca gñeat suū effectum potest multo magis quodcunqꝫ aliud a se efficere. ꝙ̄ cā equoca vel vniuoca suū effectū. sꝫ deus est huiusmodi g̊ Maioꝛ patet. quia rō gñandi. ē cā quare iste potest ꝓducere. oīs enī effectꝰ gñetur in sua causa. Minoꝛ ꝓbatur Illud qd̓ sumptū cum oībꝫ nō ē meliꝰ ꝛ ꝑfectꝰ ꝙ̄ sine eis. nobiliori modo gñat alia a se. ꝙ̄ illa q̄ sumpta cum alijs effectibꝫ sunt ꝑfectioꝛa: ꝙ̄ sine eis. sꝫ causa vniuoca in gñe sumpta: cum effectu suo dicit maioꝛē ꝑfectionē. ꝙ̄ in solū. maioris enī ꝑfectionis est ignis gñans cū gñato ꝙ̄ pᵉ g̊ ꝛc̄. ¶ Idem de causa equoca vel uoluntate ꝛ eiꝰ actu. deus aūt nō ē ꝑfectioꝛ sumptus cum alijs ꝙ̄ pᵉ tm̄ g̊ ꝛc̄. sꝫ tam cā eq̄ua ꝙ̄ vniuoca in genere. potest in effectū suū. mltō mgꝭ g̊ deꝰ ¶ 2ᵃ ꝯᵒ. ꝙ deꝰ nō agit necessario. vel efficiat extra se. sed tantūmō ꝯtingēter. cuiꝰ oppositū multi phantiū posuerunt. ¶ Hec ꝓbaꝛ sic. causa nccio agens: nō ē in aliq̊ expoꝛãda. si g̊ deus nccio ageret extra nō eēt in aliq̊ expoꝛāda ¶ Preterea oīs cā q̄ nō agit nisi mota ab aᵃ ꝛ ꝑ impetū alicꝰ. eoᵒ q̄ mota ē eoᵒ agit. si g̊ cā pͥᵃ nccio agit cū nᵃ 2ᵃ agat nisi ꝑ impetū pͥᵉ ꝛ motū eiꝰ sic mota nccio mouebit nccio. ꝛ sic in rebꝫ nullꝰ effectꝰ eēt ꝯtingēs ¶ Preterea virtꝰ infinita nccio agēs ꝓducit nccio infinita. sꝫ nꝰ effcs a deo ꝓductꝰ ē infinitus g̊ ꝛc̄. Maioꝛ pꝫ. quia oīs causa nccio agēs ꝓducit effectū ꝑfectioꝛē q̄m pꝫ. ¶ Cōfirmaꝛ rō. deꝰ ei gñat totalit̄ oēz effectū. si g̊ nccio ꝓducit excludit oēz cãlitatē ¶ 3ᵃ ꝯᵒ. ꝙ deꝰ ē cā finalis oīm causatoꝝ. ꝓbaꝛ. quia agēs ꝑfectissimū ē ꝑfectissimꝰ finis. Pro sciēdū ꝙ duplex ē finis. s. finis cuiꝰ ꝛ finis q̊. dr̄ finis cuiꝰ id obm qd̓ ꝑ opatioēz attingiꝛ. vt deꝰ attingiꝛ a beatis ꝑ opationē in deꝰ. Finis q̊ dr̄ ipᵃ opaᵒ q̄ obm attingiꝛ ut ipᵃ voluᵒ siue itelᵒ ¶ 2ᵒ sciēdū ꝙ finis cuiꝰ aliqñ ꝓduciꝛ ꝑ opationē in eē ꝛ aliqñ nō. ¶ Exm pͥmi de foꝛma ali q̄ ꝑ foꝛm vel ꝑ gñatioēz ꝓduciꝛ vm 2ᵒ hꝰ ꝛ hᵒ meᵉᵉ dr̄. ꝙ finis generatiois ē foꝛ. ꝛ ipᵉ attingiꝛ ꝑ actionē trāseūtē ꝑ q̄m ꝓduciꝛ in eē. ¶ Exm secundi vt deꝰ. ꝛ ipᵉ finis attingiꝛ opatioē imanēte puta ꝑ opatioēz itelꝰ vel voluntatis ¶ Cōtra ꝓdictas ꝯᵒes arguitur pͥᵒ sic. deꝰ nō ē cā effectiua oīm. nā tunc seq̄retur ꝙ deꝰ necessarie mutaretꝛ ꝛ aliq̄ ꝑfectio sibi nouiter aduenīret. ꝯñs ē falm g̊ añs. ꝯña ꝓbaꝛ quia oē qd̓ se hꝫ nūc alr̄ ꝙ̄ pͥꝰ: mutatꝛ cū g̊ deꝰ pͥꝰ nō ageret. ꝛ nūc agit. g̊ alr̄ se hꝫ ꝛ ꝑ ꝯs mutaꝛ. ꝙ aūt sibi aliq̄ ꝑfectio aduenīret ꝓbaꝛ. nā ipᵃ cãlitas noua vel ē ꝑfectiois vel imꝑfectiois. si imꝑfectiois tūc pͥꝰ nō eēt in deo. si ꝑfectionis. cū pͥꝰ nō erat in deo ꝑmo sibi nouiter nūc aduenit. seqꝛ ꝙ aliq̄ ꝑfecᵒ nouiter aduenit deo. Et per ꝯñs q̄n non causabit erat imꝑfectioꝛ: ꝙ̄ quādo causabit ¶ Preteā idē nō ē cā oppoitoꝝ. g̊ nec vnū multoꝝ quia vnum ꝛ

mixta sunt opposita. cū g° de9 sit cā9
se² ꝙ nō pōt ēē cā effectiua oīm. ma
ioꝛ patet 2° de gnatione ¶ Contra
2am 9°nē argui² sic. Cõ9cunqȝ agē-
tis actio ē necc̃ia. ⁊ effect9 ei9 ꝑ ac
tionē ꝓduct9 erit necessari9. sed om
nis actio dei ē necc̃ia vt ꝓbabo g° ⁊ c.
Maioꝛ patet. qꝛ actio nō ē necc̃ia nisi i
oꝛdine ad effectū. Minoꝛ paꝫ qꝛ ac°
dei ē idꝫ cū deo ⁊ ille ē necc̃i9 g° ⁊ ac
tio ei9 ¶ Item necc̃im vł necc̃im non
est cā ꝯtingētis. sed de9 ē necc̃i9 g° ⁊
Maioꝛ patet. qꝛ aliter ex ꝓmissis ne
cessariis posset seq̄ 9° ꝯtingēs: qđꝫ
ē ꝯ phm̄ p° poꝛ ¶ Cōtra 3am 9°nē
ar² sic. qꝛ deus vł de9 nō ē finis oīū
ꝓbat² ¶ Illđ non est finis oīm qđ ab
om̄ibꝫ nō attigitur. sed de9 nō attin
git² ab om̄ibꝫ qꝛ nō a dampnatꝭ g°.
Maioꝛ patet qꝛ finis debet attigi ab
hijs q̄ sunt ad finē. qđ ꝓba². qñcunqȝ
ꝗ aliq̄ nō attigūt finē ꝓpter q̄m sūt
frustra sūt 2° ph9. creata g° erūt fru
stra ¶ Donde ista rō tangit vnā diffi-
cultatē satis dubiā de felicitate eťna ꝗ
stat i uisione beata dei. ꝙ nō sit finis
ꝓbatur. Na ōme agēs qđꝫ agit ꝓp
ter aliquē finē: ꝗ nō attigit² ab oꝛdi
natis ad finē frustra est 2° ph9. cum
g° deus creauit creaturas ꝓpt felici-
tatē eternā. cū dāpnati iam nō atti-
gerunt. g° actio ꝗtū ad illos est fru
stra. hoc ē ꝯ phm̄ p° celi ⁊ mūdi. de9
⁊ na nil agūt frustra. ⁊. 11. mece.
¶ Ex q° posset ꝓbari ꝙ nullus posset
dampnari ¶ Rñeo ad ꝓmū ꝓ cu9
euidentia pono istā ꝓpoēꝫ. ꝙ na ac°
dei pōt ēē noua ¶ Hec ꝓba² sic Oīs
actio poe eťne noua. ē accñs non ei
pōt ēē suba i9 cū sit noa: ia poa exi
stēte eťna. sed actus ꝓducendi non ē
accñs vt ꝓbabo g° ⁊ c. Minoꝛ ꝓbat²
qꝛ ōme accñs ꝓsupponit subm. sꝫ ie
nō ꝓsuppoit subm. qꝛ nō ex ꝑte effe-

ctus cū sit totaliter ꝓductꝰ ōī ex
nichilo. nec ex ꝑte dei cū i deo nullū
accñs cadit. g° impole ē ꝙ ista actio q̄
est creacio pōt ēē noua ꝓpter hoc ꝓba² so
lum de cātione. ꝓba² ꝗ sic. poa q̄ est
pur9 actus est realiť su9 ac9: sꝫ om
nis poa q̄ est i deo est purus act9 g°
Sꝫ si actio h9ōi poe executiue dīne
ēēntie ēēt noa. poñā exñte eterna.
illa poñā ēēt realiter dꝫsticta ab ac-
tu ¶ Pro cu9 euidentia sunt aliq̄ scie
da ¶ Pō scieđꝫ. ꝙ de9 nō agit ad ext°
nisi ꝑ itellem ⁊ voluntatē. vt 2° dicē
declarabi² 4° h9. ita ꝙ actio ad ext°
nō est nisi intellectio vł volu° di-
sticta solū ꝑ annotata vł ꝯnotata
¶ 2° scieđꝫ. ꝙ iste actus diuine volū
tatis pōt accipi dupl'r. vł ꝗtm̄ ad il
lud qđꝫ est i se ⁊ foꝛl'r. ⁊ sic dico: ꝙ
ille idꝫ act9 ꝗ ē volu° ē ꝓductio.
ꝗtū ad illud qđꝫ notatur ꝑ vtrūqȝ
istoꝝ vīꝫ ꝑ voluntatē ⁊ ꝓductioēꝫ
⁊ isto m° dꝫstigūt². act9 eī volēdi
ꝯnotat subm volitū i ēē dīminuto
puta i ēē voluto. Ille aūt idꝫ act9: ꝗ
est ꝓductio foꝛliter i se ꝯnōt idꝫ sub
iectū i ēē rei extra. ⁊ ita ꝗtū ad ac
tū nulla est dñā inter actū ꝗ ē vo-
litio ⁊ actū ꝗ ē ꝓductio. vñ qđ est
volu° nō absol² ab eo qđꝫ est ꝓduc°
Sed ꝯnōtū ꝑ actū volendi absolui²
ab eo qđ ꝯnōtur ꝑ actū producendi
¶ Tercio scieđꝫ. ꝙ duplex ē istās
qđꝫ i quo ponit² actio: aliđ ꝑ quo
poni² actio: licet enī actio dei fuerit
semper. non tamē ꝓ semꝑ. sed fuit ꝑ
io istās ꝓ q° ꝓduxit ¶ Per hoc ad for
mā nego ꝯñaꝫ ¶ Dico enī ꝙ lꝫ de9 ꝑ
us nō ēēt creans ⁊ modo ē creās tñ
foꝛl'r non mutat². qꝛ nl sibi nouiter
aduenit. sed fit noua ꝯnota° i actu
volendi ꝗ est idꝫ qđ ꝓductio. ⁊ ista
ꝯnotacio non facit mutacionē. qꝛ h°
est ex sola ꝓductione cātuloꝝ ex ꝗ

creatura ſic ꝓducta ſit noua ꝓductio in deo. non ex aliquo inexiſtente ſibi nouiter. Vnde cum dicitur dominꝰ illius creature: ⁊ p̊us non erat cum creatura non eſſet. nō ꝓpter hoc ille realiter mutatur. ſed ſolum fit denominatio ī deo ꝑ fuite in creatura ſecundꝫ quemdꝫ modꝫ intelligendi

¶Ad 2ᵐ dico. ꝙ deus non cauſat ꝑ bonitatem. licet enī bonitas ſit cauſa illius habitus et terminantis. non tamen eſt ratio cauſandi. ſed cauſat per intellectū: plura intelligentem. per voluntatem plura volentem

¶Ad ꝓbationem ariſtotelis 2° de generatione. idem in ꝗ̄ptum idem ſemꝑ eſt natum facere idem: ⁊ per conſequens bonū. cum ꝯpletitas fundetur ſup̄ bonū ¶Dico. ꝙ ly idem: vel pōt excludere pluralitatem effectuum. vel varietatem ⁊ difformitatem. aliud eſt enim: poſſe habere plures effectꝰ ¶Aliud varios et diuerſos ¶Tunc dico ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt vera de agēte naturali. ſi ly idem excludat varietatē ⁊ difformitatem. et tale agēs reſpectu eiuſdꝫ paſſi eq̄diſpoſiti ſemper effectus conformes producit nec poteſt poni inſtantia in aliquo: non ē autē vera de agente libero. tale enim poteſt reſpectu eiuſdꝫ effectꝰ varios cauſare per actum componendi ¶Si ā ly idem excludat pluralitatē effectuum. ſic ꝓpoſitio eſt vniuerſaliter falſa. tam de agēte naturali ꝙ̄ libero ut patet: vtrumq enim poteſt ī plures effectus ¶Ad primum 2ᵉ concluſionis dico. ꝙ actio dei eſt formaliter neceſſaria. eſt tamen virtualiter contingens. ſicut et ipſe deus. neceſſarium g̊ formaliter: virtualiter non eſt cauſa contingentis ¶Aliter poteſt dici ꝙ actio dei poteſt ſumi vno modo: ꝗ̄tum ad illud qd̄ dicit ꝑ modum ꝯnotati ¶Alio modo ꝗ̄tum ad illud quod dicit ꝑ modum obiecti terminantis. primo modo eſt contingens. 2° modo non ¶Ad 2ᵐ per idꝫ. ꝙ licet neceſſariū virtualiter non eſt cā contingentis. bene tamen formaliter.

¶Ad aliud 3ᵉ ꝯcluſionis dico. ꝙ finis debet attingi ab hijs que ſunt ad finem. nullo impedimento p̄exiſtente. In dampnatis vero eſt impedimentū: ¶Sed ad ꝯfirmationē ubi eſt difficultas: ꝑ quā ꝓbatur ꝙ actio dei fruſtra ſit ¶Dico ꝙ duplex ē agens: quoddꝫ in cuius defectu eſt. ꝙ ordinata ad finem non attingunt finem. ⁊ tale agit fruſtra. quoddam eſt agens in cuius defectu non eſt. ꝙ ordinata ad finem non attingunt finem. ſed permittit hoc in diſpoſitiōe ordinatoris. ita ꝙ quaſi ordinantur ſub conditione. puta fac hoc: ⁊ hoc habebis. et tale agēs non agit fruſtra. ſi ordinata ad finem non attingunt finem. ⁊ hec de tercio articulo

¶Sed circa capitulum de cauſis ſunt aliqua dubia ¶Primū eſt ſi eiuſdem rei poſſunt ēē plures cauſe

¶Reſpondeo. vt ponam aliquas diſtinctiones ¶Prima eſt: ꝙ cauſarum quedam ſunt eiuſdꝫ ordinis. quedam ſūt alterius ordinis ¶Dicuntur eiuſdꝫ ordinis. que in eodꝫ genere cauſe ſūt equeprīme ⁊ eiuſdem ſpeciei ¶Alterius ordinis. q̄ in eodꝫ genere cauſe ſunt eſſentialiter ordinate ſecundꝫ prius et poſterius. ⁊ ſunt alteriꝰ ſpeciei ¶Exemplum primi. vt duo homines eq̄ trahentes nauem ¶Exēplū ſecundi: Sol et homo generant hominem ¶2ᵃ diſtinctio: Cauſarum eiuſdꝫ ordinis. q̄dam ſunt totales. q̄dam ꝑtiales ¶Dicitur cauſa totalis q̄ in illo genere cauſe non eget ꝯcauſatione alteriꝰ ſecum ꝯcauſante. ſꝫ illā ſufficit ſola. Sed illa dicitur ꝑtialis. q̄ in illo genere cauſe non ſufficit ad cauſandꝫ effectū. ſed indigꝫ cauſatione cauſe alterius eiuſdꝫ ordinis ſecum concauſantes ¶ Exemplū p̄mi. Ignis generat ignem ¶ Exēm ſecundi. duo homines trahentes nauem q̊rum vnus non ſufficeret

¶ Tercia diſtinctio. Cauſarum q̄dam ſunt eiuſdem generis. q̄dam alteriꝰ. Eiuſdem generis. vt omnes efficientes in genere cauſe efficientis et ſic de alijs. Alterius generis. vt materialis et formalis ¶ Iſtis p̄miſſis pono aliqua dicta ¶ Primum dcm̄ ē. ꝙ eiuſdē effectꝰ pñt eē plures cauſe per ſe alterius generis et totales ¶ Hoc apparet in littera. qꝛ ſtatue ſunt plures cauſe. material. formalis. efficiens et finalis ¶ Idꝫ habetur 2° methaphiſice. vbi dicit. omnes modos cauſarum concurrere ad eundꝫ effectum. vt in factiōe domus. cauſa efficiens ē artifex. materialis ligna. formalis racio ſiue proporcio ſeu ꝯpoſitio domus. finalis. vſus ſeu habitacio ¶ 2ᵐ dictum ē ꝙ eiuſdem effectus poſſunt eē plures cauſe et eiuſdem generis totales. ſi ſint alterius ordinis. ſicut patet exemplo. Sol. n. producit hominē ⁊ homo. q̊rum quilibet eſt cauſa ſufficiens et totalis in ſuo ordine. Et quelibet earum eſt in genere cauſe efficiētis ¶ Terciū dictū eſt iſtud ꝙ eiuſdem effectus non poſſunt eſſe plures cauſe totales eiuſdem ordīs ¶ Hoc patet. qꝛ ſi ſic effectus non dependeret ab aliq̄ earum. ꝯſequēs eſt falſum g̊ ⁊ antecedens. ꝯſeq̄ntia probatur. ſint. a. et. b. cauſe totales ipſius. c. Patet ꝙ. c. non dependet ab illo. a. qꝛ poteſt eē ſine illo. qꝛ eſt ſufficienter per. b. cum ſit cauſa totalis illius ¶ Et eciam poteſt ꝓbari. ꝙ nō dependet eſſentialiter ab illo. b. qꝛ habet ſufficienter eſſe per ipſum. a. qꝛ ponitur cauſa totalis illius. ergo ipſum. c. non dependet totaliter ab illo. b. vel ab illo. a ¶ 3ª racio nichil facit contra concluſionē ſecundam. qꝛ cauſe alterius ordinis et totales non ſuperfluunt. p̄mo racione ordinis eſſentialis omnes requiruntur. et ſunt alterius racionis qdꝫ nō eſt in propoſito ¶ Quartum dictum ē iſtud. ꝙ eiuſdem effectus poſſunt eē plures cauſe eiuſdem ordinis. eiuſdem generis ſi ſint partiales ¶ Hoc apparet per exemplum. plures homines trahentes. ⁊ pater et mater in generatione prolis ¶ Secundum dubium pertractandum eſt. vtrum cauſa in actu ſimul ſit et non ſit cum ſuo effectu in actu ¶ Et videtur ꝙ nō qꝛ ſi ſic. in principio motus ceſſaret motus. Nam in p̄mo libro de generatione dicitur. habitibus preſentibus in materia ceſſat motus ¶ Accipiatur ergo aliqdꝫ efficiens. certū eſt ꝙ in principio ipſius motus eſt efficiens in actu. g̊ per conſequens erit effectus. et ſic ceſſabit motus et actio ¶ Preterea deus eſt cauſa per ſe. et ſemper in actu eſt. ꝙ autꝫ ſit cauſa in actu patet. qꝛ aliter p̊us fuiſſet cauſa in potencia et poſtea in actu et per conſequens mutaretur.

¶ Ad oppoſitum eſt ariſtoteles ī textu ponens duas ꝓpoſitiones Prima eſt iſta. ꝙ cauſa ī actu et effectus ſimul ſunt ⁊ non ſunt ¶ 2ª ē ꝙ cauſa in potencia non eſt ſimul cū effectu. vt domificator non eſt ſimul cum domo ¶ Rñdeo. vbi eſt ſciēdum. ꝙ eſt vna opinio quam ponit Egidius in ſecundo huius. ꝙ cauſa efficiens per motum habet duplicem effectum. vnum immediatum. ſcilicet ipſum fieri. aliud mediatuꝫ ſcilicet ipſum factum eſſe. ¶ Ex hoc dicit duo dicta ¶ Primum dictum ē iſtud. ꝙ iſta ꝓpoſitio eſt vera de cauſa ĩ actu et immediato effectu ſcilicꝫ fieri. ꝓbatur. qꝛ quando efficiens ꝑ motum eſt in actu. tunc mouet. et quando mouet: tunc eſt effectus in fieri gͦ ⁊c. ¶ Secundꝫ dictum eſt iſtdꝫ. ꝙ iſta ꝓpoſitio non eſt vera de cauſa in actu et effectu mediato. nō enim ſequitur ꝙ ſi domificator eſt domificans ꝙ domuꝫ ſit. ꝗꝗ ſit de hͦ non improbabo in preſenti ¶ Sed tamen dico aliter ſecundꝫ mentem ſcoti. vñ pono tria dicta ¶ Primū ē iſtd ꝙ iſta differentia inter cauſas in actu et in potencia reſpe̅ tu effectuum ꝓporcionabiliter acceptoꝝ. non eſt accipienda ꝗ̄tum ad illas raciones cauſe ad effectum. qꝛ ſic ſunt ſimul cauſa in potencia et effectus in potē cia. ſicut cauſa in actu et effectus in actu. Nam hec referuntur in eodem genere relacionis. ſcilicet 2ᵒ. ¶ Sed veritas huius dicti accipienda eſt de fundamentis relacionū. vt ſit ſenſus. ꝙ relaciones cauſe in actu et effectus in actu non poſſunt fundarĩ niſi in ente in actu. et ideo ſicut relaciones ſimul ſunt et non ſunt. ita et fundamenta earum. ſed relaciōes cauſe in potencia et effectus in potencia non requirunt fundamenta ĩ actu ideo non oportet fundamenta ſimul eſſe licet relacioneꝫ ſimul ſint. Nã ſi relacio cauſe in potencia fundatur in ente in actu: ſicut in illo edificato ⁊c. non oportet relacionem effectꝰ in potencia ſibi correſpondentem fundari in ente in actu. non enim oportꝫ ſimul exiſtere domificatorem ⁊ domificabile. qꝛ domificabile poteſt eſſe in ente in potencia ¶ Secundꝫ dictū eſt iſtdꝫ. ꝙ iſta differentia non eſt ĩtelligenda de fundamentis relacionū inq̄ntum ſunt fundamenta. qꝛ ſicut vtreqꝫ relaciones ſimul ſunt. ita ſimul ſunt fundamenta. hoc eſt. ſunt actu ſub illis relacionibus. ſed eſt ĩtelligenda de illis fundamentis comparatis ad exiſtentiam. qꝛ in cauſis et effectibus in actu queſtio eſt ſi poſſibile ſit. ꝙ vnū extremum exiſtit ⁊ aliud non. et ſic eſt intelligenda de cauſa ⁊ effectu ĩ potencia ¶ Tercium dictum eſt iſtdꝫ. ꝙ iſta differencia non eſt de fundamentis abſolute intelligenda. ſed acceptis ſub relacionibus. Nō eī ſeꝫ ꝙ ſi vnū fundamentum actu exiſtat. ſ. fundamentum cauſe in actu. ꝙ etiam ſimul exiſtat fundamentum relacionis effectus. qꝛ fundamentū poteſt actu exiſtere ſine relacione. ſed ſi fundamentum cauſe eſt ſub relacione in actu et in actu exiſtat. tunc fundamentum relacionis effectus exiſtat in actu. ¶ Eſt gͦ in ſumma ſic accipienda dr̃na iſta hinc ⁊ inde. nō ꝗdꝫ inter relaciones. qꝛ vtraqꝫ neceſſario ſunt ſimul. nec inter fundamenta relacionum. inq̄ntum fundamenta ſunt. qꝛ illa erunt neceſſario vtrumqꝫ ſimul cum ſine illis vt ſic non ſunt relaciones. nec inter ea q̄ ſunt fundamēta ſecundum ſe conſiderata. qꝛ vt ſic nec ſunt ſimul in actu nec in potencia ¶ Sed eſt ĩtelligenda differencia de fundamētis actu exñtibꝫ ſub reᵒnibus ꝯꝑatis ad exñtiam abſolute. nō ad exñtiam ſub relacionibus vt ſit ſenſus. ꝙ ſi cauſa eſt in actu ĩ q̄ fundatur. relacio cē in actu erit effectus ĩ actu. Sꝫ ſi eſt cauſa in potēcia ſicut domificator. non oportet ĩ actu aliqdꝫ ēē in q̄ fundetur relacio iſta ſed habere ſufficit ꝑ fundamēto eius in potencia ¶ Per hoc patet ad raciones ¶ Ad primam nego conſequentiam ¶ Ad ꝓbationem dico. ꝙ eo modo quo agens per motum eſt in actu. ⁊ effectus eſt in actu: modo ꝓpoſito. ſed dum motus eſt. ipſum agens non eſt cauſa illius effectus vſqꝫ ad vltimū inſtans: accipiendo tamen cauſam ⁊ effectum in actu et in fieri: cuiuſmodi eſt mouens in actu. tunc eciam ille effectus eſt in actu. s. ipſum fieri cuius eſt cauſa dū mouet: Ipſius autem facti eſſe. eſt autem cauſa ſolū ī actu poſt vltimū īſtans. ⁊ tunc cauſa ⁊ effectus ſunt ſimul ī actu. Vnde ſi cauſa ī actu eſt ī fieri. ſimul erit effectus ī fieri: et ſi cauſa ī actu ī facto eſſe. erit ſimul effectus ī facto ēē ¶ Quādo ergo dicit ꝙ habitibus ꝓſentibus ceſſ ¶ Dicendum eſt. ꝙ ꝓſente habitu ſeu effectu ī facto ēē ceſſat motus: non aliter ſic enim eſt tantum ꝓſens ī fine motus ¶ Ad 2m dico. ꝙ deus ſemper fuit. non tamen ſemper fuit ſub hac relacione. s. cauſa ī actu ¶ Qn̄ dicit ꝙ tunc fuiſſet mutatus. nego: quia agens voluntariū cuiuſmodi ē deꝰ voluntate antiqua non mutata: quādo placet poteſt cauſare ſine mutacione ſui. ſicut modo habeo voluntatem currendi cras. ſine mutaciōe voluntatis currā ¶ Similiter eſt de deo qꝛ quicquid fecit vel facturus eſt ſciuit vel voluit ſe facturum voluntate antiqua ab eterno. et ideo facit quicquid ſine mutacione ſui. facta ſolum mutacione ex parte effectus ¶ Ad raciones ꝓncipales reſpondeo ¶ Ad ꝓmā. non habeo ꝓ inconueniēti: ꝙ idē ſecundū diuerſa ēē: ſit cauſa ſui ⁊ ꝓus ſe. finis igitur q̄tum ad ēē intencionale. eſt ꝓus. q̄tum ad ēē reale cauſa ſui ¶ Exemplum poteſt dari de domo ꝓducta extra q̄ ꝓus concipiebatur. poſtea ī ēē producitur ¶ Ad ſecundū dico. ꝙ finis eſt cauſa ſꝫ ꝙ eſt ī eſſe ītencionali. licet non ꝓ illo ēē non tamen eſt q̄tum ad ēē reale ¶ Ad illud ꝓmū de generacione dico. ꝙ loquitur de termino motus: quando eſt realiter ꝓſens. vt ꝓductꝰ iſt per motum. tunc enim ceſſat motus non tamē eſt vt ſolum eſt: ꝓſens ī ītencione: non ī re vt ſatis patet ex precedentibus ¶ Ad tercium dico: ꝙ ſicut mouet ī ītencione. ⁊ q̄tū ad ēē ītencionale: ita habet eſſe actu q̄tum ad ēē ītencionale. qꝛ non mouet q̄tum ad ēē reale. ideo non oportet ꝙ habeat eſſe actu: q̄tum ad illud eſſe

Circa capitulum de fortuna īſiſtendo circa rerum cōtingentiam queram iſtam queſtionem. Vtrum deus habeat certam ⁊ īfallibilem noticiam cuiuſcūqꝫ iſtantis futuri contingentis ¶ Et videtur ꝙ non. Nam omnia tūc euenirent de neceſſitate: non contingenter. conſequens eſt falſum ergo antecedens. falſitas conſequentis ꝓbatur ¶ Tū qꝛ non oporteret laborare nec cōſiliari ¶ Probatur ꝯña. Illa pars cōtradictionis eſt a deo nota. puta me currere Tunc arguo ſic. Illa pars aduenit neceſſario. cuius oppoſita īpoſſibile eſt aduenire. ſed oppoſitum huius impoſſibile eſt aduenire. ꝓbo qꝛ eſt poſſibile aduenire vel nō. Si non habeo ꝓpoſitum. Si ſic ⁊ ponatur ī eſſe. deus deciperetur et falleretur ī cognitione. cum deꝰ cognoſceret ab eterno oppoſitum ergo ⁊ cetera ¶ Cōfirmatur. Illa cognicio non eſt īfallibilis cuius oppoſitum poteſt non ēē: ſed oppoſitum cognitionis poteſt nō eſſe cum ſit contingens ergo ꝑ eē ¶ Ad oppoſitum. qꝛ cognitio dei poſſet tūc mutari. conſequens eſt falſum ergo et antecedens. Falſitas conſequentis patet. qꝛ eius cognitio non diſtinguitur ab ipſo. et tunc per conſequens eſſet mutabilis. conſequentia ꝓbatur qꝛ omne fallibile eſt mutabile. ſi ergo nõ h̄eat noticiam infallibilem. haberet fallibilem ꝑ per conſequens mutabilem ¶ Rn̄deo (vbi ſit ꝓcedam) ¶ Primo enim videbitur: vtrū in futuro contingenti ſit aliqua pars determinata. antequam ponatur in eſſe ¶ 2° vtrū in rebus aliquis effectus eueniet contingenter ¶ Tercio videbitur ꝓncipale queſitū de noticia dei infallibili. reſpectu cuiuſcunqꝫ obiecti ¶ Quarto vtrū iſta cognitio infallibilis: importet aliquam neceſſitatē rebus ꝓcognitis et ꝓſcitis

¶ Quantum ad ꝓmum ſciendum eſt. ꝙ eſt vna opinio cuiuſdam doctoris q̃ etiam videtur philoſophi: ꝓ° periarmenias. ꝙ ĩ ꝓpoſitionibus de futuro contingenti neutra pars ē determinata ĩ veritate vel falſitate. ſed ſub diſiunctionē altera pars eſt vera vel falſa. vnde dicunt ꝙ iſtud principium de quolibet dicitur eē vel non eſſe: vel de quolibet dicitur affirmatio vel negatio eſt vera. aliter tenet ĩ materia contingenti. aliter ĩ materia neceſſaria. qꝛ ĩ materia de contingenti: licet ꝙtum ad preſens et preteritum ſit altera pars determinate vera et altera pars determinate falſa. In futuro autem neutra pars eſt determinate vera vel falſa: ſed indeterminate ſub diſiunctione. vt iſta naualē bellum erit cras. nec eſt determinate vera vel falſa. nec ſua oppoſita. ſed ſub diſiunctione puta ꝙ erit vel non erit. In materia autem neceſſaria vna pars eſt determinate vera et altera determinate falſa. ſiue ſit de preſenti ſiue de preterito. ſiue de futuro ¶ Pro iſta opinione ſic arguitur. Quia tunc omnia euenirent neceſſario ꝑ non oporteret conſiliari neqꝫ negociari. operari. nec aliqua talia facere. conſequens eſt falſum ergo et antecedens. falſitas conſequentis patet. Probatur conſequentia ¶ Tum quia omne quod poteſt eſſe et non eē: ē ĩdeterminatum. nullum determinatum ad eē vel non eē tantum. eſt indeterminatum ad eē et non eē. ſed omne contingens poteſt eē et non eē: ergo omne contingens eſt indeterminatum. Illud ergo quod eſt determinatum non poteſt eē contingens. qꝛ iſta pars ē determinata. ex quo ergo illa eſt determinata illa neceſſario eueniret. ꝑ ſua oppoſita eſſet impoſſibile euenire. aliter ſi eſſet poſſibilis. cum poſſibili poſito nullum ſequitur impoſſibile euenire.. ſequitur per conſequens ꝙ iſta non eſſet determinata ad eueniendum ¶ Confirmatur. Omnis effectus habet eē ĩ cauſa ſecundum modum ſue cauſe. ſed cauſa contingens eſt indeterminata ad vtrumqꝫ oppoſitorum In hoc enim diſtinguitur a cauſa neceſſaria ergo ꝑ ē ¶ Preterea illud quod ꝓſupponitur actioni cauſe. non eſt in poteſtate cauſe. ſed ſi effectus contingens eēt determinatus: illa determinatio ꝓcederet actionem cauſe. ergo ꝑ conſequens non eēt ĩ poteſtate cauſe: hoc autem eſt manifeſte falſum qꝛ omnis effectus eſt ĩ poteſtate ſue cauſe ergo ꝑ ē ¶ Confirmatur qꝛ q̃ro de iſta determinatiōe. qꝛ vel ē ab aliq̃ cauſa effectiue vel non. ſi ſic hoc non poteſt eē niſi ꝑ aliquã creationē vel actionē. ergo ꝑ conſequens cauſa contingens hꝫ actionē circa effectū antequam ponat ipſm ĩ eſſe quod videtur eē impoſſibile ¶ Et iterū querã de iſta actione per quã terminatur illa pars contingens. ſi anteꝙ eueniret erat determinata vel non. Si non g° nec alia p. ꝑ ꝯñs habetur ꝓpoſitum. ſi ſic queram ſicut prius de illa. oportet enim ꝙ ab aliquo determinetur. Nõ enim poteſt a ſe: qꝛ nil eſt cauſa ſui. nec a nullo g° oportet ꝙ ab aliquo. et tunc q̄ram de illo ſicut prius et ſic in infinitũ. Si autem dicatur. ꝙ non eſt aliqua hu9modi determinatio. g° illa non eſt in poteſtate cauſe. ꝙ ſi nõ g° nec per conſequẽs effectus erit aliqua contingentia.

¶ Et iterũ. qꝛ omne qđ eſt citra p̄mum eſt ab alio. g° oportet ꝙ iſta determinatio ſit ab alio

¶ Preterea illud qđ tranſit in p̄teritum. non eſt in poteſtate agentis. ſed ſi effectus contingens eēt determinatus anteꝙ poneretur in eē. eēt determinatus determinatione tranſeunte in p̄teritum. g° illa determinatio non eſſet in poteſtate cauſe agentis. g° per conſequens nec ille effectus ſequens qđ eſt falſum. qꝛ tũc nullus eſſet effectus contingens. g° p. ẽ

¶ Preterea determinatio aut poteſt mutari aut nõ. Si non g° eſt neceſſaria. et per conſequens effectus ei9 ſequens eēt neceſſarius et non contingens. Si poteſt mutari. quero per q̄d. aut per aliquã mutacionem priorem. aut per ſequentem. Non per ſequentem. qꝛ poſterius non eſt cauſa prioris. Nec p priorem. qꝛ nulla eſt prior iſta. qꝛ ſic querã de illa in infinitum

¶ Preterea omnis condicionalis vera eſt neceſſaria. ſed iſta. ſi petrus eſt determinatus ad gloriam ſaluabitur eſt cõdicionalis vera g° eſt neceſſaria. ſic de quacumqȝ alia ſuppoſita determinacione ad alteram partem. et ſic omnia euenient de neceſſitate. et tollet omnis contingentia

¶ Cõtra iſtã opinionẽ arguitur p̄mo. contra hoc qđ dicit. ꝙ iſtud p̄ncipium. de quolibet dicitur affirmatio vel negatio non tenet in ꝓpoſitionibus de futuro contingenti niſi diſiunctiue ſic: Nã quãcumqȝ negantur aliqua duo oppoſita p̄dicata abſolute: ab eodẽ negatur vtrumqȝ ſub diſiunctione. ſed in ꝓpoſitionibus de futuro contingenti. negatur vtrumqȝ oppoſitum determinate et abſolute. vt dicit. g° ſub diſiunctionẽ qđ negat. Maior h9 racionis probatur exemplo et racione.

¶ Exemplo p̄mo ſic. qꝛ homo nõ eſt lapis nec lignũ abſolute. ideo nec eſt lapis nec lignũ ſub diſiunctione. vnde ſicut ꝓpoſitio affirmãs iſta duo p̄dicata puta lignũ vel lapidem de homine abſolute eſt falſa. ita ꝓpoſitio enũcians vtrumqȝ iſtorum ſub diſiunctionẽ.

¶ Secundo probatur eadem maior racione hoc mo°. Comparatio quecumqȝ preſupponit extrema. ſed diſiunctio quecumqȝ ẽ quedam comparatio extremorum diſiunctorum. ergo veritas propoſitionis diſiunctiue preſupponit veritatem alterius partis. ergo ſi vtrũqȝ negatur abſolute. et per conſeq̄ns negatur ſub diſiunctione

¶ Preterea aliquis enuncians iſtam propoſitionem. cras erit nauale bellum. uel dicit verum vel falſum. ſi dicit verum. g° illa eſt vera veritate iam determinata. Si non erit ſimpliciter determinata in falſitatem

¶ Et iõ dico aliter

¶ Ad cuius euidenciam pono aliqua dicta

¶ Primum dictũ eſt iſtud. ꝙ duplex eſt indeterminatio. quedam eſt de ineſſe

¶ Alia ẽ de poſſibili. et iſta duplex indeterminatio reperitur tam ex parte cauſe: ꝙ ex parte effectus

¶ Indeterminatio

de inesse ex parte cause. quia causa indeterminata est ad agere et non agere. Sed indeterminatio de possibili est quia causa est indeterminata ad posse agere et posse non agere. ¶ Et dicitur causa prima de inesse que respicit extrema de inesse. 2a vero de possibili que respicit extrema de possibili. Ista enim duplex indeterminatio reperitur similiter ex parte effectus contingentis. Unde ex parte effectus dicitur illa de inesse. quia effectus est indeterminatus ad produci et non produci. ¶ Sed dicitur de possibili. quia effectus est indeterminatus ad posse produci et posse non produci. Unde ista de inesse est posterior illa de possibili. sicut agere est posterius posse agere. ¶ Secundum dictum est istud. quod quilibet effectus contingens antequam ponatur in esse. est determinatus determinatione precedente inesse. ita quod ista regula est vera antequam sit erit. et sua opposita est falsa. licet que sic illa sit nobis ignotum. ¶ Hoc dictum probatur sic. Illud quod non est determinate verum vel falsum non potest aliquo actu determinate sciri vel cognosci. sed quodlibet futurum contingens est determinate cognoscibile a deo ergo etc. Maior patet quia cognitio sequitur rem. si ergo determinate est cognoscibile. ergo erit in se determinatum. Minor patet primo per augustinum super genesim: qui sic dicit. Deus aliter non cognoscit facta et que fienda. sed certum est quod cognitio factorum est determinata. sicut et futurorum. ergo et fiendorum. ¶ Et iterum. quia nisi deus sciret omnia vel cognosceret futura contingentia determinate sed tantum indeterminate et sub disiunctione: sequeretur quod ego equaliter haberem noticiam de futuris sicut deus. De quocumque enim ego scio sub disiunctione quod erit vel non erit. ergo et deus. ¶ Preterea illud quod homo agit per electionem: prius determinat illud quam ponat in esse. sed illud tale est contingens. ergo futuro contingenti non repugnat: quod sit determinatum antequam ponatur in esse. licet ergo effectus contingens sit determinatus de possibili ante esse: et dum est in fieri: quia potest esse et non esse. tamen est indeterminatus de inesse et in fieri et ante fieri. In fieri certum est quod determinatur ad posse. quando est ut supra probatum est. et quo est determinate cognoscibile. ¶ Veruntamen est sciendum quod ista determinatio fit aliquando a divina voluntate. puta respectu ad ista que a deo eliguntur. aliquando autem a nobis: puta respectu ad actus qui sunt in potestate nostra. sic intelligendo non quod ego sum et determino me ad istum actum. sed quia deus ab eterno novit omnes causas propter quas videlicet ego debebam me determinare ad istum actum ideo determinatus est. et determinatum quod sic erit. et ideo deus determinate noscit et novit. ¶ Tertium dictum est istud. quod nullus effectus contingens est determinatus determinatione de possibili. immo indeterminatus. Nam illud quod potest fieri et non fieri. est indeterminatum determinatione de possibili ut patet ex dictis. sed quilibet effectus contingens. ut contingens est huiusmodi. ¶ Patet ex ratione contingentis. quia contingens est illud quod potest esse et non esse. Unde quando voluntas vult est determinata de inesse. quia vult. Et similiter quando ipsa voluntas non vult. est determinata ad non esse. et tamen potest velle et non velle. cum sit libera. est ergo indeterminata de possibili licet non de neceſſe. Sed ꝙ ad ar̃lem q̃ dicit ꝑmo periarmenias. ꝙ in futuro contingenti non eſt determinata veritas ¶ Dico ꝙ verum eſt quo ad nos. quia videlicet non poſſumus determinate ſcire. q̄ ſit illa pars que debet evenire. ab aliq̄ tamen intellectu eſt cognoſcibilis. oportet g° ꝙ ſit ĩ ſe determinatum ¶ Quartū dictū ē iſtud ꝙ p̄dicte due indeterminationes ſunt diſtincte et ſubordinate ſecundū p̄ius et poſterius. ꝓbatur ſic. q̄rumcūq; indeterminationū extrema ſunt diſtincta. et ſecundū p̄us et poſterius ſubordinata. et ille indeterminationes ſunt diſtincte et ſubordinate. ſed extrema iſtarum indeterminationū ſunt huiuſmodi g° et c. ¶ Maior patet. quia habitudines diſtinguuntur penes extrema. indeterminatio eſt q̄dam habitudo. cuius ſunt extrema indeterminata. Minor patet: quia agere et nō agere. poſſe agere et poſſe nō agere ſunt extrema diſtincta. et prius eſt poſſe agere et poſſe non agere. q̄ꝫ agere et nō agere g° et c. ¶ Quintum dictum eſt iſtud quod ſequitur ex predictis. ꝙ iſte due indeterminatiões ſunt ſine contradictione ſeparabiles ¶ Probatur. quandocunq; alique due ĩdeterminatiões ſic ſe habent ꝙ ſunt diſtincte et vna eſt p̄or altera. nō eſt ꝯtradictio ꝙ p̄ma ſeparetur a 2ª p̄us enim poteſt abſolui a poſteriori licet nō econuerſo ſed p̄dicte due indeterminationes ſunt huiuſmodi vt patz ex precedenti g° et c. Nō igitur eſt contradictio ꝙ aliq̄ cauſa ſit indeterminata ad poſſe agere et poſſe non agere. q̄ tamen eſt determinata ad agere vel non agere ¶ Sextū dictū eſt. ꝙ in hoc diſtinguitur cauſa contingens a neceſſaria. quia cauſa contingens eſt indeterminata ad effectum indeterminatione de poſſibili. puta ad poſſe agere et poſſe non agere. Impoſſibile autem eſt. ꝙ ſit indeterminata indeterminatione de neceſſe. quoniam cum agit ē determinata ad agendum. cauſa autem neceſſaria ſiue actio eſt determinata determinatione de poſſibili et de neceſſe quia neceſſario agit et non poteſt non agere. in hoc g° differt hec determinatio ab illa ¶ Septimū dictū eſt. ꝙ indeterminatio de poſſibili. ſtat cum ꝯtingentia p̄ciſe. ꝓbatur. cum illo ſtat p̄ciſe contingentia. quo preciſe poſito ponitur totaliter ratio ꝯtingentie. ſed poſita p̄ciſe p̄dicta indeterminatione ponitur tota ratio contingentie g° et c. Minor patet. quia contingēs eſt quod poteſt eē et non eē. Iſta autem ſolum ꝑtinent ad indeterminationem de poſſibili vt patet g° et c.

¶ Confirmatur quia effectus ꝯtingētes quando ſunt in eē poſiti: ſunt contingentes. antequam enim ſunt non ſunt contingentes nec neceſſario. g° ſequitur ꝙ dū ſunt tunc ſunt contingentes. ſed vt ſunt determinati de neceſſe ſunt indeterminati de poſſibili eo ꝙ poſſūt non eē ¶ Ad rationes predicte opinionis poteſt dici ſic ¶ Ad p̄mam nego ꝯſequentiam ¶ Ad ꝓbationem primam dico. ꝙ illud quod eſt determinatum de neceſſe et de poſſibili. euenit neceſſario. non autem illud quod eſt determinatum de neceſſe ¶ Vnde licet effectus contingens ſit determinatus de neceſſe non tamen de poſſibili ¶ Ad ſecundam ꝓbationem dico ꝙ illa pars ex quo eſt determinata euenit non tamen de neceſſitate ¶ Et cum dicis ſua oppoſita eſt impoſſibilis euenire. nego quia poſito poſſibili hoc nunq̄ eueniret ¶ Et cum probas poſito poſſibili in eē nullum ſequitur impoſſibile ¶ Dico ꝙ verum eſt nullo m impoſſibili precedente vel cui non eſt annexa aliqua impoſſibilitas ſicut declarabitur inferius de effectu contingenti ſtante noticia dei certa. cuius oppoſitū nunq̄ eueniret. quia ſi eueniret noticia dei poſſet falli. quod eſt impoſſibile. racione ergo huius impoſſibilitatis nunq̄ ponetur in eē. ¶ Ad confirmationem dico. quod quelibet cā contingens eſt indeterminata indeterminatione de poſſibili. nō tamen de inēē ¶ Ad ſecundū principale dico pro cuius euidentia ſciendū. quod quidā ſunt effectus contingentes quos ab eterno diuina voluntas determinauit puta mūdi creationem et illum debere creare. ſunt alij effectus quos deus dimiſit ī poteſtate noſtra et in noſtro libero arbitrio. non enim determinauit me deus ad peccandū ¶ De prima determinatione ponit ſcotus quod ſunt tria ſigna vel inſtancia. ¶ In primo ſigno ponuntur termini ſimplices in eēntia diuina ¶ In 2° complexiones quas voluntas determinat de terminis ſimplicibus ſibi oblatis ¶ In tercio ſequitur intellectus practicus dicens et intelligens illud quod voluntas determinauit de ipſis terminis ¶ Exemplum. In primo inſtanti intelligitur terminus ſimplex qui eſt ſaluatio et qui ē dampnatio ¶ In ſecundo ſequitur illa complexio. puta iudam dampnari. quantum ad iſtam determinationem patet quod iſta non preſupponitur actioni diuine voluntatis ¶ Sed pro iſta et pro illa dico ad formam quod aliquid preſupponi cauſe actioni poteſt eē dupliciter. vno modo per modum effectus. et iſto modo maior eſt vera ſed minor eſt falſa ¶ Alio modo per modū determinationis. et iſto modo maior eſt falſa. certum eſt enim. quod quando voluntas vult aliquod obiectum

vel homo per voluntatem aliquid elicit prius ſe determinat ad eliciendū hoc et tamen hoc non obſtante adhuc eſt in poteſtate cauſe vt contingenter ſe teneat et agat ¶ Ad confirmationem dico: quod agens eſt in poteſtate ad ſuam determinationē tantum per ſuam potentiam immediate nō mediante aliqua alia determinatione. ſicut per potentiam ſuā agens eſt in potentia ad agendū non mediante aliqua actione potentiali. aliter ſequeretur proceſſus in infinitū ſi ad nullam actionem et determinationem eē per ſe immediate in potentia ¶ Ad terciā probacionem poteſt dici vno modo. quod verum eſt de illo quod in preteritum tranſit per modū effectus non tamen per modum determinationis ¶ Aliter dicit ſcotus ad hoc in primo ſentenciarum in primam queſtione. vtrum predeſtinatus poſſet dampnari ¶ Dicit quod ſic. licet nunquam dampnetur. vnde ſicut deus contingenter ipſum predeſtinauit: ita contingenter ſtat in ſua predeſtinatione. vnde dicit quod iſta predeſtinatio non intelligitur per modū preteriti: nec ſic tranſit in preteritum. licet enim iſta coexiſtat preterito quod tranſiuit: nō tamen illa preteriit: ſed alia preterierunt que coexiſterunt ſibi ¶ Et ideo ipſe dicit. quod idem eſt deum predeſtinare et predeſtinaſſe et predeſtinatum eē. et ita contingens eſt vnum ſicut aliud. quia nichil eſt ibi tunc niſi eternitas menſurans illum actū qui non eſt preſens nec preteritum nec futurum. ſed coexiſtens omnibus illis ¶ Hec ille. vnde dico quod nō pōt fieri quin iſta determinatio eē fuerit facta. hoc tamen nō obſtante oppoſitū ē ī poteſtate eē ¶ Ad 4m ſi huiuſmodi determinatio poteſt mutari dico quod ſic. tamen de iāē nunquam mutabitur

Refert enim dicere aliquid posse mutari et ipsum mutari. ¶ Et cum dicitur quod poterit mutari per aliquam mutacionem. ¶ Dico quod illa causa vel potencia non mediante aliqua alia mutacione potest ipsum mutari. vel saltem est status in secunda et non erit processus vel deduccio. ¶ Ad quintum dico quod omnis condicionalis vera est necessaria necessitate consequentie. non tamen consequentis. quia non est necessitas ex parte antecedentis nec consequentis absolute. ¶ Dico ergo quod ista. si petrus est predestinatus saluabitur. est vera et necessaria. necessitate consequentie et necessitate condicionata. non autem absolute et consequentis. ¶ Sciendum tamen quod ad tercium argumentum respondet aliter Franciscus in alia questione. dicens quod actio contingentis potest sumi tripliciter. et eciam determinatio. ¶ Primo enim potest accipi actualiter. ¶ 2° mere potencialiter. ¶ 3° habitualiter. Actio sumitur actualiter. quando agens agit actu. ¶ Potencialiter vero. quando non agit sed potest agere. et non agere diuisim actione mediante quam habet non actu sed potencialiter. ¶ Sed habitualiter sumitur. quando licet actu non agat. est tamen determinatum ad agendum. actionem enim potencialem quodcumque agens licet non sit determinatum. potest tamen agere. sicut ex parte contingentis agentis actio potest sumi tripliciter. sic similiter ex parte effectus contingentis determinatio. ¶ Potest enim sumi tripliciter determinatio. ¶ Est enim quedam determinatio ex parte effectus actualis. qua quidem effectus contingens est actu determinatus. et hoc quando ponitur effectus actu. ¶ Alia est mere potencialis qua quidem agens antequam agat vel ponat. potest ipsum ponere vel non ponere diuisim. ¶ Alia est media. qua quidem agens est determinatum ad agendum non tamen actu agit: et hec est quasi habitudinalis. et secundum hoc dicitur quod quelibet determinatio sequitur actionem sibi correspondentem. actualis enim determinatio sequitur actualem determinationem. et potencialis potencialem. ¶ Per hoc ad formam tercii argumenti conceditur. quod illud quod presupponitur actioni actuali agentis. non est in potestate eius actuali. unde deus ab eterno non habuit creaturam in potestate actuali. quia nec illa creatura fuit ab eterno producta. et ideo quando dicitur in minori. quod huiusmodi determinatio presupponitur actioni cause. verum est actioni actuali. non autem habitudinali: et ideo concedo quod huiusmodi determinatio non est in potestate actuali nisi quando agens agit actu: vel elicit ipsum actum. est tamen in potestate habituali siue potenciali. et per hoc posset absolui quintum argumentum. si huiusmodi determinatio est mutabilis. ¶ Dico quod non mutabilis mutatione actuali. quia actu non est. sed mutatione potenciali. qua quidem causa potest potestate sua in aliam determinationem oppositam isti et impossibilem mutari.

¶ Quantum ad secundum articulum ubi erat uidendum. utrum in rebus sit aliqua contingentia. premitto primo istam distinctionem. quod duplex est contingens. quoddam enim vocatur contingens est per accidens et est quando effectus est contingens in ordine ad causas accidentales concurrentes causis per se ac impedientes. et iste est istorum generabilium et corruptibilium. huiusmodi enim effectus causarum naturalium: quoniam est de causis illorum preter intencionem proueniunt. quod autem procedat contingenter hoc est ex causis per accidens concurrentibus causis per se et impedientibus. et enim naturales ꝑ ſe dꝫ poſite remotis impedimentis nō poſſunt nō agere. ⁊ neceſſario agūt. ¶ Et hoc ē qḋ dicit ariſtoteles nono methaphiſice de talibus cauſis loquens Neceſſe eſt inquit hoc idem facere. illud vero pati. ¶ Ex quo patet ꝙ cōtingentia effectus cauſarum naturaliū habet quatuor condiciones ¶ Prima ē ꝙ eſt contingētia ꝑ accidens nō ꝑ ſe. Eſt enim hꝰmodi contingentia ex parte indiſpoſitionis materie. non autem in ordine ad cauſas per ſe

¶ Secunda conditio eſt: ꝙ eſt contingentia ſecundū quid. nō ſimpliciter. quoniam eſt in ordine ad cauſam vnam vt impedientem aliam. non autem eſt in ordine ad totum ordinem ad quiſitarum ¶ Tercia conditio ē. ꝙ ē contingentia priuatiua. non poſitiua. prouenit enim ꝯtingentia ex priuatione ſeu defectu alicuius cauſarum diſpoſitionis. cauſe enim debite vltima diſpoſitione priuate: non agunt

¶ Quarta ꝯditio eſt. ꝙ cōtingentia ē extrinſeca. nō intrinſeca. quoniā non eſt ex aliquo impedimēto intrinſeco ſed ex aliquo extrinſeco accidente ¶ 2° ē aliqua cōtingētia per ſe: qua quidem effectus eſt ꝯtingens in ordine ad cauſas per ſe eius. ⁊ poſitis omnibꝫ cauſis ꝑ ſe ⁊ remotis omni impedimēto. ille effectus poteſt poni ⁊ nō poni. Et hꝰmodi ꝯtingētia ē ꝯtingentia humanorum actuum ſeu voluntatis. De ꝯtingentia actus voluntatis ponit exemplum auguſtinus 2° de trinitate. ca° ſexto. de duobus hominibꝰ eiuſdē corporis ſecundū pulchritudinem. mente ⁊ corpore affectantibus pariter. quorum vnus mouetur ad bonū. alter in mala voluntate perſeuerat. videmus enim aliquādo de duobus bellantibus vel ludentibus ꝙ magis volumus aliquando ꝓ vno q̄ ꝓ alio. ſuppoſito tamen. ꝙ nulla ſit cauſa magis ex parte vniꝰ q̄ ex parte alteriꝰ ¶ De iſta ꝗ̄ ꝯtingentia loquēs ariſtoteles nono methaphiſice. poſtq̄ dicit ꝙ eadē ſciētia eſt ꝯtrariorum: ſubdit. neceſſe enim ē inquit alterum aliquid eē ꝙ ꝓpoſitum. dico ꝗ̄ appetitum. i. voluntatem. aut ꝓhereſim id eſt electionē. qḋ deſiderabat principaliter faciet. ¶ Et iſta ꝯtingentia ſicut prima habet quatuor ꝯdiciōes

¶ Prima ꝯdicio eſt. ꝙ eſt ꝯtingētia per ſe. non enim eſt ex aliquo tali accidente ꝯcomitante ſicut prima

¶ 2ª ꝯdicio eſt. ꝙ eſt ꝯtingentia ſimpliciter. ⁊ non eſt in ordine ad vnā cauſam vt impedibilem per aliam. ſed eſt in comparatione ad totum ordinem requiſitarum cauſarum ¶ 3ª ꝯditio eſt. ꝙ ē ꝯtingentia poſitiua. non priuatiua. quoniam non erit ex priuatione alicuius diſpoſitionis debite: ſed ex plenitudine perfectiōis illius cauſe ¶ Quarta ꝯdicio eſt. ꝙ eſt ꝯtingētia intrinſeca. non extrinſeca. ⁊ non eſt ex aliquo impedimēto extrinſeco ſicut prima. ſed eſt ex ꝑfectione diuine cauſe: reſpectu ſui effectus ꝯtingentis. et iſta eſt perfecta ꝯtingentia ¶ His p̄miſſis pono aliquas ꝓpoſitiones ¶ Prima ē iſta ꝙ in rerum natura: nō omnis effectus aduenit neceſſario ¶ Probatur iª propoſitio ſic. Quia aliter nō oporteret negociari nec ꝯſiliari. ſicut deducit philoſophus primo periermenias

¶ Confirmatur. Nulla ratio entis diuiſiua eſt in rebus impoſſibilis. ſed ꝯtingētia eſt ratio ētis diuiſiua. ens enī diuiditur per ꝯtingens et neceſſarium ergo ⁊c. Iſta ꝯtingētia in rebus eſt maīfeſta. ſpecialiter prima ꝯtingētia. que eſt effectuum naturalium Actio enī vniꝰ corꝑis ſup̄celeſtis ipe dicitur per actionē alterius. ¶ Et ideo non est multum considerandū ī signis astrologis. ⁊ ita apparet istā ꝯtingētiam ēē manifestam. ⁊ ideo negātes talia manifesta idigent sentēcia penali. ꝙ secundū phm ꝑmo methaphisice. negantes ꝑmū ꝑncipiū sunt uapulandi vel conburēdi. quousqȝ ꝯcedant ꝙ non est idem vapulare ⁊ nō vapulare. ꝯburi et non ꝯburi: ita similiter isti q̄ negant aliquid ēē contingens. expōdi sunt tormentis: quousqȝ concedant ꝙ possibile est eos nō torqueri ¶ 2ª ꝓpositio est. ꝙ ꝯtingentia secunda q̄ est per se: est eciam in rebus. ⁊ ista contingentia non ē ita manifesta sicut prima. vnde multi ponentes ꝑmam manifestam negant istam. ꝙ enim voluntas non uelit aliquid. hoc dicunt esse ex defectu alicuius ad volendū necessario req̄siti. omnibus enim concurrentibus: que requiruntur: dicunt voluntatē nō posse non velle. ¶ Ideo ꝓbo istam contingētiam sic. Omnis potencia mere libera agens. agit contingent̄. Sed voluntas ī quocumqȝ actu agit libere. cum sit quedā condicio annexa cuilibet actui voluntatis. et ꝓpt̄ hoc est meritum vel demeritum ¶ Preterea cuiuscumqȝ diuisionis alterum membrū est īnobilius ⁊ possibile. reliquū est possibile et nobilius. natura enim non deficit ī necessariis. sed contingētia diuiditur ī contingētiam per se et in ꝯtingētiam per accidens: que est īnobilior ⁊ ī rebus. ergo ꝑma est nobilior et ī rebus ¶ Tercia ꝓpositio est: ꝙ ponēdo primam causam necessario agere ad extra. nō potest tunc saluari ī rebus contingentia: ¶ Hec ꝓpositio fuit superius probata questione de fine. vbi eciam ꝓbatum fuit: ꝙ actio dei est contingens. vide ibi ¶ Quarta ꝓpositio est ꝙ eciā ī rebus est aliquis effectus casualis. ꝙ omne aduenīēs ꝑter itencionem agētis est casualis ⁊ fortuitus. sed aliq̄ effectus sunt huiusmodi tam ī agētibus a ꝓposito. q̄ ī aliis non agentibus a ꝓposito. Patet sic ꝙ aliquis vadit ad forū vt ibi emat. ⁊ obuiat debitori suo. a quo reportat pecuniam. Ista reportatio est a fortuna ī agēte naturali patet sic. ¶ Agēs enim vel generans ītendit sibi assimulare genitum. Si ergo ipsum agēs ꝓducat aliquid monstruum. vt ꝙ ꝓduceret aliquem gigantem. vel habentem sex digitos ī vna manu. ille effectus esset casualis. ¶ Causa autē vtriusqȝ. quare talis effectus dicitur effectus casualis vel effectus fortuitus est ista. Quia omne agens vel naturaliter vel a proposito agit propter finem vt probatur ī secundo huius. quando ergo aliquis ꝓducit finem quem ītendit et ad quem mouetur. tunc dicitur causa per se illius effectus et finis producti ¶ Si vero talis effectus moueatur ab vno fine et alium finem producit. hoc contingere potest dupliciter. ¶ Vno modo. quia vel illum quem intendit ⁊ a quo mouetur non producit: sed alium producit a quo non mouetur. ¶ Et tunc dicitur per se vane et frustra agere. vt habetur ī primo capitulo de fortuna ¶ 2º modo. quia vel producit finem ītētum et alium nō ītentum. et tunc non est actio sua vana nec frustra. quia habet intentum. et respectu eiusdē dicitur ꝑ se causa. ¶ Sed tñ est ꝑ accīns respectu finis producti nō ītēti. vnde semper quādo est aliq̄d a casu et a fortuna. illud idem qd̄ dicitur causa per accīns causal' ł fortuita respectu finis non intenti.

eſt per ſe cauſa determinata reſpectu finis itenti ¶ Verumptamen inter caſum et fortunam eſt iſta differencia . quod fortuna eſt ſolum in habentibus intellectum . caſus vero in hijs et in alijs . In plus enim ſe habet caſus quam fortuna ¶ Secundo ſciendum quod licet in comparatione ad iſta inferiora adueniat aliquid a caſu vel a fortuna . reſpectu tamen noticie dei nichil aduenit a caſu vel a fortuna . quia nichil aduenit preter intencionem eius

¶ Sed contra predicta arguitur . Oſtendo enim quod in rebus nulla ſit contingentia ¶ Primo ſic . Omne quod eſt quando eſt neceſſe eſt eſſe . ſed nunquam eſt niſi quando eſt . ſimpliciter ergo neceſſario eſt . ergo in rebus nulla eſt contingentia ¶ Confirmatur Illud quod eſt contingenter . eſt . quia illud quod nullo modo eſt nec eſt neceſſario nec contingenter . Omnis enim modificatio preſuppomit modificabile ſuum . cum modificatio ſit alicuius . contingentia autem eſt quedam modificatio actus : vel effectus . ergo ſequitur . quod res antequam ſit non ſit contingenter . ergo quando eſt neceſſario eſt ¶ Preterea omne futurum de neceſſitate eſt futurum cum idem de ſe predicatur cum modo neceſſarij . ſed omne quod neceſſario eſt futurum neceſſario eueniet ergo et cetera ¶ Preterea ad idem poteſt applicari ratio ſuperius facta de fine ſic . quod actio dei ſit neceſſaria : quo probato ſequitur . quod omnia euenient neceſſario . vt ibidem probatur . Et ſimiliter poteſt applicari ratio de preſcientia dei ¶ Reſpondeo ad primum Omne quod eſt ideo eſt et cetera . Thomas anglicus dicit in hoc ſecundo quod res antequam ſit . eſt contingenter : ſed quando eſt neceſſario eſt : quia cauſa in actu et effectus in actu neceſſario ſimul ſunt et ſimul ſunt et non ſunt ¶ Confirmatio prime rationis facit contra hoc quam vt credo nec ille nec aliquis eius ſequax poteſt euadere hoc tenendo

¶ Ideo dico aliter . quod iſta propoſitio : omne quod eſt et cetera : vel eſt compoſita vel diuiſa . Si compoſita ſic eſt vera . ſi diuiſa ſic eſt falſa . vnde omne quod eſt quando eſt in ſenſu compoſito neceſſe eſt eſſe . In ſenſu diuiſo contingenter eſt ¶ Ad cuius euidenciam ſciendum quod accidens et quicunque actus accidentalis . aliter comparatur ad ſubiectum cui accidit . aliter ad aggregatum . puta albedo vel iſte actus qui eſt currere : aliter comparatur ad hominem abſolute . aliter ad aggregatum : puta albedo ad hominem album vt curſus ad hominem currentem . Nam albedo vel quodcunque accidens comparatur ad ſubiectum tanquam ad illud cui contingenter eſt inexiſtens et non neceſſario . Sed comparatur ad aggregatum tanquam illud . cui neceſſario eſt inexiſtens . Impoſſibile eſt hominem eſſe album ſine albedine . nec hominem currere ſine curſu ¶ Ad propoſitum applicando dico . quod quando illa propoſitio . omne quod eſt : quando eſt compoſita : tunc comparatur actus ad aggregatum ex ſubiecto et accidente et ſic ineſt ſibi neceſſario et eſt ſic neceſſaria . quando autem eſt diuiſa comparatur actus ad ſubiectum per ſe . vt quemadmodum diuiſus ab actu : et vt ſic dictum eſt quod ineſt ſibi contingenter ¶ Confirmatur dicta ſolutio . Contingens eſt quod poteſt eſſe et non eſſe : ſed quando voluntas vult . cum velit libere contingenter vult . quia poteſt velle et non velle : et poteſt ſe priuari actu . ergo et cetera . vnde ſi voluntas quando vult . velit neceſſario : non haberet meritum nec demeritum . quod eſt falſum neceſſario. Unde dictum eſt ī primo articulo. ꝙ cum determinacione de ī eſſe ſtat īdeterminatio de poſſibili. tum quia q̄d indeterminatione. vt eſt dictum ſtat preciſe contingentia

¶ Ad ſecundum dico. ꝙ ly de neceſſitate vt poteſt determinare īherētiam p̄dicati ad ſubiectum, vel poteſt determinare predicatum ¶ Si primo modo. ſic maior eſt vera. ſed tamen propter hoc non ſequitur, ꝙ neceſſario eueniat. commutatur enim determinatio neceſſitatis ab īherentia predicati ad ſubiectum. ad predicatum tantum. et ſic implicatur fallacia conſequentis ¶ Si autem determines predicatum tantum. ſic maior eſt falſa

¶ Quantum ad tercium articulum vbi erat videndū de principali queſito. pono aliquas ꝓpoſitiones ¶ Prima eſt iſta. ꝙ effectus cōtingens ſecundū q̄d. puta naturalis ſtante generali īfluentia prime cauſe: poteſt determinate cognoſci ꝑ cauſas contingentes: ab aliq̊ finito ītellectu ¶ Hec probatur ſic. Effectus dependens a cauſis finitis ipſum neceſſario īferentibus. eſt determinate cognoſcibilis ab aliquo ītellectu finito ex quo ipſum neceſſario īferūt. Sed effectus naturalis contingens dependet ſeu ꝓuenit ex cauſis finitis ipſum neceſſario inferentibus ergo ꝓpoſitum

¶ Probatur antecedens q̄tum ad eius primam ꝑtem. quia nec eius cauſe ſūt īfinite. ꝓbatur. quia non eſt actu īfinitum ¶ Tū quia īter cauſas eſt ordo. in īfinitis non eſt ordo duodecimo methaphiſice ¶ Secunda pars minoris ꝓbatur. quia huiuſmodi cauſe naturales īferunt neceſſario ſuum effectū Patet. cauſe enim naturales ſolitiate diſpoſite neceſſario agunt nec poſſunt non agere nullo impediente.

¶ Ex quo patet ꝙ totus ordo cauſarum naturalium cuiuſlibet effectus naturalis eſt neceſſarius. ergo effectus q̄ ſequitur licet ſit contingens ſecundum q̄d. ſcilicet ī ordine ad unam cauſam tantum. pro q̄nto eſt impedibilis. n̄ tamen ī ordine ad omnes eius cauſas. Unde ſi omnes huiuſmodi effectus naturales non poſſunt a nobis determinate cognoſci. hoc eſt quia ꝓpter breuitatem vite noſtre nō poſſumus omnes cauſas eorum cognoſcere. nec omnes modos impediendi ¶ Hoc ē quod dicit auicēna primo methaphiſice. ꝙ ſi quis videret forte om̄s eclipſes. et omnes motus. quibus corpora ſupercaeleſtia poſſent impediri ab operationibus et quibus non poſſūt. poſſet vtique videre omnēs effectus futuros. ꝙ autem nunc quis fallitur ī talibus. hoc eſt quia fallitur ī cauſis vel ī modis cauſandi et impediēdi

¶ Secunda ꝓpoſitio eſt iſta. ꝙ nullus actus voluntatis futurus poteſt determinate cognoſci ab aliquo ītellectu finito. ſed ſolum ſuſpicatiue. Nam voluntas cum ſit libera a nullo neceſſitata: poteſt in vtrumque actum oppoſitum. Iſtum tamen deus poteſt per ſe ſcire

¶ Tercia ꝓpoſitio eſt iſta. ꝙ ītellectus diuinus ītelligit omnia a ſe ¶ Hec ꝓpoſitio ꝓbatur primo autoritate apoſtoli ad hebreos. capitulo quarto. Nō ē ulla creatura īuiſibilis ī conſpectu eius: quoniam omnia nuda et aperta ſunt oculis eius ¶ Preterea rōe arguitur ſic: ex parte obiecti omnis potencia ītelligēs perfecte aliquod obiectū. ītelligit quodcunque ītelligibile ſub rōe qua eſt ītelligibile per ipm. ſed ītellectus diuinus ītelligit eſſentiā ſuā ꝑfecte. q̄tū ē ītelligibil ergo et ītelligeret quodcunque ītelligibile per ipſam ſub ratione qua ītelligibile ē per illam et ſub propria racione. ſed omne aliud a deo eſt intelligibile per eſſenciam diuinam ergo ꝛc. Maior patet niſi enim intelligeret quodcunque intelligibile. per ipſum non intelligeret perfecte. Minor patet quantum ad ſecundam partem. prima enim quod intelligat eſſenciam ſuam patet: ideo probatur ſecunda. minus perfectum in ordine eſſenciali: eſt racio intelligendi a poſteriori magis perfectum. per creaturas enim deuenimus in cognicionem dei. Iuxta illud apoſtoli: Inuiſibilia dei per ea que facta ſunt intellecta conſpiciuntur. ergo multo magis perfectum erit racio intelligendi minus perfectum a priori. Conſequencia probatur. quia perfectum continet imperfectum magis quam econuerſo quanto autem aliquid magis continet aliud magis. tanto eſt magis racio intelligendi aliud. cum ergo deus ſit ens nobilius et perfectius toto ordine entium aliorum. et quodlibet aliud ens eſt racio intelligendi ipſum a poſteriori. ergo et ille erit racio cognoſcendi aliorum a priori ¶ Preterea arguitur ſic. ex parte potencie obiectum potencie limitacioris et inferioris. non eſt illimitatius et vniuerſalius obiecto potencie ſuperioris et illimitacioris. ſed diuinus intellectus eſt illimitacior quam noſter ergo ꝛc. ſed obiectum intellectus noſtri ſe extendit in generali ad omnia vt ens inquantum ens. ergo obiectum intellectus diuini ſe extendit aliquo ad omnia alia. et hoc in ſpeciali et ſub propria racione. cuiuſlibet enim cognicio in generali eſt cognicio confuſa et imperfecta. et ideo deo repugnat. oportet ergo quod ad omnia ſe extendat ſub propria racione ¶ Preterea illud quod continetur ab aliquo ſecundum propriam racionem et ſpecialem et perfectiori modo quam in ſe contineatur. illud quod continetur eſt racio illius perfecta cognoſcendi. ſed quodlibet aliud a deo continetur in deo perfectiori modo quam in ſe ergo ꝛc. Maior patet. Nam eius entitas eſt racio cognoſcendi ipſum. quod omnem continet entitatem continet cognoſcibilitatem. Minor probatur quia cum deus ſit infinite perfectionis: ſibi nulla perfectio deficit. et cum quelibet creatura dicat aliquam perfectionem ſequitur quod ſecundum illud quod eſt perfectionis. ſit in deo. et hoc eſt quod dicit opinio omnium doctorum ¶ Dicunt enim quod omnes creature et omnia alia a deo continentur in deo ſupereminenter. et in quodam eſſe ſupereminenti ¶ Confirmatur quia intellectus noſter intelligit deum. Vnde auguſtinus quinto de trinitate. Inuiſa diligere poſſumus incognita autem nequaquam. Intelligit eciam alia a ſe. ergo ſi intellectus diuinus non intelligit ſe. intellectus noſter erit illimitacior quam intellectus diuinus quod eſt manifeſte falſum.

¶ Preterea. Quecunque deus conſeruat et dat eſſe: punit vel retribuit de actibus bonis vel malis. intelligit. ſed deus omnia alia conſeruat omnibus dat eſſe creaturis. racionales punit de actibus malis et de bonis retribuit ergo et cetera. Nam aliter conſeruaret et daret eſſe. et non intelligeret cui daret. quod eſt manifeſte falſum et impoſſibile. Minor eciam patet de ſe ¶ Eſt ergo intelligendum. quod deus intelligendo eſſenciam ſuam tanquam obiectum primarium et adequatum intellectus ſui ſine aliquo diſcurſu et ſucceſſione. intelligit quecunque alia per eſſenciam ſuam. et eius intellectio non mutatur nec plura nunc intelligit quam prius nec econuerſo ¶ Quarta poſicio eſt quod deus per vnicum actum intelligendi indiuiſibilem intelligit se ⁊ queturiqꝫ alia a se. ita ꝙ iste actus non multiplicatur. sed manet vnicus et indiuisibilis.

¶ Hec probatur sic. q̄ntum potest aliqua potencia finita ⁊ limitata per actus infinitos circa diuersa obiecta subsedentes. tantum potest aliq̄ pot^a infinita ⁊ illimitata ꝑ actum vnicū omnes illos infinitos actus finite potencie exseq̄ntem. sed potēcia aliq̄ finita per tales actus infinitos circa diuersa obiecta intelligit infinita g̊ cum actus ītelligendi diuinus excedat omnes illos actus infinitos cum sit idem cum deo. tantum potest iste vnicus actus. q̄ntum poterunt omnes illi īfiniti g̊ ⁊c̄ ¶ Preterea tanta est illimitatus actus īfiniti. sicut potentie īfinite. sed per potenciam vnicam intellectiuā que est infinita ītelligit omnia. ⁊ per consequens actū vnicum ¶ Confirmatur quia nos eadem potētia cognoscimus ⁊ contingimus: ad omnia nostra obiecta. cum actus ītelligendi diuinus sit illimitatior ꝙ potentia nostra ītellectiua sicut ē ista vnica respectu oīm obiectorum ita et iste actus ītellectus diuini. vnde augustinus q̄nto de trinitate dicit. vna et eterna ⁊ immutabili visione complectitur cuncta que videt

¶ Sciendum tamē circa p̄dicta ꝙ opinio communis ponit. ꝙ deus non ītelligit omnia ꝑ vnū repr̄sentatiuū. ymaginatur enim ꝙ deus ītelligat creaturas. per earum racioēs ydeales ydea enī secundum nos non est nisi racio exemplaris creaturarum representans vnde augustinus. alia īquit racioē: vel ydea conditus est homo et alia equus. Pro nūc dimitto istam materiam de ydeis ¶ Sed contra istas duas ꝓpoēs vltimo positas arguitur ¶ Primo contra primam. ꝙ ītellectus diuinus n̄ ītelligat ōmnia alia a se ¶ Primo sic. Omnes partes quas deus scit ī continuo vel ītelligit vel sunt diuisibiles vel īdiuisibiles. Si īdiuisibiles g̊ continuum cōponitur ex īdiuisibilibus. quod est contra doctrinam aristotilis. 6° huius. Si diuisibiles. cum omne quod est diuisibile: sit diuisibile in partes g̊ cum vltra omnes partes quas scit deus ī continuo sunt alie partes ī quas sunt ille sunt diuisibiles. ille non erunt a deo cognite: g̊ aliq̄ erunt partes ī continuo quas deus nō ītelligit ¶ Preterea īter hūc punctū. vel primū punctum quē deus ītelligit. et quēcunqꝫ aliū a deo cognitū: vel est aliquod mediū vel nichil ¶ Si nichil g̊ punctus est īmediatus pūcto. quod est contra aristotilem sexto huius ¶ Si aliquod est medium. vel illud est diuisibile vel īdiuisibile ¶ Si īdiuisibile.

¶ Tūc sic. Iste pūctus qui est medius īter illū pūctū a deo cognitū ⁊ quēcunqꝫ alium a deo cognitum: non est a deo cognitus. ille g̊ pūctus est a deo īcognitus quod est ꝓpositum ¶ Item etiam sequeretur idem: ꝙ punctus esset immediatus puncto: ⁊ īdiuisibile ī diuisibili. si diuisibile ibi erunt multa pūcta: vnde oīa pūcta a deo cognita sunt g̊ oīa pūcta que sunt in linea deus cognoscit ¶ Preterea vltra omnem numerum a deo cognitum potest ēē aliquis maior. sed ille numerus qui est maior numero a deo cognito non ē a deo cognitus. g̊ aliquis numerus est a deo īcognitus ¶ Preterea tunc sequeretur. ꝙ actus ītellectus diuini vilesceret: ⁊ posset imperfici: consequens ē falsum g̊ et antecedens. consequentia probatur. quia omnis actio ⁊ omnis actus qui ē circa obiectū nobilius et perfectū: ē nobilior illo qui est circa obiectum vilius ⁊ imperfectius. g̊ cum deus p̄o ītelligit essentiam suam sicut ille dicit. et postea alia quecumque que sunt utilia et imperfecta ergo deus vilesceret et imperficeretur. ¶ Ad idem arguit sic frater Franciscus de Marchia super primum sententiarum. Omne intelligibile mediante noticia perficit intellectum. sed nihil aliud a deo potest perficere intellectum divinum. ergo nichil aliud a deo est intelligibile per ipsum ¶ Item contra secundum quod unum non est ratio intelligendi nisi unum. idem enim sicut idem semper est natum facere idem. sed deus et quicquid est in eo est unum. ergo divina intelligentia non est ratio intelligendi alia a se. et per consequens divinus intellectus non intelligit per suam essentiam alia a se ¶ Preterea necessarium non est ratio intelligendi conclusionem aliquam contingentem. quia si sic ex premissis necessariis posset sequi conclusio contingens quod est contra Aristotelem primo priorum. sed deus et quicquid est in illo est necessarium. ergo nichil quod est in eo est ratio cognoscendi contingens. cum ergo nichil posset intelligere nisi per illud quod est in eo. quia nichil quod est aliud a deo potest esse in intellectu divino ratio cognoscendi ergo etc. ¶ Confirmatur. quia sicut se habet necessarium ad contingens. sic variabile ad invariabile. sed necessarium non est causa contingentis. ergo nec invariabile est causa variabilis. sed quicquid deus intelligit habens causam intelligit per causam. ergo si intelligit variabilia et contingentia. intelligit ea per variabilia et contingentia. sed hoc est impossibile. cum omnia que intelligit. intelligit per essentiam ergo etc. ¶ Preterea sequitur quod deus posset producere aliquem numerum actualiter infinitum quod est impossibile ergo etc. Illa impossibilitas probatur quia tunc illo numero producto non posset maiorem numerum creatum producere. nec iste productus esset infinitus ergo etc. Consequentia probatur. quia quecumque deus intelligit alia a se. potest ponere in esse. si ergo intelligit animas infinitas vel homines infinitos. ex quo intelligit omnia possibilia poterit illa ponere in esse.

¶ Contra secundam propositionem arguitur sic. quod non intelligat per unicum actum. Idem actus non est affirmativus et negativus. sed deus habet noticiam de veritatibus affirmativis et negativis ergo etc. ¶ Preterea eadem ratione actus divine voluntatis esset unicus sed hoc est falsum. probo. quia actus volendi et nolendi non sunt unius actus. aliter circa quod esset unus esset et reliquus. Sed deus habet actum volendi de bonis. nolendi de malis ergo et cetera

¶ Respondeo ad primum. Pro talibus probationibus est unus modus solvendi Francisci de Maronis ponendo 3es propositiones ¶ Prima est ista. quod equale et inequale sunt passiones quantitatis finite. Probatur. quia equalia sunt quorum extrema non se excedunt. Inequalia vero quorum extrema se excedunt. Infinitas autem repugnat extremitati 3° physicorum. ubicumque enim est inequalitas alterum finitur et exceditur. que omnia repugnant infinito ¶ 2a propositio est ista. quod totum et pars non inveniuntur nisi in quantitate finita. probatur quia omne totum est maius sua parte. et omnis pars est minor suo toto. maioritas et minoritas sunt species equalitatis et inequalitatis que infinito repugnant ¶ 3a propositio. quod totum in quantitate. puta omne nullum et huiusmodi signa que designant quandam universalitatem. secundum eorum [illegible] repugnant multitudini infinite. quia circa illam formam non possunt. probatur. nam talia dicunt quandam totalitatem que repugnat infinito. ¶ Per hoc faciliter soluūtur tres ꝓme rōes. in omnibus enim additur eē et quecunqȝ talia ¶ Sciendū tamen ꝓ istis racionibus: ꝙ cum dicitur. omnes ꝑtes ꝯc̄ ꝛ sic de aliis. ꝙ illa signa possūt dupliciter teneri ¶ pmo modo ꝯiuncti ꝛ isto modo repugnant istis infinitis. ista eni collectio habet rōēȝ finitatonis ¶ Alio modo possunt teneri diuisim sic intelligendo. omnes ꝑtes quas deus scit in ꝯtinuo: sunt diuisibiles. illa enim est diuisibilis ꝛ illa est diuisibil. ꝛ sic in infinitū: ita ꝙ non est alia que sit diuisibil ꝛ sic optime possunt addi. et sic facilis ē solutio ad rōēs. q̄ solutiones possunt ꝯfirmari. ꝙ ꝑ ꝓhm̄ ante omne tempus ꝛ ante omnem diem fuit dies. mensis et annus ¶ Istud enim signum omne non potest distribuere adeq̄te ꝓ infinita multitudine. ꝙ ante infinitam multitudinē dierū non fuit dies. cum multitudo infinita dierum sit eternitas. ꝛ ante eternitatem nulla posset eē dies ¶ Sꝫ solum distribuit hic ꝓ multitudine finita. ita ꝙ accipiantur ista signa diuisim. puta ꝙ ante istam diem fuit dies et añ istam alia ꝛ sic in infinitum. si aūt añ omne tempus eēt tempus. ita ꝙ lꝫ omne sumatur ꝯiuncti: sequiͬ ꝯdictio.

¶ Probatur. Illud qd̄ non est ante oē tempus non est tempus. cum illud tempus qd̄ eēt ante sit de numero omnis temporis. et ita sequeretur ꝙ eēt tempus et non esset tempus: qd̄ est contradictio ¶ Item idē esset omnis homo et infinita hominū multitudo. sed infinita hominū multitudo non est totum. aut enim tale totum constaret ex ꝑtibus finitis aut ex infinitis. non finitis: ꝙ finitum nõ cõstituit infinitum 3° hꝰ. nec ex infinitis. ꝙ cum omne totum est maius sua parte. sequitur ꝙ infinitum posset excedi. ꝛ eciam dari maius infinito. ꝛ sic infinitum terminatur. ꝙ omne qd̄ exceditur ab alio clauditur et terminatur ab illo ¶ 4° enim huius dicit aristotiles. ꝙ omne excedens diuiditur in excedentia id est in illud in quo exceditur. sed omni infinito repugnat terminari et claudi ꝙ infinitum non habet terminari ꝗ̄ ꝯc̄ ¶ Sed contra ꝓdictas ꝓpositiones arguitur. Primo ꝯtra primam.

¶ Tū ꝙ sic inter diuinas ꝑsonas ponimus equalitatem. vnde athanasius psalmo. Quicunqȝ vult saluꝰ. eq̄l inꝙ dicit de filio patri secundū diuinitatem: In illis aūt ꝑsonis est infinitas ¶ Tū eciam. ꝙ deus est quo magis cogitari non potest ꝛ eciam magis q̄ꝫ aliquis excogitare potest

¶ vnde secundū augustinū maioritas est species inequalitatis ¶ Secundo arguitur ꝯtra secundam ꝓpositionē sic. Omne diuisibile est totum ꝛ habet racionē totius. sed infinitum est diuisibile ꝗ̄ ꝯc̄ ¶ Item aristotiles tercio huius dicit. ꝙ infinitum habet rōēȝ partis. ꝗ̄ sibi non repugnat

¶ Tercio arguitur ꝯtra terciā ꝓpositionē. ꝙ tunc sequeretur. ꝙ circa multitudinem periret omnis inquisitio sillogistica. nulla enim inquisitio talis est sine vniuersali ꝓpositione. ex particularibus enim nichil sequitur sillogistice. primo priorum ꝗ̄ ꝛ cc̄ ¶ Item aristotiles secundo methaphisice dicit. ꝙ in infinito omnes partes sunt meᵉ. ꝗ̄ hoc signum omne non repugnat ¶ Quarto arguitur contra solutiones Primo sic Cuiuslibet contradictionis altera pars est vera. sed ista est falsa. quedam pars continui nõ ē diuisibilis in vlteriores partes g° ista est vera· omnes ꝑtes ꝯtinui sic ꝯtinuati erūt diuisibiles in vlteriores ꝑtes ¶Item de quolibet dicitur affirma° vel negatio vera. aut g° omēs species numeri habent aliquem numerum vlteriorem. ⁊ omnes ꝑtes cōtinui ꝑtes vlteriores. aut nō omēs sed non omēs ꝑ equipollentiā valet quedā non. et ista est falsa. quidam numerus non habet numerum vltra se ⁊ quedā ꝑs continui non habet ꝑtem aliquam extra se. g° sequitur ꝙ ista sit vera. omnes ꝑtes continui sic coniunctim habent vltra se ꝑtes vel ad minus ꝙ quedā pars erit in continuo que est indiuisibilis ⁊ que vltra se non habebit ꝑtes ¶Item a singularibus sufficienter enumeratis sequitur vniuersale vniuersalit̄ sumptum per locum a toto in quātitate. sed iste punctus post primū punctum est a deo cognitus. ⁊ iste ⁊ iste ⁊ sic de singul̄ g° omēs sunt a deo cogniti ¶Item arguitur de partibus continui ista pars habet vltra se ꝑtes vlteriores ⁊ illa ⁊ illa ⁊ sic de singulis. g° omnes partes continui habent partes vlteriores ¶Preterea sicut istud est ꝑ se notum. ꝙ omne totum est maius sua parte. ita est ꝑ se notum ꝙ omnis pars est minor suo toto. sed hic distribuit ꝓ infinita multitudine. cum infinite ꝑtes sunt in ꝯtinuo ¶Confirmatur. ꝗ cū sint infiniti homines in potencia ista omnis homo est animal verificatur ꝓ infinitis et ꝓ vniuersis ¶Rn̄deo ad p̄mū contra p̄mam ꝓpositionē ¶Dico ꝙ equalitas et inequalitas de quibus nūc est intentio. est illius quod ꝯstat ex partibus. ꝗ ibi est totum et pars ¶Ad secundam probationem dico de maioritate dei. ꝙ inequalitas vt hic accipitur est excessus secundū ꝓportionē. modo deus non est inequalis. ꝗ improportionabiliter excedit ¶Ad aliud secunde ꝓpositionis dico ꝙ vel loqueris de infinito in actu. vel de infinito in potēcia si de infinito in actu. illud non est date ⁊ ideo non est diuisibile per ꝯnā nec etiam vt sic habet racionem tocius. sed partis ¶Si loquaris de infinito in potencia ¶Dico ꝙ tale est secūdum eius entitatem finitum licet secundū eius diuisionē sit infinitum. ⁊ eius entitas ideo habet racionē tocius ⁊ est diuisibilis. ⁊ de ista erit specialis difficultas in sexto hu9 domino concedente ¶Ad aliud quod dicitur sexto huius ꝓt ¶Dico ꝙ infinitum est ꝯtinuū vt dixi secundum diuisionē. ⁊ ꝗ [illegible] secundū diuisionē accipitur habet racionē contenti et accepti ⁊ ꝑ ꝯñs totī finiti ⁊ racionē ꝑtis. Illud g° cui competit racio ꝑt̄ nō habet racionē infinitatis nisi solū secundū diuisionē de quo nūc loquitur ¶Ad aliud tercie ꝓpositionis dico ꝙ si accipiatur aliqua multitudo finita de multitudine infinita cum de ista multitudine finita quecunque formatur talis ꝓpositio sillogistica. de ista autem tota multitudine cum non sit tota non potest formari. sed de terminis absolute vt abstrahūt a finito ⁊ infinito ¶Ad p̄mam ꝓpōem q̄nta mere In infinito omēs ꝑtes sunt medie. ¶Dico ibi ꝙ lƺ omne vt sumitur cōiunctim vel diuisim. si ꝯiunctim sic ē falsa ⁊ ei repugnat medium. aut dicit̄ ꝑ reᵐ ad extrema. oīa q̄ huiusmōi repugnāt infinito. si sumat̄ diuisim sic est vera. vnde q̄libet ꝑs ipsius accepta lƺ sit meᵃ non tamen omnis. ēēt enim fallaᵃ ꝯpositionis et diuisionis. vnde sic non sequitur. est canonic9 g° ē canonicus albus. vnde iſta ꝓpoſitio. In infinito omnes ꝑtes ſunt medie. dicitur ꝙ intelligitur ꝓuatiue ꝑ ꝓuationem extremorum. quia videlicet nõ hꝫ extrema. non autem poſitiue nec ꝑ poſitionem extremorum cum extrema nõ habeat.

¶ Ad rõnes contra ſolutiones

¶ Ad primū dico ꝙ ꝓpoſitio cuius ſbm includit impoſſibilia non eſt vera. ⁊ ideo non habet contradictionem. ſicut iſta Omnis homo irracionalis eſt animal non habet ꝓprie contradictionem. quia eius ꝯtradictoria non poteſt eē vera. in cuius ſubiecto quod ſupponit impoſſibilia includitur. ⁊ ita hec: omēs ꝑtes continui ſūt. ꝑ infinitas diſtribuendo et ſumendo coniunctim ¶ Contra Iſta eſt ꝯdictio bona. chymera eſt ens ꝓhibitum ⁊ chymera non eſt ens ꝓhibitum. ⁊ tamen ſubiectum puta chymera includit impoſſibilia. Entia enī ficticia nichil aliud ſunt: niſi quedam in ſuo conceptu incompoſſibilia includentia. ⁊ quibus repugnat omnis ꝯpoſſibilitas exiſtendi. non eſt ergo huiuſmodi chymera: quia cōiter dicitur ꝙ habet partes a diuerſis animalibus cōſimiles

¶ Reſpondeo ⁊ dico. ꝙ aliter eſt quando ſubm includit infra ſe tale ꝙ ⁊ talē impoſſibilitatem. ⁊ aliter quādo aliquid adiungitur. chymera ergo includit iſtam impoſſibilitatem de ſe. nō ſic in ꝓpoſito ¶ Ad ſecundum dicitur. ꝙ ſemper in ꝯtradictione oportet ꝙ affirmatio ⁊ negatio ſumātur vniformiter ¶ Quando ergo dicitur. omēs ꝑtes ꝑtes. li omnes vt tu arguis tenetur ꝯiunctim. oportet ergo ꝙ in extremo negatiuo negetur illa ſimul ſumpto ⁊ ꝯiunctio huius ſignificationis

¶ Et ſi concedatur iſta negatiua. non omēs ꝑtes continui ſunt diuiſibiles ⁊ ſic eſt ſenſus. ꝙ iſtud ſignū omnes ſimul ſumptum et ꝯiunctim repugnet ⁊ negatur a ꝑtibus infinitis ꝯtinui ſic ꝯiunctim ¶ Et cum deducis ꝙ nō omne equipollet ad quedam nō peccat ꝑ fallaciam accidentis. ſumitur enim li non omne vt ſi ſumeretur diuiſim cum ſermo ſumatur ꝯiunctim

¶ Ad tertiū dico ꝙ verū eſt vbi ſingularia ſunt ſufficienter enumerata. ſicut ꝑtes vniuerſalis vniuerſaliter ſumpte: ſic autē nō eſt hic ⁊ aliter. quia illa ſic ſufficienter non poſſūt enumerari quia ſunt īfinita ¶ Ad quartum dicitur. ꝙ ſi fiat verificatio in termini iſtius diſtributionis ꝑ multitudine infinita non tamen impoſitum infinita ſed impoſitum abſtrahūt a finitate et infinitate ¶ Ad confirmationē per idem ¶ Ad rationem ariſtotilis ⁊ ꝯmentatoris nego ꝯſequentiam.

¶ Ad ꝓbationem dico. ꝙ illa eſt vera de actione ab obiecto cauſata ſaltem ꝑtialiter. cuiuſmodi eſt actus intelligendi noſter. vel in qua acquiritur aliqua ꝑfectio ex ordine ad obꝫ. Sic non eſt in ꝓpoſito. non enim actus intelligendi diuinus eſt ꝯcauſatus a creaturis: nec adquirit aliquā perfectionem ex eis. eo enim ꝙ eſt actus perfectiſſimus intelligit ipſa omnia. et non eo quia circa omnia creata ideo perfectiſſimus ¶ Ad rationes principales Ad primam dico. ꝙ obiectum intelligibile eſt duplex. quoddam quod eſt cauſa ſcientie apud intellectum ſaltem in aliquo genere cauſe. ⁊ tale perficit intellectū mediante noticia ſaltem terminatiuē

¶ Aliud eſt obiectum quod non ē cauſa ſcientie. ſed econuerſo ſcientia eſt cauſa eius in genere cauſe efficiētis vel etiam finis: cuiuſmodi ſunt artificialia. quia illa artificialia ſunt cū ſcientie illorum per modum finis ⁊ ideo quod aliquo modo sunt causa illorum. eciam perficiunt intellectum mediante sciencia. Illud autem obiectum quod nec est in primo genere cause efficientis nec finis non est causa sciencie sed econverso sciencia est causa eius quod nullo modo perficit intellectum. sic est in proposito ¶ Ad secundum dico. quod non est verum de eo quod est formaliter unum et virtualiter seu potencialiter plura. Illud autem quod est formaliter unum et virtualiter plura. potest esse causa plurium. divina autem essencia licet sit una formaliter non tamen virtualiter immo virtualiter plura. et ideo potest esse racio intelligendi alia a se. et tamen non est multa formaliter. sed plura virtualiter ¶ Ad tercium dico quod maior est vera de illo quod est necessarium in essendo formaliter. et virtualiter vel causaliter in inferendo non tamen de illo quod est necessarium formaliter. causaliter tamen contingens. deus autem est causaliter contingens unde cum materia est incorruptibilis est necessaria saltem secundum quid. est tamen causa alicuius contingentis ¶ Ad confirmationem patet idem. licet enim deus sit formaliter immutabilis. non tamen causaliter ¶ Ad quartum vide inferius 3° huius questione de infinito. et sufficiant de ista questione in secundo libro

Questio xiii

Circa tercium huius queritur primo. utrum motus sit aliqua entitas realis distincta essencialiter a termino ad quem. Et videtur quod non sit aliqua entitas primo sic. Omnis entitas noviter adquisita presupponit productionem in producente. sed motus non potest presupponere productionem in producente ergo patet. Maior patet. producens in quantum producens est prius producto. sicut causa est prior effectu ergo et illud quo producens dicitur formaliter producens: erit prius producto. sed per productionem producens dicitur formaliter producens ergo patet. Minor probatur. quia motus est motus. nam omnis productio successiva est motus. productio autem per quam motus producitur est successiva sicut et ipse motus ¶ Tunc patet quod sequeretur processus in infinitum. quia argueretur de illa productione sicut de motu. ita quod productionis erit productio in infinitum ¶ Confirmatur. Illud non est causa sui ipsius. nec racio productiva: motus ergo a seipso non poterit produci formaliter. ergo oportet quod per aliam productionem

2a ra ¶ Preterea quod non sit realis entitas. Illa entitas non est realis cuius neutra pars est extra animam. sed neutra pars motus est extra animam ergo etc. Minor probatur. quia omnes partes motus partibus temporis mensurantur. sed omnis pars temporis vel est preterita vel futura. ergo similiter omnis pars motus. sed preteritum et futurum non sunt extra animam. quia illud quod fuit vel erit non est ergo patet

3a ra ¶ Tercio probatur quod eius entitas non sit distincta a termino. Nam hoc videtur dicere aristoteles hic in textu. motus enim non est preter entitates ad quas est. Illud videtur dicere commentator in 3° huius. quod motus non differt a termino nisi secundum perfectum et imperfectum

Ad o ¶ Ad oppositum. Omnis entitas que est effectus realis. est entitas realis. sed motus est huiusmodi. ut patet: ergo per consequens cum illo maneat quod non sit terminus. erit entitas realis distincta a termino ¶ Respondeo ¶ In ista questione sic procedam ¶ Primo queram de quiditate motus et diffinitione eius. 2° in quo gñe sit. ¶ Tercio si est entitas realis vel solum ab anima ¶ Quantum ad primum articulum. ponetur primo diffinitio aristotilis quā dat de motu ꝛ illa declarabitur. 2° ponetur alia diffinitio magis specialis ¶ De primo arˡᵉˢ hic diffinit motum sic.

Dñ mot9

Motus est actus entis in potencia: secundum ꝙ in potencia. vt dealbatio est actus dealbabilis inq̄ntū dealbabile est ¶ Ad declarationē huius diffinitionis pono aliqua dicta

pm dcm

¶ Primū dictū est istud. ꝙ ista diffinitio datur ꝑ additamentum. ponitur enim ibi subiectum. ita ꝙ illud qd ī recto ponitur. ponitur in loco generis ad ēentiam motus ꝑtinens puta actus. Illud aūt qd ponitur in obliquo ponitur loco subiecti ꝛ differentie. et est extra eiꝰ ēentiam puta totum residuū. scilicet entis in potencia secundum ꝙ est in potencia

2m dcm

¶ Secundum dictū est istud. ꝙ mobile ante motum est in duplici potencia. puta ad moueri et ad terminū motus. primam potenciam terminat moueri et ideo est eius actus. sicut terminus illiꝰ potencie. secundam terminat terminus illiꝰ motus

3m

¶ Tercium dictum est istud. ꝙ in omni motu ē duplex respectus. primus qui est ad potenciā precedentē q terminatur ꝑ ipm ꝛ secundum hoc dicitur actus alicuiꝰ ¶ Alius ad complementum. puta ad actum ꝑfectum. ꝛ secundum hoc dicitur entis in potencia. ꝛ ideo motus est actus quidam imperfectus. et ad alium ordinabilis

4m dcm

¶ Quartum dictum est istud. ꝙ duplex est actus. quidam perfectus. quidam imperfectus. Perfectꝰ ut terminus motus. Imperfectus potest distingui. et quidam est qui absolute ꝑficit suum subiectum: non in ordine ad aliud vt nigredo. que in comparatione ad albedinē est actus alicuiꝰ qd est in potentia ad albedinem. et iste actus non habet racionem motꝰ ¶ Est alius actus imperfectus q nō ꝑficit subiectum absolute. sed in ordine ad aliud: ꝛ illud subin ordinat ad aliud. et iste actus habet racionē motus ¶ De secundo huius articuli pono aliquas ꝓpoēs ¶ Prima ꝓpositio est ista. ꝙ motus formaliter sumptus distinguitur realiter ꝛ ēentialiter a termino ad quem est. Hec ꝓpositio ꝓbatur sic. Quecumqꝫ sic se habent ꝙ vno manente alterū non manet. et vno corrupto alterū non corrumpitur. illa talia non sunt idē. Sed motus et terminus eius est huiꝰmodi ergo ꝛc. Maior patet ꝑ implicationem contradictionis. Minor ꝓbatur Supposito ꝙ aliquid tale mobile deberet moueri. ab illo loco qui est tolose vsqꝫ ad illum locum qui est terraganam. certum est ꝙ terminus iꝰ motus non est. Nam habitibus presentibus in materia. cessat motus in materia. primo de generatione. Similiter corrupto motu manet terminus. Adquisito enim termino cessat motus ergo ꝛc. ¶ Item impossibile est ꝙ eadem res suiipsius sit productiua ꝛ principium ꝓductionis. vnde augꝰ l cio de trinitate dicit. nulla ē res q se ipsam gignere posset. ꝑ qd ꝓbatur ꝙ sit distinctio inter patrē et filiū in diuinis. sed motus est racio ꝓductiui termini. nā per motum adquiritur terminus ergo ꝛc ¶ Secunda ꝓpositio est. ꝙ motus nichil aliud est ꝙ successiua adquisitio partis post partem ¶ Hec ꝓpositio ꝓbatur sic. Illud est motus per qd adquiritur terminus motus. sed per generationem successiuam partis post partem forme adquiritur illa forma et cetera. ¶ Et hec eſt plane intencio commentatoris 3° huius qui dicit. non eſt niſi additio partis poſt partem ¶ Confirmatur. motus non eſt illa forma ad quam eſt motus nec partes forme ſibi inuicem ſuccedentes. per eaſdem raciones ſicut de forma: que eſt fluxus forme ut probabitur in tercia propoſitione et cetera.

¶ Tercia propoſitio eſt iſta. quod motus non eſt ille fluxus forme. Probatur quod fluxus non eſt aliud quam ſucceſſio ſecundum prius et poſterius. ſecundum quod pars poſterior dicitur aduenire poſt priorem. ſed prius et poſterius non ſunt ille motus. cum ſint ſubiecti in motu. ſecundum philoſophum et commentatorem in quarto phiſicorum et cetera.

¶ Contra duas primas propoſitiones arguitur ſic. primo contra primam quod motus non diſtinguitur a termino. nam commentator recitat duas opiniones 3° huius de motu. Prima eſt quod motus eſt fluxus forme. Secunda. quod eſt forma fluens. Prima inquit eſt famoſior. ſed ſecunda eſt verior. ¶ Et in alio puncto dicit. quod motus non differt a termino. niſi ſicut perfectum et imperfectum ¶ Item. A quocunque motus capit ſuam vnitatem et indiſtinctionem: ab illo non diſtinguitur. ſed motus capit ſuam vnitatem et indiſtinctionem a termino quinto huius et cetera. Maior patet. quia eadem ſunt principia eſſendi et diſtinguendi et ydemptificandi ¶ Contra ſecundam propoſitionem arguitur. Nam tunc ſequeretur. quod idem eſſet ſub diuerſis ſpeciebus. conſequens eſt falſum. et conſequentia probatur. ſuppoſito. quod aliquod album debeat denigrari ita quod albedo ſit infra decem gradus. tunc ſi motus eſt generatio partis poſt partem illius forme ad quam eſt motus per talem motum vel adquiritur aliquid de eſſentia termini puta de nigredine vel nichil. Si nichil. ſequitur quod non ſit huius generatio. Si aliquid cum infra totum motum album infra decem gradus ſit ſub albedine et per conſequens adquireret aliquid de termino diſtingueretur ſpecifice ab illo

¶ Confirmatur iſta racio ſic. quia certum eſt. quod ſi aliquid moueatur ab aliquo loco vſque ad aliquem diſtantem. quod in tali motu adhuc nichil habetur de loco diſtanti et cetera. ¶ Reſpondeo ¶ Ad primum dico. quod nunquam fuit illa diſtinctio commentatoris. licet Auicenna in phiſica ſua ponit illam diſtinctionem. Sed pro alio termino pono iſtam diſtinctionem. quod motus poteſt dupliciter ſumi. Primo formaliter pro mutacione ſucceſſiua. que eſt termini adquiſitiua ¶ Alio modo materialiter pro iſta videlicet forma ſecundum quam eſt motus: et iſto modo motus eſt illa forma in tali fluxu: ita quod ille motus eſt ſolum motus intenſionis illius forme. et ſic illa in termino a quo. eſt eiuſdem rationis ſpecifice ſaltem cum illa in termino ad quem. Aliquando contingit. quod non ſit motus intenſionis. puta cum eſt motus ab albedine in nigredinem. que ſpecifice ſunt diſtincta. Et iſto modo certum eſt. quod illa albedo que eſt in fluxu diſtincta eſt ſpecifice ab iſto termino ¶ Ad ſecundum dico. quod motus non capit vnitatem ſuam et diſtinctionem niſi extrinſece ab illo termino. Intrinſece autem et formaliter habet a ſua propria entitate ¶ Ad tercium nego conſequentiam. Vbi ſciendum. quod de iſto ſic ymaginor. quod quando aliquod mobile mouetur. partem habet de termino a quo. et partem habet de termino ad quem.

Confirm

Resp

1°

2°

dis

Ad 2m

Ad 3m

non formaliter sed quasi secundum quandam dispositionem. et quando aliquid album debeat denigrari ipsum remittitur. que quidem remissio disponit ad nigredinem et etiam ad pallorem. Similiter de loco uno modo dicitur. quod est uerum de loco immediato. sic. quod omne quod mouetur ad talem locum imediatum partim habet de utroque. ¶ Aliter dicitur. quod illa probilitas. est propter quandam approximationem ad talem locum distantem.

¶ Quantum ad secundum articulum ubi erat uidendum. in quo genere est motus ¶ Primo ego premittam aliqua necessaria ¶ Secundo dicam ad quesitum ¶ Primum necessarium est istud quod motus potest duo notare. quorum utrumque necessario inuenitur in omni motu. scilicet recessus a termino a quo et accessus ad terminum ad quem seu approximatio. et impossibile est ista ab inuicem separari ¶ Et secundum hoc philosophus et commentator huiusmodi loquuntur de motu, aliquando secundum quod importat comparationem ad terminum a quo. unde quarto phisicorum motus est causa corruptionis eo quod facit distare partem a parte. Similiter sexto huius motus uel est ipsum desinere uel sequitur ipsum desinere. Sed quod motus dicit accessum ad terminum ad quem. sic loquitur commentator .3° huius. motus est acquisitio partis post partem. Similiter aristoteles. motus est actus entis in potencia secundum quod est in potencia ¶ Secundum quod motus dicat recessum a termino a quo: sic de eo datur talis descriptio. quod motus est actus entis quo dam. per quem abicitur a mobili aliqua perfectio absoluta ¶ 2° modo datur de eo talis descriptio. quod motus est actus ordinans in alterius complementum

¶ Secundum necessarium est istud. quod in motu concurrunt ista tria. mouens mobile. et forma ad quam est motus. ¶ Ubi sciendum. quod inter ea sunt duplices respectus ¶ Primus est mobilis ad motorem ¶ Secundus est motoris ad mobile. et utrumque est extrinsecus adueniens. quia potest esse motor non mouens actu aliquod mobile. Primus respectus est motio passiua. et uocatur passio subiectiue existens in mobili ¶ Secundus respectus est motio actiua. et uocatur actio subiectiue existens in agente. et quia mouens mouet mobile aliquid producendo. ideo est ibi respectus de secundo modo relatiuorum. scilicet producentis ad productum et econuerso

¶ Hijs premissis pono duas propositiones ¶ Prima est ista. quod motus est formaliter in genere passionis. probatur. Illud quo patiens refertur ad agens est passio: sed mobile quod est patiens refertur ad agens per moueri ergo etc. Maior patet quinto methaphisice capitulo de relatione ¶ Ubi dicitur. quod secundus modus relationis fundatur super actionem et passionem et supra potenciam actiuam et passiuam. ita quod calefaciens ad calefactibile per calefactionem actiuam. calefactibile ad calefaciens per calefactionem passiuam Minor etiam patet. Mobile in quantum mobile patiens est. et hoc per moueri secundum quod habet respectum ad mouens ergo etc. ¶ Item moueri est pati ergo motus uel motio est passio. consequentia tenet per locum a coniugatis. Antecedens probatur. quia mouere est agere ut patet. etiam mouens est agens. ergo moueri est pati.

¶ Item actus qui sunt eiusdem potencie. non sunt distincti generis. sed passio et motus sunt actus eiusdem potencie ergo et cetera. Maior probatur sic. Una enim et eadem potentia non habet actus distinctos genere. distinguntur enim potencie per actus. ut dicitur in hoc tercio et secundo de anima. Minor probatur. quia potencia passiua habet pro actu motum et etiam passionem: cum non possint esse actus potencie actiue ¶ Confirmatur. aristoteles probat quinto huius. quod ad actionem et passionem non est motus. quia motus non est motus. Hec consequentia non valet nisi motus sit passio ¶ Confirmatur secundo. Autor sex principiorum diffinit sic passionem. Passio est effectus illacioque actionis. et hoc immediatus. sed motus est immediate illatus ab agente ergo etc. ¶ Contra istam propositionem arguitur. De quocumque predicatur differentia alicuius generis. de illo predicatur genus. sed de motu predicatur differentia quantitatis ergo est illa quantitas. Minor probatur quia de motu predicantur continuitas et successio que videntur esse differentie quantitatis ergo etc. ¶ Item cuicumque competit diuisibilitas. sibi competit racio quantitatis. sed motui competit diuisibilitas ergo etc. Maior patet quinto metaphisice ubi diffinitur quantitas. uel quantum quod est diuisibile in ea que sunt eiusdem racionis. ita quod diuisibilitas uidetur propria racio quantitatis.

Item tempus est in genere quantitatis ergo et motus. probatur consequentia quia sunt idem essentialiter. est enim tempus passio primi motus quarto phisicorum. passio autem et subiectum sunt idem essentialiter ut probatum fuit supra ergo etc. ¶ Respondeo. si predicte raciones valeant: idem arguam de omni actione et passione. Ille enim habent continuitatem et successionem. et tamen non sunt in genere quantitatis. Igitur uel oportet dicere quod continuitas et successio non sunt differentie quantitatis. sed quidam modi uel proprietates qui attribuuntur ei. uel oportet dicere. quod continuitas et successio non sunt infra essentiam motus uel quiditatem. sed insunt ei ab extra. ut per tempus quod est eius mensura. prius enim et posterius in motu ut uidetur dicere commentator: uidentur esse tempus. et per consequens sequitur. quod motus sit quantus per accidens, quoniam per tempus. uel oportet dicere quod predicamenta non sunt essentialiter distincta. sed solum quiditatiue. saltem aliqua et quantum ad aliquas species uel oportet dicere quod tempus non est essentialiter idem cum motu. uel oportet dicere quod tempus non est per se in genere quantitatis. sed solum reductiue. ita quod in nullo genere est per se. uideas quod reputas minus inconueniens

¶ Secunda propositio est ista quod motus ut dicit accessum ad terminum ad quem. est de genere termini ad quem. uadit saltem reductiue. ¶ Hec propositio probatur sic. quia uia reducitur ad terminum uie. quia in illud ipsum ordinatur. sed motus est quedam uia ad terminum ergo etc. ¶ Confirmatur quia ab illo capit unitatem et indistinctionem quinto huius. ergo in illum habet aliquam reductionem ¶ Ubi sciendum. quod aliquid reduci ad aliud potest esse dupliciter. uno modo reductione propinqua. sicut principium. ut materia et forma sunt reductiue in genere substancie ¶ Alio modo reductione remota. quomodo reducitur uia ad terminum uie. et isto modo motus reducitur ad terminum et non est eiusdem essentie cum termino: reductiue ista reductione. non formaliter et per se. unde auicenna tractatu sufficientie sue dicit hoc modo ¶ Absurdo enim inquit dicere. quod nigrescere sit nigredo et cetera:

[illegible] quo motus est quantus

2a ppo

7

Rº

¶ Sed est dubitacio de motu celi. quomodo capiet vnitatem suam a termino. cum non habeat terminum. et quomodo in illo poterit saluari natura motus. non enim sibi videntur competere diffiniciones predicte date de motu. vt patet si inspiciatur.

¶ Respondeo. licet in quarto huius habeat specialem difficultatem: ibi expressius determinabitur. ¶ De presenti tamen dicitur. quod duplex est motus. quidam qui terminatur ad perfectionem adquirendam. cuiusmodi est motus in istis inferioribus. ¶ Alius est ad perfectionem conseruandam. et iste est motus celi. quod si cessaret. omnia corrumperentur et nichil posset conseruari. saltem naturaliter loquendo. Quid autem sit terminus huius motus expressius vide in quarto huius.

2a [illegible]

3us artic9

¶ Quantum ad tercium articulum sunt duo videnda. Primo qualis est vnitas motus. 2o si est preter animam. ¶ Circa primum pono aliqua dicta. Primum est istud quod entitas et vnitas cuiuslibet continui in hoc consistit. quod omnes eius partes copulantur ad aliquod indiuisibile. Quod patet per diffinicionem continui positam in predicamentis et hoc huius: quod quidam indiuisibile solum est in potencia: quo facto in actu deficit earum partium continuitas. et hec est racio communis tam permanenti quam successiuo.

2m dcm

¶ Secundum dictum est istud. quod aliter est de successiuo. aliter de permanenti. Omnis enim quantitas permanens requirit actu omnes eius partes esse simul. non sic est de successiuo. non enim sic requirit omnes eius partes simul. ¶ Sed stat in hoc quod omnes eius partes sunt in quodam actu successiuo. non simultaneo. et in quodam actu continuo et copulato. continuantur enim et copulantur omnes eius partes ad aliquod eius indiuisibile.

¶ Tercium dictum est istud. quod ab actuali existencia indiuisibilis copulantis continuum diuisiuum: ipsum denominatur existere in eo in quo ipsum est stans actu. ideo tempus quod copulatur dicitur esse actu. non tamen quod aliqua eius pars sit actu. omnis enim pars temporis vel est facta vel fienda. neutra ergo pars existit actu. sed denominatur existere totum tempus. existencia huius indiuisibilis copulantis in racione huius continuacionis. quod declaratur exemplo. licet enim caput hominis non sit homo. tamen denominatur crispus ex hoc quod crispitudo denominat caput. et huius causa est. quod crispitudo non est nata inesse homini nisi secundum caput. ¶ Sic in proposito. licet enim instans non sit tempus et mutatum esse non sit motus. tamen per existenciam illorum indiuisibilium et dicuntur et denominantur talia existere, nunc quia ista verificantur de me ego curro in hoc instanti. licet cursus non insit michi in hoc instanti. et cursus dicitur michi inesse actu. non quod aliqua pars cursus insit quin ipsa sit facta vel fienda. ¶ Sed ex actuali continuacione et successione partium ad inuicem et preexistenciam alicuius indiuisibilis copulantis dicitur cursus michi inexistere actu.

¶ Pro secundo pono istam distinctionem quod in motu sunt tria consideranda. scilicet eius continuacionem. que non cessat fluxus eius. nec sistit nec desinit. ¶ Secundo accipiendum est illud quod acceptum est sub distinctum et diuisum et aliter precisum ab eo quod accipiendum est. ¶ Tercio est considerare vt totum vnumque totum. sub continuum secundum esse. et illud quod stat sub distinctum secundum racionem prioris et posterioris.

¶ Secundum hoc pono tres propositiones ¶ Prima propositio est ista. quod motus conceptum ad racionem eius formalem et conceptum ad eius continuitatem (vt primo consideratur) est preter animam ¶ Hec propositio probatur sic. Cuiuscunque principium est natura sufficiens. ipsum est preter animam. sed motus principium est natura sufficiens 2° huius et tercio. natura est principium motus et cetera. Maior patet. nam natura est agens preter intellectum ¶ Confirmatur. Omnis motus esset violentus si esset a principio extrinseco ergo et cetera

2ª

¶ Secunda propositio est ista. quod sumendo motum conceptum ad esse distinctum ipsum habet esse ab anima. sic intelligendo. quod tale esse distinctum non habet esse nisi ab anima. et in tali esse ponitur per actum anime licet substratum sit ex natura rei. probatur ista propositio hoc modo. Cuicunque ex natura rei inest continuitas. illi ex natura rei non inest distinctio. sed motui ex natura rei inest continuitas. non enim continuantur omnes partes per actum anime ergo et cetera. Maior patet. quia continuitas et distinctio sunt opposite differentie que eidem realiter inesse non possunt ¶ Item per illud per quod inest alicui distinctio. per illud inest ei esse distinctum. sed motui inest distinctio ab anima. Patet. quia videtur actus anime ergo et cetera ¶ Tercia propositio est ista. quod motus tercio modo sumptus: est ab anima et preter animam. Est ab anima conceptum ad esse distinctum. Est autem preter animam conceptum ad esse continuum. Patet ex duobus premissis. ex quibus illa dependent et inferuntur ¶ Sed iuxta predicta est dubitacio. Dictum est enim quod due partes successiui non possunt esse simul ¶ Contra supposito quod aliquod mobile moueatur. tunc vel eadem pars motus que est in vna est in alia parte. vel alia et alia. Si eadem ergo motus non diuiditur ad diuisionem mobilis. quod est contra philosophum quarto et sexto phisicorum Si alia et alia. tunc cum simul omnes eius partes mouerentur. ergo plures partes motus erunt simul. Sed motus est quid successiuum ergo et cetera

Confirmacio

¶ Confirmatur. Omne accidens quod extenditur ad extensionem alicuius subiecti. diuiditur ad diuisionem subiecti. Sed motus extenditur ad extensionem mobilis. quia quantum extenditur mobile tantum extenditur ille motus. cum mota vna parte continui totum moueatur

Responsio

¶ Respondeo. Ubi sciendum. quod secundum philosophum sexto huius: motus diuiditur multipliciter. Uno modo motus diuiditur ad diuisionem temporis. secundum enim quod ibi probat aristoteles motus non potest fieri in instanti. aliter instans esset diuisibile cum mensuratum debeat habere vnigeneitatem mensure decimo methaphisice. Secundo diuiditur motus ad diuisionem mobilis: quod quidem mobile habet partes quantitatiuas. Isto modo generaliter omne accidens diuiditur quod extenditur ad extensionem subiecti. vt in predicamentis. quanta fuerit superficies. tantum album esse dicitur

2°

Post et diuiditur ad diuisionem spacij super quo fit motus. sicut enim quod in spacio vna pars est ante aliam. sic prius transitur vna pars quam alia ¶ Ad sciendum. quod dicto motus secundum partes mobilis. potest dupliciter attendi. Uno modo quod pars post partem moueatur et hoc est impossibile in quocumque continuo. quia se totum mouetur ¶ Alio modo quando motum solum quo ad subiectum in quo est. et sic diuiditur ad diuisionem mobilis. sicut albedo diuiditur ad diuisionē subiecti in q̊ ē ¶ Hoc autem qd dictū ē: ꝙ nulla pars mobilis. ꝙ secundū se totū mouetur non mouetur ante aliā habet ueritatem comparando uolumus partem ad motum absolute. tamen cōparando mobile ad aliquod signū determinatum in spacio. sic pars precedit partem hoc patet ¶ Ad formam p hoc dico ꝙ non habeo pro impossibili ꝙ aliq̄ plures motus sint simul in eodē permanente ita ꝙ pbabilitas et pluralitas partium insit motui ex parte mobilis ab- ¶ Hoc tamen non obstante omnis pars motus uel est facta uel fienda. sumendo autem istam pbabilitatem ex parte temporis uel spacij super quo fit motus: impossibile est ꝙ sint sil Nam tunc pars facta et fienda essent simul et prius et posterius qd est incōueniens ¶ His uisis respondeo ad rationes principales ¶ Ad primã dico ꝙ motus producitur per actionē ita ꝙ agens mediante actione producit motum. ista tamen actio est producta ab agente. est tamen producta tanquam quo. non tanquam qd. ¶ Secundo est intelligendum ꝙ illud qd est ratio productiua alicuius tanquam quo. non est productum tanquam qd. aliter esset processus in infinitum q̊ ipsum agens ē effectiuū illius actionis non mediante aliqua alia productione. productū q̊ motum productum et hoc tanquam qd presupponit productionem p quã producitur ¶ Ad secundum dico ꝙ plures motus licet non sint eorum animam in eodē permanenti. sunt tamen in quodam eodē continuo et successiuo et hoc sufficit ¶ Ad tercium dico ꝙ motus est eiusdem essentie cum termino productiue. non formaliter ¶ Opinio secunda est ꝙ motus potest dupliciter considerari. Uno modo potest considerari communiter ad mutationem subitam uel instantaneam. et mutationem successiuam. et sic accipit phus tercio phisicorum ubi diffinit eum sic Motus est actus entis in potentia secundum ꝙ est in potentia ¶ Alio modo pōt accipi ut ē qd coniunctū successioni siue tempori. Primo modo accipitur proprie et est uerior diffinitio. et sic necessario motus est res alia a tempore et successione cui coniungitur. ita ꝙ isto modo non differt realiter a suo termino ¶ Si motus accipiatur secundo modo sic dico. ꝙ non ē idem realiter cum suo termino. primo ē in genere quantitatis. et qd habet essentialiter partem post partem est essentialiter successiuum. motus isto modo acceptus est huiusmodi ergo et cetera

¶ Quod motus non sit idem realiter cum suo termino probatur hoc modo. Nam illud qd non differt realiter ab essentia albedinis. est idem realiter cum illa albedine. Sed motus primo modo acceptus est huiusmodi. ergo et cetera. Probatur. quia illud p qd accipitur albedo non differt realiter ab essentia albedinis ergo et cetera. Patet sexto phisicorum. In omnibus instantaneis nō differt generari et generatum esse ¶ Item sicut se habet tota productio totius entitatis producte ad totam entitatem productam: sic se habet productio partis: qualis est productio forme ad illam formam Sed productio tota totius entitatis non differt a tota entitate producta quemadmodum patet de creatione passiua creature. que non differt a creatura. ergo nec productio partis que est motus ab illa forma producta. ergo eciam motus et ipsa forma que est suus terminus erunt simul

[illegible]

Ad pm pnle

¶ Preterea que pertinent ad idem genus et ad eandem speciem et ad idem individuum non differunt realiter sed motus et terminus sunt huiusmodi ergo et cetera. ¶ Preterea philosophus dicit in tertio physicorum: quod motus est de genere sui termini. tunc per viam divisivam querimus ad quam speciem pertineat. non est dare ad quam terminum. quia albedo non est in specie nigredinis et cetera.

Queritur utrum actio formaliter sit existens in agente. et videtur quod non. Omne quod est in potentia receptiva alicuius forme: est in potentia passiva respectu illius forme. sed agens inquantum agens et omne agens non est in potentia passiva. ergo nec per consequens in potentia receptiva. ergo actio non recipitur in agente. Maior patet. recipere enim est quoddam pati. ut videtur dicere commentator secundo de anima. unde eo intellectus dicitur possibilis vel passivus: quia recipit actum intelligendi elicitum ab intellectu agente. Minor patet. quia aliter non esset dare agens distinctum a passivo. et omne movens moveretur quod est falsum. Est enim dare movens non motum octavo huius. ¶ Item actio et passio sunt indivisibiliter unus actus. sed passio est in passo ergo et actio. Probatur consequentia quia unus actus indivisibilis non est in diversis. ¶ Antecedens probatur tertio huius et tertio de anima. Idem enim est actus mobilis et motivi activi et passivi. Actus autem activi est actio. passivi passio ut ibidem dicitur ergo et cetera. Item illa opinio ponens contrarium videtur destruere totam philosophiam ut patet quando loquuntur de illa materia. unde secundo de anima dicit aristoteles sic. sicut enim actio et passio sunt in patiente et non in agente. sic sensibilis actus et sensitivi in sensitivo est. Nescio quomodo clarius posset dicere vel loqui.

3ª ro

¶ Item sequitur quod omnis actio est immanens. consequens est falsum. ergo antecedens. falsitas consequentis patet nono methaphisice. ubi distinguit actionem in immanentem et transeuntem. consequentia patet: quia quo enim nulla transit in passum. sed est magis in agente.

ad 3m

¶ Ad oppositum. Omnis forma realis realiter alicui subiecto inexistens et ipsum formaliter informans potest de illo predicari et ipsum denominare. sed actio non potest denominare passum in concreto huiusmodi ergo et cetera. Maior patet. Omnis forma informans subiectum qualificat illud subiectum. sed omne subiectum quod est qualificatum per aliquam formam est quale per illam. et omne quale per aliquid est denominatum ab illo ergo et cetera. Minor probatur sic. quia aliter omne patiens esset agens in concreto huiusmodi.

R

¶ Respondeo in ista questione sic intendo procedere. Primo enim queretur. utrum actio sit aliqua forma respectiva vel aliqua forma absoluta. ¶ Secundo queretur utrum actio fundetur in motu tanquam in suo proprio fundamento. Et etiam utrum actio sit realiter distincta a motu vel non. ¶ Tertio videbitur principale propositum.

pª q̄ue

¶ Quantum ad primum est una opinio Scotizantium que ponit illam esse formaliter relativam formam. et dicere quemdam respectum extrinsecus tamen advenientem. unde premittit quod quidam est respectus intrinsecus adveniens. Et quidam est respectus extrinsecus adveniens. unde respectus intrinsecus adveniens dicitur ille qui consurgit neceſſario poſitis extremis ſicut poſita patre et filio vel poſitis duobꝫ albis neceſſario inſurgit reſpectꝰ inter illa. ¶ Sꝫ dicitur reſpectꝰ extrinſecꝰ adueniens q̄ non ponitur poſitis extremis. ſed requiritur approximatio et quedā applicacio vnius ad alterum. primꝰ reſpectus eſt de genere relacionis. 2ꝰ non. Alia enim ſex predicamēta vltima ſunt q̄ʒ reſpectus extrinſecus aduenientes. et non ponūtur poſitis extremis. nō enim poſita veſte ſicut habitus ponitur habere niſi fiat applicacio. ¶ Similiter poſito corpore et loco nō ponitur vbi niſi fiat applicacio. et hec videtur intencio boecij primo de trinitate ca° quinto vbi dicit. quod ſunt aliqua predicamēta que rem ſignificant. alia vero que circūſtanciā rei ſicut illa ſex predicamenta.

op͛ fr̄ali

¶ Franciſcus tamen de marchia de iſto reſpectu intrinſeco et extrinſeco modū alium ſibi inuenit dicens. quod dicuntur iſta ſex predicamenta reſpectꝰ extrinſecus aduenientes. eo quod alterum extremū eſt perfectio extrinſeca alterius. ita quod vnū extrinſece perficit aliud et aliud ab illo perficitur. ſicut per omnia diſcurrendo patet. agens enim aliquo modo extrinſece perficit paſſum et locus locatum et habitus ſubiectum ſuum et quando rem quandalem. reſpectꝰ autē de genere relacionis dicitur reſpectꝰ intrinſecus adueniens: propter hoc quia vtrūqʒ oppoſitum quod relinquit ſuū extremorum non perficit aliud nec aliud ab illo extrinſece perficitur. ſicut patet per omnes modos relacionis diſcurrendo. nec enim duplum perficit dimidiū nec ecōuerſo. licet relatio dupli ſit perfectior relatione dimidij. ¶ Similiter pater in quantum pater non perficit filiū. ſed perficit ipſum per actum generatiōis. et quantū filiꝰ accipit eē. non tamen per reſpectū paternitatis. Quidquid ſit de hoc probatur predicta concluſio. ſcilicet. quod actio ſit ſolū reſ… ſaltem reſpectꝰ extrinſecus adueniens.

q bn

¶ Illud quod eſt eſſentialiter ad aliud eſſentialiter eſt relatiuū. actio eſt huiuſmodi ergo et cetera. Minor patet. Nam impoſſibile eſt concipere actionem. quin concipiatur aliquid quod fit per illam. actio videtur quedā factio q̄ nō poteſt concipi ſine ſubiecto facto ¶ Item quorumcunqʒ iſta concreta ſunt reſpectiua vel relatiua. ipſa abſtracta erunt relationes vel reſpectus. ſed concreta actionis et paſſionis ſunt relatiua ſicut patet quinto methaphiſice vbi dicitur quod agens et paciens ſecundo modo relatiuorū referuntur ergo et cetera. Maior patet ¶ Tum quod ſūt idem concretum et abſtractum ¶ Tum eciam quod in quocunqʒ genere cauſe eſt vnū et reliquū ergo et cetera. ¶ Secundo eſt alia opinio cuiuſdam alterius doctoris qui ponit quod illa actio eſt formaliter abſoluta. probatur: Nullus reſpectus eſt prior natura ſuo termino. ſed actio eſt prior natura ſuo termino. ergo et cetera. Maior patet. ſunt enim ſimul in predicamento. ¶ Probatur ſic minor. quia terminus ad quem ſe dicit reſpectiue agens. eſt productum per actionem. ſed omne productum eſt poſterius natura productione. ergo et cetera ¶ Item. Nullus reſpectus eſt vltimus finis et vltima perfectio potentie actiue. ſed actio eſt vltimus finis et vltima perfectio potentie actiue ſecundum philoſophum nono methaphiſice ſic dicentem. Nō enim videmus vt habeamus viſum ſed econuerſo ideo habemus viſum vt videamus ¶ Item nullus idē reſpectus poteſt habere plures terminos immediatos eſſentialiter diſtinctos. Sed ipſa actio multos habet terminos. quia paſſionē et formam ductum ꝗ̄ ꝛc̄. ¶ Item omnes respectus mutui sunt in eodē genere. patet de quibuscunqȝ. opposita enim sūt in eodem genere. quorū vtrūqȝ est positiuū. sed actio ꝛ passio sunt ī omnibus ꝑdicamentis ꝗ̄ ꝛc̄. ¶ Item visio et intellectio volutio ꝛ talia sūt quedam forme absolute. sed iᵃ sunt de genere actionis ꝗ̄ ꝛc̄. Maior paꝫ ¶ Cum ꝙ sunt finis vltimus ꝛ vltima perfectio sua ꝛ potenciarū. ¶ Cum ꝙ sunt ꝓducunt formarū absolute. saltem alique: puta intellectio illiꝰ habitus. generatur enim habitus ex illis actibus 2ᵒ ethicorū. ꝗ̄ quidā habitus est qualitas. que est entitas absoluta. ¶ Probatur minor. ꝙ omnis operatio alicuius forme est quedā actio vel passio. hꝰmodi ꝗ̄ sunt quedā operationes ꝗ̄ ꝛc̄. ¶ Preterea respectꝰ non suscipit formaliter magis ꝛ minus. nisi ꝑᵉ rōe alterꝰ extremorū. sed actio et passio formaliter ꝑᵉ recipiunt magis et minus. sicut actio que est secundū motum localem. ꝑᵉ intenditur et remittitur. vt vbi. quod est terminꝰ eius in indiuisibili ꝑmanente. non remisso neqȝ intenso

¶ Quid autem sit dicēdū. videtur ꝙ vtraqȝ opinio sit ꝓbabilis ꝛ ꝙ vtraqȝ possit teneri. Tenentes ꝗ̄ opinionē scoti possunt rndere ad rōes alterꝰ doctoris. ¶ Ad ꝑmā quādo dicitur ꝙ nullus respectus est ꝑor natura ꝛc̄. ¶ Dico ꝙ duplex est respectꝰ. quidam ꝑ modū actus ꝑmi. sicut filiatio ꝛ equalitas et hꝰmodi. ¶ Est aliud per modū actus secundi: sicut ꝓductio ꝛ actio. ¶ Tūc dico. ꝙ licet omnis respectus ꝑ modū actus ꝑmi sit ꝑosterior ordine ꝛ natura suo fundamēto et termino. tamen respꝰ ꝑ modū actus secundi potest esse posterior suo fundamento. ꝙ hoc est cōe omni relationi. est tamen ordine nature prior suo termino. ita ꝙ terminꝰ sequatur ordine nature ipsū: sicut ille seqᶻ suum fundamentum. ꝛ hoc est ideo. ꝙ talis respectus est quedā causalitas seu causa aliq̄ modo sui termini. ¶ Ad secundū quā dicitur. ꝙ respectus non est vltimus finis ꝛc̄. ¶ Dico ꝙ reſꝰ potest sumi dupliciter. Uno modo secundū se formaliter vt excludit terminū. vt calefactio potest accipi vt excludit calorem genitum. ¶ Alio modo potest accipi nō vt excludit sed vt aliq̄ modo includit terminū. ¶ Tūc dico ꝙ licet actio nō sit ꝑfectio vltima nec finis alicuius. vt excludit terminū. sicut nec aliꝰ respectus. est tamen ꝑfectio vltima ratione vltimi termini quem attigit. ¶ Ad tercium cum dicitur ꝙ idem respectus nō potest habere plures terminos immediatos. ¶ Dico ꝙ verū est per se ꝑmo: ita ꝙ vnum illorū non sit terminus ratione alterꝰ. nō est autē inconueniens ꝙ idē respectus habeat plures terminos ꝛ distinctos non eque ꝑmo. sed vnū per se ꝛ primo. ꝛ aliū ratione illiꝰ. nunc autem sic est de actione. ¶ Ad minorem quando dicitur. ꝙ actio immediate attingit passum ꝛ formam. ¶ Dico ꝙ nō immediate attingit illa duo eq̄ primo. Istō enim attingit siue respicit passum nisi ratione forme in illo inducte: ita ꝙ primo attingit terminū puta formam. et ratione illiꝰ attingit passum. non autem formam mediante passo. ꝛ ita si attigat passū mediante termino l' eqᵉ termīm mediante passo. acᵒ ꝯ hꝫ t'ios pl'es pᵉ pᵒ ꝯ vnū lꝫ 2ᵒ rō rōe iꝰ recipiat aⁱᵒ. ¶ Ad 4.ᵐ cū aᵉ ꝙ oēs reꝰ mutui sūt ī eodē gn̄e: dico ꝙ hᵒ veᵐ ē de rlatis mutuis ꝑ moᵐ actꝰ ꝑ ꝯoī sꝫ oēs reꝰ de gn̄e reᵒ ins respectus autem mutui qui sunt per modum actus secundi, non oportet quod sint in eodem genere. ¶ Ad quintum dico quod intellectio et volitio et talia non sunt formaliter de genere actionis, sed de genere qualitatis, licet secundum dici sint de genere actionis, sicut scientia est de genere relationis. ¶ Ad probationem. Quis operatio etc. dico quod duplex est operatio. Quedam habens terminum constitutum distinctum ab ea vel productum ab ea: et posterior est ea, sicut calefactio cuius terminus est calor: et de tali potest concedi quod est actio. ¶ Alia est operatio nullum habens terminum constitutum vel productivum ab ea: et talis non est de genere actionis, sicut sunt intellectio volitio visio auditio et huiusmodi operationes. Nec enim potentia nec obiectum est terminus talium operationum, cum utrumque tam potentiam quam obiectum presupponunt, et tales non sunt forme relative sed absolute, quia sunt de genere qualitatis secundum esse, licet secundum dici sint de genere actionis.

¶ Ad sextum dico quod licet respectus per modum actus primi qui sunt de genere relationis non suscipiunt magis et minus, respectus tamen per modum actus secundi, cuiusmodi sunt actio sive productio, recipiunt magis et minus. Sic ergo possunt dicere ad rationes tenentes aliam opinionem. Veruntamen quia ista opinio videtur satis probabilis, ideo placet respondere ad rationes scotistarum. ¶ Pro evidentia cuius opinionis et rationibus solvendis sciendum quod triplex est genus forme. ¶ Est enim quedam forma que perficit subiectum per se in ordine ad se tantum, non in ordine ad aliud, vel nec per accidens, sicut albedo, et talis est simpliciter absoluta. ¶ Est alia forma que perficit subiectum per se primo in ordine ad aliud, sicut similitudo et talia. Et talis forma est simpliciter relativa. ¶ Tertia forma est quasi media inter istas, que quidem perficit primo subiectum in ordine ad se, secundario et consequenter in ordine ad aliud, sicut visio et operatio cuiuscumque potentie cognitive. Talis enim forma est aliqua absoluta entitas, que tendit in aliud, puta in obiectum, et ita sicut est quedam absoluta entitas perficit subiectum absolute, non sic habet respectum annexum ad obiectum quod perficit, cum respiciat ipsum in ordine ad aliud sicut ad obiectum ad quod habet necessario respectum annexum. Hoc etiam modo est in motu, qui est entitas partim absoluta et partim respectiva. ¶ Isto etiam modo dicitur de actione et passione, que sunt quedam absolute habentes necessario annexum respectum. ¶ Per hoc patet ad rationes scotistarum. ¶ Ad primam cum dicitur cuius esse est ad aliud etc., dico quod verum est, si per se primo sit ad aliud; si primo et per se est ad se et secundario et ex consequenti ad aliud, non oportet. Nunc autem sic est de actione et passione, que primo et per se sunt ad se, et secundario et ex consequenti ad aliud, puta ad terminum. ¶ Ad secundum dico quod agens et patiens possunt sumi dupliciter: vel sicut sunt genera actionis et passionis quantum ad absolutam entitatem sortiuntur, vel sicut sunt genera quantum ad respectus consequentes huiusmodi entitatem absolutam. Primo modo sunt absoluta, secundo modo sunt relativa, et isto modo loquitur aristoteles 5° metaphysice.

¶ Quantum ad secundum articulum erant videnda duo puncta. ¶ Primum sicut actio fundatur in motu tanquam in suo proprio fundamento vel subiecto. ¶ Respondeo quod est communis opinio quorundam doctorum que ponit quod actio fundatur ipm̄ ẽe tn̄q̄ in ꝓpᵒ fundamento. ¶Ad hoc adducit auctoritatē sex principiorum. q̄ plane hoc videtur dicere ¶Sciendū tamen (vt dicit) q̄ motus comparatur ad actionem in duplici genere cause. Uno modo in genere cause efficientis. ⁊ sic motus ē posterior illa actione. ¶Alio modo ī genere cause materialis ⁊ sic motꝰ est prior actione. sicut subm̄ accidente. Non ē autem impossibile dicit idē esse prius et posterius in diuersis generibus causalitatis, licet in eodem sit impossibile ¶Contra istam opinionem arguitur sic. Nullum accidens est motio productiua. nec simpliciter ꝑ se suo subiecto. sed actio est productiua motus ergo ⁊c. Minor probatur. est enim productus ꝑ actionē agentis ergo ⁊c. ¶Ideo dico aliter q̄ actio non potest fundari in motu. sic q̄ eius subm̄ et fundamentū sit motus. sed fundatur in potentia actiua. si teneatur q̄ sit in agente. si teneatur q̄ sit in passo eius fundamentum erit potencia passiua de quo videbitur in sequenti articulo ¶Ad rationem in oppositū. quando dicitur q̄ actio fundatur ī motu. Ita dicit ergᵒ. q̄ motus fundatur in actione. ⁊ ideo dico q̄ auctoritas soluit seipsam. ¶Ex quo sequitur q̄ iste auctor non intendit dicere. q̄ motus sit fundamentū siue subiectum actionis q̄ tunc ꝯ̄ret e contra. q̄ motus esset fundamentū actionis ⁊ ergᵒ ē contra. actio subm̄ siue fundamentum motus qd̄ est impossibile. solum enim intendit dicere. q̄ nec est motus sine actione nec ergᵒ actio sine motu: accipiendo motum large. vt est cōis ad motū successiuū ⁊ ad mutationē quamcumque indiuisibilem ¶De secundo puncto vtrum actio sit differentia a motu. ¶Respondeo vbi est opinio aliquorum doctorum q̄ ponunt. q̄ actio nō est differentia realiter a motu. ¶Hec opinio probatur sic primo. Quorum opposita sunt eadem illa inter se sunt eadem. sed oppositū motus ⁊ oppositū actionis sunt inter se eadē ergo actio ⁊ motus. Minor patet q̄ oppositum motus ē quies. que idē est oppositū actionis. Sicut enim mobile quando non mouetur cessat a motu ⁊ quiescit. sic etiā agens quando non agit. quando etiam cessat ab actione quiescit. ergo quies ē opposita actioni sicut et motui ergo ⁊c. ¶Secundo. Omnis forma fluens siue successiua habens partem post partem ē motus. Sed aliqua actio est forma fluens successiua habens partem post partem ergo ⁊c. ¶Sed contra istam opinionē arguitur. Illud quod transit alio manente est distinctū realiter ab illo. sed motus transit actione manente ergo ⁊c. Minor probatur dupliciter. primo de graui ⁊ leui. constat enim q̄ graue quiescat deorsum. cessante motu ad deorsum. sed quiescens deorsum habet aliquā actionē positiuā. omni transeunte mutatione siue motu ergo ⁊c. probatur assumptū primo. quia aliquid est magis perfectū ⁊ in meliori dispositione. tanto magis ⁊ perfectius agit. si est agens naturale. vel potest agere si ē agens liberum. sed graue quiescens in loco proprio videlicet deorsum. magis ē perfectum ⁊ in meliori dispositione q̄ existens sursum. ergo magis quiescens deorsum habet operationē propriam q̄ quiescens sursum. cum operatio sit perfectio cuiuscumque rei habentis eā ⁊ finis ipsius ¶Confirmatur. q̄ nisi graue quiescens deorsum haberet operationē propriā tunc ibi esset sine ꝓpᵒ eius fine. cum sua operatio sit solummodo finis. ¶Cum ergo graue quiescens in loco proprio sit in meliori ⁊ perfectiori dispositione q̄ exiſiſtens extra ſuū ꝓpꝛium locum: ſequitur ꝑ ꝯñs ꝙ magis exiſtens in loco ꝓpꝛio erit actiuū ꝗ̄ exñs alibi. ſed non eſt ibi actiuū ꝑ motum. cum nō moueatur ergo ⁊c. ¶ Ad rōnes illius opinionis r̄ndeo ¶ Ad pͥmā cum dicit. quoꝝ oppoſita ſunt eadē ⁊c. concedo ſed nego minoꝛē ¶ Ad ꝓbationem dico. ꝙ alia eſt quies oppoſita actioni. et alia que opponitur motui Qd' patet. quoniā ſicut permanente actione tranſit motus. ita poteſt aliqͥs quieſcere ꝗ̄tum ad motum ſcꝫ quiete oppoſita motui / non quieſcendo ab opatione ſiue quiete oppoſita opationi ſiue actiōis. talis tamē ſimpliciter ⁊ ꝓpꝛie quieſcit. licet non ſecundū qͥd. ꝗꝛ quies ꝓpꝛie opponit᷑ motui. non actioni ſiue opationi. ⁊ ita quieſcens quiete que opponitur motui ſimpliciter quieſcit. licet nō quieſcat quiete oppoſita opationi. ¶ Et tunc dico ꝙ large loquendo de quiete ¶ Alia eſt quies oppoſita motui. aliaꝗ oppoſita actioni. vnde ceſſans ab operatione dicitur quieſcere alia quiete ꝗ̄ ſit illa q̄ opponitur motui. hoc enim modo quieuit deus die ſeptiō ⁊ qua quieuit ab opatione ¶ Ad ſecundū. Omnis forma fluens ⁊c. ¶ Dico ꝙ forma fluens eſt duplex: quedam que fluit ꝑ ſe ⁊ pͥmo. ſic ꝙ de racione eius eſt ꝙ fluat ¶ Alia q̄ nō fluit per ſe ⁊ pͥmo. ſed ꝑ accidens ita ꝙ non eſt de racione eius ꝙ fluat ¶ Tunc dico. ꝙ omīs forma fluens pͥmo modo eſt motus. nō autē ſecundo modo. quādo enim aliquid mouetur localiter. ſicut motus localis: fluit ꝑ ſe. ꝗꝛ de racione eius eſt ꝙ fluat. ita vbi. fluit ꝯtinue in i° mouente ꝑ accidens. non tamen ꝑ ſe. cum de racione vbi non ſit ꝙ fluat. ſed potius manens. ſicut patet de vltimo ad qd' motus localis vltimo terminatur. qd' tamē eſt eiuſdem racionis cum p̄cedentibus fluctibus racione motus. ¶ Tunc ad minorem dico. ꝙ licet actio ſit fluens. hoc nō eſt per ſe. ſic ꝙ de racione eius ſit ꝙ fluat. ſed tm̄ ꝑ accidens rōe mot⁹: cum q̄ illa actio actualiter ꝯiūgit᷑ non ꝑ ſe ¶ Quantum ad 3ᵐ articulum. In quo ſit actio ſubiectiue

¶ Rn̄deo vbi diſtinguendo. pͥmo de actione. ꝗꝛ actio eſt duplex. q̄dam q̄ nichil aliud eſt ꝗ̄ reſpect⁹ q̄ agēs refertur ad patiens. tenē do ꝙ ſit rō reſpectiua vel ſaltem fundamentum q̄ mediāte ⁊ racione cuius agens refertur ad patiens. ⁊ illa actio ē que eſt p̄dicamentū diſtinctū a paſſione ¶ Eſt alia actio acta. q̄ qd' ē effect⁹ pͥme actiōis idē cum paſſione ¶ Iſtā diſtinctionē videtur ponere ſimplici⁹ ſuper p̄dicamenta querens q̄re ponitur p̄dicamentū ⁊ nō factio. rn̄det ⁊ dicit. ꝙ ideo ē. ꝗꝛ factio dicit᷑ de actione ⁊ de effectu actiōis. clarū ē ergo ꝙ effect⁹ actionis ē factio. nō q̄ ē p̄dicamentū. ſed factio facta ¶ Et de iſta actione acta loquūt᷑ arꝫles ⁊ cōmentator in diuerſis locis. ¶ Arꝫl enim dicit 2° de aīa. ꝙ id qd' imp̄mitur i ſenſu ē actio. Certū ē q̄. ꝙ nō imp̄mitur i i° aliqͥd de gn̄e actiōis ſed eſt eius effect⁹ qd' in ſenſu imp̄mitur ¶ Eſt ergo aliq̄ actio acta preter illā q̄ ē de gn̄e actiōis ¶ Et dn̄t in hoc iſte due actiōes. ꝗꝛ actio p̄dicamentum eſt ſecundū quā vel per quam aliqͥs eſt ad aliud ¶ Actio autem acta eſt ſecundū quā aliqͥs ē ab aliq̄. eē q̄ q̄ aliqͥs ē ad aliud ⁊ quo aliqͥs eſt ab alio ſūt rōēs oppoſite nec eiſdem competere poſſunt. ſicut nec idem poteſt eē ꝓducens ⁊ ꝓductum: per vnū reſpectū ⁊ reſpectū eundē.

ᵐ 3

vt patet de patre ꝛ filio. ꝛ ita intelligit axcles ꝙ est ꝯmunis atq; cū passione ꝛ ꝙ est secum subiectiue ꝛ innata alia. Si autem queratur quare sic vocatur ¶ Rn̄deo ꝙ actio de gn̄e actionis est simpliciter in agēte que ꝓprium est de se nobis latet. manifestatur autem ꝑ effectum q̄ est actio alia. ꝛ ꝗ sicut intellectus ꝑintelligit. ita nominat et manifestat. sicut per sensum appꝛehendimus. Et ponit exēplum de caritate: que licet sit actus nobilis. ꝗ tamen est latens in anima ideo nominatur ꝑ effectū que est dilectio ¶ Hoc ꝑmisso pono duas ꝯclusiones ¶ Prima est hec ꝙ actio est in passo ¶ Hec patet. Nā illa est idꝫ cum passione vel ē ipa passio. passio autem est in passo ¶ Secunda ꝯclusio est ista. ꝙ actio q̄ ē de genere actionis: de qua dictū ē foꝛ̄lr̄ est in agente ¶ Hec ꝓbatur sic. Omnis forma informans realiter aliquid subm̄: dat ei eē aliquid foꝛliter ꝛ hoc secundꝫ ꝯdicionē forme. ita ꝙ si sit absoluta dat ei eē absolutum. Si respectiua respectiuū. actio autē non dat formaliter aliquid esse passo. ergo ꝛc. Minoꝛ ꝓbatur. ꝗ tale eē quod sibi dat vel eēt agere vel pati. non pati. ꝗ illud dat sibi passio. distinctarum autem formaꝝ est distinctum esse formaliter ¶ Nec potest sibi dare agere. ꝗ tunc omne agens eēt patiens quod est euidenter falsum Si enim calefactio que est in aqua vt dicitur daret aque calefacere tunc illa aqua daret se calefacere ¶ Confirmatur ꝗ quibuscumq; repugnant aliqui effectus eēntialiter. eisdem repugnant ꝑncipia illoꝝ effectuū. sed ita repugnat passo agere. sicut agenti pati vt agens: ergo ita repugnat passo actio actiua a qua est agere. sicut agenti passio passiua a qua est pati ¶ Item Impossibile est accidens ꝑcedere suum subm̄. sed actio est ꝑoꝛ passo vt sic ergo ꝛc. Minoꝛ ꝓbatur. ꝗ passum non est passum nisi ꝑ actionē sꝫ omnis causa est ꝑoꝛ suo effectu ergo ꝛ cet.

¶ Item finis intrinsecus alicuius est in illa re. sed actio est finis intrinsecus potentie actiue ergo ꝛ cetera Maioꝛ patet. ꝗ si non esset in illa re cuius est finis intrinsecus. iam eēt extra ꝛ non intra. Minoꝛ ꝓbatur ꝗ omnis finis extra reducitur ad finē intra. sed actio non potest reduci ad aliquem aliū finem agentis ꝗ nullus est intermedius ergo ꝛc ¶ Confirmatur. bonū alicuius ꝛ perfectio non separantur ab illo. sed finis est bonū ꝛ ꝑfectio rei cuius est per ꝯmentatorem quinto metaphisice pūcto tercio ergo ꝛc ¶ Item omne quod refertur realiter ad aliud. refertur realiter ad ipm̄ per aliquid quod ē realiter in illo. ita ꝙ illud per quod refertur ē in eo. aliter non eēt relacio mutua nec realis. quod dico ꝓpter scientiam ꝛ scibile. deum ꝛ creaturam. sꝫ agens ꝛ patiens referuntur per actionē quinto meᵗᵉ. vbi dicitur. ꝙ secundus modus relationis fundatur sup potentiā actiuā ꝛ passiuā. vt calefactiuū ad calefactibile. vel super actum potentie actiue ꝛ passiue. puta super actionem et passionem. vt calefaciens ad illud quod calefit ¶ Confirmatur nichil refertur realiter ad aliud: ꝑ id quod non est in eo. sed agens refertur ad patiens ꝑ actionē. ergo vt dicis nō est in agente ergo ꝛc ¶ Confirmatur Nulla duo referuntur mutuo quorum quodlibet nō includit relacionē per quam refertur ꝛ rē sꝫ fundamentū eius respectus sꝫ ꝛcio agentis ad patiens ē mutua. sicut agens refertur ad patiens ita econuerso patet quinto methaphiſice ergo ⁊ cetera.

¶ Confirmatur 2°. quia omnis reſpectus refert realiter ſuū fundamentū in quo eſt. ſed actio per te eſt reſpectus in paſſo exiſtens ergo actio refert realiter ipſum paſſum. ſed non refert ipſum ad agentem cum agens non ſit terminus actionis. ergo refert ipſum paſſū realiter ad ſeipſum. hoc ē falſum ergo ⁊ c. ¶ Preterea impoſſibile eſt quod aliquid mutetur realiter a contradictorio negatiuo ad contradictoriū poſitiuum: niſi per aduentū nouū alicuius forme: noue entitatis nouiter ſibi aduenientis. ſed aliquid nouiter mutatur de non agente ad agens. ergo oportet quod ſibi nouiter adueniat aliqua noua entitas. ſed illa non eſt niſi noua actio vt patet ergo ⁊ c. Maior patet: quia nō mutatur niſi per aliquid quod ab ipſo recedit. vel ſibi aduenit ergo ⁊ c. ¶ Item quarum potenciarum actus ſunt incompoſſibiles ⁊ iſte potencie. Iſta patet. quia quanto aliqua ſunt magis in actu tanto magis ſunt incompoſſibilia. ſicut ſi duo alba ſunt incompoſſibilia in eodem. magis 2° albiſſima erunt incompoſſibilia in eodem. ſed actus potencie actiue eſt agere ⁊ potencie paſſiue pati. ergo ſi actio ⁊ paſſio ſunt in eodem incompoſſibilia. ⁊ potencia actiua ⁊ paſſiua erunt incompoſſibiles. ſed aliqua potencia actiua ⁊ paſſiua ſunt incompoſſibiles. ſcilicet calefactiua et calefactibilis ergo ſaltem aliqua actio puta calefactio non eſt in paſſo ¶ Preterea philoſophus dicit. quod actio et paſſio ſunt vnū ſicut motus aſcendentis ⁊ deſcendentis.

¶ Et ſicut: eadem eſt diſtancia communis ad duo. et duorum ad commune. Nunc autem conſtat quod motus aſcendentis ⁊ deſcendentis nō eſt formaliter communis motus cum ſint oppoſiti. ſed materialiter ratione ſpacij ⁊ medij quod eſt idem. et ratione terminorum ſiue extremorum Nec ſunt etiam communis motus ſubiectiue ſubiectum enim motus aſcenſus ē illud quod aſcendit. ſubiectum autem deſcenſus ē mobile quod deſcendit. ⁊ ita iſti motus nō ſunt communis motus formaliter nec ſubiectiue ſed tamen ſunt communis motus quantum ad extrema ¶ Conſimiliter dico de relatione communis ad duo ⁊ duorum ad commune

Ob

¶ Sed contra iſtam concluſionē arguitur primo ſic. Omne illud quod habet aliquam formam realem nunc quam prius non habuit. ē realiter mutatū: cum ergo actio ſit aliqua forma realis noua. ſi illa eſt in agente. ſequitur quod omne mutans mutatur et omne mouens neceſſario moueatur. et omne agens neceſſario patiatur. ſed hoc eſt falſum vt deducit ariſtoteles tercio phyſicorum ergo ⁊ c. ¶ Item poſito totali principio actiuo actionis et totali principio paſſiuo. et illis ſufficienter approximatis. ſequitur neceſſario actio: ⁊ hoc in agentibus naturalibus. cum ergo totale principiū actionis ſit agens. ⁊ erit totale principiū receptiuū ex quo eſt in illo. ſequitur quod agens circumſcripto paſſiuo extrinſeco. ſemper agit in ſeipſo. cū ſibi ſit ſufficienter preſens. et ita ignis ſemper calefaceret: quocumque combuſtibili circumſcripto: hoc eſt falſum. quia tunc omnis actio eſſet coeua agenti. Maior eſt ipſius ariſtotelis nono methaphiſice ¶ Item nullum agens poteſt tranſmutare aliquid aliquo modo formaliter. niſi illud quo formaliter tranſmutat: ſit in illo tranſmutato. Sed agens tranſmutat paſſum formaliter per actionem ergo ⁊ cetera. Maior patet ſic. quia nichil tranſmutat formaliter per aliud ab illo ſeparatum. licet bene effectiue. Minor probatur ſic. quia potencia actiua eſt principium tranſmutandi alterum nono methaphiſice. actus potencie actiue est quo agens formaliter transmutat passum ¶ Confirmatur. quia si nil aliud sit formale quo agens attingit passum transmutando ip̄m ꝗ̄ ipa actio agentis: ita ꝙ actio se teneat ex parte agentis. et illud formaliter transmutans sit in passo. ergo actio agentis habet racōem pncipij effectiui. sed omne tale est potencia vel potēciam actiuam habens. ergo necessario erit sua potencia actiua vel includit illam. qd est absurdum ergo ꝛc. ¶ Ad idem arguūt quidam de creacione: que vt dicunt non potest eē in deo cum sit noua ¶ Ad qd iam dictū fuit in questione de fine. Similiter arguunt quidam processum in infinitum que fuit pma racio pme questionis huius tercij libri ¶ Ad istas raciones respondeo ¶ Ad pmam cum dicitur. Omne qd habet aliquam formam ꝛc. ¶ Dico ꝙ mutari est aliter se habere nūc ꝗ̄ prius. ꝛ hoc dupliciter. quia omnis mutacio ꝓpa est de duplici opposito in duplex oppositū. vt de priuacione mutacionis ad mutacionem et de priuacione termini ad quē mutacionis ad illum terminū. et ita mutacio est de opposito mutacionis ad mutacionem. et de opposito termini ad terminū accipiendo totalem racionem mutacionis ¶ Tunc ad formam racionis quando dicitur. Omne ꝛc. ¶ Dico ꝙ oīe illud qd habet nunc aliquam formam ꝑ quā transit de opposito in oppositū: mutatur. agens enim non sic habet actionem. quia actō sic in agente recipitur. ꝙ nichil ab eo abicitur. et ideo licet agens transeat de priuacione in habitum: non tamen de termino positiuo ad terminū positiuū oppositum. et ideo non mutatur ꝓpe licet de nouo habeat aliquam formam quā pmo non habuit. Per generatum autem passū recipiens passionē transmutatur et mutatur ꝓpter quia sic passio recipitur in eo: ꝙ aliquid ab eo expellitur. et ideo non transit solum de priuacione in habitum: sed eciam ab opposito generato in oppositum generatū. ꝛ ideo omne passū mutatur ¶ Vel potest dici aliter ꝙ mutacio potest sumi dupliciter. Uno modo stricte. ꝛ sic est transitus vt dictum est de duplici opposito in duplex oppositum ¶ Alio modo large ꝑ quocūque transitu. etiā de simplici opposito in simplex oppositum ¶ Tūc dico. ꝙ pmo modo accipiendo mutacionē: maior est falsa. 2º accipiendo mutacionem est vera. Nō enī oīe qd nūc habet aliquam formā quā prius nō habuit transit de duplici opposito in duplex oppositū. videlicet de opposito mutacionis ad mutacionem. ꝛ de de opposito termini ad terminū. sicut in ꝓposito est de agente actionē recipiente. licet enim agens actionem recipiens noviter transeat de opposito actionis, puta de priuacione eius ad actionē. non tamen transit de opposito in oppositum ꝑ modum termini. actio enim non est alicuius actionis vel mutacionis terminus ¶ Et ideo agens licet mutetur secundum quid. ꝑ quanto transit de opposito actionis ad actionem non tamen simpliciter mutatur. quia non transit de opposito termini ad oppositum terminū. patiens autē quia transit de opposito in oppositum. ideo mutatur simpliciter ¶ Ad 2m dico. ꝙ non oportet ꝙ oīe habens totale pncipiū actiuum ꝛ passiuum: approximatū possit agere. Quantumcumque enim aliquid potens se mouere localiter. habeat in se pncipiū totale motiuum ꝛ receptiuum motus. tamen si non esset aliquis locus extrinsecus nunquam posset se mouere localiter. quia motus localis patet q̇nto methaphisice g̊ ⁊ c̄.

¶ Confirmatur 2°. quia oīs respectꝰ refert realiter suū fundamentū in quo est. sed actio per te est resꝰ in passo existens g̊ actio refert realiter ipm̄ passum. sed non refert ipm̄ ad agentem cum agens non sit terminus actionis. g̊ refert ipm̄ passū realiter ad seipm̄. hoc ē fal^m g̊ ⁊ c̄. ¶ Preterea impossibile est ꝙ aliqḋ mutetur realiter a contradictorio negatiuo ad contradictoriū positiuū: nisi ꝑ aduentū nouū alicuius forme: noue entitatis nouiter sibi aduenientis. sed aliqḋ nouiter mutatur de non agente ad agens. g̊ oportet ꝙ sibi nouiter adueniat aliqua noua entitas. sed illa non est nisi noua actio vt patet g̊. Maior patet: quia nō mutatur nisi ꝑ aliqḋ qḋ ab ipo recedit. vel sibi aduenit g̊ ⁊ c̄. ¶ Item quarum potenciarum actus sunt compossibiles ⁊ ipe potencie. ¶ Ista patet. quoniam quanto aliqua sunt magis in actu tanto magis sunt incompossibilia. sicut si duo alba sunt incompossibilia in eodē. magis 2° albissima sunt incompossibilia in eodē. sed actus potencie actiue est agere ⁊ potencie passiue pati. g̊ si actio ⁊ passio sunt in eodē incompossibilia. ⁊ potencia actiua ⁊ passiua erunt incompossibiles. Sed aliqua potēcia actiua ⁊ passiua sunt incompossibiles. scilicet calefactiua et calefactibilis g̊ saltē aliq̄ actio puta calefactio non est in passo ¶ Preterea philosophus dicit. ꝙ actio et passio sunt unū sicut motus ascendentis ⁊ descendentis.

¶ Et sicut eadē est distantia cōmunis ad duo. et duorum ad cōmune. Nunc autē constat ꝙ motus ascendentis ⁊ descendentis nō est formaliter unꝰ motꝰ cum sint oppositi. sed materialiter ratione spacii ⁊ medii qḋ est idē. et ratione terminorum siue extremorum. Nec sunt ꝗ̄ cōmunis motus subiectiue. subm̄ enim motus ascensꝰ ē illḋ qḋ ascendit. subm̄ ꝗ̄ descensus ē mobile qḋ descendit. ⁊ ita isti motus nō sunt cōmunis motus formaliter nec subiectiue sed tamen sunt cōmunis motus cōparatum ad extrema ¶ Consimiliter dico de ratione cōmunis ad duo ⁊ duorum ad cōmune.

ob

¶ Sed contra istam cōclusionē arguitur primo sic. Omne illḋ qḋ habet aliquā formā realem nunc quam prius non habuit. ē realiter mutatū: cum g̊ actio sit aliq̄ forma realis noua. si ita est in agente. sequitur ꝙ oē mutās mutatur et omne mouens necessario moueatur. et omne agens necessario patiatur. sed hoc est falsum vt deducit ar^les tercio huiꝰ g̊ ⁊ c̄. ¶ Item posito totali principio actiuo actionis et totali principio passiuo. et illis sufficienter approximatis. sequitur necessario actio: ⁊ hoc in agentibꝫ naturalibus. cum g̊ totale principiū actionis sit agens. ⁊ erit totale principiū receptiuū ex quo est in illo. sequitur ꝙ agens circumscripto passiuo extrinseco. semper agit in seipso. cū sibi sit sufficienter presens. et ita ignis semper calefaceret: quocunque cōbustibili circumscripto: hoc est falsum. quia tunc omnis actio esset coeua agenti. Maior est ipsius aristotelis nono methaphisice ¶ Item nullum agens potest transmutare aliqḋ aliquo modo formaliter. nisi illud quod formaliter transmutat: sit in ipso transmutato. Sed agens transmutat passum formaliter per actionem g̊ ⁊ c̄. Maior patet sic. quia nichil transmutat formaliter per aliḋ ab illo separatum. licet bene effectiue. Minor probatur sic. quia potencia actiua est principium transmutandi alterum nono methaphisice. actus potencie actiue eſt quo agens formaliter tranſmutat paſſum ¶ Confirmatur. qꝛ ſi nil aliud ſit formale quo agens attingit paſſum tranſmutando ipſum niſi ipſa actio agentis: ita ꝙ actio ſe teneat ex parte agentis. et illud formaliter tranſmutans ſit in paſſo. ergo actio agentis habet rōnem ꝑncipij effectiui. ſed omne tale eſt potencia vel poteſtatem actiuam habens. ergo neceſſario erit ſua potencia actiua vel īcludit illam. quod eſt abſurdum ergo etc. ¶ Ad idem arguūt quidam de creacione: quia vt dicunt non poteſt eē in deo cum ſit noua ¶ Ad quod iam dictū fuit in queſtione de fine Similiter arguunt quidam proceſſum in infinitum que fuit ꝑma racio ꝑme queſtionis huiꝰ tercij libri ¶ Ad iſtas raciones reſpondeo ¶ Ad ꝑmam cum dicitur. Omne quod habet aliquam formam etc. ¶ Dico ꝙ mutari eſt aliter ſe habere nūc q̄ ꝑus. et hoc dupliciter. qꝛ omnis mutacio ꝓpͥa eſt de duplici oppoſito in duplex oppoſitū. vt de ꝑuacione mutacionis ad mutacionem et de priuacione termini ad quē mutacionis ad illum terminū. et ita mutacio eſt de oppoſito mutacionis ad mutacionem. et de oppoſito termini ad terminū accipiendo totalem racionem mutacionis ¶ Tunc ad formam racionis quando dicitur. Omne etc. ¶ Dico ꝙ om̄e illud quod habet nunc aliquam formam ꝑ quā tranſit de oppoſito in oppoſitū: mutatur. agens enim non ſic habet actionem. qꝛ actio ſic in agente recipitur. ꝙ nichil ab eo abicitur. et ideo licet agens tranſeat de ꝑuacione in habitum: non tamen de termino poſitiuo ad terminū poſitiuū oppoſitum. et ideo non mutatur ꝓpͥe licet de nouo habeat aliquā formam quā ꝑmo non habuit. Per ꝯtrarium autem paſſū recipiens paſſionē tranſmutatur et mutatur ꝓpͥe qꝛ ſic paſſio recipitur in eo: ꝙ aliquid ab eo expellitur. et ideo non tranſit ſolum de ꝑuacione in habitum: ſed eciam ab oppoſito ꝯtrario in oppoſitum ꝯtrariū. et ideo omne paſſū mutatur

alia Ro

¶ Vel poteſt dici aliter ꝙ mutacio poteſt ſumi dupliciter ¶ Uno modo ſtricte. et ſic eſt tranſitus vt dictum eſt de duplici oppoſito in duplex oppoſitum ¶ Alio modo large ꝓ quocūque tranſitu. eciam de ſimplici oppoſito in ſimplex oppoſitum ¶ Tunc dico. ꝙ ꝑmo modo accipiendo mutacionē: maior eſt falſa. 2o accipiendo mutacionem eſt vera. Non enim omne quod nūc habet aliquam formā quā prius nō habuit tranſit de duplici oppoſito in duplex oppoſitū. videlicet de oppoſito mutacionis ad mutacionem. et de de oppoſito termini ad terminū. ſicut in ꝓpoſito eſt de agente actionē recipiente. licet enim agens actionem recipiens nouiter tranſeat de oppoſito actionis. puta de ꝑuacione eiꝰ ad actionē. non tamen tranſit de oppoſito in oppoſitum ꝑ modum termini. actio enim non eſt alicuius actionis vel mutacionis terminꝰ ¶ Et ideo agens licet mutetur ſecundum quid. ꝓ tanto tranſit de oppoſito actionis ad actionem non tamen ſimpliciter mutatur. qꝛ nō tranſit de oppoſito termini ad oppoſitum terminū. patiens aūt qꝛ tranſit de oppoſito in oppoſitum. ideo mutatur ſimpliciter ¶ Ad 2m dico. ꝙ non oportet ꝙ om̄e habens totale ꝑncipiū actiuum et paſſiuum: approximatū poſſit agere. ꝯtrarium enim aliquid potens ſe mouere localiter. habeat in ſe ꝑncipiū totale motiuum receptiuum motꝰ. tamen ſi nō eēt aliquis locus extrinſecꝰ nunquam poſſet ſe mouere localiter. qꝛ motꝰ localis non tm̄ req̇rat subm̄ ⁊ effectiuū ꝓncipiū. sed posteriorē terminū motu i°. Sicut ⁊ licet aliquis habeat poñaz uisiuā q̄ est ꝓncipiū elicitiuū ⁊ receptiuū uisionis. nūq̄ꝫ tamen potest videre nec uisionē elicere nisi habito ꝓsente obo. quādocunqꝫ ꝗ aliq̄ forma est ꝓpter aliq̇d. siue ordinatur ad aliq̇d. nūq̄ꝫ potest in actu. q̄ꝫtumcunꝫ sit eius ꝓncipiū actiuū ⁊ receptiuū nisi ponatur illud aliud ad qđ ē ordinata. sicut patet de poña uisiā q̄ nō potest in actū uidendi sine obo. Sic enī ꝯstat ꝙ omnis actio ē ꝓpt terminū ⁊ ordinatur ad ipsum. et iō dico ꝙ licet ignis sit ꝓncipiū totale calefactionis actiuū ⁊ receptiuū: nunq̄ꝫ tamen virtute ignis potest poni. nisi ponatur aliqđ subm forme caliditatis receptiuū ꝓpter qm̄ intenditur. sicut aīal expns extra locū nō potest se mouere localiter. licet habeat ī se ꝓncipiū actiuū ⁊ receptiuū motus ꝗ in loco non potest poni virtute eiꝰ terminꝰ motus localis puta vbi ꝓpter qđ intenditur motus ipse

Ad 3m rn̄deo. vbi sciendū. ꝙ ī trāns mutacione ꝯcurrunt q̄nqꝫ. Primū ꝙ est aliqđ transmutans vel agens qđ agit. 2m est potencia actiua vł transmutatiua mediante qua transmutat. 3° est ibi actꝰ poe actiue seu transmutatiue: q̄ occurrit ad eē q̄dāmodo transmutatū. 4° est ibi pa° ꝟ transmutacio passiua q̄ est qđ effectus illiꝰ potēe actiue. 5° aliqn̄ cōcurrit aliq̇s terminꝰ vltimatus. puta aliq̄ forma inductiua. vt qn̄ ignis trāsmutat aquā: Patet quo ia ꝯcurrūt

Per hoc ad formā dico. ꝙ maior est vera. si illud non sit actus potencie transmutatiue. vł ia poa trāsmutatiua. si enī sit effectꝰ alicuꝰ potēe trāsmutatiue vł aliq̇s tmīꝰ inductꝰ. tūc agens trāsmutabit passū ꝑ ia passone ꝯpn̄tia. sufficit ei sibi ꝙ aliq̇d sit īductū ꝑ qđ transmutatur. puta pa° vł terminꝰ passiōis. Ad ꝯfirmacōez dico ꝙ nō requiritur ꝙ actio sit poa actiua nec habens illam. sed sufficit ꝙ sit actus poe actiue. Ad rōēs ꝓncipales. Ad ꝓmā cum dicebatur. Omne qđ est in poa receptiua ⁊c.

Dico ꝙ illa posset negari. ⁊ si ꝓbetur ꝑ hoc. receptio est pa°. ⁊ recipe est qđ pati. vtrumqꝫ istorū simpliciter negaretur. Ad cuiꝰ euidenciā ꝗ ꝓpositio ista ē vulgata ⁊ habꝫ magnā apparenciā est sciendū. ꝙ forma receptibilis in aliq̄ subo est triplex. puta actio ⁊ hec ē ꝑ° receptibilis. pa° ⁊ hec ē 2° receptibil. 3° terminꝰ actionis et passionis. Tunc dico ꝙ aliud est recipere formā aliq̄m. ⁊ aliud pati. ꝗ aliq̇d pōt aliud recipere ⁊ tamen nō pati. ꝓbatur: ꝗ nichil patitur n̄ passione. sed subm ꝑꝰ ordine nature recipit aliq̄m formā aliam a passione: q̄ꝫ passiōez illā. ꝓba°. quia qđ est causa alicuꝰ ē ꝑꝰ ordine i°. sed actio ē cā passiōis. g° ꝑꝰ informat actio subm siue inheret subo. ⁊ recipitur ī illo realiter q̄ꝫ pa°. g° ⁊c. Item in agendo siue in fieri subm recipit aliq̇d puta actionē ⁊ n̄ patitr. ⁊ ī tēndo habens subm ⁊ terminū actiōis cessante actiōe ⁊ passiōe semꝑ recipit ipm. ꝗ forma q̄ꝫ diu ē rear ī i°. nec tamē subm patir q̄ꝫ diu recipit formā illā. Tūc ad rōēz dico. ꝙ recipe potest eē duplr. ꝗ vł mete passiōē. vł n̄ mete passiōē sꝫ tm̄ mete inherencia illiꝰ forme q̄ rear ad subm ī q̄ ē. tūc ꝯcedo. ꝙ omē qđ recipit aliq̄m formā mediāte passione de gn̄e passionis vere ⁊ realr patir. qđ ꝗ recipit aliq̇d nō mediāte passione sed mete inherēa de gn̄e re°nis: n̄ patir ꝓpe sꝫ methaphorice. ꝛ ꝙ agens recipit actionē p⁹ ꝙ̄ passio sequatur. iō n̄ recipit eā passione mediante. vbicunqȝ enim ponitur actio ordine nature p̄cedens passionē ibi non potest recipi mediante passione. sed tm̄ mediante inherencia que est de gn̄e relacionis ¶ Et ideo cum actio recipia² in agente ante omnē passionē. ꝛ ꝑ consequens non oportet omne agēs pati. sicut nec patitur ꝑ hoc ꝙ recipit actionem ¶ Actio enim non dat sbo ꝙ patiatur. sed ꝙ agat: sicut passio dat patienti ꝙ patiatur. ¶ Et ideo qn̄ arguitur. Omne recipiens aliqͥd patitur ¶ Dico ꝙ faᵐ est saltem de eo qᵈ recipit actionem. falsum est ꝛ̄ de recipiente quācunqȝ forma in aliam a passione. nisi recipiens recipiat eā mediante passione: Tūc enim seq̄tur. ꝙ̄ diu subm cuiuscunqȝ informetur. illa forma tam diu pateretur qᵈ est falsum ¶ Ad secundū dico ꝙ actio acta est vnus actus cum passione ꝛ idem subiectiue secum ꝑ gn̄s. ꝛ ita intelligunt arˡᵉˢ et cōm̄tator vbicunqȝ loquūtur ¶ Ad terciū dico. ꝙ aliquā actionē eē immanentem potest eē dupliciter. vno mᵒ formaliter ¶ Alio mᵒ causaliter. p̄ᵒ modo oīs actio est immanens sic ꝙ illa manet in agente formaliter. 2ᵒ modo nō oīs actio est immanens. sed solum illa que nichil derelinquit extra se ¶ Intellectio ergo ꝛ volicio sunt actiones immanentes formaliter ꝛ cāliter: ꝙ n̄ transeūt eorum operaciones extra. sȝ forsā aliꝗ ꝑ operationē voluntatis aliqͥd derelinq² ext. licet voluntas n̄ sit aliq̄ cā imediata. sȝ superior ¶ Alie ā actiones licet sint formaliter īmanentes. sūt tamen cāliter transeūtes. ꝙ aliqͥd cāant extra ꝛ n̄ derelinquūt

Utrum effect⁹ actualiter infinitus sit possibilis a deo ꝑduci. vel si ei⁹ ꝑductio includat repugnanciā terminorum. ¶ Et videtur ꝙ sit possibilis ꝛ ꝙ non includit repugnanciam. Primo sic ¶ Omnis potencia habet aliqd̄ obm adequatū. ꝛ potest habere aliqd̄ obm cui est ꝓporcionabile. sed potencia dei ꝑductiua q̄ est īn̄ potencia nō potest equari in aliquo finito nec sibi ꝓporcionari ergo ꝛc. ¶ Maior patet de quacunqȝ potencia. siue finita siue infinita. lux enim siue color est obm adequatū potencie visiue. ens in cōplum ens est obm potencie intellectiue. poᵃ eciā debet ꝓporcionari obo. Nā inter obm et potenciā debet eē ꝓporcio. alr poᵃ non posset transferri in obm. ¶ Minor ꝓbatur. ꝙ nullū finitū adequatur īfinito. cum excediter ab illo. nec sibi potest ꝓporcionari cum distent in infinitū ¶ Item illud qd̄ nō includit repugnanciā in eē possibili. nō icludit repugnanciā in eē actuali. sed infinitū non includit repugnanciā in eē possibili ergo ꝛc. ¶ Maior patet ꝙ posito possibili in eē nullū sequi² impoˡᵉ ꝑmo phorum. ¶ Minor ꝓbatur: ꝙ ꝑ phm. infinite partes in potencia sunt in cōtinuo. ꝛ infinite spēs numeri sunt poˡᵉˢ. cū nūs posset crescere in infinitū. ꝛ infinita indiuidua sunt possibilia sub eadē spē puta infiniti hoīes in spē humana. Naturam ei speciei ꝙ̄m ē de se nō termina² ad supposita finita. cū vltra oīa ꝑducta possint plures ꝑduci ¶ Item ꝙ̄cquid de⁹ pōt ad extra intelligere. pōt ꝑducere. sȝ de⁹ itelligit infinita. nā itelligit oīa spēs numeri poˡᵉˢ. ꝛ omnia indiuidua possibilia sub eadē specie ꝛ iᵃ sūt īfinita vt ꝓbatū ē i ꝑcedēti rōne ergo ꝛc ¶ Item ꝑ creata tē mūd⁹

l iiii

potuit ēē ab eterno ꝛ potuit a deo ꝑpetuari. ꝛ secundū phiam hoc est de facto. sed stante hoc ꝙ sit ab eterno vel eēt sequitur necessario infinitū ¶ Nam hoc stante dies fuissent īfiniti. sed in qualibet die deus potuit ꝓducere vnū lapidē vel vnā guttā aque: ꝛ oēs istos lapides siue guttas aque ad inuicem ꝯiungere ꝛ inde seruare g° se² ꝙ id qđ ꝯstitui² ꝑ oēs guttas sit īfinitū. cū habeat ꝑs īfinitas eiꝰdē ꝗtit. l saltē ie diuisē ꝯstituēt nūm īfinitū ¶ Ad oppoᵐ

¶ Poᵃ q̄ non potest equari ī aliq̄ ꝓducto. non potest ꝓducere aliqđ infinitū. sed potencia dei est hꝰmodi g° ꝛc. Maior patet. qꝛ si posset ꝓducere aliqđ infinitū: illā adequaretur in illo cum vltra illđ non posset plus producere. aliter eēt dare maius infinito. Minor patet. qꝛ aliter diuina potencia posset euacuari exhauriri et t'minari qđ est maius impossibile

¶ Confirmatur racio: qꝛ ꝓducta aliq̄ magnitudine infinita vel aliq̄ numero infinito. vel potest plus ꝓducere vel non. si non. eius potencia exhauritur et terminatur. si sic g° maius infinito ¶ Rndeo. vbi sic ꝓcedam ¶ Primo enim ꝓmittā vnā distīctionē de infinitate ꝛ ponā tres eius descriptiones. et ondam in quo ꝯsistit racio infinitatis ¶ 2° ostendetur ꝓncipale quesitū ¶ Tercio videbi² vtrū infinitum posset excedi: vel vtrū sit dare maius infinito ¶ Quantū ad ꝓmū pono istam dīstinctionē. ꝙ infinitū est duplex. qđdā vniˡᵉ ꝛ extra genus. vt deus ¶ Aliđ est infinitū quasi particulare ꝗlitatiuū. ꝛ istđ est triplex. quoddā negatiuū quod non habet terminū nec aptum natū est habere terminū. qꝛ eius natura n̄ est capax terminationis. sicut vox dicitur inuisibilis. et isto modo punctus dicitur infinitum ¶ Aliđ est infinitum ꝓuatiue. qđ non habet terminū. est tamen aptum natū habere terminū. vt si deus ꝓuaret lineam a punctis terminantibꝫ ip̄am. illa eēt infinita ꝓuatiue per carenciā terminoꝝ cum aptitudine terminandi derelicta ¶ Aliud est infinitū positiuē et istud est triplex. qđdā extensiue vt si deus faceret qm̄dam lineam in infinitum extensam ¶ Quoddā intensiue. vt si deus faceret albedinem habentem infinitas ꝑfectiones ¶ Aliđ dīstinctiue siue distributiue. vt si deus faceret multitudinē infinitam: vel numerū infinitum ¶ Secundo pono tres descriptiones de infinito.

¶ Prima est hec: ꝙ infinitū est. q̄ nichil est maius. ita ꝙ si est infinitum secundū intencionē. nichil maius est eo secundū intencionē ¶ Et si est infinitū secundū extencionem nichil est maius eo secundū extencionē ¶ 2ᵃ descriptio est hec: ꝙ infinitum est qđ excedit qđcunqꝫ finitum vltra omnē ꝓporcionē determinatā

¶ Tercia descriptio est. ꝙ infinitum ē cuiꝰ nichil est extra. ꝛ describo hic infinitum in actu: ꝑ oppositū ad infinitum in poᵃ. qꝛ infinitū in poᵃ ꝑ oppositū describitur a pho ¶ Tercio ostendo ī q̄ ꝯsistit racio infiniti vbi pono duas ꝓpōes ¶ Pᵃ est hec. ꝙ infinitū ī vniˡᵉ. cꝰōi ē deꝰ. dicit fundamentalit' eēntiā diuinā. formalr' ā ꝛ ꝯnotatiē dicit oēm carenciā oīs limitacionis ꝛ finite ꝑfectioīs ¶ Hec ꝓbatur. qn̄cunqꝫ aliq̄ opponunt² ꝓuatiue si vnū ē hītꝰ reliqᵐ ē ꝓuaᵒ. sꝫ finitas ꝛ īfinitas siue finitū ꝛ infinitū opponuntur ꝓuaᵛᵉ. qꝛ alr' nō pn̄t opponi. ꝛ finitas dicit ꝓ positium: g° infinitū dicit ꝓ ꝓuati m ¶ Cōfirma² ꝙ iª ṗuaº incidens cum alia dictioē in eādꝫ ꝑtē notat ṗuacionē vt miuiſtuʒ ⁊ idependens ¶ Sed ꝯ̄ iſtam ꝓpoēm arguitur ṗº. ꝙ idꝫ qdꝫ nˡ eſt non eſt in deo ponendꝫ. ſʒ ṗuaº nˡ ē vt ꝓbatū fuit ṗº hꝰ. g̊ infinitas cū ſit ꝗ ṗuatiuū non eſt in deo ¶ Rn̄ deo ſicut dictū fuit i q̄ōne de ṗuacione. nª ṗuaº ē in deo ex natura rei. ſʒ intelꝰ nˡ ꝯcipit circa deū aliq̄s negacioēs. qꝛ nō poteſt inueīre aliq̄s affirmatioēs oppoſitas. talia g̊ non ſunt i deo ꝗᵐ ad illdꝫ qd̓ dicunt formalit̄. ſʒ ꝯcipiūtur ꝯª ipm̄. idꝫ dico de definito ¶ 2ª ꝓpoº ē iſta. ꝙ infinitū ꝑtᶜᵉ ⁊ ꝗtitatiue de q̊ loqᶻ arꝭles ꝯſiſtit foꝛlit̄ i ſucceſſioē. ita ꝙ eius rō ē foꝛliter ſucceſſiua ¶ Hec ꝓbatᶻ Oīs rō ꝑmixta intrīᶜᵉ ex actu ⁊ poª eſt ſucceſſiua. Patet. rōe actꝰ ē aliꝗ i actu. ſʒ rōe pōne includit ꝙ nōdū ē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝯſtat ex ꝑtibʒ que nō ſunt ſimul. ſʒ rō īfiniti ꝑticularis ē ꝑmixta intrīᶜᵉ ex actu ⁊ poª. qdꝫ pʒ ꝙ q̄ ymaginatur aliqdꝫ ꝑticulare īfinitū neceſſario fingit aſpectū aliꝗ in actu. deinde ſuꝑ aliꝗ aᵈꝫ ⁊ ſic ꝓcedendo dr̄ ꝙ caret fine. nūc à itellectꝰ non attigit totū i actu. ꝙ ſic iam finiret g̊ rō īfiniti ē iā ſucceſſiā ¶ Itē iª rō q̄ ē diei ⁊ agoīs ē formaliter ſucceſſiua. pʒ. ꝙ rōēs illarꝝ ſunt foꝛlit̄ ſucceſſiue. ſed rō infiniti eſt vt diei ⁊ agon. vt dicit phus 3º hꝰ ⁊ ꝯmentator ibidꝫ. vn̄ dicit poſtea ꝯmētator. ꝙ nō oꝫ intelligere ꝑ eēnciā infiniti actu aliꝗ demonſtratū vt hoīeʒ aut domū. ſʒ actum ꝯpoſitū cum pōīa. g̊ racio infiniti ē ſucceſſiua ¶ Item illa racio eſt ſucceſſiua. q̄ non poteſt reperiri nˡ i ſucceſſiuis. iſta eſt hꝰmodi. nō ei reꝑeritur niſi vbi ē ſucceſſio ¶ Item in diuiſione ꝑtiū. vel in addicioē numerorꝝ aut in ꝓceſſu temporis. aut in multitudine indiuiduorꝝ in q̊bus omnibʒ poteſt eſſe ſucceſſio infinita Patet ſic. ꝙ quando vnū eſt i actu reliquū eſt in potencia. nec vnꝗ talis potencia poteſt euacuari. g̊ rō infiniti eſt ſucceſſiua ¶ Item Illud qdꝫ intelligitur per modꝫ cuiuſdam ꝓceſſus. eſt ſucceſſiuū. hoc patet ſic ꝙ ꝓceſſus habet racionē ſucceſſiui. infinitum eſt hꝰmodi g̊ ⁊c. Minor ꝓbatur. Mens enim non poteſt ꝯcipere infinitum particulare: niſi accipiēdo aliꝗ finitū ⁊ deinde aliꝗ finituʒ ⁊ ſic i infinitū ſucceſſiue. Ita dicit ꝯmentator 3º huius pūcto ſexto. ꝙ vniuerſaliter competit illdꝫ commune omībus ſpeciebus īfiniti. ꝙ pōt aliꝗ ex eo acciꝑe. poſtea aliꝗ i intellectu. ⁊ illdꝫ qdꝫ mens accipᵗ ſuꝑ eſt finitum ¶ Item arꝭles 3º huiꝰ attribuit infinito q̊nq̄ ꝯdicioēs. Pª eſt. ꝙ infinitum eſt cuius ꝗtitatem accipientibus. ſemper eſt aliꝗ accipere extra. qdꝫ ꝯueīt rōi ſucceſſiue. nō ꝑmanenti. vt ſemꝑ aliꝗ extra aliudꝫ erit ¶ 2ª ꝯdicio ē. ꝙ īfinitum habet rōēʒ īꝯpleti ⁊ imꝑfecti. ⁊ illdꝫ competit rōi ſucceſſiue nō ꝑmanenti vt ꝑmanens eſt ¶ 3ª ꝯdiº ē. ꝙ īfinitū nō habet rōēʒ totiꝰ. ſʒ ꝑtis. totᵐ enim eſt qdꝫ habet omē illdꝫ ēē qdꝫ ad eius ēē eſt ꝑtinens. ⁊ idꝫ conſiſtit īfinitū à rōe q̃ īfinitum ſemꝑ ſpectat aliꝗ iō de īfinito n̄ ē aliꝗ n̄ ꝑs i actu. hº à ꝯpetit rōi ſucceſſiē n̄ ꝑmnēti ¶ 4ª ꝯdiº ꝙ īfinitū n̄ ꝯtīʒ ſʒ pociꝰ ꝯtīē². totiꝰ ei ē ꝯtīēᶜᵉ ſʒ ꝑtꝭ ē ꝯtīēre. hº à ꝯpetit rōi ſucceſſiē n̄ ꝑmnēti

¶ Quinta ꝯdicio eſt: ꝙ īfinitū eſt ignotū iq̄ꝗtū īfinitum. cuiꝰ racio ē. ꝙ pars que ſimpliciter habet ſe ad carenciam finis ⁊ terminacionis partiū. ſic aliqdꝫ actuale ad aliꝗ qd̓ ē i poᵃ, qꝺ ꝗ caret actu eſt ignotū. q͠a intellect⁹ ſemꝑ actuat et finitat id qꝺ intelligit. illud ꝗ competit toti ſucceſſiue nō ꝑmanenti vel ꝑmanēs eſt. ergo formalis racio infiniti ē ſucceſſiua ¶ Quātum ad 2ᵐ articulum pono tres ꝯᵒnes ¶ Prima eſt h̄. ꝙ nulla multitudo vel numerus pōt eē actualiter infinitus. ꝓbatur ſic. Cuicunq͛ non repugn͠at addicio non poteſt eē actualiter infinitum. ſ; nulli numero ꝓducto repugnat addicio ergo nullus nūs ꝓductus poteſt eē infinitus: Maioꝛ patet qꝛ infinito ꝛpugnat exceſſus et addicio. Minoꝛ ꝓ᷑ Quia tali numero ꝓducto: vel de⁹ poteſt addere aliq͠m vnitatē vel nullā Si nullā ergo e⁹ poᵃ exhauritur et terminatur. et certū eſt ꝙ de rōe numē eſt ꝙ poſſit multiplicari. Si pōt addere habetur ꝓpoſitū. Et tunc ſuppono ꝙ de tali numero infinito de⁹ ſubtrahat decem vnitates. ſicut poteſt cum eas ꝓduxerit. et ꝑ ꝯñs poſſ; deſtruere. Quero tunc de reſiduo vel ē finitū vel infinitū. ſi finitū. ergo et totus ille numerus erit finitus. cum ex finitis non pōt ꝯſtitui nͥ finitum Si infinitū. ergo cum iſtud reſiduū eēt ps tocius numeri p̄cedentis. ergo pars erit equalis toti: qꝺ eſt ꝯtra illud p̄ncipium per ſe notum. ꝙ omne totum eſt maius ſua parte ¶ Item Omnis numerus menſuratur vnitate. ſed nullū infinitum poteſt mēſurari vnitate. cum ſibi repugnet racio termini ergo ꝛc̄. Maioꝛ patet ſatis decimo methaphiſice ¶ Item Omnis numerus eſt numerabilis. omne numerabile eſt ꝑtibile. ſed nullum ꝑtibile eſt infinitum. ergo nullus numer⁹ eſt infinitus. Tota racio eſt arꝫlis

¶ Sed contra iſtam ꝯcluſionē arguitur p̄mo ſic Omnis potencia poteſt ꝓduci ad actū. aliter eēt fruſtra. Sed infinita indiuidua alicui⁹ naᵉ ſpecifice ſunt poſſibilia. qꝛ nl͡la naᵃ ſpecifica determinatur ad certum numerum ſuppoſitoꝝ. ergo ſequitur ꝙ infiniti homines ſint poſſibiles ¶ Confirmatur. deus pōt facere ꝗcꝗd natura rei patitur. ſed natura ſpeca ē apta nata ꝑticipari ab infinitis ergo ꝛc̄.

¶ Item omi numero ꝓducto vel poſſibili ꝓduci. deus pōt ꝓducē maiorē. ſed ille numerus ꝗ eſt maioꝛ omni numero ꝓducto vel poſſibili ꝓduci eſt infinitus ergo ꝛc̄. Maioꝛ pz qꝛ aliter potencia dei poſſet exhauriri et terminari. Minoꝛ ꝓbatur. qꝛ illud qꝺ eſt maius omni finito. ē infinitū: aliter eēt oppoſitū in adiecto

¶ Item cauſalitas exemplaris non excedit cauſalitatem effectiuā in deo. ſed deus eſt exemplar infinitoꝝ. ergo poteſt facere infinita. Maioꝛ patet. qꝛ quecunq͛ deus rep̄ſentat. ſunt ꝓducibilia. qꝛ oīa talia ſūt ydea. ydea autem ponitur communiter ꝓpter ꝓductionem. Minoꝛ probatur qꝛ deus eſt exemplar. non finitoꝝ. qꝛ non repreſentat certa nec determinata ¶ Item Quecunq͛ deus pōt facere ſucceſſiue. poteſt facere ſimul niſi ſit repugnantia ſimultatis i effectu. Sed deus poteſt ꝓducere ſucceſſiue infinita indiuidua: cum ipſe poſſet mundū perpetuare ergo ꝛc̄. Maioꝛ ꝓbatur. qꝛ eius factio nulla dr͠a temporis terminatur ¶ Item vbi maioꝛ pluralitas non dicit maioꝛem repugnanciā: nec infinita pluralitas arguit aliq͠m repugnanciam ſed coexiſtencia plurium indiuiduorum ſil nō ē maioꝛ repugnancia q̄ꝫ paucorum. ergo nec coexiſtencia infinitoꝝ ē aliq͂ repugnancia: Maioꝛ accipitur ab arꝫle vͦ dt: ꝙ ſi i eod loco pōt eē plura corpa eadꝫ rōe infinita. cꝰ rō eſt: qꝛ cōpoſſia pluriū non dicit repugn̄tiā maiorē ꝙ paucoꝝ. g° nec cōpoſſia infinitoꝝ. Minor pbatur. nā nō eſt maior repugnācia. ſi ſint mille vel duo milia indiᵃ alicuꝰ nature ſpeciē. ꝙ ſi eēnt decem ¶ Rñeo

¶ Ad pmā gcedo maiorē ¶ Ad minorē dico. ꝙ nō ſunt poſſibilia infinita. ſꝫ finita in īfinitū. vltra enī qdcunqꝫ pductū. deus poteſt plus facere. nō g° ſunt infinita poſſibilia ſed finita in infinitū ¶ Ad gfirmationem dico ꝙ natura ſpecifica non patitur gīcara ſimul infinitas. qꝛ hoc non ē poīe. ſed finitas in infinitū ¶ Ad ſecūdū dico. ꝙ ly omne poteſt ſumi coniunctim. ſic ꝙ colligit oēs numeros vel diuiſim. ſi diuiſim ſic ē vera et eſt ſenſus. ꝙ vltra iſtū numerū productū ꝛ illū ꝛ illū ꝛc: deꝰ poteſt producere maiorē. ſed tunc minor ē falſa Nā numerus qui eſt maior oīm numero ſic diuiſim ſuptō puta iᵒ ꝛ iᵒ ꝛ iſto. nō ſequitur ꝙ ſit infinitus. Si vero ſumatur ly omne giunctī. ſic implicatur maius īpoſſibile. Nā deus non poteſt pducere aliqm numerū q ſit maior oīm numero pducto vel poſſibili pduci. Nā iᵒ numerus q ē aliꝰ ꝛ diſtinctꝰ ab omnī numero poſſibili a deo pducibili. nō erat poſſibile a deo pduci. aliter eēt gdictio ſi ille talis numerus eēt hꝰmodi g° ꝛc. ¶ Et ideo dictū fuit ſupius. ꝙ ſumendo ly oīe giunctim repugnat infinitas ¶ Ad terciū dico hic vno modo. ꝙ deus nō ē exemplar infinitoꝝ. ſed finitoꝝ in infinitum. ſed iſta ſucceſſio ſe tenet ex pte oborum. Aliter dicitur. ꝙ licet repſentet infinita. non tamen ipſa poteſt pducere ſimul. vnde ꝛ ſi deus haberet exemplar alicuius ſucceſſiui nō poſſet illū pducere ſimul. qꝛ ſibi hoc repugnat. Infinitū ꝗ vt dictū eſt includit qmdꝫ ſucceſſionē. vnde communit dr. ex pte dei nulla ē rpugnantia. ſed ex pte effectus. q n̄ infinita capax ē. nec dico tamen iſtam ꝙ deus poſſet pducere infinitū. ꝯrū ē ex parte ſui: qꝛ cuilibet poᵉ actiē correndet ſua poᵃ paſſiua nono methaᵉ g° ꝛē ¶ Ad quartū gcedo maiorē ſi non ſit repugnancia ex parte illorum taliū pducendoꝝ ſucceſſiue. dico tamen. ꝙ non eſt repugnancia ſic ꝙ vnū indiuiduū repugnet alteri i cōpoſſia. ſed eo ꝙ nō eſt poſſibilis īfinitas ꝛ eo ꝙ poᵃ dei poſſit exhauriri. vltra enim oīa pducta poſſunt plura ꝛ plura pduci in infinitum

¶ Ad qntum dico. ꝙ maior ſic abſolute ſumpta non eſt vera. nec adducitur iuxta mentem arꝭ: vult enī pbare. ꝙ duo corpora non poſſunt eē in eodꝫ loco. qꝛ eadem racione infinita. i. vult dicere. ꝙ tanta eſt ipoſſibilitas. ꝙ duo poſſunt coexiſtere. quia ſi hoc eſſet poſſibile. videlicet ꝙ duo poſſunt coexiſtere. eadem racione eēt poſſibile de infinitis. ꝙ poſſunt coexiſtere. Non ſic eſt in pPoſito. qꝛ pluralitas qtuor vel decē indiuiduoꝝ non includit aliquam repugnanciā. infinita tamen arguūt

¶ Secunda gcluſio eſt iſta: ꝙ nulla magtudo pōt eē actualiter īfinita: Probatur. qꝛ talis magnitudo. aut eēt infinite virtutis aut finite Non finite. qꝛ cum illa habeat ptes infinitas ꝛ in qlibet parte ſit aliq pfectio. cum omnis entitas poſitiua ſpecialiter abſoluta dicat aliquam perfectionē. g° talis magnitudo includit infinitas perfectiones. Sed omne icludens infinitas pfectiōes eſt perfectiꝰ quacunqꝫ virtute finita g° talis magnitudo non poterit eſſe virtutis finite nec infinite. ꝓbo ſic. ¶ Quia qualis eſt ꝓporcio mobil' ad mobile. vel mouentis ad mouens ī virtute. ſecundum quā mouet vel motalis eſt ꝓporcio motus vnius ad motum alterius ī velocitate et tarditate ¶ Iſta ꝓpoſitio ſumi poteſt ex quarto huius. et poſſet ēt̄ ſimilit' declarari ex vna ſimili ꝓporcione poſita ī 4° huius ſic. virtutis alicuius infiniti ad virtutem alicuius finiti: nulla eſt ꝓporcio. ſicut finiti ad infinitum. g° nec motus huius ad motum illius eſt aliq̄ ꝓporcio. ſed cuiuſlibet motus finiti ī tempore: ad motum ī tempore eſt aliqua ꝓporcio 4° h9. g° cum motus virtutis finite ſit ī tempore. motus virtutis īfinite erit ī inſtanti: hoc eſt manifeſte impoſſibile g° ꝛc̄ ¶ Item talis magnitudo infinita: vel eēt diuiſibilis vel indiuiſibilis. non indilis. cum ſit ꝯtinuū. nec diuiſibilis. ꝓbo. quia diuideretur ī ꝑtes duas. ille due ī eſſent finite vel infinite. nō infinite quia tunc pars eēt equalis toti. vel eſſet dare maius infinito. cum oē totum ſit maius ſua parte. quorum vtrunque eſt impoſſibile ¶ Et iterū quereretur ſi eſſent diuiſibiles ſicut primo. et ita ꝓcederē in infinitum. nec poſſet dici quod ſunt finite. quia finitum non ꝯſtituit īfinitum. quia nichil ꝯſtituit illud a quo excedit' vltra omnē ꝓporcionē et in infinitū g° ꝛc̄ ¶ Item nullū actualiter terminatū eſt actualiter infinitum. ſed oīs magnitudo ſenſibil' eſt actualiter terminata g° ꝛc̄. Maior ꝓbatur. quia infinito repugnat terminatio ꝯdicto. vt patet 3° hu9. Minor patet quia oīs magnitudo ſenſibilis ē alicu9 figure. non enim poteſt dari aliquod corpus ſenſibile quin ſit alicu9 figuratū aūt ſecundum ſui deſcriptionē ē. quod termino vel terminis ꝯtinetur ¶ Item omne corp9 ſenſibile eſt mobile. natura enim eſt principiū motus. ſed talis magnitudo ſi poneretur nō eēt mobilis. quia vel moueretur ſurſū vel aliq° motu recto tali vel circulari. non motu recto. cū extra ſe non habeat locum ad quem moueri poſſit. ex quo enim eſt infinitum totum occupat. nec motu circulari cum eius latera diſtent in infinitū: et per ꝯſequens vna pars eius n̄ pōt moueri ad motū alterius: quod tamē oportet in motu circulari ¶ Item quātitas et tantitas idem ſunt ſicut tantum et quātum: niſi quia vnū eſt interrogatiuū et alterū reſpōſiuū. ſed tātitas repugnat infinito. cum oē tātū ſit bicubitū vel tricubitū: vel alicu9 figure determinate g° ꝛc̄ ¶ Itē ſiª ꝑducta. vel de9 poteſt addere ſibi aliquā ꝑtem vel non. ſi non g° e9 potencia exhauritur. Et itē quia tūc eēt equalis virtutis nūc ſicut prius. Sed pri9 poterat ꝑducere g° nūc ſic poteſt. g° infinito poterit addi aliquid in infinitū. quod repugnat ꝯtradictorie infinito ¶ Sed ꝯtra iſtā ꝯcluſionē arguitur ſic. Omne totū ꝯſtitutū ex ꝑtibus infinitis. neceſſario ē infinitum ſed oē ꝯtinuum finitū ē actu ꝯſtitutū ex ꝑtibz infinitis g° ꝛc̄. Maior patet quia impoſſibile eſt quod ex infinitis poſſit cōſtitui finitū. ſicut nec ex finitis infinitū. Minor ꝓbatur. nā oē diuiſibile in infinitū. habet aliqua actu ꝯſtituencia. ſecundum quod eius diuiſio poteſt in infinitū durare. ſed ſi in ꝯtinuo non eēnt ꝑtes īfinite diuiſio non poſſet durare in infinitū. nā ex quo finite ſūt oēs eēnt accepte g° ꝛc̄ ¶ Itē deus poteſt idem attribuere magnitudini quod nō repugnat ſibi. ſed finitas et infinitas non repugnant magnitudini. ꝓba° huius. finitum et infinitum congruunt q̄titati g° ꝓc ¶ Confirmatur Nulla paſſio adequata alicui ſubo repugnat illi ſubo. ſed finitas et infinitas eſt pa° diſiuncta q̄titatis ipi ꝗ adequata g° ꝓc ¶ Item omne totum non includens repugnantiam eſt poſſibile. ſed magnitudo actu infinita eſt h9modi g° ꝓc: Maior eſt euidens. ꝗ nichil eſt impoſſibile niſi includens repugnantiā: Minor ꝓbatur. ꝗ qđ eſt per ſe vnū non icludit repugnantiam. ex repugnantibꝫ enim non poteſt fieri per ſe vnū. magnitudo autem infinita ē per ſe vnū ſicut finita g° ꝓc

¶ Preterea potētia dei eſt infinita. tunc ꝓducat q̄ntā poteſt. talis magnitudo ꝓducta vel ē finita vel infinita. non finita. ꝗ deus poteſt ſupra qđcunq finitum. et ſic poſſet maius ꝓducere. cuius oppoſitum fuit ſuppoſitum. ſi infinita: habetur ꝓpoſitum

¶ Rn̄deo ad primū. vbi ſunt multi modi ſoluendi. ꝓmus eſt franciſci de maronis quidicit ꝙ plura actu diuiſa. ſunt ſimpliciter plura. tamen in actu indiſtincta. vel abſtrahūt a diuiſione ſunt plura ſecundū q̄d. ſed ſunt ſimpliciter vnum per indiuiſionē. ponere autem infinitum ſecundū q̄d nulla eſt repugnantia nec diuidit. partes g° in contiūo ſunt infinite ſecundū q̄d. et ideo conſtituūt infinitum ſecundū q̄d. qđ in rerum natura non repugnat

¶ Aliter r̄ndet thomas anglicus. ponens iſtam diſtinctionem. ꝙ in continuo ſunt duplices partes. quedā actuales Alie potenciales. Partes actuales dicuntur ꝑtes eiuſdem q̄titatis. et ex numero et q̄titate talium partium conſurgit magnitudo. Partes potenciales dicuntur partes eiuſdem proporcionis. et ſecundum numerum illarum ꝓporcionū non variatur corpus ſecundū magnitudinem et paruitatem. ꝗ tot ſunt partes tales in grano milij vel in milleſima parte eius. quot in toto vniuerſo. ꝗ ſunt vtrobiq infinite. Per hoc dicit ad argumentum. ꝙ licet in granuo ſint infinite partes potenciales non tamen actuales. verumptamen omēs ſunt partes

¶ Tercio eſt alr̄ modus ſoluendi aureoli dicentis: ꝙ in continuo non ſunt partes infinite. ſed finite in infinitum. ita ꝙ nunq̄ eſt deuenire ad vltimum. racio enim infiniti eſt formaliter ſucceſſiua. ut ꝓbatum fuit in primo articulo. In ſucceſſiuis autem ſunt finite in infinitum

¶ Aliter dicit quidā alius doctor. ꝙ in continuo non ſunt partes finite nec infinite numero actu ꝗ nullum numerum conſtituūt. diuiſio enim numerum cauſat. numerus enim cauſatur ex diuiſione continui tercio huius. cum g° non ſunt partes diuiſe actu. ſequitur. ꝙ nullum numerum conſtituunt

¶ Quarto dicit quidam alter doctor h° mō ꝙ aliqđ eſſe infinitum poteſt eſſe dupliciter. Primo in facto eē ꝑ acceptio eſſe/2° in fieri et accipiendo ¶ P° m° dicitur infinitum. cuius tot ſunt accepta ꝙ non poſſunt plura accipi: ſi dicatur linia infinita ſic: cui nulla poteſt fieri addicio. et hoc m° probat ariſtoles 3° h9. ꝙ nō pōt eē corp9 infinitum ¶ Secundo modo dicitur corpus infinitum. cuius poſt aliqua plura poſſunt accipi plura et plura ꝑ ſic in infinitū. ita ꝙ in accipiēdo ſucceſſiue vnū poſt aliud nō ē dare terminū. Primū vocatur infinitum in actu. 2m vero in fieri et in potencia

¶ Eſt ſoluti9 ſcoti qui dᶜ ꝙ diuiſe n̄ noiat actum ſed poťnam. q̈ diuiſibile dicitur qḋ poteſt diuidi. dicitur ergo ꝙ ɔtinuū nō habet ꝑtes īfinitas ī accepto eē que ɔſtituūt infinitum in actu habet tamen infinitas in fieri ⁊ accipiendo vnā poſt aliā. ⁊ ideo ſufficit infinitum in potencia. ¶De hiis ſolucionibus teneas quā volueris. vide q̈ in ſexto h9 hanc materiam diſto

¶Ad ſecundū dico ꝙ finitas actualis ⁊ infinitas potencialis ꝙ̄titatis ɔgruunt ⁊ nō repugnant ſibi. Infinitas autem actualis repugnat ſibi. ⁊ ideo deus non poteſt ſibi eam dare. Per qḋ ꝑ̄ patet ad ɔfirmacionem ¶Ad 3m dico ꝙ maior ē vā Nego tamen minorē. ¶Ad ꝓbacionē dico. ꝙ magnitudo ſi eēt infinita includeret repugnanciā. ſic ꝙ infinitas ſibi repugnaret. non ꝙ ꝑtes iſte ad inuicem repugnarent. nec ꝙ vna repugnaret altri. licet ergo eēt ꝑe vnū adhuc includeret repugnanciā ¶Declaratur exemplo. ſi enim homo eēt aſin9 eēt ꝑ ſe vnū. hoc tamen ſoludit repugnanciā ¶Ad 4m dico ꝙ deus non poteſt ꝓducere aliquā magnitudinē niſi illā q̄ ē poſſibilis ab eo ꝓduci. q̈ cuilibz poe actiue correſpondz potencia paſſiua: cum ergo magnitudo infinita non ſit poſſibilis ꝓduci ab eo. ſed finita in infinitū. deus nō poterit ꝓducere magnitudinē infinitā. ſz finitam in infinitum. ita ꝙ ſolūm iſtam ꝓductā poteſt maiorē ꝓducere. ⁊ iſtam in infinitum augmentare. aliter eius potencia poſſet exhauriri. racio ergo ꝑ̄ſupponit vnū falſum. ꝙ de9 poſſet ꝓducere vnā magnitudinē. quantam poteſt. potencia enim dei non pōt adequari in aliq̄ ꝓducto nec terminari. ex falſo ergo ſuppoſito nichil poteſt ɔcludere ¶Tercia ɔcluſio eſt iſta. ꝙ deus non poterit facere aliquā formam infinitam ſecundū ꝑfeccionē. ſic ꝙ ſit albedo infinita in gradu ꝑfectionis vel calor infinitus. ¶Hec ꝓbatur ſic. Nā ſi eēt calor infinitus poſſet tranſferre corpus frigidū a frigiditate in calorem ſummū in inſtanti. ɔſequens falſum ergo antecedens. falſitas conſequentis patet. q̈ tunc motus poſſet fieri in inſtanti. ɔſequencia ꝓbatur. q̈ ſicut in precedente ɔcluſione fuit ꝓbatū. in ɔſimili racione ¶Item infinitas intenſiua in actu: non notat ſoltm terminū intencionis. q̈ qḋ habz ſoltmū tminū intencionis eſt finitū intenſiue. ſed talis forma ſi poneretur eſſet in termino intencionis. q̈ ſi daretur ꝙ non ſit in termino: poteſt vltra intendi ¶Infinito enim non poteſt fieri addicio. ¶Et ſi dicatur ꝙ ſic. idem poteſt argui de deo q̄ eſt infinitus intenſiue ¶Dicitur tamen ꝙ in deo ꝓprie nō cadit intencio. ſed ſua infinitas ē ꝑ carenciā omnis limitacionis vel ſpecificacionis ¶Item ſequitur ꝙ motus rectus poſſet eē infinitus hoc eſt falſū ergo ꝑ̄ʼ. falſitas ɔſequentis oſtenditur ab ariſtotele quarto hui9 dicente ꝙ talis motus eēt ocioſus: q̈ nunquā poſſet ad terminū ꝑuenire ¶Contra ɔcluſionē arguitur ſic. Inter illa q̄ ſe tangūt ꝑ̄ videtur eē ꝓporcionalitas infinita. q̈ inter ꝓporcionalia plus q̄ duplo vel triplo: ⁊ ſic in infinitū abſq̈ vlla ꝓporcionē naturali. vi eē q̄dā ꝓporcionalitas infinita. ſz ꝓporcionalitas ē qdā forma q̄ ē qḋ relacio. ergo ꝑ̄ʼ. ¶Item ſi infinitas intenſiua repugnaret albedini. hoc nō eēt ut vi. ñ q̈ eēt extra limites ſue nae ſpeciei. iſta ei vi vō iſtorum q ſenciunt ꝑte iſta. ſed tamen hoc nō obſtante talis forma eēt infra limites ſue nature ſpecifice ⁊ magis ꝙ̄ finita. nā albedo magis intenſa: poteſt magis diſgregare ꝙ̄ minus intenſa

¶ Item ad idꝫ potest applicari racio. quia i qualibꝫ forᷣ sunt infiniti gradus. quia diuisibilitas i motu ē ex diuisibilitate forme secundꝫ quam est motus. cuilibet enim mutato esse in motu: correspondet noua realitas ex parte forme. Infiniti ꝙ gradus faciūt formam intensiue infinitam ¶ Ad rationes

¶ Ad p̄mū cum dicitur. ꝙ quādo aliqua se tangūt ꝑpe non est ibi ꝑpinquitas. sed quedꝫ cōtinuitas q̄ ē q̄dam relatio finita ¶ Ad 2m dicitur ꝙ nō eo ꝙ excedit limites sue nature specifice est impossibile: sed eo quia sibi repugnat cōtradictorie infinitas ¶ Ad tercium dicitur. ꝙ ista racio tangit eādꝫ difficultatem. sicut racio iᵃ de partibus cōtinui. que fuit facta in p̄cedenti cōclusione: ideo recte posset dici sic ad illam. scilicet ꝙ illi gradꝰ sunt solum in potencia vel secundꝫ q̄ infiniti vel possunt applicari aᵉ solutiones ¶ Quātum ad terciū articulū vbi erat videndꝫ. vtrum infinitū possit excedi. arguitur p̄mo ꝙ sic. Primo ex parte eternitatis mūdi. secundū enim viam phi mūdus fuit ab eterno vel secundꝫ veritatē potuit eē per diuinā potenciam vt p̄babitur i 4ᵒ hꝰ. hoc supposito. Anni fuerunt infiniti. sed q̄libet ānus contiꝫ multos dies ergo plures fuerunt dies q̄ anni ergo ꝑ ꝯñs infinitas annorum exceditur ab infinitate dierum. ꝙ aūt anni fuissent infiniti ꝓbatur. quia aliter fuisset dare p̄mū annū. sed impossibile est dare p̄mū annū quin ponatur p̄mus dies. ergo dies et tempus habuissent iniciū et ꝑ ꝯñs non ab eterno ¶ 2ᵒ quia stante supposito reuolutiones solis fuissent infinite: sed ad unā reuolutionem solis s̄m astrologos sunt duodecim reuolutiōes lune. ergo fuerunt duodecies plures q̄ reuolutiōes solis sed ille solis fuerunt infinite. aliter esset dare p̄mā. ergo necessario est maiꝰ infinito ¶ Tercio. cuicunq; potest addi aliquid ipm potest excedi et ꝑ ꝯñs esse maius q̄ pꝰ. sed toti tempori p̄terito potest aliquid addi. vt dies crastina et tempꝰ p̄teritum est infinitum supposito statu ergo ꝛc. ¶ Cōfirmatur. Omnis pars minor est suo toto. accipio ergo totum tempꝰ p̄teritum et auffero ab illo vnā partem puta diē. illud qdꝫ remanet erit pars illiꝰ totiꝰ cōstituti sed tale qdꝫ remanet ē īfinitū. ergo maius est infinito ¶ Secundo arguitur ex parte diuinarum ꝑsonarum. Sic arguitur p̄mo sic. ꝑsona icludēs plures ꝑfectiōes q̄ alia. est ꝑfectior illa alia. Sed pater i diuinis est includens plures ꝑfectiones q̄ filius. ergo pater ē ꝑfectior filio. sed filiꝰ est infinitus: ergo maius infinito. ꝓbatur minor. quia pater includit generationem actiuā. quam filius non includit ¶ Confirmatur persona potens aliū generare ē perfectior illa alia. sed persona patris potest filiū generare ergo ꝛc ¶ 2ᵒ sic. Omnis potencia potens in plura q̄ alia: est ꝑfectior illa alia. sed potencia intellectiua dei potest in plura q̄ eiꝰ potencia ꝓductiua. et poᵃ dei ꝓductiua est infinita ergo ꝛc. Minor ꝓbatur. Nā in aliqua potest potencia dei intellectiua in q̄ non potest ꝓductiua. Potest enim deꝰ se intelligere et tamen nō ꝓducere ¶ Tercio arguitur ex parte distancie inter deū et creaturas. nā quelibet creatura distat a deo in infinitum. cum inter finitū et infinitū sit distancia infinita. sed vna creatura magis distat a deo q̄ alia ergo. Minor ꝓbatur. magis distat imꝑfectus a ꝑfectissimo q̄ ꝑfectus. sꝫ una creatura est ꝑfectior alia. Unde magis videtur azinꝰ distare a deo q̄ angelus ergo ꝛc

Non enim possibiles sunt homines infiniti sed finiti in infinitum ¶ Ad 3m dico per idem. quod deus non intelligit infinita. sed finita in infinitum. vel aliter. quod licet deus infinita intelligat quia tamen illa non possunt produci nisi sint possibilia. et quia non sunt possibilia nisi finita in infinitum ideo etc ¶ Ad quartum dico. quod si mundus fuisset ab eterno dies fuissent infiniti a parte ante et per consequens posset guttas aque vel lapides infinitos produxisse. non simpliciter. sed secundum quid per duracionem finitam quia non esset dare primum lapidem productum et cetera

An infinitum secundum quod infinitum sit ab intellectu humano cognoscibile naturaliter. Et videtur quod sic. Omnis potencia habens aliquod commune pro obiecto adequato. potest in quodcunque contentum sub illo obiecto. sed intellectus noster habens ens inquantum ens pro obiecto adequato. ergo poterit in quodcunque contentum sub ente. sed infinitum est ens ergo etc. Maior probatur primo exemplo et racione. Primo racione. quia aliter obiectum non adequaretur potencie. sed excederet illam ¶ Exemplo probatur de potencia visiua et de quacunque potencia inferiori: visus enim potest apprehendere quodcunque visibile. Minor probatur primo auctoritate avicenne primo methaphisice sue qui dicit. quod ens et res prima sui impressione imprimuntur in anima. probatur 2 racione. quia subiectum habitus perficientis aliquam potenciam non excedit obiectum illius potencie. sed subiectum habitus methaphisice est ens inquantum ens. ergo obiectum intellectus non est specialius ente: nec communius. cum non sit dare communius ente ergo etc ¶ Item omnis potencia potens intelligere naturaliter aliquod totum. potest intelligere omnes eius partes. sed intellectus noster potest intelligere aliquod totum continuum naturaliter. ergo potest intelligere naturaliter omnes eius partes. sed ille sunt infinite ergo etc. Maior patet. quia sicut se habet aliquid ad entitatem ita ad intelligibilitatem. sed continuum dependet quantum ad entitatem ex omnibus suis partibus ergo quantum ad intelligibilitatem ¶ Item intelligens naturaliter vnum oppositorum potest intelligere naturaliter reliquum sed intellectus noster potest intelligere naturaliter finitum ergo et infinitum. Maior patet quia vnum oppositorum est racio intelligendi aliud decimo methaphisice ¶ Ad oppositum est aristoteles in hoc 3°. Ista enim vt dicit est condicio infiniti. quod habet racionem ignoti. Racione enim probatur sic. Inter obiectum et potenciam debet esse proporcio. sed finiti ad infinitum non est proporcio. ergo etc ¶ Dico. vbi sunt duo modi dicendi ¶ Primus est cuiusdam doctoris qui ponit. quod de infinito possumus loqui dupliciter. vno modo quantum ad quid nominis ¶ Alio modo quantum ad quid rei. primo modo est cognoscibile a nobis aliter non possumus loqui de illo nec disputare. 2° modo non est naturaliter a nobis cognoscibile ¶ Contra istam opinionem arguitur primo sic. Nullus potest imponere nomen alicui rei quam ignorat. sed nos imponimus infinito nomen per intellectum. ergo non solum cognoscemus quid nominis significantis. sed etiam quid rei significate per nomen ¶ Preterea nullus potest intelligere pro respectu determinatum nisi intelligat terminum illius respectus. sed significacio nominis est quidam respectus vocis. sive ordo nominis significantis ad rem significatam ergo nullus potest intelligere quid significat nomen nisi intelligat rem significatam per nomen. et ita habendo quid nominis. habet quid rei

Preterea cum diſputamus de infinito. aut diſputamus de noīe tantum aut tantū de re ſubiecta nominis. ſi primo modo illa diſputaº nō eſt naturalis nec metaphiſica. ſed ſolum ſermocinalis vel logicalis. et ita ꝯſideracio infiniti non ꝑtinebit ad methaphiſicū vel naturalem. ſed ad logicū vel gramaticū. hoc eſt falſū. quia non ē tantum hic diſputaº de nomine. ſed de re ſubiecta nomini. ſed nullus pōt diſputare de re ignota. ergo habemus de infinito noticiā nō tantū quid nominis. ſed eciam quid rei ¶ Ideo dicitur aliter ſecundū doctorē ſcotum. quod de infinito poſſumus loqui dupliciter. vel quantum ad rōnē infinitatis in ſe: vel quantum ad illud quod ſubeſt infinito. vel quantum ad rem ſubiectam infinito Primo modo loquendo de infinito in ſe ſiue actuali ſiue potenciali. ſic illud intelligimus. non ſolum quantum ad quid nominis ſed eciā quantū ad quid rei. loquendo autem de infinito quantū ad illud quod ſubeſt infinito realiter vel quantum ad rem ſubiectam infinito. ſic dicitur quod infinitū non intelligitur vel cognoſcitur ¶ Exemplum ponit de ente per accidens. quia de ipſo nō ē ſciencia. et tamen phūs ſexto metaphiſice probat aliqua de ente per accidens. quod nō poſſet eē verum niſi de ipſo poſſet eē ſciencia. ergo de ente per accidens eſt ſciā: quantum ad racionē eius in ſe. ſed nō eſt ſciencia de ipſo quantum ad illud quod ſubeſt rei ¶ Conſimiliter de infinito dicitur ¶ Contra. Nulla racio de ſe intelligibilis per intellectū: prohibet alterā racionē intelligibilē nō intelligi. ſed racio infiniti eſt in ſe intelligibilis ab intellectu per ſe. ergo illud quod ſubeſt non eſt intelligibile niſi ſub racione infinitatis. probacio. quia ſi id quod ſubeſt infinito eēt finitum. tūc illud eēt intelligibile a nobis. ergo ſi non ſit intelligibile a nob illud quod ſubeſt: hoc eſt racione infinitatis. ſed rō infinitatis in ſe non prohibet vt probatum eſt: ergo nichil eſt quod prohibet: quin intelligatur a nobis ¶ Item intellectus compoſitus preſupponit ſimplicitatem vtriuſqꝫ extremi. ſed intellectus attribuit infinitatē in ſe et quod ſubeſt ſibi. quia aliter non poſſet eam nec attribuere nec recipere. ergo intellectus intelligit vtrumqꝫ extremū .ſ. infinitatem et illud quod ſubeſt infinitati ¶ Confirmatur. intelligens paſſionē alicuius ſubiecti: poteſt intelligere ſubiectum. ſed infinitas ē paſſio: ſeu modus eius quod ſubeſt ſibi ergo et

¶ Ideo dico aliter. quod ſicut contingens poteſt dupliciter ꝯſiderari. vel induit modū neceſſarii. et ſic de ipſo eſt ſciā. vel ut induit modū proprii contingentis. et ſic ſubterfugit rōnē ſcientie ¶ Conſimiliter dico in propoſito. quod infinitum poteſt dupliciter ꝯſiderari. vel vel induit modū infiniti: vel ut induit modū finiti. ſi 2º mº nō ē dubiū. quod quodcumqꝫ infinitum tam actuale quam potenciale intelligitur a nob vt induit modū finiti. hoc adhuc dupliciter. vel quia induit modū infiniti negatiue. vel induit modū infiniti poſitiue. ſi primo modo adhuc eſt intelligibile a nobis. per negacionē finiti oppoſiti ſibi et per priuacionē terminorum. ſi autem 2º modo impoſſibile ē quod infinitū intelligatur a nob. niſi quantum id in infinitū poſſibile induit modū finiti poſitiue. vbi ergo cum intelligo iſtā propoſitionē Omnis homo ē. ego intelligo infinitū. quoniam omnes homines poſſibiles qui ſunt infiniti. nō tamen intelligo homines infinitos niſi vt induunt quemdam modum finitū. quia ſolum intelligo omnes homines ſub rōe humanitatis in genere que ē finita. Non tamen intelligo eos in ꝑticulari sub ꝓpriis racionibꝫ cuiꝰlibet. ⁊ ita intelligo omnē hoiem ēē animal. licet intelligā infinita. non tamen intelligo ea vt induūt mo^{m} infinitatꝫ positiue. sed tantū vt induūt modꝫ finitatꝫ positiue ⁊ infinitatis negatiue. ¶ Consimiliter dicēdū est de quocunq₃ infinito siue actuali siue potenciali. De potenciali patet ꝙ cum intelligo. ꝙ in ꝯtinuo sūt infinite ꝑtes in potencia. licet ego intelligam infinitas ꝑtes non tamē intelligo eas. sed solū in racōe vniūsali sub rōe ꝑtis q̄ ēst finita nō tamen in ꝑticulari sub rōe ꝓpa cuiꝰlibet. vt ꝗ infinite ꝑtes intelligūtur indistincte sub rōe ꝑtis. induūt qm̄dā modꝫ finitatis. ⁊ ita non intelligo eas vt induūt modꝫ infinitatis sed finitatis solū. ¶ Consimiliter patꝫ cū intelligo ꝙ numerꝰ est augmētabilis in infinitū in po^{a}: intelligo infinitos numeros in vni^{li} sub racōe numeri. nō ꝗ in ꝑticulari sub racione ꝓpa cuiꝰlibet. vt autem intelligūtur in vni^{li} sub rōe numeri: īduunt modꝫ finitatꝫ. ¶ Consimilit̄ patet cū intelligo lineam actu infinitam: intelligo lineā extendi ⁊ itelligo duo. s. extencionē ⁊ negacioēꝫ finis. racione cuius negacionis pono infinitatē negatiuā. ideo cum intelligo lineam actu infinitam: intelligo eam vt induit modꝫ duplicem scilicet vt induit modꝫ finitatis ꝙ̄tum ad extēnam. et vt induit modꝫ infinitatis negatiue ꝙ̄tum ad ꝑuacionē finis. ¶ Et ita cum intelligo lineam actu infinitam. nō intelligo: ꝙ actualitas determinet infinitatem positiuā. sed solum infinitatem negatiuam. Iste ḡ ē modus intelligēdi infinitum ¶ Contra hoc arguitur. vnū oppositū nō intelligit^{r} sub racione alterius oppositi. sed finitū ⁊ infinitū sunt opposita. ḡ nuꝙ̄ infinitū intelligetur sub racione finiti.

¶ Rn̄deo. Iuxta qđ sciendꝫ ꝙ finitas ⁊ infinitas sequūtur ꝙ̄titatē ⁊ ei ꝯgruūt ꝑmo hꝰ. ita q̄t modis dicitur ꝙ̄titas. tot modis h̄ dicūtur Quātitas ꝗ est duplex. q̄đꝫ que est in genere ꝙ̄titatis. et alia perfectionalis que stat in ꝑfectione ⁊ vĩtute cuiuslibet. ¶ Consimiliter dico de finito ⁊ infinito. Una quedꝫ finitas vꝉ infinitas molis q̄ ꝯsequitur ꝑmam ꝙ̄titatem. ¶ Est alia ꝑfectionał que ꝯsequitur aliam ꝙ̄titatem. ⁊ hec infinitas est in deo. de cuius intellectione nł ad ꝓpositum hic ꝙ̄tū ad phisicum non spectat. ¶ Similiter est ꝑ intelligenda distinctio phisica in precedenti q̄one de infinito ꝑuatiue ⁊ negatiue. nam talia bene possunt a nobis intelligi sub racione propria.

¶ Hoc ꝑmisso. q. quedꝫ declarando.

¶ Rn̄deo ad racionē ⁊ dico. ꝙ sic̄ aliq͂ potest sciri in vni^{li} ⁊ ignorari in ꝑticulari. ¶ Similiter pōt aliq͂ itelligi sub rōe finiti in vni^{li} positiue et ignorari sub rōe infiniti in ꝑticulari ⁊ positiuē. ⁊ ista ꝓpe non opponūt^{r} sicut nec illa ¶ Ad rōēs ꝑncipales respondeo ¶ Ad ꝑmam ꝯno^{oo} dicitur. ꝙ illa maior habet veritatē de obo adequato in rōe termini. vnꝰ intelligendꝫ est. ꝙ aliq͂ non potest assignari obm adequatū alicuius potencie ꝑ aliq͂ statu determinato sꝫ indifferenter illud debet poni obm potēc qđꝫ potest ab ipa appᵖhendi ī quocūq₃ statu. sicut declaratur ex^{o}. Si e^{o} nuꝙ̄ viderem nisi album. non ꝓpter hoc albedo eēt obm adequatum visꝰ meꝰ. ¶ Consimiliter dico ī ꝓposito. licet enim in statu isto non possumus apprehendere nisi sensibilia. non tñ ꝑpter hoc sensibilia possunt poni obm adequatum intellectꝰ. Sꝫ manēte eadē potencia manet idē obm. ꝗ cū hic et in alia vita manet poᵃ intellectiua eciam ideo manet idē obm ¶Aliter dicitur ad idē. ꝙ verū ē ꝙ intelligit omnia ꝯtenta sub iᵒ sub racione vniˡᶦˢ ꝛ cōi. non autem sub ꝓpria ¶Ad secundū dico. ꝙ intelligens aliqͩ totum. intelligit omēs ꝑtes sub racione simlr ꝛ quasi sb racione vniˡᶦˢ. non autem sub ꝓpa racione ¶Ad terciū dico. ꝙ intelligens vnū oppositum potest intelligere aliud non sub racione positiua: nec sub rōe ꝓpa: sed sub rōe vniˡᶦˢ ꝛ ꝓuatiua. ꝛ hec sufficiant de isto libro tercio

Circa quartū huius circa capitulū de loco ꝗritur. vtrum locus sit aliqua entitas absoluta: idem realiter cum superficie. Videtur ꝙ non. Et primo ꝙ sit aliq̄ entitas absoluta ¶De cuiuscumqꝫ racione. ꝛ in cuiuscumqꝫ diffinicione includitur respectus. ipm nō est entitas absoluta. sed locus est hmōi ergo ꝛc. Maior patet. Minor de racione loci est continencia. nā habet continere locatum ꝛ ambire. Similiter in diffinicione eius ponitur vltimitas que videtur reꝰ ergo ꝛc ¶2ᵒ arguitur ꝓbando ꝙ non sit idē realiter cum superficie. q̄ aꝛꝛᵗᵉˡᵉˢ in ꝓdicamentis q ponit ipsa eē distinctas spēs ꝙtitatis ¶Item racione sic. Omne corpus naturale fertur naturaliter ad ꝓpium suum locum. ꝛ ab ipo recedit violente. sed hoc non potest ꝯpetere superficiei ergo ꝛc. Maior patet ꝑ hoc 4ᵒ Minor ꝓbatur. Ponatur ꝑ possibile ꝙ tota terra vel centrum terre qͩ ē locus naturalis istorū grauium: poneretur circa circumferenciam lune. deus enim hoc posset si vellet. hoc supposito. certum est ꝙ aliquis lapis n̄ ferꝫ ad illū locum naturaliter sed naturaliter ab illo recederet ergo ꝛc ¶Item. Omnis locus est immobilis. nulla superficies est immobilis ergo nullꝰ locus est superficies. Tenet ꝯña ꝑ ꝯditiona. Antecedens ꝓbatur. ꝙtum ad locum satis patet: de superficie etiā ꝗ est in corpore moto ¶Confirmatur. Corpora glorificata que sunt in patria sunt ī loco ꝛ tamen ibi nō habent superficiem exteriꝰ ambientem: Sunt enim in celo empireo extra qͩ nō ē aliqͩ celum. celum autem est in loco cum moueatur localiter ꝛ tamen non habet extra se superficiem ambientem ¶In oppositū est aꝛꝛˡᵉˢ q ponit ꝙ locus sit vltima superficies corporis ambientis. Superficies autem est ens absolutum ergo ꝛc ¶Rndeo In ista questione sic ꝓcedam. Primo recitabo vnū modū dicendi de loci entitate ꝛ ꝙditate ¶Secundo aliter dicam. 3ᵒ videbitur de loci immobilitate ¶Quantum ad primum ē vna opinio aureoli sup 2ᵐ sentenciarꝫ qui ponit. ꝙ locus nichil aliud est: ꝙ determinata positio hic vel ibi. ¶Hoc autem sic ꝓbat. Illud autem est formaliter locus: quo solo posito circa locatum. ipsum habet determinatum situm in vniuerso. Sic est in ꝓposito ergo ꝛ cetera. Minor ꝓbatur. pono ꝙ corpus sit in determinata ꝑᵒne puta hic vel ibi. si non variatur cōtinens sicut vas semper corpus remanebit in eodꝫ loco. sed pone idem ꝯtinens sicut vas: si varietur poͦ: non remanebit nec idꝫ locꝰ

¶ Itē locus est illdꝫ ad qdꝫ ṗma terminatur ṗmo motus localis. sed illđ ē posicio hic vel ibi g° ⁊ c̄. Minoꝛ ꝓbaᵗ quia circumscriptis aere et aqua. et si terra poneretur iuxta orbem lune adhuc moveretur versus centrum. ⁊ tamen ibi eēt sola posicio sine aliquo ꝯtinente

¶ Item illa sunt eadꝫ q̄rum dr̄ne sunt eedꝫ. sed loci ⁊ posicionis sunt eedꝫ dr̄ne quia ante ⁊ retro g° ⁊ c̄

¶ Item locari est situari vel poni. g° locus est posicio per locum a coniugatis

¶ Item illdꝫ est locus: ꝑ qdꝫ respondetur ad interrogacionem factam per ubi. sed hec est posicio. ut cum queritur. ubi ē sortes. respondetur intus vel extra g°

obiectio

¶ Contra istam opinionē arguiᵗ Illa non sunt idꝫ quorum unū manet et alidꝫ non manet: ul' altꝫ n̄ manente. locus et posicio sunt hꝰōi ꝓbatur. quia locus non corrumpitur corrupto locato 4° phisicorꝫ sed corrumpitur posicio

¶ Confirmatur. Arꝭles ꝓbat ꝙ locus non est materia vel forma. quia ipsa non possunt separari ab eo cuius sunt sicut locꝰ posicio g° non potest separari g° ⁊ c̄.

¶ Item illa non sunt idem quorꝫ uno multiplicato reliquū non multiplicatur. sed locus et posicio sunt huiusmodi g° ⁊ c̄. ꝓbatio. ponatur ꝙ deus faceret multa corpora in eodꝫ loco. locus eēt unus. non tamen posicio eēt una. quia corrupto uno corpore corrumpitur eius posicio. et tamē non corrumpitur posicio alterius

Item locus non informat locatum quarto huius. sed posicio informat. quia posicio est in re positiua. et situs est in re situata.

¶ Tū quia nichil absolutum qdꝫ est in locante deperditur remoto locato. posicio autem deperditur g° ⁊ c̄

¶ Secundo arguitur contra hoc qdꝫ dicit ꝙ sursum ⁊ deorsū sunt dr̄ne loci ⁊ ante ⁊ retro ⁊ c̄

¶ Contra quia sine istis locus potest eē ꝑ diuinam potenciam. ꝓbo. quia posito ꝙ deus adnichilaret omne corpus: excepto vase pleno aqua. ibi eēt verissime locus: et tamen ibi non esset sursum neqꝫ deorsum ante vel retro quia ibi non esset centrum spere

¶ Cōfirmatur. nichil ad alterum videtur esse differencia absoluti. sursum et deorsum sunt ad alterum. quia sunt respectus ad partes universi: ⁊ tollūtur remoto termino. unde celo adnichilato et centro: vas remanēs nec esset sursum nec deorsum

¶ Ad raciones eius respondeo

¶ Ad ṗmam detur maior

¶ Ad minorem dico. qꝛ nichil habet determinatum locum nisi habeat extra se aliqđ continens: unde licet aqua in vase stante habeat immediatum continens: illud tamen non habet idem continēs mediatum puta aerem vel partes aeris quia igitur vas mutat locum. sic similiter aqua ꝑ accidens

¶ Ad secūdū dico ꝙ motus localis non est ad locum quia nichil est locari

¶ Ad tercium dico. ꝙ sursū ⁊ deorsum ⁊ talia non sunt dr̄ne posicionis. nisi ꝑ accn̄s quia ꝯsecutiue. eo enī aliqđ ē positū sursū. quia locus ubi est. ē sursū

¶ Idem dico de ubi ⁊ situ

¶ Intelligēdū eciam ut dixi. ꝙ talia non sunt dr̄ne loci ꝑ se. sed quedꝫ rōēs loco attribute

¶ Ad quartum dicendum ꝙ locari non est situari ṗmo ⁊ ꝑ se. sed sᵒᵐ ꝯsecutiuē. sic ꝙ locari sequitᵘʳ situari. unꝫ iterꝫ ē ꝙ locꝰ a ꝯiugatis vel a concretis ad abstracta non tenet nisi ubi est predicacio per se et essencialis. Non enim sequitur. subiectum superficiatum est album ergo superficies est albedo: sed bene sequitur album est coloratum ergo albedo est color. ubi est enim est per se. Ista ergo locari est situari non est per se. nec ergo ista consequentia valet locus est posicio vel situs ¶ Ad quintum dico. quod si responderetur per posicionem. hoc non est nisi quia ad variacionem loci sequitur variacio posicionis. et eo quod posicio habet quamdam consecucionem ad locum. unde eciam proprie non debet responderi per posicionem. sed per locum. puta dicendo in tali loco ut si queratur de aliquo ubi est.

¶ Quantum ad secundum articulum ubi erat videndum quid sit locus. Pono primo tria preambula. Secundo dicam ad quesitum ¶ Primum preambulum est istud quod locus potest sumi dupliciter. uno modo mathematice. alio modo naturaliter. locus mathematice sumptus non est aliud quam superficies concava corporis continentis vel prescindendo ab influencia et actualitate super rem locatam. Locus naturalis est ut includens predictam influenciam et actualitatem. Primo modo spera solis locus est spere inferioris. quia non videtur ab illa recipere talem influenciam. Secundo modo terra est locus istorum gravium: vel animalium. et eciam celum est locus communis istorum inferiorum et aqua piscium. ibi enim conservantur in suis locis naturalibus. licet per accidens corrumpantur. unde propter hoc contingit quod diversa loca naturalia: variant generaciones. unde videmus secundum diversa climata mundi diversa animalia generari. In parte una generantur leones. in alia non. et in una limaces quia illi anime caldi affectati. ut in nostra ytalia lombardia letabunda. In aliis autem quibusdam non ¶ Secundum preambulum est istud. quod sumendo locum mathematice pro superficie locantis respectu corporis locati: in eo fundantur duo respectus. unus intrinsecus adveniens qui est respectus equalitatis. quantum superficies locans et locata sunt equales. ¶ Secundus est respectus extrinsecus adveniens. qui est respectus ambicionis vel locacionis seu circumscripcionis active. quia locus ambit et circumscribit locatum. et est respectus secundum quem predicatur ubicatum quod est de genere ubi. quod autem sit extrinsecus adveniens patet. quia non sequitur naturam fundamenti posito termino nisi unum alteri applicetur. Sumendo locum naturalem. prout superaddit virtutem secundum quam conservat locatum. In corpore locante respectu locati fundantur duo alii respectus preter supradictos. unus est extrinsecus adveniens qui est respectus actionis et passionis. quia racione habet virtutem activam et transmutativam respectu locati. ¶ Alius est intrinsecus adveniens qui est de genere relacionis. producentis scilicet et producti: quia racione corpus locans conservando locatum aliquid producit in ipso racione cuius est eius conservativum.

¶ Tercium preambulum est istud quod condiciones loci sunt octo. ¶ Prima est quod est per se continens locatum. ita quod de racione sua est continencia. ¶ Secunda condicio est. quod locus nichil est locati sed est aliqua entitas in locante quod sit extrinseca. ¶ Tercia condicio est quod locus sit equalis locato: aliter corpus esset sine loco vel locus sine corpore quorum utrumque est impossibile. ¶ Quarta condicio est quod locus est separabilis a locato. ut puta ab hoc et ab illo. licet non ab omni: ſicut declaratur de materia. 4ª concluſio eſt. quod eſt locati aliqua menſura extrinſeca. non intrinſeca. ita quod parti locati correſpondeat pars loci. ¶ 5ª concluſio eſt. quod aliquis locus eſt naturalis aliquis violentus aliquis ſurſum aliquis deorſum. ¶ 6ma concluſio eſt. quod cuilibet corpori determinato correſpondet aliquis locus determinatus. 7ª concluſio eſt. quod locus eſt ad quem vnumquodque ſenſibile naturaliter fertur. et in quo naturaliter quieſcit. et a quo violenter recedit. loquendo de loco proprio et naturali ¶ His premiſſis pono aliquas propoſitiones. ¶ Prima eſt iſta. quod locus eſt eſſentialiter diſtinctus a ſuperficie. ita quod iſta predicacio. locus eſt ſuperficies non eſt formalis ſed materialis. ſuperficies enim eſt materia vel fundamentum loci. ¶ Hec propoſitio probatur primo autoritate ariſtotelis in predicamentis qui ponit ipſa eſſe ſpecifice diſtincta. diſtinctio autem ſpecifica arguit diſtinctionem eſſentialem ¶ Preterea quecumque in actuali exiſtencia ſunt ſeparabilia ipſa non ſunt idem. ſed locus et ſuperficies ſunt huiuſmodi ergo etc. Maior patet per contradictoria. Neque enim valet inſtancia de ſuperiori et inferiori. nam hec non ſic ſe habent. Minor probatur. ponatur quod deus deſtruat omnia inferiora excepta ſpera vltima. ita quod omnes ſpere inferiores eſſent deſtructe et omnia creata. quod hoc deus poſſet patet. nec catholicus hoc negaret. ¶ Certum eſt quod hoc ſtante remanet ſuperficies celi. et tamen non manet locus cum de racione eius ſit continere ¶ Item celum ſecundum ſuperficiem gubbam non habet racionem loci nec eſt locus cum nichil contineat ſecundum illam ſuperficiem ergo etc. ¶ Quidam vero adhuc volentes euadere dicerent forte quod locus et ſuperficies ſolum connotatiue vel per connotata diſtinguuntur. Nam vt reſpicit locatum illud locando vel commenſurando. dicitur locus. vt autem preſcindit ab iſtis dicitur ſuperficies ¶ Iſte tamen modus non placet licet non dubito hoc optime ſuſtinere. vnde credo quod deus poſſet ſeparare ſuperficiem a celo: et tamen forte in ipſo remaneret racio continendi ¶ 2ª propoſitio eſt quod locus ex quo non eſt ſuperficies ſequitur quod ſit aliqua actualis entitas in ſuperficie fundata. ita quod ſuperficies ſit eius materia vel fundamentum. Qualis autem hec entitas eſt. hoc eſt dubium apud multos. Quidam autem dicunt: quod locus nichil aliud eſt quam reſpectus quidam extrinſecus adueniens circumſcriptionis actiue vel ipſa circumſcriptio actiua. vnde ſicut ex parte locati corporis correſpondet paſſiua circumſcriptio que dicitur vbi: ita ex parte corporis locantis correſpondet circumſcriptio actiua que dicitur ipſe locus. Verumtamen poſſet aliter dici. quod locus non eſt ipſa actiua circumſcriptio. nec ipſa continentia. ſed eſt aliqua entitas ſecundum eius eſſentiam nobis ignota cui actiua circumſcriptio et continentia inſunt. ſicut quedam raciones attributales vel attribute ¶ Sed eſt dubitacio circa predicta. in quo genere ſit locus ipſe ¶ Reſpondeo. Illi qui dicunt quod locus non eſt niſi circumſcriptio actiua. dicunt quod non eſt niſi de genere vbi. Diſtinguunt autem dicendo quod duplex eſt vbi. actiuum. ſcilicet et paſſiuum. Actiuum correſpondet ex parte locantis. paſſiuum ex parte locati. et vtrumque dicit eſſe eiuſdem generis. licet autor ſex principiorum non diffinit niſi vbi paſſiuum ¶ Alij dicunt quod in nullo genere eſt. ſed reducitur ad genus quantitatis. vnde ſcotus proceſſit in hac materia multum dubie. Non enim dicit in quo genere eſt. verumptamen di dit ꝙ non eſt in genere ꝗ̄titatis. poſſet tamen ꝓbabiliter dici. non ꝓpter racones cogentes me. ſed eo ꝙ uidetur maioꝛ ꝓbabilitas ab hac pte ꝗ̄ ab alia. ꝙ locus eſt de gn̄e ꝗ̄titatꝭ Pro hoc uidetur autoritas arꝭ^lis in ꝓdicamentis. qui ponit locum diſtinctam ſpēm ꝗ̄titatis a ſuperficie. gͦ ſeqꝛ ꝙ ſit ꝗ̄titas ¶ Item equale ꝛ inequale ꝯpetunt ꝗ̄titati. ꝛ racio menſure ꝛ diuiſibilitatis. de hoc ei ē plena pħia. ſed hͦ ꝯpetunt ipi loco: eſt enim equalis locato ꝛ diuiſ^t et ipm menſurans gͦ ꝛc. ¶ Quantū ad 3^m articulū ubi erat uidendū de immobilitate loci pono 3^s ꝯ^o^nes ¶ P^a ē i^a. ꝙ locus eſt mobil mobilitate corruptōis ꝛ deſtructionis. pbaᵗ. Omne qd ē in ſubō corruptibili. eſt corr^le locus eſt hꝰmodi gͦ ꝛc. Maioꝛ patz Nā accn̄s non eſt ſepabile a ſubō. nec migrat de ſubō in ſubm. gͦ oportz ꝙ corrūpaᵗ ad corruptionem ſubi. Minoꝛ pbaᵗ. nā fundaᵗ in corpe cōtinente. illud ꝗ ē corr^le gͦ ꝛc. ¶ Item ſuppoīto ꝙ aliqd corpꝰ locetᵗ a ptībus aeris ut auis uolans. quo ſublato remoto iſto corpore. uel remanz locꝰ uel corrūpᵗ. cum ptes aeris ꝯtīeantur nō pōt dici ꝙ remanz. Nam una ps nō ē locꝰ alterꝰ. cū locꝰ et locatū nō ſint ꝯtinua. locꝰ ei ſepatus eſt a locato. relinqᵗ ꝙ locꝰ pcedens neceſſario corrūpaᵗ ꝛ deficiat

¶ 2^a ꝯo ē ꝙ locꝰ eſt immobilis ꝑ ſe ꝛ ꝑ accn̄s. immobilitate oppoſita motui locali. ita ꝙ nō mouetur per ſe nec ꝑ accn̄s localiter. pbaᵗ ¶ Nā tunc ſequereᵗ ꝙ idem locꝰ numero eſſet ſub diuerſis ſpēbus loci. ꝛ mutaretur ab una ſpecie in aliā. ꝯn̄s eſt falſum gͦ ꝛ ant̄s. pbatur ꝯn̄tia. Accipio aliqd corpꝰ ꝯti^s in ꝗ fundatur locꝰ ꝛ qd habet racionē locantis ꝛ ſit ſurſum. moueatur gͦ deorſū Si gͦ locus mouetur ad motū illiꝰ corporis: gͦ locꝰ ꝗ erat ſurſum ē nūc deorſum. ſed locus ſurſum et deorſum ſunt diſtincti ſpecifice ¶ Tū qꝛ ſurſum et deorſum ſunt dr̄ne loci ꝗ̄to huius ¶ Tū eciam qꝛ ſecundum arꝭ^lem in quinto huius. motus qui eſt ſurſum et motus qui eſt deorſū: ſunt diſtincti ſpecifice. gͦ per ꝯn̄s loca ad que ſunt iſti motus. tenet ꝯſequencia per eundem in quinto huiꝰ

¶ Item ꝙ non moueatur ꝑ ſe probatur. qꝛ omne qd per ſe mouetur eſt corpus. et per ſe adquirit locum Sed locus neutrum iſtorum eſt gͦ ꝛ cetera ¶ Item ꝙ non mouetur ꝑ accidens ꝓbatur. Nam 4° huius phus aſſignat differenciā inter materiam ꝛ formā ex una parte. et locum ex alia pte. qꝛ materia et forma mouentur ꝑ accidens ad motum illius cuius ſunt. locus uero neqꝫ gͦ locus non mouetur ꝑ accidēs ¶ Confirmatur. qꝛ tunc locus eſſet in loco ꝛ loci eēt locus quarto huius gͦ ꝛ cē. ꝛ hec uidetur racio ibidem poſita ¶ Contra hanc ꝯ°nem arguitur. Omne accn̄s qd eſt i ſubiecto mouetur ad motum ipiꝰ ſubi locus eſt in ſubō mobili gͦ ꝛc. Maioꝛ patet. motis enim nobis mouēᵗ oīa que in nobis ſunt. Patet ꝛ exͦ de quocunqꝫ accidente. Minoꝛ pbatᵗ qꝛ locus fundatur in corporibꝫ mobilibus. unū enim elementum ē locꝰ alterius ¶ Item grauū orbis lune. eſt locus illorum que feruntur ſurſum. celum ꝛ̄ ē locus oīm. et tamen iſta non ſunt immobilia ¶ Itē probatur ꝙ ſit mobil motu augmenti. qꝛ planta creſcens maiorē locum occupat. quero. an locꝰ augmentatᵗ aut planta accipit nouum locum.

Si detur pͥmum habetur ꝓpositum. Si secundꝫ cum locus pͥmꝰ est manens idꝫ erit in diuersis locis. qdꝫ est impossibile ¶ Rn̄deo q̄ntum ad immobilitatem loci sunt duo modi dicendi. Comunis est cuiusdam qui poīt ꝙ in loco est aliqđ materiale ⁊ aliqđ formale ¶ Materiale est vltimum id est vltima superficies corporis continentis ¶ Formale est respectus ad polos vniuersi: Illudꝫ qdꝫ est materiale ut dicit est mobile si ꝯsideretur secundꝫ se. Illudꝫ tamen vltimum ut stat sub ordine in respectu ad polos vel ad centrum respectu vniuersi: ē immobile: gͦ dicunt isti. ꝙ cum nauis stat ligata ad palum in flumine nauis ⁊ palus sunt in eodem loco. non ꝙ sit eadem superficies ꝯtinens sed qꝛ stant in eodꝫ respectu ad polos ¶ Hec opinio non placet. nā variato subiecto variatur necessario accidens. cū gͦ varietur subiectum loci. puta superficies aque continue fluentis. variatur necessario ip̄e locus ¶ Alia est opinio thome anglici. q̄ p̄mittit ꝙ de racione loci ꝓp̄e dicti sunt tria vel quatuor q̄ ponūtur in racione eius ¶ Primū est ꝙ sit vltīm corporis. non corporis ut posuerunt ponentes locum spacium separatum ¶ 2ᵐ est ꝙ sit vltimū corporis ꝯtinentis ut ꝯtinentis. ꝑ qdꝫ excluditur superficies secundꝫ eius racionem q̄ntitatiuam: q̄uis materialiter sit idꝫ ¶ Tercium est. ꝙ sit immobile ꝑ qdꝫ distinguitur a vase qdꝫ est transmutabile a loco in locum ¶ Quarto ponitur 4ᵐ per qdꝫ excluditur locus cōmunis. qꝛ si contineat locatum. nō tamen primo sicut sibi adequatum; ¶ De immobilitate loci ut dicit: sic ymaginor. ꝙ hoc vltimū aeris mḡn superficies aeris mouetur localiter: ad motum ipsiꝰ aeris. sed ut sic nō est locus. illudꝫ autem vltimum est locus quatenus habet illum ordinē in respectu ad centrum determinatū vel ad polum. vel saltem ad intelligenciam mouentem celum. que secundꝫ ph̄iam est in oriente immutabiliter ¶ Iste modus dicendi nō bene sapit: specialiter de illis polis. qꝛ quero qđ intelligit per polum. nā vel est aliqđ immobile in celo q̄uē vel aliqđ mobile. non immobile. qꝛ totum celum mobile est. Si mobile gͦ ab illo non capit suam immobilitatem ¶ Et idem posset dici de intelligencia et centro: Omnes gͦ in hoc concordant ꝙ locus est immobilis. localit̄ ꝑ se et n̄ per accidens. ita ꝙ ista immobilitas inest sibi ex sua ꝓpria racione. qꝛ formaliter sibi nō repugnat ¶ Iuxta gͦ p̄dicta pono terciam ꝯ°nem q̄ntum ad istam immobilitatē. ꝙ locꝰ formaliter dicitur quasi manere sol in ꝯparacioē ad motum localiter: licet corpus locans varietur continue. ita ꝙ eo ꝙ aliqdꝫ tale corpꝰ mouetur localiter licet ꝯtinue fluat ꝯtinēs. manꝫ tn̄ q̇ddāᵒ ⁊ s̄ qn̄dꝫ equiualenciā idꝫ locꝰ. qꝛ locꝰ p̄or ⁊ posterior equalent. Ille gͦ locꝰ manꝫ ī ꝯparacioē ad motū localē liꝫ nō maneat simpliciter ¶ Hoc declarat̄ᵘ de palo affixo in aq̄ lōa q̄m ꝯtīe fluit ⁊ q̄ ⁊ refluit. ⁊ sic nō manꝫ eadꝫ aq̄ q̄ ē locans corpꝰ. Ip̄e tn̄ palus dicit̄ᵘ manere q̄si ī eodꝫ loco. eo ꝙ locꝰ eius non mouetur: cum semper quiescit ¶ Soluunt gͦ quidam dicere. ꝙ palus ī eodem loco manet simpliciter et formaliter. quia habet eundem respectū ad polos nunc et prius ¶ Contra qđ fuit plane arguitum hoc modo. variato subiecto variatur necessario accidens. ibi autem variatur continens

opīo scī thᵒ

quod eſt ſubiectum loci ergo per ceterm

¶ Dico igitur quod palus tali modo affixus non dicitur formaliter eſſe in eodem loco. cum variatur ibidem circumſcriptio actiua per continencia.

¶ Dico tamen quod ibidem eſt idem locus ſecundum equiuolenciam. per reſpectum motus localis. quia non mouetur localiter. quamuis tamen habeat alium per alium locum. Non enim poteſt moueri ab iſto loco in illum locum. cum non ſit ibidem magnitudo interiecta licet aqua vel aer continue varietur. vbi enim non eſt motus localis: idem non variatus reſpectu eiuſdem locati manet idem locus

¶ Exemplum huius patet: Si aliquis proferat iam vocem A dicendo A. A. A. formaliter vel proprie loquendo ſunt ibidem tres voces. quia ſunt ibi tres prolaciones. dicitur tamen quod eſt vna vox quia idem ſignificat. ita ſimiliter hic eſt de aqua reſpectu pali

¶ Sicut enim reſpectu ſignificacionis dicitur quaſi vna vox. ita ſimiliter hic reſpectu motus localis dicitur quaſi vnus locus. quia videlicet non mouetur ſed quieſcit

¶ Sed contra hoc arguitur. quod videlicet ſi ille palus non eſt in eodem loco quod neceſſario moueatur. Primo ſic. Illud quod ſe habet ſecundum locum nunc aliter quam prius neceſſario mouetur ſecundum locum: ſed palus ſe habet ſecundum locum nunc aliter quam prius ergo neceſſario mouetur ſecundum locum. Maior patet quia illud mutatur quod ſe habet nunc aliter quam prius. ergo ſi ſe habet aliter nunc quam prius ſecundum locum. neceſſario mouetur ſecundum locum. Minor probatur ex dictis quod quo eſt in alio per in alio loco

¶ Preterea impoſſibile eſt. quod aliquis terminus alicuius motus poſſet adquiri in aliquo ſine motu illius termini. hoc probatur ſic. Nam impoſſibile eſt. quod in aliquo adquiratur albedo ſine aliqua alteracione eius. ſed vbi eſt terminus motus intrinſecus. per locus extrinſecus ergo impoſſibile eſt quod aliquid adquirat nouum vbi vel nouum locum. quin ipſum in primo motu nouiter moueatur.

¶ Confirmatur. Nullus diceret quod ego poſſem ſufflare aliquem de aliquo loco: et tamen variatur continens ad ſufflacionem meam. puta aer. vnde totus populus videtur hoc clamare quod nullus diceret. quod domus noſtra que eſt in muro iuxta predicatores eſſet in alio loco ſufflante vento. Certe bene eſſet in vna parte iuxta dicta ſi hoc eſſet poſſibile

¶ Reſpondeo ad primum. Pro quo ſciendum eſt. quod ad motum localem per ſe requiruntur duo. Primum eſt quod mobile per ſui transmutacionem locum mutat. et quod inter terminos motus ſit oppoſicio vel quedam diſtancia interiecta. vtraque autem condicio deficit in propoſito. Palus enim cum ſit affixus per ſui transmutacionem non mutat locum. ſed per transmutacionem vel motum aque fluentis

¶ Secundum etiam ibidem deficit. quia inter motum priorem et motum poſteriorem non eſt ſpacium interiectum. ergo non ſequitur.

¶ Aliter ſe habet ſecundum locum prius et poſterius ergo neceſſario mouetur ſecundum locum. ſed eſt fallacia conſequentis

¶ Sed oportet addere. quod inter locum hunc et illum ſit aliquod ſpacium interiectum

¶ Et ſimiliter oportet addere. quod huiuſmodi locus et ſuccedens habeant aliquam oppoſicionem vel ſecundum opinionem predictorum habent aſpectum diuerſum ad polos vel ad intelligenciam vel ad centrum

¶ Ad 2^m dico quod non oportet quod iſte terminus adquirebatur per motum proprium. sed per motum alterius alterius quod est racio diuersi modi ¶ Ad confirmacionem dico isto modo. ꝙ non habeo ꝓ impossibili: ꝙ ego possim te vel aliū sufflare de loco tuo. non sic ꝙ ego faciam te moueri de loco ad locum. sed faciam ꝙ tu acqras aliū ⁊ aliū locum sine motu tuo. nec est curandū de populo ex quo non dicat in ꝯtrariū. Ipse etiam de ista materia sciūt. ideo autoritati eorum non est ꝯsistendū. Unde ꝙ sit in eodē loco non est ymaginacio notabilis ¶ His visis venio ad roēs ꝯtra ꝯ°nem. ¶ Ad primam dico. ꝙ maior est vera de accidente quod non opponitur motui nec includit ꝙ motui repugnet Potest hoc declarari exemplo sic. Si sedeam iuxta postem sedere iuxta postem est accidens in me existens. pono ꝙ moueat ad ostium non sequitur ꝙ hoc accidens quod ē in me sedere iuxta postem: moueatur per se nec per accidens. Racio est. quia sibi repugnat motus. sic ergo est de loco quia sibi repugnat motus. ⁊ secundum opinionem recitatam includit respectū quendam ad vniuersū cui repugnat quod moueatur ¶ Ad secundum dico. ꝙ concauū orbis lune ꝯptum ad suam ꝯcauitatem est immobile. sed secundum disposicionem partiū mouetur continue. Igitur si aliquid nunc locetur ab vltima parte concaui orbis lune. ista parte recedente corrumpitur locus prior et succedit alius locus. ⁊ sic dico ꝙ nullo modo sequitur motus localis loci sed solum corrupcio ¶ Ad terciū dico ꝙ locus non mouetur motu qui conuenit. quia cum illo motu ē ꝯiunctus motus localis qui negatur a loco. ¶ Ad probacionē de planta crescente dico. ꝙ locus prior corrumpitur ex defectu locati. planta enim procedens quantum ad eius entitatem se habet ad totam plantam per augmentum sicut partes ad totum. parti autem in toto nō debetur locus: locus ergo prior corrumpitur ex defectu locati. Locus enim in actu requirit locatum in actu separato: quod repugnat parti in toto ¶ Ex predictis ergo possumus concludere. ꝙ locus distinguitur a superficie ⁊ est in predicamento quantitatis saltem reductiue. quia non video bene in quo predicamento alio ipsum ponatur. De immobilitate loci patet quomodo est immobilis. de quo tangetur in sequenti questione supra quoddam dictū francisci de marchia ¶ Respondeo ad primā que probat ꝙ locus sit respectus. Dico ꝙ continentia non est ipse locus nec econuerso: sed est quiddam sibi inexistens. Similiter locus non est ipsa vltimitas sed fundatur in superficie vltima corporis continentis ¶ Ad raciones que probant ꝙ locus est indistinctus a superficie: tangitur etiā una difficultas que etiam facit contra nos de corporibus glorificatis que sunt in celo empireo. et tamen non habent superficiem continentem. In qua vt dictū est oportet ꝙ fundetur racio loci. Dicit landulphus. ꝙ sancti non stabunt supra conuexū celi empirij. sic ꝙ totum corpus stet in vacuo. sed tota erunt in celo empireo. quid autem sit de hoc vere cum formidine est loquendum.

¶ De alia etiam difficultate que tangebatur. ꝙ celum est in loco cum ipsum mouetur localiter. et tamen non habet extra se aliquid continens. Dico ꝙ ipsum celum non est in loco quamuis tamen ipsum moueatur localiter: quod bene et ad longum declarabitur in questione sequenti

Queritur vtrum vltima spera sit ī loco per se. Et videtur ꝙ sic. Omne qd̕ ꝑ se mouetur localiter: ꝑ se est in loco. vltima spera ē huiꝰ modi ḡ ꝛc. Maioꝛ patet. qꝛ ideo dicitur motus localis qꝛ est ad locum tanq̄ ad terminū extrinsecum. motus vero capit denominacionē a termīo vt satis patere potest ex 3° ꝛ 4° hꝰ. Minoꝛ patet etiā ¶ Cōfirmat̄ rō. Cuicunq; īest motus ipi potest īesse terminus illius motus. sed celo īest motus localis. cuius terminꝰ ītrīsecus est vbi. qd̕ est ꝓcedens a circūscriptione locantis ḡ ꝛc. Maioꝛ patꝫ. Motus enim dicit quēdā tendenciā ad terminū ꝛ ē actus qd̄ē entis ī poᵃ ad terminū ḡ ꝛc ¶ Ad oppositū. Qd̕ est ꝑ se ī loco habet extra se aliqd̕ ꝯtinens. sed ꝓmū mobile non habet extra se aliqd̕ ꝯtinens ḡ ꝛ cē. Maioꝛ patet. qꝛ locus est vltīa supficies corporis ambientis. Minoꝛ patet. qꝛ extra celum nichil est ḡ ꝛc.

¶ Rndeo. vbi ꝓmo pono tres mōs dicendi ꝛ 2° ponā opinionē ꝓpriam

¶ Primus moꝰ dicendi est aureoli ꝛ est iste: ꝙ motus localis celi n̄ est ad vbi. sed ad sitū. ita ꝙ celum per suū motum ꝯtinuū nō acq̄rit aliud ꝛ alid̕ vbi sed tantū aliū ꝛ aliū sitū ¶ Iste moꝰ non pōt stare. Primo qꝛ assumit falᵐ. ī hoc. s. ꝙ dicit. ꝙ motus sit ad situm. secundū eī phm motus nō ē n̄ ī tribus generibꝫ. s. ī q̄ntitate q̄litate ꝛ vbi. Situs autē est alid̕ ꝓdicamentū ab istis ¶ Item aut accipit sitū ꝓ oꝛdīe ptiū ī toto. vel ꝓ oꝛdine ptiū ī loco. nō ꝓmo. qꝛ ad illud non mouetur celum. cū semꝑ eius partes habeant eūd̕ oꝛdinē ī suo toto. ¶ Si autem 2° mō ca assumat situm. sequitur tunc ꝙ celū habeat extra se ꝯtinens. qd̕ ē manifeste falsū ¶ Et ideo est secundo alius modus dicendi q̄ videtur egidij q̄ ponit. ꝙ dupliciter aliqͥd ē ī loco. vno modo secundū se totum. alio modo secundū suas ptes. ¶ Tūc dicit ꝙ celum nō est in loco secundum se totum. sed secundū ptes suas. hoc est secundū speras īferioꝛes q̄ comparantur ad ipm sicut ptes ad totum vel secundū aliū modū exponendi secundū ptes ipm ītegrantes q̄rum vna ab altera localiter ꝯtinetur.

¶ Sed iste modus dicendi non potest stare. ¶ Cum qꝛ supponit falsum. tū qꝛ non soluit ꝓpositū. Primo enim supponit falsum in hoc ꝙ dicit. ꝙ celum est in loco per speras īferioꝛes ¶ Contra hoc arguitur sic. nullū ꝯtinens aliquā est ī loco racione alicuius contenti. sed ꝓmum mobile ꝯtinet omēs speras īferioꝛes ḡ et cē. ¶ Confirmatur. qꝛ sicut non sequitur. A ē causa b. ꝛ b est causa c. ḡ a est causatum a c. sed magis sequitur ꝙ sit causa eius. cum qͥcqͥd ē causa cause est causa causati ¶ Ita in ꝓposito nō seq̄tur. vltimum celum ꝯtinet omnes speras īferioꝛes. ipse spere īferioꝛes continent elementa ꝛ alia īferioꝛa. ḡ celum vltimum ꝯtinetur ī alio loco. sed magis sequitur ꝙ celum continet omnem locū ḡ ꝛc.

¶ De modo eciam exponendi partes patet ꝙ supponit falᵐ. locus enī est separatus a locato: ꝛ tamen sunt cōtigua quarto huius. vna enim ps ē altera ꝯtinua ꝛ non sepata. 2° n̄ soluit ꝓpositum: qꝛ eo modo quo aliqͥd mouetur localiter est ī loco: sꝫ celū per se mouetur localit̄ ḡ ꝛc. ¶ Et idō ē aliꝰ moꝰ dicendi ꝯmentatoris ponētis ꝙ ꝓm̄ mobile nō ē ꝑ se ī loco: sꝫ solū ꝑ accīs rōe centri qd̕ ē ꝑ se in loco circa qđ ipm̄ celū mouetur. ita ꝙ eius motus nō dicitur localis eo ꝙ ſit ad locum. ſed eo ꝙ eſt circa locū ſꝫ enī motū ſe habe aliter nūc ꝙ̄ pꝰ ꝙ g̊ reſpectu centri celū ſe habet aliter ⁊ aliter ſecundꝫ eius motū girū iō ⁊c̄. ¶ Sed iſte mo9 nō pōt ſtare. Pᵒ ꝙ accipit falſum. nullum enim ꝯtinens eſt in loco ꝯtenti. ſed celum ꝯtinet terrā g̊ ⁊c̄. 2ᵒ eciam nō ſoluit ꝓpoſitū. ꝙ eodꝫ modo ꝗ mouetur localiter eſt in loco cum mo9 localis ſit ad locum. Sed celum ꝑ ſe non racione centri mouetur ſecundꝫ phos. non ſecundꝫ theologos. ſecundū fidem enim pͥmū mobile ꝯtinetur a celo empireo. ⁊ ideo ē in loco. ſecundū enī phos pͥmū mobile a nulla cōtinetur. ſed ꝯtinet oīa alia ¶ Sed hᵒ ſuppoſito eſt difficultas quō ipm̄ poteſt poni in loco. eadꝫ enim difficultas eſt ſecundꝫ fidē. ꝙ licet celum empireū non moueatur localiť. de9 tamē poſſet ipm̄ mouere. ⁊ tamen nō ꝯtinetur ab aliq̊ ¶ Et ideo dicam ad iſtam difficultatem. ꝙ celū mouetur localiter ⁊ tamen non eſt in loco nec mouetur in loco. ſed eo dicitur moueri ſic localiter. ꝙ ei9 motus ťminatur ad vbi ⁊ eſt circa locum.

¶ Ad cui9 euidenciā ē ſciendꝫ. ꝙ ē duplex vbi ſicut ⁊ circumſcripcio. Sicut enim duplex ē circūſcripcio ſcilicet actiua q̄ eſt corporis circumſcribētis ⁊ paſſiua q̄ eſt corporis circūſcripti ⁊ ꝯtenti. ita duplex eſt vbi videlꝫ paſſiuū. ⁊ illꝫ eſt ipi9 corporis locati ſiue locabil. ⁊ actiuū. ⁊ hoc eſt ipius corporis locantis. nūc ā iſta duo vbi ſunt eiuſdꝫ generis ¶ Ex q̄ ſequitur. ſi vnū iſtoꝝ eſt natum ťminare motum. ⁊ aliꝫ. Quandocūꝗ enim aliq̄ duo ſunt ei9dꝫ generis Si ad vnū eorum poteſt terminari aliquis motus. ⁊ ad aliꝫ. ſed ad vbi paſſiuū poteſt terminari motus localis. g̊ ⁊ ad actiuū qđ eſt eiuſdꝫ generis cum paſſiuo ¶ Tunc eciam dico vltra. ꝙ motus localis eſt duplex. quidꝫ qui terminatur ad vbi paſſiuū. ⁊ iſte motus eſt ille. q̊ qđcunqꝫ corpus locatū ⁊ in illo contentū mouetur in loco ¶ Alius ē mo9 localis qui terminatur ad vbi actiuū. ⁊ iſte motus ē ille ꝗ corpus aliqđ locans mouetur. non in loco ſꝫ circa locatum qđ ambit ¶ Tunc ex hoc ad ꝓpoſitum dico. ꝙ motus pͥmi mobilis non eſt ad vbi paſſiuū cum ipſum pͥmum mobile non ꝯtineatur in loco aliquo. ſed circa locatū vnde iſte motus dicitur localis. ꝙ videlicet eſt circa locatum. non ꝙ ipſum mobile ſit in loco. nec ꝙ moueatur ad locum. ſed tantum ꝙ mouetur circa locatum ſuum ¶ Et ſicut illud qđ mouetur localiter ad locū adquirit duplex vbi. vnū per ſe et hoc vbi paſſiuū ipſius mobilis ad locum ad quem mouetur. et aliud vbi per accidens. et hoc eſt vbi actiuū qđ locat illud circa qđ mouetur aliter nūc ꝙ̄ prius ¶ Sed eciam adquiritur ipſi locato circa qđ eſt motus vbi paſſiuū: qđ quidem ipſum locatum locatur ab ipſo ꝗ mouetur. tunc eſt circa ipſum nūc aliť ꝙ̄ prius ¶ Et ita patet ꝙ ipſa vltima ſpera non eſt in loco. nec per ſe nec per partes ſuas nec eciam aliq̊ alio modo: nec ſimiliter mouetur in loco. ſed tantum circa locatum modo predicto ¶ Sed hic ſunt duo dubia ¶ Primū dubium eſt iſtꝫ. quia ſecundum ipſum philoſophum loc9 eſt inmobilis. Si ergo celum mouetur ad vbi actiuū: non erit ſimpliciter inmobile. cū celū ſic loc9 ꝯtin

¶ Secundū dubiū eſt. ꝙ vltima ſperam ſicut p̄mū mobili nō habet vbi actiuū. niſi tantū ſecundū ſupficiem inferiorē ꝯcauā. cum erit ſecundum iſtam locata. ſed ip̄m tamen nō mouetur ſecundū iſtam inferiorē. ſed ꝑ ꝯuexam: q̊ eius motus non poteſt dici vniūſaliter nec ſimplicit̄ t̄minari ad vbi actiuū ſicut dictum eſt

¶ Reſpōdeo ad p̄mā difficultatē de immobilitate loci: q̄ eſt difficultas cuiuſcꝫ opinioni cōi. licet ſatis dc̄m ſit in q̄ōne p̄cedente. verūptamen ſic dicit franciſcꝰ de marchia. ꝙ locus eſt immobilis immobilitate oppoſita motui locali: q̊ mouetur corpꝰ locatū ad ip̄m locum: ꝗ locus determinat dependenciā locati ad ipſum.

¶ Sed ſi locus moueretur ſiue eciā eēt mobilis motu quo mouetur locatū ad ipſū. tunc locus non poſſet terminare dependenciam locati: nec locatum poſſet firmari nec terminari in loco magis ꝙ̄ econuerſo. vnde omē terminans dependenciam alicuius. debet eē non pendens dependencia illa. licet autē locus ſit iſto modo immobilis. aliquo tamen modo poteſt moueri. concauū autem orbis lune eſt locus ignis. ꝗ tamen non mouetur motu circulari. eſt tamen immobilis immobilitate oppoſita motui recto. q̊ mouetur ipſe ignis. qd̄ eſt locatū. vnde ſi orbis lune moueretur iſto motu. tunc non poſſet locare ignem.

¶ Sed ꝯtra ꝗ p̄mū mobile mouetur motu circulari. ſicut ꝗ orbes inferiores: et tamen eſt locus inferiorū omniū ¶ Reſpōdeo. ꝙ iſta diffinicio loci phi non eſt generalis de omni loco. ſed de aliquo ¶ Ad cuius euidenciam eſt ſciendū: ꝙ perfectus locus habet p̄mo reſpectu locati racionem continendi. locus enim continet locatum. et iſta racio eſt communis tam loco naturali ꝙ̄ mathēco

¶ Secundo habet racionem figendi ipſum locatum. localiter enim innititur et ſuſtentatur in ipſo loco in q̄ēndo.

¶ Tunc dico ꝙ locus eſt duplex. vnus perfectus habens racionem vtrāqꝫ predictarum reſpectu ſui locati.

¶ Et iſto modo celum eſt locus iſtorum leuium. ꝗ terra iſtorꝫ grauium

¶ Et talis eſt immobilis neceſſario immobilitate oppoſita motui q̊ mouetur ipſum locatum ad ip̄m. Alius eſt locus qui reſpectu ſui locati habet tantum vnam racionem videlicet continendi. ſolum autem ꝯtinꝫ locatum. non autem ſuſtentat ipſū

¶ Iſto modo celum eſt locus ſperarꝫ inferiorū. Illa enim continet eas: ꝙ non ſuſtentat et ille locus non oportet ꝙ ſit immobilis immobilitate oppoſita illi. Non enim proprie terminat eius dependenciam. tantūꝫ enim continet ipſas. et ſic aliter poſſimus nos expedire breuiter de huiuſmodi difficultate ſicut ſuperius. ꝙ locus ꝯ̄ptum ad eius ſubiectum vel ſubſtratum non eſt immobile. licet ꝯ̄ptum ad eius entitatem formalem formalem ſit immobilis ¶ Ad ſecundū dubium reſpondeo. ꝙ ſpera iſta vltima. nec per ſuperficiem nec per inferiorem nec eciā per ſuperiorem. et nec vna nec alia eſt locus aliorum. ſed ipſum totum celum. licet ipſa ſuperficies inferior ſit racio immediata continendi. et ita id qd̄ mouetur eſt ipſum corpus et ſecundum vltimamqꝫ ſuperficiem mouetur. licet immediate pars vna. vel ipſa pars inferior ¶ Ad racionem in p̄ncipio et ad eius confirmacionē patet ex predictis

Queritur vtrū ꝑ aliquā potenciā idē corpus numero posset simul locari in diuersis locis. videtur ꝙ nō ¶ Impossibile est idē ad se referri diuersis relacionibꝫ. sed si idē corpus numero eēt simul in diuersis locis hoc sequeretur ergo ꝫc. Maior patꝫ quia opposita inferunt ꝯdictionē. Minor ꝓbatur. quia tunc idē posset eē superius et inferius seipso ⁊ respectū alterius ⁊ eiusdē ⁊ simul dextrū ⁊ sinistrū ⁊ sic de aliis reuolucionibꝫ oppositis secundū situm. Similiter ꝓpinquū ⁊ distans sunt relaciones ꝯtrarie. sic simile ⁊ dissimile. sed si idē eēt i diuersis locis posset eē eidē simul ꝓpinquū ⁊ distans. quod est ita inconueniens sicut ꝙ idē secundū eandē qualitatē sit eidē simile ⁊ dissimile ergo ꝫc. ¶ Item sequitur tunc ꝙ idē posset simul moueri ⁊ quiescere. ⁊ i uno loco habere operacionē sensitiuā ⁊ in alio nō. hoc implicat ꝯdictionē ergo ꝫc. Probatur prima ꝯña. Quia in vno loco posset moueri ⁊ in alio quiescere. vnde si lapis eēt in vno loco posset ibi ꝓici ⁊ moueri. ⁊ in alio loco non. Probatur 2a ꝯña. quia in uno loco aliquid visibile potest eē ⁊ in alio loco non. ⁊ ita simul videretur ⁊ nō videretur idē visibile

¶ Ad oppositū est hugo de sacramentis parte 4a capitulo 2o dicens: qui fecit vt vnū corpus sit in vno loco ipse fecit quomodo voluit. ⁊ si voluisset aliter facere potuisset ¶ Respondeo. vt sic procedam. Primo enim recitabo vnā opinionē cum suis fulcimentis. Secundo ponā opinionē ꝓpriam. quam ꝓbabo. ⁊ tres regulas ponam ꝓ racionibus soluendis ¶ Quantum ad primū est communis opinio omniū doctorum antiquorum: ꝙ impossibile ē per aliquā potenciā creatam vel increatam. idem corpus simul ⁊ semel eē in diuersis locis. Hanc autem opinionē multi diuersimode ꝓbant. ꝓbant enim sic ꝓbat vnus doctor. Quodcunq; aliquid quod est de potencia agentis pōt fieri indifferenter secundū varios modos. si idē est receptibile illius secundū vnū modū. possibile ē fieri secundū quēlibet aliorum modorum. sed ex parte agentis primarii cum sit virtutis ⁊ potencie infinite est equalis possibilitatis ⁊ vnū corpus fiat simul in diuersis locis: secundū quēcunq; modū pluralitatis. ergo si pōt ꝑ vnū modū pluralitatis. pōt secundū quemcunq;. sed impossibile est ꝙ deo agente idē corpus sit vbiq;: quia hoc est ꝓprium deo. ergo similiter est impossibile ꝙ idē corpus fiat i diuersis locis ¶ Preterea idē quod implicat ꝯtradictionē manifestam nulli potencie est possibile vel virtuti. sed idē corpus eē in diuersis locis implicat manifestā ꝯtradictionē ergo ꝫc. Minor ꝓbatur

¶ Tū quando ponitur in vno loco. poterit eē ꝙ ibi sit gelu et frigus. ⁊ in alio loco non. quia forte eēt iuxta ignem. ⁊ sic simul habebit frigus et non habebit frigus ¶ Tū etiam quia in vno loco poterit sumere cibum ⁊ ibi non esuriet. ⁊ in alio non sumeret cibū quia non erit in loco in quo sibi ministretur ⁊ sic esuriet ⁊ nō esuriet sumeret ⁊ non sumeret ¶ Tū ꝑ ꝙ gallina hic existens poterit n̄ mori. ⁊ alibi existens poterit mori ⁊ comedi quia inuenietur ab aliquo. Similiter de aliquo homine hic ꝓpter intemperiē aeris erit infirmus ⁊ forte morietur. ⁊ alibi ꝓpter temperiē non erit infirmus. ⁊ sic erit infirmus ⁊ nō infirmus sanus ⁊ non sanus viuus ⁊ non viuus. que omnia manifestam implicant ꝯtradictionē ergo ⁊ [illegible]

¶ Alius doctor arguit ſic. ¶ Termini loci ⁊ locati ſunt ſimul. gͦ ſi locatum eſt extra terminos ſui loci. n̄ erit extra terminos ꝓ̇pos ſuos

¶ Item ſi idem corpus eēt ſimul ī diūſis locis: erit una mutatioē aut duabus. non una. ꝗ una mutaº ē idē ad vnū terminū. nec duabꝫ. ꝗ nec eēnt eꝰdē ſpēi hº meᵗᵉ. nec alterꝰ ⁊ alterꝰ ſpēi. ꝗ termini eēnt ꝯtrij. et ſic motus eēnt ingpoſſibiles

¶ Confirmatur termini motus ſunt īgpoſſibiles hº hꝰ. ſed quecunqꝫ duo vbi poſſunt eē termini motus eiꝰdē ꝗ poteſt corpus moueri ab uno vbi in aliudꝫ. gͦ quecunqꝫ duo vbi circa idē corpus erunt ingpoſſibilia

¶ Confirmatur 2º. ꝗ impoſſibile eſt: ꝙ aliqͩ moueatur de loco ad locum ꝗn ꝑdat ꝑmū locum. aliter non moueretur ſed ibi ſtaret ¶ Preterea Impoſſibile eſt eandē naturam numero eē ſub diuerſis formis ſubſtācialibus. ſed hoc poſito hoc ſequeretur gͦ ⁊c. Minor ꝓbatur. ꝗ ſi idem cibus eēt in diuerſis ⁊ a diuerſis animalibus in illis exiſtentibus ꝯmederetur. nutritur tunc vtrumqꝫ animal ⁊ ꝯūtitur illudꝫ in ſubam ſuā. et per ꝯñs eadem materia nutrimēti iꝰ informabitur forma vtriuſqꝫ nutritis/ 2º ꝓbatur eadē minor ſic. ꝗ ꝑ iº inſtanti quo idē lignū eēt in diuerſ locis ⁊ in illo ſint duo ignes. et ſi agant in illudꝫ lignū corrumperent illud. ꝗ non poſſet reſiſtere vͦtuti agētis. ⁊ inducerent formam. nō eadē cum agentia ſint diuerſa. gͦ aliā et aliam in eandē materiā ¶ Preterea ſequeretur. quandocunqꝫ paruꝰ ignis poſſet ꝯburere oīa ꝯbuſtibilia. haberet enim hic ꝯbuſtibile poſitū ⁊ ibi aliudꝫ ⁊ in 3º loco tertiū. et ſic de infinitis locis ¶ Tunc ſic. Omne potens in multa paſſiua. poteſt ſimul in paſſum magnum integratum ex omnibus illis. gͦ aliquis ignis paruus in aliquod magnum conbuſtibile ¶ Iſta opinio non placet. et ꝓpterea pono opinionem ꝓ̇piam ⁊ dico ꝙ non repugnat diuine omnipotencie. idem corpus eſſe locatum in diūſis locis ſimul et ſemel/ ¶ Hec opinio ꝓbatur ſic. Illudꝫ qdꝫ non includit repugnantiam ex terminis: nec manifeſtum impoſſibile: non eſt impoſſibile diuine potencie. ſed facere idem corpus in diuerſis locis. non includit aliquā contradictionem ex terminis nec eciam manifeſtū impoſſibile vt patebit ſoluendo raciones in oppoſitum quas iſti adducunt gͦ et cē

¶ Preterea cum unitate prioris ꝯſtat pluralitas poſterioris ſine aliqua ꝯtradictione: ſed vbi ſunt poſteriora ipſi corpori. vt patet cum cauſentur ex circumſcriptione locati et loci gͦ ⁊ cetera. Maior patet exemplis infinitis. vnde apparet quando aliqͩ ſecundum racionem. cum ſint reſpectus intrinſeci aduenientes de qꝫbus uidetur ꝙ poſſunt pluraficari et hoc fundamento eodem manente. vt ſuper unā et eandem albedinem poſſunt fundari plures ſimilitudines. ⁊ in eodē fundamento plures paternitates. cum relaciones multiplicētur ad multiplicationem vnius vel alterius extremi ¶ Cum ergo ipſum vbi dicat reſpectum extrinſecum aduenientem. non uidetur eſſe aliqd̄ impoſſibile. ꝙ ſit multiplicatio ipſorum ſtante vnitate ipſius ſubiecti

¶ Et ſi inſtet aliquis dicendo. ꝙ verum eſt ꝙ plures res poſſunt in eodem fundamento fundari. hoc eſt ꝗndo vnum eorum non adequat ſibi totum fundamentum. vnū quidem ſꝫ adequat totum locatum ¶ Contra hoc videtur cōe dictum. Nam reſpectus qui oritur ex natura fundamenti magis videtur adequari fundamēto ꝙ̄ ille qui extrinſecus adueīt ceteris paribus. ſed ad duos termīos poſſunt ēē in eodꝫ fundamento duo tales reſpectus ex natura rei fundamenti. Vt due equalitates ad duo ꝙ̄pta equalia: g° ſine racione eſt talis modus dicendi ¶ Preterea ꝙ̄cꝙ̄ deus poteſt facere in genere cauſe efficientis mediante cauſa ſecunda. pōt īntrinſece ꝑ v̇tute ꝓ̇pa et ſine illa. ſed deus mediante ſacramento vel ſacramentaliter poteſt facere. ꝙ idꝫ corpus numero ſit in diuerſis locis vt in diuerſis altaribus. g° hoc poterit in v̇tute ꝓ̇pa et ſine ſacramēto ꝗ qdꝫ poteſt de xp̄o corpore poteſt de corpore quocumqꝫ alio g° ꝑ cc̄. Minor patet. Illa enim eſt vera ꝓpoſicio apudꝫ omnes theologos ꝑ antiquos et nouos. Et eciam maior poteſt probari ſic. Omnē ꝯtinens cauſalitatē alicuius perfectiori modo ꝙ̄ illud: ī qdcumqꝫ poteſt mediante illa cauſalitate. poteſt in v̇tute ꝓ̇pa. ex quo illam cauſalitatem continet ꝑfectiori modo. ſed deus continet omnē cauſalitatem effectiuā cuiuſcumqꝫ agētis ſecundarij eminenter. cum omnis cauſalitas effectiua dicat aliquam ꝑfectionem. et deus ſit infinite ꝑfectionis et nulla perfectio ei deficiat g° ꝑ cc̄. Non ſic eſt de cauſalitate intrinſeca ꝗ illa includit aliquā imꝑfectionem licet ꝙ̄ptum ad id qd eſt ꝑfectionis ꝯtineatur a deo eminenter ¶ Cōfirmatur. vbicumqꝫ deus poteſt facere aliqdꝫ corpus naturale non ſub modo ſuo naturali: poteſt idꝫ facere ſub ꝓ̇prio modo naturali. ꝗ in primo ſūt 2° mirabilia. in ſecundo tantum vnum

Sed deus ſecundꝫ fidem facit corpꝯ ſuum ſacramentaliter idꝫ non ſub modo naturali: ſimul in diuerſis locis. g° ꝑ ſine ſacramento hoc poteſt facere: g° ꝑ cc̄. ¶ Preterea. nō minꝯ inconueniens eſt duo corpora ēē ſimul in eodꝫ loco. ꝙ̄ idꝫ corpus ēē ſimul in diuerſis locis. ſed primum eſt deo poſſibile g° ꝑ ſecundꝫ. Maior eciam patet ſecundꝫ principia opiniōis ꝯrie ꝑ eciam philoſophi. ꝗ phī oīo ponerent repugnanciam inter duo ꝙ̄pta reſpectu eiuſdꝫ loci: eo ꝙ vnū ꝙ̄ptm expellat aliudꝫ ꝙ̄ptum. Minor ꝑ̄ patꝫ ꝑ ſubtilitatis dotem in reſurrectione xp̄i ꝑ de corpore glorificato: ꝑ de corporibus ꝑ̄ in fine iudicij. cum in tam parua valle ioſaphat iudicium debeat fieri ꝑ ſi qdꝫlibet corporum locum occuparent. ibi non poſſent recipi ¶ Iſta tamen opinio licet multum videatur ſecundꝫ ſenſū et naturam impoſſibilis volentibus tamen ſeqꝫ veritatē non debꝫ reputari impoſſibilis. cum eciā de facto iā fuerit factū miraculoſe. Certū eſt enim ꝙ beatus Iacobꝫ eodꝫ die quo celebrauit miſſam interfuit ſepulture beate marie. ꝑ hoc manifeſtū miraculū ꝙ̄ptum ad hāc opinionē non debet inducere ¶ Hijs viſis ꝓ̇no tres regulas vel ꝓpoēs ꝑ multis racionibus in hac materia ſoluēdis ¶ P° ē iſta. q̄cumqꝫ ſunt priora ipſo vbi eſſentialiter. vniformiter īſūt corpori ꝙ̄uis hēat diūſa vbi. ꝗ nec poſteriꝯ: nec ſit natura variabilis ꝑ variaciones vbi. h pꝫ. Priꝯ enim eſſentialiter nō variatur ꝑ variacionē poſterioris ſed poſteriꝯ bnꝫ variatur ad variacionē prioris. q̄ ꝑ̄ ſit ſunt nͣa cū aliqͣ: ſit variatͣ cum 1° ¶ 2ͣ reͣ ē. ꝙ ſi paſſum exiſtens in vno loco recipit formam a duobus agentibꝫ ſibi ibidem approximatis: ſic ipſum paciebatur in duobus locis existens ab eisdem sibi in illis duobus locis approximatis & hoc de passione absoluta. ¶ Hec patet. quia ad hoc quod patiatur paciens ab agente recipiendo illam formam non oportet nisi quod sit in potencia passiua & agens habeat formam actiuam & sint debite approximata. siue in hoc vbi siue in illo sit approximatio nichil differt quantum ad actionem que est ad formam absolutam. Sed passo posito in duobus locis ipsum habet eandem potenciam passiuam ad formam absolutam: & actiuum habet eandem potenciam actiuam. & eo modo potest sibi approximari vt est in loco isto sicut in alio ergo eodem modo quantum ad omnem formam absolutam a quocumque actiuo sibi approximato patietur siue in isto loco siue in alio. sicut si tantum esset in vno loco & esset agens approximatum sibi ad inducendum formam absolutam. quia non oportet quod eadem patiatur loquendo de respectiuis que sunt simul in natura cum ipso vbi vel posteriora quia ipsa possunt variari sicut & vbi. vt probatum est in prima regula. ista regula magis patebit in respondendo ad raciones in speciali

¶ Tercia regula est ista. quod sicut corpus in vno loco existens haberet se in racione actiui ad diuersa sibi approximata in illo loco. sic ipsum existens in duobus locis: se habet ad eadem approximata in illis duobus locis. Hec patet ex posicione precedente

¶ His visis patet ad raciones primi doctoris

¶ Ad primam potest dici vno modo. quod creatura non est capax omnis vbi sic quod sit vbique propter sui limitacionem licet ex parte dei non sit repugnantia ¶ Deus enim potest in omnem visionem & secundum omnem modum visionis: non tamen in quocumque oculo potest causare quemcumque et quomodocumque. quia non quilibet oculus est susceptiuus cuiuscumque et qualiscumque visionis licet illa repugnantia non sit ex parte dei. Similiter potest dici in proposito. quod repugnancia creature est quod sit vbique et quod habeat omne vbi simul: licet non repugnent sibi successiue.

¶ Aliter dicatur. quod non repugnat potencie diuine facere aliquam creaturam esse vbique. ¶ Et quando dicitur. hoc esse proprium dei. ¶ Dico quod aliter deus esset vbique & aliter creatura. ¶ Deus non est vbique localiter. sed secundum presenciam potenciam & essenciam per sui immensitatem. non sic est de aliqua creatura.

¶ Ad secundum nego minorem ¶ Ad primam probacionem de calore & frigore patet ex predictis regulis: applico & dico. quod aqua siue gelu infrigidans & ignis calefaciens sic in diuersis locis existentes. aut sunt equalis virtutis in agendo aut vnum excedit aliud. Si sint equalis virtutis & sint approximata. habent vnum vbi & vtrumque impedit aliud ita quod neutrum ageret ad aliquem effectum inducendum. in quo passum magis assimularetur vni quam alteri.

¶ Et eodem modo dico quando sunt approximata eidem corpori in diuersis locis existenti vt per regulam terciam. Si autem non sint equalis virtutis ita quod vnum vel simpliciter sibi assimilet passum vel magis quam alterum: Tunc eodem modo si fiant in diuersis locis sicut erit. quia non est maior difficultas sic vel sic. quam si ignis & aqua conueniantur simul. et non negatur posse fieri. aliter et idem corpus approximatum igni et aque. quod corpus habet idem vbi. quod oportet dicere ad euitandum contraria in eodem passo. hic facilius vel eque facile vitare pt ɔcuz

¶ Ad aliam probacionem de fame &

ſaturitate ⁊ ſiti ⁊ de aliis. ¶ Dico ꝙ fames eſt appetitꝰ frigidi ſitis vero humidi. Iſte vero appetitus vel eſt naturalis vel voluntariꝰ ⁊ ſenſitiuꝰ. ſiue ſic ſiue ſic dicit aliq̄d abſolutum. idcirco non variatur ꝓpter variacionē vbi ex p̄ma ꝓpoſicioē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſi hic ſaciaretur ⁊ ceſſaret appetitus. ceſſaret ⁊ alibi. licet non ex cibo ſumpto alibi ſicut hic ſtatim dicetur de morte ¶ Ad aliam ꝓbacionem de morte et vita dico vnū generale poſtea applicabo. ꝙ tā mors ꝙ̄ vita dicunt aliq̄d abſolutum priuatiuū vel poſitiuū. ⁊ per ꝯn̄s non variatur ꝓpter variacionē vbi iuxta p̄mā ꝓpōnem. Si ergo moritur hic moritur ⁊ ibi. ſed tamen non ſequitur vulneratur hic ergo vulneratur ⁊ ibi. quia vulneracio dicit diuiſionē ꝯtinui vt hic ab aliquo diuidente hic. ſed tamen verum eſt. ꝙ ſi hic habet vulnus ꝙ habet ⁊ alibi. dico tunc de gallina ꝙ ſi comeditur hic ꝙ ipſa remanebit alibi ⁊ non comeditur alibi niſi vbi recipitur a comedente ¶ Ad aliud de temperie ⁊ intemperie aeris ſanitate et infirmitate patet per terciam ꝓpōem. videas quomodo ſe haberent facientia temperiē ⁊ intemperiem ſanitatem vel infirmitatē approximata alicui corpori exiſtenti ī vno loco. puta ſi vnū vinceret aliud vel ſint equalis virtutis. ꝙ eodē modo ſe habebunt ad illud poſitum in diuerſis locis ¶ Ad rōes alterꝰ doctoris

¶ Ad p̄mam dico. ꝙ locum ⁊ locatū eē ſimul poteſt eē multipliciter vno modo ſimultate p̄ſencialitatis. ſic ꝙ locatum ſit p̄ſens loco: ⁊ iſto modo bene ſunt ſimul. ꝙ vnū ab altero preciſum non eſt nec ſeparatū ¶ Alioᵒ ſimultate adequacionis. ſic ꝙ vnū altero adequatur. ⁊ iſto modo bene erunt ſimul ¶ Alio modo tali ſimultate ſic ꝙ ip̄m locatum non poſſꝫ adequari nec menſurari alicui alteri loco ⁊ ſic non ſunt ſimul ¶ Ad ſecundū dico ꝙ loquitur de duabꝫ mutacionibus alterius ⁊ alterꝰ ſpēi: vel eiuſdem. Si ſint ad terminos eiuſdē ſpeciei. tunc motus erūt eiꝰdem ſpeciei. Si ſint alterꝰ ſpēi. ſic et motus. vnde nec motus haberet maiorē impoſſibilitatē ꝙ̄ termi. cum autem termini ſint impoſſibiles et motus ¶ Ad ꝓbacionem illam quia duo accidencia ⁊c. verum eſt de accidentibus ꝑfectis vel ſe habentibus per modū actus p̄mi. nō ſic eſt motꝰ

¶ Ad ꝯfirmacionem ꝙ termini ſūt impoſſibiles. verum eſt de terminis p̄mis motus. non autem de terminis ꝯcomitantibus. Termini p̄mi cuiuſlibet motus ſunt habitus ⁊ priuacio Concomitantes autem ſunt q̄ ꝯiunguntur cum predictis. ⁊ iſti poſſūt eē priuatiui termini ¶ Ad ſecundā ꝯfirmacionem nego aſſumptum

¶ Ad terciam racionem concedo maiorem ⁊ ſecundū eandē ꝑtem ſꝫ nego minorē ¶ Ad p̄mam probacionem de cibo et alimento dico. ꝙ idē fieret ſi duo ſtomachi eēnt in eodem loco. ⁊ cibus ille eſſet in vtroqꝫ. tunc enī virtus vna totaliter vinceret aliam ⁊ totum verteret in ſuū corpus. vel eēnt equalis virtutis. tunc equaliter verterentur de alimento. hoc in ſuum corpus ⁊ hoc in ſuum corpus. ita ꝙ eodem modo ſicut haberes dicere de ſtomachis animalium ſimul exiſtentibus. ⁊ cibo recepto in vtroqꝫ: ita ſimiliter dico hic iuxta ſecundam propoſicionem ¶ Ad aliam probacionem de ignibus approximatis vni ligno patet per ſecundam regulam. Eodem enim modo ſicut ſi iſti duo igſ̄es eēnt approximati ligno exiſtēti in vno loco. videas g° tunc quō ſe habebunt eidem ligno in diuerſis locis exiſtenti ¶ Ad alidꝫ de paruo igne patet per ſecundam regulam ꝛ eciam per terciam. et eodꝫ modo q̄ ſe haberet ille paruꝰ ignis in vno loco exiſtens ad illa ꝯbuſtibilia ꝓxīa ſibi approximata. vide g° quomō ibi eodem modo hic ¶ Hijs viſis reſpōdeo ad raciones ꝑncipales ¶ Ad primam dico: ꝙ non eſt impoſſibile. ꝙ relaciones oppoſite poſſunt eidem ineſſe ſecundꝫ diuerſa fundamenta. illa g° que ſunt niſi quaſi fundamēta illarum oppoſitarum relacionū poſſunt eē cauſe ꝙ actu ſint oppoſite relaciones. Non enim eſt inconueniens corpus habens vbi inferius ꝛ ſuperius eē inferius ꝛ ſuperius. Nec mireris ꝙ relaciones ſuperioris et inferioris fundentur in vbi licet vbi ſit reſpectiuus. et vnus reſpectꝰ pōt in altero fundari ¶ Declaratur predicta ſolucio exemplo. et idem poteſt alicui eē ſimile ſecundꝫ albedinem ꝛ dꝫſimile ſecundꝫ aliam formā ¶ Ad aliam racionem ꝙ idem moueretur et quieſceret ¶ Dico ꝙ mouere ꝛ quieſcere ſecundꝫ locum. ſiue ſunt ſimꝫ cum vbi. vel poſterius variabitur ad variacionē vbi p̊oris iuxta predictas regulas. et ita poterit ī vno vbi quieſcere localiter et in aº mouere. et quieſcere hic localiter nichil alidꝫ eſt ꝙ̄ habere continue idem vbi hic et nūc ꝛ p̊us. Et mouere nichil aliud eſt ꝙ̄ habere alidꝫ et alidꝫ et alidꝫ vbi. Sicut enim poſſibile eſt ꝙ vnum corpus habeat hic vnū vbi ꝛ alibi plura. ſic poterit in vno quieſcere et in alio moueri ¶ Et ſi arguis g° poterit in vno vbi moueri ad ſeipſum vt in alio vbi in quo eſt, et ita accedere ad alidꝫ vbi in quo ē et ita vel expelleret ipſum de primo vbi. ꝛ tunc eſſet incompoſſibile ſibiipſi ſecundꝫ locum. vel non expelleretꝫ et ita ſequeretur ꝙ duo corpora eēnt ſimul ¶ Similiter ſi eēt animatum poſſet ſeipſum mouere pellendo et ꝯtrahendo. et poſſet per ipſum idem homo habens in illis vbi facere coreas et magnū exercitum in campo ꝛ multa alia que videntur intellectui ſtupenda ¶ Et iterum loqui et tacere ꝛ facere et diſputare cum ſeipſo ¶ Rñō et dico ꝙ hec ſunt puerilia. Si enim queratur racio eorundꝫ ꝗbus agitꝛ nulla eſt difficultas ¶ Dico igitur ꝙ idem corpus non expellit ſe. nec ſequitur illudꝫ quod tu dicis. ꝙ 2º corpora eſſent ſimul in eodem loco quia ſunt vnū ¶ Ad illa alia que adducūtur de corea et exercitu non video iṁpoſſibile deo ¶ Ad alidꝫ de fabulacione et dꝫputacione cum ſeipſo Dico ꝙ ſi loqui ꝓſupponat actum ymaginacionis et intellectus et iſte ꝗdem eſt in pluribus locis iſte talis erat vbicumqꝫ ipſe fuerat loquens. Si ā non eſt niſi informacio vocis. inſtrutis naturalibus in aere percuſſis poteſt hic formari et ibi non. et ibi tacebit ꝛ hic loquetur. et hic tenebit tenorem et alibi ceſſabit. ꝛ hic extra aerem exiſtens attrahet aerem. ꝛ in aliquo loco exiſtens non poterit attrahere aerem. Ita eciam concedo ꝙ nichil qdꝫ eſt in vno vbi poterit mouere corpus ſuum vt eſt in alio vbi pellendo vel contrahendo. quia per ꝯemplitatem corporis nō auferꝛ racio mobilis nec motꝰ ab ipſo:

¶ Et ſi arguitur. mouetur g° nō quieſcit. quieſcit g° non mouetur. g° ſimul quieſcit et non quieſcit: mouetur et non mouetur ¶ Reſpōdeo et dico. ꝙ quieſcere hic vel in hͦ loco non infert ſimpliciter non moueri ſed arguit non moueri in hoc vbi quieſcit. ita ꝙ iſte affirmaciones quieſcere ⁊ moueri non inferunt oppoſitas negaciones. p̄mo eſt fallacia ꝯſequentis. quia antecedens verificatur in reſpectu ad vnū terminū. et conſequens reſpectu cuiuſcumqꝫ termini negatur. ¶ Per qđ patet ad vnam aliam ꝓbacionem principalis racionis de aliquo viſibili ꝙ ſimul videretur ⁊ non videretur. Non enim ſequitur. non videtur hic gͦ non videtur ſed eſt fallacia conſequentis gͦ ⁊ cẽ

Queritur vtrum vacuū poteſt eſſe in natura. Et videtur ꝙ ſic ¶ Omne qđ mouetur vel recipitur in pleno vel in vacuo. non recipitur in pleno. quia tunc duo corpora eſſent ſimul. gͦ in vacuo qđ eſt propoſitum ¶ Item arguitur tali experimento. Expertum eſt: ꝙ vas plenū cineribus tantum recipit de aqua. ſicut ſine cineribus. qđ nō eſſet niſi in cineribus eſſent aquee cauitates. in quibꝫ aqua reciperetur

¶ Item ſi poneretur candela cuiꝰ infima pars firmatur in inferiore parte vaſis pleni aque. ita ꝙ flamma excederet aquam in q̄titate palmi et poſtea ſuperponatur vrinale: expertum eſt ꝙ extinguetur candela. ex quo ſequitur ꝙ ſit dare vacuum in rerum natura. Probatur ſequela. quia quero ꝙ̄ occupat locum flamme ignis iam extincti. non aqua de nouo generata vel preexiſtens. quia in centuplo eſt rarior ignis ꝙ̄ aqua. ⁊ ꝑ conſequens maiorem occupat locuꝫ ꝙ̄ aqua. Similiter in decuplo excedꝫ raritatem aeris. et per conſequēs idē argumentum eſt de aere. gͦ in aliq̄ parte erit vacuum vbi erat flāma ¶ Confirmatur. quia flamma corrūpit partem aeris. et ibi non poteſt aqua generari per actionem ignis: nec per in tantum rarefieri gͦ ⁊ cẽ

¶ Item accipiatur aliquod vas duri metalli et repleatur aqua tempore frigido. ſi accidat ꝯgelacio prius congelabitur pars ſuperior. et ipſa congelata minorem locum occupabit gͦ infra latera relinquitur vacuū. quia ſuppono ꝙ non poſſit ſubintrare aer et ſuppono eciam qđ eſt manifeſtū ꝙ ſcilicet omne condenſatum minorem locum occupabit ¶ Item Accipiantur due tabule rotunde omnino plane. ita ꝙ applicentur ad inuicem ſine medio aliquo. ⁊ pono ꝙ ſit eiuſdem ſpiſſitudinis et ponderoſitatis vtraqꝫ pars ſuperioris tabule. ¶ Poſtea pono ꝙ filum erigatur ī centro tabule ſuperioris. que ſi leuetur mediante filo. ſequitur vacuū circa partes centrales ¶ Probatur ſic. Prius enim aer extrinſecus ꝑuenit ad partes circumferenciales ꝙ̄ centrales. ſimul tamen et equaliter diſtat tabula ſuperior a tabula inferiori ſecundum omnem partem. ergo in illo priori erit dare vacuum ¶ Si dicatis ſecundū philoſophum ſecundo de anima. corpora non poſſe ſe tangere in aere vel in aqua niſi mediante aere vel aqua. et ideo diceretur ꝙ aer intercipitur ꝙ rarefit ¶ Contra ſuppono ꝙ ille tabule conſtringātur ad inuicem loco ſtrictiſſimo. vbi aer n̄ poſſit rarefiri. vel ad minus ꝙ̄ ſufficiat ad replendū. quouſqꝫ aer exterior occurrat. vel eciam ſuppono. ꝙ iſte due tabule ſint ferree et ignite. ¶ Certum eſt ꝙ tunc non dimittent aerem intercipi. quia propter earum actiuitatem totum corrumperent. Suppono iſtud eciam ꝙ ſuperior tabula applicetur aque: certum eſt ꝙ tunc nichil poteſt intercipi. ꝯ redit difficultas ¶ Item vacuum ē ſpacium ab omni corpore ſeparatum poſſibile tamen recipere. ſed ſpacium ſubtra celum eſt hu9modi vt certum eſt ſecundū theologos g° ꝯ ē ¶ Item prius poteſt abſolui a poſteriori. Sed locus eſt prior ipſo locato omni g° ꝯ ē

¶ Ad oppoſitum eſt phs in hoc capitulo. probans ex intencione non eē vacuum in rerum natura ¶ Reſpondeo In iſta queſtionē ſic procedam. Primo enim videbitur Si eſt poſſibile dare vacuū ¶ Secundo videbitur. Si ipſo poſito in eſſe motum in ipſo poſſet eſſe motus ¶ Quantum ad primum articulum premitto. ꝙ intelligo per vacuum. Pro quo ſciendū. ꝙ per vacuū nichil aliud intelligo niſi ſpacium ab omi corpore ſeparatū aptum natum tamen recipere corp9 Et hec videtur doctrina ariſtotil 4° huius. Hoc premiſſo videtur michi ponendas eſſe duas propoſiciones ¶ Pª propoſitio eſt iſta. ꝙ ſecundū naturam non poteſt dari aliquid ſpaciū tale ſeparatum ab omni corpore ſecundum naturam: poſſibile tamen recipere aliquid corpus tale. Hec propoſicio probatur. Omne naturaliter locatum. habet aliquā conueniencīa naturalem cū ſuo loco naturali. ſed nullum corp9 locatum poteſt habere conuenienciam naturalem cum tali ſpacio ſeparato ipſius receptiuo. g° non poteſt poni tale ſpacium ab omi corpore ſeparatū corporis tamen receptiuū. qd' ſit loc9 eius. Maior patet p arꝫlem 3° hu9 et eciam apud oma phos eſt ſatis manifeſta. Minor eciam patet. ꝙ tale ſpaciū ſeparatum nullius eſt nature. Non enim videtur eē niſi quedā priuatio g° ꝯ eē ¶ Item ſequitur. ꝙ iſta corpora inferiora non poſſent ſeruari. hoc eſt impoſſibile apud naturā g° ꝯ ceteris. ꝯſequentia probatur. Nam ſecundū philoſophum primo metheororum. latio inferior ꝯtingitur lationi ſuperiori. vt tota virtus inde gubernetur. et ſtat in hoc ꝙ cum agēs ꝯ paciens in natura vel per ſe vel per aliud ſint approximata. ſic ꝙ ſi aliquid inferius debeat ꝯſeruari in virtute alicuius planete: planeta primo diſponit aerem et alterat. et per ꝯſequens ſit ꝯſeruatio in iſtis inferioribus ¶ Secunda propoſitio eſt ꝙ credo ſaluo meliori iudicio: ꝙ vltima ſpera ſtante. deus poſſit omnia interimere et infra ſperam corrumpere ¶ Hec propoſitio probatur ſic. Quecunqꝫ creata ſunt a deo eſſencialiter diſtincta et abſoluta. et ab altero ſuo non dependēt: deus poteſt vnum ꝯſeruare omnibus aliis corruptis ꝯ adnichilatis. ſed celum et iſta inferiora ſic ſe habent vt patet: Celum enim eſt abſolutum et diſtinctum eſſencialiter non dependens ab iſtis inferioribus vt patet g° ꝯ ē Nō enim videtur impoſſibile. quin deus poſſet facere. licet eſſet contra naturam. ꝙ a terra vſqꝫ ad celum. nec aer eēt nec ignis nec aliquid corpus ¶ Ex quo ſequitur ꝙ per potenciam diuinam poteſt eſſe ſpacium ab omni corpore ſeparatū. aptum natum tamen recipere corpus ¶ Iterum poſſet terrā creare et aerem et alia et ita eē infra celum ſicut prius. Et omnes raciones que poſſent fieri contra hoc: procederent naturaliter. vt ſi applicarentur predicte due rōes procedentes ꝓpōis

¶ Quantum ad 2m articulū. vtrum in vacuo poſſit eē mot9 ¶ Dico ꝙ non.

ꝓmo ſi lapis poneretur in celo. et a celo vſqꝫ ad terrã nullum eſſet corpus: ſimul eēt in celo et in terra. ꝓ² ꝓmo ſic. q꜡ talis motus uel eēt naturalis uel uiolentus. nõ naturalis q꜡ in vacuo nulla eſt natura. q꜡ motus naturalis determinatus eſt ꝙ͞m ad drñas naturales que non poſſunt eē in vacuo. cum dn̄t ſolam ꝑuacionem. Nec uiolentus. ꝓbatur de ꝓiectis. q꜡ ꝓiectũ cum a ꝓiciente dimiſſum fuerit non habet a quo moueaᵗ in vacuo. cum ꝓiectio fuerit ĩ aere ſicut ſagitta ꝓiecta in aere moueatur a ꝑtibus aeris ¶ Item arguo racione que reputatur demonſtraᵒ arꝭᵗ. que eſt ꝓporcio medij ad mediũ ſubtilitate ⁊ ſpiſſitudine. eadꝫ eſt ꝓporcio motus ad motum in velocitate et tarditate ⁊ temporis ad tempꝰ in longitudine et breuitate. ſed poſito ꝙ aliqͩꝫ corpus moueatur ꝑ aliqͩꝫ vacuũ mediũ uel mediũ plenũ. nulla eſt ꝓporcio medij ad mediũ ĩ groſſitudine et ſubtilitate. cum in vacᵒ nulla ſit ſubtilitas uel groſſitudo: gᵒ nec per ꝯñs nulla eſt ꝓporcio motus ad motum in velocitate et tarditate. nec per ꝯñs temporis ad tempus in longitudine et breuitate. ſed omnis temporis ad tempus qͦdcunꝫ eſt aliqua ꝓporcio. gᵒ oportet ꝙ alterum iſtorum ſit in non tempore. ſꝫ motus in non tempore eſt impoſſibilis. gᵒ impoſſibile eſt in vacuo eſſe motũ

¶ Ad idꝫ arguit ſcotus in ſecundo ſentenciarum ſic. Que eſt ꝓporcio medij ad medium ĩ ſubtilitate ⁊ denſitate. eadꝫ eſt ꝓporcio motꝰ ad motum in velocitate ⁊ tarditate. ſꝫ nulla eſt ꝓporcio vacui ad plenũ in ſubtilitate. gᵒ nec mobilis ad mobile in velocitate. ſed omnis motꝰ poſſibilis ad omnẽ motum poſſibilem ꝓteſt eē ꝓporcio aliqua in velocitate gᵒ nullus motus eſt in vacuo. ſed aliquis poſſibilis eſt in pleno ¶ Item poſitis duobus per idem medium eiuſdem figure exiſtentibus: que eſt ꝓporcio grauitatis ad grauitatem. eadem eſt ꝓporcio motus ad motum ꝙ͞tum ad velocitatem et tarditatem. Si gᵒ eēt motus in vacuo. vnũ graue velocius deſcenderet ꝙ͞ aliud. hoc eſt q꜡ magis graue deſcendit velocius q꜡ eſt potencius ad ſcindendum. ſed in vacuo non oportet ip̄m ſcindere gᵒ ⁊c.

¶ Item ſi motus fieret in vacuo mobile moueretur ad omnẽ partem vel ad nullam. q꜡ qua racioẽ ad vnam eadꝫ racione ad aliam. ſed ad omnem non poteſt gᵒ ad nullam. et ita non eēt ibi motus ſicut non eēt ibi quies quare quieſceret in vna parte et non in alia ¶ Ad iſtas tamen raciones reſpondet frater Geraldus odonis miniſter ordinis minorum q꜡ non uidetur ꝯſonũ intellectui. ꝙ ſi deus deſtrueret totum aerem. q꜡ lapis ſimul eſſet in celo et in terra ſi caderet de celo. Poſſet enim ſic ꝓbari. q꜡ ſi in vacuo non poſſet eē motꝰ hoc non eſſet niſi ꝓpter reſiſtenciã medij ad ipſum mobile ¶ Iſta ꝓpoſicio uidetur arꝭˡⁱˢ quarto huius. qui ponit ꝙ ſucceſſio in motu cauſatur ex reſiſtencia medij ad ipſum mobile. Sed ſine reſiſtentia illa poteſt eē motus ⁊ ſucceſſio in motu gᵒ ⁊c. Minor ꝓbatur. q꜡ ſecundum veritatem ⁊ omnes theoligos. angelus poteſt moueri de celo ad terram motu ſucceſſiuo. licet hoc non ſit pħo manifeſtũ. Et tamen iſta ſucceſſio non eſt ex reſiſtencia medij. cum non ſit corporalis gᵒ ⁊ cēl[illegible]on de dictum fuit in ꝓma queſtione huius ꝓmi ꝙ ſucceſſio in motu poteſt cauſari: ſꝫ ex reſiſtē tia medij. vel ex parte termini qui non est natus adquiri inꝓbabiliter. ⁊ ex parte finitatis mobilis. ex sua ei finitate non est natum adquirere aliquē terminū totum ¶ Item omne qdꝫ transit ab extremo in extremū: ꝓ͛us attingit medium. sed ibi est prius et posterius ibi est tempus. vbi autem est tempus ibi est successio ḡ ⁊ c̄.

¶ Item suppono. ꝙ eēt magna hasta affixa terra ⁊ suppono ꝙ stante vacuo a celo vsque ad terram. aliquis lapis simul moueretur a capite lancee et aliquis aliꝰ lapis eiusdem q̄titatis simul inciperet moueri a medio haste. tunc quero an lapis qui moueretur a medio lancee est p̄us in terra q̄ ille qui mouetur a capite. vel simul. non simul. quia quando lapis mouetur a capite: est vbi erat alter lapis. puta in medio. lapis tunc qui in medio incepit: vel aliquid transiuit vel nichil. Si nichil. ḡ non simul inceperunt moueri. qdꝫ est contra suppositum. si aliquid ḡ priꝰ est in terra q̄ alter. sed vbi est p̄us ⁊ posterius ibi est successio ḡ ⁊ cē.

¶ Ad p̄dictas ḡ rōēs arᵉˢ rndꝫ doctoꝛ p̄dictus. licet raciones hic adducte non sint sue ¶ Ad p̄mam ḡ racionem respōdet dicens. ꝙ motꝰ naturalis et violentus possunt eē i vacuo ¶ Et quando dicit ꝙ motꝰ naturalis determinatur drītijs naturalibꝫ ¶ Dicit ꝙ drīe motus naturalis sunt in medio ⁊ in mobili. Ista ḡ naturalitas potest eē ex parte mobilis ⁊ nō ex parte termini ad quem mobile mouetur. motus violentus potest esse in vacuo ¶ Et quando arguitur de motu ꝓiectoꝛ ¶ Dico. ꝙ meliꝰ fieret in vacuo q̄ in pleno. ꝓpter carenciā resistencie ¶ Et quando dicitur. ꝙ res ꝓiecta in vacuo non haberet vnde moueretur sicut in pleno ¶ Dico ꝙ res ꝓiecta moueretur naturaliter: virtute ꝓicientis et non a partibus medij secundꝫ qdꝫ fertur. Qdꝫ apparet de sagitta ꝓiecta in aere. vnde nō pōt intelligi ꝙ mouetur ꝑ impulsum ꝑtium aeris. sensibiliter enim apparet ꝙ aer non facit illum motum. sꝫ magis p̄stat impedimentum ¶ Ad secundam dico. ꝙ maioꝛ ꝓpoᵒ falsa est: quia non opoꝛtet eandꝫ ꝓpoꝛcionē medij ad mediū eē in subtilitate et in grossitudine. que est motꝰ ad motum in velocitate et tarditate. ⁊ tēporis ad tempus in longitudine et ī breuitate. cuius racio est. quia successio motus non solum est ex resistentia medij ad mobile. vel motoris ad motum vel qdꝫ mouetur: ymo pōt eē ex oꝛdine foꝛmaꝝ adquisitarum naturaliter. sicut apparet i motu corporum supracelestium vbi nulla est resistentia medij ad mobile. vel motoris ad ipsum corpus quod mouetur cum nullum medium ibi fuerit ¶ Et si diceretur. ꝙ partes prioꝛes resisterent partibus superioꝛibus: idem posset dici de motu grauium facto i vacuo. ꝙ partes p̄oꝛes resisterent partibus posterioꝛibus. qdꝫ est absurdum ¶ Ad tercium dico. ꝙ differencie velocitatis et tarditatis ꝯuenire possunt sicut racio supponit. ex differencia grauitatis maioꝛis vel grauitatis minoꝛis suppositi in determinacione ipsius medij ¶ Et tunc dico ꝙ successio quē causatur ex solo oꝛdie ipsorum vbi adquirendorum: potest velocitari secundum maius ⁊ minꝰ ex sola differencia grauitatis i mouentibus ¶ Ad quartum Dico ꝙ non moueretur ad omnem partem. nec ad nullam. sed ad illam solū ad quam terminatur grauitas ł leuitas puta ad medium vel ad centrum vł circumferenciā nec quieſceret: q̄uſqꝫ eēt in centro vel in circumferencia.

¶ Si non vis autem tenere opinionē arꝫlis: potes videre ad mēs arꝫlis vt ſupra. ꝗ forſan loquebatur dꝫ putatiue. ¶ Si autem vis tenere partem aliam. potes reſpondere ad p̄mā racionem de motu angeli. ꝙ loquendo phiſice ꝛ ſecundꝫ viā phi. angelus non poteſt moueri. ꝗ omne qdꝫ mouetur eſt diuiſibile ſecundꝫ ip̄m 6o phiſicoꝝ. ¶ Ad 2m concedo. ꝙ p̄9 natura eſt in medio q̄ꝫ in extremo. non tamen p̄us tempore ¶ Ad terciū dicitur. ꝙ tenendo illam viā omnis tranſitus negaretur. vnde racio arꝫlis eſt. ꝗ ſi eēt dare vacuum. q̄ racione tranſiret mobile ad vnā partem vel moueretur: eadꝫ racione ad aliam. ꝛ ſic poſito vacuo null9 poſſꝫ eē tranſitus. ¶ Sic dici poteſt adhuc tenendo viam phi. ſed ꝙ tenendꝫ ſit ſecundꝫ veritatem: illdꝫ videtur vere ponendꝫ. ꝙ deus poſſet facere vacuū ꝛ ꝙ vnus lapis poſſet cadere de celo vſqꝫ ad terram. ꝛ talis deſcenſ9 non erit in inſtanti ꝓpter magnā diſtantiam inter celum ꝛ terram ¶ His viſis reſpōdeo ad roēs p̄ncipales

¶ Ad p̄mam dico. ꝙ licet recipiatur in pleno. nō tamen ꝓpter hoc ſequitꝛ duo corpora eē ſimul vt tu dicis. ꝗ vno adueniente aliud recedit ¶ Ad ſecundꝫ de cineribus dico. ꝙ 3a ↄcurrunt que ſunt cauſa huius. vnū eſt ꝙ ꝑtes cineris includunt multas ꝑtes aeris que expelluntur in infuſioē aque ¶ Aliudꝫ eſt. ꝙ cum humidꝫ aq̄um ſit male terminabile termino ꝓp̄o et bene alieno. ideo minorē occupat locum. ¶ Terciū eſt ꝙ ↄtraria ſt nata agere in ſe inuicem et pati. ſed inter cineres et aquā eſt contrarie9 qualitatum. racioē cuius accidit corruptio ex vtraqꝫ parte. et ideo iſta tria ſufficiunt in racione vnius cauſe efficientis ¶ Ad tercium argumentum de candela dico: ꝙ hoc poſito aqua aſcendit et aer eciam rareſit. et ita non oportet: ꝙ generetur de nouo nec aer nec aqua ¶ Contra ꝗ contra naturam ipſius aque eſt aſcendere. ergo male dicis ꝙ aqua aſcendit etc. ¶ Dico ꝙ licet ſit contra naturam ꝑticularem ꝙ aliquod graue aſcendat: ex eo ꝗ natura particularis nata eſt obedire nature vniuerſali et regimini tocius vniuerſi. que maxime abhorret eius diſſolutionē vel corruptionem. et hoc fit ne vacuum relinquatur ¶ Ad quartum dicitur. ꝙ ſi eſſet aliqdꝫ tale vas in quo non poſſet intrare aer: ꝙ tale vas rumperetur virtute tocius vniuerſi. ꝛ hoc eſt ideo ꝗ natura abhorret vacuum ¶ Ad quintum dicitꝛ ꝙ ibi intercipitur aer: q̄ꝫtumcunqꝫ loco applicentur ſiue frigido ſiue calido. ſaltem v̄tute regitiua ipſius vniuerſi. qui aer poſtea rareſit. et ſimul cum aere circumſtante ſufficit ad replendum locum. ¶ Et ſi non eſſet poſſibile adhuc virtute regitiua tocius vniuerſi nō erit poſſibile eleuari vnam ab alia. ¶ Et cum dicitꝛ ꝙ applicetur tabula aque et cetera.

¶ Dico ꝙ circa partes centrales tabule inſequitur in tantum ſpacium per q̄ꝫtum ſpacium poteſt ille aer illum locum attingere et replere. et volenti experiri hoc erit manifeſtum

¶ Ad ſeptum argumentū dicitur. ꝙ ſecundum veritatem et eciam ſecūdum omnes theologos. hoc eſt verū verum ꝙ de9 poſſet facere maiorem mundꝫ q̄ꝫ ſit. hoc tamen a phis non conceditꝛ. vniuerſū inꝑo ꝑ phiꝫ eſt perfectum et ſibi repugnat addicio ¶ Ad aliud quod arguit de poſſibili. non eſt verum ſecundum naturam. ſed apud potenciam aliquam Licet enim ſubſtancia ſit prior omni accidente. non tamen poteſt ab omni accidente ſeparari. licet igitur locus ſit prior omni locato. non tamen poteſt ab omni locato ſeparari. licet bene poteſt ſeparari ab illo et ab illo et cetera. et hec de loco dicta ſufficiant

Circa capitulum de tempore queritur primo. vtrum tempus ſit aliqua entitas preter animam exiſtens. Et videtur quod non. et ſit iſta prima racio ¶ Cuiuſcumque totius partes non ſunt preter animam. ipſum non erit preter animam. ſed partes temporis non ſunt preter animam. ergo et cetera. Maior patet quia totum dependet a partibus. Minor patet quia partes temporis ſunt preteritum et futurum. preteritum autem non eſt. nec eciam ſimiliter futurum non eſt. probatur. quia illud quod fuit vel erit non eſt ¶ Confirmatur. Omne conſtitutum ex partibus ſi eſt in actu requirit omnes partes in actu. ſed partes temporis non ſunt in actu ergo et cetera ¶ Item. Illud cuius eſſe preciſe conſiſtit in ordine non entis ad non ens: illud tale non eſt aliqua entitas preter animam. ſed tempus eſt huiuſmodi ergo et cetera. Minor patet quia conſiſtit in ordine preteriti ad futurum que non ſunt ergo et cetera ¶ Item. Impoſſibile eſt. quod vni et eidem entitati entitati reali debeatur realiter continuitas et diſcrecio. ſed tempus eſt quid continuum et dicit eciam diſcrecionem cum ſit numerus motus ergo et cetera Maior patet. quia ſunt oppoſite differencie quantitatis ¶ Item numerus eſt ab anima: ſed tempus eſt numerus ergo et cetera. Antecedens inferius probabitur in 4° huius. Minor eciam probatur in quarto huius ¶ Ad oppoſitum arguitur ſic. Motus eſt extra animam vel preter animam ergo et tempus Antecedens patet. quia ſi intellectus non eſſet adhuc poſſet aſinus moueri. conſequencia probatur quia tempus eſt paſſio motus et menſura ¶ Reſpondeo. vt ſic procedam Primo videbitur quid eſt tempus. 2° ſi eſt preter animam. 3° mouebo circa tempus aliqua dubia ¶ Quantum ad primum articulum eſt ſciendum. quod tempus propter nimiam ſuam entitatem eſt nobis multum immanifeſtum. vnde auguſtinus 2° de confeſſione capitulo 2° ſic dicit. Domine vſque nunc neſcio quid ſit tempus. Ipſius ergo entitatem habere non poſſumus in hac vita. ſed ſufficit modo deſcriptiue eius naturam aliqualiter inueſtigare ¶ Et ideo ſciendum eſt quod eſt vna opinio que eſt petri aureoli qui ponit quod tempus nichil aliud eſt quam ſucceſſio motus ſiue omnium ſuccedencium vnde eſt mora id eſt ſucceſſio motus et omnium mutabilium. Hoc probat. Tempus non eſt formaliter niſi prius et poſterius terminacione genitiue addita. Sed prioritas et poſterioritas non ſunt aliud formaliter quam quedam ſucceſſio: habens partes priores et poſteriores ergo et cetera. Maior patet. quia tempus non eſt aliud formaliter niſi preteritum et futurum. ſed hec formaliter non ſunt niſi prius et poſterius. vnde preteritio non eſt aliud quam quedam prioritas reſpectu futuricionis. et futuricio eſt quedam poſterioritas reſpectu prioritatis. Minor patet quia ſucceſſio non eſt aliud: quam hoc poſt hoc. et inſtans prius tranſiens et futurum ſubſequens. Succeſſio ergo non eſt aliud. quam iſta prioritas et poſterioritas ¶ Hec videntur ſecundum auguſtinum h° de confeſſione capitulo 4°

ergo tempus nichil aliud est quam discre⁹ successiuorum. successiuum autem dicit discrecionem. et idem videtur esse quod successio. non dicit extencionem: et hec non videtur esse nisi in permanentibus ¶ Item aristoteles in libro phisicorum dicit. quod tempus non est nisi continuitas motus. non continuitas permanentiua. ergo successiua. hec nichil aliud est quam successio ergo etc. ¶ Aliter describit tempus frater laudulphus dicens. Tempus est quantitas successiua continua. et mora motus. distincta ab eo in quo signatur prius et posterius ad mensurandum motum ¶ Aliter dico. pro quo sciendum est. quod in ipso tempore est aliquid formale et aliquid materiale. Est enim species generis et in qualibet specie est ista reperire Materiale ergo in tempore est illud in quo conuenit cum aliis. et hec est quantitas siue continuitas. Formale vero est illud per quod differt ab aliis. et hoc est habere partes successiuas ad instans copulatas. vnde continuitas motus est alia a continuitate temporis. probatur sic. Continuitas cuius continuatiuum est alterius racionis. ipsum est alterius racionis. sed continuatiua motus et temporis sunt alterius racionis: quia instans et mutatum esse ergo etc. hec de primo articulo ¶ Quantum ad secundum articulum primo ponam conclusionem intentam. 2° ad declaracionem eius ponam quedam preambula ¶ Conclusio intenta est ista quod tempus habet esse formale appropriatum completum ad eius entitatem totam extra animam. vnde non ymaginor sicut quidam. quod sit formaliter ab anima et materialiter preter animam. quia ex ente extra animam et ente in anima nulla est entitas. Pono ergo quod est extra animam: omni actu intellectus circumscripto. Hec probatur sic. Nullus effectus immediatus dei est effectus intellectus mei vel tui vel cuiuscumque. sed tempus est huiusmodi secundum augustinum super genesim ad litteram ergo etc. ¶ Item sine omni effectu anime potest esse transitus a contrario in contrarium et a contradictorio in contradictorium. sed hoc non potest esse nisi in tempore ergo etc. Maior patet quia aqua omni actu intellectus circumscripto de frigido potest esse calida. Minor patet quia realis transitus a contradictorio in contradictorium et a contrario in contrarium presupponit vnum contradictorium vel contrarium nullo modo esse simul. sed vnum prius et aliud post: que sunt per ipsum tempus. Supponit per quando. et quando est quod relinquitur ex adiacencia temporis ad rem temporalem ergo etc. ¶ Item in primo non potest esse tempus secundum esse formale proprium. in quo opposita temporis non habent opposicionem et repugnanciam. sed opposita temporis non habent opposicionem et repugnanciam in esse apprehenso ergo etc: Maior probatur hoc modo. Quecumque opponuntur opposicionem habent in primo in quo habent suum esse formale. verbi gracia. album et nigrum sunt opposita. et habent esse in sensu et intellectu obiectiue. et eciam in medio et in causa et in subiecto et nullam opposicionem habent in intellectu quia simul possunt intelligi. Nec nullam opposicionem habent in visu quia simul possunt videri. Nec in causa. quia simul possunt esse: Nec in medio per eandem racionem. sed tamen habent opposicionem in subiecto vbi est formale esse eorum. Minorem probo. quia opposita temporis secundum augustinum et philosophum quarto phisicorum sunt prius et posterius. Ista que in apprehensione anime sunt simul. nulla enim naturali intelligencia ut habetur in predicamentis ergo et cetera

¶ Secundo ſic. In illo non ē tempus formaliter a quo vel in quo omnino tempus non habet ſimultatem p̊oritatem ⁊ poſterioritatem. ſed hec n̄ habet in eē apprehenſo g̊ ⁊c. ¶ Hec minor ꝓbatur. q̄ illa que fuerunt ſimul facta vnū poteſt intelligi ſine alio. vel prius alio vel poſt aliud. Illa ꝗ̃ quorum vnū fuit prius alio poſſunt ſimul intelligi. vel poſterius factū poteſt intelligi prius g̊ ⁊c. ¶ Item nullum factum ab anima eſt ens reale. ſed illud qd non eſt ens reale non eſt de ꝯſideracione phiſici. g̊ a p̊mo ad vltimum tempus non eſt de ꝯſideracione phiſici qd eſt falſum.

¶ Pro euidencia huius ꝯcluſionis eſt ſciendū q̄ tempus poteſt ſumi dupliciter. ¶ Uno modo q̄ntum ad eiꝰ ꝯtinuitatem ſiue ꝑ illa extencione influxu ꝯtinuo. ⁊ ſic circa huiuſmodi ꝯtinuitatem nichil facit anima. ¶ Alio modo poteſt ꝯſiderari q̄ntum ad eius diſcrecionem p̊ſcindendo et diſtinguendo illud qd p̊teriit. qd iam adquiſitum eſt et pertranſitum ab illo qd futurum eſt. vt in ſui futuracione eſt. ⁊ vnūquodq̄ iſtoꝝ ꝯſiderādo inter terminos p̊teriti vt p̊teriti ⁊ futuri vt futuri. non conſiderando ꝯnexionem eoꝝ in p̊ſenti indiuiſibili: ⁊ ſic habent naturam diſcretorum et iſto modo anima ſe habet ad iſta. non ſolum vt cognita ſunt ab ea. ſꝫ quaſi in tali eſſe cognoſcibili et p̊ciſo ⁊ diſcreto poſita. Talem enim diſcrecionē et p̊ciſionem non habent niſi ab anima. hec ꝓbatur. q̄ cuicumq̄ ex natura rei ineſt continuitas: eidē ex natura rei non ineſt diſcrecio. patet q̄ ſunt differencie oppoſite q̄ntitatis. ſed tempori ex natura rei inē ꝯtinuitas. g̊ impoſſibile eſt q̄ ſibi ex natura rei inſit diſcrecio. Iſta g̊ diſcrecio accidit tempori. licet oppoſitū huius dicat frater Walcalli dicens q̄ ꝯtinuacio vel ꝯtinuitas eſt materialis in tempore. diſcrecio vero eſt q̄ſi formale. ⁊ p̊mum non eſt ab aīa. ſed ſecundū bene. ita q̄ ex hijs duobus entitas temporis integratur

¶ Contra q̄ due differencie eiuſdē generis non poſſunt eandē ſpeciē ꝯſtituere ¶ Item ariſ̄les enumerans q̄ntitates diſcretas ponit ſolum numerum ⁊ oracionē g̊ ⁊c. ¶ Hijs p̊miſſis pono aliqua p̊ambula ¶ Primū eſt iſtud. q̄ natura cuiuslibet continui ſiue permanentis ſiue ſucceſſiui in hoc ſtat. q̄ eius partes ad aliquid indiuiſibile intrinſece copulantur. ꝓpter qd habent vnitatem ⁊ ꝯtinuitatem. quo facto in actu preciſo: ipſa vltra non habent ꝯtinuitatem. ¶ Hoc patet. Due enim partes linee copulantur ad punctum. quo preciſo vel facto in actu: iam eſſent diſcontinuē

¶ Hoc eciam patet ſecundum ariſtotilem in predicamentis ¶ Secundū preambulum eſt iſtud. q̄ aliter habent eſſe permanencia. et aliter habent eē ſucceſſiua. Permanencia in q̄ntum ad eorum actualem exiſtenciam requirunt omnes partes actualiter exiſtentes vt ſimul ſint. Succeſſiua vero non ſic. ſed ſufficit q̄ eorum partes ſint ad aliquid indiuiſibile copulate. et ſolum ex ꝯnexione ad illud habent eorum partes exiſtenciam. Non enim requirunt ſimul eorum partes exiſtentes ¶ Tercium p̊ambulum eſt iſtud. q̄ licet in inſtanti non ſit tempus nec partes temporis. ꝓ exiſtenciam tamen iſtātis actualis tempꝰ dicitur eē in actu: vnde nō requiritur ad hoc q̄ ſit tempꝰ in actu niſi aliqd indiuiſibile ꝯtinuatiuū p̊oritatem cū poſterioritate. Declaratur q°

licet enim caput hominis non sit hō homo tamen totus denominatur crispus ex hoc. ꝙ crispitudo informat caput. Ex quibus patet declaracio entitatis temporis ¶ Quantum ad terciū articulum ubi erāt aliq̄ dubia remouenda. est ṗma dubitacio ista. utrum uidelicet sit unū tempꝰ oīm temporaliū: uel utrꝫ repugnat formali racioni temporis multiplicari.

¶ Rn̄deo uō est sciendȝ ꝙ est una opinio aureoli q̄ eciā uidetur phi et commentatoris. ꝙ oīm temporaliu mē unicum tempus: Hec ꝓbatur sic. a dicto doctore: Tempus ꝯstituit fluxu ipsius nūc. sed impossibile est ēē nisi unū nūc ergo impossibile est ēē nisi unū fluxū. nec per ꝯn̄s nisi unū tempus. Maior declaratur in simili. Secundȝ enim ymaginacioēm mathematicoꝝ. punctꝰ fluens causet lineam. sicut nūc fluens causat tempus. Minor ꝓbatur. quia sequitur ꝙ multitudo tauroꝝ non posset simul currere ⁊ ego loqui. ꝓbatur. Nulle actiones que sunt facte in alio ⁊ aᵒ nūc possunt ēē simul. sed si ēēnt plura nūc non ēēnt facte in eodȝ nūc ergo Eadem racio posset fieri de tempore Due actiones facte in alia ⁊ aᵃ parte temporis non possunt ēē simul. Sed quibus responderet aliud ⁊ aliud tempus non ēēnt facte in eadȝ parte temporis sed in eodȝ tempore. ergo non possunt simul currere et ego loqui. hec uidetur intencio phi in 4ᵒ huiꝰ. qui ponit ꝙ idem est tempus oīm temporaliū ⁊ oīm que sunt in terra et in mari ¶ Ista opinio non placet ergo ideo dico aliter. Cuius euidencia est sciendȝ. ꝙ cum tempus ꝯsequitur motum. ideo sicut motus distinguitur ita ⁊ tempus. ideo est ṗma distinctio de motu. quia quidam est motus ṗmꝰ ꝑ communis ⁊ ille est motus ṗmi motus ṗmi mobilis. qui regulat oēm motum aliū. Est autem secundus motus particularis: ut motus alioꝝ mobilium. Secunda distinctio est de tempore: quia duplex est tempus. quoddȝ commune ⁊ generale cuiuscumqꝫ motus particularis per assistenciā mensure. ⁊ motus ṗmi mobil ꝑ inherenciā mensure. quia soli illi inheret tanq̄ subiecto ⁊ nulli alteri. et illud est tempꝰ correspn̄s motui ṗmi mobilis. Est autem aliud tempus speciale id ē quasi particulare specialiter ⁊ particulariter sumptum: ⁊ istud correspondet motui particulari ⁊ sibi inexistenter inheret. Premisso hoc pono duas ꝯᵒnes ¶ Pꝛᵃ est ista ꝙ oīm temporaliū est unicū tempus. quod quidem ut dictum ē. est oīm alioꝝ mensura motuū extrinseca. Hec ꝓbatur. Oīm motuū ē aliquis motus ṗmus. ⁊ ipsoꝝ regula ergo ⁊ ipsoꝝ oīm erit unū tempꝰ. antecedens patet ⁊ est phi per totā philosophiam. ꝯn̄a patet. quia tempꝰ consequitur motū ṗm tanquā passio. Et de isto tempore dicit arẜles. ꝙ impossibile est ipm plurificari. sicut nec mobilia ṗma. sicut nec motus ṗmi In omi enim genere entiū est dare unū ṗmū ad quod reducuntur omia

¶ Secunda ꝯᵒ est hec. ꝙ tempus particulare uel speciale necessario ē plurificabile. ita ꝙ ad plurificacioēz motuū realiū. sequitur necessaria temporis plurificacio. Hec ꝓbaᵗ. non repugnat racioni prioris ⁊ posterioris plurificari. ergo nec tempori. ꝯsequencia patet. quia prius et posterius sunt ipm tempus. et similiter preteritum ⁊ futurum sunt eciam ipsum tempus. ut eciam dicit predictus doctor que alus. ut recitatum est in ṗmo articulo ¶ Antecedens patet. quia cuilibet motui correſpondet ꝓpꝛium ꝑus et poſterius: ergo omne qđ habet aliam ⁊ aliam ſucceſſionem. habet ꝑtes prioꝛes ⁊ poſterioꝛes. qđ eſt ergo aliđ ⁊ aliđ ſucceſſiuū habet alias et alias partes. ⁊ ꝑ ↄñs aliđ et aliđ prius ⁊ aliđ et aliđ poſterius. ſed aliꝰ et alius motus habet aliā et aliam ſucceſſionem. ergo eſt aliđ ⁊ aliđ ēē ſucceſſiuū ergo ⁊c ¶ Item Impoſſibile eſt ꝙ ſit aliquis motus ſine exiſtentia tempoꝛis poſitiua. que ſit eiꝰ menſura: Iſta patet cuilibet ꝑhanti ꝙ omnis motus tempꝛe menſurabatur. Sed ceſſante motu ꝑmi mobilis. ꝑ ↄñs ꝑmum tempus ceſſabit. cum deſinat ad deſinentiam motus. Poſt ñ ⁊ ēē aliquis motus his inferiꝰ. ergo opꝫ ꝙ ſibi correſpondeat ꝓpꝛium tempus qđ ſit eius menſura. Minoꝛ ꝓbatur ꝑ iſtam ſcripturam ⁊ doctoꝛ ꝑmo ſic. In ioſue habetur planū. ꝙ ceſſante motu ꝑmo. erat motus pugnantium ¶ Item auguſtinꝰ dicit. ꝙ ceſſante motu celi: moueri poſſet rota figuli ¶ Rñe ⁊ ſic. quia deus poſſet abſoluta diſtincta eēntialiter quarum vnū ab altero non dependet. eēntialiter facere vnū ſine alio. ſed iſta ſūt hꝰōi ergo ⁊c ¶ Item quecunqȝ ſunt eēntialiter indiſtincta: vno pluꝛificato reliquū pluꝛificatur. ſed motus ⁊ tempus ſunt indiſtincta (vt ꝓbabitur inferius ergo ⁊c ¶ Item quandocunqȝ aliqđ eſt ꝓpꝛia paſſio alicuius ſpeciei. illud eſt paſſio cuiuſcunqȝ indiuidui illius ſpeciei. ſed tempus eſt paſſio ꝑmi mobilis ſecundū ariſtotelem ⁊ commentatoꝛem. ergo et cuiuſcunqȝ motꝰ eiuſdē ſpeciei. ſed plures ſunt motꝰ eiuſdem ſpeciei. quia plures ſunt ad eundē terminū ſpecifice. ſaltem motꝰ aliaꝝ ſpecieꝝ ¶ Dices inquā ad quē terminū eſt ille. quia alios motus ad eundē terminū ſpecifice tibi dabo. ſed multiplicato ſubo multiplicatur eiꝰ paſſio ergo multiplicato motu. multiplicatur tempus. Maioꝛ patet quia ꝓpꝛia paſſio non ſequitur ꝑmo indiuiduū. cauſatur enim a ꝑncipiis ſpeciei. ergo ſequitur neceſſario ꝙ tempus poterit pluꝛificari ergo ⁊ cetera ¶ Ad rationes aureoli reſpōdeo ⁊ dico. ꝙ ñ eſt vnū nūc. Ad ꝓbationē cum dicitur de multitudine tauroꝝ. ꝙ ñ poſſent ſimul currere et ego loqui. nego ¶ Ad ꝓbationē cum dicit ¶ Due actiones q̄ ſunt facte in alio ⁊ in aº tempore ⁊ nūc ⁊c. verum eſt ſi ſint facte in alia et in alia parte tempoꝛis ꝑmi. vel in alio ⁊ in alio nūc ꝑmi tempoꝛis cōis. vnde dictum eſt ꝙ tempus cōe ⁊ ꝑmū: eſt menſura oīm tempoꝛaliū extrinſeca: ⁊ ꝑ aſſiſtenciā. Quando ergo due actiones ſunt aſſiſtūt ⁊ menſurantur eadē parte tempoꝛis ꝑmi ⁊ nūc: tunc dicunt᷑ facte ſimul. nō ergo ſimul dicuntur ēē facte eo ꝙ ſimul ſunt in alio et in aº tempoꝛe ꝑticulari. ſed quia non ſunt facte in alia et in alia parte tempoꝛis primi ¶ Ad ariſtotelem dicitur ꝙ intelligit de tempoꝛe ꝑmo. ⁊ de illo qđ eſt menſura oīm communis extrinſeca

¶ Secunda dubitacio eſt iſta. vtrum tempus ſit q̄titas ↄtinua. ꝙ non ſit q̄titas ↄtinua ꝓbatur. Quantitas ↄtinua eſt diuiſibilis in ea: que iſūt ↄditio methaphiſice. ꝑtes tempoꝛis non ſunt. quia fuerunt vel erunt ergo ⁊ ¶ Item in eodē aº dicit ariſtoteles. ꝙ tempus eſt q̄titas ꝑ accidens. quia ⁊ ꝑ accñs diuiſibile. Diuiſibilitas enim eſt paſſio q̄titatis ¶ Item ꝙ non ſit q̄titas ↄtinua ꝓbatur. quia eſt numerus 4° hꝰ. numerus autem ē q̄titas diſcreta ¶ Rñdeo. ſed ſciendum eſt. ꝙ eſt una opinio aureoli q̄ ponit duas ꝓpoēs ¶ Prima eſt iſta ꝙ tempus acceptum per modū q̄titatis indeterminate eſt q̄titas continua: ⁊ non diſcreta ¶ Secunda ꝓpoº eſt iſta: ꝙ tempus acceptum ꝑ modū q̄titatis diſcrete determinate ⁊ menſurate eſt q̄titas compoſita ex ꝯtinua et diſcreta ¶ Ad cuius euidenciam p̄mittit ꝙ duplex ē q̄titas. quedā indeterminata non reducta ad certum numerum et menſuram. vt cū dico lineā vel ſuperficiem ¶ Eſt aª q̄titas determinata. vt q̄titas reducta ad certum numerum ⁊ menſurā vt cum dico. bicubitum vel tricubitum vel lineā triū palmarū vt q̄tuor et ſic de aliis ¶ Iuxta quod ſciendū eſt vt dicit. ꝙ ſecundū phm decimo meᶜᵉ. p̄ma racio menſure reperitur in q̄titate diſcreta ⁊ transfertur ad ꝯtinuā. et hinc eſt. ꝙ q̄titas nūq̄ poteſt aliq̄ menſurare. niſi vt reducta ad certum numerum ⁊ menſuram. Sicut linea abſolute ſumpta: non dicitur menſurare. ſed linea duorū vel triū palmorū ⁊c. q̄ eſt reducta ad certū numerū: dicitur menſurare. Similiter dicit de tempore. quod videlicet poteſt ſumi dupliciter. Vᵒᵒ vt eſt q̄titas indeterminata ¶ Alio modo vt eſt q̄titas determinata. p̄º modo eſt abſolute ipſa ſucceſſio: adhuc non reducta ad certum numerū vel menſurā. Zᵒᵒ: eſt q̄titas reducta ad certum numerū vel menſurā

¶ Iſto modo tempus eſt p̄us ⁊ poſterius. vt menſura numerata in motu vel eſt ip̄a ſucceſſio ſic numerata. ⁊ vt tempus dicitur ſic q̄titas numerata. dicitur annus vel menſis vel dies ¶ Hoc p̄miſſo ꝓbantur due p̄dicte ꝓpoēs. Et p̄ma ꝓbatur hoc modo. Tempus vt eſt q̄titas indeterminata: non eſt aliud ꝙ ſucceſſio. ſꝫ ſucceſſio eſt q̄titas ꝯtinua. Ip̄a enī ſucceſſio eſt quedā p̄oritas ⁊ poſterioritas ꝯtinuata ad aliquē terminū ꝯēm. Eſt enim p̄tericio ⁊ futuricio ꝯtinuata ad p̄ſens ¶ Confirmatur. quia ſicut linea abſolute eſt q̄titas indeterminata. nō diſcreta cum non includat numerū ¶ Sic dico de tempore.

¶ Secunda ꝓpoº ꝓbatur ſic. Omne includens ꝯtinuitatem et numerū. eſt q̄titas ꝯpoſita ex ꝯtinua ⁊ diſcreta ſed tempus vt eſt q̄ntitas determinata eſt huiuſmodi ergo ⁊c: Minor ꝓbatur ꝙ tempus includit ꝯtinuitatem. patꝫ quia eius partes copulantur ad aliquod indiuiſibile: ꝙ aūt includat numerū ꝓbatur. quia impoſſibile eſt q̄ntitatem certificari aut determinari. niſi ſit reducta ad certum numerū. vt dicam lineam duorū palmorū. Similiter impoſſibile eſt concipere numerum. ꝙ ē q̄titas determinata: niſi reducendo ad certum numerū vel menſuram ⁊ ſic de aliis. et hec eſt ſentencia plana ꝯmentatoris alberti 4º huius. ꝫ puc̄to. qui ponit tempus ꝯponi ex ꝯtinuitate tanq̄ ex materiali. ⁊ ex diſcretione tanq̄ ex formali ¶ Contra iſtam opinionem arguitur. Impoſſibile eſt alicui ſpēi alicuius generis ineſſe duas dr̄as oppoſitas ipſius generis diuiſiuas. ſed ꝯtinuitas et diſcrecio ſunt dr̄ne q̄ntitatem diuidentes. vt patet in p̄dicamentis ergo.

¶ Item nulla entitas que habet eē p̄ſe per ꝯtinuitatem et copulationem vnius partis cum alia: eſt continua ⁊ diſcreta. ſed tempus habꝫ eē huiuſmodi ergo ⁊c. Maior patet. quia ſi aliquod oppoſitum ſit cauſa alicuius ita ꝙ per illud eē p̄ſe habet: aliud oppoſitum ſibi repugnat: ⁊ eſt cauſa ſui nō eſſe. hoc de ſe patet. accipiā per illam regulam ¶ Si oppoſitum de oppoſito ⁊ c̄

Minor patet. ¶ Diceres michi verū ē ꝙ nullum eē haberet tempus niſi ꝑtes copularentur. ꝓ quo habet eē n ꝑ ꝯtinuitatem. dictū eſt ſupra in preambulis ſecundi articuli: ꝙ ſucceſſiua ſolum eē habent per hoc. ꝙ ꝑtes copulantur ad aliqd indiuiſibile

¶ Confirmatur. nullum eēntialiter diſcretum: eſt eēntialiter non diſcretum: ſed omne eēntialiter ꝯtinuum eſt eēntialiter non diſcretum. quia omne ꝯtinuū dicit impciſionē ꝛ indiuiſionē cum ꝯtinuitas ſit quedꝫ vnitas ¶ Diſcretum autem pſciſionem dicit ꝛ diuiſionem. diſcrecio enim arguit multitudinē ergo ꝛc. Unde artes enumerās qūtitates diſcretas: ſolum ponit numerum ꝛ oronem. vnde ſolum poīt ipm tempus inter qūtitates ꝯtinuas. Et tamen ſi eēt diſcreta enumeraret ipſum inter eas. Si ergo iſta opinio intelligat: ꝙ tempori intrinſece īeſt ꝯtinuitas ꝛ diſcrecio. credo ꝙ eſt falſa. non dubito. tamen ſalua ſui gratia

¶ Si autem intelligeret. ꝙ ꝯtinuitas ſibi inſit intrinſeca: ꝛ diſcrecio a caū talis. inquantum videlicet anima intelligit vnam partem vt ꝑciſa eſt ab alia. ſic bene ꝯcederem ¶ Et ideo dico aliter ponendo duas ꝓpoſiciōes

¶ Prima eſt. ꝙ tempus eſt per ſe qūtitas. ꝓbatur ſic. Omne qđ per ſe ꝛ ex natura ſua habet ꝑtem extra ꝑtem. eſt ꝑ ſe qūtitas. tempus eſt huiuſmodi ergo ꝛc. Minor patet. quia pteritū ꝛ futurum ſunt ꝑtes temporis ꝑ ſe quia nulli alii conueniunt. vnde cum partes ſpacij ſint ꝑmanentes. ꝑtes vero temporis ſucceſſiue ſunt. ꝑtes temporis ꝛ ſpacij non poſſunt eē eadem. Et ita aliqđ mobile poteſt tranſire maius ſpacium in minori tempore ꝙ aliđ in maiori ¶ Preterea. Illud qđ habet extencionem ꝓpriam habet ꝓpriam qūtitatem. cum extenſio ſit paſſio qūtitatis. ſed tempꝰ habꝫ ꝓpriam extenſionem. ergo habet ꝓpriam qūtitatem aliam ab extenſione ꝛ qūtitate ſpacij ſui. patet. quia extenſio realiter fluens eſt alia ab extenſione realiter permanente: Extenſio autē temporis eſt fluens. ſpacij vero permanens ¶ Item. Cui ꝯueniūt paſſiones qūtitatis ꝓpie ꝛ per ſe: et ꝓpriiſſima racio qūtitatis. illud tale per ſe eſt qūtitas. tempus eſt huiuſmodi ergo ꝛc. Minor patet per longum et breue que per ſe ꝯpetunt qūtitati ¶ Similiter ꝛ racio menſure qūtitatiue. que eſt racio ꝓpria qūtitatis ergo ꝛc

¶ Secunda ꝓpoſicio eſt iſta. ꝙ tempus eſt per ſe qūtitas ꝯtinua. ꝓbatur. Cuiuſcumqꝫ ꝑtes intrinſece copulantur ad aliquē terminū communē: eſt per ſe ꝯtinuū. tēpus eſt huiuſmodi ergo ꝛc. Maior patet in ꝑdicamentis. Minor ꝛ patet. quia omnes partes temporis copulantur ad nūc 4ᵒ huiꝰ ergo ꝛc. Illa racio autē oli ſecunde ꝓpoīs non ꝓbat niſi ꝙ diſcrecio inſit ſibi: tanquā ꝑ accīns. vt ſi dicerem. lineam triū palmarum. dico illam lineam ſubiectam ternario: que eſt per accidens ¶ Ad raciones in ꝯtrariū. ¶ Ad primam que ꝓbat. ꝙ nō ſit qūtitas ¶ Dico ꝙ partes temporis non inſunt actualitati ꝑſencialitatis. ſed bene ꝯtinuacionis et copulacionis. vnde per hoc dicitur. ꝙ eſt diſtinctio qūtitatis ꝑmanentis

¶ Ad aliđ dico. ꝙ tempus eſt qūtū per accidens cauſaliter. quia ſuam qūtitatem ꝯtrahit ab alio. formaliter autē eſt qūtum ꝑ ſe. Muſica etiam ē ens ꝑ accidens cauſaliter. quia eſt ab alio. formaliter aūt eſt ens per ſe ¶ Ad aliđ dico. ꝙ eſt numerus motus. id eſt menſura motꝰ ¶ Tercia dubitacio eſt iſta. vtrum tempꝰ diſtin guitur realiter a motu ¶ Rn̄deo cū pono 3es uel q̄tuor ꝓpositiones ¶ Prima est ista. ꝙ tempus qđ est in motu p̄mi mobilis subiectiue. distinguitur realiter a motibus inferioribus quos mensurat ¶ Hec ꝓba². quecunqȝ sunt p̄sciabilia ab inuicem. n̄ sunt idem realiter. sed tempꝰ p̄mum ꝛ motus inferiores sunt hꝰōi g° ꝛc̄ ¶ Minor ꝓbatur. qꝛ si nullus motus eēt hic inferius adhuc posset celum moueri. ꝛ ꝑ ꝯn̄s eēt tempus. Similiter cessante motu p̄mi mobilis: adhuc motus eēt hic inferius. ꝛ sic tēpus vt ꝓbatum est supra ¶ Item. Quecunqȝ duo accidentia sunt in distinctis subiectis. illa sunt distīcta realiter. tempus p̄mi mobilis ꝛ motus inferiores sunt hꝰmodi g° ꝛc̄

¶ Secunda ꝓpo° est. ꝙ pars temporis p̄or distinguitur a parte motus posteriori ¶ Hec ꝓbatur sic. Omne accidens qđ est idē realiter alicui subiecto. est in illo sub°. sed pars temporis p̄or non est in parte motꝰ posteriori. qꝛ tunc mensuraret eam: ꝛ eēt p̄or ꝛ posterior qđ est falsum ¶ Similiter dico de pte posteriori temporis. ꝛ de parte p̄ori motus. Sicut enim se habet subm ad subm. ita accidens ad accn̄s ¶ Tercia ꝓpo° ē ista ꝙ comparando totum tempus ad totum motum p̄mi mobilis: tempꝰ p̄mū non distinguitur realiter a motu in q° est subiectiue. similr̄ tempꝰ speciale non distinguitur realiter a motu in quo est ¶ Probatur. Omne absolutum p̄us natura alio: distinctum realiter ab illo. potest ꝑ potenciam dei ab illo separari. ista patȝ infallibiliter. deus enim potest separare quecunqȝ absoluta: non depen°. quare enim deꝰ non pōt illa duo separare: hoc est ꝓpter eorū dependenciā ad inuicem. vel ꝓpter eorū ydemptitatē realem. sed impossibile est ꝑ aliquā potenciā motum eē sine tēpore ¶ Hoc patet. q̄m non potest eē motꝰ nisi sit p̄us ꝛ posteriꝰ et aliqua p̄terita ꝛ aliqua futura. hec autē sunt ipsum tempus g° ꝛc̄ ¶ Preterea tempus est passio motus. passio aūt non distinguitur realiter a sub°. vt supꝑono ꝛ ꝓbatum fuit eciā in primo libro g° ꝛc̄ ¶ Quarta ꝓpo° est ista ꝙ tempus distinguitur formaliter a motu: qđ patet qꝛ passio distingˀ formaliter a sub° suo. vnde tempꝰ addit aliqđ supra motum. s. respc̄m aptitudinalem. sicut risibile addit respectū aptitudinalem supra hominē. vnde sicut homini accidit ꝙ actu rideat. ita accidit motui. ꝙ actu numeretur. Addit g° tempus supra motū numerabilitatem. Tempꝰ g° et motus sunt idem materialiter. distincta tamen formaliter ¶ Contra terciam ꝓpōem arguitur p̄mo sic. Quecūqȝ ad inuicem referuntur relacionē reali. illa talia non sunt idē realiter. qꝛ relacio realis requirit duo extrema distincta realiter. qꝛ relatiuā sūt q̄rū eē est ad aliđ realiter se habere. sed tempꝰ ꝛ motꝰ sunt hꝰmodi. patȝ qꝛ se habent sicut mensura ꝛ m̄suratū ¶ Cōfirmatur. Idē ad se nō refertur relacionē reali h° me° ¶ Item. Cꝰcunqȝ ꝑtes copulantur ad aliū terminū essentialiter. habent aliā ꝛ aliā ꝯtinuitatem. ꝛ ꝑ ꝯn̄s eiꝰ q̄titas ē essentialiter distincta. sed mutatam eē ad qđ copulantur ꝑtes motus ꝛ instans. non sunt idē essentialiter g° ¶ Rn̄deo. Ad p̄mum dico. ꝙ mensura extrinseca refertur realiter ad mensuratum. et sic comparando tēpꝰ comune ad motus inferiores. sic ipsa distinguūtur realiter ¶ Ad ꝯfirmacionē patet ꝑ idꝫ ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ nūc ⁊ mutatum eē sunt idꝫ realiter: distincta tamen ex natura rei. ꝓpter qđ diuersa nomina sortiuntur

Quarta dubitacio sit ista. vtrū tempus sit passio vel sequela motus.

¶ Rñdeo. vñ sciendꝫ est. ꝙ ē una opinio ponens duas ꝯ°nes ¶ pᵃ est ista. ꝙ tempus habuit eē ante mundi iniciū: ⁊ inceptionem cuiuslibet creature. sic ꝙ ab eterno fuit. Probatᵃ ista ꝯclusio sic ¶ Ante mūdi inicium deus potuit vnū solum angelū pducere: alio non pducto. tunc ponatur ꝙ pducatur secundꝰ angelꝰ qui non fuit tunc pductus. tunc vel iste secundꝰ angelus fuit pductus simul cum priori vel posterius. non simul. qꝛ prior exiſtit alio non exiſte(nte) gͦ prius ⁊ alter post. sed prius et post sunt ipsum tempus vt patet ꝑ ꝯmētatorem 4° hꝰ gͦ ⁊ c. ¶ Preterea vbi est dare mutacionē eternā ꝯtinuam ibi est dare tempus. sed ab eterno ē dare mutationē ꝯtinuā gͦ ⁊ c. Probatur. qđ transit ꝯtinue ab eē possibilē ad eē impossibile: mutatur continue sed aīa antexpī vel cuiuslibet alterius creature est hꝰmodi. pbaᵒ. qꝛ accipio nūc in quo deus potuit pducere mundꝫ anteq̄ꝫ pduxit. semper ī hꝫ fuit verum dicere. deus pōt nūc pducere mūdꝫ. ꝑ illo gͦ nūc mundꝰ fuit possibilis pduci. ⁊ post illdꝫ nūc fuit mūdꝰ impossibilis: ꝑ nūc iᵒ qđ fuit. sicut antexp̄s non est possibilis pduci in nūc: ꝑ nūc qđ fuit. sicut nec est possibile currere. Maior patet ꝑ philosophꝫ. vbi dicitᵃ. ꝙ eternitas mutationis arguit eternitatē tpis ¶ Preterea extrema ꝯdictoria eadꝫ mēsura mensurantur: ꝑ habitus ⁊ pͥuaᵒ. patꝫ de motu ⁊ quiete 4° hꝰ. sed eē motꝰ mēsuratur tempore gͦ ⁊c ¶ Secunda ꝯᵒ quam ponit est ista. ꝙ tempꝰ non est passio nec seq̄la motus. hͦ pbatᵃ Nulla passio vel sequela motus ē sine motu. sed tempus est sine motu gͦ ⁊c. Minor patet. qꝛ nullo motu existente mobilia quiescūt. quies enim est in tempore 4° hꝰ. qđ enim quiescit eodꝫ modo se habet nūc: vt prius ⁊ prius ⁊ posterius sunt ipsum tempꝰ Ista est racio arestᵗⁱˢ ¶ Item illud qđ prexigitur ad poᵒnem vel inceptionē motus. nō est passio vel seq̄la motus. sed tempꝰ ē hꝰmōi gͦ ⁊ cc. Maior patꝫ. qꝛ passio vel seq̄la motus non est prior motu. Minor pbaᵃ qꝛ inceptio motus est exitus mobilis ab ocio in actū. Ille ā exitus exigit duo nūc qn̄. quādo est in ocio seu in nō motu. ⁊ aliudꝫ quādo in q̄ moueᵗ seu exit in motum. gͦ ad exitū istū prexigitur qn̄ [illegible] ꝑ ꝯn̄s tempus ¶ Preterea Nulla passio vel sequela motus ē causa veritatis primi principij. sed tempꝰ est hꝰōi gͦ ⁊c. Maior patet quia hoc principium non potest esse verum non existente causa sue veritatis. n̄ existente gͦ motu adhuc est verum hoc principium. De quolibet dicᵃ affirmaᵒ vel negaᵒ. vel de quolibet dicitur esse vel non eē. et de nullo ⁊c. Minor pbatur. qꝛ simultas ibi posita verificat hoc principiū. simul autem dependet a tempore. quoniam eē simul est eē in eodꝫ tempore: secundum ꝙ simultas sumitur in isto principio. quod patet per diffinitionem elenchi: que est in elenchis. vbi dicitur: ꝙ elenchus est sillogismus ꝯdictionis vnius ⁊ eiusdē. non nominis solum. sed nominis et rei. nō sinonomi. sed eiusdem: et ad idem: et secundū idem: et in eodem tempore

¶ Contra istam opinionē arguiᵃ Est enim certum ꝙ est ꝯtra totam guitur realiter a motu ¶ Rñdeo et pono 3es vel q̃tuor ꝓpositiones.

¶ Prima est ista. ꝙ tempus qd est in motu p̄mi mobilis subiectiue. distinguitur realiter a motibus inferioribus quos mensurat ¶ Hec ꝓba². quecunq; sunt p̄sciabilia ab inuicem. n̄ sunt idem realiter. sed temp9 p̄mum et motus inferiores sunt h9ōi ergo ꝛc̄. Minor ꝓbatur. qꝛ si nullus motus eēt hic inferius adhuc posset celum moueri. et ꝑ ꝯñs eēt tempus. Similiter cessante motu p̄mi mobilis: adhuc motus eēt hic inferius. et sic tēpus vt ꝓbatum est supra ¶ Item. Quecunq; duo accidentia sunt in distinctis subiectis. illa sunt distīcta realiter. tempus p̄mi mobilis et motus inferiores sunt h9modi ergo ꝛc̄

¶ Secunda ꝓpo° est. ꝙ pars temporis p̄or distinguitur a parte motus posterioris ¶ Hec ꝓbatur sic. Omne accidens qd est id realiter alicui subiecto. est in illo subo. sed pars temporis p̄or non est in parte mot9 posteriori. qꝛ tunc mensuraret eam: et eēt p̄or et posterior qd est falsum ¶ Similiter dico de p̄te posteriori temporis. et de parte p̄ori motus. Sicut enim se habet subm ad subm. ita accidens ad accn̄s ¶ Tercia ꝓpo° ē ista ꝙ comparando totum tempus ad totum motum p̄mi mobilis: temp9 p̄imū non distinguitur realiter a motu in quo est subiectiue. similit temp9 speciale non distinguitur realiter a motu in quo est ¶ Probatur. Omne absolutum p̄us natura alio: distinctum realiter ab illo. potest ꝑ potenciam dei ab illo separari. ista patz infallibiliter. deus enim potest separare quecunq; absoluta: non depen^a. quare enim de9 non pōt illa duo separare: hoc est ꝓpter eoꝝ dependenciā ad inuicem. vel ꝓpter eoꝝ ydemptitatē realem. sed impossibile est ꝑ aliquā potenciā motum eē sine tēpore ¶ Hoc patet. qm̄ non potest eē mot9 nisi sit p̄us et posteri9 et aliqua p̄terita et aliqua futura. hec autē sunt ipsum tempus ergo ꝛc̄ ¶ Preterea tempus est passio motus. passio aūt non distinguitur realiter a subo: vt suppono et ꝓbatum fuit eciā in primo libro ergo ꝛc̄

¶ Quarta ꝓpo° est ista ꝙ tempus distinguitur formaliter a motu: qd patet qꝛ passio disting² formaliter a subo suo. vnde temp9 addit aliqͥd supra motum. s. respc̄m aptitudinalem. sicut risibile addit respectū aptitudinalem supra hominē vnde sicut homini accidit ꝙ actu rideat. ita accidit motui. ꝙ actu numeretur. Addit ergo tempus supra motū numerabilitatem. Temp9 ergo et motus sunt idem materialiter. distincta tamen formaliter ¶ Contra terciam ꝓpoēm arguitur p̄mo sic. Quecūq; ad inuicem referuntur relacoē reali. illa talia non sunt id realiter. qꝛ relacio realis requirit duo extrema distincta realiter. qꝛ relatiuā sūt quoꝝ eē est ad aliud realiter se habere sed temp9 et mot9 sunt h9modi. patz qꝛ se habent sicut mensura et m̄suratū ¶ Confirmatur. Id ad se nō refertur relacoē reali h° me^a ¶ Item Cuiuscunq; ꝑs copulantur ad aliud terminū essentialiter. habent aliā et aliā ꝯtinuitatem. et ꝑ ꝯñs ei9 q̄ntitas ē essentialiter distincta. sed mutatum eē ad qd copulantur ꝑtes motus et instans. non sunt id essentialiter ergo ꝛc̄

¶ Rñdeo. Ad p̄mum dico. ꝙ mēsura extrinseca refertur realiter ad mensuratum. et sic comparando tēp9 comune ad motus inferiores. sic ipsa distinguūtur realit ¶ Ad ꝯfirmacoēs patet per idem ¶ Ad secundum dico. quod nunc et mutatum esse sunt idem essentialiter: distincta tamen ex natura rei. propter quod diversa nomina sortiuntur

Quarta dubitacio sit ista. vtrum tempus sit passio vel sequela motus.

¶ Respondeo. vbi sciendum est. quod est una opinio ponens duas conclusiones ¶ Prima est ista. quod tempus habuit esse ante mundi inicium: et inceptionem cuiuslibet creature. sic quod ab eterno fuit. Probatur ista conclusio sic ¶ Ante mundi inicium deus potuit vnum solum angelum producere: alio non producto. tunc ponatur quod producatur secundus angelus qui non fuit tunc productus. tunc vel iste secundus angelus fuit productus simul cum priori vel posterius. non simul. quia prior existit alio non existente ergo prius et alter post. sed prius et post sunt ipsum tempus vt patet per commentatorem 4° huius ergo et cetera. ¶ Preterea vbi est dare mutacionem eternam continuam ibi est dare tempus. sed ab eterno est dare mutationem continuam ergo et cetera. Probatur. quod transit continue ab esse possibile ad esse impossibile: mutatur continue sed anima antichristi vel cuiuslibet alterius creature est huiusmodi. probatur. quia accipio nunc in quo deus potuit producere mundum antequam produxit. semper in hoc fuit verum dicere. deus potest nunc producere mundum. pro illo ergo nunc mundus fuit possibilis produci. et post illud nunc fuit mundus impossibilis: pro nunc primo quod fuit. sicut antichristus non est possibilis produci in nunc: pro nunc quod fuit. sicut nec est possibile currere. Maior patet 8 phisicorum. vbi dicitur. quod eternitas mutacionis arguit eternitatem temporis ¶ Preterea extrema contradictoria eadem mensura mensurantur: et habitus et privatio. patet de motu et quiete 4° huius. sed esse motus mensuratur tempore ergo et cetera ¶ Secunda conclusio quam ponit est ista. quod tempus non est passio nec sequela motus. Hoc probatur. Nulla passio vel sequela motus est sine motu. sed tempus est sine motu ergo et cetera. Minor patet. quia nullo motu existente mobilia quiescunt. quies enim est in tempore 4° huius. quod enim quiescit eodem modo se habet nunc: vt prius et prius et posterius sunt ipsum tempus. Ista est racio auctoris ¶ Item illud quod prerequiritur ad posicionem vel inceptionem motus. non est passio vel sequela motus. sed tempus est huiusmodi ergo et cetera. Maior patet. quia passio vel sequela motus non est prior motu. Minor probatur quia inceptio motus est exitus mobilis ab ocio in actum. Ille autem exitus exigit vnum nunc. quando est in ocio seu in non motu. et aliud quando in quo movetur seu exit in motum. ergo ad exitum istum prerequiritur nunc [illegible] per consequens tempus ¶ Preterea Nulla passio vel sequela motus est causa veritatis primi principii. sed tempus est huiusmodi ergo et cetera. Maior patet quia hoc principium non potest esse verum non existente causa sue veritatis. sed existente ergo motu adhuc est verum hoc principium. De quolibet dicitur affirmacio vel negacio. vel de quolibet dicitur esse vel non esse. et de nullo et cetera. Minor probatur. quia simultas ibi posita verificat hoc principium. simul autem dependet a tempore. quoniam esse simul est esse in eodem tempore: secundum quod simultas sumitur in isto principio. quod patet per diffinicionem elenchi: que est in elenchis. vbi dicitur: quod elenchus est sillogismus contradictionis vnius et eiusdem. non nominis solum. sed nominis et rei. non sinonomi. sed eiusdem: et ad idem: et secundum idem: et in eodem tempore

¶ Contra istam opinionem arguitur. Est enim certum quod est contra totam philoſophiam. et ꝓmo ꝯtra ꝓmã ꝯonem. ꝙ tempus non ſit ab eterno: ꝑ auguſtinũ ꝛ bedam. ꝛ om̃es qui exponũt geneſis lr̃am. qui ponũt tempꝰ fuiſſe ꝓductũ ab inicio mundi. vnde ponũt ſimul 4or ꝯcreata. s. naturam angelicam. celum empireũ. ꝓmam materiã et tempus ¶ Preterea ab eterno fuit tempus ꝑ te. gͦ ab eterno aliqd ſubm habuit. ſed deus nõ fuit: quia non fuit ſubm accidentis. gͦ ab eterno fuit aliqua creatura q̄ fuit ſubm temporis. ſed hoc eſt ꝯ̃ veritatem ꝛ iſtum doctorem ꝛ fidem. gͦ Nec videtur ſalua ſui reuerencia ſecundum veritatem ẽẽ dictũ. ꝙ tempꝰ nichil habet ꝓ ſubo vt dicit. ſed eſt qddam ꝯſequens ipſum deum: vel ſequela. nam om̃e ens vel eſt ꝑ ſe vel in alio. tempus non eſt ꝑ ſe ens cũ non ſit ſuba. gͦ in alio ¶ Item. ſi tue raciones valerent. ꝑ idem ego ꝓbarem ꝙ deus neceſſario ꝓduxiſſet tempus. Illud enim ꝓncipiũ De quolibet ꝛc̃ eſt neceſſario verum quod ꝑ te non verificatur ſine tempore

¶ Contra 2am ꝯonem eſt plana intẽcio ꝯmentatoris ꝛ arẽlis in quarto huius. racio eſt. quia tempus ineſt omni motui ꝛ ſoli ꝛ ſemꝑ. vt patet ꝑ phm. ꝙ aũt ſequela ſit nec̃s ꝓbatur. Omnis mẽſura ſucceſſiua eſt ꝯſecutiuo entis formaliter ſucceſſiui. ſed om̃e ſucceſſiuũ eſt motus vel fundatur in motu. qd dico ꝓpter actionẽ ꝛ paſſionẽ. gͦ ꝛc̃. Maior patet. quia nullum ſucceſſiuũ poteſt menſurare ens ꝑmanens. iſta patet. quia menſura ꝛ menſuratum debent ẽẽ ꝯnigena. ꝛ debent ꝯ̃ ꝓporcionari. cuiuſmodi ſunt ens ꝑmanens et ens ſucceſſiuũ ¶ Dico igitur ꝙ ceſſante omni motu: non eſſet tẽpus poſitiue. ſed ſolum priuatiue.

¶ Pro euidencia tamen huius materie iuxta verbum philoſophi in 4o huius eſt ſciendum. ꝙ quies per accñs menſuratur tempore. hoc gͦ ymaginor ſic. quia eo ꝙ tantus motus poſſet fieri in tanto tempore: ideo ꝑ hoc qd auffertur. motus ꝑ tantũ ſpaciũ ſecundum menſuram motus q̄ poſſet fieri in tanto tempore: indicamus tantam q̄titatem ẽẽ quietis. et dicimꝰ quietem durare per vnam diem. quia gͦ motus ille ſic eciã menſuratur per ſe ideo et quies cuius q̄titas indicatur ex motus q̄titate q̄ poſſit fieri in tanto tempore: dicitur menſurari tanto tempore. et hoc eſt per accidens Sicut ſi ymaginor vacuum. ita ꝙ nullum corpus eẽt infra latera domꝰ ego dicerem vacuum ẽẽ tante q̄titatis. puta decem pedum in longitudine. non ſecundum veritatem ꝙ q̄titatem illam haberet: cum ſit nichil. ſed per accidens. quia corpus tante q̄titatis natum eſt in tali loco recipi.

¶ Ad raciones predicti doctoris reſpondeo ¶ Ad ꝓmam dico. ꝙ prius et poſterius poſſunt ſumi dupliciter. Vno modo realiter formaliter ꝛ poſitiue. ꝛ iſto modo tempus bene arguũt ¶ Alio modo poſſunt ſumi quaſi ymaginatiue et ꝓuatiue et quaſi per q̄ndam coexiſtenciam temporis poſſibilis ſi eſſet. et iſto modo non arguunt tempus. vnde ymaginor ſic. ꝙ ante mundi inicium: non fuit priꝰ nec poſterius: niſi ſolum ymaginatiue: et priuatiue: ſicut dicimus de ſpacio vacuo: ꝙ dicitur tantum q̄tum eſt illud qd reciperetur cum tamen ibi ſit nulla q̄titas poſitiue. dicimus eciam. ꝙ illud prius et poſt ſint in eternitate. non formaliter cũ ſit indiuiſibile. ſed quaſi virtualiter per quandam coexiſtenciam temporis ſi eſſet coexiſteret enim ſibi

¶Ad ſecundꝫ dico. ꝙ nullā ēſt ibi mutacio realis. cum nichil ibidꝫ exiſtat realiter. ſed ſolum ymaginatiue ¶Ad tercium dico. ꝙ nō oꝫ extrema contradictoria menſurari eadem menſura poſitiua. ſed res actu menſurantur illa menſura poſitiua. res in potencia priuatiue. ꝙ puta poſſet dici tantum duraſſe. ſicut declaratum eſt de ſpacio. vacuo ꝛ quiete.

¶Ad raciones in oppoſitum ſecū de ꝯcluſionis reſpōdeo ¶Ad p̄mā concedo maiorem. ſed nego minorē ¶Ad probacionem dico. ꝙ poſito. ꝙ ceſſaret omnis motus. et p̄mꝰ et alii. adhuc ꝓpe non eēt ꝗes nec deſceret ¶Et ſi dicatur contra. nō mouetur. ꝛ eſt aptum natum moueri. ergo quieſcit ¶Reſpondeo negādo ꝯſequentiam. ꝙ eſt fallacia ꝯſequētis. oportet enim addere ꝙ ſit mēſura in qua mobile aptū natū eſt moueri. Suppoſito ā ꝙ nullus motus eſſet hoc deficeret. vel dicatur ſicut dictum eſt ſuperiꝰ ¶Ad aliud dico. ꝙ ſimul ſunt mobile ꝛ motus ſaltem de p̄mo mobili. illud enim non eſt niſi modo ymaginatiuo. vt qn̄. quando ¶Ad terciū dico. ꝙ ad ūitatem p̄m̄ p̄ncipii non requiritur tēpus poſitiue ꝛ realiter. ſed priuatiue et quaſi ymaginatiue. licet ſtāte tēpore: ſint motus et tempus ad veritatem hꝰ p̄ncipii ¶Hiis viſis reſpondeo ad raciones p̄ncipales

¶Ad p̄mam cum dicitur. [illegible] ꝑtez tocius rē ¶Dico ꝙ licet partes temporis non ſunt actualitate preſentialitatis ꝛ permanentie. ſunt tamen actualitate ꝯtinuacionis ꝛ copulacionis ꝛ actualitate ſucceſſiua ꝛ hoc in ſucceſſiuis ſufficit vt dictū eſt ¶Ad ſecundꝫ dico. ꝙ preteritum ꝛ futurum ſunt actualitate ꝯtinuacionis ꝛ copulacionis. ꝛ hoc ſufficit vt dictū eſt ad eſſe temporis vnde licet neutra pars temporis ſit preſens. ꝙ omnis pars temporis vl eſt preterita vel futura. Tempus tamen dicitur eē preſens. ſic ꝙ iſta ꝓpoſicio. Tempus eſt nūc eſt vera ꝙ actu eſt ꝯtinuatio vnius partis cum alia ad mutatum eē. racione cuius mutacionis tempus dicitur habere eſſe. vnde ſicut iſta eſt vera. tempus eſt nūc. ſic de motu licet vtraqꝫ pars motus ſit facta vel fiēda. veruntamen racione actualis ꝯtinuacionis vnius partis cum alia ad mutatum eē: motus dicitur eſſe nūc

¶Sciendꝫ tamen ꝙ iſta ꝓpoſicio Tempus eſt nūc vel motus ē nūc habet duplicem intellectum: vnoº: ꝙ nūc ſit menſura deſignati: et iſto modo eſt falſa: ꝙ motus non menſuratur in inſtanti ¶Alium intellectum poteſt habere ſic ꝙ ipſum nūc dicat menſuram ꝯpoſicionis predicati cum ſubiecto vel hꝰ veritatis ſbiecti ad predicatum ꝛc. et iſto modo eſt vera. Nam in omni ꝓpoſicione vera de preſenti: predicatum vnitur ſubiecto pro indiuiſibili: ita ꝙ eius veritas menſuretur indiuiſibili. nō tamen oportet: ꝙ actus deſignatus per predicatum menſuretur indiuiſibili: ſed ſtant ſimul: ꝙ actus deſignatus menſuretur tempore: et tamē ꝓ inſtanti vniatur ſubiectum cum predicato ¶Ex predictis igitur concedo: ꝙ ad eſſe temporis ſufficit aliqdꝫ indiuiſibile continuans vnam ꝑ partem cum alia. ita ꝙ per eſſe inſtantis denominatur tempus eſſe vt dictum eſt ¶Sed contra hec ſunt aliqua dubia ¶Primum ꝙ ſequeretur ſi ꝙ hoc motus eſſet. ꝙ eſſet aliqdꝫ eius indiuiſibile: ꝙ ſunt de eodꝫ

ēēt verum dicere. ꝙ moueretur ⁊ q
eſcere. ꝓbo. qꝛ ſi iam ponatur ꝙ de q
eſcente fiat mouens in eođ inſtāti
⁊ per ꝯñs terminatur q̄es ⁊ incipitᶻ
motus. Si gᵒ ad hoc ꝙ motus ſit ul
ad veritatem hꝰ iſte mouetur: ſuf-
ficeret. ꝙ inciperet moueri nūc ꝯ̄uis
ꝓ inſtanti non moueretur. ꝑ eanđ
racionem ſufficeret: ad hoc ꝙ iſta ſit
vera: iſte quieſcit: qꝛ eſt in termino
indiuiſibili quietis: ⁊ ſic ſimul mo
ueretur et q̄eſceret. Similiter verū
ēēt dicere ſimul. ꝙ ēēt dies ⁊ no ꝯ
qꝛ in eođ inſtanti in quo vnū termi
natur alterum incipit gᵒ ⁊ c̄. ¶ Ite
Impoſſibile eſt ꝙ aliqꝺ habeat ēē ꝑ
aliqꝺ ſibi oppoſitum. ſed indiuiſibile
⁊ diuiſibile ſunt oppoſita. gᵒ impoſſi
bile eſt ꝙ tempus qđ eſt diuiſibile
habeat ēē per inſtans qđ eſt indiui
ſibile ¶ Item. Illa que non ſunt
ꝯtinuari non poſſunt. Hec patet et
ꝓbatur. qꝛ in illo qđ non eſt actu.
nichil poteſt fundari actu. qꝛ funda-
mentum eſt maioris entitatis ꝙ fu
datum. continuatio autem ē ꝙ actu-
ale. p̄teritum autem et futurum nō
ſunt hꝰmodi gᵒ ⁊ c̄. ¶ Rn̄deo Ad
p̄mum dico. ꝙ ad ēē motus vel tem
poris vel cuiuſcunqꝫ ſucceſſiui non
eſt ſufficiens: ēē indiuiſibile incipiēs
vel finiens. ſed requiritur aliqđ in
diuiſibile actu ꝯtinuans partē p̄orē
cum poſteriori: ad hoc ꝙ tempꝰ ēēt
vel motus ¶ Iuxta qđ eſt ſcien
dū. ꝙ ꝯ̄uis hec ꝓpoſitio ſit viſa ne-
ceſſaria. racione ꝯiunctionis: Om-
ne animal currit vel nō currit. mo
uetur vel non mouetur. qm̄ tamen
non eſt vera in omni tempore patet
⁊ quolibet inſtanti temporis ¶ Hec
gᵒ non eſt neceſſaria. Omē animal
mouetur vel quieſcit qđ videtur mi
nus. Cauſa autem hꝰ eſt. qꝛ ſi in q̄

libet parte temporis ſit hec vera et
impoſſibile eſt aliter ſe habere. et eci
am in quolibet inſtanti ꝯtinuāte pꝰ
curſus vel eciam quietis. tamen in
inſtante terminante quietem et in-
ciante motum neutra pars eſt ꝯiun
ctiue vera Et ideo nego. ꝯ̄uis ſit
ꝓbabilis. ſic. dū eſt neceſſario mo-
aut quieſcit. qꝛ poteſt ēē falſa ut di
ctum eſt ¶ Ad aliđ dico. ꝙ tem
pus non habet ēē per indiuiſibilita-
tem. ſed per ſubſtratum indiuiſibili-
tati. vnde licet diuiſibile ⁊ indiuiſi-
bile formaliter ſumendo ſunt oppoſi
ta. non tamen ꝓ ſubſtrato ¶ Ad
aliuđ ¶ ꝓo cuius euidencia eſt ſciē
dum. ꝙ de numero eaꝝ reꝝ q̄ ſunt
q̄dam habent eſſe in inſtanti: ⁊ impo
ſſibile eſt eas ēē plus ꝙ per inſtans
vt generatio et corruptio ſecundum
ꝙ dicunt actionem nouam ſui ēē. q̄
dam ſunt que habent ēē plus ꝙ ꝑ in
ſtans. ⁊ impoſſibile eſt eas ēē in in-
ſtanti ſicut ſunt oīa ſucceſſiua. q̄-
dam autem ſunt. q̄ habent ēē in iſtā
ti et plus ꝙ per inſtans. vt ſunt ō-
nia p̄manencia. Dico igitur. ꝙ licet
partes temporis non ſint in vnio in
ſtanti. ſunt tamen plus ꝙ per iſtā
¶ Ad raciones enim ꝯmentatoris ſuf
ficit vltima ēē ſimul. vel dicatur ꝙ
ſunt actualitate copulacionis. in p
tibus ꝗ ꝯtinuatis fundatur ꝯtinua-
atio ¶ Ad 3ᵐ p̄ncipale dico. ꝙ di
ſcretio ineſt tempori ab anima licet
ꝙtum ad totam ſuam entitatem for
maliter ſit p̄ter animam ¶ Ad ali
ud dico ꝙ ſumitur ibi numerus pro
menſura. qđ apparet ex hoc. qđ di
cit ꝙ ēē in tempore eſt menſurari tē
pore. hec ſufficiant de queſtione
¶ Nota ꝙ nichil poteſt ſumi dupliciter
vno modo ſinthace Alio mᵒ catha-
gorice. car̄ qm̄ eſt ſignificatiuū. ſed

al currit ꝗ nᵗ iste currit nᵗ iste. sinͨᵉ dicitur qn̄ ꝓuat om̄e ens tam positiuū ꝙ̄ possibile ⁊ hoc q̄ est repugnantia terminorꝫ: vt chymera est. ¶ Alio m̄o quādo ꝓuat omne ens positiuū. sꝫ nō possibile. vt deus ꝓducere potest qđ nichil est positiuū. sed est possibile q̄ non est ibi repugnantia terminorū ⁊ cetera.

Queritur vtrum instans secundū subam sit idē vel manet idē ⁊ vnū ī toto tempore. ¶ Et videtur ꝙ nō. q̄ sequeretur ꝙ illa que nūc sunt facta ⁊ illa que erunt infra millesimū annū essent simul saltem simultate secundū subam. sed nec ꝑ subam nec ꝑ esse ē possibile ꝗ ⁊ c. ¶ Item sequeretur ꝙ secundum subam ꝙ͛ esset equale tempori. qn̄ est falsum ꝗ ⁊ ans. ¶ Falsitas ɔ̄sequentis pꝫ. q̄ nulla entitas simplex ⁊ indiuisibilis pōt equari ētitati in infinitum diuisibili. instans vero est indiuisibile. tempꝰ vero diuisibile in infinitum ꝗ ⁊ c. Maior pꝫ. nā ꝙ ꝗ ē idē ī toto tꝑe non pōt equari a tempore ꝗ ⁊ c. ¶ Ad oppositū est phūs in hoc q° qui dicit. ꝙ q̄ est idē ꝑ subaꝫ. diuisificatū ꝑ esse. ¶ Respōdeo. q̄ sic procedam. p° enim recitabitur vna opinio q̄ nō videtur philosophi. in q̄ nō vtilis totaliter ɔ̄cordat. 2° improbabitur ꝑ rationes in fidem facientes ⁊ ponetur aliter. ¶ Tercio ponam ⁊ mouebo aliqua dubia circa materiam de instanti.

¶ Quantum ad pⁱmū est sciendū ꝙ est vna opinio aureoli in 2° sentenciarum recitans p° 3° dicta aristotelis. 2° declarat ɔ̄clusionem quā intendit ⁊ arguit.

¶ Primū dictū aristotelis est istud. qđ attribuit ipsi nūc. ꝙ primum sit ipsi nunc. ꝙ sit idē secundū subaꝫ ⁊ subm ī toto tempore: differens secundū aliud ⁊ aliud esse ⁊ ꝑ rōnē. Et ponit 2° exemplum primū ī est de puncto. q̄ secundū ymaginationem mathematicorum punctꝰ fluens causat lineam. sic ꝙ idē punctus secundū subam manet in toto fluxu. variatur tamē secundū esse. qđ intelligitur in alto ⁊ in alio. sic nūc fluens causat tempus. et ē idē in toto fluxu secundū subm. differens secundū esse. ¶ Aliud exemplum adducit de chorusco ⁊ theatro: et in domo secundū enim subam vbiqꝫ est idem. Differt tamen secundū esse vel ratione. sicut enim sedens differt a seipso non sedente. ¶ Secundum dictum est istud: ꝙ nūc sequitur sequitur id qđ fertur: sicut tempus sequitur ipsum motum. ⁊ sicut mobile est idē secundū subam in toto motu: nō tamen secundū esse. sic et nūc vel instans.

¶ Tercium dictum est. ꝙ nūc ꝑ se discontinuat tempus: est in actu et est terminus ipsius. sicut punctus factus in actu discontinuat lineam ipsaꝫ ⁊ est terminus eius. ⁊ sicut punctus in potencia ɔ̄tinuat ipsam lineam. sic nūc in potencia ɔ̄tinuat ipm tempus.

¶ Hoc premisso declarat ꝓpositionē suam. Ad cuius euidenciā est sciendū. ꝙ tempus non habet esse ꝓpter animā. hoc enim dato vt dicit: inconueniencia que adducuntur ɔ̄ istam ɔ̄clusionē quā est aristotelis excludam. ¶ Tempus ꝗ vt dicit habet esse ab anima. ⁊ aristoteles eciam ymaginatur ɔ̄tinuacionem temporis esse ab anima. eo modo quo ymaginatur mathematicus punctum ꝑ suum fluxum causare lineam mathematicam ymaginatiuā. In aliquo enim volens ymaginari lineam rectam: ymaginetur fluxum vnius puncti in rectum. volens eciam ymaginari lineam circularem: apprehendat fluxum puncti circulariter. Sic secundum aristotelem est de instanti, ꝙ si velim facere tempus preteritum in actu: ymaginor nūc fluere vſqꝫ ad iſtud inſtans pn̄s ſignatum. eodem modo ſi velim facere tempus futurum ī actu. ymaginor qđ idiuiſi^{le} fluere vſqꝫ ab iſto mutato ẽẽ ſemꝑ ī poſt. ⁊ iſte fluxus eſt illud idem qđ tempus. et ꝑ hoc putat ipſe euadere ad omnes difficultates ¶ Sed ꝯtra iſtam opinionem ⁊ eius 2ª dicta arguitur ſic. ¶ Dicit enim tria manifeſte falſa. Primo in hoc ꝙ dicit. tempꝰ ẽẽ ab anima. hoc enim fuit in queſtione precedenti improbatum. ⁊ ē articulꝰ excōmunicatus pariſiꝰ: per epm pariſienſiū ⁊ totam vniuerſitatē q̄ determinauerunt ẽẽ erroneū: eum ⁊ tempꝰ ponere in ſola apprehenſioē anime. ⁊ ponitur ſub. 199° capi°

¶ Contra hoc ⁊̄ ꝙ dicit inſtās fluere arguitur. qꝛ indiuiſibile non poteſt moueri nec fluere. 6° huiꝰ

¶ Item ſi inſtans ẽẽt cauſa tempis. q̄ro in quo genere cauſe. non cē materialis. qꝛ tunc ẽẽt ſubm temporis

¶ Indiuiſibile autem nō eſt ſubm diuiſibilis. Nō formalis. certum enī eſt qꝛ inſtans non eſt forma temporis: ſicut nec punctꝰ forma linee. Nec finalis patet. nec efficiens. qꝛ id eſt ſubm paſſionis ⁊ efficiens.

¶ Item terminus rei nō eſt cauſa efficiens rei. inſtans autem eſt terminus temporis g° ⁊c̄ ¶ Item quero de fluxu per quē cauſat. an ſit tempꝰ vel motus. qꝛ cum ſit ſucceſſiuꝰ neceſſe eſt ꝙ ſit alterꝰ horꝫ. non motus. qꝛ motus eſt fluxꝰ mobil. nō tempus. qꝛ tunc ꝑ tempꝰ cauſaret^{ur} tempus. ⁊ tunc ꝓcederem ī infinitum

¶ Item in quocunqꝫ fluente eſt fluxus ſed inſtans non pōt ẽẽ ſubiectum fluxus g° ⁊c̄. Minor ꝓbat^{a} qꝛ fluxus dicit ſucceſſionē ⁊ diuiſibilitatem. nullū autem indiuiſibile ē ſubm diuiſibilis g° ⁊c̄ ¶ Item ſi inſtans ꝑ ſuum fluxū cauſaret tempꝰ tunc ſequeretur ꝙ adequaretur toti tempori. aliter aliq̄ pars ẽẽt temporis que non ẽẽt cauſata ꝑ fluxum inſtantis. ſed indiui^{le} non poteſt adeq̄ri diuiſibili g° ⁊c̄ ¶ De ymaginatione mathematicoꝝ dico ⁊ credo ipſam ẽẽ falſam. nec vt credo arꝭ^{les} loquebatur de mente ſua. ſed dixit ſecundꝫ opinionē mathematicoꝝ

¶ Contra 2^{m} pncipale arguo. ⁊ oſtēdo ꝙ non ſit idem inſtans ſecūdū ſubſtantiam in toto tempore. Primo ſic Impoſſibile eſt ꝙ inter aliquam entitatem ſecundū ſubam ſimpliciter indiuiſibilem mediat aliq̄ entitas diuiſibilis. ſed inter quecunqꝫ duo iſtātia in tempore ſecūdū doctrinā arꝭ^{l} i ſexto huiꝰ cadit tempus mediū. g° impoſſibile eſt. ꝙ ſuba huiꝰ inſtantis et illiꝰ ſit vna impertibiliter. Maior patet. qꝛ inter quecūqꝫ cadit mediū ipſa ſecundum ſubam ſunt preciſa et ſeparata g° ⁊c̄ ¶ Confirmatur. Accipio duo inſtantia inter q̄ clauditur aliqua pars temporis. tunc vel ipſa ſuba iſtius inſtantis: eſt ſuba illius inſtantis vel non: ſed alia: qꝛ ſi alia habetur ꝓpoſitū. Si eadem g° q̄ vna ibi ⁊ alia. ſed īter q̄cunqꝫ cadit entitas media: ibi vnū non eſt aliud g° ⁊c̄ ¶ Item quecunqꝫ ſunt ſimul in diuerſis ꝑtibus temporis. illa impreciſibiliter ⁊ indiſtinctibilit nō ſunt vnū ꝑ ſubam. ſed inſtantia in tempore ſunt ſimul in diuerſis partibꝰ temporis ⁊ dyſtinctis g° ⁊c̄. Maior patet. qꝛ impoſſibile eſt idem ī numero ſecundꝫ ſubaꝫ ẽẽ in ꝑtibꝫ dyſtinctis ſimul: quaꝝ vna eſt extra animā. qꝛ omne tale ſecundꝫ ſubam pluraficatur. Et iterū. qꝛ ſicut plura ſecundū eaꝝ ꝯ̄tinuam ſunt diſſimiles & una ſecundū ꝯ̄tinuam extra aliā: ita et que ſunt in eis. ¶Minor ꝓbat⁹ q꞉ i tempore. q꞉ i tempore ſūt partes ꝯſimiles. quaꝝ quelibet alteri ꝯtinua⁹ ꝑ iſtans: que q̄dem iſtācia ſunt infinita. & non ſunt immediata ergo oportet ꝙ ſint i diuerſis partibus temporis ¶ Item Accipio duas partes temporis puta p̄teritum et futurum et accipio inſtans qd̄ ꝯtinuat iſtas duas partes. tunc q̄ro. an ſuba hu⁹ inſtantis tranſeunte iſta parte & adueniente alia. puta quādo pars futura tranſit in p̄teritam. quero tunc: ſi tale inſtans ſecundū eius ſubaꝫ corrumpitur vel remanet. ſi dicatur. ꝙ ſuba eius tranſit et deficiat: ſicut & pars quam copulat habeo ꝓpoſitū

¶Si dicatur ꝙ ſuba eius nō deficiat: ergo ſequitur ꝙ tranſeat de ſubo i ſbm & de vna parte temporis in aliā qd̄ eſt manifeſte impoſſibile ergo & c̄

¶Item ſicut ſe habet mutatum eē ad motum & punct⁹ ad lineam. ita ſe habet inſtans ad tempus. iſta eſt ꝓpoſitio arīs. ſed mutatum eē i motu et punct⁹ i linea: non ſunt ſecūdū ſubam vnū. ergo nec per ꝯſequens iſtancia i tempore. ¶Minor patet. de punctis enim in linea eſt ſatis clarū Nā uno puncto corrupto alia pñt ꝑmanere. quādo enim due partes linee ſunt in actu. ille punct⁹ q̄ copulabat corruptus eſt: aliter eēt i ꝑ⁹ diuiſus. & ſunt duo de nouo ꝓducti

¶De mutato eē patet. q꞉ ante q̄dlibꝫ eſt aliud. id autem ſecundū ſubam non eſt ante ſe. ergo & c̄. ¶Cum enī q꞉ cuilibet mutato eē correſpondet ꝓpriū nūc. ſed vnū mutatum eē ē an̄ aliud in infinitum. ſed idū ſecundū ſubam non eſt p̄us ſe ergo & c̄ ¶Item ſequitur. ꝙ plura nūc eēnt ſimul. ꝓba⁹ Nam cuilibet mutato eē in motu correſpondet ſuum nūc in tempore. per te autem manet idem nūc in toto tempore ſecundū ſubaꝫ. ergo et oīa mutata eē ſunt in eodē nūc in motu. ex quo ſequitur ꝙ plura nūc correſponden⁹ pluribus mutatis eē erunt ſimul. hoc eſt impoſſibile ergo & c̄ ¶ Sed contra iſtam arguitur ꝑ ratione arīs. Si inſtans non maneret vnū ſecundū ſubam: tunc corrumperetur. ꝯſequēs eſt falſum ergo et antecedens. falſitas ꝯſequentis patet. q꞉ vel corrumpetur in ſe ipſo. & hoc non poteſt: q꞉ tunc ſimul eēt & non eēt. vel in alio inſtanti. & hoc non. q꞉ vel corrumpetur in p̄cedente vel ſubſequente. non in p̄cedente. q꞉ tunc corrumpetur antequā eſſet. nec in ſequente: q꞉ vel in mediato vel immediato. non in immediato: q꞉ inſtans nō eſt immediatum iſtanti: nec in mediato. q꞉ tunc inter talia inſtancia cadit temp⁹ medium & cum in quolibet tempore ſunt infinita iſtancia. ergo ꝑ ꝯñs illud inſtans nō poſſet corrumpi quouſqꝫ corrumperentur infinita iſtancia qd̄ eſt falſum ergo & c̄

¶Item aut corrumperetur quādo eſt: aut quādo non eſt. nō quādo eſt q꞉ tunc ſimul haberet eē & non eē: q꞉ quādo eſt incipit eſſe. q꞉ illud qd̄ nūqꝫ fuit nec in toto tempore p̄terito fuit & nūc eſt: incipit eē. ſed qd̄ incipit eē non deſinit eē. cum ſint oppoſita. ergo quādo eſt non deſinit eſſe ſeu corrumpitur. nec quando non eſt. quia quando non eſt eſt corruptum ergo & c̄

¶Reſpondeo Ad primum argumentum dicunt aliqui. ꝙ inſtans ꝓprie non corrumpitur nec generatur q꞉ omnis generatio vel corruptio vel corruptio menſuratur aliq̄ menſura. corruptū bene pt̄ icipe l deſinere in pl⁹ eī ſe habet incoeptio ꝙ generatio.

¶ Aliter bene dicitur ad aliud. ꝙ inſtans bene corrumpitur: tamen nō menſuratur eiꝰ corruptio aliq̄ m̄ſurā. Eſt enim menſura ꝑ ēēntiam. vnde quādo aliqͥd eſt tale denominatiue. ꝛ aliud ēēntialiter vel formaliter. ſtādum eſt in illo qd̄ eſt tale ēēntialit̄ ſiue formaliter

¶ Iſta reſponſio licet habeat apparentiā de inſtāti tam̄ difficultas non tollitur. ego enī arguam de mutato eē in motu. ſi corꝛᵃ in tempore vel in inſtanti. nō ī tempore

¶ Tū ꝙ ꝯdictoria eadē menſura menſurantur. ꝛ habitus et ꝓuatio. vt patet de motu ꝛ quiete

¶ Tum ꝛ̄ ꝙ nullū indiuiſibile menſuraᵗ mēſura diuiſibili: ꝙ menſura ꝛ mēſuratū debent adequari. nec ī iſtanti. ꝙ vel ī p̄cedente vel ſubſequente. ſicut arguebatur ſuperiꝰ de iſtanti

¶ Et ideo dico aliter. ꝙ iſtans vel mutatum eſſe corꝛᵃ in tēpe. non ſic intelligendo. ꝙ ſit tempꝰ menſura corꝛuꝑtionis eoꝝ. ſed ꝙ cedūt ad ceſſaēm tempis ꝛ alicuiꝰ diuiſibilis. idiuiſibile enim non cedit niſi ad ceſſionē alicuiꝰ diuiᵇˡˢ. vnde inſtans nūc preſens non cedit niſi ꝑ hoc ꝙ ſit p̄teritū nō autem ſit p̄teritum per ſolam ceſſionem indiuiſibil. ꝓbatur. Nā ipſo ceſſo. q̄ro an inter iſtans qd̄ nūc eſt p̄ſentialiter: ꝛ īter illud quod factum eſt p̄teritum eſt mediū vel non. ſi ſic gᵒ aliqͥd diuiſibile ceſſit. ꝛ ꝑ ꝯnˢ tale īdiuiſibile ceſſit ad ceſſionē alicuius diuiſibilis. Si non eſt mediū gᵒ ſunt ſimul totaliter. cum gᵒ vnum ſit p̄ſens ꝛ reliquū: ꝛ ꝑ ꝯſequēs nō erit ceſſū

¶ Iſta gᵒ ꝓpoᵒ eſt neceſſaria ꝛ ꝯcedenda. ꝙ om̄e īdiuiſibile cedit diuiſibili. non ſic ꝙ vna eiꝰ precedat p̄ᵒ ꝛ poſtea alia. cum ſit indiuiſibile. ſed ꝙ non cedit niſi ad ceſſionem alicuius diuiᵇˡˢ. non ſequitᵘʳ gᵒ diuiſibiliter eſt. nā hoc qdꝫ dicē cedere. vel poteſt dicere viam ad ceſſum eē: vel ipſum ceſſū eē. ſi dicat ip̄m ceſſum eē. non ſeqͥtur. gᵒ ceſſum eſt diuiſibiliter. ꝙ. s. ad ceſſionem alicuiꝰ diuiſibilis. gᵒ ꝙ qđ ceſſū eſt non eſt. Sed bene ꝯcedo. ꝙ ceſſū eē eſt diuiſibile. nec ꝯtingit dare p̄mū inſtans nec p̄mā ꝑtem temporis ī q̄ ceſſum eſt. ſicut non ꝯtingit dare p̄mū inſtans nec p̄mā ꝑtem motus: nec p̄mū inſtans poſt terminū a quo vt ꝓbatur 6ᵒ hꝰ

¶ Ad ſecundꝫ dico ꝙ corrumpe poteſt michi dicere duo: Primo poteſt in denotare viam ad corruptum eē. et ſic om̄e qd̄ corꝛᵃ quādo eſt corꝛᵃ. hoc eſt: eſt ī via ad corruptum eē. nec ſequitur. ꝙ ſimul habeat eē ꝛ non eē. vt patet

¶ Alio modo poteſt michi dicere ip̄m eē corruptum. ꝛ ſic iſto modo corrumpitur inſtans. id eſt habet corruptum eſſe quādo non eſt. vlteriꝰ quādo additᵘʳ ꝙ ſimul īciperet eē et deſineret eē

¶ Sciendꝫ eſt. ꝙ iſta vͦba poſſunt dupliciter ꝯſiderari. vno mᵒ ꝑ negationē futuri. ꝛ iſto modo optime ſtant ꝙ illudꝫ qdꝫ īcipit eē .i. ī p̄terito tempore non fuit: ꝑ poᵒnē. i. de eē preſētis incipit eē. ꝛ ꝛ̄ idꝫ in preſenti deſinit eē. deſinit ꝙ nō erit

¶ Alio mᵒ poſſunt exponi ꝑ negationē preſentis ꝛ preteriti. ſic ꝙ nec eſt nec fuit. et ꝑ poēm futuri. ſic ꝙ erit. et iſto mᵒ iſta ſunt oppoſita. ſcilicet incipit eē ꝛ deſinit eſſe.

¶ Pro uno autem quod fuit dictum: ꝙ contradictoria eadem menſura menſurantur: non eſt verū

¶ Certum eſt enim ꝛ etiā manifeſtū ꝙ omne mutatum eē ſolam durat ꝑ inſtans. et tamen eius non eſſe eſt ī toto tempore ſequenti. verumptamē hoc dico bene verum eſſe: quod ipſe ariſtoteles hic ponit de ꝓuationꝫ

¶ Quantum ad secundꝫ articulū moueo aliqua dubia de instanti ¶ Primū dubiū est de inceptione huiꝰ nominis instantis q̄re sic dicatur ¶ Rn̄deo vbi sciēdꝫ est. ꝙ vno modo est idꝫ ꝙ non stans. ⁊ ideo dr̄ de aliq̄ homine q̄ est instabilis ¶ Alio mᵒ est idꝫ ꝙ imminens vel appropīq̄ns vt dicimꝰ de aliq̄ festo ꝙ īminet vl' ꝙ instat vel appropīquat. vtroq̄ enī modo accipitur hic instans. Est enī ꝑmo nō stans. sꝫ raptim transiēs. ē eciam secundario appropīq̄ns vel imminens. quia non habemꝰ de tempore nisi instans. ⁊ cum idꝫ non sit in toto tēpore: post vnū sunt alia ¶ Secunda dubitacio est. vtꝝ de racione instantis sit indiuisibilitas ¶ Rn̄o ¶ Pro cuiꝰ euidencia pono aliqua dicta ¶ Primū dc̄m est. ꝙ instanti repugnāt diuisibilitas. ꝓbatur. Sicut se habꝫ unitas ad numerum. ⁊ punctus ad lineam. sic instans ad tempus. sed ꝓdictis repugnāt realr̄ diuisibilitas ergo et instanti ¶ Item in numero imꝑtum huiꝰmodi repugnat diuisibilitas. aliter esset dare minus minimo. sed tale ē ꝗd minimū ¶ 2ᵐ dictū est istud ꝙ impossibile est in eodꝫ instanti realiter assignare alteritatem p̄oris ⁊ posterioris. pꝫ. In simplr̄ indiuiˡᵉ nō pōt assignari alteritas p̄oris ⁊ posterioris. sed instans ē simplr̄ indiuiˡᵉ. ergo. Maior patet. quia vbi sunt prius ⁊ post ibi sunt plura ⁊ ꝑ ꝯns diuisibilitas. Minor patet ex p̄cedenti dicto ¶ Tercium dictū est istud. ꝙ in instanti potest assignari alteritas p̄oris ⁊ posterioris secundꝫ q̄d: ꝓbatur. quia idem instans est p̄ncipiū vniꝰ partis temporis ⁊ finis alteriꝰ. sed finis ⁊ p̄ncipiū dicunt alteritatem p̄oris et posterioris ergo ⁊c. ¶ Quartū dictū ē istud. ꝙ instans non est diuisibile in plura signa realia. ꝓbatur. nisi tunc instans esset diuisibile. ⁊ in q̄libet istorum signorum esset instans. ⁊ sic vnū instans esset plura instācia: q̄d vtrūque est falsum ¶ Quintum dictum est istud. ꝙ in eodꝫ instanti possunt assignari plura sig̃ rōis. ꝓbaꝛ. quia idꝫ instans est p̄ncipiū ⁊ finis ¶ Tū quia in eodꝫ instāti tempis sunt plura nature. ⁊ cum simultate instantis tempis stat p̄oritas ꝫ naturā. q̄d patꝫ quia ꝓpria passio ē i eodꝫ instanti temporis cuꝫ suo subō. ⁊ tamē ē posterior natura ¶ 6ᵐ dc̄m est istd̄. ꝙ ista alteritas p̄oris ⁊ posterioris ꝫ naturā vl' rōēꝫ non ponit ꝯdictoria posse de eodē verificari in eodꝫ instanti temporis. pꝫ. Impossibile est ꝙ in eadꝫ mensura realr̄ idiuiˡᵉ. aliq̄d sit ⁊ non sit. sꝫ tale ē realiter indiuiˡᵉ ergo ¶ Item ꝯtraria nō pn̄t verificari de eodꝫ in eodꝫ istāti tēporis. Nō enī est verum dicere de eodꝫ simul ꝙ sit albū ⁊ nigrum. sed ꝯdictoria prius opponūtur q̄ꝫ ꝯtraria ergo. ¶ Oppositum ā huius ponit vnus doctor. vbi alibi recitatum est ⁊ responsum ad rōēꝫ eiꝰ ¶ Sꝫ est dubitacio. vtꝝ in istis sig̃s nature sit aliq̄ successio ¶ Rn̄deo ⁊ dico. ꝙ intrinsece. nec hoc nec illud. quia simultas et successio non ꝯpetunt mensuris idiuisibilibꝫ. sed tantum diuisibilibus sed ꝯpetit eis distinctio. tamē simultas ⁊ successio possunt accipi inter ea ex ex̄nce ꝑ coexñtiam ad tempꝰ vel ad aliquod tale temporis q̄d extrinsece coexistit sibi. exᵐ. hodie creat' vnus azmꝰ cum euo suo cras aliꝰ cū euo suo. Ista duo eua sunt distincte mēsure entium ꝑmanentium. nec inter ea ē ordo successionis vel etiam ordo simultatis. nisi forte hoc existat per eiꝰ comparacionem ad ipsum tempus: vel ad ipsum terminum cui in coexistit

¶ Tercium dubium eſt. vtꝝ inſtans ſit ſuba uel accidens ¶ Rñdeo et dico. ꝙ neutrum eſt ꝓpe loquendo. ꝙ non ſit ſuba patet: ꝙ autem non ſit accidens ꝓbatur. Omne accidens eſt in aliquo ſubiecto. ſed φs et mutatum eſſe non ſunt in aliquo ſubiecto ergo ꝛ c̄. Minoꝛ ꝓbatur. ꝙ uł eẽt in ſubiecto diuiſibili vel indiuiſibili. non indiuiſibili. ꝙ tc̄ vnū indiuiſibile eẽt immediatum alteri indiuiſibili. nec diuiſibili. ꝙ impoſſibile eſt accidens indiuiſibile: eẽ in ſubiecto diuiſibili: cum ſubm ꝛ accidens debeant adequari ¶ Item accipio inſtās copulans ꝑteritum cū futuro. vel eſt ſubiectiue in parte ꝑterita vel futura: uel ſimul in duabus. non ꝑmis duobus modis. ꝙ qua racione eſt in uno eadẽ racione eſt in alio. nec 3º modo ꝙ tūc idem accidens eẽt in diuerſis ſubiectis qđ eſt impoſſibile ¶ Dico ergo ꝙ inſtans ñ eſt in tempore nec mutatum eẽ i motu: nec punctū in linea: ſicut acciña in ſubiectis. nec per modũ informātis. ſed ſicut ꝯtinuans in ꝯtinuato vel ſicut terminatiuū in terminato

¶ Contra ꝙ ſuba et accidens diuidūt omne ens ¶ Rñdeo ꝛ dico. ꝙ iſta diuiſio non eſt immediata ꝓpe loquendo de ſba et accidente ¶ De multis enim opoꝛtet dicere. ꝙ nec ſubna nec accidens poteſt ꝑdicari de eis eſſentialiter. vt de multis differentiis ꝛ de multis aliis ¶ Iſta diuiſio ergo non eſt immediata. ſed bene iſta Omne qđ eſt vel eſt uel eſt ſubna uel accidens uel aliqua realitas hꝰ uel illius ¶ Quartum dubium eſt iſtud. vtrum inſtans ſit intranſecum tempori uel idẽ eẽntialiter ¶ Rñō communis doctoꝛ dicit ꝙ ſic. qđ ſic probat. Illud ꝑ qđ tempus habet eſſe formaliter: ꝛ a quo eſt tempus impoſſibile ſeparari: eſt idẽ eẽntialiter tempori. inſtans eſt hꝰmodi ergo ꝛ c̄. Maioꝛ patet ꝯptū ad ꝑmã ꝑtem. ꝙ nichil habet eẽ formaliter per aliqđ diſtinctū ab eo eẽntialiter. ꝑ ſolū ei formale habet eẽ formale: licet poſſet habere eẽ effectiue ab altero diſtincto eẽntialiter ab ipſo ¶ Quantum ad ſecundam partem patet. ꝙ quecunqꝫ duo abſoluta deus poteſt ſeparare: eſſentialiter ſaltem diſtincta. ſed deꝰ nequit iſta ſepare ergo. Minoꝛ ꝓbatur ꝙ dictū fuit in ꝑcedenti queſtioē. ꝙ tempus habet eẽ formaliter ꝑ ꝯtinuationem ad indiuiſibile. ita ꝙ ꝑ eſſe indiuiſibile denominatur tempꝰ eſſe non enim poteſt ſeparari. ꝙ tunc tēpus non eẽt tempus: ꝙ ſi inſtās nō eẽt ꝯtinuās. non eẽt ꝯtinuatum ꝛ ꝑ ꝯñs nec tempus ergo ꝛ c̄ ¶ De iſta racione poteſt fieri dubitaº: ſi dicatᶻ ꝙ tunc ſequitur. ꝙ pūctꝰ eẽt de eẽntia linee ¶ Rñdeo. ꝙ ꝯcedūt aliq iſtam ꝯñam: ꝙ ſicut ſe habet inſtās ad tempus. ita pūctꝰ ad lineam vnđ ꝑmo poſterioꝝ ſuba linee eſt ex his .s. ex pūctis ¶ Aliter dicerēt ali negādo ꝯñam. deꝰ ei poſſꝫ ſeparare lineam ab ipſis pūctis ſaltem extrīs ¶ De aliis ā eſt dum. ꝙ tum quãcunqꝫ ꝯtinua ſe tangunt. ꝛ tactꝰ ꝛ pūctꝰ ſunt idem ꝑº de ꝯnacioē ¶ Et ſimilit quãcunqꝫ ſe tangūt. vel totum tangit totū vel ꝑs ꝑtem. vel ꝑs totm. ſi totm tangit totum: nō ergo faciūt maiꝰ ¶ Si pars partem. vel tota illa pars tangit totam iſtam partem. vel pars huiuſmodi: partem illius. vel pars huius totum illud. non ꝑmo modo: nec ſecundo modo. ꝙ idẽ argueretur ꝑus. nec 3º modo: ꝙ idẽ ſequeretur ¶ In aliquibus ergo indiſtinctis eſſentialiter. vbi deus non poteſt ſupplere nicem alterius: impoſſibilis eſt actualis ſeparacio ¶ Quintum dubium eſt iſtud. vtrum inſtancia ſint actu in tempore vel in potencia. et ſimiliter puncta in linea ¶ Reſpondeo ¶ Triplex eſt actualitas. quedam ſeparacionis. vt illud indiuiſibile dicatur actu. ſic quod habeat eſſe ſeparatum in tempore. et iſto modo eſt impoſſibile ¶ Alia eſt actualitas actualis terminacionis. ut quod illud indiuiſibile dicatur eſſe actu. quia actu terminat illud: cuius eſt. vt puncta extrema in linea dicuntur eſſe actu illa actualitate. alia eſt actualitas preſencialitatis et exiſtencie et iſto modo omnia puncta in linea dicuntur eſſe actu. et inſtans vero continuans partem preteritam cum futurum eſt ſolum preſens. alia vero tranſierunt. vt que ſunt in preterito. vel ſunt tranſeunda vt que ſunt in futuro ¶ Hiis tribus actualitatibus opponitur triplex potencialitas. ſume per oppoſitum et videbis ¶ Septimum dubium eſt iſtud vtrum preſens ſit pars temporis. vel vtrum omnis pars temporis ſit preterita vel futura. Et videtur quod non

Omnis actio ſit in tempore. ſi ergo omne tempus ſit preteritum vel futurum. et omnis pars eius ſit preterita vel futura. ſequitur quod omnis actio ſit preterita vel futura. ſed nullum talium fit. quia eſt factum vel fiendum ergo et cetera ¶ Item omne quod eſt preteritum aliquando fuit preſens. quia de quocumque verum eſt dicere quod fuit. verum fuit dicere quod erat preſens. ergo preteritum aliquando fuit preſens. quero ergo iſtud preſens quid eſt. vel enim eſt indiuiſibile temporis vel aliqua pars temporis. Si primum. ergo diuiſibile menſuratur indiuiſibili. quod eſt impoſſibile. Si ſecundum habetur propoſitum ¶ Item plures partes motus poſſunt eſſe ſimul. ergo per conſequens plures partes temporis. ſed partium que ſunt ſimul vna non eſt preterita et altera futura ergo ſequitur quod non omnis pars temporis ſit preterita vel futura. vna prior et alia poſterior. Antecedens probatum eſt ſupra ¶ Item tu dicis. quod pars temporis vna eſt prior et alia poſterior. tunc accipio partem priorem. vel illa pars prior habet partes. vel non. ſi non habet partes ergo eſt indiuiſibilis. Si habet partes. vel ergo una eſt prior vel non prior ſed ſimul. ſi eſt prior ergo non ſunt partes temporis. quia pars prior non poteſt conſtitui ex parte poſteriori ¶ Si detur. quod vna non ſit prior alia: ſed ſunt ſimul habetur propoſitum. et eciam quod plures partes ſucceſſiui erunt ſimul. quod eſt impoſſibile ¶ Reſpondeo vbi pono aliqua dicta ¶ Primum dictum eſt iſtud quod preſens nullo modo eſt pars temporis. probatur. Omnis pars temporis habet partes. ſed preſens non habet partes ergo et cetera. Minor probatur. cuiuslibet ſucceſſiui habentis partes vna pars ſuccedit alteri et una pars eſt ante aliam. et vna facta antequam alia. ſed preſentis non poteſt aſſignari: quod una pars ſit ante aliam et quod una pars ſuccedat alii ergo et cetera. minor probatur. quia quod eſt pars preſentis eſt preſens. ſed nec illud quod eſt factum nec illud quod eſt fiendum: eſt preſens ſequitur ergo quod preſens non eſt pars temporis. quod eſt ens ſucceſſiuum ¶ Item tempus diuiditur ad diuiſionem ſpacii ſexto phyſicorum. ſed in ſpacio ſemper una pars eſt prior et alia poſterior. et poſt quamlibet partem eſt una alia pars. et una eſt extra aliam quia omne continuum habet partem extra partem ergo in tempore vel omnis pars erit prior vel poſterior. ſed hoc non poteſt aſſignari de preſenti. quia quod prius eſt factum: non eſt preſencialiter factum. ergo ſequitur quod preſens non eſt pars temporis ¶ Secundum dictum eſt iſtud. quod ipſum preſens non eſt niſi ipſum indiuiſibile vel ipſum nunc vel ipſum inſtans continuans partem preteritam cum parte futura. Probatur ſic

Quandocumque dicitur eſſe preſens dicitur eſſe nunc et ergo. Igitur nunc et preſens idem ſunt. ſed nunc eſt indiviſibile continuans partem preteritam cum futura. igitur et preſens.

Vobis ſciendum. quod ſicut impoſſibile eſt ymaginari aliquam partem linee quin ipſa terminetur duobus punctis et claudatur infra duo puncta: et per modum cuiuſdam intervalli: nec eſſe poſſunt duo puncta quin inter ipſa cadat linea media. quia indiviſibile non eſt immediatum indiviſibili. Sic proporcionabiliter non poteſt ymaginari aliqua pars temporis quin ipſa cadat inter 2o indiviſibilia. cum enim quelibet pars temporis ſit continua: oportet quod partes per aliqua indiviſibilia copulentur vel continentur. quia hec eſt continui deſcriptio: cum igitur pars preterita ſit quoddam continuum: oportet quod in parte preterita ſint infinita indiviſibilia. ſicut et infinite partes. ¶ De nullo autem tali indiviſibili eſt verum dicere quod ſit preſens. quia ſicut illud in quo ſunt preterijt ita et illa indiviſibilia preterierunt. ſolum igitur de illo indiviſibili eſt verum dicere quod ſit preſens. quod copulat partem preteritam cum futura. iſta igitur non ſunt idem adequate ¶ Tercium dictum eſt iſtud. quod futurum poteſt ſumi dupliciter. Vno modo formaliter pro ipſa futuricione. ¶ Alio modo materialiter pro ipſo ſubſtrato ipſi futuricioni ſicut dies craſtina dicit michi futuricionem quia eſt futura. et ſubſtratum futuricioni. puta ipſum diem futuram. et iſta non ſunt idem. ¶ Certum eſt enim quod futurum formaliter ſumptum numquam poteſt eſſe preteritum. preteritum enim et futurum ſunt partes totaliter diſtincte. et ſic ſumuntur formaliter. cum hec inter ipſa ſit formalis diſtinctio et cum ſunt partes diſtincte temporis vna non poteſt eſſe alia. Illud autem quod ſubſternitur futuricioni poteſt tranſire in preteritum ¶ Quartum dictum eſt iſtud. quod inter preterita et futura: quedam ſunt propinquiora ipſi nunc: quedam remociora. licet omnia vel ſunt preterita vel futura. et omnes partes que ſunt partes preteriti: ſunt preterite: licet una pars prius preterijt quam alia ¶ Declaratur. accipio inſtans continuans horam 2am cum hora meridiei. certum eſt quod una pars hore 2e fuit antequam alia. et tamen vtraque eſt preterita. Similiter una pars hore meridiei erit antequam alia et tamen quelibet eſt futura

¶ hm dictum eſt iſtud. quod aliter accipitur preſens a grammaticis. et aliter a philoſophis. Ipſi enim ſic deſcribunt preſens. Preſens eſt: cuius pars preterijt. pars que futura eſt. ita diffinit priſcianus in minori: Nos autem philoſophice intelligentes. non ymaginamur quod illud quod eſt preteritum ſit preſens. et de ipſo non ſic loquimur ¶ Sextum dictum eſt iſtud quod ſicut fuit dictum de motu: quod quelibet eius pars ſit facta vel fienda. ipſe tamen motus dicitur eſſe preſens per actualem continuacionem vnius partis cum alia ad mutatum eſſe preſens. ſic eſt de tempore. ita quod cuilibet parti temporis correſpondet proporcionabiliter motus: et ergo et totum toti ¶ His viſis reſpondeo ad raciones in oppoſitum factas ¶ Ad primam dico. quod ad hoc quod aliqua actio vel motus fiat in tempore: euenit ex hoc: quod cuilibet parti temporis ſicut dixi: correſpondeat proporcionabiliter pars motus. ita quod parti preterite correſpondeat pars facta in motu et future fienda. et non requiritur. quod ſicut fuit actualis continuacio in tempore vnius partis cum alia. ita etiam in motu ſit actualis continuacio. et propter hoc dicitur fieri in tempore. Dico igitur quod poſſibile eſt: quod aliquis motus fiat in tempore ex eo quod aſſiſtit actuali continuacioni temporis. et ſimiliter ipſi correſpondeat licet tamen non fiat in preterito vel in futuro. ſi aliquid eꝰ factū ē vel ē poſſibile ꝙ nulla pars ſit. ⁊ ꝙ tempus ſit ꝑ talem ꝯtinuacoēz ¶ Ad 2ᵐ ſi accipias p̄teritum et futurum formaliter ¶ Dico ꝙ falſum accipis. qꝛ factū non poteſt fieri aliud. Si ꝑ ſbſtrato puta heſternā diem que eſt p̄terita. ¶ Tūc dico. ꝙ ipſam fuiſſe preſentem poteſt intelligi dupliciter. vno modo ꝙ ipſa mēſuretur iſto p̄ſenti. ¶ Et iſto modo eſt impoſſibile. qꝛ iſto modo ſequeretur ꝙ diuiˡᵉ mēſuraretᵣ indiuiſibili. p̄ſens enī vt dixi eſt quid indiuiſibile ¶ Alioᵒ poteſt īntelligi fuiſſe p̄ſens. ſic ꝙ in aliquo nūc fiebat actualis ꝯtinuaᵒ vniꝰ partis eius cum alia: ad p̄ſens. ſic eſt verum dicere. ꝙ hodie: hora 3ª diei huius ꝯtinuatur cum hora meridiei ⁊ ſic eſt verum dicere. ꝙ dies hodierna eſt p̄ſens: ꝓpter iſtam p̄ſencialem ꝯtinuacionem: ad plus nūc in ꝑtibus eius ¶ Ad terciū iam dixi in tercio huiꝰ. quō motus ꝯparari poteſt ad mobile abſolute. iſto modo. cum omne accñs qđ extenditur extenſione ſubiecti ſit ſecundū aliam ⁊ aliam ꝑtem in alia ⁊ alia parte ſubi. Sic ſecundū hoc cum omēs ꝑtes ſil moueantur. ſeqꝛ ꝙ plures partes motus poſſunt eē ſimul ¶ Alio moᵒ poteſt ꝯparari motus ad mobile. in ꝯparacione ad ſpacium. ⁊ iſto modo accipitur p̄oritas ⁊ poſterioritas in partibus motus. et iſto modo eſt impoſſibile duas ꝑtes motus eſſe ſimul

¶ Ad quartum dico. ꝙ in ꝑte p̄terita ſunt partes plures quarum q̄libet non eſt p̄terita: licet vna ſit p̄or alia ⁊ plus p̄terijt ¶ Hijs viſis eſt dicendū de auctoritate ariſˡⁱˢ. que videbatur dicere. ꝙ inſtans ſit idem in toto tempore ſecundū ſubam. ¶ In hoc autē paſſu diuerſimode exponiᵗ ā diuerſis. vno modo ꝙ loquitur ſecundū intencionē mathematicoꝝ qui ponebant vnū punctū fluere ꝑ totam lineam. ſic ponebatur de inſtanti ¶ Aliter exponitur. ꝙ iſta variaᵒ ſecundū ſubam: non eſt niſi ex ꝑte diuerſoꝝ temporum. vel loquitᵣ de vno inſtanti ſecundū ꝙ eſt finis vnius partis ⁊ p̄ncipiū alteriꝰ. ꝙ ipſū variatur ſecundū eē. nō autem ſecūdum ſubſtanciā ⁊c̄

Vtrum numerus ſit aliq̄ realis entitas abſoluta diſtincta eēntialiter a rebus numeratis ¶ Et p̄mo arguitur ꝙ ſit realis. qꝛ poſitis p̄ncipijs realiter: ponitur realiter p̄ncipiatum. ſed tres vnitates que ſt̄ p̄ncipium numeri ternarij: ponūtur realiter ⁊ extra animā g° ⁊ č ¶ Secundo oſtēdo. ꝙ n̄ ſit ētitas abſoluta Nulla entitas abſoluta circuit omē genus entis. ſed numerus circuit qđlibet genus entis g° ⁊c̄. Minor ꝓbaᵗ qꝛ qđlibet p̄dicamentū pōt nūari ¶ Dicimꝰ enī tres ſubā. tres q̄litates ⁊ ſic de alijs g° ⁊c̄ ¶ 3° oſtendo. ꝙ n̄ eſt diſtincta a rebꝫ numeratis. qꝛ ſic ſe habet multitudo ad ens in cōi. ita multitudo entis ſpecialis ad eē ſpeciale. ſed multitudo in cōi non diſtinguitur ab ente in cōi cum ſit eiꝰ paᵒ g° ⁊ č ¶ Ad oppoſitum videtur ariſtotiles ꝯtum ad iſta tria ¶ Primū qꝛ ponit ipſm in aīa eſſe. aīa ſi nō ſit nūs n̄ erit 4° huiꝰ ¶ Oppoſitū ad 2ᵐ et 3ᵐ eſt eiꝰ mens in p̄dicamentis. qꝛ ponit ipſm eē q̄titatē q̄ eſt ens abſolutum a ſubſtancia diſtinctum ¶ Reſpondeo vt ſic procedam. Primo enim inquiratᵣ Si numerus eſt ens abſolutum: diſtinctū a rebꝫ numeratis. 2° vtrum hēat eē circumſcripto omī ope intellectꝰ 3° mouebuntur quedā dubia de numero

¶ Quantum ad primum sciendum est quod est contraria opinio duorum doctorum quorum quilibet ponit contrariam propositionem ¶ Prima propositio est fratris Willelmi hocham. qui ponit. quod numerus non distinguitur a rebus numeratis essentialiter. Vel quod numerus ternarius non distinguitur realiter a tribus lapidibus. probatur Omnis entitas prior absoluta inseparabilis per quamcumque potenciam ab aliquo priori: est idem cum illo priori essentialiter ¶ Deus enim potest separare quecumque distincta essentialiter ad se inuicem non dependencia. quia ergo quod sic unum ab altero non dependet. unum aliud non exigit. et per consequens deus posset ea separare si essentialiter distinguuntur. cum ergo tres lapides sint priores numero ternario. sicut fundamentum fundato. si sic distinguuntur. deus poterit ipsa separare. sed hoc est impossibile quia deus non potest facere quin tres lapides sint tres. sed non possunt esse tres sine numero ternario ergo et cetera.

¶ Item si numerus denarius esset res distincta a decem lapidibus: esset accidens et per consequens idem accidens numero esset in diuersis subiectis. quod est impossibile ergo et cetera ¶ Item Impossibile est subiectum recipere aliquam formam de nouo: nisi per transmutacionem mediam. sed si tribus lapidibus addatur quartus. nulla fit transmutacio in tribus lapidibus ergo numerus quaternarius non est distinctus a quatuor lapidibus ¶ Secundo est alia opinio cuiusdam doctoris alterius. qui ponit quod numerus est forma respectiua ¶ Hec probatur sic Nulla forma que fundatur super aliquid: est maioris entitatis quam illud supra quod fundatur. sed numerus fundatur super genus relacionis ¶ Dicimus inquam tres relaciones. cum ergo forma absoluta sit perfectior relatiua: impossibile est quod numerus sit forma absoluta ¶ Item. Cuius proprietates et passiones sunt relatiue. ipsum est relatiuum. sed passiones numeri sunt huiusmodi ergo et cetera: Minor probatur quia paritas et imparitas se uidentur habere sicut equalitas et inequalitas: que dicunt relacionem ¶ Contra istas duas propositiones arguendo pono duas propositiones istis contradictorias ¶ Prima propositio est ista: quod numerus distinguitur essentialiter a rebus numeratis. probatur. Omne accidens distinguitur essentialiter a subiecto in quo est. Sed numerus est accidens cuius subiectum est res numerate. non de genere relacionis. et non potest fundari nisi supra res numeratas ergo et cetera. Maior patet. quia impossibile est quod eadem essentia accidat sibi ipsi. Item corrupto tercio lapide remanent alii 2° lapides et non remanet ternarius ergo impossibile est. quod numerus ternarius sit idem cum illis tribus lapidibus. ergo

¶ Secunda propositio est ista. quod numerus est forma essentialiter absoluta. Probatur. Illud quod est species predicamenti essentialiter absoluti: est essentialiter absolutum. sed numerus est huiusmodi. quia est species quantitatis ergo et cetera ¶ Dices quod licet numerus habeat modum quantitatiuum et sit de genere quantitatis quasi secundum dici. tamen formaliter et quantum ad illud quod est. non est nisi in genere relacionis ¶ Contra. quia omne non per se quantum habens modum quantitatiuum: habet ex alio primo quanto quod sit quantitas. Sed numerus non habet ex alio per se quanto quod sit quantitas ergo et cetera. Minor probatur. quia hoc haberet a quantitate continua sed hoc est falsum. probatur quia omne habens modum quantitatiuum ab alio habet illud simili modo ei: quod habet ex se. sicut albedo est extensa per accidens quia ad extensionem quantitatis in qua eſt. ideo extenditur per accidens. ſicut quantitas per ſe. ſed numerus non habet eundem modum quantitatis cum quantitate continua ergo etc. ¶ Ad principale. Omnis relacio eſt alicuius fundamenti: ad aliquem terminum. ſed numerus non eſt huiuſmodi ergo etc. Minor probatur. accipio numerum binarium. due unitates ſunt fundamentum totale eius: quero quid ſit eius terminus. vel enim ambe unitates vel altera tantum. vel actus intelligendi. non primum: quia tunc idem eſſet totale fundamentum et terminus. nec ſecundum. quia fundamentum non coincidit cum termino. nec tercium. quia tunc non poſſet intelligi numerus ſine actu intelligendi. quod eſt falſum puta quod non intelligat numerum preter actum intelligendi ¶ Ad cuius evidenciam eſt ſciendum. quod numerus poteſt dupliciter ſumi ſicut et ſubſtancia et accidens. Uno modo ſubſtancia ſumi poteſt pro illo a quo nomen imponitur et ſic ſubſtancia ſignificat ordinem ad accidencia. ſubſtancia enim imponitur a ſubſtando. Et ideo dicit auguſtinus quinto de trinitate. quod nephas eſt dicere. quod deus ſubſiſtet ſue bonitati. ex quo concludit: quod manifeſtum eſt: deum abuſive dici ſubſtanciam ¶ Alio modo ſubſtancia dicitur pro eo cui nomen imponitur et hoc eſt aliquid abſolutum. nec enim nomen ſubſtancie imponitur illi relacioni accidentali. ſed alicui abſoluto ſubſtrato ei per modum fundamenti. Per idem dico de accidente. Vel enim ſumitur pro illo cui nomen imponitur. dicit abſolutum puta fundamentum huius reſpectus. ut autem ſumitur pro illo a quo nomen imponitur. dicit reſpectum puta adiacenciam vel inherenciam ¶ Conſimiliter dico de numero. Poteſt enim uno modo accipi formaliter. pro ipſo a quo imponitur nomen numeri ¶ Alio modo pro illo cui imponitur. quo videlicet numeramus: vel quo res paſſive numerantur. Primo modo accipiendo numerum dico quod numerus eſt relacio. dicit enim ordinem ſive reſpectum rei numerabilis ad animam numerantem. Secundo autem modo accipiendo numerum. puta pro fundamento eſt formaliter entitas abſoluta. Unde ſicut homo non eſt formaliter ſubſtancia ut ſubſtancia ſumitur primo modo. ita nec binarius nec ternarius eſt formaliter numerus primo modo ſumptus

¶ His viſis reſpondeo ad racionem ¶ Ad primam prime partis concedo maiorem: negando minorem ¶ Dico enim quod deus poſſet facere tres lapides fundamentaliter ſine ternarietate formaliter. ita quod ſeparata ternarietate: illi lapides non ſunt tres formaliter. ſed ſolum fundamentaliter ¶ Ad ſecundum dico. quod numerus denarius eſt in illis decem ſe habentibus per modum unius Ex quo concludam infertur numerum neceſſario eſſe ab anima ¶ Ad tercium dico. quod adveniente alio lapide tribus lapidibus. cum illi lapides non eſſent prius principium quaternarii: et modo ſit ſequitur quod ſit facta aliqua mutacio et ſic patet falſitas illius aſſumpti

¶ Ad raciones alterius partis reſpondeo

¶ Ad primam dico. quod iſta racio probaret. quod numerus non eſſet prima intencio nec quid poſitivum. cum fundetur ſua racio ſuper ſecundas intenciones et negaciones ¶ Tunc ergo dico. quod licet nulla forma fundamentalis in aliquo realiter poſſet eſſe maioris entitatis. quam id in quo fundatur. tamen non eſt impoſſibile de forma que non fundatur in aliquo: niſi ſecundum racionem. Non enim eſt impoſſibile circa negaciones concipi aliquid poſitive. Concipimus enim plures negaciones. pluralitas autem dicit quid poſitivum ¶ Conſimiliter [illegible] ꝙ magnitudo eſt forma abſoluta. Et tamē fundatur ſuper rem cuiuslibet generis. Vnde una relatio eſt maior ⁊ perfectior alia ¶ Ad ſecundum nego minorem ¶ Ad ꝓbacionē dico ꝙ ordo ille numeri ad animam nūantem vel eciam ad rem numerabilem non eſt de racione numeri ſed ꝯſequitur ipſum ¶ Ad terciū dico. ꝙ licet ſuper paritatem ⁊ imparitatem fundetur reſpectus. non tamen ſunt reꝰ. ¶ Sic dico de equalitate ⁊ inequalitate ¶ Quantum ad ſecundū articulum pmitto primo tria dicta ¶ Primum dictum eſt iſtud. ꝙ omē numerabile eſt cōe hiis in quibꝫ numeratur. Patet. non enim numeratio aliquorum fit per illa que ſunt ꝓpria eis. Nō enī ſortes et plato ſūt duo ſortes ¶ Ex quo ſequitur correlarie. ꝙ in illis in quibus non eſt aliquid plurificabile: non fit aliquis numerus ¶ Secundum dictum eſt iſtud. ꝙ numerus qui cauſatur ex diuiſione ꝯtinui. non cauſatur ex diuiſione ꝯtinui vt ipſum eſt quoddam integrale. ſed tantum vt habet racionē totius vniuerſalis ¶ Hoc patet. ꝙ omne numerabile cōe eſt vt dictum eſt. ſꝫ ꝯtinuū vt eſt totum integrale non ſaluatur in aliqua partium in quas diuiditur Non enim linea bipedalis ſaluatur in aliqua parte eius. ipm aūt ꝯtinuū vt habet racionē tocius vniuerſalis: ſaluatur in talibus ¶ Ex quo quidem dicto ꝯcludit franciſcus de marchia aliud dictum. ꝙ ſcilicet forma tocius vniuerſalis ꝑ quam ꝓuenit numerus: vniformiter ſaluatur in quolibet genere ⁊ ꝙ numerus cauſatus ex diuiſionē ꝯtinui: eſt eiuſdem racionis cum numero cuiuſcunq; alterius generis. hoc autem dimittit tanquam dubium ¶ Hoc ꝓmiſſo pono iſtam ꝯcluſionem. ꝙ numerus non habet ēē formaliter aīa circumſcripta. vel eius actu ¶ Hec ꝓbatur ſic. Impoſſibile eſt ꝙ aliquod vnū accidens reale poſſet fundari ſupra aliqua realiter loco diſtincta: ⁊ quacunq; diſtantia poſita. ſed ſuper tres lapides quacunq; diſtancia poſitos fundatur numerus ternarius ergo impoſſibile eſt. ꝙ numerus ternarius ſit aliqua forma realis: realiter fundata ſupra tres lapides. Maior patet. ꝙ vnitas numeralis accidentis eſt ex vnitate ſubiecti. vnū enim accidens numero non eſt in diuerſis ſubiectis ſic ſeparatis ¶ Et iſta eſt racio que multum me ꝯuincit ad hanc partem. ꝙ per hanc multi magni doctores ad impoſſibile deducuntur. Tenet enī landulphus. ꝙ numerus non eſt aliquod ens vnū vt recitabitur in ſequentibus. ¶ Item. Nulla realis forma ⁊ preter animam plurificatur et diuerſificatur eſſencialiter ꝑ comparacionē intellectus vel aliorum ⁊ alia ad alia. Sed numerus ſic multiplicatur. ergo ⁊ cetera. Maior patet. ꝙ a quocunq; aliquid habet ſuam entitatem: ab eodem illud habet ſuam vnitatem: ⁊ ꝯ multitudinem ⁊ diuerſitatem. quia iſta ſunt paſſiones entis. Minor ꝓbatur. ꝙ accipio duos lapides. ſi intellectus compararet eos: ad duas paleas: faciunt numerum quaternariū. ſi ad terciū quinariū. ⁊ ſic de quibuſcunq; aliis ¶ Item ſi numerus eēt preter animam: ſequeretur ꝙ poſitis duobus binariis: ponerentur binarii infiniti. ꝯſequens eſt falſum ergo ⁊ antecedens. Probatur ꝯſequentia Accipiatur binarius duorum lapidum: et binarius duorum lignorum. verum eſt dicere. ꝙ hic ſunt duo binarii. hii ergo fundant dualitatem ab ipſis diſtinctam. cum fundamentum differat a fundato ¶ tunc ergo accipio istam dualitatem cum secundario binario ¶ Ista sũt duo q̊ fundant num binarium ⁊ sic in infinitum ¶ Itē ab eo est formaliter numerus a q̊ ē numerare ¶ Ista patet. ꝗ si sola anima dealbaret: albedo non eēt nisi ab anima: sed numerare est precise ab anima. patet de se ⁊ p̄ 4° phisicoꝝ g̊ ⁊c̄ ¶ Item arguit franciscus de marchia sic. Nulla forma una secūdum speciem specialissimam absoluta: fundatur supra rem cuiꝰlibet generis: vnde om̄es ille forme differunt genere. quoꝝ subā immediata differunt genere. sed numerus binarius quorumcunqȝ duoꝝ: est eiꝰdem spēi specialissime ⁊ sic de quolibet alio numero. numerus p̄ fundatur super rem cuiuscunqȝ generis g̊ ⁊ ē ¶ Confirmatur. ꝗ binariꝰ duoꝝ entium rōis: puta duoꝝ sillogismorum non est extra intellectum. sed binarius duoꝝ entiū realium ē eiꝰdem racionis specifice. tamen autem illdꝫ ens reale ⁊ racionis non possūt eē eiusdem racionis g̊ ⁊ ē ¶ Confirmatur 2°. ꝗ omnis species specialissima realis determinat sibi subiectum reale. sic ꝙ nūq̄ potest fundari sup̲ ens racionis. sicut albedo determinat sibi superficiem. ⁊ sciencia intellectum. sed binarius est quedꝫ forma specifica: nullum suū subiectum determinans. g̊ non est forma realis g̊ ⁊c̄ ¶ Item. Nulla form̄ realis eiusdem racionis fundatur subiectiue supra rem in forma eiusdem rōis et secundꝫ speciem specialissimam. Omne enim qdꝫ est in potencia subiectiua alicuius est alterius racionis ab ipso. Albedo enim nō est ī potencia subiectiua ad albedinem: sed numerus eiusdem speciei specialissime. Sicut supra numeꝝ binarium duoꝝ equoꝝ. ⁊ super numerum binariū duoꝝ hominū fundatur numerus binarius. ꝗ verum ē ꝙ isti sunt duo binarij. omnes enim sunt eiusdem speciei specialissime: sicut et omnis dualitas ¶ Item Omnis forma realis que est in subiecto extenso realiter. est extensa ꝑ accidens. sed numerus nullo modo sic potest extendi vt patet g̊ ⁊ ⁊c̄.

¶ Hec videtur plana intencio philosophi ⁊ ꝯmentatoris quarto phisicoꝝ. capitulo de tempore. cum sic inquit. Impossibile est numerante non existente: numeꝝ esse. Dico g̊ ꝙ ipse numerus non est preter animam

¶ Ad cuius euidenciam est sciēdū ꝙ aliqua forma fundatur sup̲ aliq̄m naturam communem ⁊ plurificabilē quadrupliciter ¶ Primo enim modo

¶ Aliqua forma ipsam naturam consequitur secundꝫ se et absolute. vt scibile siue scibilitas ipsa: que ē consecutiua alicuius obiecti communis

¶ Alia est forma que non consequitur ipsam naturam absolute. sed solum per corruptionem ad alia. cuiꝰmodi est ipsa forma distributiua nature communis. Sicut cum dicitur Omnis anima est immortalis. et ista non est extra in re semper: nec p̄ distributio ¶ Tercio est aliq̄ forma collectiua nature communis. sicut dicit ipse Porphirius. Omnes homines participatione speciei sunt vnus homo ¶ Et ista non est in re extra: sicut nec collectio illa ¶ Quarto est aliqua forma media que nec est pure collectiua: nec tantum distributiua est. et huiusmodi forma est forma numeri. non est enim distributiua tantum: sed est distributiua nature communis: et collectiua eius inferiorum in ea. sicut numerus denarius hominū diſtribuit hominem ī ſuis inferioribus: ⁊ cum hoc colligat omnes. Nullus enim decem hominū eſt decem. ſed omnes decem ſimul. huiuſmodi aūt collectio ſiue diſtributio ſit per intellectū. ergo per conſequēs ipſe numerus non eſt preter intellectum.

¶ Secundo ſciendum eſt. quod numerus non eſt aliquid factum ab anima: licet ſit in ipſa aīa ſubiectiue. ⁊ licet nō ſit preter animā ¶ Ad cuius euidenciam eſt ſciendum. quod quedam ſunt que nō ſunt ab anima: nec aliquo modo dependent ab ipſa. cuiuſmodi ſunt entia realia ¶ Alia ſunt que ſunt ab anima effectiue ⁊ ſunt tantum in aīa obiectiue. ſicut intencio ſpeciei ⁊ generis ⁊ ſic omnis intentio ſecunda.

¶ Alia vero tercio modo ſunt media que videlicet tantum ſubiectiue ſūt in anima. et non in re extra: nec tamē ſunt cauſata ab ipſa anima. ſed conſequūtur ad ea: que cauſantur ab ipſa ſicut numerus. Vnitates enim vt concepte ab anima fundant numerum. non autem vt ſunt in re extra exiſtētes. Vt enim ſunt obiectiue in intellectu concipiente: non diſtinguūtur ſubiecto nec loco. ſicut diſtinguuntur vt in re extra ſunt. et ita numerus ſecundum hoc eſt quod obiectiuū ⁊ habet eē ab anima ſaltem primo et inmediate ¶ Sed contra iſtam concluſionem arguitur ſic. ſpecies predicamenti realis eſt in re extra. ſed numerus eſt ſpecies predicamenti realis quia eſt de genere quantitatis ergo ⁊c. Maior patet Nam nullum non dependens ab intellectu eſt intrinſecum alicui facto per intellectum. aliter aliquid vnum fieret ex ente in anima ⁊ ex ente extra animam ¶ Item ſubiectum ſciencie realis: eſt extra intellectum et reale. ſed numerus eſt ſubiectū ſciē realis: quia ariſmetrice que eſt ſciencia realis ergo ⁊ cetera. Minor probatur quia ſecantur ſciencie quēadmodum illa de quibus ſunt. denominatur eciam ſciencia a ſubiecto. Tum eciam. quia ſubiectum eſt menſura ſciencie: et ſic menſura eſt perfectior menſurato: et ſunt vnigenea decimo methaphiſice Sed omnia iſta deficiunt hic. ens enim racionis non menſurat ens reale: nec eſt eciam perfectius nec vnigeniū ergo et cetera ¶ Item Illud quod eſt per obiectum potencie ſenſitiue: non eſt factum ab anima. ſed numerus per ſe eſt obiectum potencie ſenſitiue. vt patet ſecundo de anima ergo ⁊c. ¶ Item inter extrema eiuſdem racionis que nullum habent ordinem: intellectus non poteſt conſtituere ordinem eēntialem. ſed ordo numerorum eſt eſſentialis. ⁊ eciam vnitates omnium numerorum ſunt eiuſdem racionis: ergo ordinem iſtum numerorum intellectus non conſtituit. ſed inuenit. Maior propoſicio videtur euidens. Nam ex quo ſunt eiuſdem racionis nullum ordinem poſſunt habere niſi accidentalem ¶ Item Nulla potencia facit ſuum obiectum primarium vel aliquam partem eius.

¶ Iſta patet. quia Omnis potencia preſupponit ſuum obiectum. Agit inquam obiectum in potenciam: Et ab eo accipit actum. Sed ens prime intencionis: ſub quo continetur ipſe numerus eſt obiectum intellectus ergo ⁊c.

¶ Item intellectus in ſua actiōe non conſtituit aliquid niſi in eſſe relatiuo. Iſta ſic patet. quia nichil conſtituit niſi per actum comparatiuum. ergo omne conſtitutum per talem actum dicit comparacionem et reſpectum. Numerus autem eſt forma abſoluta ergo ⁊c. ¶ Reſpondeo. Ad primū dico. ꝙ aliq̄d esse reale potest eē dupliciter. Uno modo ꝙ habet eē circumscripto omni actu intelligendi. ⁊ ꝙ ab anima non est dependens ab aīa obiectiue nec effectiue. ut lapis et talia ¶ Alio modo ꝙ est dependens ab intellectu subiectiue ⁊ nō effectiue. sicut numerus. uel si effectiue: est tamē informatiuū intellect9: ⁊ e9 ꝓpꝛium accidens: sicut actus intelligendi ⁊ sciencia. Primo modo non oportet speciē predicamenti realis eē realem: sed sufficit eius actus secūdum intelligendi: ꝙ dependeat ab intellectu. ut sciencia: ⁊ tamen sit in genere qualitatis ¶ Ad secundū dico. ꝙ sufficit ꝙ subiectum sciencie realis non dependeat ab intellectu effectiue: licet bene obiectiue ⁊ subiectiue: ⁊ ꝙ sit realis hoc est ꝙ nō est dependens ab intellectu effectiue

¶ Ad terciū dico ꝙ numerus nō est sensibilis materialiter: nisi q̄tū ad unitates ipsius. non autem formaliter ⁊ q̄tum ad formam eius: ¶ Et sic philosophus intendit in 2° de anima: aliter ꝯtradiceret sibi in quarto huius. ubi ponit. ꝙ si intellectus non fuerit numerans nō est numerus ¶ Ad quartum dico. ꝙ maioꝛ est uera de extremis habentibus ꝓporcionem eandem: licet ergo unitates omniū numeroꝝ sunt eiusdem racionis: non tamen habent eandem ꝓporcionem ¶ Alia enim est proporcio unitatis ad duas unitates: ⁊ ad tres ⁊ sic in infinitum. et ideo secundum diuersas ꝓporciones pōt intellectus causare diuersas speciēs numeroꝝ: habentes inter se ordinem essencialem ¶ Et hoc est ꝙ dicit ꝯmētator 2° huius. ꝙ secundū ꝙ ē alia ⁊ alia species numeri: sic est alia ⁊ alia ꝓporcio unitatum ⁊ econuerso

¶ Ad q̄ntum dico. ꝙ licet potencia non posset causare suū obiectum adequatum. potest tamen causare aliq̄d sub ipso ꝯtentum. causat enim scienciam ⁊ actum intelligendi: que sunt sub ente ꝑme intencionis

¶ Ad sextum potest dici ꝙ maioꝛ est falsa. licet enim ens secunde intencionis sit per actum comparatiuū. nō tamen ens ꝑme intencionis. uel posset dici secundum iam dicta. ꝙ numerus non est effectiue ab anima.

¶ Quantum ad terciū articulum ubi erant aliqua dubia remouenda

¶ Prima dubitatio est ista. Qualis ē unitas que est ꝑncipiū numeri

¶ Respondeo. ubi est sciendum. ꝙ ē una opinio cuiusdam doctoris: qui ponit. ꝙ unū est duplex. quoddam a quo incipit numerus: ut numerando unū duo tria quatuoꝛ ⁊ c̄. Aliud a quo ꝓfluit siue causatur et oritur numerus ¶ Et hec est unitas illa ex cuius diuisione causatur. secundum enim ꝙ ꝯtinuū diuiditur: ita crescit numerus et augetur ¶ Tunc enī dicit iste doctor. ꝙ unū q̄d est principiū numeri non est illud a quo incipit seu inchoatur numerus. sed illud a quo ꝓfluit numerus et causatur. q̄d est illud ex cuius diuisione causatur numerus. ex diuisione enim continui causatur numerus. ⁊ continuū autem dicit unitatem ¶ Pro ista autem opinione arguitur hoc modo unū quod est ꝑncipium numeri continet numerum. sed unū a quo incipit ipse numerus non ꝯtinet ipsum numerum. sed illud a quo profluit. ꝙ illud respicit numeꝝ. sicut ipsum totum respicit partem suam. nō autem illud a quo incipit numerus. ꝑmo talis est eius pars ergo ⁊ cetera

¶ Item in hijs que sunt eiusdem rōnis

non magis accidit. ꝙ numerus incipiat ſeu inchoetur ab vno ꝙ̄ ab aᵒ. Sed oēs vnitates ſunt eiuſdē rōis g° vnitas a qua incipit numerꝰ eſt tantum ꝑ accidens. nā per ſe ꝑnciᵐ numeri: non eſt magis ꝑncipiū nūi ꝑ ſe ꝑma: ꝙ̄ vltima vnitas ¶ Et vnū qḋ eſt ꝑncipiū numeri eſt ꝑus numero: non tamen ordine poſicionis vnū ex cuius diōne ꝯſurgit numerus eſt ꝑus numero ordine cauſalitatis ⁊ dignitate g° ¶ Sed ꝯ̄ iſtam opinionē arguitur ꝑmo ſic. Illḋ qḋ neceſſario corrumpitur ad ḡnacioēȝ alicuius alterꝰ: non eſt ꝑncipium alterius. ſed vnū ex cuius diuiſioē cauſatur numerus: corrumpitur neceſſario ad ḡnacionem ipſius numi g° ⁊ c. Maior patet ex ꝑncipiū ł cauſa ꝑ ſe: non corrumpitur ad ḡnacionem ꝑncipiati vel cauſati. Minor pȝ ex ſecundā ꝙ ꝯtinue numerus c̄ſcit: ſic ꝯtinue decreſcit ⁊ diuiditur ſiue corrumpitur illḋ vnū ex cuius diōne cauſatur numerus. vnde ſicut numerus creſcit in infinitum ꝑ appoēs vnitatum. ita continuū decreſcit ⁊ diminuitur ⁊ ꝯſumitur in infinitū per ſubſtractionem ⁊ diuiſionem vnitatum ipſarꝝ ¶ Item quando aliqḋ non eſt cauſa alicuꝰ: niſi mediante alio ſibi oppoſito: ſibi eſt cauſa ꝑ accidens tantum. ſed vnū ſic ſumptū eſt huiuſmodi g° ⁊ c. Minor ꝓbatur ex hꝰmodi vnū non eſt cauſa numeri niſi mediantibus vnitatibus particularibus diuidentibus ipſum que q̄dem conſtituunt ipſum numerum. Iſtarꝝ autem vnitatum q̄ ſunt cauſe numeri: ipſum vnū diuiſibile non eſt cauſa niſi tantum ꝑ accidens. g° nec ipſius numeri ¶ Et ideo dico aliter ¶ Ad cuius euidenciam eſt ſciendū. ꝙ vnū repertum in numero eſt duplex. quoddā qḋ ꝯſequitur ḡnaliter omnem numerum. ſicut ꝓpria paſſio ꝯſequitur ſuum ꝓꝑium ſubm. ita enim quamlibet ſpeciem numeri ꝯſequitur ſua ꝓꝑa vnitas. ſicut ꝓꝑa paſſio ſuum ꝓꝑium ſubiectum. vnde ſicut vnitas in generali ꝯſequitur ens in generali: ita determinata vnitas determinatum numerum: ⁊ ecā ipſum numerum in generali ¶ Et de iſta vnitate pono iſtam ꝓpoſitionem. ꝙ iſta non eſt ꝑncipiū numeri ſed magis exᵒ ¶ ꝓbatur. ꝓꝑa paſſio non eſt ꝑncipium ſubiecti ſui: cū ſit poſterior. ſed pocius ēuerſo. ſed predicta vnitas eſt paſſio numeri g° ⁊ c. ¶ 2ᵒ eſt alia vnitas que non ꝯſequitur numerum: ſed ꝑcedit naturaliter omnem numerꝝ. ⁊ hec ſubdiſtinguitur. quedam enim eſt alicuius diuiſibilis: ex cuius diſione aliquo moᵒ cauſatur numerus ¶ Et de iſta vnitate pono iſtam ꝓpoſitionem ꝙ ipſa non eſt ꝑncipiū numeri per ſe. ſȝ per accidens vt arguebatur ſuperꝰ huiuſmodi vnitas corrumpitur ad generacionem numeri. 2ᵒᵒ eſt alia vnitas abſtrahens a diuiſione et indiuiſione: licet vtraqȝ poſſet accide ad quā eciam vnitatem terminatur diuiſio vnitatis ꝑdicte ¶ Et de iᵃ vnitate pono iſtam ꝓpoſicionē. ꝙ ipſa eſt ꝑ ſe ꝑncipiū numeri ¶ 2ᵃ ꝓpoſicio de vnitate iſta vltima ē iſta ꝙ ipſa eſt de genere q̄titatis diſcrete: ſaltem reductiue. ꝓbatur. vnum quodqȝ qḋ eſt ꝑncipium linee: puta punctus: eſt de genere q̄titatis ꝯtinue. g° per ꝯn̄s multomagis: illḋ quod eſt ꝑncipium numeri in genere q̄titatis eſt diſcrete ¶ ꝓbatur ꝯſequencia: ex punctus eſt ꝑncipium linee. ꝙ ſi replicetur in infinitum. nūq̄ poteſt reddere ipſam lineam.

unum autem sic est principium numeri. quod aliquociens sumptum reddit numerum. ergo magis est omogenium principium quam punctus ¶ Tercia propositio est ista. quod unum quod est principium numeri. aliquo modo est numerus et aliquando non. Nam numerus potest accipi dupliciter. uno modo generaliter pro omni mensura discreta permanente: et sic prima unitas est primus numerus ¶ Alio modo specialiter pro mensura permanente discreta diuisibili. et sic unum non est numerus sed hoc modo accipiendo numerum. primus numerus est binarius. unum autem numerus non est. cum omne unum inquantum unum est indiuisibile ¶ Et quod hoc est quod antiqui philosophi de numero loquentes dixerunt aliqui. primum numerum esse unitatem. aliqui autem dualitatem. et utrique uerum dixerunt accipiendo numerum diuersimode: ut dictum est

¶ Ad raciones ¶ Ad primam concedo maiorem negando minorem. primo idem unum a quo incipit numerus: generat numerum: cum aliquociens sumptum reddit ipsum. non sic illud unum ex cuius diuisione causatur numerus: cum tale corrumpatur ad generacionem eius ut dictum est ¶ Sed tamen hic forte posset dici. quod unum ex cuius diuisione causatur numerus: est duplex. quoddam quod habet racionem totius integralis. et huiusmodi non est principium numeri: nec saluatur in aliquo numerato. ymo corrumpitur ipso numero generato ¶ Aliud est quod habet racionem totius uniuersalis sicut homo in communi et tale reperitur in quolibet numerato. et hoc est per se principium numeri. et tale unum est mensura et principium numeri simpliciter. uidelicet per explicationem quoniam tantus est quilibet numerus quantum est de unitate illius: quod in ipsis numeralis diuiditur. 2° per replicationem quoniam tantus est numerus quociens replicatur illud unum ¶ Tercio per adequationem. quoniam tantus est numerus quantum est illud unum. unde et illud est replicabile in potencia: siue multiplicabile in infinitum. Secundum tamen ille modus licet sit specialior quam alii: non tamen magis proprius ¶ Ad secundum dico quod unum quod est principium numeri potest sumi dupliciter. uno modo formaliter quantum ad racionem ipsius.

¶ Alio modo materialiter. puta tale uel tale unum. et tunc dico quod accidit bene. quod homo incipiat numerare ab uno materialiter sumpto. puta ab hoc uel ab illo uno. et ita quod unum idem precedat et illud subsequatur. concedo quod accidit numero. sed accipiendo unum formaliter in generali. non accidit ymmo est de racione eius ¶ Ad tercium dico. quod unum a quo incipit numerus est principium numeri sicut indiuisibile diuisibilis. et est prius ipso. non tamen ordine posicionis: sicut dicetur ordine perfectionis cum sit mensura eius et racio cognoscendi ipsum

¶ Secunda dubitatio est ista. Utrum unitate numerus dicitur formaliter unus ¶ Respondeo. Ad sciendum est. quod hic sunt multi modi dicendi.

¶ Unus modus dicendi est ipsius fratris Landulphi: super primum sententiarum: qui ponit istam conclusionem quod numerus formaliter et realiter est quedam multitudo et non aliqua unitas nec aliquod unum. et ideo dicit. quod fatuum est querere. propter quid numerus habeat unitatem suam. cum oppositum sibi insit ¶ Hoc autem primo probatur sic per eum. Cuius partes non sunt magis unum quam si non essent in eo formaliter et realiter: ipsum est quedam pluralitas et multitudo. sed ꝑtes numeri sunt hꝰmodi g° ⁊ cͤ. Maioꝛ patet. unitas totiꝰ resultat ex unitate partium ad inuicem. ut deducit phus septimo ⁊ octauo meͤ de unitate ꝯpositi. Minoꝛ ꝓbatur ꝗ ꝑtes numeri sunt omnimode actualiter dꝭstincte. ⁊ ut sic fundant numerū. quare talium maioꝛ dꝭstinctio erit ⁊ non unitas g° ⁊c.

¶ Item oē accidens cuius eē est in pluribus necessario realiter ⁊ localiter dꝭstinctis est pluralitas omīmoda. numerus est hꝰmodi g° ⁊ c. Maioꝛ patet. ꝗ accidentia numerantur per suba: saltem realiter et actualiter. Minoꝛ patet ꝗ si eēt in uno subiecto: possꝫ fūdari in una unitate

¶ Item Omne qđ est realiter unū ⁊ non plura. ut est unū simplicitate uel compositioē sed numerꝰ non est unū vnitate simplicitatis. sed ꝯsistit in pluribus realiter dꝭstinctis. nec ꝯposicione. ꝗ partes numeri possunt eē aliqua que sunt omnimode separata. ꝗ vnꝰ lapis hic et aliꝫ ibi fundant dualitatem

¶ Contra istam opinionem. arguitur ꝑmo sic. Omne qđ habet ꝓꝑam entitatem: a quocunqꝫ alio diuisam et distinctam: ⁊ in se indistinctam: habet aliquam ꝓꝑam vnitatē et est aliqđ ens vnū. numerus est hꝰmodi g° ⁊ cetera. Maioꝛ patet. ꝗ illa est diffinicio unius. ⁊ eciam ēs et vnū conuertuntur 4° methaͤ. Minoꝛ ꝓbatur. Omne qđ est spēs alicuius generis: habet aliquam ꝓꝑam entitatem ab alio dꝭstinctam. ⁊ in se indistinctam. numerꝰ est hꝰmodi g° ⁊c

¶ Cōfirmatur. vnitas specifica est aliqua vnitas: habens sub se unitates numerales. sed nūs dicit vnitatem specificam. cum species sit generis: g° ⁊ c. nec raciones cogunt

¶ Ad raciones landulphi

¶ Ad ꝑmam dicatur. ꝙ supponit. ꝙ vnitas sit pars numeri. ⁊ ꝙ habeat aliquas taleꝫ partes. qđ forte non est uerum qđ statim uidebitur in alio dubio

¶ Aliter diceretur. ꝙ licet ista pluralitas: nullam habeat realiter vnitatem: eo ꝙ fundat numerum. unitates tamen separate habent unitatem aliquam secundū intellectum: quoniam ut sic fundant numerum. vnde sua racio eēt optima ⁊ ꝯcluderet. si ille vnitates fundarent realiter numerum: sicut ipse tenet.

¶ Ad secundam dico. ꝙ maioꝛ ē vera de accidente reali sic fundato ī pluribus localiter distinctis. non aūt est verum de accidente qđ est ab anima obiectiue. ꝗ illđ potest fundari in illis intencionaliter. q. vt habentia racionem vnius subiecti licꝫ realiter habeant omnimodam multitudinem

¶ Ad tercium potest dici tenendo. ꝙ vnitas non sit pars numeri. ꝙ numerus est vnus vnitate simplicitatis formaliter. licet fundamentaliter sit diuisibilis: ꝗtum uidelicet ad eius vnitates que sūt fūdamentum

¶ Tenendo autem. ꝙ vnitas sit pars numeri diuisibilis: essꝫ difficile soluere ad eius racionem

¶ Et ideo est alia opinio cuiꝰdam doctoris que ponit. ꝙ numerus habeat suam formam ⁊ suam vnitatem ab vltima vnitate: non absolute inꝙtum vnitas est. sed secundꝫ determinatam dꝭstanciam ad ꝑmā vnitatem. penes quā dꝭstanciā maioꝛē vel minorē a ꝑma vnitate: dꝭstinguꝫ nūs specifice: quilibꝫ ꝑ suā dꝭstanciā aliā ⁊ aliam

¶ Cōtra ꝗ tūc sequeretur ꝙ variata vltima unitate. sic ꝙ ipsa eēt ꝑma. variata eēt forma numeri. ꝗ uariato iͦ qđ ē foꝛ numeri: variatur forma nūi. sꝫ ultimā ꝑōt fieri ꝑma ꝑ inceptionē numerandi ad aliam ⁊ aliam unitatē. remanente eadꝫ for̄ nūi ut pꝫ ꝑsibiliter ꝗ̊ et c̄c.

¶ Cum ⁊ ꝙ dꝫstantia ē q̄dꝫ rela° ⁊ re9. ⁊c nūs sortiretur forʒm suā a respectu. qd̄ ē fa^m. cum sit entitas absoluta

¶ Et iō dico aliter. ꝙ in numero est duplex unitas. quedam materialis. alia for̄l. unitas materialē i^a. q̄ est fundamētū nūi. ut unitas material i quatro sunt q̄nꝫ unitates. ⁊ ab i^a unitate materiali variatur ⁊ mltiplicat² nūs. ⁊ ita quot sunt tales unitates tant9 ē numer9 A^a ē unitas for̄l i nūo. ut i^a q̄ est pa° nūi ɔn̄s num. sicut pa° ɔse² suū subm

¶ Est eī una ꝓpo° famosa a pdꝫ oms scotizātes. ⁊ apd̄ oēs secūdū veritatē loquētes. ꝙ cuilꝫ entitati corrñdet sua ꝓpa unitas. ⁊ ab illa unitate forli nō varia² nūs. ꝙ nullum ꝑ9 varia² ad variatioēꝫ posterioris. sꝫ i^a unitas ē posterior nūo sicut passio subo ꝗ̊ ⁊c̄

¶ Ho ꝓmisso po° duas ꝓpoēs

¶ P^a est ista. ꝙ numerus ē fundamētaliter un9: ab ei9 ꝓpa for̄ ⁊ ab ei9 ꝓpa entitate. ꝓ² Ab i° est nūs fundamentaliter un9 qdꝫ est racio fundativa sue unitatꝭ. Sꝫ ei9 ꝓpa entitas ⁊ e9 ꝓpa for̄ ē rō fūdativa sue ꝓpe unitatis cū sit subm ei9 ꝗ̊

¶ 2^a ꝓpō° ē ista. ꝙ numerus est for̄liter un9 ab i^a for̄li unitate q̄ ē ɔsecutiā e9 sicut pa° subm. ꝓba² Ab i^a unitate dr̄ for̄lit numer9 un9 ꝓpt quā ē for̄lit in se indivisus. ⁊ a q̊cunq̄ alio divis9. Ista paꝫ. ꝙ hec est descꝑtio uni9. sꝫ h° ē a tali unitate paꝫ. ꝙ talis unitas ut dictum est est pa^n entis. q̄ sic describit² h° me^ce ꝗ̊ ⁊c̄

¶ Sed tripla hec est dubitatio. ꝙ ē numerus vel q̄ est for̄ ei9

¶ R̄ndeo ⁊ dico ꝙ forma numeri est ignota. sicut ⁊ multorū alioꝝ. unde dicunt qdꝫ ꝙ trinitas vel distinctio est for̄ ternarij. sicut ꝯtinuitas q̄ꝑtatꝭ ɔtinue. ita ꝙ a^a ⁊ alia discre° facit aliū ⁊ aliū numerū

¶ Alii dicunt. ꝙ aggrega° multitudinis. unꝫ alia ⁊ a^a aggrega° facit alium ⁊ aliū num. unꝫ boeci9 i lib^a de unitate ⁊ uno dicit. ꝙ numerus est mltitudo ex unitatibus aggregata

¶ Aureolus dicit ꝙ for̄ numeri est ipa summa mltitudinis. ita ꝙ magnitudo est ibi quasi materialis ⁊ nō ē nūs. sed suma ipa multitudinis est for̄le ibi. ⁊ ē for̄lit numer9

¶ Ho ꝓba² ꝑ° sic. Illdꝫ vide² for̄lis racio alicu9. q̊ respōdetur ad interrogationem factā de eo. sed interrogāti de aliqua multitudine q̄ꝓta. puta dena° hoim: non respondetur absolute multitudo. sed respōde² ꝑ aliq̄ tā mltitudinem: puta ꝙ est tanta. Ista autē tantitas nō est alidꝫ q̄ꝓ quedam assummatio multitudinis ꝗ̊ ⁊c̄

¶ Item Illa racio est specifica numeri quā interrogat ista dictio q̊t. sꝫ cuꝫ que² q̊t sunt isti. nō interrogat nͥ c̄tā summam vel c̄tam unitatē multitudinis ꝗ̊ ⁊c̄

¶ Tercia dubita° ē i^a utrꝝ unitas sit pars numeri

¶ Respōdeo ꝙ scidꝫ ē. ꝙ ē una opinio cui9dā doctoris q̄ poit ꝙ unitas est pars numeri. nō simplicit. sed eciā pars aliquota. ꝙ aliq̄ciens sumpta reddit suum totum

¶ Hec ā opinio ꝓbatur tripliciter. ꝑ° sic. Illud ē pars alicui9 qd̄ aliq̄ciens sumptum reddit suū totum: ꝙ nō redderet ipsum totū nͥ eēt pars ei9: sed unitas aliquotiens sumpta reddit ipsum numerum. ut patet ꝗ̊ ⁊ c̄

¶ Item. Illud ex quo componitur aliq̄. est pars eius. ⁊ similiter sic ē de illo ex quo ɔstituitur aliq̄: sed numerus ɔponi² ⁊ ɔstitui² ex unitatibꝫ ꝗ̊ ⁊ certa

¶Item illud in quod aliquid reſoluitur eſt pars eius. ſed numerus reſoluitur in vnitates 3º huius ergo ⁊c. ¶Confirmatur. quia tunc numerus eſſet formaliter indiuiſibilis. ⁊ ſic non eſſet de genere quantitatis. probatur conſequentia. quia omne diuiſibile habet partes. non poteſt autem diuidi niſi in vnitates. cum ergo diuiſibilitas ſit ratio quantitatis ex quinto methaphiſice: numerus non erit quantitas niſi ſit diuiſibilis ¶Contra iſtam opinionem arguitur ſic. licet ſit communis opinio. Primo ſic. Impoſſibile eſt quod aliquid preter animam exiſtens: ſit pars illius quod non habet eſſe preter animam. ſed vnitas habet eſſe preter animam vt patet: numerus autem vt dictum eſt non eſt preter animam

¶Item illud quod eſt in ſpecie ſpecialiſſima alicuius generis: idem ſecum eſſencialiter: non eſt in potencia ad aliam ſpeciem illius generis: licet ſit in potencia ad ipſum: ſicut ſubiectum. quia vna ſpecies ſpecialiſſima: vel aliquid idem ſecum eſſentialiter: non eſt pars alterius ſpeciei ſpecialiſſime. ſed quantitas continua ⁊ quantitas diſcreta ſunt ſpecies quantitatis oppoſite. ergo illud quod eſt in genere quantitatis continue non eſt intrinſeca pars quantitatis diſcrete. ſed vnitas continua eſt in genere continui. ergo vnitas non eſt pars numeri que eſt quantitas diſcreta

¶Item ex partibus ſpecie diſtinctis: non reſultat ſpecie diſtinctum. ſed vnitas linee ⁊ vnitas ſuperficiei ⁊ vnitas profunditatis: ſunt ſpecie diſtincte: ſicut ipſe diffiniciones ſunt diſtincte ſpecie. ſed numerus duarum linearum et duarum ſuperficierum. ſunt idem ſpecie. quia idem binarius ſpecie eſt duorum quorumcunque. ergo numerus non componitur ex vnitatibus ſicut ex partibus intrinſecis ¶Ideo dico aliter quod ſicut aliud eſt ſubiectum accidentis ⁊ aliud ipſum accidens. ita aliud eſt eſſe intrinſecum ſubiecto. aliud accidenti. vel aliud eſt eſſe partem ſubiecti aliud accidentis. ⁊ aliquid huius ⁊ aliquid illius. vnitas ergo non eſt pars numeri. ſed eſt aliquid ſubiecti numeri. vnde numerus eſt quoddam accidens fundatum ſuper vnitates. ſicut vnitas fundatur ſupra quantitatem continuam. Quod autem non ſit pars probatur quia pars intrinſeca rei: ſemper eſt eiuſdem generis cum toto: cuius eſt pars. Sed vnitas que eſt principium numeri non ſemper eſt eiuſdem generis: cum ipſo numero. quia vnitas lapidis non eſt eiuſdem generis cum eius numero

¶Ad rationes in oppoſitum factas reſpondeo ¶Ad primam dico. quod maior propoſicio eſt vera: ſi reddat ipſum numerum formaliter. aliter ſumpta vnitas ſic aliquociens. non reddit numerum formaliter. ſed formaliter ipſum numerum ſubiectum et ideo eſt pars ſubiecti numeri. numerorum autem reddit conſtitutiue

¶Ad ſecundum dico. quod numerus non componitur formaliter ex vnitatibus: quantum ad eſſentiam. ſed ſolum materialiter racione ſubiecti ¶Ad 3m dico. quod numerus non reſoluitur in vnitates eſſentialiter. ſed ſolum materialiter racione fundamenti ¶Ad confirmationem dico. quod ſufficit. quod ſit materialiter diuiſibilis ¶Quarta dubitatio eſt. qualis eſt vnitas ſenarii. ⁊ vtrum ſex ſit ſexies vnum ſiue ter duo ¶Reſpondeo Ad primum dico quod in numero reperitur quadruplex vnitas. Primo eſt ibi vnitas que reſoluitur in numerum ⁊ diuiditur in numerum. ſcilicet vnitas a qua accipitur totus numerus: que per ſui diuiſionem cauſat numerum. 2º eſt ibi vnitas in quam reſoluitur: ⁊ diuiditur in numerum. ⁊ hec eſt vnitas que collocatur in numero. hec vnitas eſt abſciſa ⁊ accepta a ꝑma vnitate ſicut illud qđ abſcinditur eſt poſterius eo a quo abſcinditur. 3° eſt ibidē vnitas ꝯmunis vtriꝗ vnitati: tā vnitati a qua abſcinditur ⁊ vnitati abſciſe. ¶ 4° eſt ibi vnitas que ꝯſeq̄ numerū ſicut paſſio ſubm. qꝛ vnūquodꝙ ens ꝯſequitur ſua ꝓpia vnitas. ꝑma vnitas a qua accipitur numerꝰ eſt menſura numeri ꝑ explicationem qꝛ tantus eſt quilibet numerꝰ q̄tū explicatur de ipſo: per diuiſionē ipſius in numerū. ¶ 2ª vnitas. id eſt q̄ abſcinditur a ꝑma vnitate eſt menſura numeri ꝑ adequationem. quia tantus eſt numerus adequate: q̄t ſunt vnitates abſciſe. ¶ 3ª vnitas ꝯmunis vtriꝗ eſt menſura numeri ꝑ replicationem. qꝛ tantus eſt quilibet numerꝰ quociens replicatur vnitas ꝯmunis: in vnitatibus abſciſ: inter quas vnitates abſciſas: ꝑma vnitas eſt menſura numeri ſecundū elongationem ⁊ diſtanciam. qꝛ tantus eſt quilibet numerus. q̄tum diſtat a ꝑma vnitate abſciſa. Verumtamen vnitas que ꝯſequitur numerum: non eſt ꝓpia menſura numeri. ſ3 magis paſſio eius. forma ḡ ſpecifica numeri: non eſt ſecunda vnitas que collocatur in numero. qꝛ illa eſt menſura ⁊ ſubiectum numeri in qua nec eſt 3ª vnitas oīs vtriꝗ. qꝛ n̄ eſt vna numero ſed plures numero. forma autem ſpecifica numeri ē vna numero: Nec forma numeri ē vltima vnitas: qꝛ illa eſt paſſio. nec forma numeri eſt diſtantia a prima vnitate: qꝛ illa relatio numeri n̄ eſt q̄titas nec eſt diſcretio. qꝛ in numero tot ſunt diſcretiones: quot ſunt vnitates diſcrete. ¶ Quid ḡ eſt forma ſenarij ſpecifica? ¶ Dico ꝙ eſt ſua abſoluta quantitas. que ē ſua ſenietas. Nec debet queri differentia ſpecifica: per comparationem ad aliquid extrinſecum. qꝛ quelibet forma abſoluta ſpecificatur a ſe. Nec eciam per comparationem ad aliquid aliud. Si tu queras que eſt iſta differentia ſpecifica? ¶ Dico ꝙ eſt nobis ignota ſicut differentie aliorum

¶ Quantum ad ſecundum dico. ꝙ ſex non ſunt bis tria nec eciam ſunt ſexies vnū. quod patet tripliciter. ꝑ° qꝛ illud quod eſt formaliter vnum. non eſt formaliter plura. ḡ ſex non ſunt tria ⁊ tria. ¶ Secundo patet ſic. Nulla pars in q̄titate predicatur de ſuo toto in q̄titate. ſed partes q̄titatiue ſunt duo et tria. ſimiliter ḡ tria ⁊ tria non predicantur de ſex. ſed dicendo hoc modo. ſex ſunt b ta. tria predicantur de ſex ḡ et cetera. ¶ Eodem modo poteſt argui de vno ꝙ ſex non ſunt ſexies vnū. qꝛ vnū ē pars ſenarij. et pars nullo modo predicatur de ſuo toto. ¶ Tercio patet ea ꝯcluſio ſic. Illud enim quod non ē ſimpliciter aliud. non eſt aliquociens illud. ſed ſex non ſunt ſimpliciter vnū. ergo ſex non ſunt ſexies vnum. Similiter ſex non ſunt ſimpliciter tria. ḡ nec eciam ſunt aliq̊ciens tria. ¶ Et ita bis tria non ſunt ſex. Et Auicenna tercio methaꝯ ſue dicit. ꝙ decem non ſunt nouem et vnū. qui autem intelligit. ꝙ decem ſunt nouem et unū. ita intelligit ꝙ de decem predicantur nouē. et ſimiliter eciam intelligit. ꝙ de decem ꝑdicatur vnū. quorum vtrumꝗ falſum eſt. qꝛ nec nouē ꝑdicantur de decem: nec vnū. ¶ Aut itelligꝰ ꝙ 9 cū uno ſunt decem ⁊ ita ꝑ̄tur decē de 9 ⁊ uno. quod eciam falſum eſt. qꝛ decē non ꝑdicantur de nouē cū uno.

ꝑ ſe. nec cum uno et nouē. ſed decez ſunt ſimul decem ¶ Ad raciones ꝑncipales reſpōdeo ¶ Ad pͥmū dico. ꝙ tres vnitates realiter: niſi vt cōcepte. non ſunt ꝑncipiū numeri ſufficiens ¶ Ad ſecundū dico. ꝙ maioꝛ eſt vera de entitate abſoluta: q̄ eſt ꝑter aīam. numerus autem non eſt ꝑter animā vt patuit ¶ Ad terciū dico. ꝙ non eſt ſimile: ſi enim aliqd non differt ab ente in communi: cuius racionē nichil poteſt ſubterfugere. non ſequitur ꝙ non dr̄at ab aliq̊ in ſpāli

Utrum tempus ſit menſura cui9libet durantis. plus q̄ꝫ per inſtans. ꝙ ſic uidetur ¶ Cuilibet ſucceſſiue duranti correſpondet aliq̄ menſura duratiua formaliter ſucceſſiua ſed om̄e durans pluſq̄ꝫ ꝑ inſtās durat ſucceſſiue ḡo ꝛ c̄: Maioꝛ patet cuilibet duracioni debet reſpondere ꝓporcionabiliter ſua menſura. Minoꝛ patet. quia durans pluſq̄ꝫ per inſtans: durat modo ꝓ ꝑ̇us. cum ḡo temp9 ſolum ſit menſura ſucceſſiua. quia prius et poſt vt numerata ſunt ipſum tempus ꝑ cōmētatorem 4° huius. ſequitur ḡo ꝙ tempus ſit omnium talium menſura ¶ Ad oppoſitum. Deus ꝛ angelus durant pluſ q̄ꝫ per iſtās ſed talia non menſurantur tempore. ḡo ꝛ c ¶ Rn̄deo. vbi pͥmo ſic procedam. quia pͥmo ponam quedā dicta. 2° dicam ad queſtionem ¶ Quantum ad pͥmum. Primū dictū eſt iſtud. ꝙ vbiliter a doctoribus ſex ponitur menſure. pͥma eſt eternitas. 2ª eſt euū. 3ª tempus. 4ª tꝑis ſtans. 5ª iſtās nature. 6ª inſtans naturalis intelligencie. Additur alia q̄ ē inſtaps originis ¶ Eternitas inq̄ꝫ eſt menſura diuine exiſtencie. vbi nec eſt ꝑncipiū nec finis: de q̄ boeci9 3° de cōſolacione dicit. Eternitas eſt interminabilis vite ſimul ꝛ tota poſſeſſio ¶ Item idē dicit boeci9. neq̄ eternitas neq̄ aliq̄d in eternitate ꝑterijt: nllū q̄ futurum ibi reperire cōtingit. Et ideo ſolus deus ſecundū doctoꝛes eſt eternus ¶ Secunda autem menſura eſt euū. Euū autem eſt menſura cuiuſlibet permanentis. ſiue ſit ſubſtā: ſiue accidēs: dummodo ꝑſcindant a mutacione q̄cunq̄. ita ꝙ ſuᵐ ſubm eſt eternū de q̊ dicit boeci9 3° de cōſolacione. O q̄ ꝑpetua mūdū racione gubernas. terraꝝ celiq̄ ſator. ire nubes: ſtabiliſq̄ manens: das cuncta moueri ¶ De tercia autem menſura que eſt tempus dicitur. ꝙ ē mēſura mobilis ꝛ motus ꝛ ꝑ accidens q̄etis vt habetur in quarto huius. vnde tempus eſt ſolum menſura ſucceſſiuoꝝ. de quo dicit dioniſi9 libro de diuinis nominibus ca° 3°. Tempus vocat. qd̄ in generacione ꝛ corrupcione ꝛ variacione aliter ſe habet ¶ Quarta menſura eſt inſtans temporis: qd̄ menſurat mutacioēs inſtantaneas. vnde ſicut motus mēſuratur tempore: ita mutatum eē mēſuratur inſtanti. vnde ſolum menſurat mutata eſſe vel mutationes ſbitas. vnde non mēſurat ſbam niſi vt eſt ſb mutatione ſubita vel ſub mutato eē ¶ Quinta menſura ē iſtās nature. De iſto iſtāti ſūt mlti mōi dicendi. Aliq dicunt: ꝙ n̄ ſtat n̄ in dependencia h9 ad hoc. ita ꝙ ſecūdū iſtud ꝓᵉˢ: dicunt ſubm ꝓcedere paſſionē ꝓpͥā ꝛ ꝑtes totū. ꝛ ſic dicunt ꝙ pa° ē poſterioꝛ natura ſuo ſbo. ſꝫ hoc improbatur. quia fili9 ī diuinis dependꝫ a patre. ꝛ tn̄ non eſt poſterioꝛ natura pre. Et iō ſicut dictū ē ſupi9. ꝙ ꝑ poꝛitatē nature nl aliud intelligo niſi preſuppoſitionem huius ad hoc in quadꝫ alteritate nature ⁊ ideo perit inſtancia de filio in diuinis. qꝛ n̄ eſt alteritas nature in filio ⁊ in patre: ymō ſunt una res natura. Sed tamen paſſio dicit alteritatem nature a ſubiecto. ⁊ ideo ſubiectum precedit paſſionem in inſtanti nature.

¶ Sexta autem mēſura eſt inſtās naturalis intelligentie. ⁊ iſtdꝫ menſurat ꝓditates: ſecundꝫ ꝙ una apta nata eſt intelligi ſine alia ¶ De qua loquitur ariſtotiles in p̄dicamētis. Relatiua ſunt ſimul natura. id eſt naturali intelligentia: ⁊ ideo ſi vnū precedat alterum in intellectione eſt ibi menſura naturalis intelligentie. Sicut ſubſtancia: cuius cognitio precedit cognitionem accidentis ⁊ hoc naturaliter ꝯꝑuis ꝓpter uires ſenſitiuas ꝑus nobis originetur accidentiū cognitio ¶ Septima menſura eſt menſura in p̄ncipijs. ⁊ iſta reſpicit p̄ncipium et p̄ncipiatum ita ꝙ ſecundꝫ iſtam menſuram p̄ncipiū precedit p̄ncipiatum: p̄oritate originis. vnde bene ſequitur. eſt p̄oritas nature ergo originis ſed non econuerſo. qꝛ p̄oritas nature addit alteritatem nature ⁊ hec de illo ¶ Secundum dictum eſt iſtdꝫ. ꝙ quīn̄plex ponitur genus menſurarū: per alium modū a predictis ¶ Primū genus eſt mēſura perfectionis. 2m cauſatiōis. 3m coordinationis ¶ 4m innoteſcentie. Quintum durationis ¶ Primū ergo genus menſure eſt perfectionis de quo habetur quarto methaphiſice. Sed ſpecies ſunt ſicut numeri. qꝛ quemadmodꝫ vnus numerus eſt perfectior altero. ita una ſpecies eſt ꝑfectior altera. ita ꝙ perfectius in vniuerſo eſt menſura oīm aliorū. vt habetur ꝑ commentatorem duodecimo methaphiſice ⁊ eciam ꝑ commentatorem in libro de cauſis ¶ De 2o genere menſure habes q̄nto methaphiſice. ꝙ ſcibile eſt menſura ſciencie. qꝛ ſcibile eſt cauſa ſciē ¶ De 3o habes in 10o methaphiſice. Primū in vnoquoqꝫ gn̄e eſt menſura omniū aliorū. vt vnitas oīm q̄ ordinatur in genere quantitatis. ⁊ iſta addit aliqꝺ ſuꝑ menſuram ꝑfectiōis qꝛ ia dicit pōt ꝑfectionē aliqm̄. qꝛ vnitas dicit p̄uationē ¶ De quarta mēſura eſt exemplum. Sicut vlna ē mēſura panni: inoteſcentie. qꝛ ꝑ quantitatē ſuā cognoſcitur quantitas pāni ¶ Sz de mēſura q̄nta dicitur. ꝙ eſt mēſura durationis. ſicut tempꝰ mēſurat motum ⁊ eternitas ſimiliter eſt menſura durationis angelorū ⁊ oīm ꝑmanentiū

¶ 3m dc̄m ē id. ꝙ ꝑ quācunqꝫ m̄ſuram accia nota de m̄ſurato. probatur Per id accia nota de mēſurato. ꝑ qd̄ intelligēs vidit certificatur de mēſurato Sz ꝑ quācunqꝫ m̄ſurā vidit intelligēs certificatur de mēſurato. vt patet inducendo de ſingulis ergo ¶ 4m dictū ē. ꝙ m̄ſurare nl aliud ē. quā aliqꝺ ſ quantitatē minꝰ notā ꝑ aliquam magis notā certificare ⁊ notificare ¶ 5m dc̄m ē ꝙ m̄ſura nl aliud ē quā intellectꝰ de quantitate rei determinata certitudo ¶ 6m dc̄m ē ꝙ m̄ſura īportat rem 3cem. vnū ad intellectum aliū ad rē mēſuratā. aliū ad m̄ſurā

¶ 7m dictū ē: ꝙ mēſura ē duplex. quedā ex natura rei. quedā ē mēſura nob. Mēſura ex natura rei ē. q̄ ē ex ipſa natura: ⁊ n̄ a inſtitucōe hūana. Mēſura nob dr̄. q̄ nō mēſurat ex natura rei ſed ex inſtitucione hūana ¶ 8m dictū ē. ꝙ triplex ē genꝰ menſurarū in generali ſecundꝫ triplicem modꝫ menſurandi ¶ Aliquādo aliqꝺ mēſuratur replicatiue. Aliquādo explicatiue ¶ Aliquādo replicatiē ⁊ explicatiue ¶ H° pꝫ. aliꝗ mēſuratū excedit mēſurā

Aliquando exceditur. similiter aliquando excedit et exceditur. aliquando equantur. scilicet mensura et mensuratum. ¶ Ex hoc concludo correlarie. quod habemus quid est mensura. ¶ Nonum dictum est istud. quod condiciones mensure sunt sex. Prima condicio est. quod de racione mensure est prioritas. patet. quia prius non dependet a posteriori sed potius econverso. sed mensuratum dependet a mensura ergo et cetera. 2a condicio est. quod de racione mensure est notioritas. probo. quia illud per quod aliud cognoscitur notius est quam illud quod cognoscitur sed per mensuram res mensurata cognoscitur ex secundo dicto. ergo et cetera.

¶ Item philosophus quinto methaphisice. primum est quod est mensura. 3a condicio est. quod de racione mensure est simplicitas. patet. quia quanto magis aliquid accedit ad simplicitatem: tanto magis ad racionem mensure. 4a condicio est. quod de racione mensure est conformitas vel regularitas. probacio. quia nichil potest regulari per id quod est irregulare et difforme. sed res tantum habet mensurari mensura ergo et cetera. 5a condicio est quod de racione mensure est independencia. probatur. quia de racione prioris est quod prius est independencia. sed mensura prior mensurato ex prima condicione. ergo et cetera.

¶ Istam tamen independenciam non intelligo absolute: sic quod nullo modo dependeat. quia sic nullum causatum esset mensura. sed habet intelligi respectu mensurati. Sexta condicio est quod de racione mensure sit congeneitas. patet quia mensura est congenea mensurato. probatur per philosophum decimo methaphisice qui dicit. quod quodlibet mensuratur per aliquid sui generis. eciam sic intelligendo. non solum secundum racionem analogicam sicut ponit alexander decimo methaphisice. sed eciam univocacionis. Ponit eciam predictus doctor. quod inter deum et creaturam non est communitas et univocacionis. cuius racio est secundum ipsum. quia se habent sicut mensura et mensuratum. huiusmodi autem dictum est debile et falsum reputo. propter quod teneo. quod inter deum et creaturam et inter quamcunque aliam mensuram et mensuratum: est communitas sive congeneitas. non solum secundum racionem analogie. sed eciam univocacionis.

¶ Circa quod est sciendum. quod triplex potest esse communitas. quedam methaphisica. quedam phisica et quedam logica. Et secundum hoc triplex genus reperitur. scilicet methaphisicum. phisicum: et logicum.

¶ Genus methaphisicum vocatur ens decimo methaphisice. Genus phisicum est. in quo omnia phisica conveniunt: quod est subiectum materiale. Genus logicum est predicabile. Primo generi. scilicet methaphisico correspondet triplex communitas secundum quod ipsum diversificatur tripliciter. Uno enim modo accipi potest ipsum ens ut commune creatori et creature. Alio modo ut commune substancie et accidenti. 3o ut commune solum omnibus accidentibus. Omnia enim contenta sub illo genere sic tripartito habent suam propriam congeneitatem. Contenta enim sub ente primo accepto: ut deus et creatura congeniantur in ente. Ista tamen congeneitas cum sit inter mensuram et mensuratum: non excludit communitatem analogie. cum analogia importat quandam inequalitatem participacionis. Idcirco secundum ipsam precise sumptam non potest esse racio mensure: que ordinem prioris importat et per consequens inequalitatem participacionis contentam sub ente. Secundo modo congeniantur in ente creato: contenta sub ente creato. 3o sumpto ente congeniantur contenta in accidēte. nulla autem hāꝝ duaꝝ excludit vnitatem analogie. ſicut nec ꝑma. ſic enim ꝑma vnitas ⁊ iℯ due vltime ſunt inter menſuram et menſuratum. nec tamen eſt ītelligēdū. ꝙ illud in quo ſunt ꝑdicte vnitates ſit menſura reſpectu alioꝝ q̄ in ipſis vnigenantur: ſed potius ꝯtentum ſub illis: in quibus ſunt tales vnitates. idē enim reſpectu alioꝝ vt in ꝑmo modo non eſt menſura ēēs ſed deus. nec ſecundo modo ens creatum. ſed ſuba. nec 3º modo accidēs ſed q̄titas aut qd cunq; alid ꝯtentum ſub accidente. ¶ Secunda vnitas ſcꝫ phiſica menſure ⁊ menſurati: eſt ꝗ̄ vniuoca. vbi cum aliq̄d accipitur in phicis qd habet rōēꝫ menſure reſpectu alioꝝ. ibi eſt neceſſario ꝯuenientia in genere phiſico. q̄re ⁊c̄. ¶ Tercia ꝗ̄ vnitas ſumpta ſecundū genꝰ logicū que eſt inter menſuram ⁊ menſuratum eſt vniuoca. ¶ Vbi eſt aduertendū. ꝙ ſecundū phm̄ hº meᵗᵉ. In vnoquoq; genere eſt aliq̄d qd eſt menſura illorum que ſunt in illo genere. ſicut ꝯſtitutum per incorporeū: habet rōēꝫ menſure corpoꝝ. ¶ Hic tamen uidēdum eſt. ꝙ ſuba difformiter ⁊ oppoſito modo deſcendit ꝑ incorporeū et corporeum. ſic enim deſcendit ſba ꝑ incorporeū: ꝙ forma nō recipitur ſecundū vnam opinionem in materia accipiendo materiam ꝓ altera parte ꝯpoſiti. vel ſaltem non recipitur in materia q̄titatiua. In deſcenſu aūt ſubſtancie per corporeū: recipitur forma in materia q̄titatiua. ¶ Alid in quo eſt difformitas. ꝗ in ꝑmo deſcēſu q̄to aliq̄d immediaciꝰ ꝑ icorporeum ꝯſtituitur. tanto eſt perfectius. ⁊ q̄to remocius tanto imperfectius ſicut angelus q̄ immediatiꝰ ꝯſtituitur q̄ ab anima: ideo nobilioꝛ ē ipſa ſecunde anima infimū q̄d tenet in ordine intelligentiaꝝ. ⁊ ꝑmū in ordīe formaꝝ corporaliū. ⁊ mediū int̄ formam corporalem ⁊ incorporalem.

¶ Euerſo autem in alio deſcenſu qui ſit per corporeum. ꝗ ibi q̄to immediacius ſpecies per corporeū ꝯſtituitur. tanto imperfectioꝛ. ⁊ q̄to ꝑfectius tanto remocius. qd patet. ¶ Elementa enim immediate ꝑ corporeum ꝯſtituta ſunt imꝑfectioꝛa quacunq; ſpecie animata. homo autem eſt perfectioꝛ ſpecies: que vltime conſtituitur. ¶ Ex quo apparet. ꝙ diuerſimode in ꝑdictis accipitur menſura. ꝗ ī ꝑmo deſcenſu: qd eſt ꝑus: eſt menſura alioꝝ cum illud ſit perfectiꝰ. in ſecundo autem. poſterius habet racionem menſure. vt homo ꝑ eandem racionē. ꝗ eſt ꝑfectioꝛ omnibꝫ. hoc eſt qd dicit phus. ꝙ homo eſt menſura omniū. ꝗ ſcilicet habet vnitatē cum omnibus. ¶ Qd poteſt exponi ſecundum ſanctum gregorium. ꝗ cōmunicat cum omnibus. ꝗ in eſſe: cū inſenſibilibus. In viuere cum viuentibus. In intelligere cum angelis. ¶ Ex iam ꝑdictis ꝯcludo ſedecim correlaria ¶ Primum correlariū eſt iſtud. ꝙ irreſolubilitas. indiuiſibilitas. vltimitas. vnitas. dicunt racio menſure. hoc patet ex ꝑcedentibus ¶ 2ᵐ correlariū ē. ꝙ dn̄tium ⁊ indn̄tiū non poteſt ēē eadē menſura. ꝓbatur. ꝗ oportet ꝙ menſura ſit vnigenita menſurato ¶ Tercium ꝙ illud qd eſt cōe racioē ꝑdi racionis: non habet rōēꝫ menſure ¶ 4ᵐ ꝙ menſuratum depēdet a menſura. ꝓbatur. ꝗ poſterius dependet a ꝑori ſed menſura eſt q̄ ꝑꝰ mēſurato ex ꝑcedentibꝫ ḡ ⁊ c̄ ¶ hᵐ. ꝗ ſol ū ſ. ēēntialiter ordinatꝰ iuei² rō m̄ſure ⁊ m̄ſurati. ꝓba². ꝗ rō mēſure ſoᵐ iueniꝓbi eſt ꝑus ⁊ poſt ¶ Sextum correlariũ. ꝙ in illis q̄ ſunt eiuſdem racionis penitus. non poteſt eē racio menſure et menſurati. ꝓbacio. qꝛ menſura habet racionem ꝓoris independentis nocioris ⁊ c̄. menſuratum vero racionẽ poſterioris dependentis ⁊ c̄. Iſte ſunt raciones oppoſite ꝗ̄ ⁊ c̄.

¶ Septimũ. ꝙ in indiuiduis ꝓ̄pe non eſt racio menſure ⁊ menſurati. Proba qꝛ indiuidua ſunt eiuſdẽ racionis ſpecifice. nec eſt ibi ꝑꝰ ⁊ poſt. ꝓpter qḋ non eſt ibi ordo ſecundũ phm 4ᵐᵒ. meᵗᵉ ſecundum naturã. ſed menſura ⁊ menſuratum oportet oīo: ꝙ non ſint eiuſdẽ racionis. qꝛ eſt ordo. ⁊ ĩ oportet ꝙ ſit inter ea ꝑus ⁊ poſt ſecundũ naturam vt patet ex ꝓcedentibꝰ

¶ Dico ꝓ̄pe. qꝛ ſi in indiuiduis ſit ꝑoritas perfectionis. ita ꝙ vnũ ſit perfectiꝰ alio: tunc poteſt ibi poni racio menſure et menſurati. vnde ſuppoīto hoc ſatis concedo. ꝙ ſuba ſuſcipit magis ⁊ minus: de quo in q̇nto huius q̄ōne 2ᵃ. tunc natura humana in xp̄o habet racionem menſure reſᵖ oīm

¶ Octauũ. qꝛ in ſolis ſpeciebꝫ vt generibus ſumptis vt ſunt genus ⁊ ſpēs. eſt ꝓ̄pe racio menſure ⁊ menſurati. ꝓbo. qꝛ in eēncialiter ordinatis eſt ꝓ̄pe racio menſure. eēncialis autem ordo ſolum eſt inter ſpecies vel inter genera ſumpta vt ſpecies. qḋ dico ꝑ tanto. qꝛ gn̄a aliquando ſumpta ſunt vt gn̄a. hoc eſt n̄ cõparata ad aliqḋ ſuperius eis gn̄alius non habent analogiã nec ordinem. ⁊ ita nec racionem menſure ¶ Nonũ ꝙ imꝑfectiꝰ non eſt menſura ꝑfectioris ¶ 10ᵐ. ꝙ ꝑuacões ⁊ negacões menſurantur per habitus ⁊ affirmaciones ¶ Vndecimũ. ꝙ ꝓ̄dicte ↄdicões ꝑfectiꝰ reperiuntur in menſura rerũ. q̄ in menſura a nobis ¶ Duodecimũ. ꝙ illḋ eſt ꝑfectiꝰ menſura in q̊ perfectius reperiũtur dicte ↄdiciones. patet. qꝛ ꝑfectius ibi ſaluatᵘʳ racio menſure ¶ Decimũterciũ ꝙ nichil habet rõēꝫ menſure: niſi qḋ habꝫ racionem ſpeciei ſpecialiſſime. cauſa hꝰ eſt qꝛ racio menſure ſemper accipi debet ſecundũ nobiliꝰ ⁊ ꝑfectius. hꝰmodi racio eſt ſpeciei ſpecialiſſime.

¶ Decimũq̄rtũ eſt. ꝙ menſura ſecundũ genus logicũ eſt imꝑfectior ꝗ̄ menſura ſecundũ genus methaphiſicum. ꝓbo. qꝛ magis habet de ꝑfectione reſpectu menſurati ſui. deus enĩ qui eſt menſura ſecundũ genus metaphiſicũ. ꝑfectius ſe habet vt menſura ad menſuratum. ꝗ̄ incorporeũ quod eſt menſura ſecundũ genus logicũ reſpectu corporum ꝗ̄rum eſt mẽſura ⁊ c̄. Alicubi tamen eſt oppoſitum: vt ſi comparetur relacio ad relacionem vel qḋ cunqꝫ accidens ad aliud accidens. in talibus autem magis dependet menſuratum a menſura. vt q̄litas a qualitate ꝗ̄ homo ab angelo. Eſt autem in ipſis mẽſura ignobilior ꝗ̄ in iſtis vt patet ¶ Decimũq̄ntũ eſt. ꝙ eternitas ꝓ̄pe nõ habet racionẽ mẽſure dei. ꝓbatur. qꝛ mẽſura habet racionẽ ꝑfectionis ⁊ independentis ¶ Decimũſeptũ eſt. ꝙ impoſſibile eſt. ꝙ menſura poſſet accipi reſpectu ſuiipſiꝰ. ꝓbo. qꝛ idem a ſeipſo non habet ordinẽ eēncialem nec eſt ꝑfectiꝰ ſeipſo ¶ Sciendũ tamẽ ꝙ ſicut q̇nto ⁊ decimo meᵗᵉ dicitur. ꝙ racio menſure ꝑmo ↄpetit uni qḋ eſt ꝑncipiũ numeri. ⁊ ex hoc transfertur ad alia genera. vt ſcilicet illḋ ſit mẽſura in quolibet genere: qḋ habet racionẽ unius in illo genere ¶ Et aduertendũ eſt. ꝙ vnũ in ↄparacione ad numerum habet duplicem racionem menſurantis ⁊ replicantis ⁊ raciodeclarātibꝰ ⁊ dantibꝰ cogⁿicionē de numero: eo ꝙ habet racionem p̊ncipij: q̄ ipſum numerum cognoſcimus. Vnitas enim aliq̊tiens ſumpta adequat oēm numeꝝ datum ⁊ menſurat ipſū Per vnitatem enim cognoſcitur numerus. nam per vnitatem habet diffiniri numerus. Ex ipſo g̊ transfertur racio menſure. Et ſic patet. In quolibet genere illud dicitur menſura. qd habet alterā haꝝ racionū reſpectu oīm que ſunt in illo genere. exēplum. Albedo ponitur menſura ī genere colorꝝ. ⁊ patet ꝙ non eſt dicendum. ꝙ albedo ꝑ ſui replicationē aliquociens ſumpta: menſurat alios colores. ideo ſibi non competit prima racio vnius. habet tamen ſecundam quatenus albedo vt perfectior color ⁊ habens racionem habitus reſpcū aliorꝝ colorꝝ: eſt apta nata dare noticiam de aliis coloribus. ſimiliter ſe habet in aliis generibus vt dicitur menſura in quolibet genere: qd habet hanc vel illam racionem vnius Sicut cubitus vel aliqd tale dicitur menſura in genere pannorꝝ. qꝛ ꝑ ſui replicationē aliq̊ciens ſumptꝰ dat menſuram de panno

¶ Quantum ad ſecundū articulum pono aliquas ꝯcluſiones

¶ Prima ꝯ̊ eſt iſta. ꝙ nulla entitas manens. poteſt menſurari aliqua menſura ſucceſſiua for̄liter. Hec ꝓbatur. Primo. qꝛ menſura duratiua non debet habere modum oppoſitum menſurato ſuo. ſed menſura ſucceſſiua habet oppoſitum menſurato ſuo. s. entitati ꝑmanenti. qꝛ ſucceſſiuū ⁊ permanens ſunt oppoſita cum diuidant aliqd commune g̊ ⁊c. Maior patet qꝛ menſura ⁊ menſuratum debent ꝓporcionari

¶ Item oīs entitas eadē eēncialiter cum entitate permanenti: eſt neceſſario permanens. patet. ſed menſura duratiua id eſt duracio eſt idē eēncialiter cū q̊libet durante g̊ ⁊c. Minor ꝓbatur. Illud per qd aliqd eſt extra nichil: et per cuius adnichilationē eſt nl̄: eſt idē eēncialiter cum eo. ſed ꝑ duracionem res eſt hꝰmodi. qꝛ q̄tum res durat tantum eſt ens. g̊ ⁊c.

¶ Secunda ꝯcluſio eſt iſta. ꝙ tempꝰ non eſt menſura ꝑ ſe ⁊ formalr̄ alicuius ꝑmanentis. ꝓbatur ex ꝓcedēti: qꝛ tempus eſt menſura ſucceſſiua ſed nulla talis eſt menſura ꝑmanentis vt ꝓbatum eſt

¶ Tercia ꝯ̊ ē iſta. ꝙ Euū eſt menſura cuiuſlibet ꝑmanentis: vt permanens eſt. ꝓbatur. Nam enim vt dictum eſt. menſura eſt cuiuſlibet creati ꝑmanentis

¶ Confirmatur. qꝛ non menſurat͛ eternitate. patet. qꝛ nō eſt ab eterno. Et ⁊̄ qꝛ eternitas ꝓprie debetur deo: Nec eciam tempore. qꝛ tempꝰ ſolū ē menſura ſucceſſiuorꝝ. Nec inſtanti. qꝛ tali menſura ſolum menſuratur duratiuū per inſtans. g̊ ſequitur ꝙ ōnia talia ꝑmanencia vt ꝑmanentia ſunt: ⁊ vt abſtrahūt a quiditate ⁊ a motu: euo menſurantur: tam materialia ꝗ̄ immaterialia: vt homines ⁊ angeli

¶ Sed eſt dubitacio. q̄ mēſura menſurantur operaciones angeli

¶ Rn̄deo. Thomas dicit ꝙ mēſurantur tempore diſcreto. ponit enī ⁊ dicit. ꝙ tempus diſcretum eſt qddam de genere ꝗ̈titatis ꝯſtans ex inſtantibus ſibi muicem ſuccedentibus Ita ꝙ arꝭles non facit mentionem de iſto tempore. qꝛ poſuit ſubſtanciā angeli non diſtingui a ſua operacione Et ideo credebat ꝙ eadem menſura menſurarentur eius ſubā et eius operacio

¶ Sed contra hanc opinionem arguitur ꝑmo ſic. Quecunꝗ habent ſimū modū dicendi vt ſic: mē ſurantur eadem menſura. ſed ſubſtātia angeli ⁊ eius opatio habent unū modum eēndi. ꝗ Vtrumqꝫ ē ꝑmanēs g° cum eius ſuba non menſuretur tali tempore: nec ꝑ ꝯñs eius opatio

¶ Item opatio beatifica angeli: euo menſuratur: g° quelibet eiꝰ operatio ꝯſeq̄ntia tenet. ⁊ habent eūdem modum eēndi ⁊ ſunt ꝯnigenia. Antecedens tenet ꝑ auguſtinū g° ⁊ cetera

¶ Ideo dico aliter: ꝙ opatio angeli imanens: euo menſuratur ¶ Et bene dico immanens: ad remouendū opationes non manentes: ut motꝰ localis eius ⁊ tales operationes ſucceſſionem habentes. ⁊ hꝰmodi tempore menſurantur. Vnde eadem menſura menſurantur forma angeli ⁊ opatio eius immanens: ſicut ſunt itelligere ⁊ velle ¶ Reſpondeo ad racionem in oppoſitum negando mīorem. Vnde iſta ſucceſſio non eſt mēſura ſucceſſiua duratiua entis ꝑmanentis. ſed ſolum ꝑ coexiſtentiā ad illam

Queritur. An tempꝰ ſit idem realiter cum motu ¶ Et uidetur per raciones fundamentales ꝙ ſic. Prius ⁊ poſterius in motu: idem realiter ſunt cum illo motu. ſed tempꝰ nichil aliud eſt ꝙ̄ ipm̄ ꝑus ⁊ poſterius in motu g° ⁊ c̄. Minor ꝓbatur. ⁊ numerus numeratus non differt realiter a rebus numeratis. ymo ē idē cū illis. ſed tempus nl aliud eē uidetur niſi numerus numeratus motus g° ⁊ c̄ ¶ Item duratio rei eſt idem eēntialiter cum illa re. ſed tempꝰ nl aliud eſt ꝙ̄ duratio illiꝰ motus g° eē. Maior paꝫ ⁊ ſi duraᵒ differret realiter ab illa re. illa duraret alia duratione ⁊ illa alia ⁊ ſic in infinitum. ¶ Preterea ſicut ſe habet eternitas ad eternū: ⁊ euiternitas ad euiternū ſic ſe habet tempus ad motum: ſiue ad temporale. ſed inter illa nō ē realis differentia g° nec inter iſta

¶ Confirmatur. ⁊ ſicut ſe habet ꝙ̄titas ad ſubſtantiam corporeā. ſic pariformiter ſe habet tempus ad motum. ſed ꝙ̄titas eſt idē realiter cum ſubſtantia corporea. g° ſimiliter tempus ē motu. mīor ꝓbaꝫ ¶ Sicut enī tempus eſt menſura motus. ſic ꝙ̄titas ſubſtantie corporee. Minor ꝓbatur Nam ſubſtantia corporea ē formaliter Vna numero ꝑ continuitatem ſuā Continuitas autem eſt illa ſubſtantia. Nam ſecundū phm̄ ꝑmo methaphiſice. res eſt una numero ꝑ eēntiā ſuam ¶ Preterea Quecumqꝫ eēntialiter ⁊ realiter differunt: Vnū poteſt eē ſine alio. ſed motus non poteſt eē ſine tempore. cum ſit ſua ꝓpria paſſio ⁊ menſura g° ⁊ c̄. Minor ꝓbatur Impoſſibile eſt eē menſuram ſine re menſurata. Vel numerꝝ ſine re numerata ¶ In oppoſitum eſt phs q̄rto phiſicorꝝ ¶ Rn̄deo. Circa iſtam q̄ſtionem eſt ſic ꝓcedendū. Primo enī oſtendetur ꝙ eſt tempus. 2° ꝙ non eſt. 3° ſi eſt: ⁊ quomodo eſt ¶ Ad euidenciam ꝑmi quedā ſunt accipienda oīa que ſunt decem ¶ Primum eſt. ꝙ tempus eſt ꝙ̄titas quedā ¶ ſecundū eſt. ꝙ eſt ꝙ̄titas ꝯtinua. 3m ē ꝙ ꝯtinuitas eſt ſibi intrinſeca ⁊ eēntialis ¶ 4m ꝙ ꝯtinuitas eius non ē ꝯtinuitas motus nec magnitudinis. ¶ 5m ꝙ tempus eſt ꝙ ꝯtinuū: ꝯtinuitate ſucceſſiua ¶ 6m ꝙ tempus includit aliq̄ formale ⁊ aliq̄ materiale ¶ 7m ꝙ tempus includit ꝑus ⁊ poſterius ¶ 8m. ꝙ tempus eſt menſura ex natura rei ¶ 9m ꝙ tempus excedit q̄dcumqꝫ temporale ¶ 10m. ꝙ tempus acceptum ſecundū racionem ſuā mēſſucat ſolum explicatiuo modo. Primū videtur ꝙ tempus ſit q̄titas ſic Illud qđ eſt diuiſibile in plures ꝑtes eiuſdē racionis eſt q̄tum. tempus eſt hꝯmodi g̊ ⁊ c. ¶Hoc autem patet auctoritate phi in libro p̄dicamentorꝝ ⁊ quarto phiſicorꝝ. ¶2ᵐ ꝙ temꝰ eſt q̄titas ꝯtinua pꝫ. Nam illa q̄titas eſt continua: cuius partes ad aliquē terminū ꝯmunem copulantur Tempus eſt hꝯmodi g̊ ⁊c. Maior patet. ¶Duo enī videntur de racione ꝯtinui. p̄mū ꝙ ſemper ſit diuiſibile in diuiſibilia. ¶2ᵐ ꝙ eius partes ad aliquē terminū ꝯmunē copulentur. ꝙ autem ꝑtes temporis ad aliquem terminū ꝯmunē copulantur patet. quia p̄teritum et futurum ad nūc copulantur. ¶2ᵐ. ꝙ ꝯtinuitas eſt ipſi tempori intrinſeca ⁊ eſſentialis patet pᵒ q̄titas in communi diuiditur in ꝯtinuū et diſcretum: ꝯſtat qđ relinquitur. ꝙ vtrumqꝫ eorꝝ ſit eſſentiale ⁊ intrinſecum eis: que ꝑ illa ꝯſtituuntur. ſiue autem hec duo ſint differentie q̄titatis in communi eſſentiales: ſiue accidentales. qđcunqꝫ horꝝ detur ſemper tamen hoc ſtabit. ꝙ illa ¶2ᵒ erūt intrinſeca ꝯtentis ſub q̄titate. vt ꝯtinuū q̄titati ꝯtinue. ⁊ diſcretū diſcrete. cum enim aliqđ ſit accidentale communi: ſtat ꝙ ipſū poteſt eſſentiale ⁊ intrinſecum alicui ꝯtento ſub illo cōi. ¶3ᵒ idē videlicet ꝙ illa ꝯtinuitas non ſit accidentalis tempori patꝫ ꝑ hoc: ꝙ ꝑ quamcunqꝫ potentiā ipſm tempus non videtur poſſe exiſtere ſine ea. ¶4ᵐ videlicet. ꝙ ꝯtinuitas tēporis eſt alia a ꝯtinuitate motus ſiue magnitudinis ꝓbatur. ¶Ad cuiꝰ euidentiam eſt ſciendū. ꝙ iſta tria. ſcilicet magnitudo motus ⁊ tempꝰ ſe habent ꝑ ordinem. ſic ꝙ motus p̄ſupponit magnitudinē ſiue ſubm. et hoc accipiendo magnitudinē non ſolū ꝓ magnitudine dimēſiua: ſed extendendo eam ad magnitudinem intenſiuam ſiue ꝑfectionalē. qđ patet. quia magnitudo iſta dimēſiua non p̄ſupponitur in omi motu. ſed tantum in motu locali. non autem in aliis tempus p̄ſupponit motum ſicut eius immediatū ſubm ſecundū ꝯmunit loquentes. ⁊ magnitudinē tanq̄ mediatū. ¶His p̄miſſis ꝓbo ꝓpoſitum ſic Continuitates que ꝯtinuatiua ſunt alterius ⁊ alterius racionis. ſunt alterius racionis. ſed continuitates motus et temporis ⁊ magnitudīs ſunt hꝯmodi g̊ ⁊ c. Maior patꝫ ⁊ minor ꝓbatur. quia ꝯtinuatiuū magnitudinis eſt punctus. motus mutatum eē. temporis inſtans ſiue nūc. ¶5ᵐ ſcilicet ꝙ tempus eſt ꝯtinuū ꝯtinuitate ſucceſſiua ꝓbatur. quia oīs ꝯtinuitas eſt ꝑmanſiua vel ſucceſſiua. ſed tempus non eſt ꝯtinuū ꝯtinuitate ꝑmāſiua. nulla namqꝫ eiꝰ ꝑtiū ꝑmanet. g̊ ⁊ c. ¶Qđ autem eiꝰ ſucceſſio ſit eciam ſibi intrinſeca ⁊ eſſentialis patet quia ſicut ſe habet ꝑmanentia ad q̄titatem ꝑmanentem. ſic ſucceſſio ſe habet ad q̄titatē ſucceſſiuā. ſed illa eſt idem racione reſpectu iꝰ g̊ ⁊ c. ¶6ᵐ videlicet ꝙ tempus includat aliqđ materiale ⁊ aliq̄ formale ꝓbatur. quia omnis ſpecies alicuiꝰ generis includit iſta duo. ſ. materiale ⁊ forle. ſed tempus eſt ſpecies generis q̄ntitatis g̊ ⁊ c. ¶Sed ꝙ eſt hꝯmodi materiale vel formale dico ad hoc: omnibus aliis modis dicendi ꝑtermiſſis. quia de illis poſtmodū videbitur. ꝙ forma ſiue racio formalis illius eſt nobis ignota: poſſumus tamen illam circumloqui. ¶Primū patet. quia ſi raciones ꝑmanentiū ſint nob ignote multo magis raciōes ſucceſſiuorꝝ cum gͦ forme vt plurimum sunt nobis ignote: non mirum est: si illius temporis racio formalis est nob̄ ignota ¶ Dico tamen ꝙ iᵃ circumloqui possumus. ita ꝙ dicamus ꝙ racio formalis temporis est: habere ꝑtes successiuas ad instans siue ad nūc copulatas ¶ Hoc autem potest sic on̄di Illud videtur formalis racio alicuꝰ quod intrinsece sibi soli conuenit. hoc autem est habere partes ad instās ⁊ ad nūc copulatas respectu temporis gͦ hoc est sibi formale. ⁊ per hoc ab omnibus distinguitur. Materiale ā in tempore est illud in quo cum aliis ꝯuenit: vt q̄titas ⁊ ꝯtinuitas ¶ 7ᵐ ꝙ tempus includit ṗus ⁊ posterius intrinsece sic ꝓbatur. Illud cuꝰ partes intrinsece ⁊ ēentialiter ordinantur secundꝫ ṗus et posterius: includit ṗus ⁊ posterius. sed ꝑtes temporis sunt hꝰmodi. ꝙ scilicet isto moͦ ordinantur gͦ ⁊ c̄. Maior patꝫ. Miᵒʳ ꝓbatur qꝛ ꝑtiū temporis. aliq̄ succedit alia est cui succeditur. naturaliter autem semper ꝑs vt futurum p̂supponit partem cui succeditur vt p̂teritum ¶ Ex quo patet ꝙ partes temporis ēentialem ordinem habent secundꝫ ṗus et posterius ¶ 8ᵐ est ꝙ tempus est mensura ex natura rei.

¶ Hoc ꝓbatur sic. Illud cui secundꝫ se ꝯuenit ēē racionē certificandi aliquam q̄titatem ignotam: est mensura ex natura rei. sed tempus est hꝰmodi respectu motus seu rei temporalis gͦ ⁊ c̄. ¶ Nonū est scilicet ꝙ tempus excedit quodcunqꝫ temporale: hoc sic patet. qꝛ secundꝫ philosophū 4ͦ phisicoꝝ: non est accipere aliquam partem temporis. que non excedat temporale ¶ Item Omne temporale continetur tempore ¶ Decimū est. videlicet ꝙ tempus acceptum secūdum racionem suam mensurat solummodo modo explicatiuo. patet. qꝛ mēsura que semper excedit suū mensuratum: non mensurat ipsū nisi modo explicatiuo. hꝰmodi est tempus secūdū racionem suam: respectu rei temporalis gͦ ⁊ c̄. ¶ Dico tamen ꝙ tempꝰ acceptum secundū racionē suam: qꝛ si accipiatur secundū aliquā sui partem bene potest excedi a mensurato: vel sibi adequari. ⁊ ita mensurare ipsum modo replicatiuo sicut patuit in questione precedente ¶ Quātum ad secundū articulum vbi erat vidēdum ꝙ non est tempus: sunt sex ꝑ ordinem declaranda ¶ Primū. ꝙ tempus non est realiter idꝫ ꝙ motus ṗmi mobilis ¶ 2ᵐ ꝙ tempus non est idꝫ realiter ꝙ motus generaliter.

¶ 3ᵐ ꝙ tempus non est ꝯtinuatio motus ¶ 4ᵐ ꝙ tempus non est q̄titas ēentialis motus ¶ 5ᵐ. ꝙ tempus nō est formaliter duracio rei temporal̄.

¶ Sextum. ꝙ formalis racio temporis non est simultas: siue ꝓporcio omnium existentiū ad eternitatem

¶ Primū videlicꝫ ꝙ tempus non ē idꝫ realiter ꝙ motus ṗmi mobilis. ꝓba

¶ Quelibet pars temporis est tempus sed non q̄libet pars ṗme circulatiōis est circulatio. gͦ tempus non est idꝫ ꝙ illa ṗma circulatio ¶ Preterea. possiˡᵉ ē plures ṗᵃˢ circulatiōes ēē simul. sed secundꝫ phm octauo phisicoꝝ caͦ. 18ͦ non possunt ēē plura tempora. gͦ non est idꝫ tempus cum illis. Antecedens patet. qꝛ possibile est fieri plures mutationes ⁊ mundos. ꝯn̄a est euidens qꝛ que sunt idꝫ simul multiplicantur ¶ Secundꝫ videlicet. ꝙ tempus non est idꝫ realiter cum motu generaliter sumpto ꝓbatur. Nam motus est solummodo in mobili realiter. sed tempus nō est solummodo in illo: sed in quacūqꝫ re alia temporali. g° ipsum nō est idē qꝫ motus. si enim eēt idꝫ nō posset eē nisi vbi ille motus eēt ¶ Preterea. eorꝫ dē realiter: eedem sunt differencie realiter. sed motus ꝛ temporis sunt alie ꝛ alie drīe g°. Ma°ꝛ est euidens. Minoꝛ ꝓbatur. qꝛ drīe temporis sunt longū ꝛ breue. motꝰ autem velox ꝛ tardum ¶ Preterea plures motus possunt eē simul. sed non plura tempora g° tempꝰ differt a motu ¶ Antecedens patet. qꝛ actu existunt plures motus. non aūt plura tempora cum tantū sit vnicum tempus oīm temporaliū ꝯ philosophū g°

¶ Preterea. q̄rꝫ diffinicioēs sunt diuerse: illa ꝛ̄ sunt diuersa. sed diffinicioēs motus ꝛ temporis sunt hꝰmodi vt patet ꝑ phm 4° phicoꝝ g°

¶ Preterea Quecunqꝫ q̄ntitates habent ꝯtinuitates alterꝰ ꝛ alterius racionis: sunt realr̄ diuerse. cum ipse sint alterꝰ ꝛ alterꝰ racōis. vt patuit in ista questione p° articulo. questione quarta ¶ Preterea. si tempus ꝛ motus realiter eēnt idꝫ: q̄ntitas motus mensuraretur q̄ntitate tēporis. ꝯnīs est faᵐ g° illdꝫ ex q° seqꝛ ꝯnīa tenet. sꝫ falsitas ꝯnītis ꝓbatur. qꝛ maioꝛ motus potest fieri in minori tempore: ꝛ minoꝛ in maiori. ¶ Hoc idꝫ ꝓbatur ꝑ ꝯmentatorem 4° phicorū pūcto duodecimo. vbi dicit qꝫ tēpus est accidens motui ¶ Circa tercium articulum. si tempus ē et q̄modo est: q̄nqꝫ ꝑ ordinē sunt declaranda ꝛ ꝓbanda ¶ Primū est. qꝫ tempꝰ est aliqd in re extra. qdꝫ patet dupliciter Primo sic. q̄ntitas ꝯtinua ꝛ successiua est: g° ꝛ tempus erit. Añs patꝫ ꝯnīa ꝓbatur qꝛ tempus est hꝰmodi q̄ntitas ¶ Item secundo. qꝛ mēsuratum. s. temporale est. g° mensura eꝰ que est ip̄m tempus. Añs patet. ꝯnīa ꝓbatur. qꝛ mensuratum ꝛ mensura sunt correlatiua ꝛ ita vnū sine alio non potest poni in eē. patꝫ g° satis faciliter qꝫ tempꝰ est ¶ Sed contra cuius partes non sunt: ipsum nō est sed ptes temporis non sunt que sūt p̄teritum ꝛ futurum. futurum n̄ dū est p̄teritum iam desinit eē. g° ip̄m nichil est ¶ Respōdeo ꝛ dico. qꝫ aliqd habere eē dicᵃ tripliciter. vno° in potencia ¶ Alio° in actu determinato 3° in actu ꝑmixto poᵉ. p̄mo° dicitur foꝛā habere ēe in materia anteqꝫ actu aliter sit in ipsa. 2° q̄ actu existūt ꝑmanenter. 3° que sunt in ꝯtinuo fieri. vt tempus ꝛ oīa alia successiua

¶ Hec distinctio ponitur 3° phisicoꝝ Per hoc patet ad argumentū. Cum dicitur in minori. qꝫ ptes ille n̄ sūt

¶ Dico ꝛ si non habeant eē secundo m° scilicet ꝑmanenter: siue in actu determinato ꝛ ꝑfecto. habent tamen eē 3° m°. s. in actu ꝑmixto potencie. hoc ē in imꝑfecto. qꝛ tantum in fieri: ꝛ ideo partes temporis sunt eo modo: q° potest ꝯpetere eis eē. ꝛ sic finitur sentencia hꝰ quarti

Circa q̇ntum librum in quo aristotiles determinat de speciebus motꝰ ⁊ mutationis: s. de generatione et corruptione. quero p̄mo istam questionem vtꝝ racio p̄mi termini actus transeuntis ꝑ se ⁊ p̄mo competat ipsi forme. ꝙ sic videtur ¶ Mutatio vł actus transiens non denominatur nisi ꝑ se a termino. sed actus transiens siue generatio naturaliter denominatur a forma g̊ ⁊c̄. Maioꝛ patet in q̇nto hꝰ. Minoꝛ ꝓbatur. ꝗ actꝰ q̇ est ad albedinē dicitur dealbatio ¶ Similiter generatio dicitur naturał. ꝗ ē via in naturam que est forma. non autem in naturam que est materia: nec ꝯpositum. ꝗ ꝯpositum non ē natura sed habens naturam 2º huius g̊ dicitur naturalis ꝗ est via in naturam que est forma ¶ Item illd̓ qꝺ de nouo habet ēē post non ēē. impossibile est q̇n terminet actum per quem accipit ēē. sed forma substantialis est hꝰmodi g̊ ⁊c̄. Minoꝛ patꝫ ꝗ forma p̄ꝰ habebat non ēē ⁊ postea habet ēē ¶ Ad oppositum. qd̓ per se terminat actum: est ꝑ se. sed forma non habet ēē per se. ꝗ nulla pars in ꝯposito habet ēē per se

¶ Respondeo vbi sic ꝓcedam ꝗ p̄mo recitabo q̄ꝫtum ad illꝺ qꝺ p̄ncipaliter queritur: opinionē ꝯmentatoris ¶ 2º illa imꝓbabitur ostēdendo ꝙ forma substantialis ⁊ accidentalis sūt per se terminantia ꝑ se p̄mo generationem: q̄ꝫtum ad ꝯpositum. ⁊ dabo mentem huius questionis: exponendo mentem philosophi ¶ 2º inquiret᷑ vtꝝ differentia indiuidualis q̄ vnū indiuiduū est distinctum ab alio numeraliter: sit per se terminus vł p̄ncipiū actus transeuntis ¶ Quantum ad p̄mū est opinio aꝛꝭˡⁱˢ ⁊ ꝯmentatoris ⁊ ꝯmuniter oīm ꝙ forma substantialis non est terminus ḡnationis. sed totum ꝯpositum: nec eciam accidentalis: ita ꝙ nec ista nec illa generetur ꝑ se ⁊ tanq̄ qꝺ. sed per accidens ⁊ tanq̄ quo solum ¶ ꝓ ista opinione arguit philosophꝰ 7º meᶜᵉ sic. Omne qꝺ ꝑ se generatur generatur ex aliquo sui sibi inexn̄te: tanq̄ eius pars. nam aliter crearetur: si ex nichilo sui ēēt. sed materia nichil est forme tanq̄ inexistēs g̊ ⁊ c̄. vnde dicit aꝛꝭˡᵉˢ. ꝙ ex ere non fit es: sed es rotundꝫ: ita de corruptione g̊ ⁊ c̄ ¶ Item illꝺ ex quo aliꝺ fit: est p̄ncipiū eꝰ qꝺ fit. sed materia non est p̄ncipiū forme. ꝗ secundꝫ phm̄ p̄mo hꝰ: p̄ncipia nō fiunt ex alterutris g̊ ⁊ c̄ ¶ Item Illd̓ ex quo aliq̄ fit: est causa eius per se. sed materia non est causa materialis forme. nec forma formalis materie g̊ ⁊c̄. Minoꝛ patet secundꝫ auicennam septo methaᶜᵉ sue capitulo p̄mo: vtrumqꝫ ꝗ ꝯpositi est causa

¶ Sed contra istam opinionē ar᷑ sic: ⁊ p̄mo de forma accidentali. Omnis generatio ꝑ se vna: habet vnum ꝑ se terminū p̄mū. vnitas enim generationis est ex vnitate ꝑ se termini p̄mi. sed generatio vnius accidētis: puta albedinis est ꝑ se vna g̊ ⁊ sed compositum ex substantia ⁊ accidente non est per se vnū sed per accidens q̇nto meᶜᵉ g̊ non est ad ipsum nec ad subiectum cum supponitur illis. g̊ ad formam ¶ Item aut generatio accidentis est vna ēētialiť aut tantum est vna ꝑ accidens ¶ Si p̄mū g̊ habet vnū terminū generationis ēētialem qꝺ non est ꝯpositum ¶ Si 2ᵐ. sed om̄e vnū ꝑ accidens est plura ēētialiter. g̊ iᵃ ḡnatio esset plures ēētialiter. quero tunc. qui ſunt termini iſtaꝝ generationū particularium ⁊ incluſaꝝ: ꝯpoſitum nō poteſt ēē terminus alicuius. ꝗ quelibet eſt ꝑ ſe una. ꝯpoſitum autem ē vnū ꝑ accidens. ⁊ ꝗ ipſum ponitur terminus generationis illiꝰ totalis illas partiales includentes. gͦ extrema ꝯponentia ſunt termini ĝnationū ꝑticularium qđ eſt contra opinioēꝫ

¶ Item ꝯpoſitum ex ſuba ⁊ accn̄te non eſt vnū n̄ ſolum vnitate vnionis. ꝗ ſi ꝑ ſe gͦ ex eis reſultat aliqđ tercium: qđ eſt falſum. ꝗ ſi ſic quero de illo ſi eſt ſuba vel accidens Nullum iſtoꝝ poteſt dici. ꝗ nec ſbſtantia poteſt ēē de racione accidentis nec accidens de racione ſubſtantie. gͦ tantū reſultat quedam relatio vnionis. gͦ ſi nulla ĝnatio accidentis eſt ad partem ſed ad totū: ⁊ illud vlt partes nō dicit niſi relacionem: oīs generatio accidentis cuiuſcumqꝫ terminabitur ad relationem qđ falſū eſt ¶ Item aut ex illis reſultat aliqđ terciū p̄ter relationem vnionis aut non. ſi non gͦ vt p̄us om̄is generatio accidentis terminabitꝛ ad relationem. ſi ſic gͦ illud reſultans erit perfectius ꝙ compoſitum ex materia ⁊ forma: cum enim includat ꝯpoſitum ex materia ⁊ forma ſubſtātiali: ⁊ vltra hoc addit aliqđ. puta formam accidentalem. ⁊ ita terminꝰ generationis ſecunđ ꝙ erit nobilior termino ĝnationis ſimplicit qđ eſt falſum ¶ 2° arguo de forma ſbſtantiali. pͦ ſic. Prius natura ſb racione p̄oris non poteſt accipere eſſe ꝑ ꝓductionem poſterioris. ſed form̄ ſubſtantialis eſt p̄or toto ꝯpoſito. cauſa enim intrinſeca rei p̄or eſt ipa re cauſata: gͦ ⁊ forma ſecundū ꝯpacium ſuū ēē intrinſecum non accipit ēē ꝑ generationem ꝯpoſiti: ſed ꝯſtat ꝙ illa accipit ēē de nouo: ꝗ eius ēē eſt nouū. gͦ habet eſſe ꝑ generatioēꝫ p̄orem alia a generatione compoſiti

¶ Dices ꝙ forma p̄or eſt natura illo ꝯpoſito q̄tum ad ēētiam nō q̄tum ad exiſtentiam ¶ Contra. cauſatum vt cauſatum non eſt p̄us natura ſua cauſa. ſed ꝯpoſitum non ſolum q̄tum ad ēē exiſtentie ſed eciā q̄tum ad ēē ēētie eſt cauſatum a forma: gͦ q̄tum ad vtrumqꝫ ēē ē poſterius ¶ 2° arguitur ſic ad p̄ncipale Pro quocumqꝫ inſtanti ꝯpoſitum eſt eſt ꝯpoſitum ex aliquibus p̄oribus non autem ex poſterioribus. ſꝫ ſemper ꝯponentia ſunt p̄ora. ſꝫ pro illo ſigno ꝓ quo ꝯpoſitum terminat actū generationis eſt compoſitum. gͦ componentia non accipiūt ēē ꝑ generationem compoſiti. ſed forma eſt noua gͦ ⁊ ⁊ ēē ¶ Tercio arguitur ſic. Actus alicuius cauſati habētis cauſas intrinſecas p̄ſuppoit neceſſario vnionem illoꝝ. ſicut enim cauſe extrinſece non poſſunt agere niſi approximate: ita nec cauſe intrinſece p̄nt ꝯpoſitum ꝯſtituere niſi p̄ꝰ ad inuicē ſint unite. vt paꝫ de aīa ⁊ corpe reᵛ homīs. ſed vnio quorumcumqꝫ p̄ſupponit eoꝝ ēē. gͦ vnio compoſiti preſupponit vnionē materie ⁊ forme. ſed ꝯpoſitum p̄ſupponit unionē illorū gͦ ēē illoꝝ. gͦ forma non accipit ēē ꝑ illam vnionem nec ꝑ ꝯpoſiti generationem ¶ Item quarto ſic ar² Magis et plus eſt ꝓductū qđ ſe toto ⁊ ſꝫ quodlibet ſui eſt ꝓductū: ꝙ illud qđ neqꝫ ſe toto nec ſecunđ qđlibet ſui eſt ꝓductū. qđ enim ꝯuenit alicui adequate: ꝯuenit p̄us ipſi ꝙ cui nō ꝯueīt adequate. illđ aūt qđ ꝯueīt alicui ſe toto: ꝯueīt ei adequate. ſꝫ forā ē ꝓducta ſe tota. n̄ ſic totū tum materia ſit ingenerata ⁊ incorrupta g° ⁊ c̈ ¶ Item h° ſic. ṗs eēntialis non eſt ꝑfectioꝛ ꝑte integrali ⁊ q̇ntitatiua. ſed pars q̇ntitatiua non generatur ad gn̄ationē totius. nec corrumpitur ad corruptionem totius Corrupta enim tota linea: non opꝫ q̇libet eius ꝑtem corrumpi. ꝑte ipſa ⁊ genita non oportet ipſam totā generari ¶ Item ſexto ſic. Illud eſt ṗus in generatione qđ ē poſteri9 in reſolutione. ſed corruptio forme eſt poſterioꝛ corruptione compoſiti g° ⁊c̄ Minoꝛ ꝓbatur. Illud eſt ṗs natura a quo non ꝯuertitur ſubſiſtendi ꝯña ſed bene ſequitur. forma corrumpitᷣ g° ꝯpoſitum corrumpitur: ſed nō eꝯ° g° ⁊ ⁊ c̄. licet enim corrupta quacū parte eēntiali corrumpatur totū: nō tamen econuerſo. vt patet de focto in homine corrupto: vtraꝗ enim parte eius remanente. Patet etiam de poſſibili. ꝗ deus poteſt facere ⁊ conſeruare in eē ṗncipia cui9cunꝗ compoſiti alterius ab homine ſine ꝯpoſito. nō tamen econuerſo poſſet facere ꝯpoſitū ſine ṗncipijs ſuis itrinſecis. nec ipſis corruptis ipſum ꝯſeruare. g° corruptio forme eſt poſterioꝛ corruptione compoſiti. g° ei9 ei9 generatio eſt ṗoꝛ ¶ Cōfirmatur hoc per eandem rationem ꝑ quā argutum eſt de corruptione. ꝗ illud eſt ṗus a q̊ nō cōuertitur ſubſiſtendi ꝯña. ſꝫ ad generationem compoſiti ſequitur generatiᵒ ⁊ ꝓductio forme ⁊ nō eg° vt patꝫ ex dictis g° ⁊ cetera ¶ Dico ergo ꝙ forma ꝓ̇pe ⁊ per ſe generatur generatōē aᵃ ꝗ̄ ꝯpoſiᵐ ¶ Ad cuius intellectum ꝗ̄tum ad iſtum articulum dico. ꝙ forma eſt in triplici differētia loquoꝛ de forma ſubſtantiali. Quedam enim eſt forma totius ꝯpoſiti. puta humanitas. alia ꝑtis vt aīa ꝓ̇ma non generetur alia generatione ꝗ̄ totum ꝗ idem eſt cum illo. aᵃ autem que eſt forma partis poteſt accipi dupliciter ſecundꝫ duplex eſſe qđ habet in toto. habet enim qđ eē ꝓ̇pium ⁊ intrinſecum puta illđ q̊ ē illđ qđ eſt forma ⁊ quo diſtinguitur a materia ſiue ab eēntia eius. ¶ Aliud eē habet ſibi extrinſecum ⁊ accidentale puta eē totius qđ participat vt eſt in toto. eē enim totius aliquo modo ꝑficit formam ⁊ materiam. ⁊ ita h9modi eē non eſt ꝓ̇piū forme ꝗ ꝯuenit materie: nō vt intrinſecum. ꝗ illo corrupto adhuc poteſt remanere forma ꝗ̄tum ad totum eē ſuum intrinſecum ſicut ⁊ manꝫ maᵍ ¶ Tunc dico. ꝙ ſicut forma habet duplex eē ita duplex eſt generatio eius. vna qua forma de nouo accipᵗ eē ꝓ̇pium ſibi intrinſecum ⁊ iſta ē ſimpliciter generatio ei9 ¶ Alia ē q̄ accipit eē ꝓ̇pium ꝯpoſiti. ⁊ iſta eſt generatio forme ſecundꝫ qđ. qđ patet ꝗ vt dictū eſt corrupto eius in ꝯpoſito adhuc remanet totum ſum eē ꝓ̇pium ¶ Hec enim generatio eſt communis tam forme ꝗ̄ materie. generato enī ꝯpoſito generatur tam forma ꝗ̄ mᵃ ꝗ̄tum ad iſtđ eē ꝓ̇pium compoſito. ¶ Secundꝫ hoc g° poſſumus diſtinguere triplicem generationem. quarum una eſt qua forma generatur et accipit eē ꝓ̇pium ⁊ intrinſecum. 2ᵃ eſt q̄ ꝯpoſitum generatur. 3ᵃ eſt que ē ſecundꝫ qđ: qua forma ⁊ materia generantur ſecundꝫ qđ. ꝗ ꝗ̄tum ad eē totius ꝯpoſiti ¶ Ita eſt ſimiliter triplex corruptio. q̄dam intrinſeca que reſpicit ꝓ̇pium eē forme. ⁊ hec nō cōpetit omi forme ꝗ nō anime intellectiue ¶ Alia extrinſeca ꝗ̄tum ad eē ꝯpoſiti que eſt corruptio forme ſecundꝫ qđ. ⁊ hec eſt ꝯmunis omi foꝛ me informanti. et alia compoſita. ¶ Ex quo patet quod forma eſt generabilis et corruptibilis ſimpliciter: et ſecundum quid ſaltem aliqua. Materia vero ſolum ſecundum quid: quia ſecundum eſſe extrinſecum.

¶ Quid ergo ad mentem ariſtotelis. an negandus eſt in hoc paſſu: an non.

¶ Reſpondeo et dico quod non. Unde de forma accidentali ſatis patet. quod eſt concordancia inter hanc opinionem. quia illa forma non generatur per ſe tanquam quod illa generatione qua compoſitum generatur licet bene generatur aliqua alia generatione priori. ¶ De qua omnes tenentes ariſtotilem negarent. ¶ De alteratione vero non capio eum bene niſi teneretur. quod ex ſubiecto et accidente reſultaret aliquod tercium unum quod non eſt incapabile ut alibi probatum eſt. ¶ Diceretur. quod in alteratione concurrit duplex factio: una qua fit illa forma accidentalis. alia qua ſubiectum fit ſub tali forma et qua ſubiectum informatur tali forma. ¶ Prima forma eſt producta antequam informet. quia informare preſupponit eſſe primum: et terminus huius factionis. Volendo ſequi dictum ariſtotelis vel mentem eius. diceretur quod materia eſt ſubiectum ſub forma quod videtur ſatis conveniens et magis capabile: vel aggregatum ex utroque puta ſicut ens album. quod ita non intelligo ſicut primum compoſitum. ꝯ. ſbale: quia illud eſt per ſe unum aliud autem non licet multi diſcordent ab ariſtotele in hoc paſſu. ¶ Reſpondeo ad rationes eius. ¶ Primo ad primam: que eſt quod generatur etc. ¶ Primo enim oſtendo quod ratio iſta concludit contra ariſtotelem. Omne quod generatur per accidens generatur ex aliquo ſui per accidens. ſicut quod generatur per ſe ex aliquo ſui per ſe generatur. ſed tu concedis formam generari per accidens. ¶ Quero tunc quid eſt illud quod eſt aliquid forme per accidens cum non poſſit dari aliud niſi materia. ſequitur tunc quod materia eſt aliquid forme per accidens. quod eſt falſum cum materia ipſa ſit prior forma et ſimiliter eius fundamentum. ¶ Tunc dico ad rationem. quod cum forma non habeat eundem modum eſſendi: quem compoſitum: nec habet eundem modum fiendi. ſecundum enim modum eſſendi cuiuſlibet: eſt proprius modus factionis illius. ¶ Per hoc dico ad formam argumenti. quod fieri ex aliquo ſui eſt dupliciter. quia vel ex aliquo ſui ſicut ex parte eius intrinſeca. et iſte modus eſt generationis compoſiti. quia compoſitum habet aliquid ex quo ſit tanquam partem ſui puta materiam et formam. ¶ Alio modo aliquid fit ex aliquo: non ex parte ſui intrinſeca. ſed fit ex ſubiecto de: cuius potentia illud educitur. et hic eſt modus generationis ipſius forme: licet eſſe materie non ſit aliquid ipſius forme primo modo. quia tunc ſequeretur quod eſſet compoſitum. eſt tamen eius ſubiectum. Quod autem non ſit ex aliquo ſui primo modo: dummodo tamen fit ex aliquo ſui ſecundo modo: non fit per creationem. quia creatio eſt de non aliquo preſuppoſito utroque modo predicto.

¶ Ad aliud argumentum. quando ſic dicitur. Illud ex quo fit aliquid eſt principium eius et cetera. ¶ Dico. quod verum eſt vel intrinſecum ſi fiat ex eo ut ex parte eius ſicut totum fit ex materia. vel extrinſecum ut ſi fiat ex eo ſecundo modo. videlicet ſicut ex ſubiecto et forma: fit in materia de cuius potencia educitur.

¶ Et quando dicitur quod principia non fiunt ex alterutris: verum eſt intrinſece ut compoſitum eſt ex eis. ſed bene extrinſece

Per illud idem ad auicennā ꝙ mᵃ ñ ē cā maᶦᵉˢ forē tāq̃ ꝑs eꝰ mīnᵃ

¶ Quantum ad secundū articulū vbi est sciendū. ꝙ p̄mo recitabo 2ᵒˢ modos dicendi ⁊ illos improbabo. 2ᵒ dicam aliter ¶ Vz p̄mo est vnus modus dicendi. ꝙ natura specifica: puta humanitas vel quecunq̧ alia est totale p̄ncipiū et terminus agendi siue generandi. ⁊ d̄ria indiuidualis non est nisi tantum ɔdicio p̄ncipij ⁊ termini. Est enim ɔdicio subiecti sb qua illa natura ēlicit ⁊ p̄ncipiat et terminat istum actū: ⁊ sic ꝓporcionabiliter in alijs. vnde quando illa forma generatur: illud totum quod generatur est forma ɔposita ex natura ⁊ differentia indiuiduali. p̄ncipium autem totale terminandi istū actum est natura specifica. d̄ria autem indiuidualis est ɔdicio sine qua nō potest fieri nec terminari iste actus sicut declaratur exᵒ. ꝙ albedo non videtur n̄ sub q̄titate: licet q̄titas nō sit formalis racio albi: est tamen cōdicio sine qua non potest albedo videri.

¶ Pro ista opinione arguitur sic. Illud est ꝑ se p̄ncipiū ꝓducendi aᵈᵈ in q̄ ipsum ꝓductum assimulatur producenti ꝑ se. hec patet. ꝙ om̄e agēs intendit assimulare sibi passum. sed illud in quo effectus assimulatur efficienti est natura ⁊ non differentia indiuidualis ꝙ illa est p̄ncipium distinguendi ⁊c̄. ¶ Item in generacione vniuoca terminus est eiꝰdꝫ racionis cum p̄ncipio ꝓductiuo. Sed generatio qua ignis generatur ab igne est vniuoca ergo ⁊ c̄. sed in generante ⁊ generato nichil est eiꝰdꝫ racionis n̄ illa naᵃ. ꝙ non d̄ria indiuidualis cum illa sit totale p̄ncipiū distinguendi p̄ se ergo ⁊c̄ ¶ Item 2ᵒ arguitur ab alio doctore sic. Cōtinens virtualiter aliqḋ alterius racionis a contento nobilius est q̄ ɔtentum. ꝙ ɔtinens aliqḋ equiuoce nobilius est q̄ ɔtinens aliqḋ vniuoce. ɔtinēs enim aliqḋ alterius racionis a ɔtento ē continens equiuoce. sed differencie indiuiduales sunt alterꝰ racionis ꝙ in nullo ɔueniunt. ergo si una continet aliam ɔtinebit equiuoce. sz si illa est p̄ncipiū ꝓducendi ɔtinebit aliam. cum p̄ncipiū ɔtinebit virtualiter terminū ergo ⁊c̄. sz ɔtinens aliqḋ equiuoce est nobilius contento ergo quecunq̧ differentia indiuidualis erit nobilior alia. ⁊ q̄dcunq̧ indiuiduū eiꝰdꝫ speciei erit nobilius alio eiꝰdꝫ sp̄ei hoc est falsum ⁊ impossibile ergo ⁊ cē.

¶ Sed contra istum modū dicendi quem non reputo verum in toto: arguo p̄mo sic. Illud qḋ non continet aliuḋ in actu sed tantum in potencia non est racio ꝓducendi ipsū. Sed natura specifica non continet differentias indiuiduales in actu. sed tantum in potencia sicut genus continet differentias. ergo natura non est p̄ncipium vel racio producendi differentiam indiuidualem nec indiuiduū ipsum

¶ Item imperfectius non continet virtualiter perfectius. sed natura est essentialiter imperfectior ipsa differentia indiuiduali ergo ⁊ cetera. Minor p̄batur. In ordine essentiali actus vltimus simpliciter est perfectior omnibus p̄cedentibus. vt patet in formis substancialibus vbi plures cōcurrunt: semper vltima est omnibꝫ precedentibus perfectior. sed ordo linee predicamentalis: est simpliciter essentialis: cum superius in tali ordine predicetur per se de tali inferiore. non autem illo modo ergo vltimꝰ actus in linea p̄dicamentali est omnibus perfectior. sz vltimꝰ actꝰ ē d̄ria indiuidualis seu indiuiduum ergo etc.

¶ Confirmatur. quia illud quod dat gradum vnitatis perfectiorem. dat gradum perfectiorem subiecti proprii. sed differentia indiuidualis dat perfectiorem gradum vnitatis cum vnitas sit passio entis. vnitas autem non potest intendi et remitti: nisi ad intensionem proprii subiecti. sed differentia indiuidualis dat perfectiorem gradum vnitatis quam illa natura. ergo et entitas differentie indiuidualis est perfectior quam nature. Vnde dicens quod differentia indiuidualis dat actum imperfectum et secundum quid. necessario habet dicere consequenter quod vnitas numeralis que est ab ista: sit vnitas imperfecta et secundum quid: quod est manifeste falsum: cum illa sit perfectior et maior omnibus aliis

¶ Preterea arguo sic. Quod conuenit alicui per se et primo: magis conuenit ei per ipsum quo ipsum est primo tale. quam per aliquid quod non est primo tale. sicut habere tres angulos: triangulo per se et primo conuenit per illud quo primo est triangulus: sed agere siue producere actiue et produci passiue per se et primo conuenit singulari. ergo conuenit illi per id quo primo est singulare. sed ipsum est primo singulare per differentiam indiuidualem non autem per naturam ergo etc.

¶ Alia est opinio tenens alterum extremum. videlicet quod differentia indiuidualis est totale principium siue racio terminandi et principiandi actionem

¶ Pro ista opinione arguitur sic primo. Illud est racio terminandi aliquam actionem productam per quam productum distinguitur a producente. sed genitum distinguitur a generante per differentiam indiuidualem non autem per naturam cum in ea conueniant et sint idem ergo etc. ¶ 2° arguitur sic Illud est racio terminandi aliquam actionem et eciam principiandi siue eliciendi: penes quod distinguitur generatio passiua ab actiua. sed iste due productiones non distinguuntur penes naturam: sed distinctio inter eas sumitur penes differentias indiuiduales siue in ordine ad illas ergo etc. Minor probatur quia relationes alterius racionis debent distingui penes fundamenta alterius racionis. sed productio actiua et passiua sunt relaciones alterius racionis Illa autem non sunt alterius racionis in generante et generato: saltem in generatione vniuoca. differencie autem indiuiduales sunt alterius racionis sed ergo etc. ¶ Item ad idem arguitur 3° sic. Illud est terminus generationis penes quod distinguuntur ille generationes in se. sed generationes quecumque eiusdem racionis distinguuntur penes differentias indiuiduales non autem penes naturam ergo etc. ¶ Sed contra istam opinionem arguitur primo sic. Illud quod fundatur in aliquo non continet virtualiter illud in quo fundatur ¶ Hec conclusio patet sic. Impossibile est posterius naturaliter continere prius. quod autem fundatur in aliquo est naturaliter posterius eo sed differentia indiuidualis fundatur in natura: vt actuale in proprio potentiali. ergo non continet virtualiter perfectionem nature. sed actus qui non continet perfectionem alicuius rei virtualiter non potest esse racio totalis producendi illam. ergo et cetera.

¶ Item In generatione vniuoca principium est eiusdem racionis: cum suo principiato: loquor de per se generatione vniuoca. non autem de generatione vniuoca per accidens. quia ignis calidus vel quantus generat ignem quantum vel calidum. sed generatio illius caloris ab hoc calore est per se vniuoca q̊ ꝑ ꝛc. ſed differencia indiuidualis caloris generantis: non eſt eiuſdem racionis cum differencia indiuiduali caloris generati q̊ ꝑ ceťa

¶ Et ideo dico aliter. ꝙ licet conſtitutum ex natura ⁊ dr̃a indiuiduali ſit ꝓncipiū vel terminꝰ generationis ⁊ actionis. tn̄ nec nā nec dr̃a indialis ē tōle ꝓncipiū ſeu terminꝰ gn̄atiōis ł actiōis. ſed vtrumqꝫ tn̄ ↄcurrit diuerſimode.

¶ Ad cuius euidenciam eſt ſciendū. ꝙ gn̄atio in creaturis eſt cōicaꝰ ⁊ eſt ꝓductio. Eſt cōicaꝰ ī nulla racionū ī ea īcluſarū: ignis enim generans: cōicat igni genito naturam ignis: ⁊ omnia que in eo ēēntialiter ↄtinentur: que quidē oīa in generante ꝑſupponū᷑ Eſt ⁊ ꝓductio ⁊ hoc eſt illꝰ indiuidui ⁊ oīm que in generante non ꝑſupponūtur: cuꝰmodi ſunt differentie indiuiduales: q̄ dne oēs ſunt ī nl̄lo ↄuenientes ꝙ ſunt ꝑͦ diūſe.

¶ Dico tamen ꝙ licet generatio in creaturis ſit cōicaꝰ ⁊ ꝓductio. magis tamen erit ꝓductio q̄ cōicaꝰ. ⁊ hoc tā intenſiue q̄ extenſiue. extenſiue quidem ꝙ in rōe ꝓductionis ↄuenit tā generatio vniuoca q̄ equoca. racio autem cōicatiōis eſt ꝓp̄a generacōi vniuoce. cōicaꝰ enim eſt collaꝰ alicuius cōis generanti ⁊ genito.

¶ In generatione autem equoca vt equiuoca nichil habet genitum cū generante in communi: licet ei aliqua raꝰ alia ſit cōis gn̄anti ⁊ gn̄ato. vt entitas vel quecumqꝫ alia racio ſuperior. tamen reſpectu illꝰ nō ē gn̄atio vniuoca ſed equoca. generatio enī qua generatur aliqđ aīal ab hoīe eſt equoca q̄tum ad raē̃ ſpeciei. nō q̄tum ad raē̃ ↄmunē eis. ⁊ ita cum ꝓductū equiuoce vt ſic nō habeat aliqđ cōe cū ꝓducente ꝑ qđ in ꝓductione equiuoca nō cōicat᷑ natura ꝓducentis ꝓducto: cum ſemꝑ ↄmunicatū habeatur in ↄmunicante.

¶ Ex q̊ patet ꝙ ꝓductio ſe habet in plus extenſiue q̄ cōicaꝰ: ꝑ videlicet ꝙ gn̄aꝰ ſit magis ꝓductio q̄ cōicaꝰ ⁊ extenſiue in creaturis: licet ſit oppoſitū in diuinis. patet. ꝙ generaꝰ ē cōicaꝰ reſpectu illꝰ qđ ē ꝓpꝛiū genito. nūc ꝗ inter indiā eiꝰdꝫ ſpēi eſt maior diuerſitas q̄ ↄueniā. diuerſitas omnibꝰ ē nota ⁊ ab omnibus: non autem eorū ↄuenientia vel vnitas. ꝙ q̊ communicatio attenditur penes illđ in quo generans ⁊ generatum eſt vnū ꝓductio autem penes illđ in q̊ generans a generato diſtinguitur. ⁊ ipſū magis diſtinguitur q̄ ſit vnm ī eo.

¶ Ex predictis ergo reſpondeo ad queſtionem. Cum ſic queritur. q̄ ſit formalis terminus vel ꝓnām actionis. Si loquamur de gn̄atione ſiue actione vniuoca: ꝓut illa ē cōmunicatio.

¶ Dico ꝙ ꝓncipiū formale ⁊ terminꝰ ē natura. iͣ enim eſt racio communicandi ſe actiue: ⁊ terminꝰ cōicatiōis actiue.

¶ Si autem ſecundo modo loquamur de illa generatione vt eſt ꝓductio. ſic dico. ꝙ terminus illius eſt indiuiduū: non ꝑ illā ſcilicet naturam: ſed per differentiam indiuidualem. ita ꝙ differentia indiuidualis in generante eſt racio ꝓncipiandi. in generato vero racio terminandi. vnde licet differentia indiuidualis ſit in vtroqꝫ tam in generante q̄ in generato: neutra tamē eſt eiuſdem racionis formaliter cum altera cum ſint ꝑmo diuerſe in nullo conuenientes vt fuit oſtenſum ī ꝑmo libro.

¶ Hec autem opinio ſic ꝓbatur. Illud eſt terminus formalis ipſius actionis vt eſt productio quod non preſupponitur productiōi ſed ſimpliciter accipit ēē per ꝓductionem. ſed illdꝫ qdꝫ accipit ēē ſimpliciter non eſt natura. ſed differencia indiuidualis. natura enim non accipit ēē ſimpliciter ſed tantum in hoc vel in illo ⁊ ſecundū ꝙ g° ⁊ c̄

Item ꝓduci paſſiue eſt accipere eſſe tunc nichil eſt terminus actionis: ſub racionē oppoſita termino eius. ſꝫ natura cum ſupponitur ꝓductioni opponitur termino actionis qui ſequitᷣ illam cum accipiatur ēē per eam g°

Item ꝙ dr̄a indiuidualis per ſe non ſufficiat oſtendo ſic. Nulla potētia limitata ꝯtinet immediate plura eiuſdem racionis ſine aliquo ordine niſi mediante aliqua racione vnā. ſed vnū indiuiduū continet multa eiuſdem racionis ſine ordine. poteſt enim multa ſine ordine aliq̊ generare. ⁊ ideo ꝯtinet illa virtualiter. g° hoc erit mediante aliqua racioē una. hꝰmodi non poteſt ēē niſi natura g°.

Sic g° dico ꝙ in creaturis vtrumꝗ̄ ꝯcurrit ad ꝑ̇ncipiandꝫ ⁊ terminandꝫ generationem aliquam ſecundꝫ diuerſas raciones vt viſum eſt

Ad raciones in oppoſitum. Ad primā ꝑ̇me opinionis cum dicitur. Illud eſt ꝑ̇ncipium ꝓducendi ⁊ c̄. Dico ꝙ illa maior eſt vera ꝓut generatio eſt communicaᵒ. non autem vt eſt ꝓductio. ymo vt ſic illdꝫ eſt ꝑ̇ncipium ꝓducendi ī q̊ ꝓducens diſtīguitur a ꝓducto. licet enim generās vt communicans intendit ſibi aſſimilare genitum. vt tamen ꝓducens ē intendit diſtinguere. et ꝙ in creaturis magis ꝓducens a ꝓducto diſtinguitur: q̄ ſit idꝫ. ideo ⁊ c̄. Ad ſecundꝫ In ꝗ̄ratione vniuoca ⁊ c̄. Dico ꝙ aliq̄ ēē eiꝰdꝫ racionis poteſt ēē dupliciter. ſ. formaliter vel fundamentaliter ⁊ denominatiue. Primo videlicet formaliter ⁊ ꝗ̇ditatiue ſūt eiuſdem racionis duo indiuidua eiuſdem ſpeciei. qr̄ includunt quiditatē naturā ſpecificā. qdꝫ ē eiꝰdē racioīs.

2ᵒᵒ ſunt due differencie indiuiduales eiꝰdꝫ ſpēi. tales eī nō ſunt eiꝰdꝫ racionis ꝗ̇ditatiue. cum nt eiuſdem racionis cōe habeant ſeu includant. ſed tantum fundamentaliter ⁊ denominatiue ꝓ ꝗ̇bꝰ ſunt eiuſdꝫ nature que eſt eadꝫ ſecundꝫ racioēz. ⁊ ſunt cauſe ꝯſtitutiue indiuiduoꝝ q̄ ſunt eiuſdem racionis. Tūc dico. ꝙ ī generatione vniuoca vt ꝗ̄atio ē cōicaᵒ: ꝑ̇ncipiū ⁊ terminꝰ ſunt eiꝰdem rōis foꝛ̄liter ⁊ ꝗ̇ditatiuē. qr̄ vt ſic ꝑ̇ncipiū ⁊ terminꝰ ē natura. vt aūt eſt ꝓductio ſic dico. ꝙ ſunt eiꝰdꝫ racionis tantum denominatiue ⁊ fundamētaliter. qr̄ vt ſic ꝑ̇ncipiū ⁊ terminꝰ ſunt differentie indiuiduales: q̄ ſunt hoc modo eiꝰdem racionis

Ad tcium dico. ꝙ ſicut aliq̄ ēē eiuſdꝫ racionis eſt dupliciter. vel formaliter ⁊ ꝗ̇ditatiue vel fundamentaliter ⁊ denominatiue vt due drē indiuiduales vt dictū eſt. ita ꝯ oppoſitum: aliq̈ ēē alterꝰ rōis eſt dupliciꝛ. vel formaliter ⁊ ꝗ̇ditatiue: vel fundamētaliter ⁊ denominatiue. vel foꝛ̄liꝛ tm̄ nō denoīatiuē: vt 2ᵉ drē indīales. vel formaliter ⁊ denominatiuē. ſicut due ſpēs ſpēaliſſīe. tales ꝗ̇dem ſunt foꝛ̄liter alterꝰ rōis ſpeᶜᵉ. ⁊ nō fundamētaliꝛ ⁊ denoīatiuē q̄ nō ſūt ꝯſtitutiue alicꝰ vnꝰ rōis. Per hᵒ ad rōēz ꝙ ſpētualī gn̄s altiꝰ rōis a gn̄ato ē gn̄s eq̄ᶜᵉ ⁊ p ꝯ̄s ē nobiliꝰ gn̄ato. dico. ꝙ hᵒ vēū ē qn̄ gn̄s ē altiꝰ rōis a gn̄ato foꝛ̄lr̄ ⁊ denoᵛᵉ. n̄ aūt qn̄ gn̄s ⁊ gn̄atū ſt eiꝰdꝫ rōis denoᵛᵉ. ſic ē ī ꝓpoſito ꝯ 2ᵒbꝫ drn̄tiis īdīalibꝫ. iō n̄ oꝫ ꝙ tale gn̄s ſit nobiliꝰ gn̄ato: lꝫ ſit equocū ⁊ alterꝰ rōis ab ipſo mō ꝓpōito.

¶Ad ꝑmam racionem alteri⁹ opinionis ¶Illud est racio t̃minādi ⁊ c̄. ¶Dico ꝙ illa est vera put generatio est ꝓductio. nō autē inq̄ntū cōicaᵒ vt est superi⁹ determinatū ¶Ad secundū dico. ꝙ gn̄atio actiua ⁊ passiua inq̄ntum cōicaᵒ non distingūtᷣ penes differentias indiuiduales. sꝫ penes diuersum modū respiciendi eandū naturam. Cōicaᵒ enim actiua respicit naturam vt ab agente: siue ꝓducente effectiue ¶Ad 3ᵐ dico ꝙ gn̄ationes distingūtur penes differentias indiuiduales inq̄ntum sūt ꝓductiones ¶Ad raciōēs ꝑncipales in oppositum patet ꝙ ꝑ ꝑte nr̄a faciunt ¶Ad racionē ductam ī oppositum dico ꝙ maior est falsa nisi intelligatur de generatione illa 2ᵃ: quā terminat ꝯpositum. aliquid enim qd nō est ꝑ se est ꝓductū ꝑ se ut accidens

Utrum ꝓductio forme substancialis naturaliter generate mensuretᷣ aliqua mensura indiuisibili. i. vtrum generatio sit in instanti vel in tempore ¶Et videtur ꝙ nulla mensura indiuisibili mēsuretur nec instanti ꝓbo ¶Nullū agens cuius substācia est in tempore agit in non tempore ¶Hec patet penultima ꝓposicione de causis plane ad litteram. sed generans est in tempore ergo ipm agit in tempore. ⁊ ꝑ ꝯn̄s generatio mensurabitur tempore ¶Item. Omis trāsmutatio cuius terminus ꝑtibiliter acquiritur: est transmutatio successiua ⁊ eciam in tempore sed forma subalis q̄ est termin⁹ gn̄ationis acquiritur sic ꝑtibiliter ergo: Maior patet. ꝙ omnis talis transmutatio est motus. mot⁹ est addicio partis post partem. Minor ꝓbatur. Nam si ex aere debeat ignis gn̄ari ꝑmo inducitur forma ignis in vna parte deinde in alia et sic successiue. quod sic ꝓbaᵗ. ꝙ in illa ꝑte materie ꝑmo inducitur forma q̄ ꝑᵒ disponitur ad susceptionem forme. ⁊ que est magis disposita. sed si ignis agat in aerem pars que est ꝓpinquior agenti ꝑus disponitur ꝙ pars remocior ergo ⁊c̄ ¶Item Impossibile est agens naturale agere in instanti. ergo nec gn̄ationem ee̅ in instanti. ꝯn̄a patet ⁊ antecedens ꝓbatur: ꝙ tunc agens forcius ageret in min⁹ ꝙ in instanti. q̄nto enim virtus agentis est forcior: tanto cicius potest agere: hec est ꝓposicio philosophi sexto huius. ¶Item substancia suscipit mag⁹ ⁊ minus ergo ipsa potest acquiri diuisibiliter. cum ergo ipsa acquiratur ꝑ generationem: generacio mensuratur mensura diuisibili ¶Antecedens patet. ꝙ elementa sunt in mixto secundum eorum formas subales. patet. ꝙ vnūquodqꝫ componitur ex eisdem in que resoluitur 2ᵒ huius. mixtum resolubile resoluitur in elementa. patet ad sensum 2ᵒ de generacōē: Cum ergo elementa non possunt esse in mixto secundū eorum formas completas. ꝙ tunc mixtum corrumperetur statim. oportet ergo ꝙ sint in quodam ee̅ remisso ⁊ fracto ¶Ad oppositum est aristotiles in hoc q̄nto q ponit gn̄ationē non ee̅ motum: quod tamen ee̅t si ee̅t in tempore ¶Respondeo. vbi sic ꝓcedā ¶Primo inquiretur. vtrum suba hēat in sua entitate gradus secundū quos ipsa suscipiat magis ⁊ minus ¶2ᵒ ꝙ fuit tactum de mixtione in vltimo argumento: inquiretur vtrum elementa sunt in mixto formaliter: ⁊ secundum eorum formas substanciales ¶Tercio inquiretur de principali ꝓposito.

¶ Quantum ad pͥmū est sciendꝫ primo ꝙ substantia potest sumi dupliciter. Vno modo ꝙ̄tum ad eiꝰ ꝓpͥū modꝫ eēndi. q̄ est eē ꝑ se non ĩ aᵒ: q̄dem modꝰ nō est positiꝰ sed negatiꝰ vt patuit alibi. et ꝙ̄tum ad hoc sb̄a non suscipit magis ⁊ minus. nec infra eandē speciem nec in diuersis.

¶ Et isto modo potest intelligi dictū phi in p̄dicamentis vbi dicit subaꝫ nō suscipe magis ⁊ minus. ¶ Alioᵒ potest accipi sub̄a ꝙ̄tum ad entitatez substratam huic modo eēndi. ⁊ isto modo: vtrꝫ sub̄a infra eandꝫ speciē habeat latitudinē ḡduū secundꝫ q̄s suscipiat magis et minus est dubiū

¶ De quo pͥmo recitabitur ꝯmunis opinio tenens ꝑtem negatiuam ¶ 2ᵒ ponit opinionē ꝯ̇ṗam tenens partem affirmatiuam ¶ Est ḡᵒ opinio ꝯīs ꝙ sub̄a non suscipit magis ⁊ minꝰ. Probatur. Oīs forma habens latitudinē infra eandꝫ speciem: nata ē eē terminus motus. sed forma substantialis nō potest eē terminus motus ¶ Cū ꝙ generatio non est motus hᵒ. Cū ⁊̄ ꝙ oīs motus est a ꝯ̄rio in ꝯ̄rium ḡᵒ ⁊ cetera ¶ Item gradꝰ forme adueniens rei naturali in eē eēntiali ꝙ̄tum ad spēm est accidens eius. sed si forma sub̄alis haberet huiusmodi ḡdus. Volumus aduenīret substancie iam ꝯstitute in suo eē eēntiali. ḡᵒ per ꝯsequēs erit eiꝰ accidens. ⁊ per ꝯsequēs in natura sua ñ susciperet magis ⁊ minus. sꝫ solum accidentaliter ¶ Item ꝙ̄to aliqꝺ ens est magis fixum ⁊ permanens siue stabile. tanto magis suū eē consistit in indiuiᵏ. sed eē substantie ē magis stabile ꝙ̄ aliqꝺ accidens: et tamen multa sunt accidentia que nō suscipiunt magis ⁊ minus. Vna ei ꝙ̄titas non est magis alia. licet sit maior. Similiter vnus circulus nō est magis circulus ꝙ̄ alius. quoniam ꝑtes circumferentie cuiuslibet circuli equaliter distant a centro. Vbi ⁊̄ ⁊ situs et multa alia ꝯsistunt in indiuisibili. ḡᵒ multo magis substantia

¶ Licet ista opinio sit multum cōmunis ⁊ bona ⁊ videatur eē de intētione ipsius philosophi. Verumptamē vt vtraqꝫ pars ⁊ ꝓ vtraqꝫ parte posset eē sustinenda. ¶ Dico aliter de presenti. videlicet ꝙ sub̄a infra eandꝫ speciem habet latitudinem graduum secundum quos gradus potest suscipere magis ⁊ minus ¶ Hec opinio ꝓbatur per articulum excommunicatū parisius sub hac forma ¶ Quicunqꝫ non dixerit animam xp̄i non eē ꝑfectiorem ⁊ nobiliorem anima iude errat ¶ Item ratione sic. Accipio duo corpora naturalia eiusdem speciei ⁊ eiusdem dispositionis ꝙ̄tum ad omnia. quorum vnū sit duorꝫ palmorꝫ. ⁊ aliud sit vnius palmi tantū

¶ Et pono ꝙ corpus duorꝫ palmorꝫ ꝯdensetur ꝙ̄tum ad dimentiones eiꝰ quousqꝫ deueniat ad ꝙ̄titatem vniꝰ palmi tantum: hoc totum est possibile. ¶ Et tunc hoc toto supposito Arguo sic. Omne corpus secundum substanciam excedens aliqꝺ corpus manente tota eius substancia semꝑ excedit illud corpus. sed corpus duorꝫ palmorum excedit secundꝫ substantiam corpus vnius palmi. sꝫ qñ ꝯdensatur remanet tota eiꝰ substantia. ḡᵒ sic ꝯdensatum ⁊ reductum ad ꝙ̄titatem equalem adhuc excedᵗ ipsum et erit magis eo. Sed non est magis eo extensiue. ḡᵒ per ꝯseqñs erit magis eo intensiue. ḡᵒ ꝑ consequēs una sub̄a eᵗ magˢ itēsiē ꝙ̄ aᵃ sb̄a eiusdꝫ spēi. hᵒ ñ eēt ñ sb̄a suscipꝫ magis ⁊ minus intensiue ḡᵒ ⁊ cetera

¶ Item cuiuscunqꝫ termini actio recipit intentionem ⁊ remissionē. et ille terminus. sed ꝓductio sube recipit intentionem ⁊ remissionem. gͦ ⁊c. Maior patet. qm̄ si intensa actionē non intenditur terminus. sequeretur ꝙ idꝫ totaliter eēt termin9 actionis intense ⁊ remisse. ⁊ ꝙ idꝫ esset effectus cause ꝑfecte et imperfecte: qđ est inconueniens ¶ Tum eciam. quia si intensa actione non intendatur termin9 Accipio actionem intensā ⁊ diuido in g̃dꝫ in quo est equalis actioni remisse. ⁊ in aliū in quo excedit ip̄am et quero tunc. ꝙ correspondet isti g̃dui in q̊ excedit ꝓ termino. non illdꝫ qđ correspondet actioni remisse. qm̄ hac correspondet alter g̃dui. vel gͦ nihil quod est inconueniens. vel aliqͥd aliudꝫ ⁊ tunc sequitur ꝙ termin9 intenditur ad intentionem actionis qđ est propositum ¶ Probatur videlicet. ꝙ actio generatiua sube intenditur ¶ Tum quia oīs virtus vnita fortior ē seipsa diuisa: ꝑ autorem de causis. q̃nto gͦ g̃natio ⁊ virtus generatiua substanē erit vnita: tanto erit perfectior ⁊ fortior ¶ Tū eciā: quia q̃nto aliqͥd plus habet de forma: tanto plus habet de actione ꝯsequente formam. sed corpus spissum plus habet de forma q̃ꝫ corpus rarum. gͦ ⁊ de generatione. nō extensiue gͦ intensiue: quia actio non excedit actionem extensiue: nisi racione temporis ⁊ racione subiecti. gͦ solum intensiue ¶ Tum eciam: quia virtus limitata et finita habz virtutem intentiorem in passum immediatū ⁊ ꝓpinquū q̃ꝫ in passum remotum. gͦ sequitur. ꝙ q̃nto est in passum magis ꝓpinquum tanto actio erit fortior ¶ Item cuiuscunqꝫ subiecti ꝓprie passiones naturales ipsum subiectum ꝯsequentes suscipiunt magis ⁊ minus. ⁊ ipsum subiectū ¶ Hoc patet. quia subiectum non intenditur: nisi intentione alterius cause. sed ꝓpria passio ignis q̄ est calefacere suscipit magis ⁊ min9 ⁊ ignis de quercu magis q̃ꝫ ignis de palea vel de stupa gͦ ⁊ c̄ ¶ Item calidꝫ intenditur ⁊ remittitur. gͦ et ignis. gͦña ꝓbatur. causa naturali similiter se habente. causatum ē similiter se habens. sed calor in diuersis indiuiduis ignis: non similiter se habet sed unus est intentior alio. gͦ ⁊ ignis q̄ est causa caloris non similiter se habet sed unus est intentior alio. Maior patet: quia oīs causa naturalis agit inquantum potest ⁊ secundum vltimū potencie sue. ⁊ sic oīs causa eque perfecta causabit effectū eque perfectū. gͦ ad destructionē ꝯñtis: effectu naturali non eque ꝑfecto nec similiter se habente: causa non similiter se habebit ¶ Ad aliam racionē que videtur ponderanda respōdetur multipliciter sed non hic ¶ Preterea. oē qđ mutatur ꝑtim est in termino a q̊ ⁊ ꝑtim in termino ad quē. ex sexto hui9. vt dicit cōmentator. et hoc habet veritatem in quatuor generibus. q̄ to hic partim ⁊ partim. aut accipitur ꝑ diuersitate vel diuisibilitate forme secundꝫ quam est motus. aut ꝑ diuersitate vel diuisibilitate subiecti qđ mouetur. Si primum habetur ꝓpositum ꝙ forma subalis est diuisibilis. Si secundꝫ. Contra. quia tunc ꝓposicio phi est falsa. Nam illa ps mobilis sit A puta pedalis. Illdꝫ A transmutatur. et tamen secundꝫ rem non est partim in vtroqꝫ termino. sed in altero tantum. tamen quia contingit aliqđ totum simul alterari. ex quarto huius ⁊ secundo de sensu et sensatu. gͦ in tali actione partim ⁊ ꝑtim non potest accipi respectu mobil

Cum ꝗ ariſtotiles pteret. voluit ei̅ ꝓbare ꝙ mobile eſt diuiſibile acciperet g̊ qđ oportet ꝓbare. Nam ſi mobile habet partem ꝛ ꝑtem: patet ꝙ ē diuiſibile ¶ Item oīs forma habens gradus eiuſdē racionis ſimul cōpoſſibiles in eadē parte ſubiecti: pōt intendi ꝛ remitti. ſed forma ſubſtancialis habet plures gradus cōpoſſibiles. ꝓbo. ꝗ qđ eſt ꝑfectionis in imꝑfectiori: non debet remoueri a perfectiori. ſed in accidentibꝫ ſunt huiuſmōi gradus que ſunt imperfectiora g̊ ꝛ in ſubſtantiis erunt poſſibiles. Vnde non videtur īpoſſibile q̄n deus poſſet facere vnam animā ſecundū ſubam̄ ꝑfectiorem alia ſecundū ꝙ ¶ Ad argūm qui videtur dicere oppoſitum ¶ Dico ꝙ non loquebatur naturaliter nec phiſice. ſed tantum logice. logice enim loquendo ſuba non ſuſcipit magis ꝛ minus: ꝗ ſic ſumitur ꝯtū ad eius modū eēndi ꝓpriū: ſecundū quē dictum eſt ꝙ non ſuſcipit mag' ꝛ minus ¶ Ad rationes in oppoſitum ¶ Ad pmam dico ꝯcedendo maiorem. poteſt etiā ſecundū iſtam negari minor ¶ Ad pmam ꝓbationem tū dicitur: ꝙ generatio non eſt motus ¶ Dico ꝙ ex hoc non ſequitur: q̄n ad ſubſtantiam poteſt eē motus. ꝗ gradus ſequens formam que intenditur non introducitur ꝑ generationē: ſed ꝑ intentionem. ꝗ generatio ꝓpria ꝛ ſimpliciter eſt ꝓductio ſube de nō ente actu ſimpliciter ad ens actu ¶ Ad aliam ꝓbationem quando dicitur ꝙ omnis motus eſt a contrario ī cōtrariū ꝛ ſubſtantie nichil eſt ꝯtrariū ¶ Dicitur. ꝙ vtraq̄ ꝑs eſt dubia. Si enim accipias in maiori ꝯtrariū ꝓpe tūc illa eſt falſa. ꝗ in ꝗtitate ꝛ vbi nō eſt ꝯtrietas ꝛ tamen ad illa ē motus. Si autem accipias ꝯtrarietatem large ꝓ quocumq̄ incompoſſibili ꝯcedo maiorem. ſed tunc minor eſt falſa. ꝗ illa forma ſubſtantialis eſt incompoſſibilis alicui alteri. Si autem accipiat ꝯtrariū priuatiue. ſic ꝛ ſubſtātia habet ꝯtrariū. ꝗ habet priuationē oppoſitam ¶ Dico g̊ ꝙ phus arguit ibi ex quibuſdā ꝯmunibus ꝛ a multis aliis conceſſis. Vnde relinquitur indeterminatum in octauo methaphiſice vbi dicit ꝙ ſuba non ſuſcipit m̄gis ꝛ minus ¶ Ad aliud quando dicitur ꝙ gradus adueniens rei compoſite ꝛ cetera ¶ Dico ꝙ aliqđ eē adueniens alteri poteſt eē dupliciter. Vno modo ꝗ eſt alterius generis ab eo cui aduenit non faciens ꝑ ſe vnū cum eo ꝛ ſic ſecundus gradus albedinis nō eſt adueniens pmo gradui nec etiā ſubſtantie ¶ Alio modo poteſt ſumi accidens ꝓ omni eo ſine quo res pōt eē: ꝛ iſto modo ꝯcedo. ꝙ ſecundus gradus forme ſubſtantialis vel accidētalis eſt accidens reſpectu pmi ¶ Ad aliud poſſet dici vno modo. ꝙ licet eē ſubſtantie ſit magis ſigñ ꝯtum ad eēntiam ſuam ꝗ eſt aliqđ eius actus non tamen eſt magis ſigñ ꝯtum ad hoc qđ eſt intendi vel remitti. l' negaretur minor: ymmo ꝗ ꝗlitates q̄ adducuntur poſſunt ſuſcipere mag' ꝛ minus. ꝗlitas enim corporis dēi eſt ꝑfectior ꝗlitate corporis tui. Si g̊ vis tenere iſtam opinionē potes ſic dicere licet hanc teneam cā collationis ¶ Quantum ad ſecundum articulum vbi erat videndū quomo' elementa ſunt in mixto pono aliq̄s ꝓpōes ¶ Prima ꝓpoſitio ē iſta. ꝙ elementa non ſunt in mixto virtualiter ꝛ in actu virtuali: modo quo ponitur effectus in ſua cauſa virtualiter. ꝓbo ¶ Cauſa efficiens ꝑ ſe comparatur ſuo effectui. ita ꝙ non corrumpitur ad cor ruptionem ipsius. sed in instanti in quo generantur elementa ex mixto. mixtum corrumpitur vt patet gͦ ⁊c̄.

¶ Item nulla forma naturalis: eadem secundꝫ speciem ꝯtinet ꝑ modū cause formas ꝯtrarias. ꝙ idem ī ꝯ̃tum idꝫ semper est natum facere idꝫ. sed forma cuiꝰlibet mixti ē una ⁊ eadem secundꝫ speciem. forme autem elementoꝝ sunt ꝯtrarie sicut ipsoꝝ qualitates gͦ forma mixti nō ꝯtinet ꝑ modum cause formas ꝯtrarias elementoꝝ

¶ Item efficiens. ⁊ materia non coincidunt. sed mixtum est in pura potentia passiua per modꝫ materie ad illa elementa. ꝙ illud ex quo ꝑ corruptionē sui aliq̇d generatur est in potencia passiua ad illdꝫ. sed elementa generanᵗ ex mixto per corruptionem sui gͦ ⁊c̄.

¶ Scdᵃ ꝓposicio est ista. ꝙ elementa non manent in mixto tantum secundum similitudinem siue ꝯuenientiam eorum cum ipso mixto. ponūt enim quidam elementa manere in mixto eo ꝙ mixtum habet quandꝫ ꝯuenientiam cum elementis, habet enim mixtum quatuor qualitates

¶ Hec ꝓpositio sic ꝓbatur. Illa que ꝯcurrūt ad mixtionem alicuius ⁊ non totaliter corrumpuntur: manent in illo aliq̇ modo non solum secundꝫ ꝯuenientiā ⁊ similitudinem. sed elementa ꝯcurrunt ad generationē mixti: ⁊ n̄ corrumpuntur. ꝙ mixtio est miscibiliū alteratoꝝ vnio: non corruptoꝝ. pͦ de generatione

¶ Item qdꝫ ē vere mixtum ex aliquibus aliquo modo ꝓeraciter sunt in illo. non solum secundꝫ similitudinem sed elemēta ueniunt ad mixtionem mixti gͦ ⁊ cetera

¶ Item eo modo sunt elementa ī mixto: q̊ modo ꝯtraria sunt ī medio sed ꝯtraria sunt in medio non secundū ꝯuenientias solum. sed secundū eoꝝ aliquas realitates. ꝓbatur. ꝙ quando vnū ꝯtrarioꝝ agit ī aliud puta calidum in frigidum nō statim corrumpitur ipsum frigidū aliter alteratio nō eēt motus. gͦ in tempore intermedio in quo remittitur necessario calidꝫ inducit aliq̇ q̄litatē mediam

¶ Tercia ꝓpositio est ista. ꝙ elementa non manent in mixto in aliquo actu formali: ꝑfecto nec remisso in quo saluetur species alicuiꝰ ipsoꝝ

¶ Est gͦ opinio auicenne. ꝙ elementa manent in mixto secūdꝫ suas formas vel eēntias ꝯpletas: remissas tamen secundꝫ suas qualitates. ꝯmentator tamen dicit ꝙ elementa non manent in mixto secundum suas eēntias completas. hanc gͦ ꝓpoēm ꝓbo sic: Nulla species specialissima in genere substantie ē in potencia ad aliam speciem specialissimā. vt cum ipsa posset facere vnū ꝑ se. sed ignis est quedꝫ spēs specialissima in genere substancie ⁊ sic de aliis elementis. gͦ cum quelibet species elementaris ab alia sit distincta: sequitur ꝙ talia elementa non possunt facere ꝑ se vnū cum mixto. nec possunt venire ad ꝯstitutionem per se ipsius mixti

¶ Item ex duabus speciebus specialissimis saluabili eaꝝ racionibus specificis in quocunqꝫ gradu nō potest fieri vna species specialissima ꝑ se

¶ Istdꝫ patet ꝙ ex quibuscunqꝫ fit ꝑ se vnū: ipsa sunt eēntialiter distincta a mixto sequitur gͦ necessario ꝙ non possūt venire ꝑ se ad ꝯstitutionem mixti. nec possunt eē in mixto saluatis eoꝝ racionibus specificis

¶ Item idꝫ accidēs nūo nō pōt eē ī diuersis subiectis sit. sic̄ vna ⁊ eadꝫ ꝑs mãe n̄ pt̄ ī forīa sit foris specificis desꝑatis ꝗ nec eadē pars materie mixti pōt ſimul ꝑfici formis oīm elementoꝝ. Si ꝗ elementa manent in mixto ſecundū eoꝝ ēētias ꝓpās. ſequitur. ꝙ quelibet pars mixti nō ēēt mixta ymo ꝙ nulla pars mixti ēēt mixta totaliter. ¶Tūc ſi ꝙ ſequeretur ꝙ ibi ēēnt quatuor indiuidua de genere ſbſtantie cum ꝓpꝛiis materiis. ⁊ ſic q̄tuor corpora ēēnt in eodē loco. qḋ ē impoſſibile ꝑ naturam ꝗ ⁊c. ¶Item q̄ta eſt repugugnantia inter mixtū ⁊ elementa. tanta eſt inter elementa ⁊ mixtum. ſed tanta eſt repugnantia inter mixtum ⁊ elementa. ꝙ quādo ex mixto ꝑ reſolutionē eius gñantur elementa: ipſum mixtum n̄ remānet in aliquo gradu ſui nec ſaluatᵃ ſpecies mixti in elemento qḋ generātur ex eo. ꝗ elemēta non manent in mixto qū generātur ex eis ¶4ᵃ ꝓpoſitio eſt iſta. ꝙ elementa nō manent in mixto tantum ſecundū eoꝝ q̄litates. ¶Dicunt enim quidā ꝙ forme elementoꝝ in generatione mixti totaliter corrumpuntur. ſed ꝓ tanto dicitur mixtum eē ex elementis. ꝙ corruptis elementis ꝯſurgit quedā forma ſimplex eque ſimplex ſicut q̄ vnūqꝫ eoꝝ. dicitur aūt gñare elemēta in virtute. ꝙ illa forma ꝯſurgēs determinat ſibi eaſdē ꝓprietates licet non ſummas. ſed in quadā medietate ⁊ quadā mixtione. ¶Vnde dicunt ꝙ ſicut formam ignis ꝯſequitur caliditas inſeparabiliter in ſummo. ita formam mixti ꝯſequitur qualitas ꝓportionabilis que eſt qualitas ꝯplexionalis eius naturalis. ¶Vnde ſi ē qualitas ignis ſed ꝯplexio ¶Iuxta ā opinionem ⁊ ꝓpoſitionē ꝓbo ꝓmo ſic ¶Mixtum reſoluitur in quatuor elementa que ſunt in mixto neceſſario aliquo modo. ꝗ non ſolum ſecundū qualitates. ꝓbat ꝯña. ꝙ vbi ꝯtingit iſta reſolutio in q̄tuor elementa: vel enim hoc ꝯtingit ex parte ꝯtinentium. vel ex parte agentis mixtum corrumpentis. ¶vel ex ꝑte mixti: vel ex ꝑte materie. non ex parte aliqua iſtoꝝ modoꝝ ꝗ oportet elementa manere in mixto aliquo modo. ſi [illegible] poteſt ſimul determinari. ꝙ hᵒ ſit ex parte qualitatū. ꝙ medium imperfectius eſt cauſe perfectioris: nec etiam aliquod accidens eſt effectiuū ſubſtantie. ꝗ impoſſibile eſt ꝙ tales q̄litates ſint cauſe ſubſtantiales generatiōis mixti. ¶Nec ſi poteſt dari ex ꝑte agentis mixtum corrumpentis. ¶Tū ꝙ oppoſitum nō eſt cauſa oppoſiti. quando ꝗ ignis ꝯburit lignū ex cuius ꝯbuſtione q̄tuor elementa reſoluūtur. re[illegible] in ligno ꝯbuſto. ⁊ ſic reſoluitur in terram. ⁊ humiditas generātur ⁊ ſic reſoluitur in aquam: et ſic de aliis. ignis enim corrumpens nō eſt cauſa generationis aque. ¶Tū ex illo [illegible] ſol ſemper natū ē facere ſimile ex 2° de generatione. nullum agens naturaliter reſpectu eiuſdem paſſi eſt ſimul ⁊ ſemel cā oppoſitoꝝ. nec poteſt dari ex ꝑte mixti. tū ꝙ mixtum corrumpitur in inſtanti ī q̄ generantur elementa. cā ā in actu et effectus ſīt ſunt ⁊ non ſunt. ⁊ cā effectiua non corrumpiᵗ ad gñationē effectus. ¶Tū ꝙ ſicut dicebatur. nullū agens naturale eſt ſimul ⁊ ſemel cā oppoſitoꝝ reſpectu eiuſdē. ¶Tū ſi ꝙ idē eē ſue corruptionis. ſi ā mixtū eēt cauſa ſue reſolutionis: eēt cā ſue corruptionis. ¶Nec poteſt dari ꝙ ex ꝑte materie q̄ nulla [illegible]. q̄re ꝗ ꝙ elemēta nō ſunt tm̄ ī mixto ſecundū eoꝝ qualitates ¶Pꝛopō 5ᵃ ē iſta. ꝙ elemēta non ſunt in mixto ī ꝓpꝛia ſpecie vel plus potentialiter ꝓbatur sic. quia tunc sequeretur ꝙ eq̄ tonū elementū eēt ī alio sicut in mixto. ⁊ eciam ꝙ oīa elementa eēnt in materia cuiꝰ elementi sicut sunt in mixto. ꝯñs est falsum ergo ⁊ antecedens. falsitas ꝯñtis patet. quia tunc sequeretur. ꝙ equaliter q̄dlibet elementū eēt mixtum sicut aliquod mixtum q̄d est manifeste impossibile. ꝯña tenet quia materia cuiꝰlibet elementi est in potentia ad formam cuiꝰlibet elementi. ¶ Sed ꝯ̄ istam ꝓpoēm arguitur primo sic. Illud quod est terminus gñacionis ad quē impossibile est ꝙ maneat in actu aliqua actualitate sed pure potentialiter in termino gñacionis a quo. sed elementa generantur ex mixto. ergo impossibile ē ꝙ ibi maneant secundum aliquā actualitatē. maior patet quia termini motus ⁊ mutacionis sunt īcompossibiles ex 5° phy.

¶ Respondeo ⁊ dico ꝙ si mixtio eēt generatio: ista racio eēt quasi demonstratiua. nunc autem mixtio nō est generatio nec per ꝯsequens resolucio mixti in elementa est corrupcio. quomodo autē hoc sit dicetur. ¶ Secunda ꝓpositio est ista. ꝙ elementa manent ī mixto aliqua actualitate ꝓmixta cum aliqua potentialitate: qua quidem actualitate non saluatur eorū eē specificum quod declarabo statim. ¶ Pro cuiꝰ euidencia est sciendum. ꝙ actus ⁊ potencia dupliciter dicuntur. ¶ Est enim quedam potentia pura simplex in qua res nichil habet de actu. et per ꝯtrariū ē quidam actus simplex in quo res nichil habet de potencia. ¶ 2° est aliqua alia potentia ꝓmixta actui. ⁊ quidem actꝰ ꝓmixtus potencie. ¶ Actum vero simpliciter voco oēm actum simplicem in quo saluatur species rei. sicut actū simplicem albedinis voco oēm gradum intensum vel remissū in quo saluatur species albedinis. Et ꝑ oppositū actum omnē in quo non saluatur species siue racio specifica nec tamen est res ut in ipso in pura potencia. ¶ Dico ergo ꝙ ē duplex actus forme. s. actꝰ simpliciter in quo saluatur species forme: ⁊ actus ꝓmixtus potencie. ⁊ iste actꝰ pōt vocari actus cuiusdam ꝯfusionis. ita ꝙ elementa sint in mixto non actualitate totali nec ꝑfectionali tantū: nec formali in q̄ saluatur eē specifica eorū: sed manent in actu ipso ꝓmixto potencie in quo nō saluantur rationes eorū specifice. ¶ Et hec uidetur opinio aureoli in 2°. q̄ ponit ꝙ essentie elementorū non corrumpuntur totaliter. sed manent aliquo modo secundum realitates aliquas ꝑtinentes ad ipsas formas elementorū: in quibus tamen non saluatur racio siue diffinitio specifica ipsorū elementorū. vel ponit. ꝙ forma mixti est ꝑfecta ⁊ ꝯstituta ex realitatibus formarū elementorū non tamen est res ꝑfecta ⁊ ꝯstituta ex formis elementorum in quocumq̄ gradu. ꝓbatur ergo. ꝙ sit ponendus talis actus ꝓmixtus potencie quē elemēta manēt ī mixto. ꝓbatur sic. Sicut inter actiones est dare actionem intermediā: ibi inter terminos illarū actionū est dare terminū mediū. sed in mixto est dare actionē mediā inter gñacionē ⁊ corrupcionē ꝓbatur. quia mixtio non est generatio nec corrupcio. vñ aristoteles primo de generatione describit sic eam. Mixtio est miscibilium alteratorū vnio. ergo cū terminus gñacionis est ens actu ī quo saluatur species forme. terminꝰ autē corrupcionis est non ens simpliciter in actu sed in pura potentia tantum ergo terminꝰ mixtionis est mediū inter illa. ¶ Item eodem modo elementa manent in mixto: quomodo qualitates contrarie manent in mediis. sed qualitates contrarie manent in medio. ut in actu permixto potencie. non saluatis in ipsis eorum racionibus specificis. ergo etc. Minor probatur quia quando contrarium contrarium corrumpit aliquid et species media generatur ut in coloribus palledo uel fuscedo: non corrumpit ipsum in instanti: sed successiue remittendo ipsum ut patet de calido agente in frigidum sed non remittit nisi causando aliquid in eo. generacio enim unius est corrupcio alterius. tunc quero de illo non causato per calidum vel est aliquis gradus istius calidi remittentis in quo saluatur eius racio specifica. vel non. Non potest primum dari. quia impossibile est quod due sint forme specifice distincte. nec sunt aliqui gradus ipsorum in quibus saluatur eorum racio specifica possunt conuenire per se ad constitucionem alicuius alterius speciei. ergo sequitur quod causat calidum in frigidum ipsum remittendo. non sic aliquis gradus in quo saluetur eius racio specifica calidi. oportet ergo quod sit aliqua realitas forme secundum quam calidum immanet quodam actu confusionis in ipso frigido.

Hec videtur plana intencio philosophi in libro de generacione. quia quod corruptum est est non ens. ex non entibus nichil fit nec potest fieri mixtum. 2º probo quod elementa non manent in mixto in actu. per hoc quia si remanerent actu in mixto non aliter se haberent nunc quam prius et sic non esset mixtio. Unde videmus quod in commixtione vini cum aqua quod non remanet vinum nec aqua. Sed soluit forte. d. quod manent in mixto in potencia et non in actu. per hoc autem philosophus non intendit quod talia manent in mixto simpliciter in potencia puta sic quod nullo modo maneant in mixto illo in actu. quia quod surgit ex quo aliquid fit mixtum et existens aliquo modo in actu in eo: est simpliciter corruptum. si ergo elementa nullo modo maneant in mixto in actu post mixtionem. sequitur quod simpliciter erunt corrupta. et sic mixtum esset ex non entibus quod est inconueniens ad quod deducit ibidem philosophus. Unde dico. quod nisi ponatur huiusmodi actus medius oportet necessario unum concedere de duobus. videlicet quod in mixto maneant elementa secundum eorum essencias proprias. et sic mixtum non erit unum per se sed tantum per accidens et secundum aggregacionem. vel oportebit dicere quod elementa nullo modo actu sint in mixto sed totaliter corrumpuntur et tunc per consequens non erit aliquid secundum rem mixtum. horum autem utrumque est inconueniens ergo etc. Probatur ergo quod elementa manent in mixto aliqua actualitate reali sic. quia in ipso mixto sunt alique realitates elementorum que quidem remanentes realitates sunt qualitates ipsorum elementorum nec ipsorum accidencia. nec sunt forme elementorum. sed sunt quedam realitates tales in quibus non saluatur racio specifica forme: sicut declaratum est de mediis qualitatibus in quibus est aliqua realitas alterius contrarii ex quibus realitatibus quod forma mixti debet esse confecta et constituta.

Hoc autem sic probo. Non magis est simplex forma substancialis mixti quam sit forma illius sillabe. ba. que quidem est sonus in genere qualitatis. sed iste sonus .ba. non obstante simplicitate constitutiua conficitur ex sonis eius littere. e. b. et .a. et ex realitatibus .b. et a. ablatis solum terminacionibus propriis .b. et .a. ergo simpliciter forma mixti non obstante simplicitate constituitur et conflatur ex realitatibus elementorum: in quarum tamen conflacione non saluatur forma elementi. ſed manet ibi amiſſis ꝓ̇pis terminis. Maior patet ꝙ iſte ſonus ba eſt una qualitas ⁊ cõmunis ſonus ſimplex. aliter ēēnt ibi due ſillabe. Minor patet. cum enim dico ba. in iſto ſono aliq̇d habet de ſono a. ⁊ aliq̇d habet de ſono b. ſed nichil eſt eoꝝ in q̊ ſaluatur forma ſoni alterꝰ eorum ſed eſt aliqua realitas vtriuſq; ſoni vt patet. ꝙ ſi ſic ſaluetur ſonus nõ fieret ſonus iſte ba ſed fieret ſonus ꝯſeruatus b a. patet g̊. ꝙ elementa manent in mixto ſecundꝫ aliq̄s realitates. ⁊ ablatis eoꝝ actuatioibꝰ ſiue terminationibꝫ. ⁊ ideo ꝑdūt nomen ⁊ diffitōnem formis. ſed iſte realitates ſunt quedꝫ entitates truncate elementoꝝ. hec uidetur plana intentio phi p̄mo de generatiōe q̇ dicit ꝙ miſcibilia in mixto non totaliter corrumpuntur. dicit enim ꝙ mixtio ē miſcibiliū alteratoꝝ vnio. miſcibilia g̊ alterantur ⁊ amittūt ꝓ̇pias actualitates ⁊ terminationes ⁊ ꝑ ꝯ̄s ī mixto non ſaluantur miſcibilia ſecundꝫ eoꝝ formas ſubiectiuas

¶ Sed iuxta hanc materiam ſunt alique difficultates ¶ Pͣ ē iſta q̄ uidetur ponere. ꝙ forma ſubalis ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. ponit enim ꝙ elemēta ſunt in mixto ſecundꝫ quaſdā entitates truncatas ¶ Item eo moͦ elementa ſunt in mixto quo mͦ ꝯ̄ria ſunt in medio. ſed ꝯ̄ria non ſunt in medio in quodā actu ꝑmixto g̊ nec elementa. Maior patet. ꝙ colores dicuntur ēē mixti ex extremis ſicut mixtum ex elementis. vtrumq; enī dicitur mixtum. Probatur minor ſic

¶ Cum ꝙ colores extremi realiť fuērent ī mediis ⁊ ita ēēnt ꝯpoſitiores extremis qđ eſt falſum ꝙ accidens eſt for̄ ſimplex ¶ Tū ꝗ ꝙ tunc ſeq̄retur ꝙ color medius eēt ꝑfectior ultͦ ꝙ extremo. ꝓbatur. omnis forma ꝯſtituta ex duabꝫ formis ſecundum ſpeciem diſtinctis: eſt ꝑfectior qualibet illaꝝ. ſicut ⁊ ipſum mixtum ē ꝑfectꝰ quolibet elemento. ſed mediꝰ color nō eſt perfectior extremis. ꝙ albedo eſt ꝑfectiſſimꝰ color ꝙ eſt menſura oīm coloꝝ decimo methaᵉ

¶ Item oſtendo ꝙ ibi ſint forme elementoꝝ actualitate ſimpliciter ſic. Omnis ꝓ̇pria operatio arguit formā ꝓ̇priam. ſed in mixto ſunt ꝓ̇prie oꝑationes elementoꝝ. g̊ ⁊ c̄. Minor ꝓbaᵗ ꝙ multa mixta calefaciūt. infrigidant ⁊ feruntur ſurſum ⁊ deorſum. hoc autem non poteſt ēē ex ipſis q̄litatibꝫ p̄mis. ꝙ accidentia p̄mo nō debeᵗ agere. cum g̊ tales oꝑationes inſint mixtis ⁊ elementis. oportet ꝙ hoc ſit ꝓporcionabiliter ſecundꝫ aliq̄m formam vtriq; inexiſtentem ¶ Et Omne mixtum poteſt reſolui ī quatuor elementa. g̊ qđlibet ē ex quatuor elementis ſecundꝫ eoꝝ for̄. patet ꝯña. ꝙ vnūq̄dq; ē ex eiſdꝫ in q̄ reſoluitur ¶ Item quero vnde prouenit iſta reſolutio niſi ſint ibi elemēta ¶ Item ex eiſdꝫ ſumus uiuimꝰ ⁊ nutrimur ſecundo de generatione. ſed multa mixta nutriuntur ex elementis ſecundꝫ eoꝝ formas. vt patet de plantis que nutriuntur aqua ⁊ ſalamandra que nutritur igne ⁊ uiuit g̊ ⁊ c̄ ¶ Ad p̄mam difficultatem dico. ꝙ aliđ eſt intendi et remitti. ⁊ aliđ frangi. Repugnat eī forme ſubſtantiali intendi ⁊ remitti non tamen ſibi repugnat frangi

¶ Aliter poteſt dici. ꝙ aliqua forma poteſt ſuſcipere magis ⁊ minꝰ. unoͦ ſaluata racione ſpecifice forme ī ſecundo gradu eius ſiue intenſo ſiue remiſſo. ⁊ iſto modo forma ſubſtantialis non ſuſcipit magis ⁊ minus.

¶ Alio modo potest forma substantialis suscipere magis et minus. ita quod in ista minoritate non salvetur ratio specifica. et isto modo forma substantialis potest suscipere magis et minus: sic intelligendo quod forma ista habet duplicem actum. unum in quo salvetur species forme. et aliud in quo non salvatur species. Ista solutio patet plenius in 3o articulo questionis ¶ Ad 2m nego minorem. Ad probationem dico. quod licet medius color sit forma simplex per exclusionem compositionis que est ex materia et forma. est tamen composita aliquo modo puta ex gradibus perfectionalibus vel ex aliquo tali modo ¶ Ad aliam probationem dico. cum dicit. quod medius color est perfectior. uno modo potest dici. quod non sequitur. quod iste actus permixtus est imperfectior: quam sit actus simplicissimus. unde 3o probationes quando ille insunt ibi in actu simpliciter. ¶ Sed hoc non videtur satisfacere. ¶ Ideo dico aliter. quod sicut mixtum est nobilius elementis: ita qualitas media est nobilior extremis. ¶ Hoc declaro de mediis coloribus. omne enim quod continet aliud secundum quosdam gradus perfectionis est nobilius illis illorum. hoc enim est per quod probatum mixtum est nobilius elementis. sed extrema continentur in medio sicut quidam gradus perfectionis ergo etc. ¶ Hoc idem potest secundo declarari ex effectibus. Nam ille color est perfectior in quo potentia visiva magis delectatur. sed potentia visiva magis delectatur in colore medio quam extremo ergo etc. Similiter quis magis delectatur in sapore medio quam extremo ¶ Ad probationem quando dicitur. quod albedo est nobilior color. dico quod aliqua possunt comparari ad invicem dupliciter. quod vel secundum gradum entitatis specificum ipsorum: vel secundum gradum actualitatis ipsorum. primo modo comparando elementa vel colores extremos ad medios. dico quod mixtum est perfectius elementis et color medius extremis. 2o modo vero comparando ad excellentiam actualitatis concedo. quod albedo est perfectior color quam magis activus est visus immutativus: ignis est etiam nobilior quocumque mixto quia activior est licet in gradu entitatis sit imperfectior: ut dictum est ¶ Ad tertium dico. quod tales operationes sunt in mixto in effectu remisso et ita possunt esse a forma mixti. ¶ Ad 4m dico. quod aliquid alio modo potest resolvi in aliquid. et alio modo illa exeunt in eo. quod resolvitur in ea que sunt in actu simpliciter salvatis eorum rationibus propriis: et tamen possunt esse in eo actualitate permixta et secundum aliquas rationes in quibus non salvatur ratio specifica eorum. sicut potest declarari de ista syllaba. sta. et de eius sono qui dividitur in sonos duarum litterarum. et tamen in ista syllaba. sta. non remanent soni istarum duarum litterarum actualitate perfecta sicut patet. remanent tamen cum aliqua virtualitate. ita potest esse de elementis ¶ Ad quintum cum queritur unde est ista resolutio. dico quod per actionem contrariorum et resolutionem mixti. quia ex istis actionibus que agunt contra mixtum permutant in actum simpliciter et acquirunt proprias denominationes et actiones: secundum quod habent actum esse simpliciter ipsius forme ¶ Ad sextum dico. quod nullum mixtum nutritur pure ex elementis. unde planta nutritur ex mixtione terre cum aqua et fumo. ¶ Ad aliud de salamandra dico. quod nutritur solo igne sed aliquo alio elemento. licet propter suam qualitatem possit stare in igne et tamen non moreretur

¶ Quantũ ad 2m articulum pono aliqua dicta ¶ Pmm dictũ ē iſtud. ꝙ motus poteſt accipi dupliciter. Uno modo cõmuniter ꝛ large put ſe extēdit ad oēm mutationē. ꝛ iſto modo loquitur phs 3o ph9. ꝛ ſecundũ loquitur de hac materia uſqꝫ ad 5m lim. Unde diffio data de motu 3o ph9 ē cōis ad omem mutatioēz. ꝛ iſto modo poteſt cōcedi ꝙ gñatio eſt motus. alio modo poteſt ſumi magis ſtricte ſecũdũ ꝙ eſt mutatio a ſubo ĩ ſubiectũ. ꝛ iſto modo ſolum eſt ĩ tribz generibus. s. q̄titate. qualitate ꝛ ubi. ꝛ iſto modo loquitur phus de motu in hoc q̄nto: ꝛ iſto modo diſtinguitur a generatione ¶ 2m dictũ eſt. ꝙ generatio poteſt ſumi dupliciter. pmo ꝓ ipſa alteratione pma. alio ꝓ itroductione forme ſubalis in materia.

¶ Terciũ dictũ eſt iſtud. ꝙ tripliciter invenitur ſucceſſio in gñationibus ſubaꝝ. Una eſt ſucceſſio in q̄litatibus ſube corrumpende. alia ē ſucceſſio in gñatione aīalis in diverſis membris. ſicut in generatione aīalis pmus generatur cor q̄̃ alia membra minus pncipalia. 3a ſucceſſio ē quã do forma ſubalis ꝑdens inducitur ſm ꝓpinquã partē gnātis pus q̃ in ꝑtem remotam ¶ Hoc pmiſſo pono aliquas ꝓpoēs ¶ Prima ꝓpo ē iſta ꝙ in quibuſdã formis tota forma ſimul adq̄ritur ꝛ in inſtanti ut patet de forma azimi ꝛ ĩ multis aliis puta in talibz formis ꝑfectis ¶ 2a ꝓpo eſt iſta. ꝙ quedã ſunt forme q̄ ꝑtibiliter adquiruntur: ſic ꝙ pꝰ adq̄ratur una pars q̃ alia. ſicut pꝫ ĩ generatione ignis ex materia aeris ſicut arguebatur ĩ una q̄ſtione in prede queſtionis. Uerumptamē hoc nō obſtante quelibet ps eiꝰ adq̄ritur in inſtanti. ¶ Ex quo evidenter patꝫ ad q̄ſtione in ĩ forma. ſcilicet ꝙ ꝓductio forme ſubalis eſt in inſtanti. nam aliter non diſtingueretur a motu ꝓ pre dicto quod eſt ꝯ phm in 5o ph9 ¶ In motu enim manet idẽ ſubm ſub utroqꝫ termino. non ſic de generatione licet bene manet maa ¶ Ad rōes pna patet. ¶ Ad maiorē pme rōnis dico ꝙ ſic intellecta videtur habere iſtantiam. Sol enim in inſtanti illuminat aerem. ergo illuminatio fit in inſtanti oportet ergo ꝙ intelligatur de actione ſup motu fundata ꝛ de actione nō ſubitanea cuiuſmodi ē ꝓductio forme ſbſtantialis ¶ Ad ſecundũ dico. ꝙ licet tota ꝓductio totius forme in quibuſdã non ſit tota ſimul. Uerumptamen quelibet eius pars in inſtanti adquiritur. non tamen ꝓpter ꝓpter hoc eſt ꝓprie motus. ergo in motu manet ipſum ſubiectum ſub utroqꝫ terminorũ. ꝛ eſt a ſubiecto in ſubiectum ut ab affirmato in affirmatũ. non ſic ē de generatione. eſt enim a non eē in eſſe ¶ Ad aliud nego antecedens Ad ꝓbationem dico. ꝙ agens ſupnaturale citius agit. hoc eſt ergo ad introducendam formã ſubſtantialem in materia non indiget tanto tempore ad diſponendũ materiam: ideo poteſt ſimul diſponere ꝛ introducere. nō ſic eſt de agente naturali ¶ Ad quartũ tenendo ꝙ forma ſubſtantialis ſuſcipiat magis et minus. de quo non me determino de preſenti: Dicetur ꝙ generatio ſubſtantie eſt in inſtanti. ſed eius intentio poterit eſſe in tempore. iſta autem intentio erit motus ergo non erit aliquis de tribus iſtis. Unde ſecundũ hoc vel oportet negare phm: vel oportet dicere ſubſtantiam non ſic intendi. Et ſic finita iſta queſtio

Queritur An in q̄litate forme accidentalis sit dare gradus secundū quos ipsa potest suscipere magis et minus ꝛ secundū quos potest motum terminare. Et videtur ꝙ non. p̄mo auctoritatibus. Nam secundum auctorem sex p̄ncipioꝝ. forma in simplici et inuariabili ēntia consistit.

¶ Item octauo methaphisice dicitur ꝙ forme sunt sicut numeri. ita ꝙ numerus stat in indiuisibili ita ꝙ nihil potest addi vel diminui de numero q̄n mutetur species. sic ē de for̄ et ꝑ ꝯñs non habebit hꝰmodi gradus

¶ Item aristoteles in p̄dicamentis capitulo de qualitate ꝯcedit de iusto ꝙ suscipit magis ꝛ minus. non tamē iusticia. vnde vna iusticia nō dicitur magis iusticia q̄ȝ alia. licet vnꝰ sit magis iustus q̄ȝ alius ¶ Racionibus sic arguitur. Primo. q̄ vel talis gradus est extra ēntiam forme: et sic accidentalis: vel infra ēntiam ꝛ sic ēntialis. neutrū istoꝝ potest dari ḡ ꝛc. Primū non potest dari q̄ tunc sequeretur ꝙ deus posset facere albedinē sine quocunqꝫ gradu. quod est manifeste falsum ¶ Tū q̄ albedo intensa vel remissa: ymo quecunqꝫ albedo accepta eēt aggregatum ꝑ accidens ꝛ sic non eēt in genere quorum vtrumqꝫ est falsum ꝛ impossibile. Nec potest dari secundum ¶ Tū q̄ tunc sequeretur ꝙ albedo remissa non esset albedo nec perfectio intra ēntiam albedinis nec speciem ¶ Tum etiam. q̄ sequeretur ꝙ nulla vna forma possit suscipere magis et minus. et etiam intensa et remissa differrent secundū ēntiam quoꝝ vtrumqꝫ est impossibile ¶ Tum etiam. q̄ gradus contingentes non sunt ēntiales. sed huiusmodi gradus sunt contingentes. ḡ Minor p̄bat. q̄ for̄ ꝯtingēter intenditur. ḡ tales gradꝰ ꝑ quos intenditur ꝛ remittitur sunt ꝯtīgētes ꝛ accidentales ¶ Item sequeretur. ꝙ for̄ intensior eēt ꝯpositior. ꝯñs ē falsū ḡ ꝛ añs. falsitas ꝯñtis patet. q̄ in formis q̄to for̄ est ꝯpositior tanto ē imꝑfectior ꝛ q̄to simplicior tanto ē ꝑfectior. ꝯña patet. q̄ plura includeret ¶ Item impossibile est plura accidentia eiusdē sp̄ei eē in eodē subō. sed tales gradus sunt plura accidentia eiusdē sp̄ei cum sint eiusdē racionis. ḡ ꝛc. Maior patet hꝰ metaphisice ¶ Item tales gradus sunt finiti vel īfiniti. Nō infiniti ¶ Tū q̄ non est dare infinitum in actu ¶ Tū 2° q̄ non est dare maius infinito ꝛ ꝑ ꝯñs vna albedo non eēt ꝑfectior alia. Nec possunt eē finiti ¶ Tū q̄ diuersitas motus ē ꝑm ex diuersitate termini ꝛ forme secundū quā est motus. patet ī motu locali. vnde aristoteles p̄bat ꝙ ex diuisione spacii ꝑ quod est motus ē diuisio motus. Patet etiam. q̄ ꝑ istā partem motus. vel adquiritur aliquid de termino vel nichil. Si nichil adquiritur: ḡ in ista parte temporis eodem modo se habent. sequitur ḡ ꝙ sit motus et ꝙ ad nichil terminetur. quorum vtrumqꝫ est falsum ꝛ impossibile ¶ Tum etiam. q̄ cuilibet mutato eē in motu aliquid corresponderet ex parte ipsius termini. p̄batur q̄ omne quod mutatur iam est: secundū aliquid mutatum est. cum igitur sint infinite partes ꝛ similiter etiā infinita mutata esse ex octauo huius: sequitur ꝑ ꝯñs ꝙ in albedine sint infiniti gradus ¶ Item gradus tales: vel sunt gradus diuisibiles vel indiuisibiles. Non potest dici ꝙ sunt diuisibiles. q̄ tunc gradus haberet gradū. Queram enim in quem iste gradus ē diuiſibilis. ¶Non video aliq̄d n̄ ī ḡdꝫ Tūc q̄ro ſimilr̄ de iſto alio gradu. ꝑ ſic in infinitum. nec eſt indiuiſibilis. qꝛ tunc eēt in ſubo indiuiſibili ꝑ ꝑ ꝯ̄ns indiuiſibile eēt immediatū indiuiſibili. qꝛ cum inter iſtū ḡdum ꝑ aliū nullum ē mediū. qꝛ tunc eēt forma ſine gradu. ꝙ̄ ꝑ ꝯ̄ns gradus eſt immediat9 gradui. ꝑ ꝑ ꝯ̄ns ſbm h9 gradus eſt immediatum ſubo alteri9 grad9. ſed iſta ſubiecta ſunt ī diuiſibilia vt ꝓbatum eſt ꝙ̄ ꝑ c̄

¶Ad oppoſitum. Impoſſibile ē aliq̄z formam poſſe ꝯmunicari aliquibus pluribus ſecundꝫ magis ꝑ minus niſi in ſe habeat aliquos gradus vel aliq̄s entitates vel realitates ſecūdū quas diuerſimode ꝑticipetur ſic a diuerſis. ſed forma accidentalis ē hu9modi ꝙ̄ ꝑ c̄ ¶Rn̄deo ſibi ſic procedam. ꝑ° ad declaratōnē tituli quōmis ꝑmittā aliqua ꝑambula ¶2° inq̄retur vnde eſt cauſa vel vnde puenit ꝙ aliqua talis forma ſuſcipiat magis ꝑ mi9 ¶3° inq̄retur ꝑncipale ꝓpoſitū ¶4° mouebo aliq̄ dubia circa hanc materiam ¶Quantum ad ꝑimū ſciendꝫ ē. ꝙ in titulo poni^r ḡdus de quo pono aliqua dicta ¶Primū dictū ē. ꝙ gradus idꝫ eſt ꝙ aggreſſ9

¶Dicitur enim a gradior gradeꝛis ꝙ hoc enim tranſmutatur in mĺta aliā qꝛ ſicut ſecundꝫ iſtos paſſus ſiue ḡdus itur de uno in aliū. ita ꝑ iſtos grad9 quodammō mobile graditur vel etiam ipſa forma moue^r ab vno gradu in aliū ¶2^m dictū eſt ꝙ gradus arguit q̄titatem ¶Ideo notandū eſt ꝙ triplex eſt q̄titas. ſ. molis ſiue dimenſionalis. ꝑ q̄titas ꝑfectionis que reſpicit eē rei. ꝑ q̄titas virtutis que reſpiciat agere ꝑ formam. 2^m coincidit cum 3°. qꝛ agere ſequit^r eē ¶Tertiū dictū ē. ꝙ iſti ḡdus neceſſario ſunt ponendi in ipſa form̄

¶Hoc ꝓbatur ſic. Impoſſibile ē eādem formā ſimul a diuerſis ſecundꝫ aliā ꝑ aliam rationē ꝑticipari: niſi illa forma ꝯparatur ſecū ſimilitate illaꝝ rōnū. ſed aliq̄ forma ſpecifica puta albedo participatur a diuerſis ſecūdꝫ aliā ꝑ aliā rōēz vt paꝫ ꝙ̄ ꝑ c̄ Illas āt rationes dico eē grad9

¶Contra. Omē ꝯmunicatū ꝑticipatur ſecundꝫ rōēz ¶Rn̄deo verū ē ſpecificā ꝑ gēz. nō indiuiduā ꝑ ſpecialē

¶Item Impoſſibile ē aliquā formam ſimul pluribꝫ ꝯmunicari niſi ī ſe ſit aliqualiter illimitata ¶ex^m de eēntia diuina q̄ una exn̄s in tribꝫ ꝑſonis cōicatur. ſed omē illimitatū habꝫ racionē q̄titatis generalis. ꝙ̄ oīs for̄ que ſimul pluribꝫ cōica^r habet ḡdus

¶Item oīs forma que in realitate diſtincta diſtīg^r ē realiter diſi^t. ſꝫ aliqua albedo realiter diſtinguitur in pluribꝫ indiuiduis albedinis. ꝙ̄ ipſa eſt realiter in ſe diuiſibilis ī ꝑtes ipās. ſecundꝫ quas diuiditur ipſas voco gradus ¶4^m dictū ē idꝫ ꝙ ſit iſte gradus. De quo ḡdu po talē diffinitionē. Gradus forme de quo nūc eſt ſermo eſt portio ꝑfectionalis forme ſpecifice extra eꝰ ꝯceptum q̄ditatiuū: ſed ipām formā ſpecificam infra ſuū conceptum includēs cum ea idem eēntialiter incluſus realiter infra conceptum indiuidui vnagl'r vagē ſumpti ꝑ indiuidui ſignati ſignāte ſumpti ¶Item ī ꝑdicta deſcriptione gradus tanguntur ſex ꝯdiciones ḡd9 ſecundꝫ ſex ꝑticulas ibi poſitas ¶Ponitur ibi ꝑ°. portio ꝑfectionalis. qꝛ forma ſpecifica eſt eſt in ſe illimitata: habens q̄dem q̄ndam totalitatem perfectionalem cuius gradus porcio quedam et pars eſt. qꝛ n̄ includit totā iſtā q̄titatem

¶ Sciendum est tamen. quod forma specifica habet partes essentiales. puta materiam et formam genus et differentiam habet etiam partes perfectionales secundum quas complectitur sibi totalitas sine quantitas perfectionalis. habet eciam partes materiales cuiusmodi sunt partes subiectiue: bene ergo gradus dicitur porcio quedam perfectionalis ipsius forme specifice ¶ Ponitur secundo extra conceptum eius quiditatiuum: vbi sciendum est quod licet forma specifica habeat quandam illimitationem: tamen infra conceptum eius quiditatiuum non habet gradus. sed abstrahit ab istis et potest intelligi sine istis. Racio est. quia si eos includeret requireretur. quod vbicunque forma specifica reperitur ibi essent omnes isti gradus et sic esset tanta perfectio in vno indiuiduo quanta esset in omnibus simul quod est absurdum ¶ Ponitur tercio. ipsam infra suum conceptum includens. Racio est quia in quolibet saluatur racio forme specifice. quod non esset nisi includeret conceptum. nec debet videri inconueniens quod conceptus quiditatiuus specificus abstrahit ab huiusmodi gradibus et non econuerso cum hoc sit de quolibet inferiori

¶ Ponitur 4°. coincidens cum eo idem essentialiter. s. cum forma specifica. quia quando forma specifica contrahitur per aliquem istorum graduum non contrahitur per aliquid proprie accidentale. quod non facit idem essentialiter cum ipso sed coincidit in quiditatem ¶ Ponitur quinto. Inclusus infra conceptum indiuidui. ista enim potius includitur infra conceptum indiuidui. quia licet essencia forme specifice vt sic abstrahit a tali gradu. non tamen vt existens primo per necessitatem contrahit aliquem istorum et vt sic non potest existere in aliquo indiuiduo. et per consequens iste gradus est de concepto quiditatiuo indiuidui.

¶ Ponitur sexto vagi vage et determinati. determinate. quia licet ille gradus includitur in conceptu indiuidui. tamen sicut duplex est indiuiduum. s. vagum et signatum. sic eciam potest de gradu ¶ In titulo questionis ponitur consequenter magis et minus. et quia magis et minus important quandam comparationem primo premittam distinctionem de comparatione. 2° ostendam qualiter se habent magis et minus ad maius et minus

Propter primum sciendum. quod comparacio quedam est abusiua. vt cum dicitur lux est clarior tenebris. quedam extensiua. vt cum dicitur infinitum est maius finito. quedam est equoca. vt cum dicitur vox est acutior sapore. quedam est analoga. vt cum dicitur substancia est perfectius ens quam accidens. Ista et analogia non aufert totaliter vniuocationem metam. quedam est vniuoca. vt cum dicitur vnum est albius alio. et hoc est proprie comparacio per formam vnius speciei. de qua habetur septimo huius Ex quo patet. quod magis et minus accipiuntur proprie in forma eiusdem speciei ¶ Propter 2ᵐ dico quod magis et minus et maius et minus differunt et conueniunt. conueniunt enim dupliciter. primo quia vtrobique est comparacio quedam. 2° quia vtrobique est relatio disquiparantie que oritur ex disquiparantia et difformitate terminorum

¶ Sed differunt multipliciter. Primo quia magis et minus important comparationem per se vnius ad vnum. sed maius et minus non important comparationem per se in se. sed in comparatione alicuius tercii quod participant. puta alicuius forme. 2° quia magis et minus sunt aduerbia. ideo dicuntur sicut modi. sed maius et minus sunt nomina. ideo non sumuntur modaliter sed sumuntur nominaliter. et significant formas et non significant modos forme. Tercio. quia magis et minus non dicuntur de forma participata sed dicitur de ipsis participantibus. maius et minus econuerso.

¶ Quarto quia magis et minus sumuntur

diuiſibilis. ¶Non uideo aliq̄d ñ ĩ g̃dꝫ. Tunc q̄ro ſimilit̄ de iſto alio gradu. ꝛ ſic in infinitum. nec eſt indiuiſibilis. qꝛ tunc eēt in ſubo indiuiſibili ꝛ ꝑ ꝯñs indiuiſibile eēt immediatū indiuiſibili. qꝛ cum inter iſtū g̃dum ꝛ aliū nullum ē mediū. qꝛ tunc eēt forma ſine gradu. g̃ ꝑ ꝯñs gradus eſt immediat9 gradui. ꝛ ꝑ ꝯñs ſbm̄ h9 gradus eſt immediatum ſubo alteri9 grad9. ſed iſta ſubiecta ſunt indiuiſibilia vt ꝓbatum eſt g̃ ꝛc̄.

¶Ad oppoſitum. Impoſſibile ē aliq̄z formam poſſe ꝯmunicari aliquibus pluribus ſecundꝫ magis ꝛ minus niſi in ſe habeat aliquos gradus vel aliq̄s entitates vel realitates ſecūdū quas diuerſimode ꝑticipetur ſic a diuerſis. ſed forma accidental' ē hu9modi g̃ ꝛc̄. ¶Rn̄deo vbi ſic procedam. p° ad declaratōnē tituli q̄ōnis ꝑmittā aliqua ꝓambula ¶2° inq̄retur vnde eſt cauſa vel vnde ꝓuenit ꝙ aliqua talis forma ſuſcipiat magis ꝛ mi9 ¶3° inq̄retur ꝑncipale ꝓpoſitū ¶4° mouebo aliq̄ dubia ꝯ hanc materiam ¶Quantum ad ꝑmū ſciendꝫ ē. ꝙ in titulo poni' g̃dus de quo pono aliqua dicta ¶Primū dictū ē. ꝙ gradus idꝫ eſt ꝙ ag̃ſſ9

¶Dicitur enim a gradior graderis ꝙ hic enim tranſmutatur in mĩta alia ꝙ fiant ſecundꝫ iſtos paſſus ſiue g̃dus itur de uno in aliudꝫ. ita ꝑ iſtos grad9 quodammō mobile graditur vel etiam ipſa forma moue' ab vno gradu in aliū ¶2m dictū eſt ꝙ gradus arguit q̄titatem ¶Ideo nōdū eſt ꝙ triplex eſt q̄titas. ſ. molis ſiue dimenſionalis. ꝛ q̄titas ꝑfectionis que reſpicit eē rei. ꝛ q̄titas virtutis que reſpicit agere ꝛ formam. 2a coincidit cum 3a. qꝛ agere ſequit' eē ¶Tertiū dictū ē. ꝙ iſti g̃dus neceſſario ſunt ponendi in ipſa form̄

¶Hoc ꝓbatur ſic. Impoſſibile ē eādem formā ſimul a diuerſis ſecundꝫ aliā ꝛ aliam rationē ꝑticipari: niſi illa forma ꝯparatur ſe'ū ſimilitate illar̄ rōnū. ſed aliq̄ forma ſpecifica puta albedo participatur a diuerſis ſecūdꝫ aliā ꝛ aliā rōēz vt paꝫ g̃ ꝛc̄ Illas āt rationes dico eē grad9

¶Contra Omne vniuocū ꝑticipatur ꝑ eandꝫ rōēz ¶Rn̄deo verū ē ſpecificū ꝛ gn̄r. nō indiuiduū ꝛ ſpeciale

¶Item Impole ē aliquā formam ſimul pluribz ꝯmunicari niſi ĩ ſe ſit aliqualiter illimitata ſꝫ ꝑ^m de eēntia diuina q̄ una ex ꝑ̄ns in tribz ꝑſonis cōicatur. ſed ōme illimitatū habꝫ rationē q̄titatis generalis. g̃ oīs for̄ que ſimul pluribz cōica' habet g̃dus

¶Item oīs forma que in realitate diſtincta diſtīg' ē realitas diſt'. ſꝫ aliqua albedo realiter diſtinguitur in pluribz indiuiduis albedinis. g̃ ipſa eſt realiter in ſe diuiſibilis ĩ ꝑtes ipſas. ſecundꝫ quas diuiditur ipſas vero gradus ¶4m dictū ē id ꝙ ſit iſte gradus. De quo g̃du po talē diffinitionē. Gradus form' de quo nūc eſt ſermo eſt portio ꝑfectionalis forme ſpecifice extra eā ꝯceptum q̄litatꝫ: ſed ipſam form̄ ſpecificam infra ſuū conceptum includēs cum ea idem eēntialiter incluſus realiter infra conceptum īdiuidui vagi vage ſumpti ꝛ indiuidui ſignati ſignate ſumpti ¶Item ĩ ꝓdicta deſcriptione gradus tanguntur ſex ꝯditiones g̃d9 ſecundꝫ ſex ꝑticulas ibi poſitas ¶Ponitur ibi p°. portio ꝑfectionalis. qꝛ forma ſpecifica eſt eſt in ſe illimitata: habens q̄dem q̄dam totalitatem perfectionalem cuius gradus portio quedam et pars eſt. qꝛ nō includit totā iſtā q̄titatem

¶ Sciendū est tamen. ꝙ for̄ specifica habet ꝑtes ēēntiales. puta materiam ⁊ formā genus ⁊ differentiam habet ⁊̄ partes ꝑfectionales secundū quas cōpetit sibi totalitas siue q̄ꝙtitas ꝑfectionalis. habet eciam ꝑtes materiales cuiusmodi sunt ꝑtes subiectiue: bene ergo gradus dicitur porcio quedā ꝑfectionalis ipsi⁹ forme specifice ¶ Ponitur secundo extra ꝯceptum eius q̄ditatiuū: vbi sciendū ē ꝙ licet forma specifica habeat q̄ꝙdā illimitationē: tamen infra ꝯceptū ei⁹ q̄ditatiuū non habet gradus. sed abstrahit ab istis ⁊ potest itelligi siñ istis ¶ Racio est. ꝗ si eos includeret requireretur. ꝙ vbicunq̄ forma specifica reperitur ibi eēnt oēs isti gradus et sic eēt tanta ꝑfectio in vno indiuiduo q̄ta eēt in omnibus simul qđ ē absurdum ¶ Ponitur tercio. ipsam infra suū conceptum includens. ¶ Rō ē ꝗ in quolibet saluatur racio forme specifice. qđ non eēt nisi includeret ꝯceptum. nec debet videri inconueniēs ꝙ ꝯceptus q̄ditatiu⁹ specificus abstrahit ab huiusmodi gradibus ⁊ non ec̄o cum hoc sit de quolibet inferiori ¶ Ponitur 4°. coincidens cum eo idē ēēntialiter. i. cum forma specifica. ꝗ quando forma specifica contrahitur per aliquē istorū graduū nō ꝯtrahitur ꝑ aliq̄d extra accidentale. qđ nō facit idē ēēntialiter cum ipso sed coincidit in q̄ditatem ¶ Ponitur quinto. Inclusus infra ꝯceptum indiuidui. ista enim ratio includitur infra ꝯceptum indiuidui. ꝗ licet eēntia forme specifice vt sic abstrahit a tali gradu. non tamen vt existens ymo per necessitatem concernit aliquē istorū ⁊ vt sic non potest existere in aliquo indiuiduo. ⁊ per ꝯsequēs iste gradus est de concepto q̄ditatiuo indiuidui.

¶ Ponitur sexto vagi vage et determinati determinate. ꝗ licet ille gradus includitur in conceptu indiuidui. tamen sicut duplex est indiuiduū. s. vagū ⁊ signatum. sic eciā po² de gradu ¶ In titulo questionis po² p⁹ea ⁊̄ magis ⁊ minus. et ꝗ magis ⁊ minus important q̄ꝙdam cōparationē p̄mo p̄mittam distinctionē de ꝯparatione. 2° ondam q̄liter se hn̄t magis ⁊ mi⁹ ad mai⁹ ⁊ mi⁹ ¶ Propter p^m sciendū. ꝙ ꝯpa° q̄dā ē abusiua. vt cū dr̄ lux ē clarior tenebra. q̄dam extensiua. vt cū dr̄ infinitū ē maius finito. quedā ē equiuoca. vt cū dr̄ vox est acutior sapore. q̄dā ē analoga. vt cum dr̄ subā ē ꝑfecti⁹ ens q̄ꝙ acci^s. Ista eī analogia nō aufert totaliter vniuocationē meta^m. q̄dā est vniuoca. vt cum dr̄ vnū ē albi⁹ alio. ⁊ h̄ ē ꝓprie ꝯpa° ꝑ formā vnius speciei. de qua habetur septimo phi⁹ Ex quo patet ꝙ magis ⁊ mi⁹ accipiū^r ꝓprie i for̄ eiusdē spēi ¶ Propter 2^m dico ꝙ magis ⁊ mi⁹ ⁊ mai⁹ ⁊ mi⁹ differūt ⁊ ꝯueniūt. ꝯueniūt eī dupli^r. P° ꝗ vtrobiq̄ ē ꝯpara° quedā. 2° ꝗ vtrobiq̄ ē relatio disq̄parantie q̄ oritur ex disquiparantia ⁊ difformitate terminorum ¶ Sz differūt multipli^r. P° ꝗ magis ⁊ mi⁹ important comparationem p̄cise vnius ad vnū. sed mai⁹ ⁊ mi⁹ n̄ important ꝯparationē p̄cise i se. sz in ꝯparatōe alicui⁹ tercii qđ ꝑticipant. puta alicui⁹ for̄ ¶ 2° ꝗ magis ⁊ mi⁹ sunt aduerbia. iō dicuntur sicut moi. sed maius et minus sunt nomina. i deo non sumuntur modaliter sed sumuntur nominaliter. et significant for̄s ⁊ non significant modos formarum ¶ Tercio. ꝗ magis et minus non dicunt^r de forma participata sed dicitur de ipsis ꝑticipantibz. mai⁹ et min⁹ ec̄o. ¶ Quarto ꝗ magis ⁊ min⁹ sumunt^r penes intentionem et remissionem. sed maius et minus penes extentionem hoc quod magis semper presupponit maius in forma sed non econuerso: sicut patet de quantitate. sic ergo est planus totus titulus questionis ¶ Quantum ad secundum articulum pono aliquas conclusiones ¶ Prima conclusio est ista. quod minoritas et maioritas extensiua subiecti vel forme vel vtriusque non est causa suscipiendi magis et minus. Istud probo sic. quod tunc equus albus esset albior margarita quod est falsum. et qualitates et figure consequentes quantitatem. quanto essent maiores tanto essent magis quod est falsum quia neutrum istorum suscipit magis et minus ¶ 2ª conclusio est ista. quod approximatio et remotio a suo contrario non est causa suscipiendi magis et minus. probatur. quod tunc sequeretur. quod vbi esset vnum contrarium ibi non esset magis et minus. consequens est falsum. ergo et antecedens. falsitas consequentis patet ¶ Tum quod lumen in medio potest esse secundum magis et minus. et tamen in medio nullum est contrarium luminis aliter illuminatio fieret in tempore. tenebra enim solum opponitur priuatiue ipsi lumini ¶ Tum quia quod eandem virtutem possunt diuersi participare non participando aliquid de vicio opposito. puta temperantiam vel humilitatem vel aliquam aliam virtutem. quod enim non participant aliquid de opposito patet nam aliter dampnarentur ¶ Tum etiam quod in statu innocentie magis et minus fuisset gracia in diuersis vbi tamen nullum fuisset contrarium peccatum. hoc patet etiam expresse in beatis in patria ¶ Tum etiam quod hec separantur ab inuicem in predicamento habitus ¶ vbi secundum auctorem sex principiorum nullum est contrarium. et tamen secundum eundem habitus suscipit magis et minus. quod armatior est eques pedite ergo etc. ¶ Preterea ad principale accipiatur albedo mixta fiat confectior et tollatur nigredo tunc sic. Aut illa albedo intenditur per aduentum alicuius positiui vel per remotionem nigredinis tantum. si primum habetur propositum. si secundum. contra quod nullius effectus positiui potest esse aliqua causa priuatiua. sed intendi est effectus positiuus patet. remotio autem nigredinis est causa priuatiua. ergo ista remotio non potest esse causa illius intentionis ¶ Confirmatur quod motus denominatur a termino ad quem ex 5° physicorum. sed intentio albedinis est dealbatio ex eodem quinto: ergo terminus est aliqua dealbatio: et per consequens non est remotio vel separatio nigredinis ¶ Ex hoc concluditur correlarie. quod opinio dicentium talem esse causam est falsa ¶ Tercia conclusio est ista. Accessus et recessus ad impositionem nominis non est causa suscipiendi magis et minus ¶ Hanc probo. quod si sic. ergo vbi est album albedinis ibi esset albissimum albedinis. consequens est falsum. quod tunc album remississimum non esset album. consequentia patet. quod cui non competit signatum nominis ipsi non competit significatum. album imponitur ad significandum albedinem in vltimo gradu. non erit ergo album nisi erit albissimum in vltimo gradu

¶ Ex hoc concluditur correlarie. quod opinio sex principiatoris que hoc dicit est falsa nisi forte exponatur et excusetur. quod impositio nominis imponitur ad puritatem forme. sed hoc est idem quod prius quod sic nihil est album nisi purum

¶ 4ª conclusio est ista. Forma accidentalis non suscipit magis et minus secundum dispositionem in subiecto vel secundum esse in subiecto remanente eius essentia immutata. hanc ergo ostendo sic. quod illud esse vel dispositio vel est idem esse cum esse forme vel non. Si sic habetur propositum. quod cum ista diſpoſitio ſit maior vel minor ꝗ̊ et ēē forme cui ponitur ēē idꝫ. ſi nō eſt idꝫ quero de illo vtrꝫ ſecundꝫ ſuam ēntiam ſuſcipiat magis et minus: vel non. Si ſic habetur ꝓpoſitum. ſi non ꝗ̊ eſt proceſſus in infinitum

¶ Preterea habito termino ſecundꝫ racionem qua terminus eſt ceſſat motus. quia habitibus p̄ſentibꝫ ceſſat motus ⁊ generatio p̄mo de generatione

¶ Sed per te in p̄ncipio calefactionis habetur caliditas ſecundꝫ racionem qua eſt terminus calefactionis ꝗ̊ in p̄ncipio ceſſabit iſte motus qꝺ ē impoſſibile. Minor ꝓbatur. quia omne qꝺ mouetur aliq̄ꝺ habet de termino a q̊ ⁊ aliq̄ꝺ de termino ad quē ex ſexto huꝰ. ꝗ̊ in p̄ncipio calefactionis in iſto calefactibili eſt aliq̄ꝺ de ēētia caloris. ſi ꝗ̊ ēē caloris non ſuſcipit magis ⁊ minꝰ in p̄ncipio erit calor perfectus ſecundꝫ quē modꝫ eſt terminꝰ motus ꝗ̊ ⁊c. ¶ Ex hoc ꝯcluditur correlarie. ꝙ opinio ponens cauſam datam ipſiꝰ eſt minus falſa ¶ Qᵗᵃ ꝯcluſio eſt iſta ¶ Radicatio forme in materia non eſt cauſa ſuſcipiendi m̄agis ⁊ miꝰ ¶ Hāc ꝯcluſionem oſtendo ſic. quia illa radicatio eſt diſtīcta a forma radicata vel non. Si non habetur ꝓpoſitum. quia cum iſta radicatio ſit maior ⁊ minor ꝗ̊ forma. ſi ē aliq̄ꝺ diſtīctū. vel eſt forma abſoluta vel reſpectiua. ſi abſoluta habetur ꝓpoſitum. ſi reſpectiua ſimiliter quia magis ⁊ minꝰ in forma reſpectiua oritur ex magis ⁊ miꝰ in abſoluta.

¶ Preterea ſi ſic. vbi forma ē magis radicata ſubiectū erit magis tale. ꝯn̄s eſt falſum: ſicut apparet manifeſte. quia ſecundꝫ medicos febris ethica eſt magis radicata ꝙ̄ terciana. ⁊ tamen terciana eſt intenſior. ⁊ ideo tercianus eſt magis febricitans

Similiter verecundus eſt aliquando rubicundior. ⁊ tamen rubedo in eo eſt miꝰ radicata ꝙ̄ in alio q̄ nō ē ita rubicundus puta in illo q̄ eſt ſanguinee nature ¶ Sexta ꝯcluſio ē iſta. Subm forme non eſt cauſa formal. ſuſcipiendi magis ⁊ miꝰ. hec apparet quia ſubiectū dicitur tale ꝓpter formā talem inherentem ⁊ non econuerſo. ꝗ̊ dicetur magis tale ꝓpter maioritatē forme ⁊ non ecoꝰ ¶ Ex hoc ꝯcluditur correlarie ꝙ nichil intrinſecum forme eſt p̄ciſa ⁊ formalis cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ miꝰ ¶ Septima ꝯcluſio eſt iſta. ꝙ preciſa cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ minꝰ eſt latitudo graduū in forma ſpecifica. ſiue cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ minꝰ eſt illimitatio forme qꝺ idꝫ eſt que participat. ꝓbatio huꝰ ¶ Tū ex improbatione oīm p̄cedentiū: non videtur cur vna reſtat niſi iſta. ¶ Tū quia impoſſibile eſt formam participatam ſecundū magis ⁊ minus niſi aliqualiter limitata ſit participata quia oppoſitum p̄dicati infert oppoſitū ſubiecti. dato ꝗ̊ ꝙ non ſit illimitata quomodo participatur ꝑ aliū ⁊ aliū gradꝫ. Vnde per ſimpliciū in p̄dicamentis capitulo de qualitate: in varietatis multis opinionibꝫ de cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ minus ⁊ improbat p̄fert ⁊ emendat opinionē archite dicens. ſic. mirabiliter archita breui ſermone cauſam eius qꝺ ē magis ⁊ minus inſinuat dicens. qualitas enim. quia infinitatem quandꝫ participat ideo ſecundꝫ racionem eius habet ꝙ ſuſcipiat magis ⁊ minus non equaliter participantibus ¶ Quantum ad terciū articulum vbi erat videndꝫ. vtrum tales gradus ſint in ēētia ipſiꝰ forme: ſecundꝫ quos gradus ſuā ēntiam augetur ¶ Eſt ꝗ̊ vna opinio que quidꝫ eſt multum racionabilis ꝛ ꝯmunis ꝑmittēs iſtam diffinitionē ꝙ eēntia habꝫ duplices ꝑtes. quaſdam materiales ſiue accn̄tales que ſūt extra eēntiam ſpecificam forme. ꝛ quantum ad iſtas eēntia ſuſcipit magis ꝛ minus: habet ꝛ ꝑtes formales ꝛ quiditatiuas que cadunt in diffinitionē. ꝛ quantū ad iſtas eēntia nō ſuſcipit magis ꝛ minus ꝙ id ſine quo res poteſt eē ꝛ nō eſſe non eſt de racionē eius quiditatiua. ſed forma que ſuſcipit magis ꝛ minus poteſt eē ſine gradu intenſo. ergo ille nō eſt de racione quiditatiua eius. ergo rō diffinitiua rei non ſuſcipit magis ꝛ minus ¶ Cōfirmatur ꝑ phm̄ 8° methaphysice vbi dicit. ꝙ diffinitiones rerum ſunt ſicut numeri. numerus autem non ſuſcipit magis ꝛ minus ergo nec rō diffinitiua rei ſuſcipit magis ꝛ minus. Commentator dicit. ꝙ ꝓpter hoc tales gradus dicūtur ꝑtinere ad eēntiam vel ſunt intra eēntiam. eo ꝙ non ſunt realiter additi nature iſtius generis ſol ad aliud genus ꝑtinentes: ideo nō faciunt vnū aggregatiuū cum forma. nō autem dicunt eēntiam: ſic ꝙ ꝑtineant ad quidditatem: licet iſta ſint bene dicta ſaltē quantum ad aliqua. tamē quantum ad hoc non video magnam neceſſitatē. ſcilicet vel ꝙ diffinitū ſuſcipit magis ꝛ minus: quin diffinitio ꝛ eius ꝑtes ſuſcipiant magis ꝛ minus ¶ Ideo dico aliter. ꝙ forma que intenditur ſuſcipit intenſionem: quantum ad eē ꝛ quantum ad eēntiam ſecundum quaſdam partes eius incluſas ſiue formales ſiue quiditatiuas ſiue quaſcunqꝫ. hoc ꝓbatur tripliciter. Primo ex habitudine diffinitionis adequate ad naturā rei que eſt nec plus nec magis nec minus. ꝙ ſi minus tunc eēt diminuta. ſi plus vel magis tunc eēt ſuꝑflua. ſed albedo eſt quedam forma diffinibilis ſuſcipit magis ꝛ minus. ergo diffinitio albedinis ſuſcipit magis ꝛ minus. ꝓbatur aſſumptū. ꝙ quando aliquid albū intenditur. ſolum illud non eſt intencius ꝙ albū ſed eſt intenſius album ꝙ eſt albius Quod autem eſt albius: habet plus de albedine ꝛ de ꝑfectione albedinis ꝙ non eſt albius niſi ꝙ habet plus de albedine. ergo albedo diffinibilis ſuſcipit magis ꝛ minus ¶ Item cuiuſcunqꝫ diffinicionis diffinientia ſuſcipiunt magis ꝛ minus ꝛ ipſa diffinitio conſtituta ſuſcipit magis ꝛ minus. ſed diffinientia albedinē ſuſcipiunt magis ꝛ minus. ergo eius diffinicio ſuſcipit magis ꝛ minus. Minor patet. ꝙ color qui eſt eius genus ſuſcipit magis ꝛ minus. ꝙ ſicut aliquid eſt albius aliquo: ita aliquid eſt magis coloratum aliquo. illud autē quod eſt magis coloratum aliquo plus habet de colore. ergo color qui eſt genus albedinis ſuſcipit magis et minus.

¶ Eodem modo poteſt dici de differentia. ꝛ ꝙ non videtur magis de vno quam de alio. inde eſt ꝙ diſgregatiuum ſuſcipit magis ꝛ minus: ſicut ipſa albedo ſuſcipit magis ꝛ minus. Conde quanto aliquid viſibile eſt albius. tanto magis eſt diſgregatiuū ¶ Item aliter ex habitudine ſuppoſita. ſicut ſe habet generatio forme indiuidualis ad generationem ſpeciei. ſic pariformiter ſe habet intenſio indiuidui ad intentionem ſpeciei. ſed generatio per ſe aliquo indiuiduo generatur ex conſequenti quodlibet ſuperius. vt generato ipſo ſorte generantur homo ꝛ animal. ita ergo extenſo aliquo indiuiduo intenditur ex conſequenti quodlibet ſuperius incluſum ī ipſo. Illud autem quod indicatur ꝑ diffinitionem incluſam eſſentialiter in aliquo indiuiduo: eſt ſuperius ergo illud intenditur. ergo diffinitio habet quādꝫ habitudinem siue latitudīēꝫ in suo ordine. sicut diffinibile. Unde sicut vna albedo est intentior alia. ita color ꝯgregatiuꝰ suscicipit magis et minꝰ in suis inferioribus. dico ḡ ꝙ sicut forma specifica suscipit magis ⁊ minꝰ in indiuiduis sed nō separata ab eis. sic diffiō speī suscipit magis ⁊ minꝰ in suis inferioribus licet non separata ab eis

¶ Ad raciones alterꝰ opinionis respondeo. Pro cuius euidentia est pᵒ sciendꝫ. ꝙ aliqͥ ēē de racione speciei potest ēē dupliciter. pmo sicut illud in quo saluatur racio speciei siue rei ¶ Alio modo sine quo non potest esse racio rei. ¶ Dico ḡ ꝙ in hijs que suscipiunt magis et minus: diffiᵒ īdicat indicat illꝫ qꝫ est de racioē rei utᵒ ꝙ modo ⁊ idꝫ sine quo nͣ pōt ēē raᵒ rei. ⁊ causa est ꝙ talis ēēntia ē īdiuisibilis ⁊ ꝑ ꝯñs eiꝰ diffiᵒ habet correspondere diffinito. ⁊ ita nō suscipᵗ magis ⁊ minus sicut nec diffinitū: cum est racio indicans ēē rei. Per hᵒ patet ad formā argumenti cum dicitur. Illꝫ sine quᵒ res ēē nō potest ¶ Dico ꝙ verum est ꝙ non ē de racione rei: sic ꝙ sine ipso non potest esse racio: bene tamen ē de racione rei tanꝗ illꝫ in quo saluatur vel qꝫ saluatur vel reperitur in racione rei

¶ Ad aliꝫ de numero dico. ꝙ phus bene comparat ꝗᵒ methaphisice diffinitiones siue ꝗditates numeris ꝗtum ad hoc. ꝙ sicut in numero quelibet vnitas addita variat speciem ⁊ diffinitionē. sic quelibet entitas tal vel existentia variat diffinitionem rei ꝗtum ad suscipere magis ⁊ minꝰ vt ꝯpat oēs diffinitiones numeris. sed ꝗtum ad hoc possunt comparari diffinitiones substantiarum ꝙ non suscipiunt magis ⁊ minꝰ. Unde postea subdit ꝙ diffinitiones nō suscipiunt magis ⁊ minꝰ nisi tantū cū materia ¶ Concedo ḡ. ꝙ albedo vt separata a materia hoc est a suis indiuiduis nec ipsa nec sua diffiniᵒ intenditur vel remittitur. In mᵃ tamen hoc est in suis indiuiduis puta ī hac albedine. ⁊ ipsa ⁊ sua diffiniᵒ suscipit intentionem ⁊ remissionē ¶ Et si dicatur. ꝙ forma est in simplici ⁊ inuariabili ēēntia ꝯsistens ¶ Dico ꝯcedendo ꝙ est indiuisibilis subiectiue vt ille ītendit ibi loqui volēs dare differentiam īter materiam et formam: ī hoc ꝙ materia est variabilis subiectiue ab vna forma ī aliam formam ꝯtrariam. forma autem si est īuariabilis ¶ Dico ḡ ꝙ forma suscipit magis ⁊ minus ī ēēntia sua ⁊ habet hꝰmodi gradus non ī ēēnᵃ: secundꝫ quos suscipit magis ⁊ minꝰ sic ītelligendo ꝙ vna est magis albedo alia. ⁊ ꝙ vnꝰ homo magis vel minꝰ ꝑticipat de albedīe ꝗ aliꝰ. Similiter dico de diffinitione ipsiꝰ albedinis ¶ Intelligendo tamen ꝙ ꝑmagin or. ꝙ tales gradus sint de essentia forme licet sint idem essentialiter cū ipsa. sic intelligendo ꝙ non sunt aliꝗ extransecum ipsi nature. Unꝫ nec ꝓpter hoc istis gradibus erit racio inseparabilis. Nam licet īter ī,eriꝰ ⁊ superius sit ydemptitas ēēntialis: tamen ipsum superiꝰ potest esse sine hoc īferiori. similiter partes possunt esse sine suo toto. Unde sicut totum non est idem ēēntialit partibus. sic ītelligendo ꝙ totum est de ꝗditate partium licet econuerso ¶ Sic pariformiter gradus non sunt idem essentialiter ipsi nature. sic ītelligendo. ꝙ ipsi gradus sint de ēēntia nature: licet bene econuerso. accidunt enim sibi sicut īdiuidua accidunt speciei.

¶ Hoc ꝙ̃ p̃miſſo patet ad formam queſtionis ponēdo ꝓpoꝫ vnā. ¶ Propoſicio ē iſta. ꝙ intencio forme ſit ꝑ gradus. ꝓbatur. Nam omnis form̄ que augmentatur: habet ptes cū ad indiuiſibile non ſit mot⁹ ſcḋo hui⁹. Et ītē ꝙ diuiſibilitas ꝑ ſe ꝗ̄titati ꝯgruit que eſt terminus augmenti h⁹modi ptes voco gradus ¶ Itē ꝓceſſus a minus pfecto ad magis perfectum non poteſt intelligi ſine gradibus. ꝓbatur. ꝙ acceſſus non ſit niſi ꝑ gradus. ſicut patet eciam in natura. ꝙ ſi aſcendimus ꝑ gradus vel ꝗ̄datim ſit. ſed forma quādo intendi² aſcendit ⁊ ꝓcedit a minus pfecto ad magis perfectum ꝙ̊ ⁊c. ¶ Contra ꝙ cum quilibet iſtoꝝ graduū ſit ꝗ̄titas illa diō non vadit in infinitum ſicut ⁊ in ſenſibilibus formis que īntenduntur ꝑ motum ¶ Sed hic eſt difficultas. ſi iſti gradus ſint realit̄ diſtincti. ꝙ quidā dicunt. ꝙ nō ſūt actu diſtincti. ſed reduunt in vnā actualitatem realem communē ⁊ fundantem indiuiſionem ⁊ indiſtinctionem realem ¶ Contra. Quādo aliqua ſic ſe habent ꝙ vnū non ꝓduci² actualiter alio ꝓducto. ⁊ vnū non poteſt corrumpi alio non corrupto: illa ſunt realiter et actualiter diſtincta. Patet iſti gradus ſunt h⁹modi in intentione ⁊ remiſſione ꝙ̊ ⁊ cetera. ¶ Ideo dico aliter: ꝙ iſti grad⁹ ſūt realiter ⁊ actualiter diſtincti.

¶ Sed contra. ꝙ in ꝯtinuo non ſūt ꝑtes in actu ſed in potentia. ꝙ̊ non poſſūt actu diſtingui ¶ Tum ēt ꝙ tunc eſſent infinita acta cum ſint in ꝯtinuo infinite partes: ſicut in forma habēt eē infiniti gradus. aliter nec ad ipſam nec ſecundū poteſt eē motus.

¶ Tum eciam ꝙ cum ꝗlibet grad⁹ ſit forma tot eēnt forme ibidē ꝗt grad⁹

¶ Tum eciam ꝙ iſti gradus ſeparati ab inuicem diſtinguuntur numero ꝙ̊ cum minus diſtinguuntur ꝯiuncta ꝗ̄ illa q̄ ſeparata ⁊ nulla diſtinctio ſit minoꝛ ꝗ̄ numeralis: ſequit̄ ꝙ iſti gradus vt ꝯiuncti nullatenus diſtinguuntur ¶ Reſpōdeo ad pm̄ ⁊ dico. ꝙ licet in ꝯtinuo ponantur infinite ptes diuiſionis ⁊ ſeparatiōis in potentia. ſunt tamē plures actu diſtincte ⁊ ꝓducte. ſic dico de gradibus ¶ Ad 2am ꝓbationē dico. ꝙ licet plura actu diuiſa ſint ſimplicit̄ plura. tn̄ in actu plura ⁊ indiuiſa. tū ēt abſtrahentia a diuiſione ſīt plura ſecundū ꝗ̄. ponere autem infinitū ſecundū ꝗ̄ non eſt impoſſibile ¶ Ad tercium dico ꝙ plures gradus nō ſūt plures ꝯtinuitates ſimpliciter niſi ſint in actu diuiſe. vnde eſt una ꝯtinuitas totalis ſed multe ꝑtiales ¶ Ad quartum dico. ꝙ in diuiſione nūali ſunt plures gradus. vnde intelligendū eſt. ꝙ illi gradus habent ī forma q̄druplicem vnitatem Prima eſt vnitas indiuiſionis. licz ei ſūt diſtincti nō tn̄ diuiſi. 2a eſt cōpoſitionis ꝙ omnis forma ꝯponitur ex ſuis gradibus ſicut omne ꝯtinuū ex ſuis ptibus. licet non ſit talis ꝯpoſitio qualis eſt entis in actu ⁊ entis in potentia. 3a eſt vnitas ꝯtinuitatis: licz ei n̄ habeat ꝯtinuitatem extenſiuā taliū enim extrema ſunt vnū. ⁊ h̄ nō eſt talis ꝯtinuitas. eſt tamen vnitas intentionis. 4a eſt vnitas omogeneitatis. ꝙ quilibet gradus eſt eiuſdem nature ¶ Sed hic ſunt dubia Primū eſt. quales ſunt h⁹modi gradus. Pro quo ſciendū ē. ꝙ grad⁹ quidam ſunt eentiaꝝ. ⁊ iſti ſunt illi ſecundū quos quelibet eentia eſt limitata ad certum ge⁹ ⁊ ad certam differentiam. et ex hiis gdibꝫ ꝯſtitui² ctio remittens. alij sunt gdꝰ forme ꝛ illi si accipiantur formaꝝ specificarū. sic non differunt a pmis sed si accipiantur formaꝝ eodem modo ꝗ ponimus gradꝫ in formis: vnū cōmunissimū: aliū magis cōem ꝛ sic vsqꝫ ad specificam: sic distinguūtur a pmis. pbaͭ ꝙ impossibile ē duos gradus ēēntiarum duaꝝ reperiri in eadꝫ ēēntia. patet ꝙ tunc eēt ꝯtradictio si illi ꝛ isti possunt eē in eodꝫ gᵒ ꝛ ē. 3º sunt alij gradus vltimi pfectionū ꝯtentarū. ꝛ isto modo est intentio mea h̄ de gradibus ¶ Ex quo ꝯcludo correlarie. ꝙ diuersitas istoꝝ graduum nō non diuersificat speciem. ꝙ sunt eiꝰdem rationis forme specifice ¶ 2ª ꝯclusio est ꝙ forma specifica est indiuisibilis ꝯ̄ptum ad gradꝫ specificum ꝛ diuisibilis ꝯ̄ptū ad gradꝫ pfectionalem. ꝙ forma specifica potest intendi ꝛ remitti ¶ 3ª ꝯº est ꝙ in quolibꝫ mutato eē est alter ꝛ alter gradus. ¶ 4ª ꝯº est. ꝙ ratio formalis naͤ in illo gradu reperta: non adquiritͣ de nouo. ꝙ eadꝫ ꝗditas ꝓfuit totaliter in gradibus pcedentibus cum sit eiusdꝫ rationis formalis ¶ 2ᵐ dubiū est a quo sunt isti gradus ¶ Dico ꝙ sunt ēēntialiter ab ēēntia forme non absolute. sed vt ab aliquo efficiente remittente ꝛ intendente ipsam formam. et finaliter autem sunt ꝓp hoc ꝙ tota perfectio nature specifice non potest ꝯseruari in uno gradu. ideo in pluribus vt secundꝫ aliūm ꝛ aliū gdᵐ eiꝰ pfectio possit ꝑpetuari. ꝛ sic finitur tertiꝰ articulus ¶ Circum ad quartū articulum est pmum dubiū. vtrꝫ in intentione forme gradus pcedentes corrumpantur in aduentu subsequentis ¶ Pro quo sciendū. ꝙ opinio est gerardi cum aliqͥbꝰ de albo albius: ꝛ de albo magis album tota forma pcedens corrumpitͣ ꝛ nouū indiuiduū generatur ¶ Hec opinio sic pbatur. termini motus sūt incōpossibiles hᵒ hꝰ. sed gradus forme pcedens ꝛ subsequens sunt termini motus vel saltem rationes formales terminandi. ergo gradus pceͤ est incōpossibilis sequenti. ergo ꝛc. Minor pbatur dupliciter ¶ Tū ꝙ termini sunt positiui. ꝙ motus est de subō in subm. dico autem subm affirmatiōe mōstratum. sed nichil est positiuū in termino a quo nisi gradus pcedens ꝗ̄ ꝙ priuatio termini ad quem non ē aliqͥd positiuū. ergo gradus pcedens ē p se terminꝰ a quo ¶ Tum ꝛ ꝙ ille terminus a quo est positiꝰ aut tantum priuatiꝰ. si positiuū habetur ꝓpositū. ꝙ ꝙ nichil ē p se positiuū in termino a quo nisi gradꝰ pcedens. si autem terminus a quo sit priuatiꝰ ꝛ priuatio in subiecto apto nato equipollet negatiōi opposite affirmationi ꝯtradictorie ergo augmentum forme erit a nō subō in subiectū. ꝛ ita erit mutatio indiuisibilis ꝛ motus. pbatur ꝙ priuaᵒ ꝛ habitus opponūtur circa subm aptum natum. sicut affirmaᵒ ꝛ negaᵒ. sed inter affirmationem ꝛ negationem non est dare mediū. sed inter terminos per se non hn̄tes mediū nō est dare motum. ꝙ motus non diuiditͣ nisi secundꝫ diuisionē medij mediantis inter terminos ergo ꝛc. ¶ Propter hᵒ generatio non est motus ꝙ est a nō eē in eē ¶ Tū ꝙ priuatio que ē pnaᵐ nature habet fundari sup aliquā formam positiuā incōpossibilem termino ad quē. patet. ꝙ pncipiū p accidens reducitur ad pncipiū per se. priuaᵒ autem est pncipiū p accidens primo huiꝰ ꝛ forma pncipiū p se. sed in tali termino a quo augmenti non inuenitͣ aliqdꝫ positiuū super quo fundetur p ratio termini ad quem niſi gradus ꝑexiſtens. g° gradus preexiſtens ē incōpoſſibilis gradui ſubſequēti

¶ Cōfirmatur qꝛ termini motus localis ſunt poſitiui: eſt enim ab vno ſitu ī aliud. g° ꝑ ꝯ̃s termini motus intenſiui erunt poſitiui. ſed iſti termini ſunt ipſi gradus vt ꝓbatum ē g° ꝛc̄

¶ Itē ¶ Illud qḋ augetur ſecundū ſe totū ꝛ ſecundū q̄libet eius partem augetur. qꝛ q̄libet pars aucti eſt aucta p° de gñatione. ſi g° in augmentatō q̄litas preexiſtens ꝑmanet cum q̄litate ſuccedenti: ꝛ q̄litas ꝑexiſtens augetur ꝑ q̄litatē ſubſequentem. g° due q̄litates differentes numero ſimul erunt in eodē loco ꝑ ſe. ꝛ ita duo corpora in eodē loco ꝑ ſe eēnt ſimul qḋ eſt impoſſibile

¶ Item forma ꝑexiſtens ꝛ forma ſubſequens ſunt eiuſdem ſpeciei. g° ſi q̄litas ꝑcedens maneat cum ſequenti ꝛ ſit in eadē parte ſubiecti. qꝛ forma intenſa ꝛ remiſſa non dn̄t ſuciecto. g° plura accidenᵃ abſoluta eiuſdē ſpēi ſolo numero dn̄tia: erunt ſimul in eodē ſubō quod eſt impoſſibile. g° ſequitur ꝙ forma ꝑcedens corrumpitꝰ

¶ Item ſi gradus ꝑcedens remaneret: forma mutaretur a gradu in gradū. ꝛ ꝑ ꝯ̃s forma eēt ſubm tranſmutatiōis qḋ eſt falſum g° ꝛc̄

¶ Sed ꝯ iſtā opinionē arguitur ꝛ pono iſtā ꝓpōēz ꝯdictoriā illi. ꝙ in motu intenſiuo gdꝰ ꝑcedens non corrumpitur in aduētu ſequētis. ſimiliter in augmento q̄litatis q̄litas ꝑexiſtens nō corrumpitur. Hanc ꝯ°nē ꝓbo ſic

¶ Illa que ſunt ꝯpoſſibilia in eēndo: non ſe excludunt ab inuicem. ſed forma itenſa ꝛ remiſſa ſunt ꝯpoſſibiles in eēndo g° ꝛc̄. Minor patet. Illa que nō differunt ab inuicem: niſi ſecundū poſitiuū gradū ꝯpatiuū ꝛ ſuplatiuū: ſunt ꝯpoſſibilia. qꝛ ſuplatiuū nō excludit ꝯpatiuū: nec ꝯparatiuū poſitiuū. qꝛ albiſſimū includit albius: ꝛ albius albū g° ꝛc̄

¶ Preterea corrupto omnibus naturalibꝫ accn̄tibꝫ ſubi corrumpitur ſubm. qꝛ corruptō accidentiū naturaliū eſt vltima neceſſitas ad corruptionē ſubiecti. ſed q̄litas eſt accidens naturale ſubē naturalis qua corrupta corrumpūtur oīa alia accidentia naturalia. g° ſi in augmento tota q̄litas ꝑexn̄s corrumpitur ſequitur ꝙ corrumpitur ſubm q̄litatē ſed ſubm q̄litatis eſt ſubiectū augmenti ꝛ ſic non erit augmentum nec diminutio

¶ Cōfirmatur qꝛ agēs naturale non poteſt expoliare q̄litatē ab omni ſubiecto: qꝛ non poteſt facere ꝙ accidens tranſeat a ſubō in ſbiectū. Si g° in augmento q̄litas ꝑexiſtens corrumpitur in aduentu q̄litatis ſequētis. ꝛ q̄litas ex qua fit augmentum non tranſit de priori ſbō in ſubm: g° q̄litas ſequēs tranſit cū ſuo ſubō in illḋ qḋ debet augeri. ꝛ etiā tranſit q̄litas ꝑcedens cum ſuo ſubiecto ſubm ad corruptiōez. ꝛ idē qḋ ſequitur in termino augmenti erit aliud indiuiduū numero ꝛ ſic nō erit augmentū

¶ Cōfirmatur 2° qꝛ corrupto ſubiecto corrumpuntur oīa eiꝰ accidentia. ſi g° in augmento q̄litas ꝑcedens corrꝰ. cum ipſa ſit ſubꝫ aliorꝝ accn̄tiū ſaltem pluriū. ſequitꝰ ꝙ oīa alia eiꝰ acciᵃ corrumpantur. quod eſt manifeſte impoſſibile cū augmentabile poſt augmētum remanet albū. ꝛ nō habeat a quo poſtea gñetur albedo nec ē ſuppoſita g° ꝛc̄.

¶ Preterea ex quo fit augmentū nō oꝫ ꝙ fit ſemper maius eo quod augetur ex aliquo minori poteſt aliqḋ augeri ꝛ minori q̄nto nō poteſt aliqḋ gñari maius q̄ntum. Si g° in aduentu q̄litate adueniente corrumpitur p̄existens. sequitur ꝙ augmentabile fit solum tantum q̄ntum est q̄litas adueniens ¶ Preterea. quando calidū remittit frigidū. si totum frigidū corrumpatur ꝛ succedit sibi frigidū remissum. quero a quo causatur illud frigidū in eius remissione. nō causatur a calido quia tūc ꝯtrariū non causatur ab alio. ergo non est tantū de nouo sed p̄us existebat ante remissionē. ergo similiter in intentione illud quod p̄us existebat non corrumpitur sed manet.

¶ Preterea suppono ꝙ voluntas ꝑ actum ꝓprium debeat remittere actū intellectus. potest m̄ voluntas i pare ꝙ non intelligat ita intense. ¶ Tunc sic. Ista volutio remittens necessario p̄supponit aliquē actum intellectus non sequentem qui est ꝑ se nouus quia ille posterior est ꝯsequēs p̄cedentem ꝛ sic p̄cedens non corrūpitur ¶ Item sequeretur ꝙ in rarefactione specierū in eukaristia ꝛ ꝯsectione quā necessario sequitur q̄ntitas maior vel minor precedens q̄ntitas corrumperetur quod est impossibile ꝛ contra fidem. quia accidentia que erant in pane et vino remanent consecratione facta ¶ Ad rōes alterius opinionis respondeo ¶ Ad p̄mū sic De impossibilitate terminorū pono aliquas distinctiōes ¶ Prima distinctio est ista. ꝙ duplex est motus scilicet adquisitiuus ꝛ deperditiuus. exemplū p̄mi vt cum ex non albo fit albū. ꝛ istorum motuū termini opposito modo se habent. quia i motu adquisitiuo terminus a quo est p̄uatio ꝛ terminus ad quem est positiuus. sed i motu deperditiuo ē totū oppositū ¶ 2ª distinctio est ista ꝙ termini motus sunt duplices. quidam per se ꝛ quidam ꝑ accidens. termini ꝑ se sunt p̄uatio ꝛ habitus ꝛ hij sunt termini p̄mi: ꝑ accidens ꝗ ambo termini sunt positiui termini ꝛ sunt termini ꝯcomitantes ¶ 3ª distinctio ē ista ꝙ motus alterationis est duplex. aliquando enim ꝑ motum alteratiuum adquiritur aliquid nullo modo p̄us habitū puta si aliquis simpliciter nō albus fiat albus. alio modo adquiritur aliquid aliquo modo p̄us habitū. vt cum intenso fit remissum ¶ 4ª distinctio est ista ad ꝓpositum. ꝛ est de impossibilitate ¶ Ista enim potest intelligi dupliciter. p̄mo ꝙ sit ex hoc. ꝙ iste terminus nō ē terminus ille ¶ Alio modo ꝙ intelligatur ista impossibilitas ꝑ eo ꝙ vterque terminus ex possibili non potest ꝯcurrere in eodem. exemplum in ꝓposito de motu intensiuo q̄ntum ad gradū precedentē ꝛ sequentem hic vterque saluatur p̄ma impossibilitas. saluatur enim secunda ꝙ q̄nto vterque gradus in actu existens ꝛ distinctus non est aliquid. sed talis impossibilitas nō est secundum aliquid absolutum positiuū. sed per abnegationem cuiusdam precisionis. hij enim gradus non distinguūtur nisi penes esse actu distinctū ꝛ non eē actu distinctum. Esse actu distinctū dicit precisionem q̄ndam. vt puta ꝙ non est pars alicuius. Nō eē actu distinctū dicit negationē precisionis puta ꝙ ē pars alicuius: adueniente enim secundo gradu p̄mus fit pars illius. ꝛ tollitur ab eo precisio. non ita secundo modo est impossibilitas: nisi sumendo positiuū sub p̄uatione sub sequentis

¶ Ad rationē ergo secundum istā viā dici potest. ꝙ quando dicit ꝙ termini motus sunt impossibiles. Dico ꝙ verum est de terminis p̄mis qui sunt habitus et p̄uatio. non autem de terminis ꝯcomitantibus saltem in quibusdam motibus. vt dicitur. ꝙ illi gradus dicunt impossibilitatem vt precisi sunt

¶ Aliter dicit franciscus de marchia ꝯcedendo maiorē ꝙ termini motus sunt inꝯpossibiles. ¶ Ad minorē cum dicitur. ꝙ termin9 a quo ē gradus p̄existens. quidā dicunt vt dicat. ꝙ terminus ꝑ se a quo augmenti ē priuatio ¶ Sed contra hoc arguitur. quia agens naturale non inueniens in subō formam positiuā ꝯtrariam. sed solum p̊uationem nudam: inducit formā debitam in instanti. sicut patet de lumine quod non inuenit in aere nisi solam p̊uationē. ⁊ ita ꝑ ꝯñs sequitur ꝙ ista intensio sit mutatio instantanea ¶ Ideo dicit aliter. ꝙ termin9 augmenti siue secundū quantitatem molis siue secundū ꝑfectionē nō est p̊uatio nuda nec est grad9 qn̄titatis p̄existens: sed est p̊uatio fundata ī aliq̄ forma inꝯpossibili termino ad quē. q̄ autem sit illa forma dico ꝙ in ꝗtitate molis qd augetur naturaliter augetur ex aliq̄ ꝗto naturali qd paulatim corrumpitur ⁊ in ei9 materia in qua ꝗtitas cum suba subiectatur generatur forma animalis. ⁊ iste termin9 a quo positiu9 augmenti super quo fundatur p̊uatio termini ad quem est forma p̄existens qn̄titatis p̊oris ex q̄ fit augmentum q̄ est inꝯpossibilis forme augmentate. ⁊ isto modo fit augmentum: vt sicut cū a bo augetur animal: corrumpi² forā cibi cum ei9 qn̄titate. quia manente sub ꝓpa ꝗtitate nunq̄ augetur animal. similiter de qualitate ꝯtinuali quādo similiter intenditur per motum habz formam ꝯtrariam positiuā sicut albedinem ⁊ nigredinē ⁊ alios colores intermedios: ⁊ tunc p̊mo termin9 ad quem fundatur sup formam positiuā inꝯpossibilem ¶ Si vero sit aliq̄ qualitas suscipiens magis ⁊ min9 ⁊ non habens ꝯtrariū positiuū: sicut est lux ⁊ talis forma introducitur in subiecto non successiue ꝑ motum sed in instanti nisi ꝑ accñs inquantum agēs magis approximatur subō ⁊ min9 ꝑ motum localem. et secundū maiorē et minorē approximationem introducit eam sub gradu intentiori ⁊ remissiori. sicut patet de sole: quia ꝗto magis appropinquat nostro emisperio. tanto magis illuminat: ⁊ ita omnis q̄les non habens ꝯtrariū: si agens approxima² passo introducitur in instanti. ꝙ aūt introducitur successiue hoc ē ꝑ accñs ꝓpter motum alteri9 maioris grauitatis. ⁊ sic omnis forma que auget² eo modo quo augetur habet terminū a quo positiuū inꝯpossibilem sup quā fundatur ei9 p̊uatio. Per quod patet ad ꝓbationē p̊mam. ꝙ termi9 a quo augmenti non est p̊uatio nuda. sed p̊uatio fundata ī aliquo positiō diuisibi. ideo nō sequitur ꝙ augmentaº sit mutatio ¶ Per hoc ad secundam ꝓbationem. cum dicebatur ꝙ p̊uaº ⁊ habitus non habent mediū ¶ Ad hoc dico ꝙ habitus ⁊ p̊uatio sunt immediata opposita. sicut affirmaº ⁊ neº circa subm. sed p̊uatio fundata in forma ꝯtraria ratione forme ꝯtrarie est diuisibilis. ⁊ ideo motus attenditur ibi ꝑ se secundū diuisibilitatē forme et non p̊uationis nisi ꝑ accidens

¶ Ad 3ᵐ p̊uatio naturalis fundatur super formam aliquo mº. sed iª n̄ ē gradus forme p̄existens sed ē aliq̄ forma opposita vt dictum est

¶ Ad secundū cū dicitur. ꝙ duo corpora q̄nt simul ⁊ in eodē loco. nō sequitur. quia ꝗtitas rei ex qua aliqd augetur corrumpitur ꝗtum ad ꝓpium esse p̄existens. ⁊ in ei9 materia generat² ꝗtitas alia a p̊ori ⁊ sic nō sequitur ꝙ duo corpora q̄nt sunt in eodē loco quia cum p̊us corrumpitur nouū corp9 generabat. et cum maiorē locum occupat: ⁊ secundū augmentum q̄titatis sit locus maior. vnde si locus ī fieret maior optime sequeret᷑. ꝙ 2ᵒ corpora essent simul ¶ Ad 3ᵐ qn̄ dr̄ plures forme erunt in eodē subo.

¶ Dico ꝙ ex gradu p̄cedente ⁊ subsequēte resultat vnū indiuiduū actu ꝑ se: ⁊ duo in potencia. ⁊ ideo nō sequit᷑ ꝙ duo accidencia numero sint in eodē subo. sed plura in potencia et vnū in actu ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ forā non mutatur. sed subiectū forme secundū quā mutatur a gradu ī gradū

¶ 3ᵐ dubiū est vtrū isti gradꝰ possunt vniri ad ꝯstitutionē tercij ¶ Et videtur ꝙ nō ¶ Tū q᷑ ex duobus nō fit vnū per se nisi altꝛ sit ī potencia ⁊ altꝛ in actu. q᷑ ex distinctis ꝑ se spē nō fit vnū ꝑˢ nisi altꝛ sit in potencia. ſ3 illa que sunt eiusdem rōis non possunt sic se habere ḡ ꝛc. et q᷑ ex distinctis spē non fit vnū per se sed isti gradus distingūtur specie. ḡ ꝛc. Minor ꝓbat᷑. q᷑ quelibet est p̄dicabilis de pluribus dr̄ntibꝫ nūo ī eo ꝙ ꝙ puta gradꝰ decimꝰ abstractus ab hoc ⁊ ab illo est p̄dicabilis de om̄ibus particularibus gradibus habentibꝫ decimū gradū ⁊ similiter ī aliis ¶ Unde vnū dicitur multipliciter. quoddā est vnū vnitate ydemptitatis essencial᷑ ⁊ simpliciter: exemplum essencia diuina et relaᵒ. quoddam est vnū vnitate ꝯpositionis puta ꝯpositum ex materia ⁊ forma. aliꝙ est vnū vnitate ꝯtinuitatis. puta aliqd̄ ꝯtinuū. quoddā ē vnū vnitate ethrogeneitatis: puta corpꝰ humanū. aliqd̄ est vnū vnitate omogeneitatis vt aqua ⁊ hꝰ̄oi ¶ Ad ꝓpositū ī de duobus gradibꝫ vnꝰ forme fit vnū hoc vltimo modo aliis p̄termissis. nā isti gradꝰ sunt eiusdē nature ¶ Ex hijs videt᷑ possibile. ꝙ ex aliquibus non possit resultare augmentum nisi sint vnita ¶ Ad argumentum ad maiorem dicitur ꝙ illa forma est in potencia ad illos gradus

¶ Alio modo dicitur ꝙ vnus gradꝰ est in potencia ad altꝛ: sicut sic sicut sic vnū poterit ex eis fieri ¶ Contra ꝙ nichil eiusdē racionis est in potencia ad aliud eiusdē racionis. ſ3 tā forma est eiusdem racionis cum omnibus gradibus suis: ꝙ vnus gradus cum alio ḡ ꝛc. ¶ Aliter dicit᷑ ꝙ esse in potencia ꝯtingit dupliciter. vel in potencia subiectiua passiua. vel in potencia ꝯiunctiua. Nunc ad ꝓpositū vnꝰ gradꝰ nō est in potencia subiectiua ad altꝛ. sed in potencia ꝯiunctiua ⁊ ista sufficit vt possit facere ꝑˢ vnū ¶ Contra ꝙ sic vterq; gradus est in potencia ⁊ vterq; in actu. ꝙ n̄ est racio quare vnus sit magis ī potencia q̄ aliꝰ: quare vel vterq; ī actu vel vterq; in potencia ¶ Aliter dicitur ꝙ argumentū ꝓcedit de vnitate ꝯpōis vbi oportet ꝙ alterꝰ rōis ⁊ vnū in actu ⁊ altꝛ in potencia. ſ3 sic in ꝓposito ¶ Ad ꝓbationē minoris dicendū. ꝙ distinctio specifica ē duplex. quedā simpliciter. ⁊ q̄dam secundū quid ¶ Exemplū primi. vt homo ⁊ azinus ¶ Exemplū secundi. vt masculinū ⁊ femininū que distingūtur specie in racione sexus nō nature Sic ē aliqs homo ⁊ indiuiduū magnū quodlibet est quedā species secundum quid ¶ Ad formā maior si sit vera hoc est loquendo de specie simpliciter. sed tunc minor ē falsa vt patet

¶ Terciū dubiū est. vtrū isti gradꝰ sint eiusdē racionis vel alterius

¶ Unde ¶ Est vna opinio cuiusdam doctoris. qui ponit ꝙ isti gradꝰ sunt alterꝰ ⁊ alterꝰ rōis. ita ꝙ semper posterioꝛ gradꝰ ē actualioꝛ ⁊ ꝑfectioꝛ p̄cedente. ¶ Hanc opinionē ꝓbo sic. Gradus intentioꝛ ē ꝑfectioꝛ remisso qꝛ inter g̃dus eiꝰdꝫ ꝑfectionis neutꝛ ē ꝑfectioꝛ reliquo. qꝛ ꝑfectiꝰ eo ꝙ ꝑfectiꝰ semꝑ est alteriꝰ rōis ab iꝑfectiori. gᵒ gradus intensus est alteriꝰ rōis a remisso. sed vltimꝰ gradꝰ est ꝑfectioꝛ p̄cedente cum faciat foꝛ̄ intentiorē gᵒ ⁊c̄. ¶ Item nulla forma est diuisibilis i partes eiꝰdꝫ ratiōis nisi mediāte q̄ntitate vt patet q̄nto meᵒ. q̄ntum est qdꝫ est diuisibile i ea que isunt quoꝝ vtrumq̄ natum ē esse hoc aliqd. sed tales g̃dꝰ forme non diuiduntur secundꝫ q̄ntitatem cum in eadꝫ parte q̄ntitatis recipiūtur gᵒ non sunt eiꝰdꝫ rationis ¶ Item Nulla forma habens plures gradus eiusdꝫ rationis determinatur ex se ad certum numeꝝ ipsoꝝ. qm̄ semꝑ possit habere plures vt patet de indiuiduis eiꝰdꝫ speciei. sed quelibet foꝛ̄ eiꝰdꝫ sp̄ei intensibilis determinatur ad certum numeꝝ graduū. cum sit deuenire ad terminū vltimatum. ē enim dare superlatiuū gradꝫ vlt̄ q̄m non est processus. est enim dare albissimū. Et sic qꝛ oīm natura ꝯstantiū certus est terminꝰ magnitudinis ⁊ augmenti ¶ Item ex duobus g̃dibꝰ equalis perfectionis non fit forma intentioꝛ. vt patet de duobus tepidis ex quibus non fit intentiꝰ calidꝫ Si gᵒ tales gradus sint eiꝰdꝫ rationis: sequitur ꝙ forme per tales gradus non possunt intendi qdꝫ ē impōle

¶ Sed ꝯ istam opinionem arguitur p̄mo sic. Nā si gradus posterioꝛ esset ꝑfectioꝛ p̄cedente sequitur ꝙ augmentū forme esset in duplo ⁊ nūq̄m ꝑ medietatē posset augeri. hoc ē manifeste falsum ⁊ ꝯ sensum ⁊ veritatem gᵒ ⁊c̄. ꝓbatur ꝯña. qꝛ actiuꝰ foꝛ̄ habentem vnū gradū: volo ꝙ adq̄rat vnū gradꝫ. iste gradus ꝑ te tantus est sicut p̄cedens ⁊ plus gᵒ per g̃us ipse augebatur in tantū ⁊ i plꝰ ⁊ sic augebitur ipse per plus q̄m ꝑ medietatem ¶ Item ad gradꝰ alteriꝰ rōis sunt motus alterius rōis sed motus ad gradꝫ intensum ⁊ remissum est vniꝰ rationis. qꝛ est ad vnū terminū sp̄e gᵒ ⁊c̄ ¶ Item omnis gradus alteriꝰ ꝑfectionis ab aᵒ ꝯstituit sp̄em diuersam ab alioᵒ patet ratione. qꝛ hec est differentia int̄ gradꝫ specificum ⁊ gradꝫ indiuidualem. Nam qꝛ gradus specificus est alteriꝰ rationis: ideo ꝯstituit formā alteriꝰ rationis: gradus vero indiuisibilis qꝛ non est alteriꝰ rationis ideo non constituit speciem alteriꝰ rationis. sed gradus intensus ⁊ gradus remissus: non ꝯstituūt species diuersas vel alterius rationis. gᵒ ⁊c̄ ¶ Ad rationes alteriꝰ opinionis respondeo ¶ Ad p̄mam dico. ꝙ forma intensa includit plures g̃dus eiusdem rationis. scilicet gradꝫ p̄cedentem et gradum subsequentem ⁊ secundꝫ hoc gradus sequens precise acceptus vt distinguitur contra gradꝫ p̄cedentem: non est perfectioꝛ nec imperfectioꝛ eo. Si autem accipiatur vt q̄si includens p̄cedentem. ⁊ hocᵒ sumptus cum eo est perfectioꝛ eo remisso p̄cise accepto ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ partes eiꝰdem rationis sunt in duplici differentia. quedam sunt que nō sunt compossibiles in eadem parte subiecti: ⁊ de talibus verum est. ꝙ nulla forma est diuisibilis in plures g̃dus eiusdem rationis nisi mediante q̄ntitate. quedam sunt partes eiusdꝫ rationis nate perficere eandꝫ partem subiecti. ⁊ tales non distinguuntur actu mediante q̄ntitate ¶ Ad tertiū dico: ꝙ illa forma intensibilis pōt sumi dupliciter. Uno modo secundū se ꝗ respectu agentis ꝑmarii. alio° potest sumi respectu agentis naturalis vel subiecti ipsum intendentis. ꝑmo° ipsa est infinite augmentabil'. 2° non. agens enim naturale ipaz intendens est finite virtutis ꝗ sic in infinitum non potest ipsum intendere ꝗ sic ibi est devenire ad gradū superlatiuū in comparatione ad agēs naturaliter. In cōparatione autē ad agens ꝑmariū nō. ¶ Ad auctoritatē ar' 2° de anima dico. ꝙ ibi loq̄' naturaliter ꝗ in cōparatione ad agens naturale ¶ Ad 4m ostendam ꝙ ex duobus talibus fit aliqd intensius. Primū exemplum ē. ꝙ ex duobz ignibus fit ignis intensior. Patet 2° ꝙ duo lumina coniuncta faciunt lumen intensius. 3° ꝙ duo gravia faciūt vnū gravius. Per hoc ad argumentum de tepido dico. ꝙ causa huius est ꝙ quelibet tepiditas habet subiectū distinctum. sed si tepiditas vnius subiecti adequaretur alteri fieret alterz intensius. non autem si remanēt subiecta distincta duabus tepiditatibus. Similiter si albedo cuius subi adequaretur alteri fieret albū intēsius. non autem si remanent subiecta distincta ¶ Quartū dubium ē. vtrz forma intensa ꝗ remissa sit eadem numero ¶ Rndeo. Est una opinio magistri Walteri tenens oppositā partē quā sic ꝓbat ¶ Omnis motus est a cōtrario in cōtrarium in 5° ph9. sed a forma intensa ad remissam est mot9 ꝗ eꝯ°. ergo forma intensa et forma remissa cōtrariantur. sed idem numero non cōtrariatur sibi ipsi ergo forma intensa et remissa non sunt idē nūo ¶ Item Impossibile est ꝙ idē numero bis generetur. sed per omnem motum generatur terminus motus. ergo si albedo intensa et remissa sint eadem numero cum albedo intensa generatur ꝑ vnū motum ꝗ remissa per aliū motum. ergo idē numero posset bis generari qd' est impossibile 2° de generatione ergo ꝗ c. ꝙ autē ōis motus sit generatiuus termini patet ꝑ cōmentatorē 3° ph9. Motus nichil aliud ē q̄ꝫ generatio partis post partem ¶ Item. Sicut se habet locus ad motum localem. sic se habet qualitas ad motum alterationis. sed in motu locali mobile in quolibet instanti habet novū ꝗ novū locū. ergo in motu alterationis alterabile in quolibet instanti habebit aliā ꝗ aliā qualitatem in numero. Maior ꝓbatur. ꝙ si in motu locali mobile in duobus instantibus haberet idem vbi numero. sequeretur ꝙ mobile quiesceret secundū locū. qd' autem habet idem locū nūo qd' prius habuit: habet se eodem modo respectu loci sicut prius ¶ Item sequeretur ꝙ idem in numero esset in diuersis speciebz. hoc est falsum ꝓbatur cōña. Capio albedinem que remittitur in tali remissione venit ad mediū. sed talis color medius differt specifice ab extremis. de sensu et sensato ergo ꝗ c. ¶ Sed contra istam opinionem arguitur cōplicando alias rationes. ꝗ quas fuit ꝓbatum. ꝙ gradus ꝑexistens non corrumpitur in aduentu sequentis ¶ Primo sic. destructo subiecto naturali ꝗ corrupto corrumpuntur ē eius accidentia. hoc patet. ꝙ destructo eo a quo aliquod dependet: destruitur dependens. ꝙ destructo ꝑori destruitur et posterius. et destructo fundamento destruitur ꝗ fundatum. ꝗ destructa causa destruitur ꝗ effectus. Sed ergo in augmento qualitatis tota qualitas ꝑexistens destruitur ut dicit opinio necessario secundum iſtam uiam vt patet per eius racio‐nes. cum q̄litas ſit ſubm immediatum albedinis ⁊ multorum aliorum accidentiū: habeo ꝙ quādo aliq̄d augetur corrumpetur totaliter eius albedo. hoc eſt impoſſibile. qꝛ in inſtanti in quo generatur iſta q̄litas noua non poteſt generari albedo. qꝛ ſuppono ꝙ nō ſit aliq̄d dealbans qd᷑ eſt poſſibile.

¶ Confirmatur. Quibus accidentibꝫ naturalibus corruptis alicuius ſubiecti: corrumpitur ⁊ illud ſubm. ſꝫ poſſibile eſt: ꝙ oīa accidentia naturalia que ſunt in aliquo ſubiecto naturali augmententur ⁊ intendantur ergo ⁊ cō.

¶ Item ſuppono ꝙ ſit aliquod calidū remittens frigidū decem graduū. tunc corrupto decimo gradu manꝫ frigidū remiſſum nouē graduū. tunc q̄ro illud frigidū remiſſum a quo eſt cauſatū qꝛ cuilibet effectui ꝑ ſe correſpondet aliqua cauſa ꝑ ſe. Nō poteſt dici. ꝙ ꝑ ſe cauſetur a calido. qꝛ ꝯrariū non eſt ꝑ ſe cauſa ꝯrarii. corrumpunt enim ſe et non ſe generant. niſi forte ꝑ accidens. Vnde ariſtoteles nono methaphiſice agens naturale tantū ꝑ ſe vadit ad unū oppoſitū. calidū autem ꝑ ſe eſt cauſa calefaciendi ⁊ non eſt cauſa frigidi. Non eſt ergo a calido nec a frigido. qꝛ vel a frigido p̄exiſtente vel ab aliquo ſubſequente. nō a p̄mo. nec ab vltimo. qꝛ hec non ſunt quando calidū eſt. nec ab aliquo p̄ſente. qꝛ poſſibile eſt ꝙ nullum ſit ibi: ergo oportet ꝙ idem remaneat in numero amiſſa aliqua eius perfectione ¶ Ad racōes.

¶ Ad p̄mū dico. ꝙ omnis motꝰ eſt a ꝯtrario in ꝯtrariū: vel ſimplr: vel ſecundū quid vel eq̄pollentes. non oportet ergo. ꝙ in omni motu termini ſint ꝯtrarii ſimpliciter. ſed bene ſecundū quid. In motu autem remiſſo receſſus a ſuo ꝯtrario eſt acceſſus in altꝫ ⁊ hoc ſufficit. Vnde eſt poſſibile ꝙ idem ſibi ipſi quodammodo ſecundū quid ꝯtrarietur ſecundū diuerſos gradus entitatis et perfectionis

¶ Ad 2m concedo maiorem. Ad minorem dico. ꝙ in motu intenſiuo adq̄ritur nouꝰ gradus licet non adq̄ratur noua forma puta noua albedo. Vnde licet iſti gradus eſſent ſeparati per poſſibile vel impoſſibile. dico ꝙ talis gradus eēt albedo in recto. ſi autem non eſt ſeparatus tunc eſt albedo in obliquo. Nō oportet ergo. ꝙ in omni motu ſaltem quo ꝑficitur ⁊ maiorabitur adquiratur ſimpliciter nouus terminus. licet racio terminandi noviter poſſet adquiri

¶ Ad terciū dico. ꝙ non eſt ſimile in motu alterationis et in motu locali. qꝛ in motu locali terminus motus ſimul adquiritur: ⁊ totꝰ ſimul deperditur. Non autem ſic eſt in motu alterationis. ¶ De iſto autem magis videbitur in ſequentibus: quomodo ad ipſum ſit motus ⁊ quomodo adquiratur in inſtanti

¶ Ad 4m dico ꝙ formā poſſet tantum remitti ꝙ veniret ad formam mediam diſtinctam ſpecie ab extremis. hoc autem poſito nō dico ꝙ ſit eadem numero. hoc autem nō obſtante ipſa poterit tali modo remitti ꝙ nō veniat ad mediam formā niſi loquamur ꝯparatiue

¶ Hijs viſis reſpōdeo ad racōnes p̄ncipales. Primo ad auctoritatem p̄mā ⁊ 2am. dicerent aliqui ꝙ intelligitur q̄ntum ad eē ſpecificum ⁊ q̄ditatiuū. qꝛ q̄m ad illud non ſuſcipiunt magis ⁊ minus: bene autem poſſunt in eſſe indiuiſibili. tenendo autem ꝙ ſuſcipiunt q̄ntum ad eē q̄ditatiuū ⁊ eē naturale: ⁊ ꝙ eēntia ⁊ q̄ditas intendantur ſicut ego poſuiꝰ in articulo p̄ncipali. Reſpōdeo ſicut reſpōdimꝰ

¶ Ad ſecundā auctoritatem ariſt. i p̄dicamentis dicitur isto modo. ꝙ ideo dicit ꝙ for̄ non suscipit magis ⁊ min⁹ nisi i subo existens. quia sicut non habet ee nisi vt in subo: ita non suscipit magis ⁊ minus nisi vt in subo ¶ Aliter dr̄ ꝙ loquitur cum ambiguitate ¶ Ad rationes

¶ Ad pmā dico. ꝙ tales sunt extra eentiam forme: sic ꝙ nō sunt de eentia forme. verumptamen hec nō obstāte non faciunt vnū aggregatū cū forma. quia non sunt alteri⁹ generis

¶ Et cum dicis. ꝙ si sunt accntales: poterunt separari. vno modo dicendū est. ꝙ licet qlibet grad⁹ sigtus sit accidentalis. tamē forme spēce ꝙ nūali vage tamen accepte sunt de eentia forme individualis. nō autem specifice. quia forma specifica nō potest esse sine individuis. ideo per gn̄s form̄ spēca non potest separari a quocunque gradu nec ⁊ individuali. vn̄ form̄ specifica est idē realiter ⁊ ydēptice cum qlibet gradu ⁊ saluatur in qlibz

¶ Ad 2m cum infertur qꝫ albedo erit compositior ¶ Dico ꝙ ibi nō ē cōpositio ꝓprie. cum additur. ꝙ for̄ simplicior est pfectior. verū ē de simplicitate opposita ꝓprie ⁊ vere cōpositioni qlis non est in ꝓposito ¶ Ad tertiū dico. ꝙ plura accidentia eiusdē speciei habentia ꝓpriam actualitatem ⁊ quodam ee pcisum in actu non possunt ee in eodē subo. verumptamen dū vnū sit in potentia. v. gr̄ unctiua: reliquū vero in actu. vel cedunt vtrique in vnionē alicui⁹ forme vni⁹: hinc non possunt ee talia plura in eodē ¶ Ad 4m cum dr̄: vel sunt finita vel infinita ¶ Respōdeo vo scd̄. ꝙ sicut i cōtinuo qcunque sunt quedā partes ei⁹dem ꝓportiōis ⁊ potencialiter infinite ¶ Alie vero actuales ei⁹dem qntitatis ⁊ finite. ⁊ sic ponitur de gradib⁹ i for̄ ꝙ sint ibi qdā gradus potentiales ⁊ illi sunt infiniti in for̄. ⁊ ꝑ istos gradus una forma non est intentior ꝙ alia cum in qlibet sunt infiniti ⁊ nō plures in una ꝙ in alia. alij vero sūt gradus actuales: ⁊ sicut in cōtinuo iste partes sunt actuales finite ⁊ secundū istas vnū cōtinuū est maius alio. Ita similiter isti grad⁹ actuales in forma sunt finiti. ⁊ secundū istos gradus vna forma est intentior alia.

¶ Sed est dubitatio. qua potentialitate isti gradus dicuntur potentiales et illi actuales. cum qlibet ps i toto suo dicitur potentialis ⁊ nulla diuisa a toto ¶ Respondeo. dicunt in ptes ei⁹dem ꝓportionis i cōtinuo quare dicuntur ille potentiales ⁊ ille actuales ⁊ hoc tam ab arꝛle ꝙ a cōmentatore i multis ⁊ diuersis locis ⁊ omībz cōiter loquētibz ¶ Dicis qꝫ illud m̄ ⁊ eo dicam istud tibi. Pro me qꝫ ⁊ ꝓ te: vt possum satisfacere ad quod queris dico. ꝙ ille non dicuntur in potentia pcisionis ⁊ separationis. et ille ꝑ oppositum in actu pcisionis. quia nulla pars est hic pcisa nec aliqs gradus ¶ Dico qꝫ primo de partibus in continuo ei⁹dem ꝓportionis: ꝙ ille dicuntur potentiales quia cōtinentur a partibus actualibus puta ei⁹dem qntitatis ¶ Dicuntur etiam potenciales: quia secundum ipsas non crescit nec maioratur cōtinuū. ¶ Ille autem que sunt ei⁹dē qntitatis dicuntur actuales. quia secundū ipsos crescit ⁊ maioratur continuū ⁊ distinguitur cōtinue secundū extēsionem. et quia distinctio est per ens i actu ⁊ per ens in potentia: cum maioritas quidem ee actualitas quedam: propterea dico ꝙ tales partes eiusdem qntitatis dicuntur esse partes actuales ¶ Et sicut dictū est de cōtinuo. ita posset sile dici de gradibus forme. v. ꝙ illi dicuntur actuales quia forſan ꝯtinet gradus illos potentialiter ꝑ ipſos una forma eſt intenſior alia ⁊ excedit aliā. hec autē oīa uidentur dicere ꝙdꝫ actualitatem. Et cum additur. ꝙ nō ē dare infinitū actu: fuit iam dictum. ꝙ infinitas ē ſecundum ꝙ ¶ Ad ꝯtū cum dr̃ ꝙ tales gradus uel ſunt diuiſibiles uel indiuiſibiles. Uno modo dico ꝙ ſunt diuiſibiles ita ꝙ illa diuiſio uadit in infinitū. ſicut ponitur de partibus ꝯtinui. uerumptamen actualitas non diuiditur in actualitatē ſed ſolum in potentialitatem ¶ Aliter dicitur ꝙ iſti gradus ſunt indiuiſibiles ſecundū ꝑfectionē. ita ꝙ quilibet gradus eſt una ſimplex ꝑfectio indiuiſibilis. uerūptamen ſunt tales diuiſibiles ſecundū extenſionē. ita ꝙ non eſt intelligendum ꝙ quādo aliqua forma ſecundū ſe totam ē intenſa equaliter: ꝙ unus gradus ſit in una parte et alius in alia. et ſic de aliis. ſed quilibet eſt in qualibet parte. ¶ Sed eſt dubitatio quādo calidū agit in frigidū. aliquid immiſſum in frigidū ꝑ calidū quomodo poteſt ibi ſeruari. Nam uel eſt maioris uirtutis ꝙ frigidū remanens: uel minoris uel equalis. ſi minoris ergo corrumpitur ⁊ non poterit ſaluari. ſi maioris ergo erit magis calidū ꝙ frigidum. ſi equalis ergo eque frigidū ſicut calidum. ⁊ tamen ꝯtrariū ē ꝙ poſſet eſſe magis frigidū ſicut patet ad ſenſū ¶ Rn̄deo ⁊ dico ꝙ ē minoris uirtutis. Et quā dr̃ ergo corrumpetur. dico ꝙ ſi nō eſſet agens extrinſecū ꝯſeruans ſtatim corrumperetur. Sed nūc ꝑ agēs extrinſecum ꝯſeruatur. Sicut patet de aqua tepida que ꝯſeruatur in tepiditate ꝓpter ꝑſentiam ignis ⁊ infrigidatur in abſentia eius

Queritur utrum ad ꝙtitatē ſit motus ⁊ uidetur ꝙ non. Omnis motus eſt a contrario in ꝯtrariū. ſed ꝙtitati nichil ē ꝯtrariū ut patet in ꝑdicamentis ergo ⁊c. ¶ Item augmentatio nō ē poſſibilis ergo nec motus ad ꝙtitatem. ꝯña patet per phm in hoc libro: qui ponit ꝙ motus ad ꝙtitatē uel ē augmentatio uel diminutio. Antecedens ꝓbatur ſic. quia ſi augmentatio eēt poſſibilis: aut fieret adueniēte materia nuda. aut fieret adueniēte materia cū ꝙtitate. nō 2o quia tūc due ꝙtitates eēnt in uno ⁊ eodem. hoc ē falſum ergo ⁊c. ¶ Item ſi augmentatio eēt poſſibilis. tūc fieret adueniēte alimēto. tūc quero de illo alimēto aut ꝯuertitur in ſubſtantiam aliti aut non. Si non tunc non eēt augmentatio: quia ſi unus panis poneretur in ſtomacho. certe nō erit homo ideo nec maior nec nec minor. ſed conuertitur in naturā aliti. tūc corrumpitur. ⁊ ſi corrumpitur aliud generatur. quia corruptio unius ē generatio alterius ſed generatio nō eſt augmentatio ergo ⁊c. ¶ Item ſi augmentatio eēt poſſibilis tūc fieret aliquo adueniente ꝙtitate. quia id per quod alitū augetur nō ē ſine ꝙtitate. et illud quod augetur habet ꝙtitatem. ſed recipiens debet denudari a natura recepti ergo. Relinquitur ergo ꝙ augmentatio nō ſit poſſibilis. ¶ Itē ſi augmentatū ſit poſſibile hoc eēt per alimenti receptionē. ſed hoc nō poteſt ergo ⁊c. ꝯña patet 2o de aīa. quia alimentū in eo quod ꝙtitatem habet augmentatur ſed hoc nō poteſt. quia illud alimentū aut recipitur in pleno aut in uacuo. Nō in uacuo. quia nō ē dare uacuum. Nec in pleno quia tunc duo corpora eēnt in eodem loco: quod ē falſum ut patet 2o de aīa. ¶ Item ſi augmentum eēt poſſibile. tunc animal augmentaretur in duplo per ſe. hoc ē falſum ergo ⁊c. falſitas ꝯñtis patet ad ſenſum. ꝓbatur ꝯña. quia quelibet pars animalis augmentatur ſed ē aliqua pars ita minima quod nō poteſt augmentari niſi in duplici per augmentum ꝙ non esset dare minus minimo

¶ Item si sic oporteret dare decisionem partiū aliti. hoc est falsum gᵒ. Falsitas ꝯn̄tis patet. ꝙ non sit tal[is] decisio partiū. ꝙ tunc dolor causaretᷣ quando aliquis eēt suscipiens alimentum qḋ nō est verum vt patet de se. ꝯn̄a patet. ꝙ alimentum non posset ab una parte in aliam transire nisi partes descindantur cum partes sint solide ¶ Item si augmentum eēt possibile. non differret a generatione sed hoc est falsum gᵒ pn̄e. Falsitas ꝯn̄tis patet ꝙ sunt diuerse species motus. ꝯn̄a ꝓbatur: ꝙ nō eēt augmentum nisi eēt ibi noua generatio ¶ Ad oppositum est arꝭᵗˡᵉˢ ꝗtum ad vtrumqꝫ hoꝝ. ꝛ p̄mo ꝗtum ad p̄mum in hoc q̄nto. vbi plane determinat ꝙ ad ꝗtitatem sit motus. ꝛ q̄ntum ad 2ᵐ in 2ᵒ de aīa vbi dicit. ꝙ momentū est possibile

¶ Respondeo. vbi est sciendū ꝙ secundū arꝭᵗˡᵉᵐ in hoc q̄nto: motus ad ꝗtitatem est augmentatio vel diminutio ¶ Est gᵒ p̄mo videndū de augmentatione ꝛ eius natura. vbi p̄mo q̄ pono ali q̄ dicta ¶ Primū dictū est istud. ꝙ augmentatio est duplex. q̄dā ꝓp̄e dicta ꝛ quedam large dicta. Augmentatiᵒ ꝓp̄e dicta est quādo aliqḋ alimentū in virtute caloris naturalis ꝯuertitᷣ in sub̄am aliti et facit vnū cum illo vnde ad hoc ꝙ sit augmentatio ꝓp̄e dicta requiruntur tria. Primo ꝙ fiat adueniente aliquo nouo ꝛ per hᵒ differt a rarefactione. 2ᵒ oportet ꝙ ex alimento ꝛ alito fiat vnū ꝑ se ꝛ per hoc differt ab aceruo lapidūꝫ. 3ᵒ oportet ꝙ quelibet pars aucti sit aucta. ꝛ per hoc differt ab inanimatis vnde si in igne apponūtur magis de ꝯbustibilibus dicitur ꝙ est ibi augmentatio. sed non est ibi augmentatio ꝓp̄e dicta. ꝙ nō quelibet ps aucta. Similiter ex parte aliti 2ᵒ requiruntur. s. ꝙ possit alimentū ꝯuertere in sui naturā. 2ᵒ requiritᷣ ꝙ habeat poros ꝛ venas in q̄bꝫ tale alimentum possit recipi. nec ꝓpter hoc duo corpora eēnt in vno loco. ¶ Similiter ex ꝑte alimenti duo requiruntur. s. ꝙ sit in potentia ad formā aliti. 2ᵒ ꝙ cito possit digeri. ¶ Sed augmentatio large sumpta est quando aliqḋ additᷣ alteri ꝛ n̄ ꝯuertitur in naturam ip̄ius. nec facit vnū numero cum eo. sicut patꝫ in aceruo lapidū vel ī igne. ꝙ si ī igne apponantur ꝯbustibilia non est idē ignis nūo: sꝫ ē aliꝰ ignis ibi de nouo ꝗnatus. ¶ Requiritᷣ ꝛ̄ ī augmētatione id qḋ alitur ꝛ hoc ip̄m alimentum q̄ alitur. hꝰ ē ip̄m alimentū et alens. ꝛ est illud ꝑ qḋ fit ip̄m alituꝫ ¶ 2ᵐ dictū ē ꝑ quē modū fit alimentū ¶ Unde vbi sciendū ē. ꝙ ē vna opinio auicēne. ꝙ augmētū fit ꝑ alimētū. ita ꝙ id alimētū recipitᷣ p̄ᵒ ī stomacho ꝛ ibi decoq̄tur ꝛ digeritur ita ꝙ ps ꝗssior emittitur ꝑ ptē inferiorē. ꝛ alia ps subtilior digeritur ꝛ cum iterꝝ est digesta ꝛ cocta ī epate ꝯūtitur in sanguinē qḋ apparꝫ in rubedine epatis qḋ est rubꝝ. et pars tunc ꝗssior vadit ad vrinam ꝙ vrina ē ꝯlomentū sanguinis. sed ps subtilis vadit in cor: ꝛ iterꝝ ibi digeritᷣ ita ꝙ ps ꝗssior vadit ad vasa seminaria ꝛ ex illo fit generatiᵒ. sꝫ ps magis subtilis ꝑ quasdā venas ꝓcedentes a corde ad q̄libet partem corporis extenditur. vnde in qualibꝫ parte corporis siue carnis sunt q̄dam ramuscule venarum per quos tale alimentum recipitur in qualibet parte ipsius animalis: et sic per illud augmentum in animali causatur.

¶ Et ista opinio est opinio bona.

forsan continet gradus illos potentialiter ipsos una forma est intensior alia et excedit aliam. hec autem omnia videntur dicere quantum ad actualitatem. Et cum additur quod esset dare infinitum actu: fuit iam dictum quod infinitas est secundum quid

¶ Ad quartum cum dicitur quod tales gradus vel sunt divisibiles vel indivisibiles. Uno modo dico quod sunt divisibiles ita quod illa divisio vadit in infinitum. sicut ponitur de partibus continui. Verumptamen actualitas non dividitur in actualitatem sed solum in potentialitatem

¶ Aliter dicitur quod isti gradus sunt indivisibiles secundum perfectionem. ita quod quilibet gradus est una simplex perfectio indivisibilis. Verumptamen sunt tales divisibiles secundum extensionem. ita quod non est intelligendum quod quando aliqua forma secundum se totam est intensa equaliter: quod unus gradus sit in una parte et alius in alia. et sic de aliis. sed quilibet est in qualibet parte

¶ Sed est dubitatio quando calidum agit in frigidum. aliquid immissum in frigidum per calidum quomodo potest ibi servari. Nam vel est maioris virtutis quam frigidum remanens: vel minoris vel equalis. si minoris ergo corrumpitur et non poterit salvari. si maioris ergo erat magis calidum quam frigidum vel equalis ergo eque frigidum sicut calidum. et tamen certum est quod posset esse magis frigidum ut patet ad sensum

¶ Respondeo et dico quod est minoris virtutis. Et quando dicitur ergo corrumpetur ¶ Dico quod si sit esset agens intrinsecum conservans statim corrumperetur. Sed nunc per agens extrinsecum conservatur sicut patet de aqua tepida que conservatur in tepiditate propter presentiam ignis et infrigidatur in absentia eius

Queritur utrum ad qualitatem sit motus et videtur quod non. Omnis motus est a contrario in contrarium. sed qualitati nichil est contrarium ut patet in predicamentis ergo etc.

¶ Item augmentatio non est possibilis ergo nec motus ad quantitatem. consequentia patet per philosophum in hoc libro: qui ponit quod motus ad quantitatem solum est augmentatio vel diminutio. Antecedens probatur sic. quia si augmentatio esset possibilis: aut fieret adveniente materia nuda. aut fieret adveniente materia cum quantitate. non secundo quia tunc due quantitates essent in uno et eodem. hoc est falsum ergo etc.

¶ Item si augmentatio esset possibilis. tunc fieret adveniente alimento. tunc quero de illo alimento aut convertitur in substantiam aliti aut non. Si non tunc non esset augmentatio: quia si unus panis ponitur in stomacho. certe non erit homo ideo nec maior nec minor. sed convertitur in naturam aliti. tunc corrumpitur. et si corrumpitur aliud generatur. quia corruptio unius est generatio alterius sed generatio non est augmentatio ergo etc.

¶ Item si augmentatio esset possibilis tunc fieret aliquo adveniente quantitate. quia illud per quod alitum augetur non est sine quantitate. et illud quod augetur habet quantitatem. sed recipiens debet denudari a natura recepti ergo. Relinquitur ergo quod augmentatio non sit possibilis.

¶ Item si augmentum sit possibile hoc esset per alimenti receptionem. sed hoc non potest ergo etc. Minor probatur 2° de anima. quia alimentum in eo quod quantum habet augmentare sed hoc non potest. quia illud alimentum aut recipitur in pleno aut in vacuo. Non in vacuo. quia non est dare vacuum. Nec in pleno quia tunc duo corpora essent in eodem loco: quod est falsum ut patet 2° de anima.

¶ Item si augmentum esset possibile. tunc animal augmentaretur in duplo per te. hoc est falsum ergo etc. falsitas consequentis patet ad sensum. probatio consequentie. quia quelibet pars eius augmentatur. sed est aliqua pars ita minima quod non potest augmentari nisi in duplici pars augmentatur ꝗ non esset dare minus minimo

¶ Item si sic oporteret dare decisionem partiū aliti. hoc est falsum ergo. Falsitas ꝯñtis patet. ꝗ non sit talis decisio partiū. ꝗ tunc dolor causaretur quando aliquis eet suscipiens alimentum qd nō est verum vt patet de se. ꝯña patet. ꝗ alimentum non posset ab una parte in aliam transire nisi partes descindantur cum partes sint solide ¶ Item si augmentum eet possibile. non differret a generatione sed hoc est falsum ergo et pͥᵒ. Falsitas ꝯñtis patet ꝗ sunt diuerse species motus. ꝯña ꝓbatur: ꝗ nō eet augmentum nisi eet ibi noua generatio ¶ Ad oppositum est arestoteles ꝗtum ad vtrumqꝫ horum. et pͥmo ꝗtum ad pͥmum in hec q̄sto. vbi plane determinat ꝙ ad ꝗtitatem sit motus. et ꝗntum ad 2ᵐ in 2ᵒ de aīa vbi dicit. ꝙ augmentū est possibile

¶ Respondeo. vbi est sciendum ꝙ secundum arestotelem in hoc q̄sto: motus ad ꝗtitatem est augmentatio vel diminutio ¶ Est ergo pͥmo uidendū de augmentatione et eius natura ¶ Pro quo pono aliqua dicta ¶ Primū dictū est istud. ꝙ augmentatio est duplex. quedā ꝓpͥe dicta et quedam large dicta. Augmentatio ꝓpͥe dicta est quādo aliqd alimentū in virtute caloris naturalis ꝯuertitur in sūbam aliti et facit vnū cum illo vnde ad hoc ꝙ sit augmentatio ꝓpͥe dicta requiruntur tria ¶ Primo ꝙ fiat adueniente aliquo nouo et per hoc differt a rarefactione ¶ 2ᵒ oportet ꝙ ex alimento et alito fiat vnū ꝑ se et per hoc differt ab aceruo lapidū ¶ 3ᵒ oportet ꝙ quelibet pars aucti sit aucta. et per hoc differt ab inanimatis vnde si in igne apponūtur magis de ꝯbustibilibus dicitur ꝙ est ibi augmentatio. sed non est ibi augmentatio ꝓpͥe dicta. ꝗ nō quelibet ps aucta. ¶ Similiter ex parte aliti 2ᵒ requiruntur. s. ꝙ possit alimentū vertere in sui naturam ¶ 2ᵒ requiritur ꝙ habeat poros et venas in qͥbꝫ tale alimentum possit recipi. nec ꝓpter hoc duo corpora eent in vno loco ¶ Similiter ex pte alimenti duo requiruntur. s. ꝙ sit in potentia ad formā aliti ¶ 2ᵒ ꝙ cito possit digeri ¶ Sed augmentatio large sumpta est quando aliqd additur alteri et nō ꝯuertitur in naturam ipiꝰ. nec facit vnū numero cum eo. sicut patꝫ in aceruo lapidū vel in igne. ꝗ si in igne apponantur ꝯbustibilia non est idem ignis numero: sꝫ ē aliꝰ ignis ibi de nouo generatus ¶ Requiritur et in augmentatione id qd alitur et hoc ipm alimentum quod alitur. hoc ē ipm alimentū et alens. et est illud ꝑ quod fit ipm alitum ¶ 2ᵐ dictū ē ꝑ quē modum fit alimentū ¶ Pro quo sciendum ē. ꝙ ē vna opio antiquorum. ꝙ augmētū fit ꝑ alimētū. ita ꝙ id alimētū recipitur pͥᵒ in stomacho et ibi decoquitur et digeritur ita ꝙ ps grossior emittitur ꝑ ptes inferiores. et alia ps subtilior digeritur et cum iterum est digesta et cocta in epate ꝯuertitur in sanguinē qd apparꝫ in rubedine epatis qd est rubrum. et pars tunc grossior vadit ad venam ꝗ vena ē receptaculū sanguinis. sed ps subtilis vadit in cor: et iterum ibi digeritur ita ꝙ ps grossior vadit ad vasa seminaria et ex illo fit generatio. sꝫ ps magis subtilis ꝑ quasdam venas procedentes a corde ad ꝗlibet partem corporis extenditur. vnde in qualibꝫ parte corporis siue carnis sunt quedam ramusculi venarum per quos tale alimentum recipitur in qualibet parte ipsius animalis: et sic per illud augmentum in animali causatur.

¶ Et ista opinio est opinio bona.

¶ Est tamen alia opinio auctoris cōmentatoris. qui dicit ꝙ illud alimētum bene decoctū ⁊ digestū in stomacho: vadit ꝑ quasdā venas ad omēs ꝑtes corporis. ⁊ postea in poros ipsiꝰ animalis recipitur. ⁊ cum illi pori primo erant pleni quodā humore humido ⁊ adveniente illo alimento qđ ē corpꝰ solidū ille humor humidꝰ melancolicus vel aliquis alter extra partem istam ꝑ poros mittitur ⁊ de illo generantur ungues ⁊ pili ⁊ etiā alie superfluitates. ⁊ etiā talis humor adveniente alimento ꝯdensatur ⁊ in partem aliā cedit vel corrumpitur ⁊ sic ꝑ illam ingrossatur in quā recipitur ⁊ extenditur. ⁊ sic fit augmentum in animalibꝫ ¶ Et hec opinio q̄si eadē est cum opinione avicenne

¶ Sed ꝯ istam opinionē obicit cōmentator ⁊ dicit. ꝙ si per poros tales alimentum causaret augmentum. tūc oporteret totum corpus eē porosum sive quelibet pars. sed hoc est falsum ergo ista opinio nō est vera ¶ Solvit ipse cōmentator ⁊ dicit ꝙ aliquid eē porosum potest eē dupliciter. vel in actu vel in potencia. ⁊ tunc dicit ꝙ licet totum corpus non sit actu porosū tamen in potencia totum corpꝰ eē ⁊ q̄libet eius pars est porosa ¶ Hoc p̄misso quo ad q̄ntitatem sit motꝰ sunt aliqua intelligenda ¶ Primo est intelligendū: ꝙ q̄ntitas sumitur dupliciter uno modo secundū se ⁊ absolute ut abstrahit ab omni posteriori vel puta a qualitate sensibili. ⁊ ꝑ ꝯns a sub sensibili inquantum sensibilis est ¶ Alio modo inq̄ntū concernit naturalē substā ⁊ est terminꝰ corruptionis naturalis. p° modo ptinet ad ꝯsiderationem mathematici. ⁊ vel sic abstrahit a motu et a materia sensibili. ⁊ vel sic in ea nō est contrarietas. in q̄ntitate enim gn̄e nō est minimū nec in q̄ntitate discreta maximū ¶ 2°° in q̄ntitate ē ꝯtrarietas. unde in ꝯsideratione naturali q̄ in teria ⁊ forma substāli transmutabili est ponere maximū ⁊ minimū ⁊ mediū habens latitudinē secundū ꝙ ab uno in alterū pōt fieri motus. ⁊ iste motus est ꝑ se ad q̄ntitatem ¶ 3°° intelligendū ꝙ ad q̄ntitatē tamen simpliciter ⁊ ꝑ se non ē motus. ita ꝙ motꝰ ꝑ se terminetur ad q̄ntitatē. et cum in omni motu p̄supponatur q̄ntitas. q2 oē qđ movetur est divisibile. sed in motu ad q̄ntitatē s. augmentatione ⁊ diminutione motꝰ ⁊ transmutatio attendit ꝯ q̄ntitatē ⁊ terminatur ad q̄ntitatē. secundū tamen aliū ⁊ aliū gradū ꝑfectionis illiꝰ generis vnde vel ē a q̄ntitate ꝑfecta ad maiꝰ ꝑfectam. sicut exēplicant qn̄ ex minꝰ albo fit magis albū: est motꝰ secundū albedinē. ⁊ tn̄ albedo manet in p̄ncipio medio ⁊ fine

¶ Ex p̄dictis ergo pono istā ꝯclusionē ꝙ ad q̄ntitatem per se est motus. alicui enim potest addi ꝓbabiliter ⁊ successive nova q̄ntitas ipm noviter extendens ⁊ successive. ergo motus ad q̄ntitatem ē possibilis. q̄ntitas patet. q2 hoc non est nisi secundū q̄ntitatē. antecedens patet ad sensum ¶ Ex his visis respondeo ad rationes p̄ncipales ¶ Ad primā dicitur. ꝙ licet in q̄ntitate absoluta sumpta vel p̄scindit a q̄litate sensibili non sit ꝯtrarietas: tamē vel determinat sibi materiā sensibilem hꝫ q̄ndam ꝯtrarietatē: lꝫ h' nō sit ꝓꝑie ꝯtrarietas ¶ Item intelligendū ꝙ q̄ntitas suscipit magis ⁊ minus saltem ꝯsecutive: qđ sufficit ad hoc ꝙ sit terminꝰ motꝰ ¶ Ad 2m nego antecedentem ¶ Ad primam ꝑbationem dico: ꝙ fit augmentū adveniente n° cū q̄ntitate. ⁊ cū dr̄ ꝙ 2e q̄ntitates erūt sil

¶ Dico ꝙ nō q2 una n̄ supponitur alteri.

¶ Ubi tamen sciendū ꝙ in augmētatione anteq̄ fiat augmentum corrumpitur forma alimenti: tamen postea materia existens sub dimensionibus interminatis fit sub for̄ aliti et postea fit quedā extensio ꝛ maioritas in aliq̄. Unde non est maioritas racione materie absolute: cum sit indiuisibilis. sed racione q̄ntitatis precedentis ꝛ uirtute agentis ꝛ illius qd̄ est causa alendi. ꝛ eciā q̄ntitatis eius qd̄ est causa cuertendi alimentum ad rem alitam ¶ Ad secundam ꝓbationē dico. ꝙ fit alito adueniente ꝛ corrumpitur forma alimēti ¶ Et quādo dicis: ꝙ tunc non ēēt augmentū sed gñatio ¶ Dico ꝙ ista bn̄ stant simul. corruptio forme alimēti ꝛ ex ꝯñte ꝙ fiat augmentatio rei alite ꝛ generatio noue partis carnis

¶ Ad tertiū dico. ꝙ non debet denudari a natura recepta quomodocūque ꝛ qualitercunqꝫ. Unde in hac ꝯpositione non uideo magnā efficaciam. ꝛ si negarem nō darem multum

¶ Ad quartum nego minorē. Et cum ꝓbas aut recipitur in pleno ꝛc. dico ꝙ in pleno. s. in poris qui sunt pleni humore quod ¶ Et cum dicis. ꝙ duo corpora ꝛc. ¶ Dico ꝙ nō qꝛ iste humor adueniente alimento ꝯdensatur uel corrumpitur ꝟ in partem ꝓximā cedit et unū corpus facit cum ipsa

¶ Ad q̄ntam ꝓbationē. ubi sciendū ꝙ duplices sunt partes. quedā sunt ꝑtes corporis que differunt spē. sicut manus a pede ꝛ capite ꝛ sic de aliis ¶ Alie sunt que differunt numero solum. ut una pars carnis ab alia. ¶ Et per hoc ad formam argumenti: Cū dicitur: aliter in duplo augmētaretur ¶ Dico ꝙ uerum est quelibꝫ in specie sed non quelibet ī numero uide ut itelligas ¶ Ad sextum dico ꝙ non oportet dare talem decisionē ꝑtiū qꝛ non transit alimentū p ꝑtes. sed p uenas mittitur ad omēs ꝑtes corporis. ꝛ recipitur in poris. ut uisū ē ¶ Ad septimū cum dicitur ꝙ augmentatio non differt a gñatione ¶ Dico ꝙ duplex ē gñatio: q̄dam simplex ut qn̄ generatur totum animal uel ꝑtes aīales ꝑncipal' ¶ Alia est generatio secundū q̄d. ut quādo generatur aliqua ps minima carnis ¶ Et ideo augmentatio nō differt a generatione ſ q̄d. sed tn̄ differt augmentatio ꝛ generatio simplex

Queritur. utrum relatio sit per se terminus motus. ¶ Et uidetur ꝙ sic. Illud qd̄ p se recipit magis ꝛ minus est p̄ terminus motus. sed relatio ē huiusmodi ergo ꝛc. Maior patet qꝛ suscipere magis ꝛ minus nō ē nisi intendi ꝛ remitti ꝛ hec sunt qd̄ motus. ꝓbatur minor. qꝛ duo que sunt similes in albedine unū tamē sit albius alio. pono ꝙ remittatur albedo ī albiori. ex quo sequitur ꝙ fiat silior q̄ prius fuit alteri ꝛ p consequens similitudo intenditur p̄. qꝛ nō intenditur ad intentionē fundamēti cū fundamētū remittitur. ergo ista intentio ē ī similitudine p̄ se ¶ Item racio phi p quā ꝓbat. ꝙ ad relationē nō ē motus ē ista. Impossibile ē aliqd̄ alicuius gñis ad qd̄ ē motus reperiri in aliq̄ de nouo sine eius mutatione. nā nulla mutatione facta in me factus sum similis sorti. ꝙ ista rōē formo in argumentū p oppositum Omnis res adueniens alicui nouiter qd̄ transmutatur ī aduētu huius est p̄ terminus hoc apparet p oppositum ad illā phi. sed relatione adueniēte fundamēto transmutatur p̄ fundamētū ergo ꝛc. Minor ꝓbatur. Omne qd̄ se hꝫ nunc aliter q̄ prius transmutatur sꝫ fundamētū adueniēte relatione ē huiusmodi qꝛ prius nō erat similis ꝛ modo sum similis

¶ Ad oppositum est aristoteles in racione sua iam dicta ¶ Respondeo. quod sic procedam primo premittam vnum preambulum 2° ponam aliquas conclusiones ex quibus patebit propositum ¶ Preambulum est istud quod est differentia inter actionem et mutationem et etiam motum. quia mutatio et motus continent duos terminos scilicet terminum a quo et terminum ad quem. quia omnis mutatio est ab opposito in oppositum. quia omnis mutatio est a quodam in quoddam in hoc quinto libro. vel a subiecto in subiectum sicut motus. vel ex non subiecto in subiectum sicut generatio. vel ex subiecto in non subiectum sicut corruptio. actio autem non continet nisi terminum ad quem. non terminum a quo nisi per accidens in quantum concurrit cum mutatione que continet duos terminos. quod autem est per se potest absolui ab eo quod est per accidens. et sic potest reperiri actio sine mutatione et motu. ¶ Unde secundum augustinum sexto de trinitate. Splendor qui gignitur ex igne atque diffunditur: esset coeternus vel coeuus si ignis esset eternus. si ergo ignis esset eternus sic splendor ignis esset per se terminus actionis ignis ab eterno. et tamen non esset terminus mutationis nec per se nec per accidens. quia non transiuisset de non esse ad esse aliter contradictoria sibi inuicem inessent: nisi verificentur per diuersa signa nature. sicut quidam doctor verificat quod tamen in precedentibus fuit improbatum. Similiter est aliud exemplum augustini decimo de trinitate capitulo 4°. Si pes ab eternitate et semper fuisset in puluere: semper sibi subesset vestigium quod quidem est causatum a pede. si ergo sic esset vestigium esset per se terminus actionis. et tamen non esset terminus mutationis nec per se nec per accidens. quia cum mutatio sit ab opposito in oppositum tunc puluis fuisset simul sub vtroque terminorum oppositorum quod est impossibile. et ita omnis forma coherens suo subiecto realiter distincta ab ipso est per se terminus actionis. non tamen est per se terminus mutationis. quia tunc subiectum esset simul sub vtroque oppositorum. quod probo quia in instanti generationis substantie generantur omnia illa accidentia naturalia. ut quantitas et qualitas quia substantia naturalis nunquam pro aliquo instanti est sine accidentibus naturalibus ¶ In primo instanti generationis: generatio quantitatis est alia a generatione substantie. quia quantitas est accidens absolutum realiter distinctum a substantia. et tamen mutatio ad quantitatem non est per se alia a mutatione ad substantiam. probatur. quia cum omnis mutatio sit de opposito in oppositum et subiectum in eodem instanti non potest transire de opposito in oppositum. quia tunc simul esset sub vtroque oppositorum ergo mutatio per se tantum est ad substantiam et per accidens ad quantitatem.

¶ Et cum actio per se est ad vtrumque ergo aliquid per se potest esse terminus generationis licet non sit per se terminus mutationis et hec est intentio philosophi 5° metaphysice textu de actione sic ait: Omnia enim que fiunt ab aliquo fiunt: ex aliquo: et aliquid huiusmodi. aliquid dico secundum quamlibet cathegoriam autem non: hoc aut quantum quale aut quando. hoc autem ex quo fit dicimus materiam. huius autem a quo eorum que natura sunt aliquid ¶ Ecce ergo hic philosophus manifeste dicit quod facere non continet nisi tria a quo fit quod est agens: et ex aliquo quod est materia: sed quod exponit ipse et dicit in terram. et hoc aliud quod est terminus ad quem et non ponit plus. ergo de ratione actionis non est habere terminum a quo sed terminum ad quem ¶ Hoc premisso pono aliquas propositiones ¶ Prima propositio est ista. quod res cuiuslibet predicamenti est per se terminus actionis distincte ab actione alteri⁹ predicamenti: excepta tamen actione.

¶ Hoc ꝓbaᵗ sic. Illud qd non icludit i termio ṗ° alicu⁹ actiõis formaliter eēntialiter, nec realiter realitate ydemptica non accipit eē ꝑ ꝟtutem illius actionis. patet. quia ꝟtus cuiuscumqȝ actionis nõ extendit se ꝟltra terminũ ꝓ̇pũ inclusũ in ipso eēntialiter: vel ꝑ realitatem ydempticam. sed res vni⁹ ṗdicamẽti nõ ē realiter in re alteri⁹ ṗdicamẽti. quia ṗdicamẽta sunt realiter distincta. nec realiter ꝑ realitatẽ ydẽpticam. quia tunc vnũ nõ posset eē subiectũ alteri⁹. cũ idem non potest eē sine se. g̊ res vnius ṗdicamenti non accipit eē ꝑ actionẽ ꝓ̇priam terminatam ad rem alteri⁹ predicamenti. g̊ qdlibet predicamentũ accipit esse ꝑ quandam actionẽ ꝓ̇priam excepta actiõe que nõ ē termin⁹ actiõis. quia tunc eēt ꝓcessus in infinitũ.

¶ Dices forte. ꝙ res vnius predicamenti includitᵘʳ ꝟtualiter in re alteri⁹ predicamenti.

¶ Ad hoc autem ꝙ termin⁹ actiõis secundarius accipiat eē ꝟtute ṗmi termini: sufficit ꝙ includatur in ṗmo termino ꝟtualiter

¶ Contra. quilibz effectus includiᵗᵘʳ ꝟtualiter in sua cã. g̊ ad hoc ꝙ aliquid ꝓducatur ꝑ actiõez alterius termini nõ sufficit ꝙ includatur q̇ditatẽ i ipõ. similr creatura manȝ ꝟtualiter in creatura. et tamen nõ accipit eē ꝑ ꝓductionẽ ꝟbi diuini. sed ꝑ ꝓ̇priam ꝓductionẽ. quia tũc fuisset ꝓducta ab eterno.

¶ Sicut ꝟbũ manet ꝟtualiter i patre. et tamen ꝟbũ accipit eē ꝑ ꝓductiõez ꝓ̇priã: ꝑ quã non accipit esse pater. g̊ ad hoc ꝙ termin⁹ 2ᵃri⁹ accipiat eē ꝑ actionẽ ṗmi termini nõ sufficit ꝙ includatur ꝟtualiter i ipõ

¶ Item ad ṗncipale. Omne qd accipit eē de nouo: accipit ꝑ actionẽ imediate terminatã ad ipm. quia ꝑ actionez terminatã solum mediate nõ accipit eē nisi solum mediate. sed res cuiuslibet predicamenti accipit eē de nouo. g̊ ꝑ aliquã actionẽ immediate terminatam ad ipsam. sed actio imediate terminata ad vnũ predicamẽtũ. nõ põt terminari imediate ad aliud. quia eadem actio limitata nõ potest terminari realiter ad terminos realr diuersos. oȝ g̊ ꝙ termin⁹ 2ᵃri⁹ actiõis distinct⁹ realr a ṗ° termino i⁹ actiõis nõ accipiat eē imediate ꝑ actionẽ ṗmi termini. sȝ ꝑ ꝓ̇priam actiõez

¶ Item hoc ꝓbo de relatione specialiter sic. Si re° accipiat eē ꝑ actionẽ absolutã. aut hoc eēt ꝑ actionẽ fundamẽti: aut ꝑ actionẽ termini. Nõ ꝑ actiõez termini.

¶ Tũ quia actio q̄ nõ attigit subm alicu⁹ forme nõ attigit illã form. sed actio termini cum sit subiectiue in ipõ termino: non attigit subm relationis opposite. g̊ nõ attigit relationẽ oppositam.

¶ Tũ 2° quia actio c⁹cunqȝ agẽtis limitati cõcernit certam distantiam agentis ad effectum. cum non possit agere i distans infinitũ. sed vnũ correlatiuũ non concernit certam distantiam ad aliud correlatiuũ. g̊ non accipit esse per ꝓductionẽ alteri⁹ correlatiui. nec etiam accipit esse per productionẽ ipsius fundamenti.

¶ Tum ṗmo. quia relatio accipit eē de nouo post generationem fundamenti.

¶ Tum gcã quia forme contrarie non accipiunt esse per eandem actionem in numero. sed illud fundamentum refertur ad diuersos terminos et hoc contrariis respectibus. sicut eadem q̇litas q̄ ē maior respectu vnius est minor respectu alteri⁹. Minor patet. quia sunt 2° respectus contrarij. g̊ relatio nõ accipit eē immediate per actionem fundamenti nec ipsius termini. g̊ seqᵗᵘʳ ꝙ relatio haȝ eē per ꝓ̇priam actiõem

¶ Secunda ꝯ° est. ꝙ nulla res ē ꝑ se terminꝰ mutationis: nisi tantum substātia quātitas qualitas ꝛ vbi: ꝛ hoc loquendo de mutatione naturali. hec ꝯ° ꝓbatur sic. Illud qđ positis extremis ponitur in eodē instanti cum eis non accipit eē ꝑ mutationē ꝑ se sed solum ꝑ accidens. ꝓbatio. quia oīs mutatio est de opposito in oppositum sed extrema alicuius forme non possunt transire in eodē instanti de opposito in oppositum. quia tunc simul eēt sb̄ vtrisqꝫ oppositoꝝ. ergo quicquid accipit eē in eodē instanti cum extremis distinctis ab eis non est ꝑ se ꝛ ꝓprie terminꝰ transmutationis. sed relatio de gñe relationū ponitur in eodē instanti in quo ponuntur ambo extrema ergo ꝛc̄.

¶ Confirmatur. quia illud qđ non habet ꝓprium oppositū non habet ꝓpriam mutationem. cum omnis mutatio sit de opposito in oppositum. sed illud qđ ponitur alio posito: ꝛ tollitur alio sublato non habet ꝓprium oppositum in i° subiecto. quia tunc illud subiectū in eodē instanti eēt sub vtroqꝫ terminoꝝ oppositoꝝ. sed relatione posita vtrumqꝫ extremū ponitur. ergo nō est per se terminꝰ mutationis: sed ꝑ accidens. Idem potest intelligi de qualibet alia forma ¶ Sed contra ꝑdicta arguitur primo contra primam ꝯclusionem sic. quicquid est per se terminꝰ actionis refertur ꝑ se ad agens sicut ꝓductū ad ꝓducens. Sed relatio non refertur ad causam ꝑ modū relationis ꝓducti ad ꝓducens quia tunc relatio eēt subiectum alterius relationis ꝛ sic eēt abire in infinitū

¶ Contra 2^am^ ꝯclusionem arguitur. Omnis actio noua est mutatio. quia mutari est aliter se habere nunc quam prius sed relatio potest adquiri de nouo quando adquisito fundamento de nouo. sz solum adquisito termino de nouo. ergo talis adquisitio noua relationis erit noua mutatio. quoniam noua actio est noua mutatio. ergo ad relationem est mutatio noua alia a mutatione fundamenti ¶ Item generatio secundū quid est mutatio secundū quid. sicut generatio simpliciter est mutacio simpliciter. sed omne illud qđ est ꝑ se terminꝰ actionis: est ꝑ se terminꝰ generationis. ꝛ generatio secundū quid terminatur ad qđlibet ꝑdicamentū relatio per se est actio. ergo ad qđlibet ꝑdicamentū ꝑ se est mutatio. nō tantū ꝑ accidens ¶ Respondeo ad primum ꝛ dico. quod duplex est relatio. quedā est effectꝰ ad causam siue ꝓducti ad ꝓducens. ꝛ ita ꝓprie non refertur ad ꝓducens: sed est racio referendi ꝓductū ad ꝓducens. qđ est relatio alia ab ista sicut est relatio similitudinis ꝛ equalitatis ꝛ sic de multis aliis. ꝛ ista relatione ꝓductū nō refertur ad ꝓducens nisi mediante prima relatione ꝛ talis relatio ē subiectum prime relationis ꝛ refertur ꝑ istā. et in prima relatione ꝛ non ꝓcessus in infinitū. et sic ꝯcedo ꝙ relatio vniꝰ rōis fundatur sup relatione alterꝰ rōis. nec ē ꝓcessus in infinitum: sicut nec sequitur in aliis accidentibus ¶ Cū ergo dicitur ꝙ omnis forma q̄ est ꝑ se terminus actionis vel refertur ad agens denominatiue sicut subiectum relationis: vel refertur ad agens eēntialiter ꝛ ꝗditatiue: sicut ipsa relatio ꝓducti ad producens refertur ad ꝓducens eēntialiter ꝛ ꝗditatiue. non autem fundamentaliter ꝛ denominatiue. sed alie relationes ab ista referuntur ad agens materialiter ꝛ denominatiue: nō eēntialiter ꝛ ꝗditatiue. subiectumqꝫ enim ē tale subiectum denominatiue: propter aliqđ qđ est tale eēntialiter est status in illo qđ est eēntialiter tale ¶ Ad aliud dico. ꝙ eo modo quo actio noua est eodem modo est mutatio noua. ſi ꝑ ſe. ꝑ ſe. ſi ꝑ accńs: ꝑ accidens adqſitio relationis eſt noua: ſiue ꝓpter adqſitionē fundamenti. ſiue ꝓpter adqſitionem nouū termini ē noᵃ non autem ꝑ ſe ſed ꝑ accidens ꝓpter mutationem oppoſiti ꝙ ſi terminꝰ fuiſſet coequeuꝰ fundamento: relaº fuiſſet coequeua vtriqꝫ. ꝙ autem non ſit coequeua vtriqꝫ hoc eſt ꝑ accńs quia ipſa extrema non ſunt coequeua ad inuicem. ꝛ ſic ab alio habet aliqd ꝙ ſit terminꝰ actōis noue: ꝛ ab alio ꝙ ſit terminus noue actionis diſtincte. ꝙ ꝙ ſit terminꝰ actōis diſtincte hoc habet ꝙ eſt ens diſtinctū ꝙ autem ſit terminus actionis noᵉ hoc habet ab extrinſeco. ꝙ aliq̄ ſua cauſa eſt noua. ¶ Et ita ꝙ relatio ſit noua: hoc non habet ꝑ ſe ex natura ſua: qm̄ tunc eēt per ſe terminꝰ mutationis. ſed hoc habet ab aliqua cauſa noua ꝛ ideo eſt terminꝰ mutatōis tantum per accidens ¶ Ad aliud dico ꝙ generatio ſecundū ꝙ poteſt ꝯſiderari dupliciter. vel ipſum mutaº et ſic eſt tantum i 4ᵒʳ ꝑdicamentis lꝫ licet per accidens ſit i quolibet ꝑdicamento. vel ſolum vt eſt ſimpliciter ꝑductio rei vt diſtinguitur ꝯ mutationem ꝓpe dictam. ꝛ ſic concedo ꝙ eſt ꝑ ſe in quolibet ꝑdicamento excepto ꝑdicamento actionis ¶ Hijs viſis reſpondeo ad rationes ad rationes ꝑncipales ¶ Ad ꝑmam concedo maiorem ¶ Ad minorē dico. ꝙ relaº ꝑ ſe non ſuſcipit magis ꝛ minꝰ. ſed per accidens ꝛ ꝑ aliud. puta ꝑ intenſionem et remiſſionem fundamenti. ita ꝙ relatio aliquādo intendibitur ad remiſſionē fundamenti: ſicut arguebatur. aliquādo remittitur ad intenſionem fundamenti. vt ponatur. ꝙ duo ſint equaliter alba. intendatur albedo in uno: ꝛ certe ꝙ ſtatim ſit minꝰ ſimiles. ¶ Etiā poteſt intendi vel remitti ad intentionē vel remiſſionē alterius extremi ¶ Ad 2ᵃᵐ ibi pono talem ꝓpōnē. ꝙ fundamentum cui nouiter aduenit relatio neceſſario mutatur in aduentu relationis. ¶ Et qn̄ dr: ſine mutatione fundamenti ipſiꝰ fundamentum factū fuerit ſile alteri ¶ Dico ꝙ mutari eſt dupliciter. vno modo ad ſe. alio modo ad alterū. ꝑᵒ modo eſt in abſolutis. 2ᵒᵒ eſt in reſpectiuis: ꝛ ꝑmo modo intelligit ariſtoteles. ꝙ ꝑ relationē nō ē mutaº i ſubo ꝛ i fundamēto

Queritur. vtꝝ vbi ſit ꝑ ſe terminꝰ motus localis. ¶ Et videtur ꝙ non. ꝙ ꝙd non ſuſcipit ſecundū ſe ꝑ ꝑncipiatorem magis ꝛ minꝰ. nec eſt in ipſo eſt ꝯrietas. ꝙ ab uno vbi i aliud vbi non eſt maxima diſtantia ſaltem inter ꝯtrarios ꝙ ꝛc. ¶ Item locus eſt ꝑ ſe terminꝰ motꝰ localis. ꝙ non vbi. ꝯña pꝫ ꝙ vnꝰ motꝰ ꝯtie ē ad vnū terminū ꝯtie hoc hꝰ. locus. ꝙ ꝛ vbi dent ꝯtie ꝙ ꝛc. Añs patꝫ ꝙ motus capit denoiationē a termino ad quē hoc hꝰ. motus ꝙ localis dr̄ a loco ¶ Oppoſitū. tū ꝑ. ꝙ dre motus localis ſunt dre loci puta ſurſꝰ ꝛ deorſū ¶ Item nulla forma adqſita diuiſibiliter ꝛ indiuiſibiliter eſt ꝑᵉ terminꝰ motus. patet. motus eſt adqſitio ꝑtis poſt ꝑtem. ſed vbi hꝰ ad indiuiſibile nō ē motus. qꝛ accidit mobili tē ꝛ totum ſit ꝛ ſic deꝑdi² totum ſit. ꝙ ꝑ ſe totum ineſt mobili in uno inſtanti. et nunqꝫ poſtea erit in uno mobili nec ꝑ ſe totum nec ſecundū partem. ſed vbi eſt hꝰmodi ꝙ ꝛc. ꝑbaº ¶ In motu locali mobile i uno inſtanti habet vbi ꝛ nunqꝫ poſtea habebit aliquā partem ipſius vel non. ſi detur quod ſic habetur habetur propoſitum. quia vbi deperditur totum ſimul: et per conſequens accipitur totum ſimul. ¶ Si detur quod non: tunc illa pars vbi quam dicis habet mobile in alio: aut erat in eadem parte mobilis in qua prius erat vel in alia. ſi detur quod in eadem: tunc illa pars quieſcit: quia habet continue idem vbi: et tunc totum mouebitur localiter parte quieſcente quod eſt impoſſibile. ¶ Si detur quod ſit in alia parte quam in illa in qua prius erat: tunc migrabit de parte in partem et de ſubiecto in ſubiectum. ¶ Confirmatur. quia ſi aliquid mouetur ab uno vbi in aliud. quero an maneat idem vbi an non. ſi maneat in deſcendente et ipſum mobile recedat: tranſmigrat de ſubiecto in ſubiectum. ſi non maneat vel ergo corrumpitur vel defertur cum mobili. Non corrumpitur vt videtur. eo quod cauſatur ex circumſcriptione loci et locus maneat immobiliter. videtur ergo quod ipſum vbi manebit. ſi defertur tunc ad illud vbi non eſt motus. quia motus eſt reſpectu non habiti: vbi autem ſemper in principio habetur ¶ Item vbi eſt circumſcriptio corporis locantis etc. ſed circumſcriptio conſiſtit in indiuiſibili: et ita quod quocumque addito variatur iſta circumſcriptio. ergo indiuiſibiliter acquiritur. non autem per motum

¶ Item ſi ad vbi eſſet motus: ille motus eſſet in tempore. ſed in quolibet tempore ſunt infinita inſtancia in actu: et in quolibet inſtanti eſt mobile motum in aliquo vbi adequato in actu. ¶ Ex quo ſequitur quod ſi motus eſſet ad vbi poſſibilis: poſſibile eſſet quod infinita in actu iam eſſent pertranſita. ſed infinita in actu pertranſita implicat contradictionem. ergo illud ex quo ſequitur ſcilicet motum eſſe ad vbi. ¶ Dicetur. quod inſtans in tempore eſt in potencia ſolum et eodem modo mutatum eſſe in motu. propter quod dicitur. quod mobile dum continue mouetur non eſt in vbi niſi in potencia. ¶ Contra quodlibet inſtans in tempore eſt in actu actualitate preſentialitatis vt diſtinguitur contra preteritum et futurum: licet non habeant actum ſeparatum. ſed in quolibet inſtanti temporis menſurantis motum alicuius diuiſibilis ad vbi mobile eſt in actualitate preſencie in vbi aſſignato. ergo ſi motus ad vbi eſſet poſſibilis. ſequitur quod mobile in actu fundatur in infinitis vbi et quod infinita actu eſſent pertranſita. conſequens eſt falſum et contra philoſophum 3° huius. ¶ Item ſi motus ad vbi eſſet poſſibilis ſequeretur quod veloci mobili exiſtente in principio magnitudinis. et mobili tardo in medio magnitudinis vel in medio medietatis ſpacij: ipſis incipientibus ſimul moueri: quod nullam magnitudinem pertranſibit tardius antequam attingetur a velociori. tanta poteſt eſſe velocitas ex parte velocioris excedens. conſequens eſt falſum ergo et antecedens. falſitas conſequentis patet. nam iſtud claudit contradictionem. quod mobile velox ſit incipiat motum cum tardo: et quod attingat mobile tardum per motum antequam exeat vbi a quo incipit moueri. conſequencia patet. Nam ſi mobile tardius tantum in aliquo tranſeat de ſpacio antequam velocius diuentum ſit ad vbi a quo mobile tardius incipit moueri: illa pars quantumcunque modica eſt aliquota totius ſpacij intercepti inter mobile velocius in principio motus et tardius: ſic quod ſit in decupla proporcione ſe habens: volo quod mobile velocius excedat in velocitate mobile tardius in viceſima proporcione ergo in tempore in quo mobile tardius pertranſibit decimam partem ſpacij intercepti inter terminum a quo incipit moueri: mobile velocius vlterius pertranſibit de ſpacio vlterius tardius per nonem ꝑtes ſpacij equalis ſpacio qđ mobile tardiꝰ poteſt tunc ꝑtranſire. ¶ Ex quo ſequitur ꝙ mobile tardiꝰ non poteſt tantū pertranſire de ſpacio: quantū eſt anteꝗ̄ mobile velocius deueniat ad c a quo mobile tardiꝰ incipit moueri

¶ Item arguitur per rationes zenonis quas ponit phūs ſexto hꝰ et arguꝰ ſolum duas ¶ Prima eſt iſta ꝙ omne qđ mutatur per aliquod ſpaciū prius ꝑtranſibit mediū anteꝗ̄ attiget finē et iſtud mediū eſt diuiſibile in duo media equalia. ergo prius ꝑtranſibit medium iſtiꝰ medij ꝗ̄ attiget finē ¶ Eodem modo arguam de medio iſtiꝰ medij. et ſic in infinitū cum continuū ſit infinitū diuiſibile. ſed ꝑtranſire magnitudinē infinitā in actu eſt impoſſibile ergo impoſſibile eſt moueri ad vbi ¶ 2ª ratio zenonis eſt iſta. Si motus eſſet ad vbi poſſibilis: velociſſimū nunꝗ̄ attingeret tardiſſimū. probo pono ꝙ mobile velociꝰ excedat in decuplo in velocitate mobile tardiꝰ: cum hoc pono ꝙ mobile velociꝰ ſimul incipiat motū a principio magnitudinis. a. b. c. et mobile tardiꝰ a medio. b. ab ipſo. b ¶ Tunc ſic arguitur ¶ Anteꝗ̄ mobile velocius deuentum ſit ad. b. mobile tardius aliquid tranſiuit de ſpacio ultra. b. quod probo. quia ſi tardū adhuc ſit in. b. per totum tempus per qđ mobile velocius mouebatur ab. a. in. b. ergo in toto tempore quieſcebat ergo per conſequens non inceperunt ſimul moueri ¶ Tunc accipio terminū iſtū in quo eſt mobile tardū vel ad quē mouetur tardū quando mobile velox eſt in. b. et ſuppono terminꝰ. c. et tunc arguo ſicut prius. anteꝗ̄ mobile velox ſit deuentum ad c. vel mobile tardū aliquid ultra. c vel nichil. ſi nihil ergo in toto tempore in quo mobile velox mouebatur a. b. in c mobile tardū quieuit in. c. et tunc non mouebatur. ſed ſuppoſitum erat ꝙ continue moueretur. ergo neceſſario tranſiuit aliquid ultra c. et tunc ſic ſit ille terminꝰ. d. et arguam in infinitū et procedam ſicut prius ¶ Ad oppoſitū eſt phūs qui ponit motum et ad vbi et motum circularem eſſe poſſibilē

¶ Reſpondeo. primo premittā quedam preambula. 2º dicam ad queſtionē ¶ Primū preambulum eſt iſtud. ꝙ cum omnis motus ſit a contrario in contrariū et ad vbi ſit motus: ideo in vbi eſt aliqualis contrarietas: non ſecundū ſe ſed in comparatione ad aliquod extrinſecum. vnde aliquando diſtantia accipitur in comparatione ad motū grauium vel leuium. cuiuſmodi terminꝰ ſunt concauū orbis lune et centrum ¶ Aliquando accipitur iſta contrarietas penes appetitum ipſius mouentis. puta ſi quis tendat ire ad domum et ibidem quieſcat: tunc illud vbi in quo quieſcit diſtat maxime ab vbi in quo incipit moueri: et hoc in comparatione ad appetitum mouentis: nec aliter in vbi eſt motus nec contrarietas ¶ Secundū eſt iſtud. ꝙ eſt intelligendum per vbi ¶ Dico ꝙ vbi communiter dicitur ꝙ ſit circumſcriptio corporis locati a loco circumſcriptione proueniens. Per iſtam circumſcriptionem poſſumus tria intelligere. Uno modo poſſumꝰ per circumſcriptionem intelligere ipſam circumſcriptionem actiuā ipſiꝰ loci. quatenus intelligitur a loco actiue procedere ¶ Alio modo poſſumus bene intelligere per circumſcriptionem ipſam quod eſt ſitus corporis circumſcripti paſſiue ¶ Tertio modo poſſumus intelligere per ipſam quoddam eſſe relictum in corpore a loco circumſcribente. per iſtam circumſcriptionem nec vbi eſt actus effectiue procedens a loco, nec vbi eſt paſſio ipſius locati ſed ut eſt quidam actus inherens mobili capiens diſtinctionem et diuerſitatem a loco circundante. non tamen conſimiliter ut eſt ab illo effectiue. et ſic eſt genus. ¶ Tercium preambulum eſt iſtud. quod terminus motus localis eſt duplex. quidam intrinſecus qui intrinſece adquiritur mobili tanquam ſubiecto. ¶ Eſt alius terminus extrinſecus et hoc eſt ipſe locus. locus enim non adquiritur a mobili. niſi ſicut menſura extrinſeca. locus autem eſt in locante non in locato: tamen iſte motus denominatur a loco: communiter enim uocamus iſtum motum motum localem: et una cauſa eſt. quia locus eſt nobis notior quam ſit ubi. ¶ Alia cauſa eſt. quia locus eſt undique corpori locato adequatus: ſicut ſi eſſet ſibi forma inherens. ¶ His uiſis pono duas propoſitiones. ¶ Prima propoſitio eſt iſta: quod ipſum ubi formaliter ſumptum accipitur in inſtanti. Probatur ſic. Illud quod eſt aliud et aliud in alio et alio inſtanti et deperditur totum ſimul in inſtanti: accipitur in inſtanti. ſed ubi eſt huiuſmodi ergo et cetera. ¶ Maior probatur per quandam rationem ſuperius adductam. quia ſi mobile in duobus inſtantibus eſt in eodem ubi ſaltem ſecundum partem. ergo ſecundum partem quieuit. unde ariſtoteles ſexto huius ponit quod mobile in quolibet inſtanti eſt in alio et alio ſpacio ſibi equali. ¶ Unde ſciendum quod ipſum adquiri in inſtanti poteſt eſſe dupliciter. Uno modo quod eius adquiſitio et eius uia adquiſitiua que eſt motus ſit in inſtanti: et hoc eſt falſum quia motus eſt in tempore. ¶ Alio modo quod ipſum ubi adquiratur in inſtanti. ubi ſciendum 2o. quod aliter eſt in motu locali et aliter in aliis motibus. quia in aliis motibus terminus adquiritur quantum ad eſſe ſuum formale partibiliter. quia terminus habet partem: licet eſſe adquiſitum cuiuſlibet partis ſit in inſtanti. In motu autem locali licet terminus extrinſecus partibiliter adquiratur ſcilicet ipſe locus. tamen terminus intrinſecus motus localis. puta ipſum ubi: cum non ſit niſi quidam reſpectus extrinſecus cauſatus a circumſcriptione loci actiue: ideo uariatur ad uariationem ipſius. cum ergo mobile in quolibet inſtanti ſit in alio et in alio loco: ſic quod non ſit aſſignare inſtans in quo mobile nec aliqua pars mobilis ſit in eodem loco ſicut prius aliter quieſceret in tempore intermedio. ideo ſequitur quod ſicut in quolibet inſtanti ſit alius et alius locus. ita pariformiter in quolibet inſtanti ſit aliud et aliud ubi. ¶ Ex eo ergo quod adquiſitio ipſius ubi et eius uia adquiſitiua puta motus eſt in tempore licet adquiſitum eſſe ipſius ſit in inſtanti hoc tamen non obſtante poteſt eſſe terminus motus. ¶ Sed eſt dubitatio quia non uidetur motus differre a mutatione. quia per te terminus motus adquiritur in inſtanti licet eius adquiſitio ſiue uia adquiſitiua ſit in tempore. Idem ego dicam de generatione quia uia adquiſitiua forme ſubſtantialis eſt in tempore. eius tamen introductio et adquiſitum eſſe eſt in inſtanti. ¶ Dicendum quod quantum ad hoc non eſt differentia. ſed eſt differentia quantum ad hoc. quod motus eſt a ſubiecto in ſubiectum. Mutatio autem non eſt a ſubiecto in ſubiectum ut generatio ſed a non ſubiecto in ſubiectum. uel a ſubiecto in non ſubiectum ſicut eſt corruptio. Uel etiam poteſt attendi differentia quantum ad aliquos terminos ipſius motus. quia in motu terminus adquiritur partibiliter. de forma autem ſubſtantiali non eſt ſic ſaltem ſemper. ſed in contimotu hoc est semper extrinsecum ad terminum extrinsecum. quod dico propter motum localem cuius terminus adquisitus est locus qui adquiritur partibiliter licet terminus intrinsecus puta ipsum ubi non sic partibiliter adquiratur. in aliis autem motibus quilibet terminus adquiritur partibiliter. ¶ Est etiam differencia quia in mutatione puta qua forma substancialis debet generari vel corrumpi: requiritur alteratio precedens. non autem sic oportet esse in quolibet motu: licet autem contingit in quibusdam ¶ Secunda propositio est ista quod ipse idem locus vel terminus extrinsecus motus localis quod idem est adquiritur partibiliter. quia non oportet adquiri nisi sicut est. sed locus habet partem extra partem patet. est enim ultima superficies corporis continentis. superficies autem cum sit quantitas divisibilis est: similiter locus quantitas est. ¶ Et hec propositio patet ad sensum quia si aliquod mobile moveatur ad aliquem locum: prius una pars est in una parte spacii et postmodum in alia et sic ¶ Sed est dubitatio contra hoc quia suppono quod aliquod corpus planum descendat ad aliquem locum. videmus enim sensibiliter quod locus ultimatus est totus adquisitus simul: sic quod nulla pars huius mobilis non est prius in una parte loci quam in alia. et si sic si tota descenderet et caderet deorsum videmus quod utraque pars simul est in loco ad quem movetur tota ¶ Dicitur quod aliter est in motu qui est ab latere in latus: puta si una moveretur in plano super istam paginam. aliter est in motu qui est de deorsum in sursum vel econverso. quia in primo motu primo una pars mobilis est in una parte quam in alia. ut patet ad sensum. In alio autem motu licet extrinsecum ad spacium intrinsecum sit quedam impartibilitas. sed si lapis descendat: apparet quomodo lapis est primo in una parte et postea in alia et sic successive recipit tamen extrinsecum ad locum ultimatum in quo quiescit puta in terra non est ista adquisitio sic partibiliter licet bene illa adquisitio huius termini sit partibilis. ¶ Sed est dubitatio circa predicta. utrum per aliquam potentiam manente corpore in loco: corpus possit esse sine ubi. ¶ Et videtur quod non. quia positis extremis alicuius respectus et applicatis quod dico propter respectus extrinsecus advenientem: necessario ponitur ipse respectus. sed ubi est quidam respectus inter locatum et locum extrinsecus ut alibi est ostensum. ergo applicatis loco et locato sequitur necessario ipsum ubi. ¶ Item agens naturale approximatum passo disposito necessario agit non impeditum. sed locus est quoddam ens naturale cui debetur circumscriptio activa. et approximato sibi circumscriptibili quod est receptibile et passivum respectu circumscriptionis active puta ipsum locatum: sequitur necessario quod locus causasset ipsam circumscriptionem passivam in ipso locato. Sed ista circumscriptio passiva nichil aliud est quam ubi et cetera. ¶ Ad oppositum quia si deus preciperet istos tres pueros. Sydrach. Misael. et Abdenago quod in igne positi non comburerentur: ita quod fuit passum actum naturale approximatum passo disposito a sua actione: ita posset circumscriptionem actuam loci in locato. quod locus non causet ubi in locato ¶ Ad. ubi primo conceditur secunda propositio nec ¶ Prima propositio est ista. quod non est sic ubi naturale. quod locatum continetur in loco. ipsum non habeat ubi in loco propter [illegible] [illegible]. quia agens naturale approximatum passo disposito propter illam naturam non potest non agere

¶ 2ª ꝓpoº est ista. ꝙ per dei potenciā hoc est optime possibile: ꝓbo sic. Omne absolutū prius alio natura distinctū essentialiter ab ipso: potest per aliquam potenciam separari. Ista fuit superius ꝓbata ad multas instancias. sed locatū est prius ipso vbi. ⁊ similiter loc9 est prior circūscriptione actiua ⁊ oppꝯsita ab ipsis. ergo deus pōt facere: ꝙ loc9 ⁊ locatū sint ⁊ ꝙ sint approximata: ⁊ tamen non habent vbi formaliter: ita ꝙ tūc tale locatū nō erit alicubi formaliter. hoc ē nō habebit aliqd vbi formaliter. ⁊ tamen erit alicubi fundamentaliter. hoc est ꝙ erit ī aliquo loco. Nā separato ubi corpus tale l' erit alicubi uel nō. si est alicubi ergo habet aliqd vbi. quia alicubi cōponit' ex aliq̄ ⁊ vbi. Si nō ē alicubi ergo per consequens est nullicubi. sed esse nullicubi nichil aliud ē ꝙ ī nullo loco esse ergo per ꝯñs non est in loco quod est ꝯ suppositū. patet soluº prius. quia hoc posito non est alicubi formaliter sed solum fundamentaliter. hº est quoniam est ī aliquo loco ¶ Ad alias rōnes patet soluº: ꝙ oēs ꝓcedunt uia nature ¶ Aliter ꝗ loquēdū ē ꝯ uiā nature ⁊ aliter secūdū dei potēciam

¶ His uisis uideo ad rōnes principales

¶ Ad primā dico. ꝙ non sequitur vbi non suscipit magis ⁊ min9. ergo ad ipsm non est mot9. cū quantitas nō suscipit magis ⁊ mi9 ꝗ tantū extensiue ꝯmo ⁊ ipsm vbi suscipit magis ⁊ mi9 fundamentaliter ꝙtum ad locū. nō ꝙ loc9 sit ꝓpe fundamentū ipsi9 vbi. sed quia funda' ī aliq̄ quod ē ī ipso loco puta ī locato. Patet etiam quō in vbi est ꝯtrarietas: quia hoc fuit iam declaratum in preambulo ¶ Ad 2m dico ꝙ motus est vn9 termin9 intrinsec9. et iste termin9 est in motu locali. bene autem potest habere duos terminos vnū intrinsecū ⁊ aliū extrinsecum.

¶ Ad terciū dico. ꝙ licet vbi ꝙtū ad suū esse formale impartibiliter adquiratur. ꝙtum tamen ad esse fundamentale puta ꝙtum ad ipsum locum partibiliter adquiratur. Vnde sicut fuit declaratū. non oportet ꝙ in oī motu: quod dico ꝓpter motum localē: quia ī aliis bene licet terminū intrīsecū impartibiliter adquiri: licet ei9 uia sit bene impartibilis. quā quidem partibilitatem habet ex spacio super quod est motus vt patet sexto ph9. Et cum adducitur ꝙ nullum instans adquisitū est termin9 motus. verum est accipiendo ly adquisitū pro adquisitione prima. vt si dicamus. cui9 adquisitio est in instanti ipsum est termi9 motus ⁊ hoc ē verum. sumendo ergo adquisitionē pro adquisitione esse: maior est vera. et cum adducitur. ꝙ ad indiuisibile nō est mot9

¶ Dico ꝙ verum est si sit indiuisibile formaliter ⁊ fundamentaliter. licet autem ipsum vbi sit indiuisibile formaliter non tamen fundamentaliter. puta ꝙtum ad locum: ex quo sit eius fundamentum dictū est prius ¶ Ad ꝯfirmationem dico. ꝙ translato mobili ubi corrumpitur. vel ad loci distinctionem cum mobili. vel ꝓpter motū localem. vbi enim est esse locati ⁊ mensuratiue in hoc loco. sed recedente ipso ꝯmensuratiuo: et illud esse ad hūc locum deficit ¶ Ad quartū vnus dicit. ꝙ licet ista circunscripº q̄ est vbi ꝯsistat in indiuisibili in ꝯparatione ad locum et ad polos: vel ad intelligentiam mouentem celum a q̄ loc9 capit suam immobilitatē vt dicit tamen in ꝯparatione ad partes quantitatiue mobilis adquirentis vbi: diuisibile est ⁊ diuisibiliter adquiritur. hec ille. Sed hoc non capio vt patet per ꝙ̄d rōnē iam adductam. iō supra ad istā dignitas ¶ Ad quintum dico. ꝙ nō eſt inconueniens concedere infinita ſiue vel infinitas partes ſpacii actu actualitate ꝑſentialitatis eē pertranſitas: dūmodo ſit ꝑ accidens ¶ Ad cuius euidentiā ſunt duo notanda.

¶ Primū eſt. quot modis contingit indiuiſibile intelligi in actu. ¶ Et dico ꝙ tripliciter. Uno modo ſic ꝙ habeat eē actu ſeparatum: ⁊ hoc eſt impoſſibile. ¶ Alio modo indiuiſibile dicitur eē in actu actualitate terminationis ⁊ ſic indiuiſibile quod terminat continuū dicitur eē in actu. 3o modo dicitur eē in actu actualitate continuationis. ¶ Et ſecundū hoc contingit dupliciter. Uno modo ſi mobile aliquod quieſcat in aliquo ſigno continuante unā partem lineę cum alia. ⁊ ꝑ hoc mobile tunc dicitur ſignare pūctum in actu quando actu pauſat ſuper aliquod punctum. ¶ Alio mo indiuiſibile continuans partes magnitudinis dicitur eē actu actualitate ꝑſentie: ⁊ iſto modo quilibet punctus in linea dicitur eē in actu. ⁊ inter iſtas actualitates ē gradus. ꝙ prima ſi eēt poſſibilis eēt maxima. 2a eſt poſſibilis ⁊ minor prima. 3a eſt poſſibilis ⁊ minor ſecunda. ſz quarta actualitas eſt minor omnibus. ¶ Ideo ſecundū modū loquendi commentatoris ⁊ ariſtotelis. Indiuiſibile continuans aliquas partes alicuius continui eſt in potentia: quod intelligendū eſt ad actualitatem ꝑ quā terminat.

¶ 2o eſt notandū. ꝙ in quolibet continuo ſunt duplices partes. ſ. eiuſdem quantitatis et eiuſdem proportionis. ſicut habetur a commentatore 3o huius co. de infinito. ⁊ ſexto huius cōmento 68. ſecundū hoc ergo in quolibet continuo ſunt quedam partes finite ⁊ quedam infinite. ⁊ utrumque eſt de ratione continui. Infinitas enim ineſt ſibi ſecundū partes eiuſdem proportionis que eſt diuiſibile in infinitum. finitas enim ineſt ſibi ſecundū partes eiuſdem quantitatis. ¶ Ex quo patet quomodo finitas ⁊ infinitas ⁊ infinitas ſunt paſſiones quantitatis: que hec videntur contraria: ſed nō ē ita que non ſunt ſecundū idem. Patet etiam quomodo in motu non eſt dare primam partem nec ultimam. ⁊ ſic patent per iſta in philoſophia multe controuerſie.

¶ Hiis ergo poſitis ⁊ premiſſis dico. ꝙ tranſire infinita in actu actualitate ſolum ꝑſentie. i. non aſſignando actualem quietem: nō eſt inconueniens ꝑ accidens. qualiter autem per accidens infinita ſunt pertranſita ē intelligendū. ꝙ iſte partes eiuſdem proportionis comprehenduntur a partibus eiuſdem quantitatis. nunc autem pertranſitio que fit per motum ſuper aliquam magnitudinem ꝑ ſe competit magnitudini ſecundū ꝙ eſt finita: quā finitatē capit ex partibus eiuſdem quantitatis. ita ꝙ infinita non ſunt pertranſita magnitudinem talem ſz inquantum comprehenduntur a partibz eiuſdem quantitatis ¶ Ad ſextum dico ꝙ ſuppoſito ꝙ velocitas mobilis: poſſit intendi in infinitū non ē dare aliquā partem ſignatam quā tardius poſſit pertranſire anteq̄ attingatur. nec ex hoc ſequitur ꝙ attingatur anteq̄ aliquantulum pertranſeat. que in ſpacio ꝙ ē ex natura ſua ē infinitū diuiſibile: oportet ꝙ ſint partes indeterminate et vage. Unde infinita inquantū infinita ſunt partes infinite ⁊ indeterminate. ⁊ ideo quantumcunque velox inſequens tardum excedat in velocitate dūmodo tranſit ꝑ motum: aliquid pertranſibit mobile tardius anteq̄ attingatur. nullam tamen partem aſſignatam contingit dare ⁊ hoc probat ratio ¶ Ad rationes zenonis patet. quomodo infinita poſſunt eē pertranſita ꝑ iam dicta. ¶ Ad 2m cum dicitur ꝙ mobile tardius aliq̄ ꝑtranſiuit de ſpacio anteq̄ mobile velocius deuenit ad terminū a quo mobile tardius incepit moueri: concedo: ⁊ quādo vlterius arguitur ꝓ eandē: q̄ ſemper ꝯcludit eadē racio quacumq̄ parte media ¶ Et quādo dicitur ergo nunq̄ attingetur. ¶ Dico q̄ non ſequitur. ſ₃ eſt fallacia ſecundū q̄d ad ſimpliciter. ſolum enim illud ſequitur attendendo ad illum ꝓceſſum ſ. q̄ mobile velox ⁊ mobile tardū diuidunt ſpacium ſecundū ꝑtes eiuſdem ꝓporcionis: ⁊ ſecundū hoc verum eſt q̄ nunq̄ attingeretur. vnde non ſequitur: non attingitur ſecundū iſtas ergo non attingitur vt dictum eſt. vnde iſta infinitas eiuſdē ꝓporcionis accidit magnitudini vt ipſa ſit ꝑtranſita. attendendo autem ad alium ordinē partiū vt eiuſdē q̄titatis ſecundū quas totum eſt ꝑtranſitū et ꝑtranſibile: que partes comprehendunt iſtas. bene tamen eſt ꝑtranſibile ⁊ attigibile. ⁊ ſic finitur iſte q̄ntus liber.

Circa ſeptū huius q̄ro hanc queſtionē. Vtrum quodlibet ꝯtinuū ꝯponitur ex diuiſibilibus ⁊ reſoluatur in ſemper diuiſibilia. Et videtur q̄ non. Primo q̄ ſequeretur q̄ in ꝯtinuo eēnt aliq̄ ꝑtes a deo incognite. ꝯñs eſt falſum ergo antecedens. falſitas ꝯſequentis patet q̄ deus nichil ignorat: aliter eēt imꝑfectus. ꝯña ꝓbatur q̄ omnes ꝑtes quas deus ſcit in ꝯtinuo. vel ſūt diuiſibiles vel indiuiſibiles. ſi indiuiſibiles habetur ꝓpoſitū. ſi diuiſibiles cū omne diuiſibile ſit diuiſibile in aliud a ſe. ergo ꝑ ꝯñs vltra omnes ꝑtes quas ſcit in ꝯtinuo ſunt alique alie partes. ſed iſte partes que ſunt alie ab omnibꝫ ꝑtibus que ſunt a deo cognite ſunt a deo nō cognite ⁊ ꝑ ꝯñs incognite ergo ⁊c. ¶ Item ſi linea diuidatur fiunt duo puncta poſt diuiſionē: non eſt ergo mediū quod patet. q̄ ſi ille due linee adinuicē applicentur non eſt mediū ergo nec prius ante diuiſionē erat aliquod medium. ¶ Confirmatur. q̄ quādo linea diuiditur: q̄ro ſup q̄d cadit diuiſio. vel enim cadit ſup punctū ita q̄ vnus punctus fiat duo per diuiſionē. vel cadit inter duo puncta in potencia in linea que poſtea ſunt actu ꝑ diuiſionē. ¶ Confirmatur q̄ ſi ipſa linea diuidatur fiunt duo actu terminancia. Nō poteſt dari q̄ punctus eſt omnino indiuiſibilis. ſi detur 2m habetur ꝓpoſitum ¶ Ad oppoſitum eſt ariſtoteles in hoc ſexto ¶ Reſpondeo. vbi ſic procedam. Primo recitabitur vna opinio ꝯtradictoria opinioni ariſtotelis. 2o dicta opinio improbabitur ⁊ ponetur opinio vera. 3o ex hoc videbitur ꝓpoſitum. vtrum indiuiſibile ſit immediatum indiuiſibili. ¶ Quantū ad primū eſt ſciendū q̄ eſt vna opinio fratris geraldi odonis q̄ ponit ꝯtinuū quodcumq̄ ꝯponi ex indiuiſibilibus. ⁊ reſolui in indiuiſibilia. Hec autem opinio ꝓbatur ſic ¶ In omni ordine eſſencialis dependencie eſt ſtatus ſimpliciter ad aliquod ſimpliciter primū in ordine illo nō dependens ab aliquo alio in ordine illo. ſed totum ꝯtinuū dependet a medietatibꝫ ⁊ iſte medietates ab aliis ergo neceſſe eſt ſtare ad aliquod primum ſimpliciter independens. et ad aliud ꝯtenti ꝙ nullo modo est totum. talis autem ꝓs oꝫ ꝙ sit indiuisibilis. aliꝰ non eēt simpliciter ꝑma ꝗ. Maior patet. qꝛ ēēntialis dependencia ē in qua posterius dependet a ꝑoze. sic ꝙ ꝯtradictionem implicat eē posterius sine ꝑoze. ⁊ ꝙ in tali ordine sit ꝑᵐ simpliciter patet. qꝛ ēēntialis dependencia tenet oppoᵐ inesse. ⁊ nullum oppositum tenet nisi sit terminata l ēē. ⁊ h̄ est ꝯpoᵒ phi 2ᵒ methaᵉ. Minor ꝓbatur. qꝛ ꝯcius cubitus dependet a duobus semicubitis. sic ꝙ ꝯdictio est cubitum eē ⁊ semicubitū nō eē ꝗ ⁊c.

¶ Item 2ᵒ sic. Omne totum ꝯpositū ex ꝑtibꝫ ꝯel magtudinibus multitudine infinitis: sicut ꝯponitur cubitus ex duobus semicubitis est magtudo infinita. sed nullum ꝯtinuū est magtudo actu infinita ꝗ ⁊. Maior claudit ꝑdicatū in subiecto. Sicut enim duo semicubiti reddunt ꝗtitatem cubiti. sic magnitudines multitudine infinite: reddunt magtudinem infinitam. ꝯnde nullū ex infinitis potest fieri finitū nec eꝯᵒ ꝗ.

¶ Item 3ᵒ sic: ꝯtinuū potest eē ultimatū diuisum ꝗ non est diuisibile l infinitū. ꝯña patet. ⁊ añs ꝓbatur. Oēs possibilitates ꝑ se nullū ordinē includentes uel habentes quarum ꝗlibet potest eē ad actū reducta i aliꝗ instanti: possunt simul eē i aliꝗ instanti reducte. sꝫ diuisibilitates ꝯtinui sunt huiꝰ possibilitates nullū ēēntialem ordinem habentes. ⁊ ꝗlibet istaꝝ potest eē ad actū reducta in aliꝗ instanti. ꝗ oēs simul sumpte possunt eē ad actū reducte in a instanti. Maior patꝫ qꝛ oēs possibilitates non habent incompossibilitates qn simul possunt ad actū reduci ni dicatᵘ ꝙ est ꝑsuppositionis ꝯel oppositionis. sed ꝯtinui diuisibilitates non habent oppositum ꝯel ꝑsuppoēm inter se ꝗ ⁊c. Minor ꝓbatur. qꝛ non habent ordinem oppositionis cum non opponuntur. cum opposita nata sunt fieri circa idem. Nec habent ꝑsuppositionē. qꝛ possibilitas ꝯcius potest reduci alīa nō reducta quod sic patet. ꝯna non potest reduci ad actum nisi ꝑmo reducatur possibilitas altera nō reducta puta sicᵘ ⁊c.

¶ Item quarto sic. Omnis potentia potens componere ꝯtinuū ex omnibus ⁊ singulis ꝑtibus suis. potest ꝑ ipsum resoluere l omnēs ⁊ singulas partes suas. sed omnis potencia diuina potest ꝯponere ꝯtinuum ex omnibus ⁊ singulis ꝑtibus suis. ꝗ oīs potentia dei potest resoluere ꝯtinuū in omnes et singulas partes suas. Maior patet: qꝛ per easdem causas per quas ꝯcīū constituitur: potest idem destrui. Minor patet qꝛ ꝯel in ꝯtinuo est aliqua particula ꝯel aliqua ꝯcio que non est a deo: ꝯel non. sꝫ quelibet particula ⁊ quelibet ꝯcio est a deo. si non ꝗ illa erit increata quod est inconueniens.

¶ Et etiam qꝛ ꝗro tam de illa particula ⁊ de illa ꝯcione quam dicis non eē a deo: si deus potest resoluere eam in omnes ꝑtes suas ꝯel nō. si sic habeo ꝓpositum. Si non ꝗ aliqd ꝑꝰ potest ꝯnice ꝗ deus diuidere: ⁊ idem arguitur sicut ꝑus. qꝛ quecunqꝫ ꝑtes ꝯtinui possūt ꝯiungi ꝑ aliquā potentiam per eandem possunt separari

¶ Confirmaᵗ 2ᵒ. Omnem simultatem potest deus separare a quacumqꝫ re que non est illa res nec dependeat ab illa. sed ꝗlibet pars ꝯtinui differt ab aliis ⁊ nō dependet ab eis in eē. ꝗ deus potest separare quālibet ꝑtem ab alia

¶ Confirmatur 3ᵒ qꝛ nulla potentia passiua est in rebus excedens oēꝫ potentiam dei. sed ꝯtiᵘᵐ ꝗ i poᵃ passiua ad diuidi ergo illa non excedit omnipotentiam dei ¶ Item quarto ſic. Omne commenſurabile per replicationē indiuiſibilium componitur ex indiuiſibilibus. ſed continuū eſt huiuſmodi ergo et cetera. Maior patet ſic. Indiuiſibile poteſt localiter moueri ſuper ſpaciū: ergo poteſt per ſpacium menſurari per replicationem indiuidualem. Antecedens probatur. Omne quod variat ſitum ſuum reſpectu potest ſuper aliquam magnitudinē localiter moueri. patet. quia illud dicitur moueri localiter quod variat reſpectū ſitum quem habet in loco. ſed indiuiſibile eſt huiuſmodi ergo et cetera. Minor patet quia ſi linea moueretur punctus qui eſt vltimū lineae habet determinatum ſitum in linea ſuper quā mouetur. tunc a tota linea neceſſario mouetur et punctus mutat ſuū ſitum. hoc idem poſſet probari de ſpera tangente planū in puncto: et puncta in plano. nulla enim eſt repugnantia quod ſit aliqua vna ſpera et aliquod corpus planū: et iſta ſecundo applicentur per contactū: iſte contactus nō erit niſi punctalis. vt probari poteſt geometrice. quia ſi daretur quod ſe tangerent plus quam in indiuiſibili: ſequeretur quod planū et curuū eſſent applicata quod eſt impoſſibile ¶ Item ſexto. ſi continuū eſſet diuiſibile in infinitum eſſent equalia: conſequens eſt falſum ergo antecedens. Conſequentia probatur. quia eſſent compoſita ex partibus numero et magnitudine equalibus. numero quia in quolibet eſſent partes infinite et quot poſſunt accipi in maiori tot poſſunt accipi in minori: cum nō poſſet dari maius infinito et ſic eſſent equales magnitudine. quia ſi eſſent partes vnius maiores quam partes alterius puta in ſecundo iſte partes diuiderentur in medietates. et per conſequens in vna parte eſſent infinite et in alia ſimiliter: et per conſequens eſſet dare maius infinito ergo et cetera.

¶ Item impoſſibile eſt continuum eſſe actu diuiſum in infinitum. ergo impoſſibile eſt ipſum diuidi in infinitū conſequentia probatur. quia quod impoſſibile eſt factum eſſe: impoſſibile eſt fieri: primo celi et mundi ¶ Sed contra iſtam opinionē arguitur. quod continuū non componatur ex indiuiſibilibus nec reſoluitur in indiuiſibilia primo reſoluitur in ſemper diuiſibilia. Hanc autem probo ſic. per rationes ariſtotelis quas ponit in hoc ſexto ¶ Prima ratio ſic formatur a commentatore. Illa ex quibus continuum componitur diuidi in vltimū et habens vltimū. ſed puncta non poſſunt diuidi in vltimū et habens vltimū ergo continuū non componitur ex indiuiſibilibus. Maior probatur ab ariſtotele per diffinitionem continuorum. Continua ſunt quorum vltima ſunt vnū. ergo illa que ſunt continua habent vltimum: aut eſt vltimū aut habens vltimū. Minor probatur. quia tunc indiuiſibile eſſet diuiſibile ¶ Item Illa ex quibus componitur continuū ſunt tangentia ſe tactu continuitatis ex quorum tactu reſultat magnitudo. Sed puncta vel indiuiſibilia non poſſunt continuare nec ſe contiguare: nec ex eorum contactu non reſultat magnitudo ergo et cetera. Maior patet per diffinitionē continuorum. vnde ſexto huius dicitur. quod quecumque ſunt continua: illa etiam ſunt contigua. ſed non econtra. Minor probatur ſic: quia in quolibet tactu vel totum tangit totum. vel pars tangit partem ſed puncta non tangunt ſe ſecundum partem: cum non habeant partem. ſi ergo ſecundum totum. tunc eorum tactus erit ſuppoſitio: et ſic non facient magnitudinem. quia de ratione magnitudinis eſt. quod eius partes ſint in ſitu diſtincte. cum ſcilicet omnis magnitudo habeat partem extra partem.

¶ Iſta racio communiter declarata eſt ſoꝛma. qꝛ de virtute ſermonis minoꝛ ꝓpoſiᵒ poteſt reduci ꝯtra philoſophū niſi aliter declararetur. qꝛ duo corpora ſe tangunt in ſuperficie. gͦ ſequitur ꝙ ſuperficies eſt pars corporis. cuius oppoſitum intendit probare

¶ Item due linee ſe tangunt in puncto tantum. gͦ ſequitur ꝙ pūcta ſunt partes linee cuius oppoᵐ ꝓbarē intendit. gͦ videtur ꝙ rō phi militet ꝯ ipſum. vnde ſi rō bene intelligat᷑ ꝛ adducatur ad intellectū: quō hūit non ad vba trāſlationis nō dubito ꝙ demonſtrat. Nō enim accipit ibidē phus ꝑte ꝑtem. ſed vocat ꝑtem oē illud qd eſt ꝑ ſe aliqͥd alicuꝰ dū tamen non ſit totum. ¶ Et ſi dicatur ꝙ omne qd eſt aliqͥd alicꝰ ꝑ ſe. vel ē totum vel pars. ¶ Dico ꝙ falſū ē qꝛ terminꝰ non eſt ipſa res: nec eſt pars eꝰ ꝓpe dicta. ſicut dico a ſimili. cū punctus ſit terminꝰ linee: non eſt pars lie nec eſt idē ꝙ liā: ſed eſt terminꝰ cōtinui. ¶ Et ſimiliter de inſtanti reſpcū temporis. ꝛ de mutato eē rᵒ motus

¶ Pꝛopoᵒ gͦ phi ſic intelligitur. ꝙ illa que ſe tangun. vel ſe tangūt ſe totis. vel ſe tangūt ſecundū aliqͥd ſui ꝛ aliqͥd non. ſed puncta non ſe tangunt ſecundū aliqͥd ſui: ꝛ ſecundum aliqͥd non: cum punctꝰ ſit indiuiſibilis ꝛ ſimplex. gͦ tactus punctorum erit ſe totis. ꝛ ſic eoꝝ tactꝰ erit ſuꝑpoᵒ: ꝛ ſic ꝑ ꝯñs nō faciūt magnitudinem. qꝛ omnis magnitudo habet ꝑtem extra ꝑtem. ex ſuppoᵒᵉ enim nō poteſt fieri magnitudo habens ꝑtem extra partem. vnde ex ſuppoſitione nō poteſt fieri magnitudo in ꝓfundū cum gͦ punctus ſit indiuiſibilis ſecundū longū latum ꝛ ꝓfundū tactus ipſiꝰ cum alio puncto non faciet magnitudinem. qꝛ tactꝰ eiꝰ ſuꝑ aᵒ pūcto eſt ſuppoſito. ꝛ ita ꝯmentator declarat iſtam ꝓpoēm ſiue hanc rōeꝫ i hᵒ 6ᵒ.

¶ Et ſi dicatur ꝙ quādo due linee tangunt ſe eaꝝ vltimum erit ī eodem ſitu qd eſt falſum qꝛ tunc eēnt ꝯtinuū. ꝛ ꝑ ꝯſequens due linee eēnt ꝯtinue quādo ſe tangunt. qꝛ ꝯtinua ſunt quoꝝ vltima ſunt vnum

¶ Reſpōdeo: licet vltima duaꝝ lineāaꝝ ſe tangentiū ſunt in eodem ſitu non tamen ſunt vnū. qꝛ actualis diuiſio cuiuſlibet linee fit ꝑ duo pūcta. et ꝙ diu pūcta remanent in actu tā diu linee ſunt diuiſe: eſto ꝙ pūcta ſunt in eodem ſitu. ſi autem nō remanent in actu. tunc tales linee ſi ꝛ eēnt ꝯtinue ¶ Tercia racio eſt iſta. Si ꝯtinuū componeretur ex pūctis ꝯtinuū diuideretur in indiuiᵏᵃ. ꝛ non ſolum eēnt ꝯtigua ſed etiam ꝯtinua: aliter ꝯtinuᵐ nō diuideretᷣ in illa. ſed indiuiſibilia nō poſſunt continuari vt ꝓbatum eſt gͦ ꝛ c. Iſta racio tamen parum differt a p̄cedentibus ¶ Frater enim geraldus oꝛdis minoꝝ dictas raciones nititur ſoluere. ¶ Dicit enim ꝙ in iſta diffinitiōe qua dicitur. ꝙ continua ſunt quorum vltima ſunt vnū: vltimū non debꝫ accipi ꝓ aliqua parte eius qd ꝯtinuatur alteri. ſed ꝓ p̄dicta differentia loci. ſic ꝙ ante illius ꝛ retro alteriꝰ ſunt omnino vnū. vel ſurſum vniꝰ ꝛ deorſum alterius. hoc modo poſſibile eſt duo puncta continuari. ꝛ ſupficies et linee ad inuicem. et inſtantia in tempore. qꝛ licet iſta indiuiſibilia ſint ſecundū partes q̄titatiuas. ſūt tamen diuiſibilia ſecundum differentias diſtinctiuas loci vel temporis. ſicut apparet ꝙ ſuperficies diſtinguͥtur per intus ꝛ per extra. ¶ Dices in ꝙ. ꝙ corpus eſt infra ſuperficiem ꝛ non eꝫ ſed corpus tangens ſe extra ꝛ h̄ lſm ꝛ ſic ſupficies idiuls ꝯpoñs diuiꝫ ꝛ dyſtīguitur ꝑ infra ꝛ extra.

¶ Item punctus qui eſt in medio poteſt terminare ſe in diametꝝ venientem ex parte dextra nō terminaꝰ ex parte ſiniſtra ¶ Hoc p̄miſſo reſpondet ad p̄mā rōez phi ꝛ dicit ꝙ in illa rōe ꝯtinuoꝝ: qua dicitur ꝙ ꝯtigua ſunt quoꝝ ſultima ſunt ſimu: ñ accipitur ibi ſimul ꝑ aliqua parte eius qd ꝯtinuatur alteri: ſed ꝑ drīa loci reſpectiua. ita ꝙ ante illius ꝛ retro alterius ſunt oīno ſimū. ꝛ ſurſu iſtius ꝛ deorſum illius. ꝛ hoc modo ē poſſibile ꝯtinuari puncta ¶ Sꝫ ꝙ iſta ſoluꝰ nulla ſit videtur. Vel enim intelligit per ſiniſtꝝ ꝛ dextꝝ in punctis: duas rōes fundatas in pūctis: vel ſpaciū in quo ſunt pūcta vel ipſamet puncta: vel aliqͥd abſolutum qd non eſt totaliter idē cum puncto: ſed aliqͥd eius puta pars vel terminꝰ

¶ Si detur p̄mū. s. ꝙ duo pūcta ſunt ꝯtinua quādo dextꝝ ſimꝰ ꝛ ſiniſtꝝ ſunt ſimū accipiēdo dextꝝ ꝛ ſiniſtꝝ ꝓ relationibꝫ fundatis ſup 2o pūcta

¶ Hoc nichil eſt dictum. qꝛ ille rōnes non ſunt omnino ſimū ꝙ̄mo ſunt 2e dyſtīcte hītudīes habentes 2o diſtīcta fundamenta. Iſti ā reſpectꝰ ſīt reſpectꝰ rōis. ꝯtinuitas ā ē ex naa rei. Si accipias dextꝝ ꝛ ſiniſtꝝ ꝓ ſpaꝰ i quo ſunt pūcta. s. quādo pūcta ſunt ꝯtīa quādo ſitus i quo fūdatur ſimū a dextris: eſt omnino idem cum ſitu cum quo ſituatur aliud a ſiniſtris ¶ Hoc eſt nichil dictū. qꝛ tūc pūctꝰ hēret tōlr i eodē ſitu. qꝛ ſitꝰ ē forꝛ̄lr idiuils ſicut pūctꝰ. Si ā accipias ꝙ dextꝝ ꝛ ſiniſtꝝ punctorum ſint ipſamet pūcta. Hoc nl ē dcm. qꝛ ſi duo pūcta ſierant totaliter impoīe ē ꝙ ex eis reſultaret aliq̄ magtudo Si ā accipias ꝓ dextꝝ ꝛ ſiniſtꝝ illoꝝ pūctoꝝ aliqͥd abſolutū. s. ꝙ 2o pūcta ſint ꝯtīa: qm̄ dextꝝ ſimꝰ ꝛc. illud qd ē a dextris ꝛ ſiniſtꝝ aliq̄ .i. illd a ſiniſtris ſint oīno idem.

Hoc etiam nichil eſt dictū. qꝛ ymagīatur ꝙ i pūcto ſunt aliqua 2o: ꝛ ꝙ pūctꝰ ſit diuiſibilis i illd qd eſt a dextris ꝛ i id qd ē a ſiniſtris ¶ Itē accipio tria pūcta q̄ ſunt ꝯtīua vt ipſe ponit. vel ḡo vtꝝ ex extremum tangit totum mediū: vel aliqͥd ipiꝰ vel nichil: Nō eſt dicendꝰ ꝙ nl qꝛ tunc nō ꝯtinuarentur: qꝛ ꝯtinua ſe tāgunt tactu ꝯtinuitatis. Nec ē dcd ꝙ tangūt aliqͥd ꝛ aliqͥd non. qꝛ tunc pūctꝰ diuideretur i duo. ḡo ſequitur. ꝙ vtꝝ ex extremoꝝ tangit totum mediū. ḡo per ꝯſequens erunt i eodē ſitu cum medio. qꝛ impoīe ē ꝙ aliqͥd totum tangit aliqͥd totū totaliter: qn̄ ſint i eodē ſitu idiuils cum ipſo. ipoīe eſt ꝙ ex ipſis reſultet aliqua magtudo. cum oīs magtudo habet partem extra partem ſituatam ¶ Ad 2am ꝛ 3am reſpondet ſicut ad p̄mam. Patet ḡo. ꝙ ſolutiones ſalua ſui gracia ſunt debilis fundamenti. Remanent ḡo demonſtrationes phi viribus ſuis.

¶ Nūc autem p̄ncipaliter ꝯ opinionem iſtam arguo ꝑ demōſtratiōes ſcoticas quas ponit i 2o ſententiaꝝ.

¶ Prima demonſtratio eſt hec. Si ꝯtinuū ꝯponeretur ex idiuiſibilibus minor ꝛ maior circulus ēēnt eq̄les ꝯñs eſt impoſſibile ḡo ꝛ̄ antecedens ꝯña ꝓbatur qꝛ tot ēēnt partes i minori circulo ſicut in maiori: ita ꝙ ꝯponeretur ex partibus equalibus i magnitudine. qd ſic declaratur. Na deſcribo duos circulos ſuper idem centrum. ſic ꝙ minor ꝯtineatur infra maiorem: et vocetur centꝝ. A. et tunc ducatur ab ipſo centro. A. vna linea ab eodē centro. A. ꝛ tanminetur ipsum in puncto ¶ Et immodiato puncto. iste 2e linee sic secabūt minorem circulum. uel secabūt ipm in duobus mediate uel immete: uel in uno tantum: ultimum dari nō potest. qꝫ due linee ꝑalelle nūq̄ ꝯcurrunt uel coincidunt. si in infinitum ꝓcedunt. tū etiā qꝫ ab illo puncto in centrum non est nisi vna linea rcta. qꝫ inter duo puncta non cadit nisi una linea. ¶ Tū ēt qꝫ angulus minor erit equalis maiori: qđ sic declaratur. ¶ Nam accipiatur ipse pūct9 secans ꝑtes minoris circuli et vocetur. d. super quē erigatur vna linea ꝑpendiculariter cadens super lineā. a. d. b. ecce qꝫ linea recta constituit angulū rectū cum linea. d. b. et cum linea. d. c. ergo angul9 ꝯstitut9 ex lia recta cum linea. d. b. erit equalis angulo minori: qui constitutus ex lia rcta et ex linea. a. b. est angulus ꝯstitutus ad angulū ꝯstitutū et ex eadem cum linea. c. d. qꝫ ꝯtinet ipm et sol tra habet vnā lineā. ¶ Nō ergo potest dici qꝫ due linee ꝓducentes a centro. a ad duo puncta immediata b c q̄ sūt in circunferentia maioris circuli secent circunferentiam minoris circuli in eodem puncto. nec potest dari secundum. s. qꝫ secent eā i duobꝫ pūctis immete se hn̄tibꝫ. et sic sequit qꝫ maior et minor circul9 erūt equales: qꝫ cuilibet puncto maioris circuli correspondet vnū punctū minoris circuli. vel in minori circulo. et sic q̄t sunt pc in maiori circulo tot sunt i minori. ¶ 2a demōstratio ē h. Si ꝯtinuum ꝯponeretur ex indiuisibilibꝫ sequer. qꝫ diameter et costa ei9d quadrati erūt equales. ꝯns ē falm ergo ans. ꝯña pꝫ qꝫ accipio aliquod quadratū inse habēs lineā diametralē et a duobꝫ punctis mediatis ł immediatis. si immediatis sequer qꝫ tot erunt pūcta i diametro sicut in costa. si mediatis tunc ab io pūcto meo ducam lineā iter ꝓdcas vsqꝫ ad costā. et ꝑ hoc necessario terminabitur pūctū ad mediū punctum inter pūcta coste immediata qđ est impossibile secūdum te et qꝫ ꝑalelle nūq̄ ꝯcurrūt. ¶ Istas duas intendit ꝑdict9 doctor reducere tenens ꝯ opinionē phi sic. Si ꝯtinuum erit diuisibile in infinitū maior circulus erit equalis minori. qꝫ ambo ꝯponerentur ex magnitudine et multitudine. multitudine quidem qꝫ vtrobiqꝫ sunt infinite. et sic nō pl9 in uno q̄ in alio. erūt et eq̄les magnitudine. qꝫ si dicas qꝫ infinite ꝑtes maioris circuli: sunt maiores q̄ infinite minoris circuli: tunc diuidam eas in duas medietates et tūc erūt equales in magnitudine. ¶ Eodem modo ꝓbarem de diametro. qꝫ si ꝯtinuū cōponeretur ex indiuisibilibus ille rationes sunt magis ad oppositū vt ipse dicit. ¶ Ista autem deductio falsa sui ꝯtra nō ē ad ꝓpositū vt ostēdetur in po nest. ¶ Ad formam autem rōis dicit negando vtramqꝫ ꝯnaz. et tu ē ad ꝓbationem ꝓmam: linee ducte a centro circuli ad duo puncta immediata in circūferentia circuli nō accipiuntur de circuli circūferentia nisi q̄tum acciperet una earum. ¶ Dicit enim qꝫ in lineis sic dispositis sunt tria. videlicet equitatio linee super lineam: iuxta rationem linee ad lineam ¶ Remotio autem linee a linea. et tunc si accipiantur duo puncta immediata in circumferentia circuli que ꝑtranseant. due linee iterum per centrum eiusdem circuli ducta vsqꝫ ad oppositum latus igitur circuli ꝑ totum circulum. tunc equitatio ipsarum linearum durabit a latere ipsi9 circuli vsqꝫ ad aliud latus circuli.

¶ Sed inſtācia eaꝝ erit in quatuor punctis que in duobus ſūmiꝰ lateris ꝛ duobus alteriꝰ lateris ꝑmis duobus oppoſitis. remotio linearꝝ ē ꝑ totum circulum. dicit ꝛ ꝙ ibi ñ eſt vna linea a minori circulo vſqꝫ ad maiorē ꝛ per ꝯñs non ſequitur ꝙ maior angulus ſit equalis minori ꝗꝛ non erit maior nec minor angulꝰ.

¶ Sed ꝙ illud non ſit bene dictū apparet: eſt enī manifeſta ꝯdictio. ꝗꝛ due linee a centro circuli ad duo puncta immediata in circumferencia circuli non accipiunt de circumferencia circuli niſi ꝗꝛtum acciperet vna earꝝ. et tunc cum hec linea ꝯponatur ex punctis: due enim linee accipiunt duas partes ꝗꝛ duo puncta. vna autem vnam accipiet tantum ꝑtem: ꝗꝛ vnū punctum. due ergo plus accipiūt ꝙ̄ vna. nec illud quod dixit ꝙ non erat niſi vna linea a minori circulo vſqꝫ ad maiorem ꝙ dicunt de equitatione linearꝝ: eſt ꝯ ſenſum ꝛ ideo nō tenetur ¶ Ad primam ꝓbationem alteriꝰ ꝯñs dicitur: ꝙ ſi due linee ducantur a duobus punctis immediatis ī vna coſta quadrata ad alia duo puncta immediata in alia coſta oppoſita. alie due ſecabūt diametꝝ ī 2ᵒbus punctis: non tamen ꝑnt taliter ī directo ꝗꝛuis diameter diuidatur ī duas partes equales ſecundum multitudinē ꝑtibus coſte. non tamen in partes eq̄les ſecundum magnitudinem. ꝗꝛ ſi due linee ſuper diametꝝ caderent ꝑpendiculariter in plures ꝑtes poſſet diuidi ꝙ̄ diuidatur nunc per lineas cadentes oblique. ſed ꝙ iſta reſponſio nulla ſit patet. ꝗꝛ ſi linea fuiſſet lata. ſi enim linea cadens ſuper diametꝝ accipiat plus ꝙ̄ vnū punctum: vel accipiat in latum diametri vel in longum. ſi in latum habetur ꝓpoſitum. ꝙ linea eſt lata. ſi in longum. ſequeretur ꝙ illa liā non eēt recta: ꝗꝛ deſcendit indirecte per punctum diametri.

¶ Item quando aliqua linea cadens ſuper diametꝝ occurrit diametro ꝛ ex vno latere in puncto .b. vel extra aliud latus ſuper illud punctum vel ſuper aliud deſcendendo. ſi exiſt ꝑ illud punctū ñ accipiet niſi vnū punctum. ſi nō per illud ſed deſcendendo ꝑ diametꝝ plꝰ ꝙ̄ ꝑ vnū apparet ꝙ linea iſta nō obliquatur ꝑ deſcenſum illum.

¶ Et ſi dicatur ꝙ iſte ꝓceſſ non ſunt manifeſte. ¶ Dico ꝙ ꝑmo ſunt diuerſe vt ꝑ ſe apparet

¶ Tercia demōſtratio eſt iſta. ſi ꝯtinuū componeretur ex indiuiſibilibus: indiuiſibile diuideretur. ꝯñs eſt falſum ergo ꝛ antecedens ꝯña ꝓbatur ¶ Ad cuius euidenciam tria ſunt ſupponenda. ¶ Primū eſt. ꝙ in omni tempore ꝯuenit aſſignare velocius ꝛ tardius. 2ᵐ eſt. ꝙ velocꝰ in equali tempore plus ꝑtranſibit de ſpacio ꝙ̄ mobile tardius. 3ᵒ ꝓſupponendum eſt. ꝙ in omni tempore contingit velociori in duplo ꝑtranſire ſpacium duplex. vel ſub quacunqꝫ ꝓporcionem ad tardius. ſi enim accipiatur mobile ī duplo velox: in equali tempore ꝑtranſibit duplicem magnitudinem: oportet ꝙ acciꝰ mobile velox in ſequialtera ꝓporciōe in equali tempore ꝑtranſibit vnam magnitudinem longiorem. i. maiorē ſecundum eandem ꝓporcionem

¶ Hijs premiſſis ſit talis deductio. Accipiatur mobile velocius alicuiꝰ in ſequialtera ꝓporcione et tale mobile ꝑtranſibit ſpacium ſequialterum reſpectu ipſius ſpacij ꝑtranſiti a tardiori mobili in eodem mobili. diuidantur ergo et ſpacia per que ſcilicet mouentur ſunt ipſum mobile velocius

⁊ tardiꝰ ĩ ĩdiuiſibilia. ⁊ ſic magn̄tuᵒ
uelocioris ĩ tria indiuiſibilia. a. b. c
magnitudo autem tardioris diuidaᵗ
ĩ duo indiuiſibilia tantū q̄ ſe habeāt
in ſeſq̄altera ꝓportione. ꝯmū ḡ iſtoꝝ
indiuiſibiliū ſit o ⁊ alteꝝ i. tunc tē
pus in q̄ mobile velox tranſit tres
atthomos diuidatur in longitudīe
in tria atthoma. ꝙ tempꝰ ⁊ magnitu
do ꝓporcionabiliter diuidūtur. Iſta
ḡ tria atthoma temporis ſint. l. x. a
Cū ḡ mobile velox tranſeat tria at
thoma ſpacii in tribus temporibꝫ. ⁊
mobile tardius ꝑtranſeat atthomū ĩ
medietate iꝰ temporis. ſed tempus
ꝯpoſitum ex duobus atthomis nō po
teſt diuidi in duas medietates niſi
ꝯmū atthomū meᵒ diuidatur. ḡ de p̄
mo ad vltimū ſi ꝯtinuū ꝯponereᵗ ex
indiuiſibilibꝫ indiuiˡᵉ diuidereᵗ qḋ
eſt ꝯ̄ dicta. h̄ eſt rō phi 6ᵒ hꝰ

¶ Quarto arguitur ſic. Si ꝯtinuū ex
indiuiſibilibꝫ ſequereᵗ ꝙ nō oēs līe
diuiderentur ĩ duas medietates eq̄s
vel ꝙ indiuiˡᵉ diuidatur. vtrūq̄
eſt impoˡᵉ ḡ ⁊c. ꝙ autem ſit impoˡᵉ
indiuiˡᵉ diuidi claꝝ eſt de ſe. Sꝫ ꝙ
impoſſibile ſit dare lineā aliquā que
non poſſet diuidi in duas ptes equa
les patet. ꝙ omnem lineā datam de
us poteſt facere equalem ⁊ ex illis
duabus lineis ꝯponere ꝯmunā duplā
ad qualibꝫ eaꝝ. ⁊ q̄druplam ad me
dietatem medietatis ꝯmuiꝰ. ⁊ ſic om
nis linea data poteſt diuidi in duas
medietates equales. Sed ꝯtra patꝫ
ꝙ ſi accipiatur una lineā ꝯpoſita ex
ĩdiuiſibilibꝫ partibꝫ puta ex nouem
punctis impoſſibile eſt ꝙ linea diui
datᵗ ĩ duas ptes qui ſint plures par
tes in una pte ꝙ̄ in alia. niſi nona
ps diuidereᵗ. iſta racio demōſtrat

¶ Quinta demonſtraᵒ eſt iſta. Si
ꝯtinuū ꝯponeretur ex indiuiſibilibꝰ
ſequeretur ꝙ indiuiſibile diuideretᵗ
aut ꝙ tota rota mota non eēt rota.
vtrumq̄ eſt impoſſibile ḡ ⁊c. ꝯſ̄a ꝓ
batur. Ad cuiꝰ euidentiam ſuppoᵒ
maiorem circulum hunc facere ĩ eo
dem tempore aut in equali: accipio ḡ
ꝙ ps indiuiſibilis extrema moueaᵗ
ꝑ ꝯmū atthomū: tunc ps que ē iuxta
mediū mouetur vel non. ſi non ḡ
nec rota tota mouetur: ꝙ nō oēs p
tes eiꝰ mouentur. Si aūt mouetur
per minꝰ neceſſario ꝙ̄ ps exiſtēs ſup
extremū. ſed iḋ moueᵗ ꝑ atthomū
eſt. ḡ iſta ꝑ minꝰ mouebitur ꝙ̄ ꝑ at
thomū. ⁊ ſic indiuiſiˡᵉ erit diuiſibile

¶ Sexto arguitur ſic. Si ꝯtinuū
ꝯponeretur ex indiuiſibilibus ſeque
retur. ꝙ indiuiſibile diuideretur. vel
ꝙ totū celum non moueretᵗ. vtrūq̄
eſt impoſſibile ḡ ⁊c. ꝯſ̄a ꝓbatur.
Ad cuiꝰ euidenciam ſuppono. ꝙ ps
que ſunt circa circulum velociꝰ mo
ueantur ꝙ̄ ptes que ſunt circa polū
ꝙ in equali tempore. vt in die natu
rali habent facere maiorem circulum
Si ḡ circulus ꝯponatur ex indiuiſi
bilibꝫ: acciᵒ ptem ĩdiuiſibilem iuxta
equinoxialem que moᵗ ꝑ ꝯmū atthomū
⁊ tunc ĩdiuiſibile qḋ eſt iuxta polū
vel mouetur vel nō. ſi non. ḡ totū
celū nō moueᵗ ſimul. ſi moueᵗ moᵗ
neceſſario ꝑ minꝰ ꝙ̄ ꝑ atthomum. ꝙ
mouebitᵗ tardiꝰ ꝙ̄ pars exiſtēs iux
ta equinoctialem ḡ ĩdiuiſibile diuidere
tur

¶ 7ᵐᵒ ſic. Si ꝯtinuū ꝯponereᵗ
ex ĩdiuiſibilibꝫ. ĩdiˡᵉ moueretᵗ āt mo
bile tardiꝰ tranſibit eq̄le ſpaciū cum
velociori mobili: vel ꝙ nullo moᵒ
moueaᵗ dū moᵗ. qḋlibet iſtoꝝ ĩpli
cat ꝯdictionē ḡ ⁊c. ꝯſequentiam ſic
ꝓbo. ¶ Accipiantur tres lineę. ſic ꝙ
due lineę tangant medium ĩ uno ex
tremo ⁊ incipiat mouere velocius ⁊
altera tardiꝰ: qm̄ ḡ ꝓma ĩdiuiſibilia ꝙ̄

mouetur velocius ꝑtransiuit p̄mum punctum linie indiuisibili: quero ſolꝫ p̄mū punctū linie q̄ mouetur tardius tranſiret aliq̄d ipſius mobil vel nichil. ſic dicas ꝙ nichil nō dū eſt mota. ⁊ ſic mouet᷑ ⁊ non moue᷑ ⁊ ſic ſuppoſitum eſt ꝙ ambo īcipiūt moueri ¶ Si dicas ꝙ p̄mū punctū ei9 linee que mouetur tardius tranſiret aliq̄d q̄ndo p̄mum punctū linie q̄ mouetur velocius tranſiuit vnū punctum tantum: q̄ro an ꝑtranſiuit pl9 q̄ꝫ ꝑ vnū punctū: ⁊ tunc ſequitur ꝙ mobile tardi9 moueatur velocius

¶ Aut ꝑtranſiuit vnū punctū ⁊ tūc mouetur eque velociter: q̄ eq̄le ſpacium ꝑtranſiuit. aut pertranſiuit minus q̄ꝫ vnū punctum: ⁊ tunc indiuiſibile diuideretur. ⁊ ſic ꝯcl'a patet ¶ Ex iſtis q̄ꝫ q̄tuor declaratis euidenter ꝯcluditur ꝯtinuum ꝯponi ex ſemꝑ diuiſibilibus et reſolui in ſemper diuiſibilia ¶ Quantum ad ſecundū ī q̄o erat ponenda opinio ꝓpᵃ: p̄mittā p̄o aliquas diſtinctiones ⁊ 2ᵒ ponā aliquas ꝯ̄ᵒnes ¶ Prima diſtinctio eſt iſta. ꝙ ꝯtinuū poteſt accipi dupliciꝫ vno modo mathemᵃᶜᵉ. alio mᵒ naturaliter. p̄mo modo ſumitur ſub racione p̄ciſa qua eſt quoddā q̄ntū abſtractum ꝑ intellectū ab omi q̄litate ſenſibili ⁊ ab omni motu ⁊ materia naturali ¶ 2ᵒ ſumitur ſub racōe q̄ ē ꝯiunctum iſtis ⁊ habet naturam q̄ ē p̄ncipiū motus naturalis. p̄ᵒ modo ꝑtinet ad ꝯſideracionem mathematici. 2ᵒ ad ꝯſideracionem naturalis.

¶ 2ᵃ diſtinctio eſt iſta. ꝙ ꝑtes in ꝯtinuo ſunt duplices. q̄dam ſunt eq̄les in q̄ntitate vel equalis q̄ntitatis. ſic ꝙ vna ſumitur ſecundū ꝓporcionem alteri9: vel ſic habeant equalitatem ꝓporcionis ſed non q̄ntitatis.

¶ Exemplum p̄mi vt ſi accipiantur omnes bicubita vel tricubita. ¶ Exemplum ſecundi. ſi p̄mo accipiaᵗ meᵐ in q̄ntitate: deinde poſtea mediū medij. deinde mediū medij: ſic ꝙ ſemꝑ accipiantur ſecundū medietatem

¶ Ad cuius ꝑfectam intelligentiā eſt notandū ¶ p̄mo que partes dicunᵗ ei9dem ꝓporcionis ⁊ que ei9dē q̄ntitatis

¶ 2ᵒ quare ſic appellantur ¶ De pᵃ omnibus alijs modis ꝑtermiſſis. vnū modū ymaginandi ſui ymaginatus ſatis in clarꝫ. ꝙ partes eiuſdē q̄ntitatis dicuntur ille: quib9 poteſt reperiri aliqua vna menſura certa ipſas potens reddere: ita ꝙ ex replicatione talis menſure ꝑtes poſſūt reddi ⁊ totum ꝑ ꝯſe ſuum. vt ſic vna q̄ntitas decem vel duodecim palmorū vnus palm9 ꝑ replicationē ei9 decies ꝯſumit totam illam magnitudinē Sed partes ei9dem ꝓporcionis dicūtur ille. quibus non poteſt reperiri aliqua vna menſura certa: ꝑ cuius replicationem reddantur ille partes ⁊ ꝯſumatur totum illud ſecundū iſtas partes. cuius racio eſt. q̄ cum ille partes non ſunt in numero certo. iō eciā ponuntur infinite. q̄ infinito repugnat menſura ⁊ talis ꝯſūptio. ſꝫ qualiter appellantur reſpondeo

¶ Vbi ſciendū eſt. ꝙ operationes q̄ ſūt in magnitudinibꝫ declarantur ꝑ aliam ꝯparationem in numeris: ita ꝙ ſicut in numeris dantur partes eiuſdem q̄ntitatis ⁊ partes ei9dē ꝓporcionis ita in magnitudinibus ¶ Pro cuius euidentia ſunt aliq̄ intelligenda ¶ Primo eſt intelligendū ꝙ ꝓporᵒ eſt multiplex. quedā eſt ꝓporcio dupla: vt qn̄ ꝯtinet bis aliud. ſicut ſe habent quatuor ad duo. ⁊ ſex ad tria ¶ Alia eſt ꝓporcio ſequialtera: q̄ appellatᵘʳ emiola ab ariſtᵗᵉ in multis locis. ⁊ eſt quādo aliq̄d ꝯtinet aliud ꝑ medietatem eius: vt sicut se habent duo ad tria ita se habent quatuor ad sex. ¶ Alia est ꝓporcio sexquitercia. vt quando aliquid continet totum aliud ꝑ terciam partem eius. vt sicut se habent quatuor ad tria. ¶ Alia est ꝓporcio sexquiquarta. vt quando aliquid continet aliud ꝑ quartam partem illius vt sicut se habent quinque ad quatuor. ꝛ sic multiplicata ꝓporcione in infinitū ¶ 2° est sciendū ꝙ est duplex ꝓporcionabilitas secūdū phm 2° ethicoꝝ. s. arismetrica ꝛ geometrica. In ꝓporcione geometrica attenditur excessus in equali quantitate. vt sex excedunt quatuor in dualitate. ꝛ duodecim excedūt octo in quaternitate: dualitas autem ꝛ quaternitas non sunt equalis quantitatis. ¶ Sed in ꝓporcione arismetrica attenditur excessus ꝑ ꝓporcionem sexqualteram. vt sicut se habent sex ad quatuor ita se habent quatuor ad sex. certe ꝙ hic est excessus in equali ꝙ vtrobique est dualitas. non autem est excessus in eadem ꝓporcione. ꝙ sex sunt in ꝓporcione sexqualtera ad quatuor. sicut autem est in numeris ita est in magnitudinibus. vnde sicut se habet lignū quatuor palmoꝝ ad lignū sex palmoꝝ ita se habet lignū sex palmoꝝ ad lignū quatuor palmoꝝ. ¶ Iste excessus attenditur secundum partes eiusdem quantitatis non eiusdem ꝓporcionis. ꝛ est ibi ꝓporcionabilitas arismetrica. ꝛ ideo dicitur cōmuniter ꝙ cōtinuū est diuisibile in infinitum secundum partes eiusdem ꝓporcionis: nō secundum partes eiusdem quantitatis. ꝙ si aliqua magnitudo quantumcunque magna diuidatur in partes equales cōsumetur. ꝛ si diuidatur cōtinuū in partes eiusdem ꝓporcionis nunquam cōsumetur diuisio vt si diuidatur cōtinuū in duas medietates vel si diuidatur cōtinuū ut in duas partes eiusdem ꝓporcionis: ꝛ illa pars in duas medietates ꝛ sic in infinitū nunquam ad indiuisibile deuenitur ¶ His pmissis pono aliquas cōclusiones. sed tamen ꝑmitto ꝙ intendo ponere quasdam cōclusiones sine ꝑiudicio alterius opinionis. licet quasi dubitamus in hac materia ¶ Prima cōclusio sit ista. ꝙ in nullo cōtinuo sunt partes infinite in actu quod est contra aliquos qui fingunt ꝙ in cōtinuo existunt infinite partes. tamen non subsistit sine ipsis. ¶ Hec autem cōclusio ꝓbatur sic. Nam si in continuo essent infinite partes in actu: quodlibet cōtinuū esset actu infinitum. vnde si nō secundum existentiam saltem secundum virtutem. cōsequens est falsum ergo ꝛ antecedens. falsitas cōsequentis patet. sed cōsequentiam ꝓbo. ꝙ quantumcunque partes infinities replicata reddit infinitum. ꝛ etiam ex infinitis nō potest cōstitui finitum. sicut ex finitis non potest constitui infinitum. secundo huius ꝑsumptio tamen cōtinuum quodque est secundum entitatem suam: quia includit de entitate. si ergo includit infinitas entitates est secundum infinitam entitatem. sed si ergo in cōtinuo sunt infinite partes ipsum erit cōtinuū infinitū ¶ Item si in cōtinuo sunt infinite partes: oia cōtinua essent equalia. sic ꝙ vnum cōtinuū nō excederet aliud secundum partem. cōsequens est falsum ergo ꝛ antecedens. falsitas cōsequentis patet. ꝙ nō videtur possibile ꝙ tot sunt partes in minima parte grani milii sicut in toto vniuerso. nec hoc est apud me bene capabile licet a multis oppositū dicatur. cōsequentia ꝓbatur. ꝙ illa sunt equalia que cōponuntur ex partibus equalibus magnitudine ꝛ multitudine cū ergo in vtroque sunt infinite: non sunt plures in vno quam in alio. ꝙ infinitū nō excedit nec exceditur ab infinito ꝛ sic sunt equales in multitudine. sunt ꝛ equales in magnitudine. ꝙ si partes vnius eſſent maiores ꝙ̄ ꝑtes alterius illę maiores poſſunt diuidi in partes equales illꝭ partibus illi9 ꝯtinui ⁊ in illo in quo excedunt minores partes erunt partes plures ꝙ̄ infinite qd' eſt falſum. qꝛ infinito nl ē maius ¶ Et ſi dicatur ꝙ tales nō eēnt equales nec inequales qꝛ eq̄litas et inequalitas ſunt paſſiones ꝙ̄titatis finite ¶ Rn̄deo ⁊ dico ꝙ licet ibi non ſit equalitas que ē menſuratio duaꝝ ꝙ̄titatum. qꝛ talis ē paſſio ꝙ̄titatis finite. erit tamē illa equalitas. hoc eſt non exceſſus. qꝛ infinitum non excedit finitum nec exceditur. g° ꝑtes vnius ꝯtinui nō excedūt partes alteri9 ꝯtinui. nec ⁊ totum excedit totum. ¶ Si autem vltra dicatur. ꝙ ſint in ꝯtinuo infinite partes infinicies. ¶ Contra qꝛ infinita multitudo partium in potencia neceſſario accipit totā multitudinem partium. tamen bene vltra in actu nichil eſt acceptum. g° ſemel infinita in multitudīe partium impoſſibile ē ꝙ ſint plures. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ī multitudine infinita nec eſt totum nec pars. ¶ Contra. tales multitudo ē diuiſibilis ſed omne diuiſibile habꝫ ꝑtes g° ⁊c̄. ¶ Sed hic eſt vnū du^{m} ꝙ multitudo angeloꝝ ſub vna ſpē poſſibiliū eſt infinita certum eſt. ꝙ maior eſt multitudo indiuiduorum poſſibiliū ſub duabus ſpeciebus ꝙ̄ ſub vna tantum g° infinitū erit magis īfinito ¶ Reſpōdeo ⁊ di° ꝙ nūꝙ̄ eſt poſſibilis multitudo īfinita ſꝫ finita in infinitum ⁊ ideo falſum ſuꝑponebatur ¶ Tercio arguitꝛ ſic ꝑncipaliter. Si in ꝯtinuo eēnt ꝑtes infinite ꝯtinuū ꝯponeretur ex indiuiſibilibus. ꝯñs eſt falſum vt ꝓbatū eſt. ꝯña ꝓbatur ſic: qꝛ q̄libet illarum partium numero infinitaꝝ: vel ē diuiſibilis vel indiuiſibilis. ſi īdiuiſibilis habetur ꝓpoſitum. ſi diuiſibilis erunt ī ꝯtinuo plures ꝑtes ꝙ̄ īfinite ſed hoc eſt impoſſibile ¶ Dico g° ꝙ in ꝯtinuo non ſunt infinite partes ſꝫ finite in infinitum vt ꝓbatum ē 3° h9. Infinitum enim habet eēꝫ ſucceſſiui ita ꝙ omē acceptū de ipſo eſt finitū tamen reſtat ſemper aliq͗d accipiēdū.

¶ Sed ꝯ̄ ꝯcluſionē iſtā arguo ſic. Illa que ꝯſtituūt aliqd' actuale: ſunt actu ⁊ exiſtunt actu ipſi ꝯpoſito. ſed partes ꝯtinui ſunt h9modi g° non finite: qꝛ tūc ꝯſumeretur totū ꝑ diuiſionem. Maior patet: qꝛ id' qd' non eſt actu nichil poteſt conſtituere actu. ⁊ ita in actu debet eē ab i° q̄d non eſt actu ¶ Item vel ꝑtes ꝯtinui ſunt actu ens vel actu nichil patet ꝑ ꝯ̄dicionem. non ſunt actu nichil qꝛ tunc ꝯtinuū ꝯponeretꝛ ex nichilo. g° actu ens ⁊ ſic exiſtūt nō finite. qꝛ tunc ꝯtinuū ꝯponeretꝛ ex īdiuiſibilibus g° īfinite ¶ Item ꝑ diuiſionem non cauſatur forma partium. qꝛ per diuiſionem nichil cauſatꝛ niſi punctum g° ante diuiſionē forma cuiuſlibet partis exiſtit. ⁊ forma ē actus g° ante diuiſionē ꝑtes habent ſuum actū ¶ Item ſi ꝯtinuū eēt ī infinitū diuiſibile vel g° ſemꝑ eſſet diuiſibile in partes que ſemꝑ ſunt in eo vel que non ſunt in eo. ſi in ꝑtes q̄ ſunt in eo habetur ꝓpoſitū. qꝛ cum ille non ſunt finite vt ꝓbatum eſt neceſſario ſequitur ꝙ ſunt infinite. Nec poteſt dari 2^{m} qꝛ nūꝙ̄ diuiditur niſi in ea ex q̄bus componitur

¶ Rn̄deo. ꝓ cui9 euidencia ē ſciendum. ꝙ ſicut eē in potencia accipitꝛ dupliciter. ita eē in actu. Eſſe autem in potencia accipitur dupliciter Vno modo ꝓ eē virtuali. ⁊ ꝓ eē virtuali qd' habent res in virtute ſue canse. et res que tale habent esse nichil sunt in se. sed habent denominationem a potencia dei actiua in qua virtualiter continentur. et isto modo creature antequam crearentur erant in potencia. Alio modo esse in potencia idem est quod importatiuus alterius in actu non dystincto nec determinato. et isto modo dicimus quod genus importat species in potencia quia ipsas et indistincte. ¶ Similiter actus potest sumi dupliciter. Uno modo ut opponitur prime potencie. et isto modo actus est idem quod in se existere: et esse extra nichil. et isto modo unaqueque res producta ponitur extra nichil et actu ita quod non est in virtute sue cause tantum. ¶ Alio modo esse in actu idem est quod esse terminatum et clausum in sua propria entitate. et isto modo accipitur a philosopho 7º methaphysice ubi dicit quod actus distingwit et separat. ¶ Ad rationes principales respondeo. ¶ Ad primam dico. quod quamuis partes actu constituant continuum non oportet tamen quod sint ibi actu dystincto et determinato. sufficit enim quod dicant actum primo modo acceptum. hoc est quod actu existant extra nichil. ¶ Ad 2m dico. quod partes in continuo sunt actu ens: non tamen sequitur quod sint cum suis propriis realitatibus clause et terminate. unde omnia ista sunt vera. s. quod partes in continuo sunt actu ens. et quod actu constituant continuum et quod sunt in actu continuo. non tamen sequitur quod sunt in actu dystincto nec determinato. ibi enim sumitur ipse actus solum secundum quod determinatio compositionis totius. non tamen accipitur ibi actus simpliciter. non ergo possunt constituere actu infinitum. ¶ Ad 3am rationem dico quod licet quelibet pars in continuo diuisibili habeat formam suam. non tamen habet dystincte eam: quinymo omnes partes concurrunt ad unicam formam totalem que est in actu: sunt autem multe forme in potencia. ¶ Et quando dicitur quod forma est actus et actus est a forma: dico quod actus dystinctus est tota forma totaliter completa: non tamen a forma partiali quinymo eo quod pars non est actu dicendo hec non est illa: nec propter hoc sunt dystincte sed dystinguibiles. ¶ Ad 4m dicitur quod continuum est diuisibile in infinitum. et omnino est diuisibile in partes quas habet in ipso autem non sunt partes infinite sed finite in infinitum. et ideo non sequitur quod eius diuisio posset consummari.

¶ Ex hiis ergo que dicta sunt in 2º huius questione de contingentia rerum tractatum est. videlicet omnes partes continui sint a deo cognite. ¶ Ex hiis etiam que dicta sunt in 3º huius questione de infinito. et ex hiis que nunc dicta sunt recollige hanc materiam. et in hac materia omnes locuntur dubie: et numquam ab aliquo doctore potui istam materiam bene intelligere. ¶ Quidam enim dicunt quod sunt infinities finite: Alter dicit quod in quolibet sunt finite. ¶ Alij dicunt. quod tot sunt partes in minima parte grani milij sicut in toto universo.

¶ Ego autem secundum opinionem meam non possum bene videre quomodo sit dare maius infinito. vel sequitur quod in materia hac magis sim certus. hoc dico causa collationis. ¶ 2a conclusio est ista: quod in continuo non sunt infinite partes in potencia: ita quod sint in potencia ad infinitam multitudinem partium. probatur. Nam in continuo tunc esset potencia ad infinitas partes. et infinite partes tunc possent poni in actu. et possibili posito in esse nullum sequitur impossibile ergo et cetera. ¶ Nam tunc sequeretur. quod continuum posset tunc esse totaliter diuisum hoc est falsum. ergo et cetera. Consequentia patet quia quod est in potencia a ad infinitas ꝑtes īfinite possunt poni in actu. si ergo ponantur in actu infinite ꝑtes: vel erunt diuisibiles vel indiuisibiles. si indiuisibiles habeo ꝓpositū. si diuisibiles tunc erūt plures ꝙ̄ infinite ¶ Item sequeretur ꝙ oīa ꝯtinua eēnt equalia q2 ꝯponerentur ex partibus equalibus magnitudine et multitudie cum ī quolibz eēnt īfinite partes ⁊ ille erunt diuisibiles vt ꝓbatū est supra ¶ Sed hic sunt aliqua dubia. Primo q2 phūs et ꝯmentator dicunt ī pluribus locis ꝙ ī continuo sunt īfinite ꝑtes ī potencia ¶ Item vel sunt finite vel infinite. non finite. q2 illis acceptis ꝯtinuū remaneret indiuisibile: si īfinite habetur ꝓpositum ¶ Item ꝙ̄cunqȝ ꝑtiū multitudine accepta finita posset adhuc accipi maior illa. sz nulla mltitudo est maior finita ꝙ̄ infinita aliter seipsa eēt maior ergo etc.

¶ Ad ista respondeo ¶ Ad primam dico. ꝙ auctoritates arles sic debent exponi. s. ꝙ in continuo sunt infinite ꝑtes ī potencia. hoc est in potencia infinita: nunꝙ̄ enim potest cessare potencia ad partes: ideo potencia est infinita. tamen ista potencia nō est ad īfinitas partes: sed ad finitas ī infinitum. ⁊ sic debet exponi verbū phi

¶ Ad 2m dico. ꝙ partes que sūt in continuo sunt īfinite ¶ Et quando dicitur ꝙ ille finite si sint accepte nō poterit plus accipi ⁊ sic non manebit ꝯtinuū diuisibile ¶ Dicendū ꝙ verum est si eēnt ī potencia ⁊ certo numero determinato. sed quocunqȝ nūo dato adhuc est ī potencia ad maiorē non enim accipio ꝙ sint ī potēcia sex partes vel mille cum excludo quēcunqȝ aliū numerū finitum. sed ī potencia ad numerū finitū vel īfinitū ¶ Numerus autē finitus ī īfinitū numerus potest euacuari co ¶ Ad 3m dico ꝙ quacunqȝ multitudie partiū data potest accipi maior multitudo. sz nō quacunqȝ accipienda potest accipi maior. q2 hoc est oppositū ī adiecto. ꝙ posset accipi multitudo maior quacūqȝ accipienda. talis enim potest accipi ex quo est accipienda ⁊ nō accipienda ex quo est maior quecunqȝ dāda. vel dicatur ꝙ ly quacunqȝ accipitur diuisim diuisim. ⁊ non ꝯiūctim

¶ Tercia conclusio est ista. ꝙ in continuo sunt partes potencia finite in infinitum. sic ꝙ non est deuenire ad partem indiuisibilem ex qua continuū componatur. et hoc nichil aliud est ꝙ̄ ꝙ continuū non potest componi ex indiuisibilibz et diuidi in indiuisibilia ¶ Hec autem conclusio fuit superius ꝓbata decem racionibz et q2 ille raciones ꝓbant solum in ꝑmanentibus. ideo ꝓbatur in successiuis. et accipio tempus compositum ex tribus instantibus ⁊ magnitudinē compositam super quam est mot9 ex tribus indiuisibilibus sequeretur sic ꝙ indiuisibile diuideretur. ꝯsequens est falsum ergo ⁊ antecedens ¶ Falsitas ꝯsequentis patet. q2 implicat ꝯtradictionem. ꝯsequentia ꝓbatur. Nā omne mobile quod mouetur aliquo toto tempore. mouetur in medietate illius temporis per medietatem magnitudinis. sed medietas temporis non potest diuidi nisi per diuisionē indiuisibilis ergo ⁊ c. ¶ Confirmatur. Accipio duo mobilia quorum vnum est velocius altero in sexquialtera ꝓporcione ita ꝙ in medietate velocius in equali tempore plus moueatur. tunc oportebit ꝙ quando mobile velocius transiuit totam magnitudinem compositam ex tribz punctis ꝙ mobile tardius pertransiuit medietatē e9 magnitudinis. probatur etiam ꝙ mobile velox in medietate illiꝰ temporis tantum moueatur quantum tardū in toto tempore. sed hec non possunt esse sine diuisione indiuisibilis. Patet ergo ꝙ continuū est diuisibile in infinitum ꝛ hoc secundū partes eiusdē proportionis ꝛ nō eiusdē quantitatis. secundū enim tales partes eiusdē quantitatis quantacumque esset magnitudo adhuc consumeretur

¶ Sciendū tamen ꝙ magnitudinē aliquā esse diuisibilem in partes eiusdem quantitatis potest intelligi dupliciter. Uno modo ꝙ partes terminātes primam diuisionem sunt equales terminantibus 2am: ꝛ isto modo nō proceditur in infinitum ¶ Alio modo: ꝙ iste partes sunt equalis quantitatis inter se sic ꝙ aliquod continuū diuidatur in duas medietates: ꝛ ista medietas in duas ꝛ sic in infinitum ꝛ isto modo bene procedunt ¶ Sed contra hoc sūt aliqua dubia ¶ Primo quia sequeretur ꝙ quelibet pars continui esset diuisibilis in infinitum. quod est falsum ergo antecedens. Falsitas consequentis patet. quia sequeretur ꝙ pars esset equalis toti. ꝛ ꝙ totum non esset in plura diuisibile quam pars. hoc autem est contra principiū geometricū .s. ꝙ omne totum est maiꝰ sua parte ¶ Confirmatur. quia si pars continui esset diuisibilis in infinitum. vel esset diuisibilis in partes primi continui vel non sed in partes suas. Si primum ergo nulla pars continui est diuisibilis in partes suas. Si 2m ¶ Contra quia quod est causa cause est causa causati. ita quod est pars partis est pars totius

¶ Item vel esset diuisibilis in infinitum in quantum mathematicum vel in quantum naturale. non in quantū mathematicū quia diuisibilitas dicit quemdam motum ꝛ transmutationē: a quibꝰ abstrahūt mathematici ¶ Nec in quantum naturale. quia in naturalibus est dare minimū unde est dare minimā carnem ut p° huiꝰ ¶ Item arguitur ꝙ sit diuisibile in infinitum in partes eiusdem quantitatis. Probo sic. Accipio aliquod mobile alicuiꝰ determinate quantitatis puta pedalis. ꝛ accipio spatiū aliquod super quod mouetur ¶ Tunc sic Omne spatium includens infinitas partes pedales est diuisibile in infinitum in partes eiusdē quantitatis. sed spatiū super quod mouetur tale mobile est huiusmodi ergo Minor probatur. Omne quod mouetur secundum aristotelem sexto huiꝰ in quolibet instanti est in spatio equali sibi. ꝛ in alio et in alio spatio. aut dicit ꝙ non mouetur. sed in quolibet tempore sunt infinita instantia. ergo per consequens in tali spatio erunt infinite partes pedales ¶ Item suppono primo ꝙ omnes linee ducte a centro ad circumferentiam sunt equales ¶ 2o suppono ꝙ a centro vsque ad circumferentiā possunt protrahi linee infinite. ꝛ etiam quilibet punctꝰ potest terminare lineam ꝛ alius ꝛ alius aliam et aliam lineam ¶ Tertio suppono ꝙ inter quaslibet duas lineas que sunt a centro vsque ad circumferentiam est superficies media quod patet: quia in illa superficie que est infra circulum 2e linee sunt continue vel contigue vel consequenter se habentes. Non potest dari ꝙ sint continue quia secundū latum sunt indiuisibiles ꝛ indiuisibile non continuatur indiuisibili. Nec sunt contigue quia indiuisibile nō contiguatur indiuisibili. Nec consequenter se habentes. quia inter quecumque 2o indiuisibilia est dare infinita indiuisibilia. ꝛ inter quelibet indiuisibilia est dare medium ex 6o huiꝰ. ergo sequitur ꝙ inter quascumque duas lineas sit superficies media. quarto suppono ꝙ quanta est linea tanta est superficies: quod probo. quia vel linea est cedit ſuperficiem vel eꝯ. nō p̄mis duobus modis. ꝗ non eſt dare lineam ſine ſuperficie nec eꝯ. g° ſequitur tercia. ¶ Ex hiis quatuor ſuppoſitis arguitur ſic. Infinite linee poſſunt ꝓtrahi a centro ad circumferenciam vt patet ꝑ 2^{m} ſuppoſitū ⁊ iter quaſcumqꝫ lineas que ſunt ad circūferenciam eſt ſup̱ficies media ut patet ꝑ 2^{m} ſuppoſitū. ſed omnes ꝑtes illius ſup̱ficiei que eſt intra circulū ſunt eiꝰdem q̃ntitatis. ⁊ q̃nta ē linea tanta eſt ſup̱ficies vt patet ꝑ q̃rtum ſuppoſitum. ⁊ omnes linee ducte a centro ad circumferenciam ſunt equales vt habetur ꝑ p̄mum ſuppoſitum g° ſequitur ꝙ in tali ſup̱ficie ſunt infinite partes eiꝰdem q̃ntitatis.

¶ Item omnis pars includens partes eiꝰdem ꝓporcionis eſt pars q̃ntitatiua equalis cuilibet alteri includenti infinitas partes g° ⁊ c̄. ¶ Iſta pars ꝗ in infinitis non eſt exceſſus. ſed in quolibet continuo ſunt infinite ꝑtes quarū quelibet includit īfinitas partes eiꝰdem ꝓporcionis aliter poſſet ꝯſumi diuiſio g° ⁊ ⁊ c̄. ¶ Reſpōdeo ad p̄mū ꝯcedo ꝯñs. ¶ Ad ꝓbationem falſitatis. ꝙ tunc ēēnt infinite ⁊ fierent equales ¶ dico ꝙ ex diuiſibilitate in infinitum non ſequitur ꝙ ſit infinitas. ſed ſolum ī fieri: ⁊ eciam accipiendo vnū p̄us alio. ⁊ illa ecīā ex quibus eſt ꝯpe non ſunt actu vnde illud p̄ncipiū ſolum intelligitur ſecundū extenſionem ¶ Ad confirmationem dico. ꝙ quelibet ꝑs cōtinui eſt diuiſibilis ī īfinitum in ꝑtes ꝓpas immediate: ⁊ ꝗ ille ſunt partes continui mediate: ideo ē diuiſibilis in partes totius ꝯtinui mediate ¶ Ad 2^{m}. ꝓpō cuius euiden^{a} eſt ſciendū. ꝙ omne continuū ſi^{e} mathematicum ſiue naturale eſt diuiſibile ī īfinitum in partes eiꝰdem ꝓporcionis que ſunt inexp̄ntes. cum hoc tam̄ ſtat ꝙ ſit dare minimū naturale. ⁊ quando ꝓbatur de corpore mathema^{co} ꝙ diuiſibilitas eſt quidā motus et mutatio ¶ dico ꝙ ꝑ diuiſibile poſſumꝰ duo intelligere. vno modo habens aptitudinem ad actum diuiſioīs et ſeparationis paſſiue. ⁊ iſto modo mathematica non ſunt diuiſibilia: ſed īdiuiſibilia. ſimiliter corpus celeſte ſecūdū hoc eſt indiuiſibile cum ſit ītranſmutabile ſecundū ſubām ¶ Alio modo ꝑ diuiſibile poſſumꝰ ītelli^{ge} habere partem extra partem ſiue ſit trāſmutabile ſiue non. ⁊ indiuiſibile oppoſitum hoc eſt carens omī ꝑtibilitate ⁊ iſto modo corpus et aīa mathematica ſunt diuiſibilia ¶ Ad terciam rationem ¶ ꝓpō cuꝰ euidentia ē ſciendū. ꝙ alietas ſpacii eſt ex quacumqꝫ alia ⁊ alia parte ſibi addita: ſiue ſit eiꝰdem ꝓporcionis ſiue eiꝰdem q̃ntitatis ¶ 2° ſciendū ꝙ ſicut in ſpacio ſunt alique partes eiuſdē ꝓporcionis ⁊ alique eiꝰdem q̃ntitatis ita hec eciam poſſunt reperiri in motu cum motus diuidatur ad diuiſio^{em} ſpacii. ita ꝙ alia ⁊ alia pars ī mo^{tu} eiuſdem q̃ntitatis: eſt ex alietate ꝑtium eiꝰdem q̃ntitatis in ſpacio ⁊ ſimiles diuiſibili eiꝰdē ꝓporcioīs ¶ Tercia eſt ſciendū. ꝙ illa infinita ſpacia equalia habent mobilia infinita in motu. ꝗ vt dictum eſt in alio ⁊ in alio inſtanti eſt in alio ⁊ in a^{o} ſpacio ſibi eq̃li: ⁊ ñ ſunt totalit̄ diſtincta ſed ſunt q̃ ſe ꝯtangen^{a}. ſic ꝙ eorū alietas ñ ē ñ ex alie ꝑtiū eiꝰdē proporcioīs. ꝗ g° i^{e} ſunt īfinite g° i^{a} ſpacia pñt ēē alia ⁊ diſtincta ⁊ multiplicari in infinitū ¶ Ad formam g° argumenti cum dicitur ꝙ omne ſpacium ⁊ c̄. ¶ dico ꝙ verum ē ſi i^{e} partes ſint dyſtīcte totaliter. ſic ꝙ ꝑtes totius non ſunt ꝑtes alteriꝰ. ſic nō eſt ī ꝓpoīto ut patet ꝑ ṗdicta ¶ Ad 4m dico ꝙ ī ſupficie incluſa ī circulo erūt infinitas ꝑtes eiuſdē q̄ntitatꝭ poſſumꝰ ymaginari dupliciter. Uno modo ꝙ iſte ꝑtes ſunt eq̄les q̄ntitatis ſecundū diſtantiā: que ē a centro ad circunferentias. ſed nō habetur ꝑ inconueniens ſi tal' ſupficies diuideretur in infinitum ꝓtrahendo ſecundū diuiſionē a centro ad circunferentias ꝙ partes erunt ſemper equal' q̄ntitatꝭ ꝑ diſtātiam q̄ ē a centro ad circunferentiam: nec ſic ꝯſtituūt magnitudinē infinitā cum non eēnt equales q̄ntitatis ſecundū diſtātiam q̄ ē inter lineas a centro ad circunferentias ꝓducibiles. q2 ſic ſecundū talē equalem q̄ntitatem tota magnitudo ſupficiei q̄ eſt infra circulum ꝯſumeretur in circuitu: ſed bene ſunt infinite ꝑtes eiuſdem ꝓporcionis ¶ Ad 5m reſpondetur ꝑ quandā regulā communem que eſt talis. ꝙ quandocunq3 arguitur ab aliquo termino cōi ſupponente ꝯfuſe tantum reſpectu alicuꝰ magnitudinis ad eundē ſupponentem ꝑſonaliter reſpectu alicuꝰ magnitudīs nō eſt bona ꝯña q2 ſequitur fallacia figure dictionis. modo ſic eſt in ꝓpoſito q2 partes in maiori ſumūtur ꝯfuſe. et in minori perſonaliter ¶ Quarta ꝯ° eſt iſta. ꝙ omne ꝯtinuū q̄ntum ad actum ṗmū qui eſt actus eēntie eſt naturaliter diuiſibile in infinitum.

¶ Hanc ꝯ°nem ꝓbo ſic. Om̄e ꝯtinuum naturale eſt mobile ergo eſt diuiſibile ī īfinitum. Añs patz quoniam natura ē ṗncipiū motus ut patet in 2° hꝰ. ꝯñam ꝓbo. q2 om̄e mobile habet ꝑtes extra ſexto hꝰ. tunc quero uel ille ꝑtes ſunt mobiles uel immobiles. ſi 2m ergo mobile componitur ex īdiuiſibilibus qđ ē ꝯ phm̄ ſexto hꝰ. Si mobiles ergo diuiſibiles erunt in ꝑtes mobiles ꝛ ſic in alias et ſic in infinitum ¶ Confirmatur. q2 in ſexto hꝰ habetur: ꝙ oē mobile ē diuiſibile ſed om̄e naturale eſt mobile ergo om̄e naturale eſt diuiſibile. ſed om̄e diuiſibile diuiditur in ſemꝑ diuiſibilia ex ſexto hꝰ ergo ꝛc ¶ Item accipio ignem qui eſt corpus naturale. certum eſt ꝙ ſub q̄libet ꝑte q̄ntitatꝭ ipius ignis eſt forma naturalis ignis Tum ſic. q̄ntitas eſt diuiſibilis in infinitum. ſed ſub qualibet ꝑte q̄ntitatis ipiꝰ ignis eſt ꝑs omogenia. ergo ignis eſt diuiſibilis ī īfinitum

¶ Confirmatur. quādo aliqua ſe habent ꝙ ꝑs correſpōdet parti ſicut totum toti: ſicut unū ē diuiſibile in infinitum: ꝛ reliquū. ſed q̄ntitas ignis ꝛ ignis ſunt hꝰmodi. ergo ꝛc. Maior ꝓpoſitio patet ex ſexto huius ubi ariſtotiles ꝓbat diuiſibilitatem motus in infinitum ex diuiſibilitate ſpacij ꝛ mobilis. Minor eſt euidens quoniam omnis forma naturalis educta de potencia m̄terie ē extenſa ī q̄ntitate ¶ Confirmatur ex ṗmo generatione ubi ariſtoteles dicit: ꝙ om̄e corpus q̄ntum eſt diuiſibile in infinitum in potencia actu uero non. ſed oē corꝰ ſenſibile eſt naturale ergo ꝛc. Si dicas ꝙ q̄ntum naturale bene eſt diuiſibile in infinitum: nō q̄ntum mathematicum. Nam dicit phūs 2° de anima. ꝙ omniū natura ꝯſtantiū eſt certꝰ terminꝰ ſue magnitudinis ꝛ augmenti. ꝛ eſt dare minimā carnē ṗ° hꝰ. ſi aūt eēt ulterꝰ diuiſibilis eēt dare minus minimo.

¶ Contra iſta predicta arguo ṗ° ſic. Ariſtotiles probat ſexto huiꝰ. ꝙ motus ē diuiſibilis in infinitū ratiōe mobilis ī q̄ntū ē mathematicū l' q̄ntum ē naturale. nō ṗ° q2 mathematicꝰ abſtrahit a quocunque motu. ergo 2oo et habetur propositum. quod inquantum naturale cui per se debetur motus inquantum huiusmodi est per se divisibilis in infinitum ¶ Confirmatur quoniam minima caro quantum ad actum primum puta quantum ad suum esse: vel est divisibile vel indivisibile. Si divisibile habetur propositum. si indivisibile cum minima caro veniat ad composicionem aliarum carnium sequeretur quod divisibile componeretur ex indivisibilibus quod est impossibile secundo huius

¶ Item arguit scotus hoc modo Quandocunque aliquid competit alteri secundum racionem suam precise: cuicunque competit ista precisa racio: illud sibi competit. et cuicunque competit secundum illam simpliciter competit sibi licet secundum aliquam coniunctionem sibi competat. vbi gras ¶ Si videre competit alicui solum secundum oculos: cuicunque habenti oculos eodem modo competit videre. sed dividi in partes integrales eiusdem racionis competit precise et primo racione quantitatis. ergo cui equaliter inest quantitas vel quantitas est: equaliter sibi competit dividi in partes integrales. sed parvo quanto ita bene competit quantitas sicut magno. ergo tali quantumcunque parvum sit competit dividi eodem modo sicut et magno quanto. sed quelibet pars quantitatis naturalis vere dicitur quanta sicut et magna

¶ Confirmatur quia cuicunque inest diffinitum vel descriptum et ipsi inest diffinitio vel descripcio. impossibile est unum uni competere sine alio. sed quantitas dicto metaphisice diffinitur per hoc quod est divisibilis per ea que insunt quorum quodlibet est natum esse hoc aliquid. ubicunque enim est ut hoc aliquid potest ipse a quantitate dividi: licet mediante quantitate hoc competit sibi

¶ Unde illud dictum antiquum: quod caro potest dividi inquantum mathematicum et non naturale debet sic exponi. quod quantitas est racio divisionis et non naturalitas. sed non debet negari quin naturaliter vere dividatur et sit divisibilis sicut quantitas cum qua est. licet naturalitas non sit formalis racio illius divisionis. sicut habens manus vere videt si habeat oculos: licet manus non sit formalis racio videndi ¶ Confirmatur quoniam non est dare carnem naturalem indivisibilem sive punctualem. quoniam nunquam ex talibus potest fieri minus in hoc sexto: ergo cum caro sit minima quantumcunque: semper manet quanta et sic est divisibilis in partes eiusdem proporcionis cum forma carnis sit omogenia

¶ Ad auctoritatem secundi de anima dicitur: quod intelligitur de quantitate quantum ad actum secundum qui est agere. racio huius est quoniam forma naturalis requirit determinatam materiam et determinatam quantitatem: qualitatem quam si divideretur non posset illa forma salvari in racione principii activi. Sicut enim actus activorum sunt in paciente disposito. ita sunt in subiecto disposito

¶ Quinta conclusio est ista. quod continuum naturale quantum ad actum secundum. qui est generare sibi simile: vel movere se vel movere aliud non est divisibile in infinitum. ¶ Hanc conclusionem probo sic Illud in cuius divisione devenitur ad aliquid determinatum. ita quod minus illo non potest sumi respectu accionis non est divisibile in infinitum quantum ad actum 2m. sed omne quantum naturale est huiusmodi ergo et conclusio ¶ Maior proposicio est manifesta quoniam divisibile in infinitum non habet minus aliquid determinatum quin tamen minus illo posset sumi in infinitum. Minor proposicio probatur hoc modo. quoniam ad reducendum potenciam materie ad actum forma requiritur quantitas determinata im agente que maior non posset facē ꝑ talem reductionem. ꝗ secundum posset deus diuidere ignem in ita paruas scintillas ꝙ minor aliqua illaꝝ non posset de materia educi alicui9 elementi puta aeris vel aque forꝫ ignis educere ¶ Confirmatur qm̄ ad hoc ꝙ aliqḋ corpus moueatur n̄turaliter ꝑ mediū requiritur in ipso q̊titas determinata potens diuidere mediū. posset enim deus diuidere graue et ultra non haberet virtutem diuidendi mediū nec cadendi deorsum

¶ Confirmatur de obiecto sensus qm̄ ad hoc ꝙ moueat sensum requiritur q̊titas determinata. posset ꝗ aliquod sensibile ita diuidi. ꝙ si ultra diuideretur non moueret sensum ¶ His visis respondeo ad raciones p̄cedentes alteri9 opinionis ꝓbantes continuū componi ex indiuisibilibus

¶ Ad p̄mum dico. ꝙ illa ꝓpo° phi intelligitur de hiis intelligantur sub ordinata ad inuicem ordine eēntiali: sic ꝙ respiciant vnū per p̄us et reliquū per posterius. sicut apparet ex verbis phi dicentis. ꝙ vbi est primum medium et ultimū. amoto p̄mo nō remanet mediū. cum dependet a p̄mo non autem sic est in ꝓposito. quoniā licet partes habeant ordinem ad totum. non tamen habent ordinem ad inuicem: nec respiciant totum ordīez prioritatis ꝛ posterioritatis. vna et pars non respicit p̄us totum ꝙ̄ alia pars. ymmo omnes partes sil sumpte componūt ipsum totum. et illud ipse dicebat in tercia racione quando ipse arguebat ꝙ partes in resoluendo scilicet possibiles que non habent ordinem in resoluendo non habent ordinem in componendo. et sic videtur ꝙ hec racio contradicat illi ¶ Ad secundū dicatur vno modo. ꝙ nulla magnitudo est ꝯposita ex partibus infinitis. sed ex partibus que nec sunt finite nec infinite numero in actu. quoniam nullum numeꝝ actu habent. vnde continuū est vna res in actu. et nulla est ibi magnitudo in actu. sed in potencia. et talis potencia nō est ad infinitam multitudinē numo sed ad finitam in īfinitum. sicut ponitur de potentia indiuiduoꝝ sub eadē specie sicut fuit declaratum in tercio hui9 de infinito ¶ Aliter dicatur. ꝙ bene concludit. ꝙ sit infinitum foᵐ secundū ꝗ. et partes in esse ꝯtinuato non sunt simpliciter in actu. sicut fuit declaratum 3° hui9 vbi ista racio fuit facta. et si ibi sint recitate multe solutiones. videas tamen et retineas quod volueris ¶ Ad tercium nego antecedens ¶ Ad ꝓbationē ꝯcedo p̄mam ꝓbationem assūptā sed nego 2ᵃᵐ ꝛ minorē. ꝛ tunc q̄ndo dicebatur ꝙ possibilitates ille nullum ordinem habent: reduco primo raciones ꝯ eos. Nam per eandē rōnem posset ꝓbari ꝙ multitudo posset poni actu infinita. ¶ Contra oppositū tenerent qui affirmant se in isto argumento. Accipio ꝗ potenciam sub vna specie angeloꝝ talis potencia secundū eos est īfinita. quoniā possunt sub eadē specie multiplicari angeli vt isti dicunt et vere ¶ Certū est enim ꝙ possibilitas angelorum et eciam indiuiduoꝝ sub eadem specie nullum ordinem habent in se p̄oritatis. qm̄ vnus angeloꝝ nō p̄supponit alteꝝ. nec incōpossibilitatis: ꝙ vnus angelus non est incompossibilis alteri. et quilibet per se sumpt9 potest reduci ad actum in instāti. Ad ꝗ ꝑ ꝯñs pōt fieri āgeli īfiniti si actu includit aliq̄d. et tamen ipi dn̄t. ꝙ de9 n̄ posset facē multitudīez īfinitā

¶ Rñō ḡ ꝓ me ⁊ ip̄is dico. ꝙ possibilitates que sunt in cōtinuo hn̄t ordinem ꝓoritatis ⁊ posterioritatis secundū ꝗ̄ ⁊ non simpliciter. quoniam vna diuisio in uno signo nō presupponit aliam in alio signo. tamen illud qd sequitur diuisionem habet ordinem ꝓoritatis ⁊ posterioritatis ad diuisionem enim sequit̄ multitudo ꝑtiū. multitudo enim partiū habz ordinem. qm̄ cōtinuū non pōt diuidi ī q̄tuor ꝑtes qn̄ diuidatur in duas tamen potest diuidi ī duas. esto ꝙ non diuidatur in quatuor partes ḡ diuisio in duo ꝓcedit diuisionē in q̄tuor ⁊ est ꝓor. quoniam illud est ꝓus a quo non cōuertitur subsistendi consequentia. ¶ Concedo ḡ ꝙ in quocunqz cōtinuo indifferēter cōtinuū pōt diuidi in duas partes ꝓmo. ⁊ sic signū vnū non est ꝓus alio. nec ex hoc ē ꝓoritas. sed ex hoc diuisio terminatur ad multitudinem ꝑtiū q̄ mḡ multitudo habet ordinē ꝓoritatis ⁊ posterioritatis. vnde facta diuisione in duas ꝑtes oritur potentia ad quatuor. vnde cōtinuū est ꝓmo in potentia ad duas partes in quocunqz sig° volueris accipere diuisionē. deinde ē in potentia ad quatuor ⁊ sic in infinitum. a simili de multitudine angelorum. qm̄ licet possibilitates creādorum angelorꝝ non habent ordinē ad inuicē ⁊ ꝑ se q̄m ad aliū. cōparādo tn̄ multitudo angelorꝝ est habens ordinem. et ideo non possunt ꝓduci omnes angeli possibiles. quoniā q̄cūqz multitudie angelorꝝ data oritur potentia ad maiorem multitudinem.

¶ A simili in ꝓposito dicimus. ꝙ partes continui non possunt ad actum ꝓduci simul. quoniam sub diuisibiles sunt in infinitum successiue. quoniā licet diuisio in signo A nō sit ꝓor diuisione in signo B facta. ⁊ sic ibi non est successio. diuisio tamen ī duas ꝑtes est ꝓor diuisione in q̄tuor ⁊ in q̄tuor ꝙ in octo. ⁊ vt sic est ꝓoritas ⁊ successio. Sicut commentator dicit est ordo in compositis. quoniā diuisione facta in uno signo ꝓhibet diuisio facta in alio sig°. non quidem in alio determinato sed vago sic vage accepto. ¶ Et ita patet ꝙ maior ē falsa que dicit possibilitates nō habere ordinem. ¶ Sed contra istam solutionem instat frater geraldus. q̄niam ꝓpositio in qua subicitur terminus communis vage sumptus non potest habere causam veritatis nisi pro aliquo determinato accepto. vt impossibile est ꝙ homo currat qn̄ hic homo currat. et sic facta diuisione ī uno signo. impossibile est ꝙ repugnet diuisioni fiende in alio signo determinato. ¶ Respondeo et dico. ꝙ maior est falsa. qd patet ꝑ multa exempla. ¶ Primo quoniam hec est vera. aliqua forma de necessitate inest materie. non tamen hec. nec illa determinate accepta. ¶ Item ista ꝓpositio est vera. superficies non pōt ēē sine colore. nec corpus sine aliq° loco. bene tn̄ pōt ēē sine isto ⁊ sic iꝰ.

¶ Ad 4^m ꝓncipale. Ubi cum euidentia racionis pono istam ꝓpositionem. ꝙ deus non potest aliter diuidere cōtinuū ꝗ̄ ipsum est diuisibile. quoniam ergo continuum non est diuisibile secundū se totum simul ideo deus non potest ipsum secundū se totū diuidere. sic ꝙ possit esse diuisum secundū se totum. ¶ Aliter ḡ dico de vnione et aliter de diuisione. quoniam omnes partes continui sunt a deo vnibiles. non tamen oēs separabiles. vnde in isto argumento ⁊ ꝗ̄tū ad eā cōclusionē cōmittitur fallacia figure dictionis. ¶ Nam dictum eſt quādo arguitur a termino communi ſupponente confuſe tantū: reſpectu alicuius magnitudinis ad eundē terminū ſupponentem perſonaliter reſpectu alicuius magnitudinis non valet ꝯſequentia. quoniam ſequitur fallacia figure dictioanis. modo ſic eſt in ꝓpoſito ¶ Ad q̄ntum nego minorem. ¶ Ad ꝓbationē cum dicitur punctum moueri localiter. ergo ꝯtinuū per replicationem indiuiſibiliū poteſt menſurari. ¶ Dico ꝙ verum eſt ſi moueretur per ſe. pūct9 autem non mouetur niſi per accidens. quoniam ad motū ipſi9 linee. Sicut dictum eſt ꝙ anima mouetur ꝑ accidens ad motum ipſi9 corporis et tamen anima non poteſt ꝯtinuum menſurare. Vnde illud declaratur de angelo qui eciam poteſt ꝑ ſe mouere ¶ Ad aliud de ſpera et plano dicūt aliqui. ꝙ non poteſt dari aliquod corpus ſpericum totaliter. ¶ Alij dicūt ꝙ aer intercipitur. ¶ Omnibus p̄termiſſis dico. ꝙ poſito ꝙ ſit ſpera rotunda et aliquod planū omino planū. ꝙ impoſſibile eſt ꝙ iſta ſe tangunt niſi in īdiuiſibili: alias oporteret ꝙ ī illo in quo ſe tangerent ꝙ rotūqꝫ eēt planū. ¶ Dico ergo. ꝙ licet ſpera tāgat planū in puncto quamdiu mouetur non tamen fit motus ꝑ puncta. quoniam in tempore ī quo ſpera mouetur ſuper planū non fit tactus ī puncto ſed in linea. Vnde tactus punctalis correſpondet inſtanti. ſed tact9 linee correſpondet tempori in quo fit motus ¶ Ad ſeptimū dicatur. ꝙ licet continuū poſſet diuidi in īfinitum. non tamen ꝓpter hoc ſequitur: ꝙ omnia ꝯtinua ſunt equalia. ¶ Et quādo probatur ꝙ omnia componuntur ex partibus infinitis. ¶ Dico ꝙ non ꝯponuntur ex infinitis aut ex finitis partibus numero actū. quoniam partes in ꝯtinuo nullum numerum faciūt actu quoniam que faciunt numerum actu oportet ꝙ ſint diuiſa. quoniam numerus cauſatur ex diuiſione ꝯtinui. componitur ergo ꝯtinuū ex partibus que poſſunt facere numerum finitū et infinitum. vel ſi aliter vis ſoluere applicare potes hanc regulam iam dictā de ſuppoſitione ꝯfuſa et ꝑſonali ¶ Ad ſeptimum et vltimū dico. ꝙ continuū non ē diuiſibile ī infinitas partes. quoniam omnis potentia reducibilis eſt ad actum et ſic ꝯtinuū poſſet eē diuiſum ī infinitas partes quod non eſt verum. ſed in partes finitas in infinitum. Vnde p̄ dico ꝙ ariſtoteles non poſuit illam. ſcilicet ꝙ illud quod impoſſibile eſt factū: impoſſibile eſt fieri. ſed iſtam. quod impoſſibile eſt fieri impoſſibile eſt factū ē factum eē. vel dicatur. ꝙ eo modo quo impoſſibile eſt fieri impoſſibile ē factum eē et econuerſo. ꝯtinuū autem non poteſt eē diuiſum ſecundum ſe totum ergo et ꝑ ꝯñs non poteſt diuidi ſecūdū ſe totum ſed ſecundum aliquas ꝑtes ſecundum quas poteſt diuidi poteſt eē diuiſum ¶ Ex p̄dictis ergo patet. ꝙ ꝯtinuū nō ꝯponitur ex īdiuiſibilibus et ꝙ in ꝯtinuo non ſunt infinite partes actu. verumptamen ſi velis tenere ꝙ ī quantumqꝫ ꝯtinuo ſunt infinite partes eiuſdem ꝓporcionis: et non plures ī vno quam in alio quoniam hec videtur via magis cōis: poſſes reſpōdere ad iſtā racionē ꝙ eēt actu infinitutū ſicut reſponſū ē in 3° in quadam reſpōſione facta franciſci maronis. ꝙ ibi videlicet ē ſolū infinitas ſecundum quid que nō ē impoſſibilis et ꝑ quibuſdam aliis racionibus ſoluēdis ꝓ vna ſcilicet ꝙ ī ꝯtinuo ſūt ꝑtes plures quam infinite. quoniam quelibet pars ē diuiſibilis in īfinitū. applica regulā prius datā ī racione ad 4m quandocumque arguitur ab aliquo termino cōi et cē

¶ Solet etiam ꝓbari a quibuſdam ꝙ multitudo non poteſt creſcere in infinitum. quia ſi ſic tunc ultra omnem magnitudinem finitam eſſet dare multitudinem finitam maiorem ſi multitudo poſſet creſcere in infinitum. patet. quia quelibet pars ſingularis huius vniuerſalis formata eſt vera. nam ultra hanc magnitudinem finitam datam eſſet dare multitudinem ꝛ ultra illam ꝛ ſic in infinitum ¶ Ad iſtam rationem reſpondetur ꝙ hec eſt fallacia figure dictionis. quia in maiori iſte terminus multitudo. in predicato prime propoſitionis ſupponit confuſe tantum ꝛ dicit quale quid. ꝛ in minore tantum ſupponit determinate ratione eius multitudinis importate per ſignum vniuerſale. ideo mutatur quale quid in hoc aliquid. ita recte poſſunt ſolui rationes multe iuxta iſtam materiam applicata ſi vis ad placitum ¶ Quantum ad 3m articulum quod erat videndum. vtrum indiuiſibile ſit immediatum indiuiſibili quoniam ſecundum philoſophum ſexto huius: ſi indiuiſibile immediaretur indiuiſibili continuum componeretur ex indiuiſibilibus. ꝛ quia hoc tenet tenet illud. ¶ Et videtur ꝙ ſic. nam ſi indiuiſibile non eſſet immediatum indiuiſibili ſequeretur ꝙ in linea eſſent aliqua indiuiſibilia ꝛ in re aliqua ſuppoſita a deo ignota. conſequens eſt falſum ergo antecedens. falſitas conſequentis patet quoniam nichil dicitur deus ignorare ſicut ꝓbatum fuit in 2o huius de contingentia rerum. ſed ꝓbatur conſequentia. quia inter hunc punctum in linea ꝛ quemcumque alium a deo cognitum: vel eſt aliquid medium vel nichil. ſi nichil ſit medium habetur propoſitum. ſi aliquid ſit medium vel ergo illud eſt diuiſibile vel indiuiſibile ſi indiuiſibile habetur propoſitum. adhuc ſi diuiſibile erunt ibi puncta etiam indiuiſibili continuata. ꝛ per conſequens illa erunt a deo ignota. vnde illa puncta que ſunt media inter primum punctum qui eſt in linea ꝛ quemcumque alium a deo cognitum non ſunt a deo cognita ¶ Item arguitur de inſtantibus in tempore per eandem formam

¶ Item inter hoc inſtans eſſe ꝛ ipſum non eſſe non cadit medium ſine contradictione. ſed hoc .a. non eſſe ꝛ aliud .a. eſſe de neceſſitate ſunt ſimul vera. ita ꝙ veritas neutrius precedit veritatem alterius. ergo inter hoc eſſe ꝛ aliud. ſcilicet non eſſe non cadit medium. probatur aſſumpta. quia eſſe alterius inſtantis preſentis non precedit non eſſe huius inſtantis manifeſtum eſt. ꝙ autem non eſſe iſtius inſtantis non precedit eſſe alterius. probatur. Nam ſi hoc inſtans non eſt: ꝛ tamen ſupponitur ꝙ tempus ſit: ſi tamen dicatur ꝙ nullum aliud inſtans eſt ſequitur ꝙ tempus habet eſſe tantum ſine inſtanti actu quod eſt impoſſibile

¶ Item arguitur ſic. A inſtans menſurans primum mutatum eſſe forme ignis ꝛ vocetur tempus determinatum ad A preteritum ꝛ B. Tunc arguo ſic. A. accipio quodlibet inſtans huius temporis. B eſt aliud ab A: ꝛ preteritum eſt antequam ſit preſens: ergo ſequitur ꝙ quelibet pars temporis eſt complete preterita antequam ſit preſens. Antecedens eſt verum quoniam quelibet ſingularis eſt vera. patet inductiue ergo conſequens eſt verum. conſequentia patet quoniam ille continuatur. quodlibet indiuiſibile huius temporis B aliud ab A. eſt complete preteritum. vel ſaltem ſequitur neceſſario. ergo a preſens ꝛ ſequitur A eſt preſens. ergo quelibet pars ipſius B eſt completa ꝛ preterita: hoc ergo eſt probatum. quia quelibet pars B eſt complete preterita antequam A ſit preſens ſi ſic quelibet pars completa ꝛ preterita ante A eſt copulata ꝛ in futuro per aliquod inſtans ab A. non mediatum. quoniam tunc non eē totum diuiſibile vel totum ꝯplete terminatū ante A. ḡ eſſet immediatum inſtanti ¶ Item accipio vnam lineam ⁊ volo ꝙ tāgat vnam lineam ꝑpendiculariter ¶ Tunc ſic. Iſte due linee vel ſe tangūt ſecundꝫ diuiſibile vel indiuiſibile. Nō ſecundꝫ diuiſibile qm̄ linea ſecundꝫ latitudinē idiuiſibilis eſt. ḡ ſecundꝫ idiuiſibile ⁊ ſi ſic ḡ īter hanc lineā ⁊ aliam non ſit mediū ſequitur ꝙ idiuiſibile eſt immediatū indiuiſibili. ¶ Dico ꝙ ibi intercipitur non ſolum aer: qm̄ arguū de linea tangēte aquā ḡ ⁊ c. ¶ Reſpondeo ⁊ dico. ꝙ idiuiſibile non eſt immediatum idiuiſibili. qm̄ tunc idiuiſibilia ſe tangerent qđ eſt falſum ḡ ⁊ c. falſitas ꝓbatur. quoniam in hijs que ſe tangunt. vel totum tangit totū l' pars tangit partem: vel pars totū. non eſt dare mediū. Indiuiſibilia nō poſſunt ſe tangere hijs duobꝫ vltimis modis. quoniam idiuiſibile nō habꝫ partem ¶ Nec p̄mo modo quoniā nō conſtituerent aliqđ maius nec aliquā magnitudinem ¶ Tum etiam ꝙ totū continuū componeretur ex idiuiſibilibus vt ſuperius dictū eſt ¶ Ad rōnes i oppoſitum ¶ Ad primā de punctis l' linea dictū fuit i 2° huiꝰ queſtione vltima pluries ¶ Ad 2m eſt ſciendū. ꝙ ſicut dictum eſt ꝙ inſtans non cedit niſi ad ceſſionem partis temporis vt ꝓbatum fuit 4° huiꝰ: ḡ non habet non eē n̄ ꝙ aliqđ tempus tranſijt. ⁊ aliqđ qđ eſt futurum tranſit in preteritum. ita ꝙ ſi inſtans non habet eē ⁊ aliqua pars temporis cedit. ex quo ſequitur ꝙ licet non eē huiꝰ inſtantis ⁊ eē alteriꝰ inſtantis ſit aliqua ps temporis media. ¶ Etiam quando dicitur ꝙ erit tēpus ſine inſtanti. ¶ Dico ꝙ nō ſequitur ſcit enim bene. ꝙ vt fuit dictū alibi tempus habet eē in hoc. ꝙ vna pars ſuccedit alteri ⁊ vna cedit et altera aduenit. facta ḡ ceſſione alicuiꝰ ptis temporis immediate ſequitur inſtans ⁊ ſic continuatur pars ceſſa vel preterita cum parte futura: ⁊ poſtea ſuccedit futura ⁊ cedit. ⁊ ad ceſſionē eiꝰ cedit indiuiſibile illud continuans

¶ Ad tercium quando dicitur. ꝙ licet huiꝰ temporis ſit ⁊ c. quero totum hoc ꝙ qualibet ps temporis ſit eſt preterita complete anteq̄ a ſit pñs. et cum dicitur ꝗlibet erit copulata cū futuro ꝑ aliqđ inſtans anteq̄ pñs ſit. nego. vnde nō ymaginor ꝙ quilibet ps temporis ſit pñs pterita: ſ ſolum natura: quā teq̄ ſit pñs. ita ꝙ illud totum tempus ſit ſine aliquo medio: licet ſit quedam prioritas nature. quando eſt factū preteritum copulatur ad futurū ꝑ A ⁊ nō ꝑ aliqđ aliud inſtans ¶ Ad quartū dico ꝙ non habeo ꝓ impoſſibili. ꝙ in diſcretis ⁊ diuiſis ⁊ non continuis indiuiſibile huiꝰmodi: ſit immediatū alteri indiuiſibili. ¶ In hijs autem q̄ ꝯtinuantur: impoſſibile eſt ¶ Et ſic reſpondeo ad rōes principales. ¶ Ad primā in 2° huiꝰ vltima queſtione

¶ Ad 2am dico ꝙ talis diuiſio ad p̄ſēt ſup punctum. ita ꝙ punctꝰ eſt illud q̄ vna ps ab altera ſeparatur: non ꝙ punctus diuidatur nec ꝙ punctꝰ iſt' q̄ ꝯtinuat duas ptes linee terminat facta diuiſione: ſed corrumpitur ⁊ fiūt poſtea duo puncta de nouo ⁊ tamē q̄ prius erant in potentia obiectiue. Per iſtum patet ad confirmationem. ⁊ ſic finitus eſt ſextus liber

Explicit 6us liber Incipit
Septimus

Circa ſeptimū h9 quero iſtam queſtionē. Utrū mouens ꝛ motum ſint ſimul. ¶ Et videtur q̧ nō quoniam graue mouetur a generante effectiue ſecundū philoſophum ꝛ commentatorem 4° h9: ꝛ cum ipſum moueatur a generante tunc ſibi nō coniungitur ¶ Item finis mouet efficiens ꝛ tamen quando mouet tunc non eſt: quia ſi eēt tunc non moueret quia habitibus preſentibus ceſſat motus ¶ Tunc arguo ſic. Finis quando mouet tunc non eſt. ꝛ quando non ē non eſt ſimul cū moto ergo mouēs nō eſt ſimul ſitualiter cū moto

¶ Item adamas trahit ferrum diſtans localiter ab eo: non ergo mouēs ꝛ motum ſunt ſimul ſimultate immediationis ¶ Item ſequeretur q̧ motus proiectionis non eēt poſſibilis. probatur quia tunc ceſſante mouente ꝛ ſeparata manu a lapide nō poſſet moueri

¶ Item in generatione ꝑ propagationem patre mortuo ante filiū generatum producitur proles. ꝛ ꝑ ꝯñs eſt ibi generatio in actu ſine generante. ſemen enim non poteſt eē tale agens: quia nichil agit ultra ſuam ſpeciem ¶ Ad oppoſitum eſt philoſophus ¶ Reſpondeo ubi primo ponam aliquas propoſitiones 2° reſpondebo ad rōnes ¶ Prima propoſitio eſt iſta. q̧ mouens ꝛ motum ſimul ſunt tempore. probatur ¶ Tū quia cauſa in actu et effectus ſimul ſunt ¶ Tum etiam quia omnis relatio realis requirit duo extrema realia. ſed mouēs ꝛ motum referuntur realiter 5° methaphiſice ergo ꝛc. ¶ 2ª propoſitio eſt iſta. q̧ mouens et motum ſunt ſimul ſitualiter. patet. quoniam motum non poteſt eē motum niſi ꝑ virtutem mouentis ergo ſequitur q̧ virtus agentis ſit ſimul cum illo. unde adamas quando attrahit ferrum. primo immittit aliquam diſpoſitionem in illo ferro ꝛ alterat ipſum ꝛ ex conſequenti trahit ipſum ad ſe ¶ Hijs viſis reſpondeo ad rōnes ¶ Ad primam videbitur 8° huius queſtione de motu grauiū ¶ Ad 2m videtur ariſtoteles ſe exponere quoniam non intelligitur de cauſa finali

¶ Sed contra. Illud quod mouet aliud aliquo modo eſt. ſed finis mouet efficientem ergo ꝛc. tunc aliquo modo: ſed non ſolum ſecundum eē intencionale probo. quoniam ſecundum illud eē nō mouet ſecundum quod non eſt cauſa. ſed finis non eſt cauſa ſecundum eē intencionale. probo: quia ſecundum illud nō eſt cauſa ſecundum quod non habet racionem cauſe ſcilicet finis. ſed finis nō habet rōnem propter quid reſpectu efficientis ſecundum eē intencionale. probo quia ſecundum illud iam habetur ante actionem ꝛ in principio actionis ¶ Item ſecundum illud eē ſecundum quod eſt cauſa perficit effectū. ſed ſecundum eē intencionale non perficit effectum ſed in eē reali. quoniam ſanitas concepta non ſanat infirmū ¶ Ad oppoſitum eſt ariſtoteles. ad omnia iſta dictum eſt 2° h9 ubi dictū fuit q̧ licet finis ſic ſit cauſa in eē intencionale non tamen ꝑ eē intencionale ſed ꝑ eē reali. quoniam ꝑ illo eē eſt cauſa ꝑ quo agens agit ꝛ ꝑ quod mouet efficiens. ſed hoc eſt ꝑ eē reali ergo ꝛc. videatur ergo magis complete ¶ Ad tercium dicatur. q̧ ſunt ſimul ſitualiter ut fuit declaratum in 2ª propoſitione ¶ Ad quartum dicatur. q̧ ibi intelligitur de mouente proximo. perficiens autem ſit non eſt proximum generatum cum perfecto ¶ Ad quintum dico. q̧ ſemen deciſum a patre agit in virtute corporis ſupracaeleſtis quod habet omnes formas naturales in virtute. ita q̧ agens principale poſt deciſionem eius ſit corpus ſupraceleſte. quod tamen generis determinatur ꝑ ſemen decisum ab individuis illius speciei. Unde eo dicitur homo ab homine generari: quoniam in tali generatione requiritur agens particulare a quo semen est decisum. requiritur etiam agens simile quod concurrit in actu generandi sit causa necessaria. et etiam post semen decisum generet actionem ad semen decisum ergo etc.

Utrum ad scientiam sit per se motus et per se. videtur quod sic. Omnis forma successive adquisita necessario est per se terminus motus. sed scientia est huiusmodi ergo etc. Maior patet. quia ad omne illud est motus quod adquiritur in tempore et successive. Ad nullam enim formam divisibilem vel divisibiliter adquisitam est mutatio indivisibilis: Minor probatur. logicam namque simul totam non habemus: aliter statim fuissemus perfecti in illa scientia quod est falsum ergo

¶ Item secundum illam formam est motus secundum quam subiectum se habet nunc aliter quam prius. patet sexto physicorum quia moveri est aliter se habere nunc quam prius. sed secundum scientiam anima se habet nunc aliter quam prius: quia prius non erat sciens et modo est sciens ergo etc.

¶ Item omnis forma per se suscipiens magis et minus est per se terminus motus. scientia est huiusmodi ergo etc. Maior patet. Unde aristoteles probat quod non est ad substantiam quia ipsa non suscipit magis et minus. nichil autem potest suscipere magis et minus nisi per mutationem successivam. sed mutatio successiva est motus quia non est generatio nec corruptio quia sunt in instanti. sed scientia vero suscipit magis et minus patet 2° ethicorum ubi dicitur quod habitus ex eisdem intenduntur et generantur. ¶ Patet igitur quomodo habitus intellectuales possunt intendi et remitti ergo etc. ¶ In oppositum est aristoteles in hoc septimo qui ponit quod ad qualitates de prima specie non est motus: nec ad habitus intellectuales. quod sic probat. ¶ Illud quod advenit alicui per quietem et non per motum non est per se terminus motus. sed habitus intellectuales adveniunt anime per quietationem et residentiam et absentiam motionum corporalium et sensibilium passionum. ergo etc. Minor declaratur per duo signa. ¶ Primum est in hiis qui infirmantur et inebriantur. qui pro tunc non possunt uti scientia propter magnitudinem vaporum ad caput ascendentium et recedente perturbatione possunt uti scientia. ¶ Secundum signum ponit de infantibus qui non possunt addiscere: nec de his capiuntur iudicare. Unde dicunt. quod magnus castitas ad hoc operatur: quod adquirunt scientiam. et quod sedendo et quiescendo fiunt prudentes. ¶ Questio ista primo tractabit de adquisitione scientie. per quem modum adquiritur. ¶ 2° dicam ad propositam questionem. ¶ Est ergo primo sciendum. quod fuit opinio platonicorum qui ponebant quod scientia in universali non poterat de novo adquiri. sed ponunt quod anima in prima sui creatione fuit perfecta moribus et scientia. impressa enim mole carnis non potest exire in actum. ¶ Per generativum a operativum exit in actum.

¶ Hec autem opinio improbatur. Nam omnis habitus est ex actibus generatus 2° ethicorum. Unde ibidem ex eisdem generatur habitus et intenditur. Unde plato ait. nostrum addiscere non est nisi quoddam reminisci. ¶ Et ideo dico aliter. quod scientia potest in nobis adquiri. Pro cuius evidentia est sciendum. quod scientia cum sit quidam habitus est ex actibus generatus intelligendi. omnis enim habitus novus generatur ex actibus. actus intelligendi generatur ex obiecto relucente in specie. et intellectu agente tanquam causa pͥncipali: ita ꝙ ex hijs duobꝫ tanq̄ ex causis ꝑticularibus vni totali cause equiualentibus causa² act9 intelligendi ¶ His ergo visis pono duas ꝓpões ¶ Prima ꝓpo° est ista. ꝙ ad sciaꝫ ꝑ se non est motus ꝓba² ¶ Ad illam formam non est motus. cui solum opponitur ꝑuatio ꝛ nullū habet ꝯrariū. et ꝓ cuius subm ē sūme dispositum ad talem formam. sed sic est de scia ergo ꝛc. Maior patet q̄m ꝗ̄ motus est a ꝯrario in ꝯrarium ¶ Jte eciam q̄m subm suscipiens successiue aliquam formam: illam sic recipit ꝓpter aliquam dispoēꝫ quam habet. quoniam non videtur ꝙ alio ista successio. cum ergo intellectus sit sūme dispositus non habens nisi solam ꝑuationem scie. sequitur ꝙ non adquirit² ꝑ motum in eo ¶ Sciendū tamen ꝙ susceptiuū potest se habere respc̄tu forme tripliciter. Vno modo ꝙ sit in vltimata dispōe respectu forme nullo extrinseco impediente. sic se habꝫ aer respectu illuminationis ¶ Alio° non est in vltima dispoē: ꝛ tunc requiritur alteratio ꝑ quam tunc disponitur ¶ Exemplum. sicut quando ex aqua fit ignis ¶ 3°° aliquid susceptiuū est in vltima dispositione: nō tamen recipit statim ꝓpter aliquid extrinsecum impedimentum. sicut mediū in domo qd de die non recipit lumē hoc est ꝓpter aliquid extrinsecum impediens: puta ꝓpter clausionē fenestre: ꝛ isto tercio modo intellect9 noster se habet ad scientiā. quoniam q̄ntum est de se est ꝓporcionatus respectu cuiuslibet speciei intelligibilis. sed in q̄ntum intellectus est act9 corporis: non potest intelligere spēs intelligibiles nisi mediantibꝫ potencijs sensitiuis: sicut nec mediū in domo recipit lumen fenestris clausis.

¶ Tunc dico ad ꝓpositum ꝙ eo ipso ꝙ potencia intellectiua q̄ntum est de se est summe disposita vt recipiat speciem intelligibilem: ideo ad intēcionem phi sufficit ꝙ adq̄sitio sciencie non sit alteratio nec fiat ꝑ motum ꝑ se ¶ 2a ꝓpo° est. ꝙ scia ꝑ accn̄s adquiritur ꝑ motum et mutationem ꝓbatur. Jlla forma que non adquiritur nisi ꝑ aliquā transmutationem ꝛ motum factū in alijs potencijs sensitiuis: adquiritur ꝑ motum saltem ꝑ accidens. sciencia est huiusmodi ergo ꝛc. Minor patet q̄m cognitio nostra incipit a sensu. sensus a sensibili mouetur et alteratur. ꝛ ideo dicuntur qualitates sensibiles passibiles qualitates q̄m inferunt actionē sensui ergo ꝛc. ¶ Sed contra hoc videtur arꝭles q̄ dicit ꝙ anima fit sciens q̄escēdo ī̄moine. non ergo ꝑ motum sensitiuarū potenciarū ¶ Respondeo. ꝙ anima q̄escere in potencijs sensitiuis potest esse dupliciter. Vno modo ꝙ q̄escat ab occupationibus exterioribus et passionibus partis appetitiue: puta concupiscibilis ꝛ irascibilis ¶ Alio modo: ꝙ virtutes sensitiue non moueantur ab obiectis de quibꝫ scientiam capimus. ꝑmo modo loquitur arꝭles. ꝙ in q̄escēdo fit anima sciens ꝛ prudens

¶ His visis respondeo ad raōes ꝑncipales ¶ Ad ꝑmam pono istam ꝓpositionem. ꝙ nulla forma adquiritur per motum ꝑ se nisi habeat in subo aliq̄s dispoēꝫ ꝯrariam. si enim tal' forma adquiritur successiue: hoc non est ꝙ ꝑ se ad ipsam sit motus. sed eo ꝙ nos intelligimus successiue: modo vnū suppositum ꝛ modo aliud: ex quibꝫ actibꝫ intelligendi vt dictū ē augmentatur scia ¶ Per qd patet ad formā raōis. ꝛ dico. ꝙ maior est vera si intelligibilitas ꝛ succ° sit ꝑ se ex parte forme

¶Ad 2m dico. q̄ licet omne quod mouetur aliter se habet nunc q̄ prius. ¶Non tamen omne quod nunc aliter se habet q̄ prius mouetur. sed bene fit mutatio aliqua ¶Ad tertium dico. q̄ ista maior non est simpliciter vera. Video tamen q̄ intellectus suscipit magis et minus. nam intellectio est intentior in uno tempore q̄ in alio tamen intellectio non acquiritur per motum. ista enim maior oportet q̄ intelligatur in formis habentibus contrarium. cuiusmodi non est scientia. ignorantia enim solum opponitur priuatiue scientie. et sic finitur septimus liber.

Circa octauum librum quero istam questionem. Utrum cuilibet creabili vel producibili permanenti vel successiuo repugnat formaliter fuisse ab eterno ¶Et videtur q̄ sic. Primo. quia impossibile est creaturam aliquam equari creatori. sed si rei producibili non repugnaret fuisse ab eterno. adequaretur creatori saltem in eternitate ¶2o arguo sic. et q̄ de facto fiat ab eterno. quia posita causa vltimata in actu et non impedita ponitur eius effectus. causa enim in actu et effectus simul sunt et non sunt 2o physicorum. sed deus est causa omnium creaturarum creabilium ab eterno in actu et non impedita. si enim non fuisset ab eterno in actu causa sed in potentia et postea fuisset causa in actu: fuisset mutata de potentia in actum sed hoc non potest esse ergo etc. ¶Ad oppositum. si deus ab eterno fuisset causa in actu. potuisset ergo ponere in esse quodcunque producibile. ergo ab eterno quodcunque producibile potuisset ab ipso produci ¶Minor declaratur patet. quia si enim ab eterno non fuisset deus. tunc sequeretur q̄ ab eterno non fuisset omnipotens et q̄ fuisset mutatus. consequentia probatur. quia cuilibet potentie actiue correspondet sua potentia passiua. vnde nulla potentia est respectu impossibilis ergo et cetera ¶Secundo arguo q̄ non fuerit ab eterno de facto quia genesis primo dicitur. In principio creauit deus celum et terram etc.

¶Respondeo In ista questione sic procedam. primo enim inquiram de possibili. videlicet si possibile fuerit creaturam fuisse ab eterno. et hoc tam de permanentibus q̄ de successiuis. Nam multi magistri et doctores tenent hodie possibilitatem hanc in permanentibus: et non in successiuis. ¶Secundo inquiretur. vtrum hoc fuerit de facto ¶Tertio inquiretur per quod deus producit creaturam. videlicet solum immediate per intellectum et voluntatem et per actum intelligendi et volendi. vel per aliquam aliam potentiam vel per aliquem alium actum ¶Quantum ad primum ¶Primo videbitur de permanentibus ¶Secundo videbitur de successiuis. ¶Quantum ad primum est vna opinio nostrorum doctorum magistri Henrici de Gandauo et multorum aliorum doctorum tenentium partem negatiuam quam quidem opinionem multipliciter probant ¶Primo sic. Si deus potuisset aliquid facere ab eterno. illud ab eterno esset productum. et non haberet nec generaretur. consequens est falsum ergo et antecedens. falsitas consequentis patet. quia quod producitur ad esse producitur et generatur et mutabiliter et libere producitur. si enim deus creasset ab eterno aut potuisset non creasse ante ꝙ eēt ꝓductum insimul cum ē ꝓductū. ante postꝙ est ꝓductū. nō pōt dari ꝑmum: ꝙ ante eternū nichil ē ¶ Nec 2m. ꝙ omne qḋ est dū est necesse est eē. Cum eciam. ꝙ de eodꝫ simul eēnt ꝯdictoria vera. idem aūt eēt creatum et increatum vel n̄ creatum: vel posset eē in eodꝫ instātꝫ in quo sunt ꝯdictoria g° ꝑ c. ¶ Confirmatur. ꝙ quorumcunqꝫ actuū potencie possunt eē simul in ordine ad actum. ꝑ actus ipsi eciam possunt eē simul. Si deus potest creare ab eterno ꝑ potest non creare potencia creandi ꝑ potencia non creandi sūt simul in eo ab eterno: ꝑ in ordīe ad actus puta ad creare et non creare g° et ipsi actus puta creare ꝑ nō creare poterunt eē simul: hoc ē impossibile cum sint duo ꝯdictoria g° ꝑ c.

¶ Confirmaꝛ 2° ꝙ omne agens contingenter est indeterminatum ad utramqꝫ partem ꝯdictionis. sed si ꝓduxisset mundꝫ ab eterno fuisset determinatus ad alteram ꝑtem contradictionis tantū. g° non contingent ꝓduxisset. hoc est impossibile g° ꝑ c.

¶ Item arguitur secundo sic. illḋ qḋ necessario ꝑus habet n̄ eē ꝙ eē non potest fieri ab eterno. sꝫ qḋcū ꝙ aliqḋ a deo ꝑus habuit non eē ꝙ eē. g° ꝑ c. Maior patet ¶ Tum ꝑmo ꝙ omne qḋ habet ꝑus non eē ꝙ eē habet ꝑncipium sui eē. tale autem n̄ est ab eterno nec potest eē ¶ Tum 2° ꝙ eē ꝑ non eē sunt ꝯtradictoria que non possunt de eodem simul verificari. oportet g° ꝙ ꝑus tempore se habeat non eē ꝙ eē. sed nullum tale potest eē ab eterno g° ꝑ c. Minor ꝓbatur. ꝙ creatio dei est de nichilo

¶ Item cum omnis effectus est in ordine nature posterior sua causa In illo g° priori in quo causa ē ꝑor suo effectu: vel effectus habet eē l. non eē. si habet eē g° non est posterior sua causa. si habet non eē habetur ꝓpositum. ¶ Item tercio arguitur tali modo. Illḋ qḋ est productum ī instanti raptim transeunte ꝑ fluente: nullo modo potest eē eternū. sed omnis effectus ꝓducibilis ꝓducitꝛ isto modo g° ꝑ c. Maior patet ꝙ eternum non habet ꝑncipium sue durationis. producibile autem producitur ī instanti raptim fluente et transeunte: g° habet ꝑncipium sue duratiōis. Minor probatur ꝙ in instanti creationis in quo creatura creatur: si nō transiret sed maneret: sequitur. ꝙ creatura mouente creato: continue crearet. hoc autem est impossibile g° ꝑ cetera ¶ Item quarto arguitur tali modo. Omne aliqḋ a ꝑmo habꝫ eē a primo. g° omne aliqḋ a ꝑmo habet eē ab alio. sed omne acceptum ī nouitate habet eē ab illo alio quale ipsum aliqḋ habet. ꝙ nichil accipit ab alio qḋ ipsum non habet. g° aliud a primo habet eē de nouo: et per consequens incipit eē. ¶ Item 5° non simul stant. ꝙ aliqḋ adnichiletꝛ et tamen sit eternū a parte post nec g° stabunt simul ꝙ aliqḋ sit ex nichilo et tamen sit eternū a parte ante. sed intelligentie cum non habeant materiam ꝑ sint create ex nichilo: g° nec ab eterno fuerunt nec potuerūt eē: et si hoc g° nec motus corporum supracelestium ab eterno eē potuerūt

¶ Item quando conuenit alicui vnū oppositorum ꝯ̄tum est de se: si sibi competit aliqḋ ꝑ aliqḋ aliqḋ: hoc ē posterius non solum natura: sed eciā tempore. sed res statim ꝯtum est de se nichil est. ꝓbatur: Nam totum eē qḋ habet capit ab alio: ꝑ per ꝯsequēs eē tum est de se nichil est. cum aūt habeat eē ꝑ causam hoc erit posteri⁹ sua duratione non eē. et si hoc: sequit^r ꝙ nullum creatum fuit nec potuit fuisse ab eterno: cum ipsum habeat eē post non eē

¶ Item qđ libet istius ꝑteritum ꝓcessit aliquđ instans supposito ꝙ tempus fuit ab eterno: cū ḡ totum tempus non sit in rerum natura nisi per instans: sequitur ꝙ totum tempus ꝑteritum ꝓcessit aliqđ instans. sed illud qđ ꝓceditur ab instanti non est semper nec potuit eē semper

¶ Sed contra istam opinionem argui^r ꝑmo sic: Impossibile nūꝙ sit possibile nec eq°: cum nichil egreditur de possibili ad impossibile: nec eq°. sed si deus aliqđ non potuit ꝓducere ab eterno: hoc est ꝙ oē aliud a deo fuit impossibile ab eterno. ḡ nichil aliud a deo potuit eē ꝓductū a deo: nisi res transiret de eē impossibili ad eē possibile: sed iste transitus est impossibilis. ḡ nec ꝑ ꝯñs nichil aliud a deo potuit ꝓduci ab eterno

¶ Preterea si hoc valet ita dicam similiter cum dicatur Impossibile scꝫ ꝙꝙ est impossibile est impossibile. solum ꝓ tunc quando est impossibile et ita oē impossibile potest fieri possi^le quia quando erit possibile nō erit impossibile. cum non sit impossibile nisi ꝓ tunc quando est impossi^le. hoc nō ē ergo ꝗ sequitur ꝙ illud qđ pōt eē ab eterno ꝑ ꝓ eterno ē simplr̄ impo^le. ḡ ꝑ c

¶ Preterea 2° arg° sic ꝑncipaliter: In causis istis ꝑcise: si affirmatio ē cā affirmatiōis ꝑ negatio negationis. sed causa ꝑcise entitatis creature ē ꝙ deus creat sub rōe ꝯtingentie ꝑ sub eē contingentis. ḡ causa eius non entis est ꝙ non dat sibi eē. tūc aut deus est necessaria causa hui⁹ negationis puta nō entitatis creature. aut causa contingens. si causa contingens habeo ꝓpositum. Si necessaria

¶ Contra ꝙ negatio affirmatiōis contingentis: non potest eē necessaria. In causis enim ꝑcisis si affirmatio est causa contingens affirmationis: et negatio negationis. nō ḡ sit a deo creatum habet eē: ꝙ deus dat sibi contingenter eē ita habet non eē. ꝙ deus non dat sibi eē necessario sed ꝯtingēter ḡ ꝑc

¶ Preterea confirmat^r sic ꝙ habitus et ꝑuatio mensurantur eadem mensura. ḡ si non eē fuerit ab eterno: ꝑ eē potuit fuisse ab eterno

¶ Preterea non repugnat creature ꝙ sit volita ꝑ intellecta a deo. ḡ non repugnat ꝙ sit ab eterno intellecta a deo. ꝯña patet ꝙ sola volubilitas dei est causa efficiens creature

¶ Antecedens patet ꝙ sic de facto deus intelligit creaturas ab eterno

¶ Item creaturam fuisse ab eterno non claudit ꝯdictionem. ḡ hoc ē possibile apud deum. ꝯña patet. antecedens ꝓbatur. ꝙ productio divina non terminatur ad aliquam differentiam temporis. ḡ et per consequens causa fuit possibilis ab eterno

¶ Confirmatur deus ꝓduxit creaturam aliquam de novo. tunc l potuit ante productionem ꝓduxisse vel non. non potest dari ꝙ nō. ꝙ actio dei nō determi^r aliq̄ dīa tp̄is. ḡ creaturā fuit po^e ab eterno: ꝑ sc^z ꝙ ante potuit ꝓduxisse creaturā: signe^r id ꝙ [illegible] ut ꝑ⁹ arguit ergo ꝗ sc^z ꝙ añ qđ cūꝫ ꝗ° i ist^m de⁹ potuit ꝓduxisse creaturā ꝑc ab eterno

¶ Et si nō potuit ab eterno ꝓduci: l ergo cū ē ꝙ [illegible] ꝓducere l [illegible] effectus. nō ꝑ^m cū eq̄l po^e fuit de⁹ nūc ꝑ ab eterno.

¶ Hec 2^a ꝙ nō repugnat effectui ꝙ fuit ab eterno sicut habetur i littera. si triangulus fuisset ab eterno: ꝑ habere tres fuis ſet ab eterno. ſimiliter ſi ignis fuiſſet ab eterno: ſplendor ignis fuiſſet ab eterno. ¶ Dico ergo quod deus potuiſſet ſi voluiſſet: mundum produxiſſe ab eterno. nec hoc repugnat nec ex parte dei nec ex parte creature. ¶ Ad rationes alterius opinionis reſpondeo.

¶ Ad primum reducam primo primam rationem contra facientem. Nam deus ab eterno preſciuit contingenter ſalvandos: et preſciuit damnandos. ergo ſic potuit contingenter mundum ab eterno creaſſe. ¶ Antecedens patet. quia omne volitum a deo ab eterno eſt volitum. et omne volitum ad extra contingenter eſt volitum. Conſequentia patet. quia illud quod ſecundum ſuam rationem ſtat cum aliquo: poteſt ſtare cum quolibet alio eiuſdem rationis cum illo. ſed eternitas ſtat cum contingentia preſcientie et preordinationis divine. ergo et contingentia creationis ſive productionis poteſt ſtare cum eternitate. cum contingentia ſit eiuſdem rationis hic et ibi ergo et cetera. ¶ Item omnis effectus contingens tunc ponitur vel producitur contingenter: quando producitur. quando enim non producitur nec contingenter nec neceſſario producitur: immo enim omnes preſupponunt eum. ergo quandocunque deus mundum ab eterno produxiſſet. adhuc potuiſſet ipſum non produxiſſe. ergo non neceſſario. ¶ Ad formam ergo rationis dico quod deus potuit creaturam non produxiſſe pro iſtante pro quo producebat. ¶ Ad probationem. Omne quod eſt quando eſt. fuit expoſitum 2° huius: quod iſta propoſitio eſt vera in ſenſu compoſito. in ſenſu diviſo eſt falſa. quandocunque ſic tamen ibi fuit expoſita. ¶ Ad 2m dico. quod poſſe creare et non poſſe creare non ſunt oppoſita. quia ſimul ego poſſum agere et non agere. iſta tamen ſunt contradictoria ſtantibus conditionibus contradictoriis. ¶ Et quando ulterius arguitur. de tamen actuum a tertia. concedo eodem modo quod potentie compoſſibiles ſunt. Ad minorem dico. quod deus ab eterno potuit creare et non creare. verum eſt diviſim non tamen coniunctim. et ita huiuſmodi potentie non ſunt compoſſibiles coniunctim ſed diviſim tantum. ¶ Ad aliam confirmationem quando dicitur. quod deus contingenter et [illegible] dico ſicut fuit dictum 2° huius. quod duplex eſt indeterminatio quedam de ineſſe. et quedam de poſſibili. Dico ergo quod omne agens dum actu agit eſt indeterminatus de poſſibili: et determinatus de ineſſe. et ita ſi deus produxiſſet creaturam ab eterno fuiſſet indeterminatus indeterminatione de poſſibili: determinatus tamen determinatione de ineſſe: cum qua tamen determinatione de poſſibili ſtat preciſa contingentia vt dictum fuit.

¶ Ad ſecundum reduco iſtam rationem. Nam ſecundum auguſtinum. ſi ignis fuiſſet ab eterno: ſplendor ab eo genitus fuiſſet ab eterno. ſi triangulus fuiſſet ab eterno habere tres fuiſſet ab eterno. tunc ſic. Omnis effectus eſt poſterior ſua cauſa. in illo ergo priori in quo eſt ignis: vel ſplendorem vel non eſt. ſi non et poſtea eſt. tunc iſta duo contradictoria verificabuntur de eodem in eodem inſtanti durationis. quod quia ſequitur etiam quod non ſit corpus. ſic ergo ignis non eſt prior cuius contrarium preſuppoſitum. ¶ Ad formam rationis reſpondeo. ſicut [illegible] eſt ſciendum quod omnis effectus eſt poſterior natura ſua cauſa. Et autem poſterior in natura non eſt in aliquo ſigno poſteriori reali. nec eſt prius in natura eſt in aliquo ſigno reali in quo quidem ſigno non ſit poſterius.

Sed esse posteriꝰ natura (ut sepe dixi) nichil alidꝫ est q̄ hᵒ dependere ab hoc in quadꝫ alteritate nature. concedo ergͦ maiorem: si ꝑus tempore habeat non eē q̄ eē. non autem si ꝑus natura ¶ Ad ꝑmam ꝓbationem quando dicitur: ꝙ ꝑus habuit n̄ esse q̄ eē ¶ Dico ꝙ verum est si ꝑus tempore habeat nō eē q̄ eē ¶ Ad secundam ꝓbationem dico. ꝙ creaturam habere non eē ꝑus q̄ eē potest intelligi dupliciter. uno modo ꝙ fuit aliqdꝫ signū in quo habuit non eē ⁊ postea eē ⁊ hoc est impossibile supposito ꝙ fuit ab eterno. vel oporteret ꝯdictoria verificari de eodꝫ nisi figas ꝙ verificantur ꝓ diuersis signis nature qdꝫ fuit declaratum ¶ Alio modᵒ potest intelligi ꝙ ꝑus non habuit eē sic ꝙ eē habuit dependentiam ab alio ⁊ sic hoc modo intelligendo ꝙ hoc non habetur aliquo ꝯdictio ¶ Ad terciū dico ꝙ accipit unū falsum. videlicet ꝙ creatio transeat manente creatura. hoc autem falsum est. qdꝫ sic ꝓbo. Omnis ꝓductio in instanti raptim transiens ⁊ finiens manente termino eius est accidens. omē enim qdꝫ transit manente eiꝰ sub̄a ē accidens: quia enim eiꝰ sub̄a nō potest transire ipso manēte. sed omnis ꝓductio q̄ est actio ꝑsupponit subm̄ cum per ipsum res accipiat eē totale. sed creatio nō ꝑsupponit subm̄ cum ꝑ eam res accipiant eē totale. ergͦ nec ꝑ ꝯn̄s est fluens nec raptim transiens. sed manet manente eiꝰ termino ¶ Item Nullum ens fluens est simpliciter ꝑus ente ꝑmanente. sꝫ ergᵒ. sed creatio rei cum sit causa eiꝰ est ꝑor ipsa re. ergͦ creatio rei ꝑmanētis nō potest eē raptim transiens nec fluens: nisi ponas ꝑmū ens in vniuitate entiū esse fluens ¶ Tunc ad racionem quando dicitur. ꝙ creatura semper crearetur ¶ Dico ꝙ creare dicitᵗ duo. s. aliqd reale ⁊ aliqd racionis. creare enim dicit unum eē: ⁊ hoc ē in re. ⁊ dicit eciā tē nūc eē ꝑmo: ⁊ hoc est ens racionis. hꝰmodi enim ꝑmitas est tantum secundꝫ racionem. nec est aliqd dare ī re ¶ Et sic finitur liber octauꝰ Johānis canonici cuiꝰ anime propicietur deus A M E N

¶ Expliciunt questiões Johannis canonici super octo
libros phisicorum aristotil
Impresse apud villam sancti Albani. Anno domini
Mᵒ. CCCCᵒ. Lxxxiᵒ

Praes tyuus dl̄ē
fr̄ Arnoldus vitis

Notandꝫ ꝙ i tabula iſta ſequenti breuiter ꝯtinē tur oēs q̄ſtiones iſtiꝰ libri Articuli. ꝯ°nes. diſtinctio ōes. dicta. dꝛe. ꝓpōes. ꝓba bula. ꝑſuppoſita. ⁊ correla ria ⁊ c̄. Similiter tabula iſta demonſtrat: q̊to folio: q̊to la tere: q̄ta columpna huiuſmo di inueniētur. . . . . . .

Abſolutū ſumit² tripl't. c. i latere ꝑmo columpna ꝑma

Abſtractio ē duplex. c. viij. latere 2° columpna quarta. ⁊ nota ibidem tria bona dicta

Abſtractio adhuc ē duplex. h. iiij° latere 2° columpna 3ª

Abſtractio itellctual' ē duplex ibidꝫ

Actus ē ſimpl'r ens ꝑ ſe ⁊ ꝑmo. c. viij°. latere 2°. columpna tercia

Actualis ſepa° accid'ts a ſubo cū ex iſtentia eiꝰdꝫ vtrū icludit ꝯdictioēz ex terminis. c. viij°. la 2° co 3ª

Actual' ſepa° accnt' gis ⁊ abſoluti cū exnā eiꝰdꝫ nō icludit ꝯdictionem ex tminis. d. i. la ꝑmo. co ꝑma

Accntalis iherentia eſt accntaliter diſticta a ſubo Ibidꝫ. co. 2ª

Accntal' aptitudial' ihereñª ꝑ nllā poñ tīā ē ſepa' a ſbo. d. ij. la. i. co. ꝑma

Accidētū iherentia aptitudinal' ē ea dē accntalit' ibidꝫ co. 2ª

Accntis ipi nª iherentia eſt eadem q̄ ditatiue Ibidꝫ

Accidentis ad ſubm ē duplex hitu do. d iiij. la ii. co iiii

Accidēs vtrū poſſit intelligi ſine ſubo. d. v°. la ij° co 4ª

Accidens nō copulatum l' abſtrac° ſūptū poteſt itelligi ſine ſbo Ibidꝫ

Accns ꝯcretū nō poteſt intelligi ſi ne ſbo. d. vi. la i colum i

Accns copulatū ꝙ ad nos nō pōt itelligi ſine ſubo ibidꝫ

Accidens vtrū poſſit eē ſubm accidē tis ibidem columpna. 2ª

Actualiꝰ eē aliq̄ꝑ pōt eē dupl'r. f i latere ꝑmo columpna. ij

Accidētia nō ſunt ꝯpoſita ex mate ria ⁊ foꝛ. f. iii. la ii. co iii

Actꝰ ē duplex foꝛlis ⁊ exiſtētiꝰ. g ij. latere ii. co iii

Actio dei nº pt eē noua. h. viij la 2° columpna 3ª

Actꝰ diuine volūtatis pōt accipi dupliciter ibidꝫ columpna iiii

Actio generātis pōt accipi tripliciter. i. v. la ii. co iii

Actꝰ nullus voluntatis futurꝰ po teſt determinate cognoſci ab aliq̄ itel lectu finito. i. viij. la ii. co. iiij

Actꝰ ē duplex. k iii. la ii. co 3ª

Actuale ab exñā indiuidu's copulā tis ꝑtē. k v°. la 2°. co 4ª

Actio vtrū ſit foꝛliter exiſtens in agente. k vij. la i. co i

Actio vtrū ſit forma reſpectiua vel abſoluta. k viij. la ꝑmo. co ij

Actio vtrū fūda² i motu tāq̄ꝑ i ſuo ſbo ꝓ̇ꝑo. k viiij. la 2°. co iiii

Actio an ſit diſticta a motu vel nō l i. latere ꝑmo columpna ꝑma

Actio nō ē realiter diſticta a motu ibidꝫ columpna 2ª

Actio ē duplex. l i. la ii. co iiii

Actio de gn̄e actiois ē ſimpl'r i egē te. l ii. la i. co i

Actio acta ē i paſſo Ibidꝫ

Actio ē ꝯpl' terminū. l iii. la ii co 3ª

Actioēz eē imanēte pōt eē dupl'r. l iiii. la i. co i

Actualitas ē duplex. o viii. la i. co i

Ad hº ꝙ actio aliq̄ l' motꝰ hat i tē pore ꝑtē. o viii. la 2°. co. iiij

Actus ⁊ poª dupliciter dicuntur. r iij° latere ii. co iii

Actꝰ forme ē duplex ibidꝫ. co iiii.

¶ Accessus et recessus ad impoēz no minus nō est causa suscipiēdi m̄gis ⁊ minus. t vi. latere 2°. co 4ª
¶ Adequatio cōceptionis ⁊ ꝯcepti possunt tripliciter accipi. b iii. la ii co 3ª
¶ Agēs ē duplex. s. naturale ⁊ supnaturale. i. p°. la i. co ii
¶ Agēs ⁊ patiēs possunt sumi dupliciter. k viii. latere ii. co. iiij
¶ Aliqd pōt ēē ꝑus notum tripliciter. b iii. latere 2°. co 3ª
¶ Aliqd ēē ꝑ9 cogitū poriꝰ ꝑfectiōis pōt ēē dupliciter. b iii. la 2°. co 3ª
¶ Alietas ē multiplex. c 8°. la i. co i
¶ Aliqd icludere aliud potest ēē dupliciter. h iiij. latere ꝑmo. co ꝑma
¶ Aliqd ꝑsupponi cause actioni potest ēē dupliciter. i v° la i. co i
¶ Aliqd reducatur ad aliud dupliciter. k v°. la ꝑmo. co ii
¶ Aliter est de successiuo ⁊ aliter est ꝑmanenti. k v°. la 2°. co 3ª
¶ Aliqd ēē ꝓporcionabile alicui potētie pōt ēē dupliciter. m i. la i. co 2ª
¶ Aliqd ē i loco dupliciter. m viij la i co ii
¶ Aliter habent ēē ꝑmanētia ⁊ aliter successiua. n. viij. la p°. co. 2ª
¶ Alteritas illa prioris ⁊ posterioris ꝑ naturā vel rōēz nō pōt ꝯdictoria posse de eodē verificari. o vi. la i co 2
¶ Aliqd ēē reale potest ēē dupliciter. p 3° latere ꝑmo. co ꝑma
¶ Aliqd ēē eiusdē rōis pōt ēē dupliciter. q viii la p°. co ꝑma
¶ Aliqd ēē alterius rōis pōt ēē dupliciter ibidē columna 2ª
¶ Aliqd ēē adueniens alteri pōt ēē dupliciter. r i. la i. co 2ª
¶ Aliq̄ forē pōt suscipe magis ⁊ minus dupliciter. r iii. la 2°. co iiii
¶ Aliq̄ possunt ad inuicē dupliciter ꝯpari. r iiij. la p°. co i
¶ Aliqd ēē de rōe spēi pōt ēē dupliciter. t viij. la ꝑmo. co ꝑma
¶ Angelus pōt se mouere localiter a iiii. la i. co ꝑma
¶ Anni ⁊ dies possunt sumi dupliciter m i. latere ꝑmo. co ꝑma
¶ Approximatio ⁊ remotio a suo contrario nō est causa suscipiēdi magis ⁊ minus. t vi. la 2°. co 3ª
¶ Arguendo a 3° adiacente ad 2ᵐ quomodo intelligitur. h iiij. la i. co i
¶ Augmētatio ē duplex. s vi. la i. co i
¶ Ad augmentationē ꝓpe dictā tria requiruntur ibidē
¶ Causa imīnētia corruptiōis vtꝝ materia ꝉ forē. q v. la i. co i
¶ Causalitas cē finalis vtꝝ sit cā causalitatis efficientis. h v. la i. co i
¶ Causalitas cē finalis ē cā causalitatis efficientis. h viij. la 2°. co 3ª
¶ Cause an plures sint eiusdē rei. i p°. latere ꝑmo. co 2ª
¶ Cause plures ꝑe possunt ēē eiusdem generis ⁊ c. i p°. latere 2°. co 3ª
¶ Cause plures eiusdē generis totales possūt ēē eiusdē effectus. i p° la ii. co 3ª
¶ Cē plures eiusdē ordinis ⁊ eiusdē generis totales nō possunt ēē eiusdē effectus. ibidem
¶ Cē plures eiusdē ordinis ꝑtiales possunt ēē eiusdē effectus. ibidē co iiij
¶ Causa in actu vtꝝ simul sit ⁊ nō sit cum suo effectu ibidē
¶ Cā efficiens ꝑ motū hz duplicē effectū. i p°. la 2° co 4ª
¶ Cause in actu ⁊ cē i potētia respectu effectuū differunt. i 2°. la i. co i Et nota ibidē tria dicta in 2ª co
¶ Cā ꝯtingēs dr̄ a necessitate. i 4. co iiiª
¶ Cām ꝑmā ponēdo necessario agēe ad extra nō pōt tunc saluari i rebz ꝯtingētia. i vi. la 2°. co 3ª
¶ Causarū eiusdē ordinis q̄dā sūt totales ⁊ q̄dā ꝑtiales. i p°. la i. co ii
¶ Causarū q̄dā sunt eiusdē generis. q̄dam alterius. i p°. la ii. co 3ª

¶ Causabili cuilibet vel ꝓducibili ꝑmanenti vel successiuo. vtꝝ repugnat fozliter fuisse ab eterno. p iij latere ṗmo. co i
¶ Cog̃nitio ꝑfecta dupl̃r causatur. b 4 latere ii. co. 4
¶ Cog̃nitio vl̃ noticia ĩtellectiua ē duplex ibidꝫ
¶ Cog̃nitio ꝑfecta dicitur dupl̃r ibidem
¶ Cog̃nitio ē duplex q̄dꝫ ꝑfecta et q̄daz imꝑfecta ibidꝫ
¶ Cog̃nitū aliq̃d ēē ṗ9 pōt ēē tripliciter b iii. la 2°. co iii
¶ Cog̃nitum aliq̃d ṗ9 ṗoritate ꝑfectionis potest ēē dupliciter ibidꝫ
¶ Cog̃nitio intellectiua ē duplex ibidꝫ columpna 4ª
¶ Cog̃nitio ꝑfecta nō requirit cog̃nitionē cuiuslibet cause. b iiii. la. 2°. co 4
¶ Cog̃° adhuc ē duplex. b v la i co i
¶ Cog̃nitio habita de deo ē hūana ibid
¶ Cog̃nitio q̄cunq̃ hita de deo p statu i° ē ꝯfusa noticia et ĩdistincta ibidem
¶ Cōfusum dr̃ dupl̃r. b iii. la 2 co 4
¶ Confuse ꝯcipi aliq̃d refert dice. b 4 latere ṗmo co ṗma
¶ Cōceptū aliquē ṗdicatū q̄ditatiue n̄ sit q̄ditatiu9 impoˡᵉ ē. a vii. la i co ii
¶ Cōceptus q̄ditatiu9 ē in pl9 ꝙ diffinit9. a vij. la 2. co 3ª
¶ Cōceptum aliq̄m ēē q̄ditatiuꝫ pt̄ ēē dupliciter. ibidꝫ
¶ Contradictoria possūt sumi dupliciter. a vij. la 2. co 3ª
¶ Conceptus null9 q̄ditatiu9 ē possit hēri de deo p statu i°. b v la i co 2
¶ Concept9 ꝑfectioz q̄ pōt hēri de deo ē ꝙ ē ens infinitū. ibidꝫ
¶ Cōceptū nullū q̄ditatiuꝫ cōez tā sb̃e create ꝙ increate hēm9 i iª vita ibidꝫ
¶ Conceptum q̄ditatiuꝫ de nullo accidente possum9 habere. b v. la 2°. co 4ª vtꝝ. Conceptus vni9 gīs vniuoc9 et realis possit abstrahi a deo et creatura. b vi. la i. co ii
¶ Cōceptus entis nō includit aliquā rōez cōem in q̄ ꝯueniunt oīa ētia. b viij. la ṗ° co ii
¶ Cōueniūt q̄cunq̃ ꝯueniūt in aliq̊ ꝯceptu vno cōueniunt etiā in aliq̄ rōne una. b viij. latere i. co 2ª
¶ Cōceptus sb̃e vel accidentis dei vl̃ creature potest ēē alicui dubi9. c iij latere ṗmo columpna 2ª
¶ Conceptus alicuius potest intelligi dupliciter. c iiii. latere primo et columpna ṗma
¶ Conceptus ṗme intentionis potest abstrahi ab aliq̄bus se totis distinctis realitate sbiua. c v la i co 2° et nō ibi duas alias ꝓpōes
¶ Conceptus nullus maioīs potest ēē uniuocus entibus realibus. c vi latere ṗ°. columpna ṗma
¶ Cōceptus ꝙ aliquis sit vniuocus plurib9 ꝙ requiritur. c vi la i co 2 et nō ibi septem bona dicta
¶ Communitas in conceptibꝫ pōt multipliciter sumi. c vii. la i. co ṗma et etiam secunda
¶ Concretum differt ab abstracto. d v°. la ṗ°. columpna ṗma
¶ Conceptus generis et differentie sumūtur ab alia et alia realitate. f ṗ° la. ṗmo. co 2ª
¶ Contrarietas vtꝝ est maxima opposi°. f iiii. la 2°. co 3ª
¶ Contradictoria sunt maxime opposita penes maximam incompossibilitatem extremoꝝ in eodꝫ subo. f v° latere ṗ°. columpna ṗma
¶ Contradictoria possunt verificari ĩ eodem instanti temporis p diuersis tamen signis nature. f v° latere ṗ° columpna ṗma
Contradictoria sunt maxime opposita penes maximam distantiam terminoꝝ et extremoꝝ inclusiue accep

coꝛ. f v°. la p°. co scd̄a

¶ Contradictoria sunt maxie ut mīe opposita penes maximā vel minimā distantiam coꝛ. f v la p° co ii

¶ Contradictio nulla est ītellectu circūscripto. f vi. la secūdo co 3

¶ Cōcretum ⁊ abstractū realiter non dn̄t. h vii la p° co pª

¶ Cōtingentia aliq̄ vtꝝ sit in rebus i v. la ii. co q̄rta

¶ Contingentia effectuū naturalium habet q̄tuoꝛ ↄdiciones. i vi la i co i

¶ Et nō ibi oēs q̄tuoꝛ ↄdicioēs

¶ Cōtingentia secūda q̄ ē ꝑˢ ē ⁊ i rebꝫ i vi. la secūdo. co 3ª

¶ In continuo sunt duplices ꝑtes. l septīō. la p° co pª

¶ In ↄtinuo nō sūt ꝑs infinite ibidꝫ columpna secūda

¶ A Concretis ad abstracta q̄mᵒ tenet ↄsequētia. m iiii la p° co 1

¶ Cōtinuū q̄dlibet utꝝ componatᶻ ex semper indiuisibilibꝫ ī semꝑ diuiˡᵃ t iiii la secūdo. co 3ª

¶ Continuū ↄponitur ex indiuisibilibꝫ ⁊ resoluiᶻ ī idiˡᵃ ibidꝫ co q̄rta

¶ Cōtinua sunt q̄ꝝ ultima sunt unū t v. la 2. co 4. ¶ Et postea nō q̄ncꝫ rō ēē de ↄtinuo

¶ In Contiᵒ nullo sunt infinite ꝑtes in actu. v i la p°. co 2

¶ In Continuo nō sunt infinite ꝑtes i poᵃ. v ii. la p°. co 2

¶ Cōtinuū pōt accipi duplr̄. t viii latere ii. co 3ª

¶ Cōpoᵒ ē duplex. d ii. la ii. co 3

¶ Cōpositū aliq̄d ēē pōt esse duplr̄. f tercio. la ii. co 3

¶ Cōpaᵒ q̄dꝫ ē abusiua. extensiua. eq̄ua analoga simiˡᵃ. t vi. co secūda

¶ In. Continuo sunt ꝑtes potencia finite in infinitum: sic ꝙ non ē deuenire ad ꝑtem īdiˡᵉᵐ. u ii. co 4

¶ Continuū ōme ꝓptum ad actū ꝑimū q̄ est actꝰ ēēndi ē diuisibile ī īfinitū u iiij. la p°. co 1

¶ Cōtinuū naturale ꝓptum ad actum 2ᵐ q̄ est gn̄are sibi simile ut moue se non est diuisibile in infinitum. v iiij. la 2. co 4

¶ Coꝛruptibile pōt sumi dupliciter. d vij. la 1 co 1

¶ Coꝛpus ēē materialem reꝫ subiectiuā sciencie naturalis est impossibile. a iij. la 2°

¶ Coꝛruptibile aliq̄d pōt ēē duplicit g iiij. la 2°. co 3

¶ Coꝛruptibilitas ē duplex. s. intrinseca ⁊ extrinseca. g v la p° co 2

¶ Coꝛpus idem nō pōt simul ēē i diūs locis. m viij la 2. co 4

¶ Coꝛpus idꝫ non potest ēē locatum in diuersis locis simul ⁊ semel. n 1 latere pmo. co 2

¶ Coꝛpus sicut in uno loco existens haberet se ī zōe actiui ad diuersa sibi approximata ī illis duobꝫ locis et ē n ij latere p° co pma

¶ Coꝛrumpere pōt in dicē duo. o v° latere 2° co 4

¶ Coꝛrelaria nota 16. p viij. la p°. columpnis ii 3ª ⁊ 4ª

¶ Coꝛruptio est triplex. q iiij. latere secundo. co iiij

¶ In Creatione anime sunt due mutationes large loq̄ndo. h i. latere ii columpna q̄rta

¶ Creatura nulla ante sui ꝓductionē habuit aliq̄m entitatem realem i se h iii. la p° co pma

¶ Creature habent ēē ꝓducibile ꝑ esse potencie absolute. h iij la 1 co 2

¶ Creature licet nullū ēē reale habēt in se ante suam ꝓductionem habent tamen ēē in suis causis ⁊ aliq̄ denominatiua. h iij latere p° co 2

¶ Creatura ante sui ꝓductionē habet octo uel 9 modos ēēndi. h iij. co 2

¶Creaturam aliqm̄ fuisse ab ēternō utꝝ possibile ē. p iii. la p°. co ii
¶Creaturam ꝑ9 habere nō ēē ꝙ ēē posse itelligi duplr̄. p vi. la i. co 1

Deus utꝝ sit causa finalis ꝛ effectiuā oim̄. h viii. co 2
¶Deus ē cā effciēs ꝛ final̄ oim̄ tam icorruptibiliū ꝙ icorruptibili ꝛc. h septimo la 2° co q̄rta
¶Deus ē cā oim̄ effectiue ibidē
¶Deus nichil agit nccio sꝫ tm̄ ꝯtingenter. h viii. la 1. co 1
¶Deus ē finalis causa oim̄ creaturarum ibidē co. 2ª
¶Deus utꝝ hēat certam ꝛ infallibilem noticiam ꝯ9cūqꝫ istātꝫ futuri cōtingentis. i. ii la ii co iiii
¶Determinatio pōt sumi tripliciter g. v la ii. co 3ª
¶De9 ꝑ vnicū actū intelligendi indiuisibilē itelligit se ꝛ q̄cūqꝫ alia a se. i. viii. la 1. co ii
¶De9 nō pōt facē aliqm̄ formā infinitam. l vii. la ii. co 3ª
¶De9 nō pōt aliter ꝯtinuū diuidere ꝙ ipm sit diuisi^le. n v la scdo co 4ª
¶Per diuisibile possu9 intellige duo n iii. la scdo co 4ª
¶Dimentiones interminate utꝝ ꝑcedūt form̄ subalem i ma°. g vi. la te re p° co pma
¶Dimentionis indetermina° referuntur ad duo ibidē. co scda
¶Diffi° ꝛ diffinitū non distinguūtur ex natura rei. d vii. la ii. co q̄rta
¶Diffi° ꝛ diffinitū distiguūtur ex natura rei. ita ꝙ ꝑter oēm actū itell9 habent aliqm̄ distictioēz. d viii. co iiii
¶Diffi° i^a datur ꝑ additamentū. k 3° la 2°. co 3ª
¶Dra singularis l' idiuiduāl in actiōē alic9 singularis ē q̄dam ꝯdi° sine q̄ nō. b ii. la 2° co q̄rta
¶Dra est inter aliq̄s ꝑtes diuisi sūptas ꝛ sit sūptas. e i. la 2 co iiii
¶Dra spe^ca pōt ꝯparari ad aliq̄ ifra se ꝛ supra se. e iiii. la 2° co 3ª
¶Dre vltīē sunt se totis distincte et ꝑmo diūse ꝛ simplr̄ simplices. ibidem volūpna q̄rta
¶Dre indiales sunt ꝯtīnalē ꝛ itr^ce i idiuiduis. e v. la 1. co 1
¶Dre indiales sunt idē ꝯdep^ce ipsi ē ti. ibidem
¶Dra nulla ē inclusiā entis formalites f ii. la 2°. co 3ª
¶Dras q̄nqꝫ nō int ꝙtitatē terminatā ꝛ iterminatā. g vi. la 2. co 3ª
¶Dram indialem nec sꝑus nec intell9 cognoscit. b iii la 1. co p^a
¶Dra ē inter actioēz mutationē ꝛ motū. e vii. la ii co 3ª
¶Dra ē inter ꝑtes eiusdē ꝙtitatis ꝛ ꝑtes eiusdē ꝓporcioīs ꝛ q̄re sic appellantur. t viii. la scdo. co q̄rta
¶Distinctio ꝑte sumpta ꝛ ꝯceptibus ꝛ diuisitas hēnt ēē solū int entia realia. g i. la i. co p^a
¶Distinctio ē duplex formalis ꝛ entitatiua. g vi. la i. co i
¶Distantia infinita ē duplex. h ii la pmo. co 2ª
¶Distinctio illa nuꝙ̄ fuit ꝯmitatoris k iiii. la p°. co scda
¶Distictio spe^ca est duplex. e iii la pmo. co scda
¶Diuisio ꝛ indiuisio pn̄t duplr̄ accipi. e iii. la ii. co q̄rta
¶Per diuisibile possumus duo intelligere vt supra

Efficiens habet duplicē causalitatē. h v la scdo co q̄rta.
¶Effectus q̄libet ꝯtingens ē determinatione ꝑcedente de in ēē. i q̄rto la tertio p° columpna pma
¶Effectus null9 ꝯtingēs ē deriabilis

determiatioẽ de poli ibidꝫ. co ii

¶ Effectus aliquis casualis ē in rbꝫ a vi. la ii. co. iiij

¶ Effectus ꝯtingens secundꝫ q̄ puta naturalis stante ꝯnali influentia p̄e cē ac. i vij. la ii. co 2ª

cotꝝ ¶ Effectus actualiter infinitus sit possibilis a deo ꝓduci. l iiij later̄ p̄mo. co ii

¶ Elementa non sunt in mixto uirtualiter ꝛ in actu uirtuali modo q̄ ponitur effc̄s in sua causa uirtualiter. t i latere p̄o. co ii

¶ Elementa non manent in mixto tantum ꝑ similitudinē ꝛ ꝯuenientiā ipsoꝝ cum ipso mixto. ibidꝫ co tercia.

¶ Elementa non manent in mixto in aliq̊ actu for̄li ꝑfecto nec remisso in q̊ soluetur spēs alicuꝰ ꝯpoꝝ. t p̄mo latere secundo. co 4

¶ Elementa non manent in mixto tantum secundꝫ eoꝝ q̄litates. t ij. latere p̄o. co i

¶ Elementa non sunt in mixto ī pura potencia ꝛ pure potēcialit̄ ibidꝫ co 2ª

¶ Elementa manent in mixto aliq̄ actualitate ꝑmixta cū aliq̄ poᵗᵃlitate. t ij. la 2. co 2ª

¶ Ens sub q̄cunq; ꝯsideratione sumptum non potest ēē subm m̄ale ī phia naturali. a iij. la 2 co 2ª

¶ Ens cognoscitur noticia distincta. b q̄rto. la p̄o co p̄ma

¶ Ens accipitur duplr̄. b vi. co p̄ª

¶ Ens p̄oo naturaliter ē attigibile ab intellectū uiatoꝝ ibidꝫ

¶ Ens 2oo non est naturaliter attingibile ab itellectū uiatoꝝ ibidꝫ

¶ Ens 2oo ē p̄m obm naturaliter et naturalit̄ iclinatur ad suam ꝑfectionē ibidem

¶ Entis ꝓprius cōceptus est aliqua racio ꝓpria. b viii. la p̄o. co 2ª

¶ Ens ꝯiter suptū nō ē uniuocum oibz entibz uniuocatione phica. c ii. la ii co 4

¶ Ens cōiter suptum est uere uniuocū omibz entibz uniuocatioē logica. c tercio la p̄mo. co. p̄ª

¶ Ens cōiter suptum ē uere uniuocum uniuocatioē meᶜᵃ ibidꝫ

¶ Certitudo de ꝯceptu entis nō ē certitudo solius uocis. c iii. co 2

¶ Entis ꝯceptus nulli potest ēē dubius. ibidꝫ

¶ Entis ꝯceptus est ꝯceptus q̄ditatiuus. c iii. la 2. co 2ª

¶ Entis ꝯceptus ut ē idꝫ qdꝫ ꝯcipitur absolute cum ꝑcisione terminatiois ꝛc. c iii. la 2o. co. 4 ꝛ nō ibi oia tria dicta

¶ Entis ꝯceptus ē distinctus a ꝯceptu oim entiū ꝑticulariū. ibidem

¶ Entis ꝯceptus nō ē ꝯceptus uniuoci equiuoci uel analogici for̄liter. c iiii latere p̄o. co 2ª

¶ Entis ꝯceptus est realis ꝛ nō racionis. c v. la p̄o. co 2

¶ Ens ut est uniuocum nō est ꝯē enti reali ꝛ enti rōis. c v la ii co 4. et nota ibi q̄ intelligitur ꝑ ens reale ꝛ ens racionis

¶ Entibz oibz rōis ē aliq̄d cōe uniuocum puta ens racionis. c vi la p̄mo columpna p̄ma

¶ Entibz oibus realibz ē aliqs ꝯceptus real uniuocus. c v la 1. co 1

¶ Ens nō est de oibz uniuoce nec q̄ditatiuē ꝑdicabilis. c vi la 2. co 2ª

¶ Entis ꝯceptus est cōissimꝰ ꝛ sume ꝑmus. c vii. la p̄o. co p̄ma

¶ Ens habet ꝯdictoriū. c vij. co 2

¶ Ens ꝯē ad oia entia realia ꝛ rōis ibidem. c vij. co 2

¶ Entis ꝯceptꝰ est abstrahibilis a ꝯceptibz aliorꝝ entiū. c vij. co 4ª

¶ Entis ꝯceptus est includens ꝯceptibz aliorꝝ entiū. ibidꝫ

¶ Ens ɔceptus ē simplr̄ simplex inter oīs ɔceptus q̄ditatiuos possibiles hēri de deo. c viii. la p°. co 1
¶ Ens dicitur multipliciter quomo° intelligitur. ibid̄
¶ Entia oīa si q̄s vocat 2°s ite° ibid̄
¶ Ens ɔceptꝰ nō ē formaliter finitꝰ nec īfinitꝰ. ibid̄ co scd̄a
¶ Ens rōi ꝓ̇e ñ ɔpetit ɔpoibilitas Ibid̄
¶ Ens rō ē p̄olis large sumēdo ibid̄
¶ Ens ut̄r descēdit ī sbaz ꝛ accn̄s ꝑ mo ꝑ diu̇sos mōs ēēndi q̄ sūt ēē ꝑᵉ ꝛ ēē in alio. d vi. la ii. co 3ª
¶ Ens hꝫ vnā rōēz de se indifferentē ad sbaz ꝛ accn̄s. f ii. la ii. co 3ª
¶ Entitas totaꝰ ē ꝑᵉ entitas absoluta e i. la p°. co pma
¶ Entitas ɔposita distīcta a ꝑtibꝫ est forꝫ totius q̄ ē q̄ditas ibid̄ co ii
¶ Entitas nulla facit ɔpoēz. e i co iiii
¶ Entitas creata ꝛ increata. e viii la tera scdo. co 3ª
¶ Entitas oīs siue sbal' siue accn̄tal' ī gn̄e ꝑᵉ cadenꝫ ē vōe ɔposita ex actuali ꝛ potenāli. f iii. la ii co ii
¶ Entitas nulla cadens lateralit̄ ī genere est necio ɔposita. f iii. la ii co 3ª
¶ Entitas aliq̄ vt̄r req̄rit ad vnitatē ɔpoīs. h iii. la ii. co q̄rta
¶ Entitas ꝛ vnitas cuiꝰlibet continui ī hᵒ ɔsistit. k v. la ii. co 3
¶ Entitas nulla ꝑmanens pōt mēsurari aliq̄ mēsura successiua for̄liter. q i. la p°. co pᵃ
¶ Equale ꝛ ineq̄le sunt passiones q̄ntitatis finite. h i. la i. co ii
¶ In Equoċis non dant supposita et sigficata. c ii. la ii. co 3
¶ Equocum nullu dicit aliq̄m ɔceptum ꝓpīum n̄ saltē noīs suis equocatis. c iii. la ii. co iiii
¶ Esse ꝑpetuū dupliciter accipiᵗ. a A la ii. co 4
¶ Esse ꝑpetuū dicitur dupliciter. a 6 la ii. colupna iiii
¶ Esse ɔstitutum ex aliis nō ɔpetit ꝓ̇e deo. c viii. la p°. co 2
¶ Esse in ꝛ ēē ad. d iiii. la ii. co 4
¶ Esse ꝑᵉ ꝛ ēē in q° pn̄t dupl'r ɔsiderari. d vi. la ii. co 4
¶ Esse posteriꝰ alio pōt ēē dupliciter d viii. la p°. co pma
¶ Esse vnū sol' singulare pōt intelligi dupliciter. e iii. la 1. co 1
¶ Esse intra uel extra de q̄litatē uel entitatiue. g vi. la 1. co 1
¶ Esse est duplex. g viii. la 2. co 3
¶ Esse idē pōt ēē dupl'r. h ii. co 2ª
¶ Essencia hꝫ duplices ꝑtes. i vii la 2°. co 3ª
¶ Esse ī poᵃ ē dupl'r. s. subiectiua ꝛ obiectiua e iii. la p°. co 1
¶ Esse ī poᵃ ꝛ ēē ī actu dupl'r accipiūtur. u i. la 2 co 3ª
¶ Euū est mensura cuiꝰlibet ꝑmanētis vt ꝑmanēs ē. q i. la 1. co 2
¶ Exn̄a nō ē distincta ab eentia ēēntialiter. g ii. la ii. co 3
¶ Ex duobus in actu talibꝫ fit aliq̄d intensius. e iiii. la p°. co 1
¶ Ex ꝑte alicui requiruntur duo. e vi. la p°. co 2
¶ Ex ꝑte alimenti requiruntur duo. Ibidem
¶ Et nota ibidem ꝑ q̄m modū fit alimentum ipsum
Finis est causa fc̄um ad ēē reale. h v. la p°. co 2ª
¶ Finis ꝑ aliā opionē ē causa in ēē intencionali. h v. la ii. co 3
¶ Finis hꝫ duplicē causalitatem sic ꝛ agēs. h v. la ii. co 3
¶ Finis est cā ipoꝝ q̄ sunt ad ipsum Ibid̄ co q̄rta
¶ Finis nō habet rōēz cause. h vi. la tera p°. co pma

¶ Finis habet veꝝ eē in eē intencionali. h xvi la p°. co pª
¶ Finis licet in eē īcencionali ſit eñ nō tamē ꝑ eē intencionale ibidem
¶ Finis vtꝝ ſit cauſa efficientis. h xvi. latere p° co 2ª
¶ Finis ꝛ efficiens hēnt duas eālitatez. h xvii. la. co 4
¶ Finis eſt duplex. h xviii. la i. co 2
¶ Formalis rō ſubiecta in ſcia nr̄ali ē naturalitas. a iiii. la 2. co q̄rta
¶ Foꝛ̄ ptis ꝛ foꝛ̄ totiꝰ. e i. la i co 2
¶ Forma totiꝰ nō ē alia a forma partis ibidem
¶ Forma totiꝰ non ē aliqdꝫ mediū coniūgēs materiam forme ad ꝯſtituendꝫ pᵉ comū. ibidem
¶ Forma totiꝰ non eſt aliq̄ ꝑt foꝛ̄m ptis ibidem
¶ Forma totius ē tota iſta q̄ditas. ſiue natura ꝯſtituens totam entitatem cōpoſiti ꝛc. ibidem
¶ Forma totius eſt alia realiter a foꝛ̄ ptis. e i co. 3
¶ Forma non dicit aliq̄m entitatem determinatam. g i la 2°. co 4
vtꝝ ¶ Foꝛ̄ gn̄abilis ꝛ corruptibilis ante ſui gn̄ationem hēat aliqd eē reale diſtinctū a materia. g xviii co 2
vtꝝ ¶ Forma gn̄abibilis ꝛ corruptibilis ante ſui gn̄ationem hēat aliqdꝫ eē actuale diſtinctū realiter ab eē maᵉ. g xviii. la 2° co 3
¶ Forma ante ſui ꝑductionem nō hꝫ aliqd eē actuale ꝯpletū. ibid. co 4
¶ Formā educi de maᵃ qd ē. h i. co 2
vtꝝ ¶ Foꝛ̄ gn̄abilis ante ſui ꝑductionem hēat aliqdꝫ eē pōle ꝓpriū et diſtinctū a maᵃ eiꝰ. h ii. co 2ª
¶ Foꝛ̄ fluens ē duplex. l i. la ii. co 3ª
¶ Forma receptibilis in ſbo eſt triplex l iii. la 2. co 4
¶ Forma ē duplex. p xi. co ii
¶ Foꝛ̄ ſubalis nō ē terminꝰ ſꝫ totum cōpoſiti. q iii. la ii co 4ª
¶ Forma eſt in triplici dr̄a. q 4. co 3
¶ Forma ptis pōt accipi dupl'r ibidꝫ columpna iiii
¶ Forme gn̄atio eſt duplex ibidꝫ
¶ Forma ſubalis ſuſcipit magis et minꝰ. r iii. la ii. co 2
¶ Forma tota adq̄rit in inſtanti. r iiii la ii. co. 3
¶ Forme qdꝫ ſunt ꝯ ꝓbabiliter adquiruntur ſic q ꝑꝰ adq̄rit̃ una ps q̄ alia ibidꝫ
¶ An i q̄ditate forme accn̄t ſit dare gradus ſecundꝫ quos ipa pōt ſuſcipere magis ꝛ minꝰ ꝛc. r xv°. la 1. co p̄ma
¶ Forma accidentalis nō ſuſcipit magis ꝛ minꝰ ſecundꝫ diſpoēz in ſubo. vel ſecundꝫ eē in ſubo remanente eiꝰ eēntia immutata. r xvi. co q̄rta
¶ Forme radicatio in materia non ē cauſa ſuſcipiendi magis et minus. r xvii. la p°. co 1
¶ Forma ſpecifica eſt indiuiſibil' q̄ntū ad gdꝫ ſpecificum. s i. latere p̄mo. columpna p̄ma
¶ Formalis ratio in illo gradu repeta non adquirit de nouo ibidem
¶ Forme ſubiectū non eſt cauſa foꝛ̄l ſuſcipiendi magis ꝛ minus ibidem columpna ſecunda
¶ Preciſa cauſa ſuſcipiendi magis et minꝰ eſt latitudo graduū in forma ſpecifica. r xvii. co ii
¶ Forme intenſio fit per gradꝰ. r octauo. la ii. co 3
¶ Forma intenſa includit plures gradus eiuſdem rōis. s iii. co iiii
¶ Forma intenſibilis poteſt ſumi dupliciter. s iiii. la i co pª
¶ Forma nulla adquiritur ꝑ motum per ſe ni habeat in ſubo aliq̄m diſpoſitionem ꝯrariā ibidꝫ
vtꝝ ¶ Forma intenſa ꝛ remiſſa ſint eadē nūo. s iiii. la p° co pª

¶Vtrꝫ in futuro ꝯtingenti sit aliq̄ pꝭ determinata anteq̄ ponatur ī eē. J iii latere p° co p̄ma
¶Futurꝫ potest sumi dupliciter. o ^ latere 2° co 3ª
¶Fundamentum cui aduenit relatio necessario mutatur in aduentu relationis. s vii. co iii

Genus habet duplicem vnitatem. b viii. la p°. co p̄m
¶Genꝰ īportat duplicē indeterminationem ibidem
Vtrꝫ Genꝰ ⁊ dr̄a dicant distictas realitates. e viii la ii. co iiij
¶Genus ⁊ dr̄a distinguūtur ꝯceptibiliter. f i la p̄mo co 1
¶Genus ⁊ dr̄a nō dicunt distinctas realitates ibidꝫ
¶Genꝰ ⁊ dr̄a dicunt distinctas realitates. f i. la 2 co 4
¶Genus nullū est p̄dicabile p se de dr̄a. f ii. la i. co ii
Vtrꝫ in q̄libet Gn̄e sint tria p̄ncipia transmutationis naturalis. f iii la p̄mo co 1
¶Gn̄abile ⁊ corruptibile potest aliq̄ ēē dupl'r. g iiij. la 1. co 2
Inter generationē ⁊ corruptionē ē dr̄a. h i la 2 co 4
¶Genus forme est triplex. k viii la 2° co tercia
¶Genus est triplex. p viii co 4
¶Generi methaco correndet triplex vnitas ibidꝫ
¶Generaº est triplex. q iiij co 4
¶Generatio pōt sumi dupliciter. r 4 la 2°. co tercia
¶In generationibꝰ subē est duplex successio ibidꝫ
¶Generatio est duplex. s vii co iiª
Generatio secundꝫ q̄ pōt ꝯsiderari dupliciter
¶Gradus idem est q̄ gressus. r q̄nto latere 2°. co tercia
¶Gradꝰ arguit ꝯptilitatem ibidꝫ
¶Gradꝰ necessario sunt ponendi ī ipsa forma ibidꝫ co 2ª
¶Gradus iste q̄ sit ibidꝫ co iiii
Vtrꝫ Gradꝰ isti sint realiter distincti. r viii. co 2ª
¶Gradus in aliq̄ forꝫ habet q̄d triplicē vnitatem. ibidꝫ co 9
¶Gradꝰ quales sunt isti. r viij. latere ij. co 4ª
Vtrꝫ in intencione forꝫ. Gradus p̄cedentes corrumpanꝰ in aduētu subsequentis. s i. co 1
¶Gradꝰ isti vtrꝫ possunt venire ad ꝯstitutionē vnꝰ tercij. s tercio. latere i. co p̄ma
Gradus isti vtrꝫ sint eiꝰdꝫ ꝯditionis ibidꝫ co 2
¶Gradꝰ ī forꝫ alii sunt potēales ⁊ infiniti. alii sunt actuales ⁊ finiti. s h' columna p̄ma
¶Gradus isti q̄ possibilitate dr̄nt ibi
¶Gradus alter ⁊ alter est in q̄libet mutatō ēē. s i la i co i
¶Gradus isti a q̄ sunt ibidꝫ

Idem inq̄tum idꝫ natum est facere idem. J i. la i. co iª
¶Idem sumitur dupl'r ibidꝫ
¶Illa que sunt q̄dꝫ sunt in instāti et nō plꝰ. q̄dꝫ sunt plꝰ q̄ p instanti. o 3° la 2°. co 4
¶Intellectus est vniūsaliū q̄mº intelligitur. b ij la 1 co 2
¶Indiuidualis dr̄a ⁊ singularis in actiōe alicꝰ singularis est quedꝫ cōditio sine qua nō. ibidꝫ co iiii
¶Indiuidualem dr̄aꝫ distīcte nec intellectus nec sensus cognoscit. b iij latere p°. co p̄ma
Vtrꝫ Indiuiduis eiꝰdꝫ sp̄ei sint aliq̄ racion̄es positiuē eiꝰdem generis ⁊ c e ij. la i. co p̄ma

¶Indiuiduatio nō habet eē p ꝓductionē. e iij. la 2 co. 3ᵃ
¶Indiuiduū non habet p actualē exiſtentiam ibidem
¶Indiuiduatio nō habet eē p aliqua accidentia nec p q̄titatē ibidē co ii
¶Indiuiduatio non habet eē p materiā ꝛ formā ibidē
¶Indeterminatum eſt duplex. i. iij latere 2ᵒ co 4ᵃ
¶Indeterminatioᵒ de in eē ꝛ de poſſibili ſūt diſtincta ꝛ ſ p̄ꝰ ꝛ poſterꝰ ſbordinata. i iiii. la 2ᵒ co 3ᵃ
¶Indeterminationes de in eē ſūt ſine ꝯdictione ſeparabiles ibid
¶Indeterminatioᵒ de poſſibili ſtat p̄ſe cū ꝯtingentia ibidē. co 4
¶Indiuiſio ꝛ diuiſioᵒ poſſunt dupliciṫ accipi. e 3ᵒ. latere 2 co iiii
¶Indiuiſibile in actu intelligiᵗ ꝯpleṫ iiii. la p̄ᵒ co 1
¶Indiˡᵉ an ſit immediatum indiˡᵉ. u vi. la 2. co 3
¶Infinitū ē duplex. l iiii. la 2 co 3.
¶Infinitum deſcribitur tribꝰ modis ibidem. co iiii
¶Infinitum in vniˡᵉ cuiuſmodi ē deus dicit fundamētaliṫ eēntiā diuinam. Ibidem
¶Infinitū ꝑtīs ꝛ q̄titatē ꝯſiſtit formaliter in ſucceſſionē. l v. co p̄ma
¶Infinita ſunt ſex ꝯdicionēs ibidē columpna ſecunda
¶Infinitum eē aliq̄d pōt eē dupliciṫ l vii. la 1 co ii
¶Infinitū vtrū poteſt excedi. l viij. latere p̄ᵒ. co p̄ᵃ
¶Infinitum excedi pōt eē dupliciter ibidem columpna 3ᵃ
¶Infinita ſunt eiuſdem generis vnū alterꝰ. ibidē columpna 4.
vtrū ¶Infinitū ſecundū ꝙ infinitum ſit ab intellectu humano cognoſcibile naturaliter. m i. la ii. co 3
¶De infinito poſſumus loq̄ dupliciṫ ibidē columpna quarta
¶De Infinito poſſumꝰ loq̄ tripliciter m ii. la p̄ᵒ. co. p̄ᵃ
¶Infinitū dupliciṫ ꝯſideratur ibid co ii
¶Inherentia aptitudinalis accidentis ad ſubm. d ij. la p̄ᵒ. co p̄ᵃ
¶Inherentia aptitudinalis eſt eadē eēntialiter ipſi accidenti ibidē co ii
¶Inherencia neutra ē eadē q̄ditatiue ipſi accidenti. ibidē. co ii
¶Intelligere aliq̄d actualiṫ aliter ſe habet ꝙ intelligere aliq̄d habitualiter ꝛ virtualiter. b iij. la ii. co 4
¶Intellectꝰ ē ſolū q̄ꝺ intelligitur g ii. la p̄ᵒ. co ii
¶Intellectio eſt duplex. b i. co 3ᵃ
¶Intelligere ē triplex ibidē co iiii
¶Intellectus nō habet aliquem ꝯceptum tā poſitum ꝙ ꝓuatum q̄ ſoli ſube ꝯueniṫ b v. la ii. co 3ᵃ
¶Intellectꝰ nō habet 3ᵉˢ ꝯceptus ſbe ꝑrios. ibidē columpna iiii
¶Intellectus aſpectꝰ pōt terminari ad aliq̄d confuſum. b vii. la i. co ii.
¶Intellectus aſpectꝰ nō poteſt fieri niſi ſup aliq̄d ꝯceptibile. b viij. co 1
¶Intellectus aſpectus ē aliq̄ rōnis. ibid co ii
¶Intellectus aſpectus nō poteſt fieri ſuper aliq̄d denudatum ab omi ratione b viii. la. ii. co iii
¶Intelligibile a deo q̄dcunq̄ nō poteſt ꝓducere. d iii. la p̄ᵒ co ii
¶Intellectus diuinꝰ ſimul oīa intelligit. ibidē
¶Intellectus diuinꝰ itelligit oīa diſtincta ibidē
¶Intellectꝰ diuꝰ itelligit oīa a ſe. i ∧. co 4
¶Inſtans ē duplex. h viiii. co iiii
vtrū ¶Inſtans ſecundū ſbam ſit idē in toto tpe. o iiii. co 1. ꝛ nō ibi la dicta vtrū de rōne inſtantis ſit indiuiſibilitas o vi. la p̄ᵒ. co p̄ᵃ
¶Inſtanti repugnat realis diuiſibilitas ibid

¶In eodē īstāti impossibile ē realiter assignare pōris ꝛ posterioris alteritatem ibidem
¶In instanti potest assignari alteritas pōris ꝛ posterioris ibidē
¶Instans non ē diuisibile ī plura sign̄ realia ibidē
¶In eodē instāti possunt assignari plura sign̄ rōis ibidē co ii.
¶Instans utrū sit suba uel accidens o vi. la ii. co 3ª
¶Instans utrū sit intrīsecum tempi vel idē essentialiter. ibidē
¶Instantia utrū sint actu in tempore vel potentia ꝛ similiter pūcta ī liēa o vii. la pmo. co pª
¶De Impossibilitate terminorum. taplicā
Locato existente in loco ꝛ q̄ nō habeat vbi in loco secundū viā nature ē impoˡᵉ. f iii. la p°. co ii
¶Locatum ꝑ dei potenciam nō habere ubi ē optime poˡᵉ ibidē
¶Locus vtrū sit aliqua entitas absoluta idem essentialiter cū supficie. m 3° la pmo. co pma
¶Locꝰ sumitur methaphorice ꝛ naturalr̄ m iiii. la pmo. co 1
¶In loco fundatur duplex respectꝰ ibidē co. secunda
¶Loci cōdiciōes sūt octo ibidem
¶Locus est essentialiter distinctus a supficie. m iiii. la 2 co. 3ª
¶Locus ē aliq̄ entita in superficie fūdata. ibidem columpna 4ª
¶Locus in q̄ genere est ibidem
¶Locus est immobilis imoᵗᵉ corruptionis ꝛ destructionis. m v. co pm̄
¶In Loco ē aliqđ formale ꝛ aliqđ materiale. ibidē co tercia
¶De Loci rōe ꝓpe dicta sunt 3ª ꝛ 4ᵒʳ q̄ ponūtur in rōe eꝰ ibidē
¶Ad Localem motum pᵉ requiruntur duo. m vi la. p°. co secunda
¶Locus ē duplex. m viii. co 2ª
¶Locum ꝛ locatum esse simul pōt esse multipliciter. n ii. la 2 co 3ª
Mobilitas nō ē tō subiectū formal̄ scie natural. a iiii co 3
Mobilitas ē ꝓpria paᵒ adeq̄ta subō scie naturalis. ibidem
¶An Mobilitas q̄ est q̄dē ꝓpa paᵒ subi naturalis scie sit diuisa ꝛ idisa. a v. la. 1 co pma
¶Mobilitas vtrū sit entitas absoluta vel respectiua. a vi. la 2. co 3ª
¶Vtrū de Mobili inꝯplexum mobile potest esse scia. ibidē co. q̄rta
¶Mobile ante motum ē in duplici potencia. k 3. la 2. co 3
¶Magis indiuisum aliqđ esse alio pōt intelligi dupliciter. f iiii. co ii
¶Magnitudo nulla pōt esse actualiter īfinita. l vi. la 1 co ii
¶Magis ꝛ minꝰ ꝛ maiꝰ ꝛ minꝰ queniūt ꝛ dr̄nt. t vi. la 1. co ii
¶Maioritas ꝛ minoritas extensiua sbi forme vel utriusq̄ nō ē cā suscipiēdi magis ꝛ minꝰ. ibidē co 3ª
¶Magnitudinē esse disibilē ī pᵉ eiusdē q̄ntitatis inter duplr. u 3. la 1. co pma
¶Materia pōt duplr̄ cōsiderari. e iiii. co 1
¶In materia utrū sint infinite negationes. g i. la 2. co 3
¶Vtrū Materia dicat aliq̄m entitatē ꝑsistibilem ꝑ aliq̄m potenciā ab omi forā ibidē co q̄rta
¶Materia nō dicit aliq̄m entitatem distinctam ibidem
¶Materia ꝛ forā nō pñt dici duo q̄d sed duo hꝰ. g 2 la. i. co i
¶Materia dicit aliq̄m entitatem actualē distinctam ꝛ determinatam a forā g ii latere ii. co iiii
¶Materia licet in sua essencia dicat actū entitatem non tamen formalem.

g tercio latere pͥmo co pͥma
¶ Materia ꝑ nullam potenciam eſt ſe ſeparabilis a foꝛ̄ ibidē co 2ª
¶ Materia eſt ſeparabilis ab om̄i foꝛ̄. ſiue ſubali ſiue accn̄tali. g iii la 2º columpna 3ª
¶ Vtꝝ. Materia ſic ſeparata ſit alicubi ⁊ utꝝ ſit mobilis ad aliqđ vbi. Et vtꝝ hēat reſpectū terminatioīs ad deum cauſantem. ¶ Et vtꝝ dualitas ⁊ pluralitas et multitudo inſint aliꝗbus materiis ſeparatis a ſuis foꝛ̄is. g iij la. ii. co 4ª
¶ Materia utꝝ ſit gn̄abilis ⁊ corruptibilis ibidem
¶ Materia eſt generabilis ſubiue. g 4 latere ii. co 2
¶ Materia ē ingenerabilis ⁊ incorruptibilis obiue ibidem
¶ Materia eſt generabilis ⁊ corruptibilis ſecundū ꝙ ibid̄
¶ Materia non eſt corruptibilis ſimpliciter ibid̄
¶ Materia vtꝝ habeat ꝑtes ꝑter ꝙtitatem. ita ꝙ habeat ꝑtes diſtinctas a ꝑtibus ꝙtitatis. g quinto latere 2º. co tercia
¶ Materia hꝫ pluralitatem ꝑtiū ꝑter ꝙtitatem ⁊ an̄ ꝙtitatē ibid̄
¶ Materie aliq̄ ꝑs eſt in pede ⁊ aliq̄ manu ibid̄. co iiij
¶ Materiā pōt deus ꝑſcīdere ab omni ꝙtitate ⁊ ꝙlibꝫ eiꝰ ꝑtem ibid̄
¶ In Materia dēt ꝑmaginari t̄na dimenſio. g vi la pᵒ. co. 2
¶ Materia vtꝝ ſit vna in om̄ibꝫ. g. vii. la ii. co. 4
¶ Maª eſt alia ⁊ alia naturaliter ī aº ⁊ alio ſuppoſito ibid̄
¶ Maª lꝫ actu ſit diſticta ī diuiſ̄. pōt tamē ſucceſſiue eē eadē ibid̄
¶ Materia ē ꝑuatiue vna numero ī oībꝫ nō ꝗ̄ poſitiuē. g viii. co pͥma
¶ Materia utꝝ ſit eiꝰdē racionis ī oībus ibidem
¶ In Materia ꝑ te non ſit aliqđ eſſe formale. h i la 2 co 3
¶ Menſure ſunt ſex. p vi latere ſecundo co. 2ª ⁊ 3ª
¶ Menſuratū genus eſt multiplex. p ſeptimo. la pͥmo. co pͥma. 2ª 3ª q̄rta ⁊ q̄nta
¶ Per menſuram ꝙcunꝙꝫ accipitur noticia de menſurato ibid̄ co 2ª
¶ Mēſurare nichil alid̄ eſt ꝙ aliqđ ſecundū ꝙtitatē minus notam ꝑ aliq̄ꝫ magis notā c̄tificare. ibid̄
¶ Menſura nl̄ alid̄ ē ꝙ̄ inteꝰ de ꝙtitate rei determinata c̄titudo ibid̄
Menſura importat triplicem reſpc̄m p vii. la pᵒ. co 2
¶ Menſura e duplex ibid̄
¶ Menſurarū genus ē triplex ibidem.
Menſurarū ꝯdicioēs ſunt ſex. p vij latere 2º. co 3ª. ⁊ ꝯſequenter nota ſedecim ꝯditiones
¶ Mutari ſumitur dupliciter. l iii. la pᵒ. colūpna pͥmo
¶ Mutatio ſumitur ſtricte ⁊ large ibidem. colūpna ij
¶ Mouens ⁊ motum vtꝝ ſint ſimul. p i. la 2. co 3ª
¶ Mouens ⁊ motum ſunt ſimul tempore ibidem
¶ Mouens ⁊ motum ſunt ſimul uirtualiter ibidem
¶ Ad ꝑpoſitum de īꝯpoſſibilitate terminoꝝ s ij. la. pᵒ co 2
¶ Motꝰ utꝝ ſit aliq̄ entitas real' diſticta eēntialr̄ a t'io ad q̄m. k 2. co 1
¶ In om̄i Motu ē duplex reꝰ. k iij latere 2º. co 3
¶ Motus foꝛliter ſūptus diſtinguitur realiter ⁊ eēntialr̄ a termino ad q̄m ibidē. co quarta
¶ Motus nichil alid̄ n̄ ſucceſſiua generatio partis poſt partem ibidem
¶ Motus non eſt iꝑe fluxus forme.

¶ k iiii. la p°. co p̄ma
Motus poteſt ſumi dupl'r. ibid̄ columpna ſecunda
¶ Motus duo notat. ibid̄ co 3ª
¶ Motus formaliter eſt in gn̄e paſſionis ibid̄ co 4.
¶ Motus q̄uo ē de gn̄e terminꝰ ad q̄m vt dicit acceſſum. k v. la p̄mo. columpna ii
¶ Motꝰ ē duplex ibid̄ co 3ª
¶ In motu ſunt tria ꝯſideranda ibid̄ columpna iiii
¶ Motum ſumendo ꝯ̄ptum ad eē diſtinctū ip̄m habet eē ab aīa. k vi. la p° columpna p̄ma
Motus 3ᵒⁿ ſumtus eſt ab aīa et p̄ter aīam ꝯ̄ptum ad eē ꝯtinuū. ibid̄
¶ Motus diuiditur dupliciter. ibidem columpna ſcd̄a
¶ Motus diuiſio ſecund̄ ꝑtes mobil' attenditur. ibid̄
¶ Motus p̄ot ſumi vt ꝯ̄ cōe vel vt ꝯ̄ ꝯtinuū ibid̄ co iiii
¶ Motus eſt id̄ realiter cum ſuo termino ibid̄
¶ Motus eſt eꝰd̄ eēntie cum termino reductiue. ibid̄ co 3ª
¶ Motus ꝯpatur ad actionē i duplici genere. k viii. la ii. co iiii
¶ Motus localis eſt duplex. m vii. columpna q̄rta
¶ Motus naturalis ⁊ violentus poſſunt eē in vacuo. n v la i. co i
¶ Motus cōis ⁊ p̄mꝰ ⁊ ꝑticularis. n vii. la ii. co 3ª
¶ Motus poteſt accipi dupliciter. r iiij la ii. co 3ª
¶ Motꝰ ē duplex. s ij. la i cō i
¶ Motus termini ſunt duplices. s ij° la p° co. p̄ma
¶ Motus alteratoīs ē duplex. ibidem columpna ſcd̄a
¶ Motus oīs eſt a ꝯ̄rio in ꝯ̄riū. s iiij latere ij. co 3
¶ Motus vtꝝ ſit ad ꝯ̄bitatem. s q̄nto columpna q̄rta
¶ Motus quo ſit ad ꝯ̄bitatem. s vi° latere. ſcd̄o. co. 3ª
¶ Motꝰ nō ē ad ꝯ̄bitatem ſimpl'r ⁊ p̄ᵉ ibid̄ columpna q̄rta
¶ Motus oīs ē a ꝯ̄rio in ꝯ̄riū ⁊ ad ſꝫ iō i vbi ē ꝯ̄rietas. t ii. latere p°. columpna ſcd̄a
¶ In motu locali aliter eſt ⁊ aliter i aliis motibꝫ. t ij la ii. co 3ª
¶ Inter Motum ab ante in retro ⁊ ab ante in ſurſum ⁊ eꝰ eſt differentia t iii. la i. cō i
¶ Multitudo nulla vel numerus p̄ot eē actualiter infinitꝰ. l vi. co 3ª
¶ Mouēs ⁊ motū vtꝝ ſint ſil'. y p̄mo latere ii co 3ª

Naturalitas ꝯ̄natoīs ē motꝰ natural'. h i co q̄rta
¶ In Natura rerꝫ effectꝰ oīs nō aduenit neceſſario. i vi co ii
¶ Natura cuiꝰlibet ꝯtinui ſiē p̄ma nec̄e ⁊ cē: n vij: la p° co ii
¶ Nega° nª ut diſticta a ꝑuatione ē for̄l'r ext aīaʒ exiſtē. f vi. co i
Neutreitas indeterminationis ⁊ determinatoīs. c viii: la ij co iiii
¶ Negatio nulla nec ꝑuatio ē in deo for̄liter extra aīam exiſtē. f vii co 3ª
¶ Ex Nichilo nichil fit p̄ot intelligi multipliciter: h i la ii. co 3
¶ Nichil ſumitur dupliciter: o iij la ij co quarta
¶ Non ens aliq̄ eē mouēs poteſt eſſe tripl'r: f viii. la ii. co 3
¶ Non ens aliq̄d extendi ad nō ens p̄ot eē dupl'r. g ii. co iiii
¶ Numerus vtꝝ ſit aliq̄ real' entitas abſoluta eēntialiter diſticta a rebꝰ numerat'. o viii: latere p̄mo columpna ſecunda
Nūs nō diſtiguitur a rebꝫ nuīatis

o viii. la 2°. co 3
¶ Nūs est foꝛ̄ ꝯ̄ntialr̄ absoluta. ibid columpna q̄rta
¶ Numerus ē foꝛ̄ respectiua. o g. co 3
¶ Nūs potest sumi duplr̄. p 1. co pª
¶ Numerabile om̄e ē cōe hijs in q̄bus numeratur. p i. la 2. co 3
¶ Numerus qui causatur ex diuisiōe ꝯtinui ⁊ c̄. ibidem
¶ Numerus non habet ēē foꝛ̄liter aīa circumscp̄ta ul' eꝰ actu ibidꝫ co 3
¶ Numerꝰ nō ē aliq̄d factū ab anima p ii. la. ii. co 3
¶ Numerꝰ ē fundamentalr̄ unꝰ ab eꝰ xp̄a foꝛ̄ ⁊ ab eiꝰ xp̄a entitate. p v° la p°. co p̄ma
¶ Numerus est foꝛ̄liter vnitas ab illa foꝛ̄li vnite q̄ ē ꝯsecutiua eius. ibidꝫ
¶ Numeri pes est vnitas. p v. co 2ª
¶ In Numero reperitur quatruplex vnitas. p v. la 2. co 4
¶ Numeri senarij forma specifica q̄ est. p vi. la 1. co p̄ma

O biectū iterꝰ ē duplex. b i latere 2° co 3ª
¶ Obm p̄m interꝰ pōt duplr̄ ꝯsidarī b iii. la 2. co. 3
¶ Obm est duplex. h vi la 2. co 4ª
¶ Om̄e qd̄ ē iterꝰ ē ⁊c̄. i vii. la i co i
¶ Om̄e potest sumi ꝯiunctum ł diuisum l vi. la p̄mo. co p̄ma
¶ Opatio est duplex. k folio octauo: latere secundo. co 3ª

P assio xp̄a vtrꝫ sit separabilis a suo subo. d ii. la ii. co 2ª
¶ Passio xp̄a p nullā potēam est separ̄ a suo subo. d 3°. la p°. co p̄ma
¶ Passiua ē duplex. intrīseca ⁊ extrīseca. g v la i. co ii
¶ Sicut Passum extn̄s i vno loco recipit foꝛ̄z a duobꝫ ⁊c̄ n i. la 1. co 2ª
¶ Partes eiꝰdē rōis dr̄nt duplr̄. e 3 co 4
¶ Partez duplices sūt i ꝯtīuo. e ∧ co i
¶ Per se pōt sumi duplr̄. a viii. co. p°
¶ Perfectio ⁊ īpfectio p̄nt referri ad duo. b ii. la ii. co 2ª
¶ Predestiatꝰ utrꝫ pt̄ dapnari. i h co ii
¶ Possibile n̄ ē dare aliq̄d tale spaciū separatū ⁊c̄. n iiii. la p° co p°
¶ Possibilitas actiua ⁊ passiua. g vi co ii
¶ Potēntiarꝫ alie subordiate aᵉ desparate. b ii. la. ii. co 2ª
¶ Poᵃ nᵃ pt̄ intelle singlaria. b ii. co 2
¶ Poᵃ sbīua ⁊ obiūa. g ii. co i. ⁊ nō ibi co 2ª 4ᵒʳ dr̄as inter hꝰōi potēas
¶ Utrꝫ p poᵃᵐ aliq̄z idꝫ coꝛꝰ nūo pōt sit locari i diūs locis. m viii. co 2ª
¶ Utrꝫ Potēa sit dr̄stīcta ꝯ̄ntialiter a materia. g vii. la p°. co p̄ma
¶ Poᵃ matie dr̄ duplr̄ ibidꝫ
¶ Potenᵃ actualr̄ foꝛ̄lr̄ sumpta ē dr̄stīcta ꝯ̄ntialr̄ a mᵃ. g vii. la p° co pª
¶ Potencialitas iª ⁊ potēa q̄ dr̄ ēē catum ab eterno extr̄s. ⁊c̄. h iii. la p°. co 2ª
¶ Potēa ē triplex. h iii. la 2° co 3
¶ Priūᵐ foꝛ̄le i oī actiōe. b ii co 4
¶ Ponēdo p̄ma cāz necio age ad extr̄ ꝫ vi. la 2. co 3
¶ Priuᵐ ⁊ cā dr̄nt. f viii. la i co 2
¶ Priᵐ actiū pt̄ itelligi duplr̄. h i co 2
¶ Pricipia ēē ex alterutris pōt itelligi duplr̄. ibidem
¶ Pn̄s utrꝫ sit pes tēpis. vł utrꝫ om̄is pes sit p̄tita ul' futurum. o ∧ la 1. co i
¶ Pn̄s n° m° ē pes tēporis ibidꝫ co ii
¶ Presēs idꝫ ē ꝯ indiᵘᶜ ibidꝫ
¶ Inter p̄terita ⁊ futura q̄dꝫ sūt p̄piquioꝛa ipī nūc. ⁊c̄. o viii. la 2. co 4
¶ Presēs ē cꝰ pes p̄tit pes ⁊ futura ē ibi
¶ Ante diē fuisse iterᵃ duplr̄. o 8. co 1
¶ Prioritas ē duplex. d i la 2. co 4
¶ Procedere de ipfc̄o ad pfc̄z ⁊c̄. q̄ modꝰ inteᵃ. b ii. la ii. co 2ª
¶ Producibile qd̄libet ante sui pductiōez an hēat aliq̄d ēē ⁊c̄. h ii. la i. co ii
¶ Utrū Productio foꝛ̄e sbāl' m̄surā alīq m̄surā indiuiblr̄. q vii. la 2° co 3
¶ Proporcionalitas ē duplex. t 8 co 4ª

¶ Priuatiuũ est nobilius positiuo q̄lr intelligitur. b v°. la 2 co. iiii
¶ Priuatio an sit aliqđ ens forꝫliter existens extra aīaꝫ circũscripto oī ope intellectus. f v° la 2. co 4
¶ Priuatio q̄ sit ⁊ q̄ negatio. f vi. la p°. co p̄ma
¶ Priuationes formaꝝ realiũ sunt forꝫlr extra aīaꝫ circũscripta oī ꝯsideratiōe intellec9. f vii. la p°. co p̄ma
¶ Priuatio utꝝ dicat aliq̄m entitatem f viii. la 2. co 3ª
¶ Priuatio nō dicit aliq̄m entitateꝫ positiuā ibidꝫ. co 4ª
¶ Priuatio dicit q̄dđ ēē p̄uatiuũ. f 8 latere p°. co p̄ma
¶ Priua° ē aliq̄ entitas poᵛª. ibidꝫ
¶ Priua° ē p̄ncipiũ in fieri uł ꝯptũ ad fieri in q̄cunqꝫ transmutatiōe. f viii latere p°. co 2
¶ Priua° ē p̄nᵐ ꝯptũ ad ēē rei. ibidem
¶ Priua° est p̄ncipiũ ꝑ accñs. f 8. co 3
¶ Priuatio ē triplex. ibidꝫ
¶ Priuari aliq̄d ab alio dicitur tripl'r Ibidem
¶ Priuatio utꝝ sit distincta a materia g i. la p°. co p̄ª
¶ Priuatiōes ⁊ negatiōes utꝝ a nobis intelligũtur. ibidꝫ co 2ª
¶ Priuatiōes ⁊ negatiōes nō intelligũtur ꝑ habitum. ibidꝫ
¶ Prius ⁊ posterius pōt sumi dupl'r. o ii la. 2. colūpna q̄rta

Quantitas ē duplex. terminata ⁊ interminata. g septo la p°. co 2ª
¶ Q̄ntitas īdeterminata nō ē essentialr distincta a maª. g vi. la ii. co 4ª
¶ Q̄ntitas indeterminata p̄cedit forꝫm subalem ibidꝫ
¶ Q̄ntitas utꝝ possit abstrahi a maª sensibili. h iiii. la p°. co 2
¶ Q̄ntitas potest abstrahi abstractiōe ꝯpassiua ⁊ abstractiōe itellectuali p° mº dc̄a ꝑc. h iiii. la ii. co 3ª
¶ Q̄ntitas non potest abstrahi a maª sensibili abstractione diuisiua. h iiii latere ii. co 4
¶ Quies ē opposita actioni ⁊ motui. l. p°. la scdo. co 3ª
¶ Quot mōis dr̄ q̄titas tot mōis finitas ⁊ infinitas. m ii la ii. co 4ª
¶ Q̄ntitas determinata ⁊ indeterminata. n viii. la ii. co 3ª
¶ Q̄ntitas pōt sumi dupl'r. e vi. latere ii. co 3ª
¶ Quomodo q̄titas suscipit magis ⁊ minus ibidꝫ colūpna 4ª
¶ Quanta est linea tanta ē superficies u iii. latere p°. co ii
¶ Quecunqꝫ sunt p̄ora ipo vł essentialr conformit isut corpi ꝑc. n i. co iiii
¶ Que dependent ab aīa ⁊ q̄ non. p ii latere ii. co 3ª
¶ Quies ꝑ accñs mensuratur tempore o ii. la ii. co q̄rta

Racio formalis subiectiua in scīa naturali ē naturalitas. a iiii la scdō. co iiii
¶ Roēꝫ aliq̄m intelligi nō coitellc̄otio pōt ēē dupl'r. c i. la p°. co iiª
¶ Racio indiuidualis est adeq̄ta nature speᶜᵉ. e viii. latere secundo colūpna tercia
¶ Racionale sumi² dupl'r. f ii. latere scdo. co 3ª
¶ Utꝝ Racio p̄mi termini atq9 transeuntis p̄e ⁊ p° ꝯparat ipi forꝫe. q iii latere ii. co 3ª
¶ Rela° an ꝑe sit huius mo9 e 4. co ii
¶ Relatio utꝝ sit sepabil' a fundamento ꝓprio. d iii. la ii. co 3ª
¶ Relatio pōt ēē actualiter sine suis extremis. d iiii. la p°. co p̄ma
¶ Relationis extrema possunt ēē actualit' sine re°ne. ibidꝫ

¶ Relatiuū unū potest actu existere sine alio ibidē co 2ª
¶ Realitas dr̄e inferioris nō includit realitatem dr̄e supioris. f ii. co pª
¶ Reape pot̄ sumi duplr̄. l 2º. co iiij
¶ Relatiōes oppo^te pn̄t inēē eidē secundū diūsa fundamenta. n iii. co pº
¶ Relatio ē duplex. e viii co. q̄rta
¶ Relatio p se non suscipit magis et minus in multis locis in q̄nto
¶ Relatio p accidens aliq̄n intendit² ꝛ remittitur ibidē
¶ Relatio utrū sit p se terminꝰ motꝰ e vii la pº. co 2
¶ Res una est indiuidua et singularis p aliq̄m gr̄dū entitatis. e iiii. la pmo. co pma
¶ Res unaqueq3 est indiuidua ꝛ singularis p aliquem gradū entitatis positiuū ibidē
¶ Res in pōtia obiectiua ē pur̄ nihil g ii. la 2º. co 3ª
¶ Rem aliter intelligere q̄ sit pōt ee duplr̄. h iiii. la 2 co 4
¶ Resꝰ ē duplex. e. intrīsecꝰ ꝛ extrīsecus. k viii. la pº. co 2ª
¶ Resꝰ adhuc sui² duplr̄. k viii co 2
¶ Res cuiꝰlibꝫ subi est p^e terminus actōis dicte ab actione alteriꝰ pdicamenti. e vii. la ii. co 4

Sciencia p accīs adq̄ri² per motū ꝛ mutaºēz. p ii co 4ª
¶ Ad sciaz p^e nō ē motꝰ ibidē co 3ª
¶ Ad sciam mathematicā. q̄tuor req̄runtur. h iiii. la ii. co 4
¶ Scie mathe^ce pme sunt due. geometria ꝛ arismetrica ibidē
¶ Ad sciam utrū p^e est motus. p ij^o latere pº. co pª
¶ Scia quomodo adq̄ritur. p ii. la pº columpna scd̄a
¶ Semen decisum a patre agit in uirtute corporis supcelestis. p i. co 4
¶ Separabilia ee aliq̄ potest ee dupliciter f iii. la pº co pª
¶ Sex non sunt b tria nec sexies unū p vi. la pº. co scd̄a
¶ Sba potest sumi dupliciter. q viii. latere pº co pma
¶ Sba non potest suscipere magis et minus ibidem
¶ Sba pōt accipere magis ꝛ minꝰ f aliam opiōnē ibidē. co scd̄a
¶ Sba non suscipit magis ꝛ minꝰ loq̄ndo. r i. la pº. co pma
¶ Sba pōt sumi duplr̄. f ij. co ii
¶ Utrū. Sba finita in suo cōceptu cōi l q̄tum naturalis sit pmū subm ꝛ adequatum phie naturalis. a i. la pº columpna pma
¶ Sba finita in suo conceptu cōi ē subiectum philosophie naturalis. a iiij la scdo. co q̄rta
¶ Sbo scie accidit q̄ habeat diffīōnem a vii. la ii. co 3ª
¶ Singulare est triplex. b pmo. latere pmo. co ii
¶ Singulare q̄libꝫ mº suptum ē p^e intelligibile. b i. la ii. co 3ª
¶ Singulare pmo ē cognoscibile notitia abstractiua. b i. co iiii
¶ Singulare f suam entitatem q̄ sin^re est ē p se intelligibile a nobis. b pº latere scdo. co q̄rta
¶ Singulare est pus nob cognitū. b secundo columpna pma
¶ Singulare cum sentitur uel intelligitur occurrunt tria. b secundo. latere ii. co q̄rta
¶ Sigulare cōdictoriū f istū cōceptum q̄m hꝫ ab aliis cog^oscitur a nob a posteriori. b iij. la. i. co ij
¶ Simplex sumitur duplr̄. f iiij. la pº columpna pma
¶ Susceptiuū uº forme q̄m suscipit pōt se habere tripliciter. p ij. latere secūdo. columpna. 3ª

¶ Spẽs habet rõnẽ indeterminationẽ. b viii. la p° co 1
¶ Spẽi conceptus est conceptus oĩm indiuiduorum. ibidem
¶ Speciei cõceptus cuiuslibet pdicamẽti ẽ rõe cõpositus. c viii la p°. co pᵃ
¶ Spẽi natura ⁊ gñis habent extra intellectum aliquam unitatem puatiuam. e vi. la 2 co 4
¶ Spera totalis utrum sit i loco per se. m septimo la p° co pma
¶ Sba malis ⁊ cuiuscumque natura specifica non est de se hec. e iii la 1 co 2
¶ Sba sumi põt dupliciter. f ii latere pmo co 2ᵃ
¶ Sba ad huc pt sumi dupliciter ibidem
Sbo in scientia accidit quod hẽat diffinitionem. a vii la 2°. co 3
¶ Sbe ut accidẽtis cõceptus dei ⁊ creature pt alicui ee dubius. c iii la 1 co 2
¶ Utrum ex Sbo ⁊ accñte resultat aliq unitas. d v la 1 co 1
¶ Utrum. Sbm ⁊ accñs faciũt per se unum d quinto. la 2. co 3ᵃ
¶ Subm ⁊ accñs non faciũt unũ unitate cõpositionis ibidem co 4
¶ Sbm ⁊ accñs non faciũt unũ unitate unionis ibidem
¶ Sbm ⁊ obm ee nõ se inuicẽ totaliter excludũt. h vi. la ii. co quarta. ⁊ nõ i sequẽti colũpna ut dicta
¶ Superius ⁊ inferius nõ conueniũt i aliquo 3°. c vii la p° co ii

Tempus utrum sit aliquã entitas pt aiaz exñs. n vi co i
In Tempore ẽ aliquid formale ⁊ aliquid materiale. n vi la 2 co 3ᵃ
¶ Tempus habet ee formale approbatum cõpletũ ad cuius entitatem totam extra aĩmã. ibidem
¶ Tempus sumitur dupliciter. n viii° latere p°. co 1
¶ Utrum Tempus unũ sit oĩm temporaliũ. vel utrum repugnat formaliter tõi temporis multiplicari. n vii. latere ii° colũpna tercia
¶ Tempus utrum sit quantitas continua. n vii. la p° co ii
¶ Tempus ẽ duplex ut est quantitas determinata ⁊ indeterminata. n viii. la ii co 3ᵃ
¶ Tempus est per se quantitas. o i. la pmo columpna pma
¶ Tempus est per se quantitas continua ibidem columpna ii. Et nota in ista qõne quot modis tempus sumitur
¶ Tempus quod ẽ i motu pmi mobilis sb ratione distinguitur realiter a motibus inferioribus quos mensurat. o pmo. latere ii. co 3ᵃ
¶ Terminus alterationis est duplex. d quinto. la ii. co 3ᵃ
¶ Temporis prius ⁊ posterius distinguitur a parte posteriori. o 1 la ii. co 3ᵃ
¶ Tempus totum comparando ad totũ motũ pmi mobilis ⁊c ibidem
¶ Tempus distinguitur formaliter a motu. o i. la ii. co quarta
¶ Tempus utrum sit passio uel sequela motus. o ii la p°. co 1
¶ Tempus habuit ee ante mũdi initiũ ⁊ cõceptiõem cuiuslibet creature sic quod fuit ab eterno ibidem
¶ Tempus nõ ẽ passio nec seqla motus. o ii. la p°. co ii
¶ Tempus inest oĩ motui ⁊ soli ⁊ semper. o ii. la ii. co 3
¶ Tempus est nunc habet duplicẽ intellectũ. o iii. la p°. co ii
¶ Tempus nõ hz ee pter aiaz. o iiii. latere p°. co ii
¶ Tempus est ab aĩa. o iiii. la secũdo. co tercia
¶ De. Tempore idem ẽ sicut de motu. o vii. la secundo. co quarto
¶ Tps utrum sit mensura cuiuslibet durationis plus quam quantitas. p vi. latere. p°. co i

¶Tempus nō est mēsura p° ꝛ form̄liter alicui9 pmanentis. q i. latere i colūpna secunda
¶An. Tempus sit idem realiter cū motu. q i. latere 2° colūpna tercia
¶Et nota ibi ꝛ folio pximo mlta 9munia de tempore
¶Terminus motus localis ē duplex t ii. la ii. co 3ª
¶Termin9 augmēti siue secundū q̄titatem molis siue pfectionis nō est p̄uatio nuda ꝛc. s ii latere 2°. co 3
¶Terminus a q̄ augmenti q̄d est ibidem columpna quarta
¶Terminus mutationis nullus ē p se nisi tantum q̄litas q̄titas ꝛ vbi s viii. la ii. co 3ª
¶Termini motus sunt duplices. s i latere p̄mo colūpna p̄ma
¶Terminus motus localis adq̄ritur ptibiliter. t iii. latere p°. co pª
¶Totum dicitur duplr̄. b iii. latere secundo colūpna iiii
¶Totum vtrū p se sumptum dicat aliquā entitatem terciā realiter distīctam ab ōmibus suis ptibus simul sūptis. d viii. la i. co i
¶Totum p° sumptum dicit aliq̄z entitatem terciā dīstīctam ab omnibz ptibz simul sumptis. d viii. la i co ii
¶Tota entitas 9positi licet sit ex naª rei dīsticta ab ōmibz ptibz sit sumptis n̄ tn̄ dr̄ ēntialr̄. d viii la ii co 3
¶Totum p accn̄s nō dicit aliqm̄ entitatem terciā p̄ter ptes. e i la i co i
¶Totum dicit aliqm̄ entitatem p̄ter ptes. e ii. la p°. co p̄ma
¶Totū sum̄ duplr̄. g iiii. co iiii.
¶Totum ꝛ ps nō īueniūtur n̄ i q̄titate finita. k i. la p̄mo. co ii
¶Totum in q̄titate puta ōme nullū ꝛ h9modi signa que desig̃nt q̄dam vlitatem. k p̄mo. la p̄mo. co. ii. et nota ibi q̄ iª sig̃ possūt sui duplr̄
¶Ad. Transmutatiōez 9currūt q̄ncq̄ l. iiii. la ii. co 3ª
Vniuersale dr̄ corruptibile dupliciter. a viii. la p°. co 3ª
¶Vniuersale vtrū sit magis et p9 notum ab intellcū nr̄o. b i. la p°. co pª
¶Vacuū vtrū possit ēē i rerū natura. n iii. la p°. co 3
¶In vacuo vtrū possit ēē mot9. n iiii la p°. co secūda
¶Vbi est duplex. s. actiūm et passiūm. m iiii. la secundo. co q̄rta
¶Vbi adhuc ē duplex. m viii. la ii co 3
¶Vbi ipm an sit p° termin9 motus localis. t i. la p°. co. secūda
¶Vbi q̄d intelligitur. t ii. la i. co ii.
¶Vbi formaliter sūptū acq̄rit in instanti. t ii. la secundo. co 3
¶Vbi adq̄ri in instanti itelligit duplr̄. t ii. la secundo. co 3
¶Vbi quo adq̄ritur ptibiliter ꝛ impartibiliter. t iii. la secundo. co q̄rta
¶Vniuersalius dicitur dupliciter. b 3 latere secūdo. co q̄rta
¶Vniūsale magis p9 ē nob notum q̄ min9 unile. b iiii. la p°. co 1
¶Vniūsale iux9 noticia 9fusa ē p9 nobis notum. b iiii. la p°. co secunda
¶Vnile magis cātiue ē p9 notū p̄oritate pfectiōis. b 4. la secundo. co 3ª
¶Vnile ut ē q̄dd̄ totum totalitate 9tinentie ē p9 et magis notū notª cōfusa. b iiii. la secundo. co 4
¶Vnitas 9ceptus entis ē sume oppoita vnitati nūali. c v. la ii. co 3ª
¶Vnitas nūalis ē maxia ibidē
¶Vnitas ē duplex. s. materialis ꝛ formalis. e i. la ii. co q̄rta
¶Vnitas aliqua vtrū sit in rerū natura extra intellcm minor q̄ vnitas nūalis. e v. la secundo. co 3ª
¶Vnitas ē triplex. e vi. la. ii. co. 3ª
¶Vnitatem aliqm̄ ē dare extra itellcm

1489

b 18.18.0

positiuam minorem vnitate numera
li. e viij. la p̄mo. co 2ª
¶ Vnitas vnionis ꝛ vnitas ydep̄titatꝭ
q̄ iiii. la p̄º. co ii
¶ Vniuocaᵒ ē triplex. c i. la 2º. co 3ª
ibidꝫ oēs tres ꝛ iiii co
¶ Vniuocaᵒ est duplex transcēdens et
ꝑdicamētalis ibidem co 4ª
¶ Vniuocatiōis ꝯdꝰ sūt q̄tuor ibidem
ꝛ etiam. c ii. la i
¶ Vniuocū equocū ꝛ analogū q̄modo
differunt ibidꝫ
¶ Vniuocum est p̄us equoco naturali
ter. c ii. la ii. co. iii
¶ Vniuocum inter ꝛ equocū non ē da
re mediū foꝛ̄liter ibidꝫ
¶ Vniuocum ēē ꝛ ēē vniuoce ꝑdicatū
refert dicere. c ii. la ii. co 4
¶ Vniuocatio ꝛ analogia possunt se ꝯ
pati in eodꝫ conceptu. c viij latere ij
columpna 3ª
¶ Vnū est duplex. p iii. la i. co ii
¶ Vnū receptum in numero est duplex.
p iii. la ii. co 3ª
¶ Vnitas ista nō ē p̄ncipiū numeri sꝫ
magis cgᵒ. ibidꝫ co 4
¶ Vnitas ip̄a pᵉ ē p̄ncipiū nūi ibidꝫ
Vnū qdꝫ ē p̄ncipiū nūi. aliquo mo
do ē numerꝰ ꝛ aliq̄ modo n̄. p iiij la
tere p̄mo co p̄ma
¶ Vnū ex cuius diuisione causaᵗ nūs
est duplex ibidꝫ
¶ Vnū qdꝫ est p̄ncipiū numeri potest
sumi dupliciter ibidꝫ. co ii
¶ Vnitas in numero ē duplex: materia
lis ꝛ formal. p v la i. co. i
¶ Vnitas methaphisica phiᶜᵃ ꝛ logica.
p viij. la ii. co 4ª
¶ Vnū ī ꝯpatione ad nūm hꝫ duplicē
roēꝫ mēsurantꝭ. s. ꝑ replicationē et
roēꝫ. p viiij. la ii. co 4
¶ Vnū dicitur multipliciter. c iii. late
re p̄mo. co p̄ma

¶ Explicit tabula